

कृष्णपक्षात् ॥ निरुपनायामनुपपन्नाश्चाईवगच्छयपुरनववीपसत्कावे ॥ अजिनक बर्ममय बर्तुं कृत प्रतीत । पुरोवमरस्यतिविशेषः भवनीतं
 पदम् । नमस्कृतम् । नहुन स्यर्थापस्यस्यथा कार्यः बोमसरस्यस्यपुत्रः ॥ पासाइएजावर्पाइल्लवत्तेश कासेवमित्यादि आईसपत्नी ॥ उत्तम
 मातृकपपुत्र इति शेषस्य यस्यया मातृकपहवकत्वं पुठयमाइरपस्यादितं नास्योत्कर्षः कयिदुल्लोअवेदुत्कर्षोविषामाये वाच्यविशेषः क
 नावादान विवहापत्ति मिति । पयकुलसपयेन वरकुलं पैवकः पण ॥ वससंपत्ते ॥ वत्तं सइमनविशेषसमुत्पः प्रावः ॥ अहाकेविहि ॥ के
 विवहवाच्य सर्वाविनवसपत्ते सापवसंपत्ते सापवं द्रव्यतोस्योपापित्व । प्रावतो गौरवव्यत्यायः मन्निः सपकोयः स तथा ॥ उयमी ॥

॥ नूनम श्रुतदेयाय ॥ तेज काउेण तेज समपूण रायगिहे णामणयर होत्या रिधुगुणसिछए चेइए वन्नने
 छसोगयरपायये पुठविसिछायहए तेणकालेण तेणसमपूण समगस्स जगवन्ते महावीरस्स स्युतेवासी अज्ज

॥ पेट्यानिनायायममः ॥ तेषं कश्चिप तिक्काल बीया चारान बिपइ । श्रीवदुमान अयवता विचरइ ते प्रस्तावनइ विपइ । रावः कश्चिये
 रात्रइहीनाय इमगर हातो नगर त कर रहत मायत्ते सादिकनी । अनेक सबनादि पनादि अदुबरी पूरी सवक आपको परपक परमो तिब
 प्रप रहित गुठ सिल नामइ पत्तनो देइरो वरुं क सबपा बी । आलोक वर प्रधान वृष हे कहत्तनि सोक रहित पुपिनी ना विला रुप सिपा
 सब नइ जाकारइ पहसइ । तिक्काल बीया चारानइ बिने तिक्क समय प्रस्तावनइ विपइ । अमर अनेक कहनो करकाइर भनवत्त आनवत्त
 नी महाभोर को । श्रिय समीप मो बसकाइर चाय करस प्रहामी दुधम स्नामि सबगार पररहित । आतिः कश्चिये माता आपनो पल भिन

श्रीबोमानसोवर्धनं स्तुतात्तेनस्त्री तैजःशरीरप्रजा सद्वांस्तेनस्त्री वयोवचनं श्रीप्राग्याद्युपेतं यस्यास्तीति यः ब्रह्मस्त्री ॥ जसंसी ॥ येशस्त्री क्वातिमा
 न् । इहविद्योपबन्धतुयेप्यनुस्वारः प्राकृतत्वात् ॥ नियकोइमावसाया ॥ लोत्रेन वरं कयकोभाविजयउत्कर्षप्राप्तकोपादिद्विफलोत्तरकृतोवसयः ॥
 श्रीविभासमरब्रजयद्विप्यमुखो श्रीवित्तस्य प्राबधारयस्याद्या वाका मरय व यद्रय ताभ्या विप्रमुखो श्रीविताशामरब्रजयविप्रमुखः स्तुभयो
 पेक्षक इत्ययः ॥ तदप्यहायो ॥ तपसा प्रचान उभमः सोपमुनिजनापठयातपःप्रचानं यस्य तपाप्रपाकाः यद्य गुह्यप्रधानोपि नवरं गुहाः संयम
 मयाः ॥ करवरब्रज्यहास ॥ चारित्र्यप्रपामः ॥ निगाइप्यमाकी ॥ निपाहे उजागरप्रवृत्ते निवेचनं ॥ धोरब्रजवरवासी ॥ चार व उद्गच्छयै व
 चान्यसत्त्वं दुःखेन यदनुबपते तस्मिन् धोरब्रज्यचर्ये वस्तु श्रीसमस्येति धोरप्रसन्नयवासी ॥ ववृद्धति ॥ उद्धृतनिवेदित शरीरं तत्सतकारं प्र
 ति त्मरपइत्वात् ॥ स तथा वोद्वसपुर्वीचसमाखोषणए ॥ वतुंश्रीनोपयोगतः नवस्तवब्रजामपुक्ताः कस्मिन्नशरीरे मतिप्रतावपिष्ठान्नयोदेत इति
 दृष्टदं चात्पायः सुपमः पंचमिरनगरकृते साधुं सुपरिवृतः समतात्पारकारित पूर्वाठपूष्को न पद्याठपूष्कोचत्पथैः कमेवेति सुवयचरन् सुव

सुहमे णाम छुणगारे जातिसपत्ने जहाकेसी जाव पचाहि छुणगारसएहि सद्धिसपरिस्थुं पुछाणपुछि चम

त विमराच प्रस्त्री उपाने केसीकुमार जावत् पच सय अहमार सापु सतानीस गुण विराजमान । सुचातइ पर वस्यो यको । पूर्वोनु पूर्वी अनु
 क्रमइ एव यामइ थी चवर याम एतत्तइ विचइ याम अकमेइइतोय को इम भासे जिहा राकयही नामइ नगरी यावत् यथा योग्य सिञ्जा स
 चारी मासुब मतइ । गइस्वती चाद्या मतइ मागीनइ रहइ । सुवरइ प्रकर सज्जम करी नइ यावत् बारे प्रकार तपकरी विचरइ परिपदाव वि

रन् पतरेकाह ॥ नामाचुनामदूहज्जमावेत्रियामानु ॥ यामयविविचितग्रामानंतरं यामी ग्रामानुग्रामं लघ्ववमात्मन । यवस्मा शुभा दर्मतरं
 यान ननुप्रपवित्त्वर्षाननाप्रतिदुःखहारमाह । तत्राप्यीत्युक्त्वाप्रावमाह ॥ सुहसुहबिहरमाह ॥ सुहसुसुभम क्षरीरखेदाभावेन च विहरन्
 यानादिषु वानिष्टम् ॥ अथेवति ॥ यस्मिन्नेव देवरात्रयह नगरं यस्मिन्नेव प्रदेशे मुक्तोत्सव चैत्यकं तस्मिन्नेव प्रदेशे उपागच्छति । उपागत्य
 च वषाप्रतिक्षपं यदावति मुनिजनस्यावयह मावाचं ब्रह्मग्यानुष्ठापनपूर्वक गृहीत्वा सयमेन तपसा चात्मानं ज्ञातवयन् विहरति । आले स्म
 परिबानि वार्याति पारिपन् राजादिकोलाको निगतो भिस्तुतः । सुधम्बस्यामिवंदनार्थं यमप्रवधानतरं ॥ सामवहिसिपानुमुपातामवदिसि
 पदिसवर्तति ॥ यस्या दिशः सकाशात् प्रादुर्भूता जागतेत्यथाः सामेव दिशः प्रति गतति । तास्मम्बाले तस्मिन्समये आयसुधम्बको अंतवासी
 जायत्रभूनामा ननारकावपगोत्रेयः सगुहसुह । समहसाष्टुयःसमचतुरस्रसठावसठिह ॥ यावत्कारकावदं दृश्यं वळ्ळरि सन्नकारायसय

रमाण जेनेय रायगिहेनगरे जाय अहापक्रिय उगगहगिरिहसा सजमेण जाय सिहरति परिसानिगया
 धर्मोकाहेतु परिसापक्रियया । तेणकालेण तेणसमाण अज्जासुहमस्स अणगारस्स अतेवासी जयूणाम ।

बाबर । पण पतीनो यावक नो कस्या दयाकूप परिपदा पाक्षीवशी वदथा करो नह । तिव काल तिव समय नह विपह । आर्य सुधम्बे स्वा
 विनो चववार सापु मा सुभोतिव वसवहार जयू यइवह मांमे त्रिय अकगार सापु सम चठरस पाहिलो सठावह सवित यावत् वग्यचयन नार
 च सपयवहरा सवित क्षरीर मध्ये पवा अनेक दश वालका रूप हेवी तेत्रस सास बेली नह रायी चह । ते कापु आर्य नुचमे कापु नह ।

पक्षो कश्चिदुत्तमगमिषसुपम्हयोरे ॥ कनकस्य सुवर्णस्य पुलकितस्य पुलकोत्थस्य कस्य योनिर्कप केषपहरेपालजय ॥ तवापम्होत्ति ॥ पट्टगज मद्र
 घोभीरः स तथा । वृद्धव्याख्या तु कनकस्य न लोहादे या पुलकः सारोदगातिशय स्तरप्रधानोयोनिर्कपारहा तस्य यन् ॥ पश्मवहलस्य तद्
 घो भीरः सकनकपुलकानिषपपत्तगीर । तथा उपमा उपमप्रमश्यं सपोस्यति कृत्वा तत्तवतसतापिततपायेन सतप्तपाः यव तन तत्तप
 सम येन कस्मादि सताप्यं तेन तपसा स्वात्मापि तपो रूप संतापित इति । तथा वीस तपो यस्य स दीप्तयाः वीस तद्गताशन इव
 तेवकम्भवमदाहत्वात् ॥ उदात्ते ॥ उदारवाः प्रधानः घोर घोरौ निर्पूय परीपर्वेद्विद्यकपायास्याना रिपूया विनाशे कस्यव्यतया
 घोरतृणपोरास्यन्वरनवरानि प्रतानि यस्य स तथा तथा घोरि क्षयोनि क्षपस्त्री घोरतपस्त्री ॥ संस्थितवित्तसतेयसेसा ॥ सञ्जिता क्षरीरा
 कश्चित्तीमा विपुला जनकयोवनप्रमाबन्धेनामितवस्तुदहनसमर्था तेजोसेधयाविशिष्टतपोजलखिषपप्रमावातकोलेयया एव गुह्यविशिष्टोजयूयया
 मी प्रमवान् आपसुधमबः ॥ स्वविरसादूरसामतेति ॥ दूर विप्रकयैः सामत समीप । उन्नयारप्रावो दूरसामत नातिसदूरे नातिसमीपे तपि
 त देवो स्थित इत्यर्थः ॥ कथतद्व्यासुं ॥ सुदृपयिव्यासन वज्रमान् । अपययिर्कनिपद्यानावाह ॥ उकुदुबासनासन्नपादेषपसे कसु जाउमी य

क्षुणगारे समचउरस सठाणसठिए जाव सखिसुविउलतेयलेस्से क्षुज्जसुहम्मस्स क्षुणगारस्स क्षुदूरसामते ।

चांतही दूर नही चांतही दूकलो नही उवा जायू मोहो ध्यान रूपे यावत् विवरह छह । तिवारह पक्षी त जगवत जयू साधू नह उपनी अहा
 प्रवचन वाखिवानी इक्षा यावत् सेवा भगत करतां यका । एहयो कइतो बूउ भगने माहिणी पूव धरह यिवर हम अमण भगवत जावत् मोक्ष

एव उद्विगता ॥ अथानिदरा अपोमुखोद्गतिरपि विप्रदुर्गताः । किंतु नियतप्रज्ञाननियमितदृष्टि रिति भावमायावरकटाक्षम् ॥ आकाशो
 दृष्टः ॥ अथ ॥ अयमव कोटो व्यावकाशः तन्मुपायतो व्यावकाशोऽप्येतत् । यथा हि कोट्युक्ते व्याप्य प्रक्षिप्त मविप्रक्षीणं अवत्येवं स मगवान् य
 व्यावकाशोऽप्यनुमादिरप्येद्विषयनात्प्रवृत्तस्य वृत्तात्मा प्रवृत्तीति प्राक् संयमन सचारुवतस्य अप्यानेना स्मान् प्रावयन् वासयन् विहरति तिस्र
 णि ॥ तत्पञ्चदश्यादि ॥ ततश्चाततयैतस्या व्यावकाशमतरं यमितिव्याख्यासकारे । स चार्थजबूनामा उत्तिष्ठतीति सुख्यः किंप्रतः सृष्टित्याह ॥
 व्यावकाशोऽप्युद्गतादि ॥ आता प्रवृत्ता यद्वा इत्या यस्य प्रदुं जातमनुपहृता आता मद्रा इत्या वत्त्यभावस्तत्त्वपरिज्ञानं प्रति यस्य जातकुतूहलो
 यानोऽप्युत्स इत्यर्थः विदुषापि वलुकातिरुत्वाङ्गु प्रवृत्तपायेषु कोट्यर्थो प्रभवता मिहितो प्रविष्यति कथं न असह्यमवाप्तादय इति ॥ उ
 द्वापद्विद्वदुत्तयाङ्ग उद्ग्रेभेनतया उत्तयायवस्यनुद्गमयोदति कुत्रोच्चायादिरस्ययादिवीच रेह । किङ्कल स्त्रीन् यादद्विषयप्रवृत्तिना दृष्टि
 कवाहरीदारस्य परिणमवतोऽप्युत्तयायवस्यनुद्गमयोदति कुत्रोच्चायादिरस्ययादिवीच रेह । किङ्कल स्त्रीन् यादद्विषयप्रवृत्तिना दृष्टि
 नाद्विद्वदुत्तयाङ्ग उद्ग्रेभेनतया उत्तयायवस्यनुद्गमयोदति कुत्रोच्चायादिरस्ययादिवीच रेह । किङ्कल स्त्रीन् यादद्विषयप्रवृत्तिना दृष्टि
 पदना ॥ पञ्चजावकाश ॥ पर्युपावना विदुषान् एवमिते वत्त्यभावमकारं ॥ ब्रह्मसिद्धि ॥ आवादीन् प्रवृत्तता उपर्यगता पञ्चजनैः प्रवृत्ताः ।

उद्ग्रेजायू जाय विहरति ततेषु से जगव जयूजातसहे जाय पञ्जुवासमाने एववयासी उवगाण जते ! सम

पदुता कुच अप पदुप्यो दनतो श्रीवमा जनुपद नइ अयइउररी नइ कपान पदे वाप्या से उपर्यग कवीदे एव परि भित्ति पं अमव अमवत

वर्गोऽप्ययत्तमुदायः । तद्यद्येत्यादिना पञ्चवर्गोऽनवर्गोऽपि ॥ निरयावलिप्राप्तकृत्प्राप्तवर्गसिद्धिस्तथापि ॥ प्रथमवर्गो
दशाप्यात्मकः प्रथमः ॥ अथपञ्चदशकमेवाह ॥ कासोऽपुष्कालेऽस्यादीना भावनामत्रिंशदपत्याना पुत्राणां मामानि पद्याकास्या अय मिति
कासः कुमारः । एवं मुक्तास्याः । कृष्णायाः महाकृष्णायाः वीरकृष्णायाः रामकृष्णायाः पितृसेनकृष्णायाः अयमित्येवपुत्रनाम
वाच्यं । इहाकस्यानपत्यमित्याद्याचप्रत्ययोमोत्याद्य कास्यादिशब्दे द्रष्टव्येयं पश्यमात्या काससुक्तासाविनामाहे रेच चाद्यकालेऽतद्वत् सुकालाऽयम

णेण जाय सपत्नेण केश्येऽपस्मते एवस्वलज्ज्यू समणेण जगवया जाय सपत्तेण । एव उद्यगाण पचवग्गा
पण्डिता, तजहा-निरयावलियाहे १ पुष्फिचूलाहे ३ पुष्फिचूलाहे ४ वरिहदसाने ५ ॥
जडुण जते ! समणेण जाय सपत्तेण उद्यगाण पचवग्गा पण्डिता, तजहा-निरयावलियाहे जाय वरिहद
साने पटमस्सण जते । वग्गस्स उद्यगाण निरयावलियाण समणेण जगवया जाय सपत्तेण केश्यस्यणा

हावीर यावत् मोक्ष मोक्षता उपाग गच्छपर कृत् पचवग्गे अथयन समुदाय पक्ष्या ते कश्चिच्छ्रम वर्यं निरयावलि ते नरग जावानी अ
॥ दुजो वर्यं क० काहिये कस्य माहे अयत्तस चिपर पुष्फचूला नामा पचमो वर्यं ५ जिहारइ हे पुन्य अमण
गवान् यावत् मोक्ष मोक्षता उपांगाना पचवग्गे पक्षता पक्ष्या ते कश्चिच्छ्रम । निरावलिप्रा यावत् पचमो वर्यं वरिहदसा प्रथम पण्डिता
प्रे मो हे पुन्य उपांग गच्छपर कृत् नरग जावानी मेवि अमण अनेक तप करता मगवंतु ज्ञानवत् जावत् मोच मोचता अतिरा अथय पक्ष्य

स्य ऊदश्रावः ॥ उपश्रित्वा उपोमुयन्मोदुतिपेन्वाविचिसदृष्टिः । किंतु नियतप्रजागमिपिमितवृष्टि रिति भावनायावदवरणान् ॥ ध्यायको
 हाय वनम् ॥ ध्यायमेव कोष्टो ध्यायकोष्टोपगतः यथा हि कोष्टो ध्याय प्रविष्ट मविप्रकीर्णं अवस्थेयं स मगवान् य
 मध्यायकोष्टमनुमाविश्यैद्विषमनास्यपिहृत्य सयुतात्ताप्रवतीति प्रावः संयमन सकारयतयसाध्यामेना त्मान प्रावयन् वासयन् विहरति तिसृ
 ति ॥ तत्पक्षेदस्यादि ॥ ततश्चत्वाततयैतसा व्यानादमतरं चामिवात्वासांकारे । स चापेजयमासा उत्तिष्ठतीति सयपः एकजुतः सखित्याह ॥
 व्यापसाहृदस्यादि ॥ जाता प्रवृत्ता यदा इत्या यस्य महं जातमसुयदा जाता भद्रा इत्या वक्ष्यमाचक्षुतत्वपरिच्छाभं प्रति यस्य जातजुतप्रसो
 जातोभुक्त इत्ययः विद्यस्यापि वस्तुव्यतिकरस्यांगत्वं प्रवृत्तपार्श्वे कोर्त्योर्घो प्रभवता मिद्विधो प्रविप्यति अयं व मसुहमवाप्रावये इति ॥ उ
 दापठनेद्वैतत्वात् अद्वैतसंतपाउत्यायवधत्वात् इमयोदंतिस्तुत्रोच्चायादिरक्षयादिबोद रेह । त्रिःस्तत्वं स्त्रीन् आदरिबप्रदर्शिता दांष्ट
 कवाप्योदारस्य परिप्रमबतोदविषयार्थमाप्तिरादर्शितो करोति विदयाति कृत्वा अवदते याथा स्त्रीति नमस्यति कायन प्रमदाति ॥ उदासुकि
 नाद्वैरे ॥ उचितदमे इत्ययः ॥ मुहूर्तसमाये कोतुमिच्छत् ॥ नमसुमाच ॥ नमस्यत् अमबन् अभिमसुपेजसिपने ॥ कृतप्रावसिबिबवेन उत्तम
 उवना ॥ पञ्चवासमाच ॥ पर्युपासना विधुपान एवमिति वक्ष्यमाचप्रकारं ॥ वदाविधि ॥ आवादीन् प्रभवता उपोनामां पञ्चवर्गः प्रवृत्ताः ।

उहेजाणू जाय विहरति ततेपसे नगव जयूजातसहे जाव पञ्चुवासमाणे पृथवयासी उयगाण नते ! सम

पुत्रा नृप अय परुष्यो वसतो जीवना अनुयद नइ अयइठचरो नइ उपांग पढे जाप्या मे उपांग उचीडे उउ पतिर निडे अंनु अमव अमव

तद्यदै चेन्ने चंपैया जगरी अन्नूत् रिदुत्तयेनैमरिदित्त्वमियसिमिद्वैत्यादि वृक्षं व्याख्या सु प्राश्रयत् तत्रात्तरपूर्वाद्भाग्य पूज्यमश्रुतामन्य ॥
 तन ॥ कूचिएनामरायति ॥ कूचिकनामा अशिकनामा अशिकराजपुत्री राजा ॥ इत्येति ॥ अन्नवन् वृक्षं कौटिमयादिभवत् ॥ मन्त्रसमस्तपार्मदिरमोह
 दधारेइत्यादि ॥ पशुतक्रिचयमररक्षपसाहेमावेविहरइ इत्येतदंता ॥ तत्र महादिसवतिय महाभक्षोपराका पेशया तथा मलयवर्षतविजोपो
 मवरी मंरुमहेदूष्कादिदेवराजातहृत्सार प्रथमो कः स तथा स्याप्रक्षांतानि क्रियासि विग्रहसराणि राजकुमारोदिकतविह्वरी यस्मिन्
 तत् तथा प्रसाधयन् पालयन् विहरत्यास्तै स्म कूचिकद्वया पट्टावतीमास्य्या वयुको यथा ॥ ममालकावविहरति ॥ यावत्वरयादेव वृषय मुक्तु
 मासपाणिपाया ॥ अहश्चयर्षेहयरीरा ॥ अहीना व्यूमासि लक्षयतः स्वरूपतो या पञ्चापीत्रियाणि यस्मिंस्त तथाविच क्षरीरं यस्या सा तथा ॥

चपाणामवधरी होत्या ? रिधुपुत्तनद्वेचेईए तत्यग चपाणामनयरीए सेणियस्सरन्नीपुत्ते चेन्नणाएदेवीए
 ध्युत्तए कूणिएनामराया होत्या ? महया तस्सणकूणियस्सरन्नी पउमावईनामदेवी होत्या ? सुमाला जाव

वे परि नियइ अयू तिय कालइ तिय समय एइ प्रत्यक्ष सर्व द्वीप मादि अत्यन्तर लक्ष योजन प्रमाद्य जगत पेन्ननइ विपय । अयानामा मगरी
 पुत्ती पूइ । अदि प्रवनादि जगत पूरन पूण जव ना वधरी तिहा चपा नामा मगरी नइ विपय । श्रीणिअ राजा पुत्र चेन्नणा पहरायी अइ ।
 मगयी वपना आदिअ नामा राजा पुत्तो महोम्पायवत् तिय राजा कोचिअ की पदमावती नामा देवी पहरायी पुत्ती सुअमाल आवत्त काजिक
 पातइ इय जोग प्रागवती विचरइ । विहा अया मगरी नइ विपय कोचिअ राजा कीलहु माता माई । काली इवइ नामइ रायी को पुत्र का

हाकास ३ छप्पः ४ सुकण्ठः ५ महाकण्ठः ६ वीरकण्ठः ७ रामकण्ठः ८ पितृसेनकण्ठः ९ महासेनकण्ठः १० दशमहस्तेवदगाध्ययनाभि निरयात्रानि
पातामबेप्रयमर्ग्ये इति । एवमुक्तं । तेर्वासासेनामित्यादि ॥ इहवदेवतप्रत्यसासयनप्रतरत्स्वेष्ट्या ॥ अग्रहीपामा मय्येति भावः । नार

पण्यता, एवमुक्तं जगू समर्पेण उवगाण पठमस्सवगस्स निरयात्राण दसअण्णयणा पण्यता, तन्ना-
काले १ सुकाले २ महाकाले ३ करहे ४ सुकरहे ५ तहामहाकरहे ६ वीरकरहेवओध्वे ७ रामकण्ठे ८
तहेवय पितृसेणकरहे ९ नवमे दसमेमहासेणकरहेने १० । जइण नत्ते । समर्पेण जात्र सपप्पेण उवगाण
पठमस्सवगस्स निरयात्राण दसअण्णयणा पण्यता, पठमस्सण नत्ते । अण्णयणस्स निरयात्राण
समर्पेण जात्र सपप्पेण केषुठे पण्यते । एव खलुजगू तेणकालेण तेणसमएण डहेवजगूदीचिन्दीत्रेनारहेयामे

उपविष्टया इमं जगू इमं उपान नवपर कत् पडिस्ता वयमो निरा० काइय नरण जावानी छेवि । दम अण्णयण पण्यता उपदि
इया त कइइ हे कासा कुमार को १ सुवास को अण्णयण २ महाकाल को अण्णयण ३ कण्ठ को अण्णयण ४ सुकण्ठ को ५ तिमहीन महा कइया
को अण्णयण ६ वीर कइया को अण्णयण जाखिको ७ राम कइया को ८ तिमहीन पितृसेव को अण्णयण ९ मो दसमो अण्णयण महासेव कइया ।
खिवाइ । हे पूज्य । इमं सागु जावत् मौय्य पोइता उपान नवपर कत् प्रथम वय ना नरक जावानी सोइ ना दस अण्णयण पण्यता उप
देस्य पडिस्ता अण्णयण हे पूज्य । निरावसिया को नरण जावानी छेवि । इमं सागु पावत् मौय्य पोइता निराव पण्यता उपदिस्ता व

ते यदैवे चेन्ने चंपेया नगरीं यन्मूत् रिदुत्वमेनरिदित्यभिपस्यमिहेत्यादि दृढं व्याख्या तु प्राग्भूत् तत्रोत्तरपूषादुग्माग पूषमद्रनामक पत्न्य चतुराय
 तत ऽ कूबिणनामरायसि ऽ कूबिणनामा मेखिणराजपुत्री राजा ॥ इत्येति ॥ अत्रवन् तदुद्भक्तोद्भिमयादिमयत ॥ मरुतममलपामविरमोद्
 दधारेइत्यादि ॥ पसतन्निचयसरररायस्यदेमाकेविहरइ इत्येतद्वतः ॥ तत्र मध्यादिमत्रानिव मध्यामशेषराजा येसया तथा मलपयेतविमोया
 मदरी मरुमहेद्वलकादेदेकराजातदुत्तरा यः स तथा तथाप्रज्ञातानि क्रियाणि विग्रहमराणि राजकुमारोदिकतविद्वरी यस्मिन्
 तत् तथा प्रसापयन् पासयन विहरत्यात्मे स्म कूबिणद्वया पद्यावतीसाम्ना वक्त्रो यथा ऽ समालज्जावविहरति ॥ यावत्करणादेय दृश्य मुहु
 मासपाविपाया ऽ अद्वाच्यपेत्तयसरीरा ॥ अहीना म्यूनानि सज्जतः स्वरूपतो वा पत्न्यापीडित्यादि यस्मिंस्त तथाविच अरीरं यस्या सा तथा ॥

चपाणामद्वयरी होत्या ? रिदुपुत्तनदेचेइंए तत्यण चपाणामनयरीए सेणियस्सरखोपुत्ते चेसणाएदेवीए
 अस्सए कूणिणनामराया होत्या ? महया तस्सणकूणियस्सरखो पउमावडंनमदेवी होत्या ? सूमाला जाव

वि परि निघइ अयू तिक आसइ तिक समय एइ मत्पच्च सयं धीप साणि अत्युत्तर लक्क याजन प्रमाण जरत पेन्नमइ विपय । अयानामा मगरी
 पुनी पुइ । अदि जलमादि जरत पूरुन पूण जत्र ना दइरी तिहा चपा नामा मगरी नइ विपइ । अखिक राजा पुत्र चेसणा पहराकी कइ ।
 अंगयी सपना कोबिण नामा राजा पुत्तो महोम्यापयत तिक राजा कोबिण की पदमावतो नामा देवी पहराणी पुत्ती सुकमाल जावत् कोणिक
 सपासइ इय जोग जोगवती विघइ । विहा अया मगरी नइ विपइ कोबिण राजा कोसहु मावा माइ । काली इसइ नामइ राणी को पुय का

तथैव चेन्ने वपेया नगरीं वज्रतु रिदुत्यनीनरिदित्वमियसमिद्वेत्पादि वृष्यं व्याख्या सु प्राश्रत तथीतरपूवद्विगमागे पूर्वमव्रुनामके चेत्यं व्यतराय
तान् व कूटिपनामरायति ॥ कूटिपनामा श्रीविकराजपुत्री राजा ॥ होत्यति ॥ अजयन् तद्वृष्यकोटिमपादिमवत ॥ मङ्गलममलपामविरमार्हं
वसारेद्वत्पादि ॥ पयसतिष्ठिचङ्गमररराजानुसारा मङ्गलमोपराजा येनया तथा मलपवर्तविशेषा
मदरी मलमङ्गलकावदेवराजानुसारा मघाभो या स तथा तथाप्रक्षातामि क्रिवाभि विग्रहमराणि राजकुमारविहृतविह्वरी यस्मिन्
तत् तथा मसुपयन् पालयन् विह्वरत्पात्ते स्म कूटिपद्व्या पद्व्यावलोनाम्न्या वण्णो यथा ॥ सुमालसावविह्वरत्त ॥ यावद्वरकादेव दृश्य मुकु
मालपाविपाया ॥ अहापेवैदियसरीरा ॥ अहीना लुमानि सञ्चरता स्वरूपतो वा पञ्चापीत्रियाणि यस्मिं क्त तथाविच झरीरं यस्यां सा तथा ॥

चपाणामन्नयरी होत्या ? रिदुपुत्तनद्वेचेईए तत्यण चपाणामन्नयरीए सेणियस्सरत्तोपुत्ते चेत्तणाएदेवीए
ध्यत्तए कूणिएनामराया होत्या ? महया तस्सणकूणियस्सरत्तो पउमावहुंनामदेवी होत्या ? सुमाला जाव

वि परि मियइ जम्भू तिइ कालइ तिइ समय एइ मत्स्यसु सर्व द्वीप मादि अत्यन्तर लक्ष योजन प्रमाण अरत पेवनइ विपत्त ॥ जवानामा नगरी
पूनी पूइ । अयदि जवभादि अरत पूरन पूण जत्र ना वेइरो तिइो जपा नामा नगरी नइ विपइ । मीखिस राका पुत्र चेत्तणा पहाराकी काइ ।
अंगयी उपमा कात्तिव नामा राजा पुत्तो महोत्पाययत सिद्ध राजा कोत्तिव की पदमावतो नामा देवी पहाराकी पुत्तो सुकुमाल जावत् कात्तिव
सपावइ इय जोग जोगवती विचरइ । विहा जपा नगरी नइ विपइ कोत्तिव राजा कोलहु मावा माइ । काकी इसइ नामइ साकी को पुत्र का

हाकास ३ रुजः ४ सुकणः ५ महाकणः ६ वीरकणः ७ रामकणः ८ पितृसेनकणः ९ दशमहत्वेयदगाप्ययत्तानि निर्यायानि
यानामशेषमवयव इति । एवमुक्तं । तेषांकाशानमित्यादि ॥ इहवदेशात्प्रत्यक्षासप्तसरस्वेष्या ॥ अयुद्दीपाना मन्वयेति भावः । तार

पशुता, एवस्वखुजयू समर्पेण उद्यगाप पठमस्सद्यगस्स निर्यायलियाण दसस्यप्लयणा पणप्ता, तपद्दा-
काले १ सुकाले २ महाकाले ३ करहे ४ सुकरहे ५ तद्वामहाकरहे ६ वीरकरहेयत्रोधवे ७ रामकरहे ८
तदेवय पितृसेनकरहे ९ नवमे दसमेमहासेनकरहेन १० । जइण नत्ते । समर्पेण जाय सपप्पेण उद्यगाण
पठमस्सद्यगस्स निर्यायलियाण दसस्यप्लयणा पणप्ता, पठमस्सण नत्ते । स्यप्लयणस्स निर्यायलियाण
समर्पेण जाय सपप्पेण केसुठे पसुत्ते । एव स्वखुजयू तेणसमएण इहेवजयूदीप्पिदीप्पेनारहेयाने

उपरिदिक्का इतः । मसइ हे जयू मसइ उपाण गळपर कत् पणप्ता वर्येनो निरा० काइप नरग आवानो अदि । दस सप्ययन पणप्ता उपदि
दया त कइइ हे कासा कुमार को १ सुकाल नो सप्ययन २ महाकाल नो सप्ययन ३ कण नो सप्ययन ४ सुकण ना ५ तिमहोण महा कपदा
नो सप्ययन ६ वीर कइइ को सप्ययन जाखिवो ७ राम कइइ ना ८ तिमहीज पितृसव नो सप्ययन ९ मा दसमो सप्ययन महासेन कपदा ।
जिवारइ । हे पूत्त । मसइ सापु जावत् सोय पोइता उपाण गळपर कत् मसइ वय ना मरइ सावामा थोइ ना दस सप्ययन पणप्ता वय
दिसा पाइसइ सप्ययन हे पूत्त । निरावलिया को नरग आवानो अदि । समइ सापु पाठत कोय पाइता निवा कइ पणप्ता उपदिक्का व

तत्तर्ज्ये चेन्ने चंपेया नगरी चञ्चूत् रिदुत्पत्नीनरिदित्यमिपसामिहेत्यवि दृश्य व्याख्या सु प्राभ्यत् सप्रोत्तरपूवदिग्माने पूर्वमद्रनामके चेत्यं व्यतराप
तत ॥ कूचिणामरायाति ॥ कूचिकनामा श्रेष्ठिकराजपुत्रो राजा ॥ होत्यति ॥ अन्नवन् तदुम्भकोदिसपादिमयस ॥ मङ्गलमलयात्मदिग्मदि
दमारेहत्यादि ॥ पञ्चतन्त्रिचहमररायपसाहेमाखेविहरद इत्येतदंतः ॥ तत्र मधुदिमवानिव मङ्गलमोपराजा चेलया तथा मलयपयैतविशेषो
मदरो मेठमहेदृक्कादेवराजातद्वत्सार प्रचानो यः स तथा तथाप्रज्ञातानि क्रियाणि विग्रहमरादि राजकुमारविक्रतविद्युरी यस्मिन्
तत् तथा प्रसापयन् पालयन् विहरत्यास्ते स्म कूचिकद्वया पट्टावलीनामन्या वसुको यथा ॥ सुमासजाविहरति ॥ यावत्तरयादेव दृश्य मुकु
मासपादिपाया ॥ चहाचंपेयैदियसरीरा ॥ अशीमा म्पूनामि लसुवतः स्वरूपतो वा पन्थापीत्रियादि यस्मिंस्त तथाविच शरीरे यस्याः सा तथा ॥

चपाणामन्नयरी होत्या ? रिदुपुत्तनद्वेचेईए तत्यण चपाणामन्नयरीए सेणियस्सरन्नोपुत्ते चेल्लणाएदेवीए
अत्तए कूणिएनामराया होत्या ? महया तत्सणकूणियस्सरम्भो पडमावड्ढनामदेवी होत्या ? सुमाला जाव

वि परि नियइ जयू तिव कासइ तिव समय एए प्रत्यत्त सर्व द्वीप माटि अत्यत्तर लक्क योजन प्रमाळ प्ररत येन्नइ विपइ । अणानामा नगरी
पूनी पूइ । अदि नवमादि प्ररत पूरु पूरु नद मा दइरो तिइ चपा मामा नगरी नइ विपइ । श्रीविक राजा पुय चेल्लणा पहराको कर ।
अगधी चपम्भो काचिक नामा राजा पुत्तो मदीम्यायवत तिव राजा कोचिक की पदमावतो नामा देवी पहराकी पुत्ती सुकमाल जावत् काचिक
सघातइ इय जोगवली विवरइ । तिइ चपा नगरी नइ विपइ कोचिक राजा कोलट्ट माटा माइ । कासी इसइ मासइ सावी को पुय का

शकास ३ छप्प ४ सुकप्प ५ महाकप्प ६ वीरकप्प ७ रामकप्प ८ पितृसेनकप्प ९ महासेनकप्प १० दग्गमहत्थेवदग्गाप्पयमानि निरयात्रिनि
यानाम्भेप्रथमवर्गे इति । एवमनुजंयू । तेणकासकानित्यादि ११ इहवदेवोवमत्यहासुत्रमप्रतरसस्येपया ॥ अनुजंयोपाना मय्येति माव । नार

पणप्ता, एवखलुजयू समणेण उवगाण पठमस्सवग्गस्स निरयावलिंयाण दससुप्पयणा पणप्ता, तज्जहा-
काले १ सुकाले २ महाकाले ३ करुहे ४ सुकरुहे ५ तहामहाकरुहे ६ वीरकरुहेयथोध्वे ७ रामकरुहे ८
तहेवय पित्तसेणकरुहे ९ नवमे दसमेमहासेणकरुहेत्तं १० । अनुजं नत्ते । समणेण जाय सपप्पेण उवगाण
पठमस्सवग्गस्स निरयावलिंयाण दससुप्पयणा पणप्ता, पठमस्सण नत्ते । सुप्पयणस्स निरयात्रिंलियाण
समणेण जाय सपप्पेण केसुत्ते पयस्से । एव खलुजयू तेणकालेण तेणसमएण डहेवजयूदीघ्नीघ्नीत्रेन्नारहेयासे

। पारिदया इम गमयइ हे वयू अमरु उपाय गवपर कत् पाइता वयनो निरा० काइये मरण कावामी अति । दम अप्पयन पळप्पा उपदि
या त बइइ हे नाता नुमार को १ सुकास मो अप्पयन २ महाकास मो अप्पयन ३ कप्प मो अप्पयन ४ सुकप्प मो ५ तिमहीज मदा बइइ
मो अप्पयन ६ वीर बइइ को अप्पयन काविही ७ राम बइइ मो ८ तिमहीज पित्तसेव मो अप्पयन ९ मो दसमो अप्पयन महासेव वइइ ।
जिवाइ । हे पून्य । अमरु सायु जावत् सीय पोइता उपाय गवपर कत् प्रथम वय मो मरु कावामी योव ना दस अप्पयन पळप्पा उप
दिस्य पारिदइ अप्पयन हे पून्य । निरावसिया को मरण जावामी अति । अमरु सायु पावत् मोव पाइता बिबा जमे पळप्पा अपारिदया ॥

तद्यप्येतेष्वेवैष्येण नगरी यज्ञतु रिदुत्यमेनरिदुत्यमिषसमिहेत्यादि दृश्य व्याख्या तु ग्राभ्यत् तत्रोत्तरपूर्वदिग्नागे पूज्यव्रतनामकं चैत्यं व्यतराय
तन ॥ कृषिपुनामरायति ॥ कृषिकनामा श्रीविकराजपुत्री राजा ॥ इत्यति ॥ यज्ञवन्तद्वमकोटिमपादिमवन्त ॥ मङ्गलममलयासविरमाह
वसारेइत्यादि ॥ पञ्चममिषमररगपसाहेमावेविवरइ इत्येतदर्थः ॥ तत्र मङ्गलमिषमिष मङ्गलमोपराजा पेक्षया तथा मलयपर्येतविद्योपो
मदरो मसमहेद्रवाकादिदेवराजातदुत्तरा प्रयातो य स तथा तथाप्रस्थांतामि क्रियामि विग्रहमराव राजपुमारारदिकृतविद्युरी यस्मिन्
तन् तथा प्रसाधयन् पास्तयन विहरत्यास्ते स्म कृषिकद्वया पद्मावतीनामूत्या द्युको यथा ॥ सुमालकाविवहरात् ॥ यावत्करणादेव दृश्य मुकु
मालपाविपाया ॥ यज्ञायपर्वेतिपसरीरा ॥ यज्ञीना न्यूनामि लक्ष्यतः स्वरूपतो वा पञ्चापीत्रियाणि यस्मिं स्त तथाविष्य क्षरीरं यस्याः सा तथा ॥

चपाणामन्नयरी होत्या ? रिदुपुन्तनदेचेईए तत्यण चपाणामन्नयरीए सेणियस्सरस्कोपुत्ते चेल्लणाएदेवीए
अत्तए कूणिणामराया होत्या ? महया तस्सणकूणियस्सरस्को पउमावड्ढनामदेवी होत्या ? सुमाला जाव

वि परि मिद्यइ जंत् तिच कालइ तिच समय एइ प्रत्यच सर्व द्वीप माहि अत्यतर लक्ष याजन प्रमाव प्ररत पेन्नमइ विपइ । यवानामा नयरी
दूनी इइ । अदि जवनावि प्ररत पूरन पूण जट्ट ना दइरो तिहा यपा नामा नगरी मइ विपइ । श्रीविक राजा पुत्र चेल्लणा पहरासी कइ ।
अंगपी उपनो कोविच नामा राजा पुतो महीन्यायवत तिच राजा कोविच की पदमावतो नामा देवी पहरासी पुती सुक्कमल आवत् काविक
सचातइ इय जोग ओगवठी विहरइ । तिहा यपा नगरी मइ विपइ कोविच राजा कीलपु माता माइ । काली इसइ मामइ सासी को पुत्र का

पतः सा पट्यावती देवी ॥ कूर्चिण्डलसङ्घिर्नरलाहजोगर्भोयाद्ब्रुवमाभीविहरह ॥ जोगजोगाम् कृतिष्णयवद्भोमान तत्त्यङ्गमित्यादि ॥ सुमाल
 पाणिपायाइत्यादि ॥ पूर्ववद्वाच्यं अथ च कोमुदरयणियरविमलपरि क्रिपुखसोमवयाणे ॥ कोमुदीरजमीकरवत् कान्तिबीषद्र इव विमलं प्रति
 पूर्वं सौम्यं च वदनयस्याः सा तथा ॥ कुंडलसुहृदिगर्भसेह ॥ कुलसाभ्या मुस्मिन्निवा पृष्टा गदलेक्षाकपोलविरचितमृगमयादिरखा यस्य ॥ सा
 तथा ॥ विमारागारचाकवेसा ॥ प्रभारस्य रसविच्छेपस्या नारसिवा गारं तथा चासवेयो मेरुप्यं यस्या सा तथा ततः कमचारयः कासीना
 मदेवी श्रेष्ठिबस्य धार्यो सा कूर्चिबस्य राक्ष बुल्लजमनो सपुमाता प्रवत् । साच कासीदेवी ॥ सुबियस्वरसोइसा ॥ वल्लजाकाता कस्यत्वात् पि
 या सदा प्रेमविपयत्वात् । पियासदा प्रेमविपयत्वात् ॥ मधुकासुदरत्वात् ॥ नामचिज्जा ॥ प्रल्लसनामचेयवतोत्ययः नाम वाधार्ये इति च

तीसेकालीए देवीए अन्तर्वाकयायकुटयजागरिय जागरमार्गीए अयमेयारूवे अस्मयिए जाय समुप्यज्जित्या
 एवंस्वलुममपुत्ते कालेकुमारि तिहिदतीसहस्सेहि जाव तेयाएसेमन्ने कि जतिस्सह नोजइस्सति जीवियस्सइ
 नोजीवियस्सइ पराजिणिस्सइ कालेण कुमारेण छुहजीत्रमाणपासिज्जा उहयमाण जाव क्रियाति तेणकालेण

मइ । मइवो रूप ते कइवो अण्णात्म मन माइ चितवच रूप समरच रूप उपमो इम निदइ माइरो कासी नामा कुमार तीम दती गजइल्ली
 सयति पावत् तेणु सुं जावू बिसो बीपसइ विं नही बीपसइ किंता जीवसइ । किंता न जीवसइ । प्रागसइ किंता नही इारसइ । का
 सीकुमार मवइ इं बीबतो यकी देवीसि साचं ध्यान कइ ध्यान मनमादे व्यावता यकी तिच काल तिण समय मइ विपइ । अमच प्रगवत म

सप्तदशत्रयगुणोपवेया ॥ सप्तकाणि कलिबलकादीनि व्यवनानि मर्पोतिसकादीनि तेषां यो गुणप्रशस्तमातनोपपेता पुष्पा या सा तथा ॥
 उपचपयतश्चपस्यस्यामद्यन्ध्यादिदर्शना पुपयेतेतिस्थाद् ॥ मातुम्माद्यपमाद्यपिपुसामुभायसर्वगसुंदरंगा ॥ तत्र मान जलद्रोणप्रमादता ।
 कथं जलस्यातिप्रत कुहे पुरुषे निवेद्यिते पण्डितं निस्वरति । तद्यदि द्रोहमान प्रवाति । तदा सपुरुषो मामवान् वध्यते । तथा उमानमनु
 भारयमावता अथ तसरोयितः पुरुषो यद्यद्वेधार तुलयाति । तदा स वम्मानप्राप्त वध्यत । प्रमाद्य तु स्वांगुसना हासरशोभ्यायिता । तत्र
 य मागोम्मानप्रमाद्वैःप्रतिपूर्यानि यमूनानि बुद्धातानि सर्वाणि छिरप्रवृत्तीनि यस्मिन् तत्तथाविषं बुद्धर मर्गं यस्याः सा तथा ॥ सु
 वि सोमाकारकतपिदंयवरा ॥ छांसिबल्वीम्याकारं कातं च कमनीय मतएव प्रिय द्रुपु मादग्रोनरूपं यस्याः सा तथा । यतएव सुरूपा कुरु

विहरइ तत्थण चपाएकूणिणयस्सरन्तो बुद्धमाजया कालीणाम देवीए पुत्तेकालेणाम कुमारे होत्या ? सुमाले
 जाव सरुये ततेणसेकाले कुमारे एणदाकयाइ त्तिहि वतीसहस्सेहि त्तिहि रहसहस्सेहि त्तिहि दतीसहस्सेहि त्तिहि द्याससहस्से
 हि त्तिहि मणुयकीणीहि । गरुलबुहे एक्कारसमेण स्वघेण कूणिण्ण रत्तासद्धि रहमुसल सगाम उयाए ततेण

सीमामा कुमार हीतो इत्थं बुद्धोमत बाबन् बुद्धप सुंदराकार । तिवारइ काली नामइ कुमार एकदा काल प्रस्तावइ । तीन हजार हाथी सपा
 तइ । तीन हजार रत्नइ बरी तीन हजार चोळा बरी सहित तीन कोटि मणुय पयदल नुरुल बुद्ध पयीयामइ चाकार इग्यारमो जाग कटक
 नो कीरिड रावा सपाठइ । रइ मुदल सयाम तिवार पूवी ते काली नामे पहराको एकदा प्रस्तावइ कुटबनी चिंता करता चकी कातोदेवी

रससपद्मस्यंगपङ्क्तिस्तु तत्पङ्क्तारस्वतप्यती । पञ्चावेकादिक्रिस्र ॥ तत्पङ्क्तारस्वतप्यती ॥ तत्पङ्क्तारस्वतप्यती ॥ तत्पङ्क्तारस्वतप्यती ॥
 सरससमया दारंघसंप्रामतोन्नरन्धयोग्यवर्मापचयावधानात् नवर कृषिकस्तदा कासादिदक्षुत्तारात् न्वित सपाया राज्य पकार सर्वपि न तदरे
 गुह्यगदादेवा इव कामजोगपरायणा खयलिङ्गास्या देवाः ॥ प्रहमावर्हिमुङ्गमत्यर्णा ॥ तत्तत्सखिसुप्यिषिर्हिर्हि धत्तीसः पत्नयेतिवाहृहि
 ताद्रुपि उवागिग्लमाखे भोगजोगाङ्गुलमाखे विहरति इक्ष्विद्विज्ञानमाखो कृषिपस्त चिह्नया दवि भ्रंगलायादोभायरो अक्षेविष्यति अङ्गुणा हा
 रस्वतप्यतिप्रकाशं यित्यसङ्को सेणियस्त भमवत पङ्क्तिमुलप्रतिस्वपससरत् तत्तत्तदुपस्त जीवदेवोत्तमतिरन्ध्रं सेवियस्वततोसतो अठारस
 वंकरारदेवं वाखियवहुगोसनेदं । सखिपवसोहारोचेह्नावावदिकोपियतिक्ता । नष्टदुगसुनठाए अन्नयमात्तत्तत्तत्तत्तत् । तापकद्रायकिं अष्टंघं

चण एयारूववागरण पृच्छिस्सामिभिकहु एव सपेहेड सपेहेडस । कोट्टुवियपुरिसेसस्रावेसिएत्ता एव वदा
 सि-स्त्रिपामेव ? नोदेवाणपीया धम्मिय जाणपवरज्जुमेव उयठावेड उयठावेडस । जाव पञ्चपिणति
 ततेणसा कालीदेवी एहायाकयचलकम्मा जाव महग्घाजरणालकियसरीरा यत्ताहि सुज्जाहि जाव महत्तर

इवान्न । धारवा ते नक्कीणु वातु अमय जगवतनी यावत् सेवा करु आगल कइस्स एव काली कुमरनी पिता रूप मज्ज पूत्तस्य इम आलीने
 दम चित्तव चित्तवी नइ इयो कइती दुइ । सिम उतावला इज्जे सेवका धारवा धर्म कावइ ठेवइ वेसीआइ यइवइ प्रयानरथ कातररी नइ
 पाखी नइ । यावत् छात्रा पाखी आपइ । तिवार पञ्जी त काली देवी खान नाइव कोपा पुत्रा आपका घरना देवना कीचि यावत् थोका

रूचीय पस्याः सा तथा ॥ वेसाचिया ॥ बिहसनीयत्वात् ॥ सुनमयात् कृतकयस्य सुनमतत्वात् ॥ ययुमता ययुसोययुज्योवाऽन्य-
 सात् ययुमता ययुमानपात्र वा ॥ अयुमया ॥ बिप्रियकरवस्यावि पद्यात्मना यनुमता ॥ प्रदकरलवसमाद्या यात्ररवकरलवेसमानोपादयत्नाम्
 सुसुरहितत्वाच्च ॥ तेष्वेवेसाइवसुखं गोविद्या ॥ निमग्नवसा सीराप्रसिद्धो सुनपसौसस्य प्राञ्जनविशेषः स च जगन्मया प्राञ्जनमपाणसुदु मगोप्य
 त । एव सावि तपोष्यत ॥ वेसापवाइवसुसुपरिगमिष्या ॥ वद्यमज्जुवेवत्ययः सा कासीदेवी सेविपपरकारिणु विप्रताइ प्रोगप्रोगाइ मुञ्जमा
 सेविइरइ कासनामाचतत्पुत्रे सूकमासपाकिपाय ॥ इत्यादि प्राणुच्छवसुकोत्तदो वाप्य ॥ यावत्पासाइए दरिमिबिज्यो ॥ अविहवेवाइहवे
 इति पर्यंतः ॥ सेविपस्वरज्योदुवेरयवा ॥ अठारवसकोहारोवेयवामइत्सीय ॥ तत्यकिरसेविपशमरयोप्रावइपरंज्जस्वसमस्ततावइयंवेवादिमाहार

तेणसमएण समणेजगव समोसरिणु परिसानिगया ततेण तासेकाळीए देवीए इमीसेकहाए उच्छाए समा
 णीए अयमेयाकवे अश्रुत्थिए जाव समुप्यज्जित्या एवखलु समणेजगव पुष्पाणपुहि इहमागते जाव यिहरति
 त महाफलखलु तहाकवाण जाव विउलस्स अठस्सगहगताए तगळामिण समण जाव पज्जुयासामि इम

शाहीर समोसत्ता चाब्बा परिपदा वदिवा नइ । तिबार पक्षी ते कासी नामइ देवी यइवी वाता वया पासो यवा पतापुय रूप अण्याल
 अण्यव सायइ । यावत् सन माहे उपमठे । इम निवइ अमव जगवंत श्रीमदाभीर अनुसम गाम अनुयाम विहार करता इहा कामाखइ
 यावत् बिबरइ व प्रणी माटो सात्र पुसइ कमु मियइ । तथा रूप बाणु नइ सीचकर रूपइ जे अरिइत नइ जावत् बिकीक अण्ये तेदमइ

सेविपरसखिउ पुत्रमवेवेतिरयत्तवेव वेदभाएकयाहं होयनदेइजेत आरियपाखियं नदेइ तीहवेसकाकइवि कुम्भासेवासेदिबपिठि सेवारंपं ब
 मुरंपावसेइ सोकिरपोवइसयवारे नुराकखियसवहीइ तीएयइवेव सेवयवनेएइ । अन्नयातस्सपडमावरे देवीपपुनोएवपिठअत्ति । मायाये
 सोअविठ । दुरात्मन् तव अंगुलीकिमि एवंमतीपियामु हेकाखव अत्तियाउ । इयइनुमरोवतोवेठवेतेमुताहेविणं मसागुवसेतजाफ तेउमुमएपि
 पाएववसयपाविठ । तस्सअचिईजाया मुअतउवेवउदायापरमुइत्यगठ आततसंति सोइरुगइयातियसावि अजासिति । पद्माविउ रक्खवास
 नोमेइअजइ एसीसोवोपासोइछं परमुवागइयाएयति सेविएखवितिय ननज्जइकेयकुमारेव मारही तनुतासपुसगविसखइय जावइइताव
 मउ । मुदुपरअचिईजायावा हेवमयकिअं । काखअपरमाणउ रक्खुरामुअ वहीठतवेवपिठतोअच्छइ । एववासेवविमोगोआउ । पुअरविंसय

पवरातं पञ्चोरुद्धति यज्जाहिं जाव खुज्जाहि वदपरिखित्ता जेणेव समणेअगव तेणेव उवागच्छइ उवाग
 च्छइत्ता । ठियाएचेव सपरिवारा सुस्सूसमाणी धुअिमुहाविणएण पजलिउआपज्जुयासति ततेण समणे

इअ पुअं अद्रयअद्र नो वेइरी तिइं आवइ आवी नइ । तीयअर ना अत्र अवा दपी नइ अम आवइ जाइ ते प्रधान रय मतइ यापइ । अम
 रूप आन रय उतरइ उत्तरी नइ । पढी आवत् वासी करी वृंद समूइ परिवरी वठी यकी जिइइ अमअ अगवत तिइइ इअ आवइ आवीनि
 अमअ अमवत मय अियवार एत परिवार सइत सेवा करती लय नमरकार तीन मदइअर देयीमय उमीरही यकी सन्मुख विमय करी नय इाय
 जोछी मय सेवा करय तिवार पढी अमअ अमवत श्रीमइअरीर स्वामि यावत् वासी राकी से मनुय देवता रूप मीटी परपदा तेइअय अतिही

रथाना मद्यानां च मनुष्याणां च प्रत्येकं तिस्र ए कोटय क्षुब्धस्याप्येव मेव तत्र एकादशमागीकतरान्यस्य क्षुब्धस्य कालादिभिः सह मि
 जन एकदशाक्षेन सग्रामे काल उपगत एन मयै वस्तु माह ॥ तथैवेकालइत्यादिना ॥ एन च व्यतिकर् चाला येष्टेनाप्यष्टादश गणराजा
 नो मोक्षता तेषा चेटकस्य च प्रत्यवमेव इत्स्याद्विबलपरिमाह ॥ ततो युद्ध सप्तमं चेटकराजस्य प्रतिपक्षतत्वेन दिनमध्ये एकमव शर मु
 वति चमापवायय स तत्र च क्षुब्धस्यैव गरुडव्यूह घटकस्यैव सागरव्यूहं विरचित स्तत स क्षुब्धस्य कालो दलमायका निजयलाश्वितो
 योध्यमान स्तावद्गतो यावद्येष्टकः तत स्तनीकशरमिपातेनाशो निपातितो भग्न क्षुब्धवल द्रुते बहु अपि यत्त निजमावासुस्थानं ॥ १ ॥
 द्वितीयं हि मुकालानामा दलनायको निजवलाश्वितो युध्यमान स्तावद्गतो यावाद्येष्टकः यव साप्येष्टकस्य निपातित २ एव सुताये मङ्गाकालः
 साप्यव ३ चतुर्थे हि रुद्रकुमार स्तप्यैव ४ पचमे सुरक्षः ५ षष्ठे मङ्गाकक्षः ६ सप्तमे वीरकक्षः ७ अष्टमे रामकक्षः ८ नवमे पिपुशुनकक्ष ए
 दशमोपदमङ्गासैनकक्ष १० चेटकेन एकशरव निपातितः एव दशसुदिवसेषु घटकन विनाशिता दशापि कालादयः यकादशोप दिवसे मे

शृणाए शृराहए भवति ततण साकाली देवीसमणस्स भगवन् ध्यतिए सोच्चा निसमज्जावहिथया समण
 भगवत्तिस्कुत्तो जाव एववदासि एवखलु जते ! ममपुत्ते कालेकुमारं तिहि दतीसहस्सेहि जावरहमुसल स

च भगवत मे समापि चमं सातली न घारी न यावत् इदय मोहि साखर उपनो भमण भगवत ने हीन प्रदायका दपि न यावत् एत्थो क
 इही इयी एन निवय मे पुन्य माहरो पुत्र काली कुमार चीन सहस्र इली सखि व यावत् एव मुसल सपामे चाया ते सपामे च पुन्य कुण जी

अथासद्यपि एषिहसति गृहदूषयसिंहैर्हृत् । तठरायमिहासु निर्भर्तुव परायणविबरेह । एवं च पापकूलिड रायारज्ज्वरेहं निपत्रायपमु
 लपदसुभोमउ । इह निरयाबलियासुयस्वये कूबिकवचव्यता । आदासुचसा तठवाहाय्यवरवप्रयुतामं आसादीना कुमारान् दद्यानामपि
 सयामे रघुमुल्लास्यप्रज्जतत्रनयवरवेन नरकयोग्यकर्मोपाजनसुपाहमा करकगमितया निरया सति प्रयमाप्यनस्य कानादिभुमारउत्तम
 ता मतिथदस्य यतकाम अयरयमुल्लास्यसर्वपामस्योत्पत्तौ किं निर्वचन मत्राप्यते । एवं क्लिमायसुगामः संक्रातः यवाणं कूलिभाराता राज्य
 अकार तस्य आत्मजोहृद्विहृद्विचिचामी ज्वातरौपितुदतसेवनाप्रधानगपहस्ति समामुक्षौ दिव्यवनमदिव्यहारकिमुपत्तौ विसृजतो व
 युः पट्यायत्यभिधाना कूबिकराजस्यमार्यायाः कर्हापिविर्दुतिभोपहारायत कूलिभराजं प्रेरितयती अयवियसग्नरुत्ये यमेवकुमारो राजा तस्य
 तो न त्व यस्वदृष्टा विलासा प्रणायमामापि सा न कर्तुं वि तस्यायस्योपरमति ततप्रेरितकूलिभराजोम तो याचिता तो व तद्रूपा वृष्टा स्वा
 नमया स्वकीयमातामहस्य वेदकामधामस्य राजाचिक सङ्गलिकीसुतःपुरेपरिवारितो गतयती कूलिपुत्र च दृगप्रपयन याचितो मच तम
 प्रपितो । कूबिकस्य तपो य तुल्यमात्रकत्वात् । ततः कूलिकेन प्रचित एव जनोस्मि ततः कूलिकेन कादाया यदि न प्रपयसि तो तदा
 युद्धतन्त्रो प्रव त्नापि दक्ष स्त्रीया त्रिकमायका व्यातरो राजान दटवेन यए सुग्रामाय याता स्तत्रैकैवस्य योपि २ दक्षिणा मइत्यादि एव

अगव आव कालीए देधीए तीसेयमयि महालियाए घम्मकहा आणियसु जाय समणो दासया विरमाणे

यमकथा दयात्रातो सब बही पावत् बारह प्रवपारी मांकिका विचरली दुतो आबानो आराचव होय तिबार पन्नी ते काली बहराको बम

मानसिखं मनस्येव यदुत्तते मानसिखं दुःखं तत्रनेनाप्रकाशितत्वात् तन्मनोमानसिखं तेन अवर्द्धितनाभिपूता ॥ तेन कालेकमित्यादि ॥
अयमयाकुरुवति । अयमेतदूयो वस्यमाचरुपः ॥ अस्त्यइति ॥ अप्यात्मिक आत्मविषय ॥ अस्त्यइति ॥ अप्यात्मिक आत्मविषय चि
तित साररूपवाचित लपुमासुसितः मनोगत मनस्येव वचते योगवाङ्मन्त्राक्षी सङ्कल्प विवक्ष्यो समुत्पन्नः प्रादुर्भूतः तमेवाह ॥ एव
मित्यादियौवत्कारणात् ॥ पुष्पाङ्गुलिचरमात्रे ॥ नामाङ्गुलमासूतलज्जमात्रे इहमागयइसपत्ने इहसमोसते । इहेवचपाय नयरीय पुत्रभक्षिषह
ए अङ्गापक्रितं उपाहृतिपङ्क्तिषुसमं तवसाप्रप्यात् प्रायेमात्रेविहरं तमइफत सुसुजोदेवायुष्यिया तदाकृवात् अरइताण जगयताण
मामगोयस्सविसुवचपाय किमगपुत्र अत्रिगमकदय नमंसुवपक्रियुत्यत्र पञ्जवासुवकाय एनरसुविधायरियस्सयमिपरस वपस्ससुवचपाय चि
मगपुत्रवित्तसस्व बहुमपरइवपाय एतयागिणंअइसमकनयव महावीरवदगानि सक्कारेमिखंमात्रेभि कङ्गाकमगलदेवय वेइमपञ्जवासांसि यव
भोपित्यत्रावेष्टियाए सुइयाए तिसुपसाए । आङ्गुलामिता समवित्सइ इमचय पयाकृव वागरवपुत्यस्साति खिकदु यवसेवेइइति ॥ समेण

णिण्ण रत्नोसिद्धिं रहमुसलु सगाम सगामेमाणे हयमहतपवर वीरावियक्रितचिधवयापक्रागे निरालोयाते
करेमाणे चेंक्रगस्सरखो सपस्वि सपक्रिदिसि रहण पक्रिरह हयमागए ततेणसे चेंक्रएराया कालकुमार एज्जा

करी नरथा मानने मदेवे तइकाली कुमरना सुमठ प्रपात विवस्या पठग चिअ त वचा पताका पठग चिदु विव अपकार पुते सगाम माहि ।
वक्ता रात्राइ रय साइभो नित्यो वरावरी तथा रय वक्की आपसे रयने करी साइतो आपो । विवारइ ते वक्का राजाने । काली कुमार भत्ते ।

पति निपाप्य अभिरुद्धेनश्चरति । साम्ये चोचिरां पति । सद्यप्यत्यादिना । गत्योदकस पुङ्गव विमिश्रितस पुण्यार्थेन आत्मादिनि
मिन शुद्धीकृतस केवलार्थेन मन्त्रयित्वा सर्वोत्कारविभूयितौ कर्तव्ये भावपञ्चापिनिश्रियः कृत्वाप भगवत तोयकर करनलपुटस सायकरमानरप
पादाभि गृह्यन्ति गृहीत्वा च पत्रेहीनराह करलोनुह पत्रेवच पतुः शालक पत्रेवच सिद्धासन तत्रियसवाययुति उवागत्यग भगवत तोयकर सोयकरमातरप्य
विहासने निपादयति निपाद्य च आनिवागान वेदात् षडयति अक्षयित्वाप एवमयाक्षिपुः । क्षिप्रमेव भीक्ष्यामुद्रिपाः । सद्रुद्धिमयसा वषथरपयता द्वे

स्माले जेकंय सीहासणे तेज्जेव उयागच्छंति २ ता जयव तित्ययर तित्यपरमायरच सीहासणे णिसीआखं
ति २ ता आनिठगे देवे सदावेति २ ता एव० खिप्यामेव जेदेयाणुप्पिच्छा ! चूषहिम्वनानु यासहरपच्च
यात् गोसीसर्चवणकठाहं साहरह ॥ तएण ते आभिन्नादेवा ताहि रुथगमप्लयत्यसुहि चउहिंदिसाकुमारी
महप्ररिष्णाहिं एव युत्तासमाणा इठतठा जाव विणएण वयण पफिच्छंति २ ता खिप्यामेव चूषहिम्वनानु

वता अपपरपवतात् भोक्षीर्यश्चनकाष्टानि संहरत तनस्त आभिषो गिकादेयाः ता भोक्षकयास्तव्याभियनसुभितिशुमारीमङ्गलरिकाभिः पृथुनुशा
सस्तो वृष्टुष्टाः यावद्विनयेनवचनमप्रतिपक्ष्यन्ति मतिश्रत्यपुत्रादिगवतो यपधरपयतान् सरमागिगीपचक्षुमकाष्टानि महरन्ति । ततस्तान्चक्रम
प्यवासाव्यायतलोदिगुनुमारी मङ्गलरिचः । हरकचर्यल्लिकत्या अरखिण्टयन्ति षट्पित्या गुरकेन अरखिमगणितमपित्या अग्निपानयन्ति अग्नि

निमग्नपुरुषंति सुदीपयति विपुल्यय गोत्रीयबद्धनकाष्टानि प्रस्तावाम् कश्चिदः कृतानीति वाच्य । यादृशीपुष्पमकाष्टे रगिन्मन्द्रीवितः श्यात तादृशानी
 ति भावः । प्रक्षिपति प्रक्षिप्यच्च अग्नितुल्यवासायति उदीपयति सुखवासाय प्रदेगप्रमादनिहवनापयोगानोपनानि ममिषस्तद्रूपाविकाष्टानि प्रक्षिपति
 पूर्वादिवाद्यप्रक्षयो अन्यदीपनाय अयच्च रक्षाकरवायेति विज्ञेय प्रक्षिप्यच्च अग्निहाम कुर्वति इत्थाय प्रतेभस्मनः कर्मक्रिया तां कुर्वेति येन प्रयोग
 चैपनानि प्रस्तुतपादि भवति तथाकुर्वेतीत्यर्थः कृत्वाचञ्जिनजनम्याः शक्तिपादिदुष्टदेवताभ्यो द्रुग्द्रायादिभ्यश्चकरो रक्षापोन्विकर्मप्रान्ति यथाय
 नानामखिराजानी भन्ता रचना तथाचिचिचिचिदीपापाचवृत्तभाशकी पात्रावगासकाचित्ययः गङ्गात्वाय भगवतस्तापकरस्यकसु मूवे टिटिप्तायेतीत्यगु
 कश्चमक्षेप तेन टिटिप्तायेति परस्पर प्रताडनन टिट्वातिशयेत्यादमपूवक वाद्ययतीत्यर्थः अमनद्वियाम्बोसायनादगवच्च व्यामस्त भगवत यस्याना-

दुर्वेपाद्वाप्यदृगोलेषु गहाय भगवतु तित्ययरस्स कयामूलसि द्दिट्टिष्टायेति भगवतु प्रयय दस्य उषु २ । त
 एण तातु रुक्थगमसुवत्यस्रोतुं चत्तारिदिसाकुमारीमहत्तरिष्टानु भयत्रं तित्ययरं करयलपुठेण तित्ययरमा
 यरंन वाट्टाहिं गस्यति २ तां लेजेथ भगवतु तित्ययरस्स जम्मणजयणे सणेवउत्रागच्छति २ न्ना तित्ययर

सख्यावतस्यारिदुनारीमद्वतरिकाः भगवन्तताचकरं करपुटेन तीचकरभातरञ्च यादृशीयुषद्वन्ति यदीत्या यदीव जगवतस्तापकरस्य यन्मभावश्च तन्ने
 वोपायच्छन्ति नृपगत्य तीचकरमातरं शयनीये निपादयन्ति निपाद्य भगवन्त तीचकरं भातः पार्थे स्वापवन्ति स्वापयित्वा आगावन्त्यः परिगापन्त्यः
 मातो नद्वतरिकाश्च करुदरीवीनुयना साकही करीने करुदरी न्नांकोदो यदीने गरे करीने करुदरी न्नांकोदो नद्वर यमश्च अग्निपादे पादोने अग्निविपु
 कर्त्तुं सिद्धवीने गोत्रीचनानश्च वाचका चन्दनना काष्ठ अग्निमादि प्रभूपे पानीने अग्नि रुक्थालश्च दीपवेत्त इवमवीग्यमनिप काष्ठ प्रक्षेपदे अग्नि
 मादि पालश्च २ अग्नि होमकालश्च करीने नूनिक्कले मसुताय कालं करीने तीचकरनदं अग्ने तीचकरनीनाताने पार्थे वाकिन्वारिदुष्टद्विदोश्च

पञ्चासत्तम्यं यत्तत्तद्विषयं पारंश्वं सामिषं ज्ञातं महत्तरगतं व्यागाईसरसेणावच्च कोरमाणे पालेमाणे महायाहय
ल्लभनं तत्रैवापाण्डुं छतलीतलतालुतुश्चिद्यधनमहुगपठुपठुहप्यत्राईश्वरयेण दिव्वाइजीगजोगाइनुजमाणे विहरई ॥

तएण तस्स सक्कस्स देविदस्स देवरयो असाण चलइ,, तणससक्को जाव आसण चलय पामइ २ ता
उहि पठजइ २ ता जयवातित्ययर उहिणा आओएई २ ता हठतुठचित्तमाणदीए पीठमणे परमसोमण
सिए हरिसयसधिमप्पमाणहिअए धाराहयकयक्कुसमचचुमालइअऊसत्रिअरोमक्के विअमिअअरकमल

महत्तरगत्य आर्षे श्वरसनास्यपकुवन् पालयन् महताइसृत्यगातयादिप्रतन्त्रमभासाश्राटगधनमदुस्सपटपटइयादिप्रयय दिव्यान् भागभागान
पुत्रुम् विहरति ॥ तत्तल्लस्यशक्त्य देवद्वयस्य देवगण आसमगनात्, तान सशक्को आसमगयति पश्यति द्रुग। अर्थापि प्रयुगस्ति प्रयुगभगवत्
सीयकर अवधिना आजागयति आभास्य इवमुद्विषित आतन्त्रि ॥ १॥ भागाः परममौमनसिकाः इयययययितपट्टदयः पाराइतनद्वय्यं कमुग
पण्यमानपित प्रकलितरीमसपः चिकित्तितपरकन नयमवतन प्रमाणत यरकटकप्रटिफकंयरमकटकारिजराजद्रुनितमणाः प्राणस्य प्रलम्बलघातम्

रश्मिपेक्षयावकना प्रतिमावदाठ पीचव प्रथम दधनाभा इय अ प सपप्रज्ञातना दधनाई तेमपया पाऊनामा देव्यमत चिदादेइ तेमाटे
पाऊनामन मेरुपर्मतयको दक्षिणादिशिना त्रिष्ठालोक आधालोकना स्यामी यतीसलाय चिदाऊजाभीनास्वासी अधिपती ऐरावतनामा द्वायी
याइतले जेइ ॥ दधतागो इन्द्र रश्मिद्वित आकाशमीपरे तिसलपस्त्रना परचइर पइस्याई माणा अत मकट जेडे नवा भयजोमय मनी इर
चित्तीपरे यपस एद्वे सुजलैकराते लइकतापक्षा यमाता गलस्यलजेइना देदीप्यमानज्जे घरीरजइगो शात्रा पगलगपोइई एइकी पदमके मगत

नक्षत्रयमेयोऽनपपञ्चगणिककटयामिन्य अस्याः च सर्वोऽपि रुचकमलकटुपु मृते चक्षुष्योऽपि विस्तारेषु गिरमिषपुन्यतपित्तारिष प

महज्जुहए महसुल महोपस महाजुभागे महासास्के सोहम्मेरुप्पे सोहम्मश्रुसए विमाणे सत्ताए सुहम्माए
सद्धास सोहामज्जसि । सेजसत्य यस्सीसाए त्रिमाणवाससयसाहस्सीण चउरामीए सामाणिस्ससाहस्सीण ता
यस्तीसाए सायत्तीसगोणं चउरुहंलोमपालाण सुठस्य सुग्गमहिंसीण सपरिवाराण तिण परिमाण सप्पएहं
सुणियाण सप्पसुह सुणिश्याहिंखइंण चउरासीण आयस्सकदेवसाहस्सीण सुखेसिच यत्तण सोहम्मरु
प्पय्वाभीण वेमाणिसुणं देवाणय दुधीणय, सुखेपत्तात सुखेसिचयत्तण देवाणय सुभिन्तगनेयवरा

निकट्ठगवहः भापुरहः प्राज्ञस्वयनसालापरः गहदि को मङ्गाद्युतिक्क मङ्गावलो मङ्गापशामङ्गानुभावः मङ्गाभीस्यः भीषर्मेकल्प भीषमोचनगदे
विमलोमन्त्राः बुधनायां शालेयिदामने, सतत्रुः त्रिशिषि गवपिपित्तमङ्गलान्, चतुरंगीत्यामागानिकमङ्गलावां त्रपत्ति यतां त्रायस्त्रियस्सामां
चतुरंगे सावपाजानां अहानां अपनङ्गिवाकां सपरिवाराकां तिसुखापरिपदां मसानामनीकाणां चतयो चतुरंगीतोऽमा
सरादेवचङ्गलाकां अस्य पठन्ति अस्यपाच मरूतां भीषर्मेस्त्रकवयामिना वेवानिकानाहवानां देवानाञ्चापिपत्यं पोऽपत्यं स्वामित्थं तद्वित्त्य

तापेकरता मातामते वाहिकरीने पइ यहीस जिहा नगवत्त तीचकरण जम्ममवगट्टइ तिहा ज्ञावे ज्ञावोम तिचकरणी मातामते प्रायाने जिहे
यइभरइ अइत्तरीने नगवत्त ताच ८२ प्रत सानानइ पामइ पापइ पापीने इयन् गातीचकां यिगेइ गातापको अइमइ ५१ तिचइजाल तिचे अमपइ
(पोतामे कायं अइत्त इट्टइ तमाट मङ्गसाच) (अङ्कनामा सिदामममा अपिहावक पञ्चाभाट सुक) गङ्कनाने भीषर्मेन्त्र देवतानोइन्त्र मङ्ग देव
ताना रात्रा एइ अत्यक् दिशाम्भुमारो कुव जम्भोसुव मङ्गाट ६४ इन्त्रअन्नामय मङ्गइ अइ अज्जनानाज्जापुन चापनाक पूज देवतां नगरना विहा

[illegible][illegible]

एक भोवेल। यावकना प्रतिमावङ्गाठ पीपस प्रपाग दयनाना मय एव मयप्रकाभिना दयताये तेमप्रत सिखादेव तेगाटे
वाङ्गाभग सेकपकतपकी दधिखदिशिन। त्रिठालोज खाधानोकना स्यामी मत्तामलाय बिणाकपाभीनास्यामी खाधपभी ऐरायणनासा द्यापी
माइलजे जेठे दयतालो इन्द्र रमरविग आनासमीपरें निगलमस्तना परखहार पइस्याए माला अन तुकट जण भवा मयणे मय मगो हर
घेतापीपर अपम एहये कुल्लेकरामें लइकतापका पमाता मलस्यलजेइना ददीप्यगांगळ सरोरजइनो लावा पयलगपीइसे एइयो पदमणे मगत

१ मयेन विगेष्योपः प्रज्ञोनाम वीपनांचितित्तिदि व्याख्याम करपसूटीकादी प्रदिह्वाकात्रलिभ्य ते ऽथवास्तुनमनस्कारय रणामगतर उष्टम्य
 नयणत्रयम् पचलिअवरकृगुतुदियुकेकरमकडकुलहाराधिरायसरहुयवच्छे पालत्रपलत्रमाणघोलतनुमण
 घरे ससंनमंनुरिष्य चवल सुरिदे सीहासणाते स्यमुठेठ २ सा पायपीठाते पञ्चोरुहइ २ सा वंरुलिष्युवरि
 ठरिठस्यंअमनिउणांचिष्युमिसिमिसतमणिरयणमक्रिष्ठाते पातेष्ठाते उमुअठ २ सा एगसाक्रिष्य उत्तरा
 सगं करेइ २ सा स्यमलिमउलिष्यगहृत्ये तित्ययराजिमुहे सप्तठपय इ अणुगछइ २ सा याम जाणस्य
 चेठ २ सा ठाहिणजाणु घरणिअलंसि साहहु तिसुत्ता मुठाण घरणिअलंसि निवसेठ २ सा इसि ८२

पक्षरः सर्वजन्तवस्ति वपलसुरेन्द्रः सिद्धासनादभ्यतिष्ठति अभ्युत्थायपादपाठ प्रत्यारुहति प्रत्यारुहति भ्रुमनिपुत्राचिनमिमि
 सता वविरयवमहिनेपादुके अयमुष्णानि अयमुष्णयकगाटिक मुत्तरामङ्गकराति कृत्वा अङ्गुमिमकालनायदस्तः तापकराभिमुखं नम्राष्टपत्यानि अ
 नुगच्छति अमुगम्य वागङ्गुलु अयमुष्मति अयमुष्मद्विषि अयमुष्मद्विषि सद्यत्य त्रिकृत्य मूर्ध्ना परचित्तने नियोगति निवेत्य इयन्मत्यष्टम
 भवति कटकङ्कुटकस्तम्भितमञ्जी सद्वरति सद्यत्य करतनपयिगरीत गिरिप्रावतमस्तके अङ्गुविकृत्या एवमवादीत् ॥ ममाऽस्तु अहतातनयताभीय

दूयना मालाना परवटार नोटाष्ट दुश्म माटाष्टतिस्तरार छात्रखादिकनि धानियल सडा बलबे नद्यावगवता माटाष्टनुभायपल महर मुव
 वल वीपनइबलोकन बिये वीपनावतसक विमानने बिये वीपनानामइ सजाने बिये अकनना सिद्धासनने बिये तेइइअ त्रिषो देवलोकेने बिये
 अतीननाय बिनाबवासुतो चारावीइअर सापानिक अलिङ्गान प्रायुष्यद्वि करी इन्द्रजरीना ते मालानिक देवता तेवीमनायत्रिक देवता इन्द्रनइ
 पूवनीक तेइमो नान सान १ यम २ कुवर ३ एलाव पावना पट्टा १ गिवा २ यवि ३ अंज ४ अमला ५ अष्टरा ६ अमबिका ७ पादिकी

देवतामा अनेराइ पखि पकड सौयमदेवलाकना बसणहार विसामीक देवतामनु दयीगे साधिपत्यपणु अग्नेमरपण स्यामीपखो पोपकपखो पूजनी
कथणउ पोतामा/ सैम्यप्रति अश्रुतछा/ प्रपोमपख करतापका पालतोषका मोटइ अहत अरुक्रित भाटिक गीत याजिअ बीणा साति झापगु
नलाटा। त/ श, तैजावानु, खनेराई, पृष्टि यादिअ मेचअन्निमर पा मादल पइय लोपटइ सइ खादित्रने शत्रुक्रोने देवता मयभी भोगवयायाग्य भोग
प्रते भोगवतायको, यिपुइ ॥ तिसारपखी तइ गळ सोचभनेन्द्र दयम्भ देवतानी राजाना आसन मिदमन बलइ । तियारे तेगक कीधभनेन्द्र यायस्
सिहाचन, वस्य, देवइ देया, सुयधिष्ठान प्रभूने प्रभूजीने सगथल तिथकर प्रतइ अयधिष्ठानइ करीने दये २ ने इपवल्त सुइयल पितने विपे आ
खर प्राप्या प्रातिष्कारो, मानपुपा अत्यन्त सौम्य प्रावणयो इपने यसैकरी यिकस्वरमान सुदय ययो तेचमीधाराइ साध्य, सुइयउ फइस्यवस्तु फल
यिकथरइ तइमीपरइ बुनमान रामाबित सत्तासुपासनो छे रोमकप जइना यिकथर उनम कमलापरै आपिनइ सपछइ जेइना मचगत
कपायमीन-प्रधान-कैकले दोहिरयो 'याभू-य समट' सुइलखे जेइना/ इरे करी विरासमानखे/ सुदप' 'जइनों मानस्यइमणा मुक्ताफलमय लईगो
आपापाया दोभायेइइयभानूपकेनी घररइर मूस आदरसहित उतायलो सपलपखे देवतामो इम्भ धीइंसनयको ऊठइ ऊठोने पादपीठयकी क
तरे ऊठरीनेसिद्धप्रप्य खरीप्रगाम/ अरिसुरक अङ्गुनरवेकरी निपुसकारोगरु निपनायो गिसमिपाठ शत्रुकरतीयकी पन्धफानादिक भइल छमे
कैकलप्रप्यदिछरे गुप्तिपुइयो, पादुका सोचढीप्रते कतारे मुकीने एक आठिक अयहित आपु यस्त्र तेइना शतरासने सुकइ करीने हाथने जोहये
करीने मुकुलकाछीने आकारे आगमिवायखे जेइना। एइयायको तिथकर गाइभो मात आठ पयना भन्नुपत्राइ साइमइ हाया दीयण ऊपोराये
रावीने त्रिमखो दोवय पृथयीने विपे यापइ पापीने ओइसवार गलकप्रति धरतीतलने विपे चापइ पापीने काइल नगारेक ऊधीयाइ याइमइ
काइल पहरियादिके करीन स्य निस एइया ये नूजाप्रते सहरइ ऊपीकरे करीगइ हाय तलानेछे परिगइरीत एकउ। फल्या दमगप तिखे मायइ

क्रिहयधरनाणवसुणधराण चिच्छुहृउनुस्माण जिगाण जाययाण तिगाण तारयाग वुछाण वाहयाग
 म्भ्राण मोक्षगाण सखूण सखूण सखूण सिवमयलमरुश्चमण तमरुणमह्वाग्राह मपुणरावत्तिय सिद्धि
 गद्धगोमधेच्छु ठाण सपत्ताण णमोअजाण जोशुभयाण णमोअलूण जगवत्तु तिल्ययरस्स आहगरस्स जाव
 सुपायित्ठकामस्स वदामिण जगवत्ततयगय इहगए पासउमेभयवत्तयगण इहगयत्तिकट्ट वदइ णमसइ २ हा
 सीढानणधरमि पुरत्यान्निमुहे सणिमसु ॥ तएण तस्म सक्कस्स तेविदस्म देयरणा अयमेअकारुवे जाय

स्वाम् सप्राप्ताना नमोकिमाना जितभयाना नगास्तु भगवन्तायकरस्य आदिकस्य यावत्सुपादितकामस्य घन्त्तमि भगवन्त्सु तत्रगत इहागतः
 पश्यतु माभगवान् तत्रगतमिहागत इति कृत्वा वस्तुति नमस्यति यन्दित्या नमस्सिद्ध्या मिहाभगवत्तु पूवान्निमुसु सुनिपसु ॥ ततस्तस्य गक्रस्य दये
 अस्स देवराजः अपमेतदुपोपावत्सुकरपः मगदपद्यान । उत्पद्यस्व लभो जगद्दीपे २ भगवान् सीपकरः तज्जीसुमेत्तु ज्जीसुमेत्तु यत्तुनागसाभा
 गक्राना देवेन्द्राद्या देवराजरा सीपकराद्या ज्ञानमहिमाम कर्तुं तदुच्छामि अहमपि जगयत्तस्तीषकरस्य ज्ञानमामहिमा करियाम्कि इति कृत्या गय

अजम गुणवती, पुरीयविपद अस्तम काम वेरीणाववे पठपमाहि सीहसराया पुरियमाहि करप्रधान पुडरीक स्वेतफमल सरीया पुसुपनयिणे प्रघाम
 गत्यहसीमरीया साकने विवे क्तम सुभयत्ताकने योगलभना कखडार से नाय लोक्ते पट कायरुप मय जीवने हितमा करणहार नुध्यताकने
 निर्यात्वरूप कखडार नाशकारीमा दीपकमरीया सबलोक्ने यिये केवलज्ञानेकरी वद्यानना कखडार अहयकी मातमयपत्रे ते अमय
 (इहासाकभय १ परलोकाभय २ आदानभय ३ अकस्माद्भय ४ आणायिकाभय ५ गरखभय ६ अपयगजय ७) शुनजानमपु चङ्गा दखहारसम्य

तीयकारकं जन्मसंज्ञितं नृपुत्राणि कस्मिन्निमागन्तु । अहमपि मागयत स्त्रीयकरस्य जन्मसंज्ञिणं करोमीति ज्ञात्वा इतिहेतुमुद्गाढेय यस्यगाण
 वप्रसूते समेक्ष्यत इतिहेतुमुद्गाढेय यस्यगाण वप्रसूते समेक्ष्यत इतिहेतुमुद्गाढेय यस्यगाण वप्रसूते समेक्ष्यत इतिहेतुमुद्गाढेय यस्यगाण वप्रसूते समेक्ष्यत
 देवः स्यादादावः किमप्येव भावेवानुमिया । किमप्येव भावेवानुमिया । किमप्येव भावेवानुमिया । किमप्येव भावेवानुमिया । किमप्येव भावेवानुमिया । किमप्येव भावेवानुमिया ।

सकप्ये समुप्यज्जत्या । अप्यसु खलूजा । अन्तर्हीय २ जयवतित्ययेर सजीध्वमेथु तीथ्यपञ्चप्यगुमणागयाण
 सक्ताणं देविदार्ढ्यं तित्ययराण जम्मणमहिम करित्तपु त गच्छमिण थुहपि जगयनुतित्ययरस्स
 जम्मणमहिमकराम तिक्ह एव सपेहंइ २-त्ता हरिणंगमेसि पायत्ताणिथ्याहिंवइं देव सदावेइ २ ता

सुमेधो समुप्यज्जत्या । अप्यसु खलूजा । अन्तर्हीय २ जयवतित्ययेर सजीध्वमेथु तीथ्यपञ्चप्यगुमणागयाण
 सक्ताणं देविदार्ढ्यं तित्ययराण जम्मणमहिम करित्तपु त गच्छमिण थुहपि जगयनुतित्ययरस्स
 जम्मणमहिमकराम तिक्ह एव सपेहंइ २-त्ता हरिणंगमेसि पायत्ताणिथ्याहिंवइं देव सदावेइ २ ता

[illegible]

एव ययासी । 'स्वप्यामय' जादेवाणुप्यथा । सन्नाएसुहम्माए मेघोधरसिंहागजोरमज्जरयरसद्ध 'जोअणपरिम
 ळं सुधोससुसरधट' तिसुत्तोउल्ल लेमाणे २ महया २ सद्धेण उग्घीसिमाणे २ एव वयासी ॥ अणवेडण
 नो सक्कदेविदे देवराया गच्छण भोसक्का देविदेवराया जंघुहीये २ जगवत्तित्ययरस्स जम्मणमहिमकरित्तए
 त, तुप्पेसिण देवाणुप्यथा ससिह्हीए ससज्जइए, ससज्जलण ससज्जलण ससज्जलण विज्जहंए सज्जविभभाए

[illegible]

युक्तानि प्राप्तविमानानि प्राप्नुवन्तु वाङ्मानि श्रितिकादीन्माह्वः। सतो ऽन्ताकपरिहीयनिद्रितय गयाम्नाया चेवाऽऽप्याये गङ्गाया पातरकराणां च
 त्रस्य देवराष्ट्रः इति पदद्वयं प्राप्य अन्तिक समीपं प्रादुर्भवति । अथ स्वाभ्यां दशानन्तर इति गमयो पदकरोत्तदाह । सगणगेहरिवेगमेभीहृत्पादि ।

समुमजमेगं सप्तम्राऊएहिं ससुरे हाह सप्तपफ्गधमस्रालकारश्चिभुनाए सप्तद्विस्रुमहिष्टुमद्वुमयिण एण
 महयाइहीए जात्र रवेण निष्ठुयपरिष्ठुलसपरियुना सयाह २ जाणत्रिमाणयाहगाइ डरुढाममाणा। ए
 कालपरिहीय चैव सक्करम जात्र स्यंतेष्ठु पोउमस्रगह ॥ सएण सहरिणगमेगीन्त्रे पायन्नाणिश्याहिशइ मक्कीण
 ३. एयं यत्तेसमाणे हठ तुठे जात्र एव दुवोत्रिष्ठुणाए चिणएण ययण पठिसुणेह ० त्रा मक्कुरस ३ अ

इति मेवब्रह्मस्ययावत् अन्तिकप्रादुर्भव । ततः सहरिणमेयाइवः पदः सप्तम्राऊपिपति । गुरुबदवस्रुयइवराष्ट्रावायन्वमन मन् यावत् प्रुमृपः
 एव देवेति प्राङ्वाविनयेन वचनं प्रतिष्ठुकातिप्रतिमुस्य शङ्कस्यान्तिकप्रतिमुस्य यदेवमुपनावांमभावा मयीपरिमितगम्भासपरमगना
 योजनपरिमितहस्ता सुबोधापष्टा, तत्रैवापाणवति तुवागस्य तां मयीपरिमितगम्भिरमपुरतराग्रां यात्रमपरिमितहवां मपावा पदोति प्रितयत्र
 जायवति उद्गत् ततः मयीपीपरिमितगम्भोरनचुरतराग्रायो यात्रमपरिमितहवां मपावापां पदपां चिकित्त्वमज्ञानिताया मन्वा मीपार्थं कन्वे

माहीरी मन्स्काररुष्टं प्रववत तोपकरेण वमनाआदिना करबइ रणइ यावत् माद्यमे पामवा याटताम यइ तोचकर काहइ इव त्राप्ये तेमाट
 एव विष्टुबादुबु तिहां जन्मस्यानवे रद्यापका भगवन्नामने मूमीयम देवताकने विवे रद्योयका देव स्यो दे भगवन् । जन्मस्यान वे रद्यापका
 तुष्टे मुष्टुने इहां सीपनं देवतोकने विवे रद्यापकाने इम कहीने धांदे ममस्कारकरइ यांवी नगस्कारकरीने विष्टुदेवि काइना
 बइहाइन्नु ॥ विवाएपकी वेइ शङ्कनाना देविन्नु देवतातो रात्राने एवको एत पुजकप यावन् संकल्पविचार कपना । उपनाकनुनिष्ठवइ यो

तति आसन्नचे जवूदीपने विवे मगवत्त तीचकर तीमणी आचारवे अतीत कालीयवा इमणी सतर्माण (कालेही एकाभल कालेपास्ये एववा शक्त
 डीचर्मन्त्र देवेन्त्र देवतालो राजानें तीचकरना जन्मात्सव महिना करवानो आचारवे, तेमणी जामुद्रपणि भगवत्ता तोचकरनी जन्मगदिमाकउ
 मकरीने इम कडी एववोदयनादि चितवव २ ते हरिखेगनेपोनाने पालाकटनो अचिपली देवतामति तेजावव तेजावीने इम, कडवें । अतायलो
 को हे देवानुप्रिय । सुधर्मामासैं सुमाने विवे मेपना ठेपसोइ तेहगोरासतरवी तेहनीपरि गभीर अने मधुरवें रप सव, जहमो एववी एक
 । अज प्रमाव परिसडल यतगल आकारध सुपोपापामव मुखर अलाखें स्वर जेहमो एववी पटाप्रतें त्रिपयार ठेगावलो यजाऊतो यजाइतो
 का साटें २ गव्यव करीनव उदुपोववा करतोरेचको इम कडे । आद्यापवटें आद्यापमाडव । अहो देवता शक्तसीपर्मन्त्र देविन्द्र देवतासो राजा
 । वडें । अहो देवता । शक्तसीपर्मन्त्र देवेन्द्र देवतामो राजा जवूदीपने विप जगवत्त सीयकरनो (जन्मोसय महिमाकरयानें अथपें तेजगो
 होंपवि हे देवानुप्रिय । सबअदिकरी सव द्युतिर्कातिकरी सव वलसैम्येकरी सव समुदायपरियारेंकरी, सव आदरेंकरी सव यिजूसिपद । इकरी
 ने सीजाव करीने सव सज्जनेकरी सर्वनाटिकइकरी सर्वआराधेकरीने समफूनसुगत्य नाशा, अलकार, प्रमृपनी सीजाव करीनव सयदेवसम्यन्त्रो
 टित बालिन्नने निनाद सव करीने साटी अदिसुदायेकरी यावत गव्यव करी याजिन्नमासहित पोतारने परियारव परियेखायका पोतारने जाम
 । मान बाहने पहायका विलबरहित ववा वहावला सीपर्मन्त्रने यावत् सुतोप आव । तियारपडो ते हरिखेगनेपो देवता पालानो अचिपति
 । चर्मन्त्र इम कडव यकव इपवत्त सुधयया यावत् इमव हे देव एववी । आद्याव यिमयव करीने यवत्त सोंमले साज्जलीने सीपर्मन्त्रना
 तोपयकी नाकलव नीकलीज जिहां सनासुधर्मांने । यपे सेपगासुहनु गजोरव तेहनी परव गभीरअनव अत्यत्त मधुरगीठोडे गव्यवेहमो यवयी
 न योजनन परिसडल लांअपव पोडसपव ठें जेहनु एववा सुयायानासैं पटावें तिहा आर्वे आयीने तेह मेपना गजारवनीपरि गभीरअने
 त्यत्त मधुरवव शव्व जेहना एकयोजन परिसडल जहनु एववी सुयायामासैं पटा त्रिपयार वलासैं बजाठे । तियारपडा तेमेपना गजारवनी
 रे गभीरमधुरवें सव्व जेहना एकयोजन परिसडलपकी सुयोपानासैं पटा त्रिपयार उन्नाम्येइयकव, सीपतदेवसीकने विवे अनेरा एककणा

स्वभावानि प्राप्तविभागानि प्राग्वत् वाङ्मानिभिर्गिह्यादीभ्याश्चैवः सती उक्ताक्षपरिहोषनिर्दिश्य गद्याऽ या चेवाऽ पात्रे गच्छन् यात्ररक्षारयाद्वये
अस्मा वैवराजः इति पदद्वयं पाद्य प्रस्निग्ध समीप प्रादुर्भवति । अथ न्याम्याश्चानन्तर हरिरेवमयः यश्चकरोत्प्रवाह । तयममेव हरिसेवमेवीकृत्यादि ।

सन्नुमन्नमेनं सञ्जानाद्गृहिं मधुरे द्वादश सङ्ख्यपुष्पगन्धमङ्गलकारत्रिभुवाप सञ्चिद्विस्तृतुद्विष्टुमद्विमयिण पुण
महयाद्विष्टीए जात्र रवेण निश्चयपरिष्टुलसपरिष्टुना सयाह २ जाणविमाणथाहगाह दुक्तुममाणा ह्य
कालपरिहीण चैत्र सक्करम जात्र ह्य तेष्ट्य पोउमसुम्ह ॥ सपुण सह्रिणगमेमीदुंत्रे पायन्नाणिष्टुहिष्टुं मक्कोण
३. पुण्यं घत्तेसमाणे इठ तठे जात्र एव देवोत्रिष्टुणाए त्रिणपुण चगण पन्निमुण्डे ० त्रा मक्करस ३ ह्य

इति वेदव्याख्यानं अन्तिममाहुः ३४ । ततः सहरिर्भवेयारुः पदात्याकापिपनिः गच्छद्वयन्त्रसद्वराष्ट्रावायदवन्न मन् यात्रत् पु. ३४. ३
यत्तं देवेति आचवादिगुणेन वचन प्रतिपत्तिरिति युक्त्युक्तं गच्छत्यन्ति काग्रनिर्दिष्टमिति यत्रैवमुपमायां वभावां मयीयामिनगम्भारमपरमग्रा
योक्तव्यपरिनेष्टका सुषीवापयत्तं तत्रैवापालकति वगमत्य तां सेपीपरमितगम्भारमपुनराग्रां यात्रमपरिमपदवां मपावां पदने यिरायत्र
आमपति' इत्य' तर्गः सेपीपरमिनगम्भीरवपुनराग्रायां यात्रमपरिमपदवायां मपायायां पदवायां चिकल्पयन्नामितायां मन्वा मोपम्यं चमने

हरिर् नमस्काररूपं जनकता तीव्रकरत्नं पमनाकादिना करवह रमह यावत् पाद्यमेनं पापवा याद्विज्ञान एव तीव्रकर वासह इव त्राप्ये तेमोट
ह विष्टुए. माहुः त्रिहो नामस्यामये रद्यायका भयवन्तप्रते ह्रमीपम देवताकने विय रद्योयका दय ज्यो दे भागवत् । तन्मस्याम के रद्यायका
ते मुष्टुमे इव । सीपर्व इवसोक्तने विपे रद्यायकाने इम कवीने घादे ममस्कारकरत्र योदी मगस्कारकरोने मित्राजनने विवे पुष्टादिनि माहना
पि. इन्द्र ३. विवारापली तेह यकनासा देविन् देववाभो रात्राने एवमे यत्त इन्द्रकप यावन् चंकरवज्रवार ऊपमा । उपमाकमुनिचवत् भो

मातृभारं विनाशार्थं वा येनिकुटा वन्धीरप्रदेशं स्तंभु येनापतिताः सम्राज्ञःशत्रुः शत्रुभगवापुद्रुला स्तंभ्यः समुत्थितानि पानिपटाप्रतिभुतां पटाश-
 वचिप्रतिश्रुता शतसहस्रावितैः सकुलो जालवाप्यमूत् । पटायां महताप्रयत्नं तावितार्य येविभिगताः शत्रुपुङ्गवा स्तत्प्रतिपात
 वधेन सर्वोत्थिष्टुविद्विषुश्च दिव्यानुजावतः समुच्छलितैः प्रतिश्रुतिः सकलोपि सौधमाःकश्यपे यधिर वपनायतवति एतेन द्वादशयोद्धनेभ्यः समागतः
 शत्रुः श्रोत्रगःश्रोत्रयतिनपरतःततः कथमेकत्रतावितार्य पटायां सबन्धं लक्ष्मणतिरुपजायवति यदुच्यते तदपाकृतमयसेय । ययत्रदिव्यानुभायत स्त
 याकूपप्रतिरूपयशोचलने ययोक्तदोषावसम्भवात् एय शत्रुमये सौधमेकलये सनाते पटातिपतियदकरोतवाह । तएणमित्यादि । ततःशत्रुद्वयाप्यस्वभस्तरं
 तेषां सौधमकश्यपवसिनां बहूनां वैमानिकानां देवानां देवीनाञ्च एकांतेन रतौरमणेपुस्तता आसक्ता एतएवमित्यप्रमत्ता यिययसुरोपु मूर्ध्निता प्र-
 प्युपपन्ना भवतःपदवपस्यपदद्वयमीलनेन कर्मधारयस्तेषा सुस्तरामा पक्षिरयन्यायेन सुयोपाचटः तस्याः रमिततस्माद्विपल सकलसौधमदेयमाककु-

तित्स्कृता उष्णालिध्याए समाणीए साहमेकप्ये श्रुयेहि एगूणेहि वन्नीसविभागवाससयसहस्रेहि श्रुणाइ
 एगूणाइ वन्तीसवटासयसहससाइ जमगसमग कणकगराय काटपयसाइ पिङ्गत्या ॥ तएण सेसेहमेकप्ये
 पासायविमाणनिस्कृढावक्रिश्रुसहममृठिश्रुप्यक्रिसुश्रा सयसहसस सकलेज्जाए श्रुविहेत्या ॥ तएण तेसि

भादेवानां देवीनाञ्च एकास्तरं प्रसक्तमित्यप्रमत्तानिपपुसुखनृश्रितानां सुस्तरपण्डारवितविपुलबोलत्यरितचपलप्रतियोधने कृतसतिपापणकोमृहकद
 तत्कर्मकायचित्तोपपुक्तमानसार्थानां सपदात्यनीकाधिपतिर्देयः तस्मिन् पटारधेनिगताप्रतिगामो सुतितश्च २ तस्मिन् २ देगे २ महतागङ्गेमज्जहोपमा

पटिबद्धा शतसहस्रलज्जगते तर्हे सकल यधिरमय सौधमदेवलोकययो । तिवारें ते सौधम देवलोकयासौ पवा देवताने वैमानिकने देवताने दयीनइ
 एकाल एतिरमखिनें चिये आसक्त वदा प्रगत विपयसुखनें चिये मूर्धित एइया देवतानें सुमर सुपापपटानो रचितगद्ग तेइयो सकलमीपन दयगो

ततः सहरिनेगमेवीदेवः पदात्यग्रीवाभिपतिः शङ्खेव देवेन्द्रेव देवराज्ञा एवमुक्तः सन् इष्टइत्यादि आश्रया विनयेन वचनम प्रविश
 नोति प्रतिश्रुत्य च ब्रह्माभिवात् प्रतिनिष्कानति प्रतिनिष्कम्प्य यत्रैव समाया सुधर्माया नेपीपरमिगम्भीरमपुरतरयाद्यात्मपरितगङ्गा सुधोया
 पटा तत्रैवोपायमृति । उपायत्य च तामपीपरमिगम्भीरमपुरतरयाद्या योचनपरिमण्डलां सुधोयां घंटा चिकित्वा ब्रह्मानवधोति । उल्लासमानन्तरं यद्
 आगत वदह । तएव तोसेनेपीपरमिगम्भीरमपुरतरयाद्या । ततश्च ब्रह्माक्षनामन्तर तस्यो नेपीपरमिगम्भीरमपुरतरयाद्यां याचनपरिमण्डलाया मु-
 पोयाया पटायां चिकित्वा ब्रह्माक्षिताया सत्यां सौचयेकस्ये अस्म्येषु एकोनेषु द्वात्रिंशद्द्विमानकपाये आवाभा देवावामस्यामानि तेषां शतसहस्रेषु अत्र
 इत्यम्बैवृतीया अन्याम्येकोनानि द्वात्रिंशद्घटाक्षतसहस्राणि यमकसमक गुणवत् कचकद्वारावं कर्तुं प्रवृत्ताम्यप्यनवन् अत्रापिगद्ये भिन्नक्रमत्वात्
 पटागतसहस्रास्यपि इत्येव योक्तव्यः । आषट्पटानादतोयतप्रवृत्ततदाह । तएवमित्यादि । ततोपटानां कण्ठकारावप्रवृत्तेरन्तरं सौपमाकम्प्यः प्रा-

तस्यातु पट्टिणिस्कमह २ सा जनेत्र समाए सुहम्माए मेधे । घरसिध्दगभीरमङ्करयसह । जोश्र्थणपरिमण्डला
 सुधे । साघटा तेज्रेत्र उवागच्छह २ सा तं मेधे । घरसिध्दगंभीरमङ्करयसह जोश्र्थणपरिमण्डल सुधे । स
 घट तिस्रमेग तस्रांतेह । तएण तीम मेधे । घरसिध्दगंभीरमङ्करयसह । जोश्र्थणपरिमण्डलाए सुधे । साएघटाए

अल्पपुष्पोननु द्वात्रिंशद्द्विमानवादिगतसहस्रेषु (सहस्रैवैय तृतीया) अन्यान्येकानानि द्वात्रिंशत्तसहस्राणि यमकसमक कचकद्वारां कर्तुं प्र
 वृत्ताम्यनवन् ॥ ततः सौचीचम्बो इत्येव । प्रागादविमानानि द्वात्रिंशत्तसहस्रेषु पटाप्रतिवृत्तीनां गणइत्यमं सुकोऽनवन् । ततस्तेषां नीचम्बैकपदाभिनां षट्
 बत्तीसकाश्च विमानानि विधे अनेरी एकककी जनीचकाश्च घटानु जगद्गी एककारश्च कचककाट अत्रकचकाट प्रवृत्ततीक्ष्णं ॥ तिस्रो ते सौचीचम्बैव
 श्लोक प्रागाद विमानानां अनिवृद्ध नम्भीर, उल्लासपरेवतेरने विधे अल्पविविधत्वात् पुन तेवचकी चंभुधिंश्च कचकाटैवताना

पंठारवे नितरांशोऽत्यन्तसंयुतः तदाऽप्रकृतैवसर्वात्मना शान्तं प्रशान्तस्तद्विच्छिन्नप्रकृतस्याद्याविव चित्तोपपन्नमाह कस्मिन्सति तत्रतत्र नवति-
 देशु तस्मिन्तस्मिन् वैक्षीकदेशो नवतामहतायुं न तारतारस्वरं चद्रूपोपपन्नं एवमवादीत् । किमवादीदित्याह । इन्मनुष्यमुत्तमित्यादि । इतद्वति
 इयं सच स्वस्वामिनादिहत्यान् जगद्गुरुजन्मसङ्करकायकप्रस्थानसमारभाय प्रत्यक्षं भवतो मङ्गलः श्रीपद्मवर्णपवासिनो वैमानिका देवा देव्यय श्रीप-
 नैवपयते रिदवचन चित्तजन्मातरकल्याणाय च सुखं तद्भवस्यपि तद्वचसाऽप्यपति । नोदेयाः यत्क सदेव्येययत् प्रादुर्भूयेगलेषु हरिनेगमेविपुर च
 वृषाऽपयितव्यमदिष्ट यावत्प्रभुत्ववत् । अप्यशक्तादेशान्तरपदे वयिधेयतद्वाह । तत्सर्वदेवादेव्यय एवमगतरादितमयेयस्या सुदनु
 सुगावदुपयगविमपददपाः अपिःसम्मायभाया मेवकाः केषम यदनमभियादुग मगसकाययास्तुमःप्रयुनिरूप तत्प्रत्यय तदस्मान्निम्बिप्रयमभद्वारकस्यक

मे।वयम।हञ्चसुहृद १ श्याणवेहृद मे। सक्तं तच्च ज्ञात्र श्रुतिश्च पाठश्चग्रह । तएण तेदधीनुंश्च एञ्चमठ
 से च्च। ठठतुठ आय हिथ्या श्रुप्येगड्डता यदणयसिअ एव पूञ्चणयसिअ सक्कारवत्तिश्च सम्माणयत्तिश्च
 दसणयसिअ कोऊहलयसिअ जिणसभसिरागेण श्रुप्येगड्डता सक्कम्म ययणमयावहमाणा श्रुप्येगड्डया च्च

सयकोदेय द्वाद्वारः। तान् यदून् वैमानिकान् देवाय इवीच अन्नालपरिहीनं विवच्छगित्तं प्रादुर्भूतामपर्यात दृष्ट्वाष्टसुट्, पालक नामश्या
 भिषीगिक देव गच्छयति । यश्चयित्वाएवमवादीत् । चिप्रमेय भोदेयानुमिय । अनेकस्तम्मगनसन्निविष्ट लीला।स्यतगालमस्त्रिधाकाल

नैन्नु तिमज पूयली परे यायत् इन्द्रपासें आयह । तिबारपठो ते देयता दवी एहया अयसांभलान् इवेदल्ल तुष्ट मायत इदयपया केतलाइक देव
 ता तीर्यकरनें वीइवा मिमत ईस केतलाइक गयमात्माविके करी पूजवागिमता केतलाइक सुत्तिकरयागिमत्त केतलाइक मन्माननप्रते तिमस
 केतलाइक कौतूहल कोवा निमित्त वटकाइक मसिगि मिते केतलाइक श्रीघर्मेन्द्रगइ वचनइ अनुग्रत तायका केतलाइक एहयाआपको आचारते

अति प्रीतिमानोऽस्मिन् । एव तदीयालोपः प्राकृतत्वात् स्वरितश्रीपूञ्च अपलेशसंज्ञने प्रतिबोधने कर्तव्येति प्रागानिवासाभावात् योप-
 कृतद्वलेन विनिर्दिष्टा नुपपाद प्रविच्यतीत्यात्मकेन वतीकस्यो रेलेतया एकाप्रयोपस्यवदेकविषय चित्तं येषांते तथा युक्तायचित्तस्वोपिबदादि-
 पोपयोगः व्याख्यातव्यवसायित्वाद् । उपपुल्लभाजस्य मृगपितं वलाप्रवृत्तपदुपनसक्ततो विमुपवन्नमानुसोपा नपदात्यनीकाधिपति र्वैवलास्मिन्

सोऽहम्कम्प्यथासीत् यज्ञगे विमर्गाणिश्याम वधाणय वृत्रीणय एगतद्वयसत्तनिञ्चप्यमत्तयिसयसुहृमृच्छिद्याण
 सुसरघटाः रिसिष्यत्रिउलघाः लसुरीयचवलपडिघोऽहण कएसमाने घोसणकोऽहलदिसकणएगगचिपुत्रयउत्तमा
 णसणा सेवायमाणिश्यादिवद्वेदत्र ससि घटारवसि निसतपदिसतसि समाणसि तस्य २ तहि २ देसे महया
 २ सहेण उगवेसेमाने २ एयं वयासी ॥ इदिसुगत नवतो ग्रहयेसेहम्मात्रासिणोटेया । सोहम्मकम्पयइणो इण

वयनमवादीत् इण मयस्तु भवताः वद्वः श्रीचर्मकण्ठासिभो वैमानिकादेवाः देव्यय श्रीचर्मकस्यवतः इद वचन इतिमुखायगाद्यापयति भादे
 याः । तदेव यावत् प्रलितः प्रादुर्लभत ॥ ततः तदेवा देव्यय एनमयेमुखा इगतटयावद्वया अप्येकवायन्दनवस्तः पूत्रनयनः साकारयतः
 यनामवताद्वयनवस्तः कीर्तुस्तवस्तः अप्येकवायकस्य वयनममुपनमानाः अप्येककात्रीनमेव भादीदितिरुत्वायावत् प्रादुर्भवति । ततः

कवर्ती विसतीच अज्जालाद्वस्तव करीमे त्रुतिरुत्तावस्तो अपसवर्णे प्रति पाथकीचर् यकं स्यु सवपायवाकरस्ये स्यु कायदुस्ये एद्वोपोपवन्नो
 कीर्तुल्लगद विर्णे दिपाद काण एकाप्रचित्तपर्वे उपयागवस्तव मन्त्रेइना यद्ववा देवता सेनइ ते पालाकटकभो छविपतिदेव तद्व पंढानोयञ्ज अत्यन्त
 उपसाल मद्वयवद्वर्णे तिर्हा २ ते देयत्वाः मकने विर्णे माटर् २ शय्ये उगुपसाकरना २ यको इम कद्वर । इदि इतिवर्णे चांभलोनुक्को ववा
 श्रीचर्मदेवलोकाणा मनुवद्वार देवता श्रीचर्म देवलोका अविपति इगुना यद्ववा वचन विवजुचर्मे अमर १ कावापद्वर । अयोदेवता अकरीव

व्यक्तित्वेन निमित्त एवं पूज्यप्रत्यय पूजनं कथ्यसाक्षादितिः समन्वयनं एवकारप्रत्ययसकारस्तुत्यादिनि गुणोन्नतिकरणं सुत्मानोमानममोदिति
 य स्तत्प्रत्यय दधुनमहृपूव लङितस्य बिलोकन यत्प्रत्यय कुतूहलं तत्रगतेनास्त्वप्रनुवा किकर्तव्यमित्यात्मक तत्प्रत्यय अप्येककाः शक्यस्यच
 अनुवत्तमानाः नहि प्रनुवचनमुपेयबोयमिति प्रत्ययचमनुवचनः अप्येकका अत्यमम्यमित्रमनुवत्तमाना मित्रगममानुवत्तमानाः । अप्येक
 ायोभनेतयात् सम्यक्दुष्टिदेविद्विजितबलनयेयतनीय एवमादीत्यादिक सागगननिमित्तमिति कृत्वा चित्तेऽवधायवाच्यशृङ्गात् अकासपरिहोयचेय स
 रसदेविम्यस्स देवरसादतिपाद्यं । अन्तिन माधुजयन्ति । अयश्चक्षुसेतिकर्तव्यमाह । ततःसगक्रादेवम्प्रीदवराजः तान्यदृष्टमवेमा
 नंनान यवान् देवीचक्रास्तपरिहोचकवेति पूजयत । अन्तिकप्रातुर्नवन उपनिष्ठमानामुपशयति मुमुक्षु च्छब्दस्यफेदेनमर्वाविश्वयोनायकोपाद्यः

खमखामनं बहूमाणा अप्येगहस्य। जीश्वमेस्य एवमाह।सकहू जाय पाउस्यवात । सण ससक्तं ३ तेयहं
 धेमाणिपु देवेअ देवीनुश्रु अकालपरिहीणचेय अतिश्रु पाउस्यमाणे पासड २ सा हठे पालयगाम छाभि
 सुगिश्य देय सहायेह २ सा एव ययासी ः स्त्रिप्यामेय जोदेयाणप्यिष्या । शुनेगखभसयसिअत्रिठ लीलठि

देशानुगबभूत्पनलकतमिदृगव्यासक किनरुठरनवनलतापटलवाप्रतिचित्र साम्मोद्वृतवज्रवरिकापरिगताभिरान विद्यापरपन्न पुगन यः
 चित्रनिप आर्चोःशृङ्खलाक्षनीयं रूपकचक्रलक्षित निममाच भिन्निममाचं चतुर्लोकनशय सखस्यगौ सत्रीकनूपे घण्टावनिमपुरमनोहरम्बरं शु

इन कहठ। इत्यादिक निमल आर्चोने यावत् इन्द्रसमीपे । तिहारं ते सीपमइन्द्र आसह तेषवा विमानिक देवता देवोमने बिम्बम्बरहित कृतावला
 पोतापाकश्च आबतोबको इमे देवीने इवबन्धवयो पाञ्चकमानह आकाकारी देवताप्रति लहाम तेऽग्नीने इन कहै । कृतावलोबको हे देवानुमिब।
 बर्मेकयोबने आयेकरी अष्टिप लीलातेऽर्चै स्मितयशो-कृतमनुमविषेय चित्रि देशानुमविषेय कृतमनुम पाडा ननुव खबरनक ययो कल्प-विबर

विदे महाविभागे इत्यत्रापि पातकविमोक्तस्य अक्षुणीपाद्विभिः प्रमादतः समस्त प्रमाणागुलानियच्छेदय समयतीति विद् स्यापद्युगतयोगोर्ध्व । श्रीप्रत्यरिमखवन । अतिप्रवेगवदित्यर्थः । निर्वोदप्रस्तासकापनियच्छेदोऽपि यथात्पुन्यपदेन कर्मधारयः यवविष दिव्य वागविमान विष्णुस्य यिः कायश्च एताभ्यामिति प्रत्ययप कठकृत्यो निवेदयत्यर्थः । तदमुयदनुतिष्ठितस्स पासकस्तदाह । तस्य सेपालयदेये सङ्गेऽभित्यादि । ततः सपाशा कादेयः अनेन दयद्वेदेदेवरक्षाः एवमुक्तः सन् इदत्तुष्ट यावद्वैक्षियसमुद्रुपातेन समवहत्य तथैव करति । पानकविमानरचयतीत्यर्थः । अथविमानस्य

नसयसहस्रवित्तियस्य पञ्चजोष्यस्यमुच्चिर्यु सिम्बत्तुरिष्यमृगणनिष्ठाहि दिक्षुजाणधिमाण यिउसुगिहि २ हा
पृश्मोणसिष्य पञ्चाप्यणाहि ॥ तएणस पाळए ठवे सक्कोण ३ एष बुत्तेसमाणे हठतुठ जाय वेउसिष्यसमु
ग्वाएण समोहणह २ हा तहेव करेई । तस्सण दिक्षुस्स जाणधिमाणस्स सिदिंसि तत्तु तिसेयाणपविरुवगा
वयान्तु । तेमिण पविरुगाण पुरत्त पत्तेस्य २ तोरणा वयान्तु जाय पविरुगा । तस्सण आणधिमाणस्स सुत्तो

समवहन्ति समवहत्यतथैव करति । तस्य विषयस्य यानविमानस्य त्रिदिशि श्रीऽवत्रिंसापानकमतिरूपकाणि, दण्डक । तेषां प्रतिरूपकाणां पुरतः
प्रत्येक २ तोरणाणि, अर्धकः पाञ्चमृतिरुपाणि, तस्य यानविमानस्य अन्तर्गम्युपमरमणीयो भूमिभागः, सवपाजानकः प्वालिकुपुण्डरक इव यावत्

निपत्रायो विरचनाः समुद्र मुक्तो मरिचनय नानो पुपरो तेषामे समुद्रकरी पित्त संहित प्रगाढागुलनां एकसाय योत्रग विसीय पोद्दलो पञ्चमद
योत्रग अत्र सिपु छटावन्नु वेणव कार्यं निर्वोदवदि एषुं देवसम्बन्धी यानविमान यिक्तुर्वाकरो यिक्तुर्वाकरो एषको नाहारी आया पटो प्याया
तिवारद तपासक इयता श्रीपर्वदेइ इ मकध्वर यक्ष इवेवत नृप ययो यावत् धीक्षीयसमद्रुपतत्त करीने समुद्रयातकरद करीने तिमत्रपालक
विमान करद तद् देवसम्बन्धी यानविमान इ विस्मयदिशि पूव दातव नचरे त्रिएयत्रिंशोपामवगयालिआठे मञ्जन आकरो देइ पगयालिआमद

रूपवयण नायाह । तत्सब नित्यादि । इति मृदुप्योव्यक्ता । अथतद्भूतियिभागवण पञ्चाह । तत्सब इत्यादि । इदमोग्यद्वौय मधर । मखीमांयखीगन्धः
स्पर्शंय मखितळ्यो यकाराणप्रक्षीयेंद्वितीयोपाये । अत्रापिजगतीपद्वयवदिकायण न मग्निवष्णांय्योव्याट्याता सतापिया योद्व्याः । अत्रमेखागृह
मभुवयक नायाह । तत्सब नित्यादि । यावत्तद्व्याद्य व्यस्याच यमकराजपातीगतमुचमीवभाधिकारता होया । उपरिभागवण नायाह । तत्सब जोए

छज्जसमरमणिज्जे नूमिभागे सेज्जहाणामए स्याल्लिगपुस्करेइया जाय दोव्रास्य चम्मैइया स्यणेगसककीलग
 सहस्सवितसे स्यावन्नपप्पुवावन्नसेहियसेदिस्सुत्थिअ सोयत्थिअअद्दुमाणपूप्पमाण मच्छन्नगमगरन्नजारामारी
 फुत्तायल्लिपउमपप्पसोगरतरगवससलयपउमलयअप्पिचित्तेहि सच्छाएहि सप्पन्नेहि समरीइएहि सउज्जाएहि
 णाणाविहपेच्चयोहि मणीहिं उअसेप्पिए, तेसिण मणीण ठगोगघोफासीस्य ज्ञाणियेस्सासे, जहारीयप्पसेण

द्वीपिमात्रमवयव्य अमलशङ्खकालकचक्रविततः व्यायतप्रत्याघतश्रिप्रोपिगुस्थितस्वस्मिन्कमद्वै भागपुप्यमाभमस्यः शङ्खमकराशङ्खारमारपुप्यायनि
पट्टपत्रसागरतरुपूयधतलता पट्टलताभन्निचिन्नेः स्रज्यायैः समन्तैः सोद्योतैः मान्नायिपप्ययैर्मखोजिद्रुपगोभितः, सेपापणोनां
पर्वोगत्यः स्वर्गेषुभक्षितव्यः । सुयथाराजप्रसूनीये । तस्यभूतिभागस्य यदुमध्यदेशजाने प्रेक्षागङ्गमवहपः, एनेकस्तम्भगतमस्त्रियिष्टः, बभूव

आगलि प्रत्येक २ सारबर्हे यखनकपुखो यायत् प्रतिकपुखे, तेइ यानयिमानने साष्टि तेइवो पखु समरमणीक भमिभागख लजिमदुष्टानेकाइ सादना न पठुइ यावत् वीपशान् चम्पूइ अनेक शुक्लीला कीलक सबखतेवे करी विलोख अमकमे व्रमयत् भमरीदेवी तेछायने तेइयोविपरीतपये ज मरीदेवीतेप्रत्यावर्ते तेप्रत्यावर्त अखिल प्रभेखित खखिफ साधिया एकसाधिया अनेरासाधिया एकपुमयने घघ विजदोपुखयधेते बहुमान पुष्ट पाठाथको समुप्य तेपुपमाख मारना इ इने छाकार मोटामारुना इ ठामे आकार खीपुप जोइले कदपंपेष्टाकरेते फलना। आयसी

भक्तमावा २ मुरालीच मञ्जुकीच मन्मथरेख कसुमसङ्गति सद्यः । द्वितीययाद्यमपदान् सिरीयति प्राप्य । धर्मप्रज्ञास्याननियोगप्रक्रियाभावात् । तस्मै
 चमित्यादि । तस्यसिद्धिगुणस्य पालकविनाममध्यप्राग्वन्निर्भो उपरोक्तारायां व्याख्यामनुसरत्या उत्तरपूर्वायासैखान्यां अत्रांतरेशकस्य चतुरशीते सामानि
 कसङ्ख्यायां चतुरशीतिभद्राममसङ्ख्यायि शक्यविषये चतुरशीतिभद्रासमसङ्ख्यावीत्यर्थः । पूर्वस्याविशेषणानामपसङ्खीया मष्टभद्राभानि गणयदिति

सद्यरयणामपु घञ्छत् । तस्मै मज्झदसञ्जापु एगेग्रहरामपु अ्यकुसे एत्यण मह एगेकुञ्जिक्कोमुन्नादामे । सेण
 अ्यनेहि तदमुच्चप्रप्पमाणमिसेहिं चउहि अ्यकुञ्जिक्कोहि मुन्नादामेहि सद्यत्त समता सपरिस्सिक्के, तेण दामा
 तवणिज्जल्लसूसगा सुवसुपयरगमहिअ पाणामणिरयणमिहहररुहरउवसेहिअ समुहया ईसि अयम
 समसपत्ता पुह्वाहएहि याएहि मज्झमंदएड्ढजमाण २ जाअ निस्सुहकरेण सदेण ते पइसे आपूरेमाण २ जाअ

स्तद्वृत्तत्वप्रमाणमत्रैवतुभिरद्व कुम्भिकैः मुक्तादामभिः सर्वस समस्तात् सम्यरितिप्रमम् । तानिदामानि तपनीयलघुसुकानि मुखप्रकरकमणिश्च
 तानि नामानिचिरविचित्रपद्माराद्वहरोपशोभितानिचमुदितानि ईशदन्त्यास्य संपुक्तानि पूर्ववर्तैः मन्द २ एज्जस्सि यायन्निगृत्तिकराणि, गश्चेन ता
 निप्रदेशे आपूपमाञ्चानि यावदतीवोपशान्तानामानि २ तिष्ठन्ति न तस्य निश्चासमस्यापरातरस्यां उत्तरस्या चतरपूर्यस्या अत्रगच्छस्य च चतरशीतेः

बिम्बु तेचङ्घित यस्स न जावयो पायत्त प्रसिरूप तेचनो उल्लाक ऊपरिस्त्राज्ञाग पट्टजलनानी भांति चोच्चिनस्य यावत् सुवत्तपनीय रातासुवसु मयहे पायत्
 प्रनिरूप । तेचप्रेसागइ मल्लपमे यवो सम रमयीस जूनिभागने यवो मण्यभागन यिये मोटी एस मणि पीठिकाहे । अष्टयोजन लायपवले पोचलपवले
 प्यार योजन जाइपव सद्य मचिरकमप यस्स न कइयो । तेचणिपीठिका ऊपरें माटु एक सिद्धासमसे यस्स मजावयो । ते ऊपरि मोटी एक यिअप दूय्य
 वसवइ सुवत्तमप यस्स न कइयो । तहमे मण्यभागइ एक मज्झरदमप अकुस आकाइहे, तिद्धा मोटु एक कुम्भिक मुक्तादान मुक्ताफलमप मालाहे तेइ

त्यादि । तस्योद्भावाः उपरजागः पटलजताभक्तिचित्रः यावत् सर्वात्मनातपनीयतयाः प्रथमयायुष्टेन अग्नीकलसाभक्तिचित्रवत्यादिपरिपद्यः द्वितीय
 गण्डद्वयवृत्तेष्वने इत्यादिचित्रपञ्चमः अत्रच राजप्रशाये सूर्यजयातविसानवर्षेऽष्टपाठकसूत्र दुरुपते पर ययुष्टेवतसूत्रादौष्ये षड्दृष्ट्याकलित्ति-
 र् । अथात्र मन्त्रिणीटिकावका नायाह । तस्यचमित्यादि । अथ । ताएउवर्तिरित्यादि । एतद्व्याख्याविजयद्वारस्थप्रबन्धकामादगतसिंहासनसूत्रवद
 रमया । तेवमित्यदि । इदमत्र प्राक्पटलवर्षेदिकाकालवका वेव्याख्यातमिति ततोथोच्य । अत्रप्रथमयावत्पदाश् वेदजभावा २ पलंभावा २ प-

इज्जे ॥ तस्सण भूमिमागस्स यज्जमस्सदेमजाए पेत्ताघरमन्नेवै स्युणेगखन्नसयसंयिचिठे ययानु जाव पट्टिके ।
 तस्सउत्ते।ए पउमलयाभसिचिस्से जात्र सव्वसवणिज्जमए जाव पट्टिके ॥ तस्सण मन्नेस्स यज्जसमरमणि
 ज्जस्स भूमिजागस्स यज्जमस्सदेसजागंनि मह एगामणिपेत्तिस्सा स्युठजोस्यगाह स्यायामयिस्सकनेण चत्तारिजो
 स्युगाह याहस्येण सज्जमप्पिमहं ययुठ । तीसएउवर्ति मह एगेसीहासणे ययानु । तस्सउत्तारि मह एगेविजयदूमे

२। गमतिरूपः, तस्यउद्भावाः पटलजताभक्तिचित्र यावत् सवतपनीयतयाः यावत्प्रतिरूपः । तस्ममन्नेपस ययुसमरमणीयस्य भूमिभागस्य ययुम
 प्यदयप्राने तद्वत्वेद्वान्त्रिणीटिका अष्टपाठकानि आयापविजयभास्यां चत्वारि योत्रनानि यायुल्लेन सयगणिमयी ययुक्कः । तस्या उपरि मन्नेदेकं
 विहासम ययुक्कः, तस्योपरिमन्नेदेकं विजयपूज्य सर्वरजसयययक, तस्य मध्यभागे एक यज्जमयययुगं, अत्र मन्नेदेकं बुम्भिक मुत्तादाम्, तदन्ये
 वेदि पटलजतनापच पावता समुद्रनी कलोपना आकार वसन्तगुनी अतावेकही पटलजता कलगी इत्यादिक भातिकरी चित्रासमञ्जित सोभावं
 वती सञ्चित प्रभावातिवती सञ्चित नरीचिकिरव मुक्ता उद्योतव करी सञ्चित अनेक प्रकाराणां पञ्चवर्षी मणीयकरी ग्राभावंत तेवमन्त्रिजको वसा
 गव स्पशना नर्वेन नर्वेन त्रिम रायप्रसेवीमादि कस्याह तिम । तेहज्जुनिभागेन ययु मध्यभाग इ प्रेसायुए मन्नेपवं अनेक यागने स्वामे करी समि

वितानीत्यर्थः । एवमादिविनाशितव्यमित्यादि । यत्कथं सूर्योन्नतमेव पाथप्रत्यप्यवति । यावत्पदसमर्थेयम् । तस्यैव वितुस्त आशयिमाणस्त इमेव
 प्राकृते वशाथ से पसते । सेवद्वारापय एव प्रवृत्तगमस्ययाहेमतिप्रवाहसूरिप्रसस याद्विज्ञातावधारितपञ्चुनिष्ठास आमुनववस्तस्यया केसुप्रायणस्तया
 पालिकापवस्तसया चतुष्टु समता सुकुसुनिष्ठास प्रये यथाकृते सिद्धा एव प्रवृत्ते । तस्यैव दिवस्त आशयिमाणस्त इतो दृष्टतरायैवेय ४ यथे
 पसते ? गत्योक्तसोष्ण अज्ञानशीले, तन्तुस सेपालए देये तद्विद्य आशयिमाणं यिष्ठविनाः अणव सक्ते ३ तेष्वेय स्यागस्त २ सा सक्ता ३ करयत्वपरिण

द्विधेह ॥ तएण तरस सीहासणस्स चउद्विसि चउया चउरासीण आयरस्कदेयसाहस्सीण एवमाहं विभाभिन्थस
 सूरीखाप्तगमेण जाय पच्चप्पिणहं ॥ तएणसे सक्ती ३ जाय दठहिसुए विस्स जिणदाजिगमणजुग्ग ससुआउकार
 विज्जुसीलं उत्तरवेउस्सिहकय थिउसुह २ सा छठहिअग्गमहिंसोहि सपरीआराहि णट्टाणीण गघट्टाणीए

सगकोदययत् इवइदयः विष्य अन्नन्त्राजिगमनयोग्यं सयोनङ्कारयिभूपित सप्तयेक्रियक रूप विभुक्ते विबुध्यं अष्टाभिरधमचिपीति सपरिया

कराचकार गङ्गइकरीते तेजिगानना प्रदगप्रति पूराता पूरातायक्ता यावत् अत्यन्त २ यथा रदइउद्व । तेष विहासममद मापुसुणद सत्तर
 दिवइ इयागकोवइ इहा सीपदेवद्वगा चउरासी इकार सासानिक देयताणां चउरासी इकार भद्रासम पूयंदिगइं छाठ आयमहिपीना आठ भद्रासुव
 दम अग्निकोवइ अम्यन्तर माद्विनी पयदगा मारदकार देयताना मारदकार भद्रासम दचिचदिगि मध्यपयदगा चउदइणार देवतागा चउदइणार
 सिद्धासग वैरतिकावइ वाहिरली परिपवानी सोलइकार देवताना १५ इकार भद्रासव पयिगदिगि सातकटकना स्यामीना सातमद्रासव ॥ तिवारपट्टी
 तेइ मयासइसमलं प्यारेदिसइ एकेकीविसे चोरासी २ इकार सन प्यारेदिसे थिस्यसाप ठसीमइआर आत्तरस्तकदेयताना ३३६ ०० भद्रासग इत्या
 दिक् कइमठं सूर्योन्न देयताने गम यावत् करोते आज्ञापाक्षी सुपइ ॥ तियारे ते सीपमेन्त्र पायत् इपयतथयोयको देवसयपी निनेन्त्रसीपंकरेने

पूर्व्याया भगिनीकोऽप्यन्तरपपद सम्यन्त्रिणा ह्वादहन्ता देवसहस्राका द्वादशमद्रासमसहस्रादि दक्षिणस्यां सप्यमायाः पर्यदहन्तुशशाभा देवसहस्रा-
 डां चतुर्दशमद्रासमसहस्रादि दक्षिणपक्षिणार्थं भैरवतकोचे धाह्यपपदः पौडशानां देवसहस्राका पौडशमद्रासमसहस्राणि पक्षिमाया सप्तमासमोऽपि
 गतीनां सप्त भद्रासनातीति । तद्वैभक्त्यादि । ततः प्रथमवलयस्यापमानातरं द्वितीयवलयेतस्य सिद्धासमस्य चतुर्दिशि चतस्रणां चतुरग्रीवीनां चतु-
 र्बीजचतुरग्रीवस्यैवाकारां आत्मारचदेवसहस्राकां पद्मत्रयमसहस्राधिकलक्षयनिताभाभास्मरकदेयानाभित्ययः । सायति तद्रासमानि विष्णु

अथ १ उच्यते ॥ तस्मिन् श्रीहृत्सुणस्स अत्ररुक्षरेण उत्तरेण उत्तरपुरत्यमेण पत्येण सकृत्सु
 ३ चउरासीत् सामाणियस्साहस्सीत् चउरासीद् भद्रासगसाहस्सीत्, पुरत्यमेण अष्टयह अगमहिंसीत्, तत्र
 दाहिणपुरत्यमेण अक्षितरपरिसाए तुवालसयह देवसाहस्सीत्, दाहिणेण मस्मिमात्परिसाए अत्ररुक्षरे
 देवसाहस्सीत्, दाहिणपश्चत्यमेण दाहिरपरिसाए सोलमसुं तत्रसाहस्सीत्, पश्चत्यमेण मन्त्रया अग्रियाया

सामानिकसहस्राका चतुर्थाति भद्रासगसाहस्यः पूर्व्यां आगनामपमद्विपीका एवं दक्षिणपूरया आम्पन्तरपरिपदि द्वादशानां देवसहस्राकां
 दक्षिणार्थं सप्यमायां परिपदि चतुर्दशानां देवसहस्राकां दक्षिणपक्षिणार्थं आम्पन्तरपरिपदि द्वादशानां देवसहस्राकां पक्षिमायां सप्तमासमाकापिप
 तीनां, तत्र तत्र मिहानमस्य चतुर्दिशि चतुर्दशानां देवसहस्राकां एवंमादि विभापित्य नूर्वाजगेन पावप्रत्ययं यन्ति ॥ तत

मत्तादास तदयका अष्ट अत्रपर्वे प्रमादभाह्वर प्यार अष्ट बुमिक्त मत्तादासेकराने चापरे चपरीक्षित योऽयार्दे । तेमत्तादास रातामुबलमय छाया
 संवायमान बुबर्बान् माकारेकरी परिसहितल अनेक प्रकाराभा नदिरवमय विविधभातिभा दारकरी शानायगाण ग्रीभायतयश्च समुदित बिक्काश पाग
 मत्तं अनेक अन्वोऽस्म्ये एकेकने अशमास लाग्ने पूर्वोदिकदिशिनें चापरे चरीनें इलूए २ लणारेक होयना द्वापतायका यायन् नित्यतिसुयमे

विंतालीत्यर्थः । एवमादिविज्ञापितमिति । वक्तव्यं धूर्वात्तमेव यावदप्रत्यप्येति । पायत्वं दधेष्टं धाय । तत्तत्तत् दिवस्त्रिंशत् आद्यविभाज्य इमे ए
 आदये यथाय से पश्यते । येन ह्येवाम् । अहर्गपरसुवा हेमतिप्रवालमूरिस्तत्र यावद्विज्ञापितमिति । अत्राह कामुनयवणस्सया केमुनयवणस्सया
 पालिकापयवस्सवा चवठे सुमता सुसुनिप्रश्न सत्ये एवमादये विभाज्योक्तं समष्टे । तन्मय दिवस्त्रिंशत् आद्यविभाज्य इतो चवठेतराण्येव ४ यथा
 पश्यते ? गन्धोक्तोक्तं तद्वत् सुपाण्य देवे तद्वत् आद्यविभाज्यं यिज्वित्ता अण्यव मुक्ते ३ तेकेव स्यागमुक्ते २ सा मष्ट ३ अण्यवपरिभा-

द्विवर्ह ॥ तएण तरस्स सीहासणस्स चउद्धिसि चउत्ता चउरासीण आयरस्सदेवसाहस्सीण एवमाई विभाभिअत्त
 सूरीअणमगमेण जाव पच्चप्यिणई ॥ तएणसे सक्ते ३ जाव हठहिअए दिव्ज जिणदाजिगमणजुग सत्ताल्लकार
 विज्जुसीअ उत्तरवेउत्तिहक्य विउत्तुइ २ सा अउत्तिअगमहिंसोहि सपरीशाराहि णट्टाणीएण गधत्ताणीए

सुशक्तीः पयत् हठहदयः दिव्य जिमन्त्रः जिगममयोग्य सर्वोक्तकारयिर्मुपित उत्तरवेदिकयक रूप विकसते धिक्पुत्र्यं अष्टाभिरथमपिपीति सपरिया

अहर्गहार गज्जहकरीते तमिमानना प्रवचमति पूराता पूरातायका यावत् अत्यंत ए शोभता २ यका रश्मय ३ तेह विहासमस्र यायुक्ताय सहर
 दिग्ग इगणकोवह इंदो सौयर्मेतदना चउरासीहजार सामानिक देवतातो चउरासी हजार भद्रासम पूर्वदिग्ग अठ अयमहिपीना अठ भद्रासम
 इम अगिकायह अम्यन्तर माहिली पयदागा आरहजार देवतामा आरहजार भद्रासम दक्षिणदिग्ग मध्यपयदागा चउदहजार देवताना चउदहजार
 विहासम नैरतिमायह याहिली परियदागा सोलहजार देवतातो १६ हजार भद्रासम पश्चिमदिग्ग सातकटकना स्वाभीतो सातभद्रासम ॥ तिवारपट्टी
 तेह सुपचिहासमर्ह अरेदिसह एकेकीदिवे चोरासी ९ हजार इम अरेदिसें त्रिपलाप उत्तीमहजार आस्मरणदेवतातो ३३६ ०० भद्रासम इत्या-
 दिक कहवठे सुपांज देवतामे गम यावत् करीते आद्यापाक्षी रुपइ ४ तिवारे ते सौयर्मेत्त्र यावत् इपयतपयोयको देवसवपी जिनेप्रतीयेकरने

प्रेम चिरवाचन मरण्य अमुनिं कटु कण्ठ विप्रयुक्तं यदावेह २ सा । तमावलिष्मिति । अथवाक्या । तस्य दिव्यस्य यानयिनामस्यायमेतद्रूपो वस्य
व्यासः प्रपन्नः ? सयवागमको ऽचिरोद्भूतस्य वरकासनुवितस्य दैमलिकस्य अशिरकाससवपिनो बासयूयस्य छादिरागराणां वारतिमिति सप्तम्यर्थेद्वि
तीया रात्री प्रकाशितानां जपावनस्यवा बियुक्तवनस्यवा पारिवासाः कण्ठद्रुका स्तोत्रां वनस्य वा सवतस्वसतात् सम्यक्बुद्धुमितस्य । अत्र गिप्य-पुमुति ।
भवदेतद्रूपः स्यात् । कथञ्चित् मूरिराह । भायनर्थं समर्थः । तस्यदिव्यस्य यानविसानस्य इतश्चतुरकण्ठ्य आततरकण्ठ्येत्यादि प्राग्वत् गन्धः स्वर्णोद्य यथा

पय सन्ति तयिमाणं शुण्णप्ययाहिर्णाकरमाणे २ पुच्छिलेन तिसोषाणेन दुरुहद २ सा जाय सीहासणसि
पुरत्यामिमुहेसणिसखे, एव खेषसोमणिआत्रि उष्वरेणं तिसोषाणेन दुरुहिहा पक्षेस्यपत्तस्य पुष्पास्थत्ये सुन्न
झासणे गिषीस्यति स्थवसेसादेवाय देत्रीत्तस्य दाहिणिष्वेण तिसोषाणेन दुरुहिता तहेय जाय गिषी

राधिः नाट्यनादेन नाट्यवभादितेनचरादुं वहिमानं अमुमद्विबोद्धवन् २ पूर्ववत्त्रिसोपानकेन समारोपति । समारुह्य यावत् सिद्धाने पूवाभिमुखः
समिपकाः । एवमेव सामानिका अपि उत्तरेवत्त्रिसोपानकेन समारुहन् । समारुह्यप्रत्येक २ पूर्वस्मिन्म्यस्तोत्रामने भनिपौदन्ति एवमेवोपाचरेवा

साहना जावायोग्य सबजसत्कार आभरवकरी किनूपित एववठे उत्तरद्वैक्यरूपं विदुर्व करोने आठ अपमद्विपीपरिवारसहितं सार्धं एकेकी
अपमद्विपीने १६ सोखइज्जानो परिवार नाट्य नाटक सावध नपर्व नाटक साधि वेह बिमान प्रर्थे प्रदक्षिणं करतोचको पूर्वदिशिने पगयासीइ चउइ
बहीने यावत् सिद्धान्तने बिने पूर्वदिशिगाइमो बइसइ, इमज सामानिच देवठापवि उत्तरदिशिने पगयासीइ बहे बहीने प्रत्येके २ पूर्ववं स्थापित
नगराकने बियइ वेसइ । आवयेवपाकता देवठा देवाना दक्षिणदिशिने पमबासीइ बहीने तिमज यावत् बसइ । तिवारपठो तेइ सीपग्गेम्भने तेइ
वेनागविणं बज्यापका एह आठ २ मयसीइ आगति अमुञ्चनइ वाक्का ४ तिवारपठो पांकीइ मज्जो पुण बसव भु नार कोटा बहितं जने देवव

प्राकृतमणीमामय सप्रेति । ननु अथैव पालकविभागयच्छेदो प्राकृतमणीनां यथावदयच्छेदः पुनर्विभागयच्छेदः कादिकथनेन पुनरुक्तिरिति चे नैव । पूर्वोदितं
 अवयवमूलानां मणीनां यथावदयच्छेदः प्रोक्ताः । समति अवयवविभोविभागस्येति नोक्तोपः । तदुक्तं ये पालकदेवे इत्यादिकमाद्याप्रत्ययपणसूत्रं स्यातीत्यु-
 क्तम् । अथ शक्यमस्मात् । तदुक्तमित्यादि । ततः शक्यमस्मात् । दिव्यं प्रचामनिर्गमस्य भगवतोऽन्निगममायाभिमुखगमगाय योग्यमुचितं यादृ-
 घोतं ययुषा सुरसमुदायसर्वोत्तिशायिनी भवति सादृश्यमेत्यथ, सर्वास्कारियन्तुयित सर्वे शिरःश्रवणाद्यलकारे चिन्तयित वत्तरेक्रियशरीरत्वात् स्वाभा-
 यिकवैक्रियशरीरस्यतु आगमनेनिरसकारतपेवोरपादभयणात् वत्तर भयचारणीयशरीरपक्षया कार्योत्पत्तिकालापेक्षयावो तत्कालमायिवैक्रियरूपं विष्णु-
 यतेविष्णुर्वं चाऽऽभिरयमद्वितीयः सपरिवाराग्निः प्रत्येकं २ योऽथदेवोसहस्रपरिवारवृत्तानि नोद्व्यामीकेन गत्यवोमीकेनचसाधुं त विमानमनुप्रवृत्ति-
 बीजुवम् २ पूर्वविक्षुत्वाभित्रिसोपानेभारोहति । आरुह्यप यावद्भुतात जेयेव सोऽहसणे तेजैव सवागशुद्ध २ ता प्रतियाद्य सिद्धासमेपूर्वाभिमुखः सखि-
 यशुइति । अथास्यानसामानिकादिभिः यथापूज्य तेतयाह । एवमेवइत्यादिव्यम् । नवर अवगोपाद्याप्यन्तरपापेद्यादयः । अथप्रतिष्ठासोः शक्य-
 पुरःप्रस्थापिमा क्रममाह । तदुक्तं ससइत्यादि । एतद्वास्या भरतचक्रिणो ऽयोध्याप्रयेयाधिकारतो ज्ञेया । तमथमित्यादि । तदनन्तरं वत्तद्वृत्तारप-
 त्त्रमङ्गारं समारारदेकवङ्गावः तद्वत्त्रयैकनिश्चितविमलवस्त्रमित्यादियस्य कमुक्त भरतस्यायोध्याप्रयेयाधिकारतो ज्ञेयं वृत्तारययिगिष्टवर्षेकचि-

स्युति । तपुण तस्स सक्तास्स ३ तसिचिमोपसि दुक्तस्स इमेअठ्ठमगलगा पुरत्त अहणपुष्पीए संपठिआ
 तयाणतरचण पुसुकलसन्निगार दिव्वायत्तसपन्नागा सचामराय दंशगरडअश्राले।अद्वरिसणिज्जा वाउडुअश्र

वदेव्यसदाचिदास्येन त्रितोपानेन समारुह्यतयेव यावत् निपीदन्ति ॥ तत्तत्तरयश्चकस्य तस्मिन्नारुह्यस्य वामाभ्युपगमादुल्लिखामियथाभूपूय्यो पुरतः
 मन्त्रोपा तत्रसहितं पठान्नाभजना चामरसहितं आदयान् आपिते रतिसुपकारी देववायोग्यं यावदेकरी वरधूतं कपापमानं यिज्य वैश्वयतीर्णाने मोटा
 पठाका चतस्रं पाप्तो यकी आकाशतलसंग्रहं पोहयतीं आगच्छि अनुक्रमिचाले ॥ विचारपक्षो तत्रसहितं भुगारुह्यस्य चाले । विचारपटी वञ्जकनय

नोयेतः पूर्ववत्प्रकारस्य असंप्रसूयत्वेनैवैवमात्स्यं यथाच जलसिक्तत्वेन विवक्षितवति नवीनकलप तद्वत्प्रकारेण वक्ष्यमप्यारवमयः तथायुक्तं वशुलं सप्तमनोद्य
 मस्थितसत्त्वात्माकारो यस्य स तथा तथासुसिद्धः सुप्तेयापकावयो ननुषयस्यर्थः परिपृष्टः सुराशयायायाप्रतिभावत् भृष्टवमृष्टः सुकुमारयाया
 यायाप्रतिभेदं सुप्रतिष्ठितो । ननु त्रियम्पतिवतयावत् सतयतेपापदद्वयं २ नीलनेनकमपारयः अतएव श्रेयश्चक्षेभ्यो गिगिष्टोऽतिशयायी सयाऽमेका
 नियरादि पसुवर्त्तानि बुद्धभीर्नालपुताकानां सङ्काचि तेःपरिनिष्ठितो उत्कृष्टः सुपासायभिरामयेति वातोवृष्टतेस्यादिविद्योपपन्नं व्यक्तं तथा
 गगनतलमरतलमनुलिखत् संपृष्टान् शिखरमपमानो यस्य स तथा योजनसङ्कलमुत्सृतोऽतएवाह । अथैवमहासयइति । अतिशयेन महात् महेश्वर
 पञ्चः पुरता यथानुपब्धा संस्थितवति । तयजसिस्थादि । तद्वत्प्रकारेण सङ्कर्मामुसारिभेवप्य वेप परिकल्पितः परिपृष्टोतीयेकानि तथासुसुज्जा

त्रियजयजयंतीसमासता गगनतलमनुलिङ्गंती पुरतश्चहाणपुष्टीए सपठिष्ट्या, तथाणतरघण सृष्टञ्जिगार ।
 सयाणतरघण वङ्गरामयवहलठसंठिष्ट्या सुसिखिठपरिचयमठ सुपङ्गठिण विसिठे स्थणेगवरपचवत्रयाकुट्टनीस
 हसपपरिमहिष्ट्याभिरामे घाटठ स्थयिजयजयतीपहागच्छुष्टाहच्छुक्तकलिण तुगे गगणतलमनुलिङ्गतसिद्धरे

संप्रत्यितानि । तद्वत्प्रकारेण पूर्ववत्प्रकारेण दिव्याच कृत्वाताकासचामरा च दधनरतिदालाकदधनीया वातोवृष्टतत्रियजयवेजयस्तीमसुपिता
 गगनतलमनुलिखन्ती पुरतो यवानपूव्यो समस्थिता तद्वत्प्रकारेण सृष्टञ्जिगारं तद्वत्प्रकारेण अजयययनसहस्रस्थितमुष्टिपपरिपृष्टमुष्टमुष्टप्रतिष्ठित
 घाटनी सप्त सस्थित रश्मो समस्तपर्वे यन्त्रो नठात्स्यो सुकुमान् एनेरी प्यत्रा मुप्रतिष्ठित जलस्य प्रकारस्य रश्मूं बिभेप अनेक प्रधान उक्तं पचमस
 नाहनी यताकाध्याय सङ्कलने तेजैकरी सङ्कित बायकरी सप्तपुतयपित एववी विजयवैजयन्ति नाम्ने प्रताकाः उक्तपरस्य छत्र तेजैकरी पठित कथा
 आकाशतलसंग्रह स्पष्टीतो पौष्टवतोष्टे विपरधयनागमइतो इत्रार योजन ऊरो आस्य तनोटा एवयो महेश्वरपञ्च आगतिं अमुक्तमइ वात्स्यो । दिवा

नि पूषः सानधीकतया प्रमुखाणि सर्वाङ्गद्वारविजृम्भितानि पञ्चामीकानि पञ्चामीकानि पञ्चामीकानि पञ्चामीकानि । तयत्तरवण मि-
 त्वादि । तदन्तर मङ्गलः प्रामिद्योगिकादेवादेव्यय स्रक्के रुवे रंया स्रक्कर्मापस्थिते रुसरवेक्रियस्रक्के विभये यथास्रक्कर्मा-
 पस्थिते विंभये सपत्तिभिः स्रक्के स्रक्के निपादेरुपकरवेः श्रक्केदेवेद्व देवराय परतय सागसय पृष्टतःपार्श्वतय समया यथानुपूर्व्या यथायद्वक्रमेण
 समस्थिता । तयत्तरवणमिन्वादि । तदन्तर मङ्गलः सौधमकरपयासिभो देवायदेव्यय सयद्व्या यावत्करणादिभ्रस्य हरिभैगनेषिष पुर स्याद्यसि-
 विपक्वः प्रागुक्तस्त्रामापको याद्वः तेन स्त्रानिस्थानि यामविमानवाहमानि आरुहाःसतो सागतय यावत्पुष्टात् पुरत पाशुनय श्रक्कस्य समस्थिताः ।
 अथपया श्रक्कःसौधमकरस्याक्रियसि तथाचाह । सयुगमित्यादि । ततः श्रक्कलेन प्रागुक्तस्रक्केष पञ्चभिःपार्श्व निक्के रन्नीक्के परिधिसेन सयतःपरिवृते

आश्रुणसहस्समासए महमहालहए महिदस्रए पुरतं अहानुपुष्टए सपठिण । तयागततरवण स्रक्कत्रनेत्रत्य
 परिश्रुत्यश्रुसज्जा सहालकारविमसिस्थो पचश्रुगिष्ठा पचश्रुणियाहियङ्गो जाय सपठिष्ठा । तया
 अतरवण मङ्गत्रेआजिह्वीश्रुः देवायदेवीह्वश्रु सपठि २ सवेहि जाय णितुगेहि सक्का ३ पुरतंअ मगगनुश्रु

विशिष्टः अनन्तरपञ्चमङ्गलःसौधमकरपरिमिषिष्ठताभिरामः यातादुपुतविमपंपत्रयन्तीपताकात्त्रातिथयकमितशुक्लः गगनमलममुक्लिच्छिखर
 योजनसहस्रमुक्लित मङ्गलमहालयः मङ्गलमहालयः पुरतो यथानुपूर्व्या समस्थितः । तदन्तर मङ्गलेपपप्यपरिकिष्ठाणि सयय्यानि सवाण्डुः
 रपद्धा आपापकाकप अन मपप्यत्रेय गङ्गाद्विभे यथामुसुजा सयमामयो सचित सदे अलकारे विमूनिन यद्वा पंचकटक अने पाचकटकमां
 स्त्रानी पावत् यात्वा । तिवारपद्धी पद्धा आश्रुकारो देयता दवांगना पाताःने रुपवकरी यावत् आपापण्ड अपकरवे करो साहस सौधमङ्गल आग
 लि सार्ग्यैर्द पूठव येपासव अनुक्रमे चात्वा । तिवारपद्धी पद्धा सौधमङ्गल देवसोक्तनायासी देवता देयागमा सयश्रुदिकरी सहित यावत् आपापवले

रोयेतः पूर्ववन्मङ्गारस्य क्षलपूष्य स्वेभकपानात् अयञ्च क्षलरिक्तत्वेन विवक्षितवति भपीनरुत्तय तद्वनभार धञ्जमयोरवमय तथायुक्त धर्भुल क्षटमनोश्च
 इत्येतस्यस्तरासाकारो यस्य सतथा तत्रासुसिष्टः सुभेवापकावयवा सक्तुवत्यर्थः परिपूटः सरथाः जयापायाद्यप्रतिभावत् मृदुवचमृटः सुकुमारयाथया
 ग्रायाद्यप्रतिबेभ सुमतिदितो । ननु तिपक्षपतितवयाबद्ध क्षतयतेथायद्वम २ मीक्षनेमकमधारयः अतएव शेषज्येभ्यो िश्रिष्टोऽतिशायी तथाऽनेका
 निवरादि पक्षवर्षीनि कुडभीनीलपुपताकानां सङ्ख्यादि तैःपरिमहितोऽलङ्कृतः स्यासायभिरामयेति क्षातोदुपूतेत्यादिबिद्योपपन्नय व्यक्त तथा
 गयनतममवारतलमनुलिखत् सप्तपृष्ठन् द्विक्वरमप्रभानो यस्य सतथा योजनसङ्ख्यकमुरमतोऽतएवाह । मृद्वमहालपइति । अतिशयेन महाम् मधेन्द्र
 ज्ञः परता यथानुपूष्या समस्त्वितवति । तपञ्चमिस्थादि । तद्वनभारं सक्तप क्षलमर्माभुसारिनेपच्य सेप परिकल्पितः परिगृहीतोयेस्तानि तपासुसञ्जा

यिजयद्रजयतीसमूंसिता गगणतलमणल्लिहंती पुरचैय्यहाणपुव्वीए सपडिच्चि, तयाणतरचण छुप्पन्निगार ।

तयापतरघण वइरामयवहलठसठिष्ठा सुसिलिठपरिघठमठ सुपइठिपु विविंठे
 हंसपरिमहिष्ठाभिरामे घाउरु छांयिजयवजयतीपसागच्छाइच्छसकलिप तुगे
 स्थणेगवरपधत्रणकुदुनीस
 गगणतलमणुलिहृतसिहरे

संमल्लितानि । तदनन्तरं पूषकलशङ्कर दिव्याच खडपठाकासचामरा च दम्भरतिदासाकदम्बनीया वायोद्वृत्तविजयवैजयन्तीहमुपिता गगनतलममसिङ्गनी पुरतो भवान्पूज्यो संमल्लिता तदनन्तरं खड्गङ्कारं तदनन्तरं गजगपयुतकाष्टस्थितमुग्निसुपरिपुष्टमुमुप्रतिष्ठितः

बाटला साठ सत्यात रस्मो समकापचें घनो मठास्वो सुबुजान ओनरी प्वना मुमतिष्टित जलइ प्रकार रघूं बिबेय जनेन प्रपान ठल्लन पवबवो
 नाचनो पताकाप्वना सइल्लगमे तेबेंकरी संहित वापकरी सरपूतसपित एइवी बिबवयेमयनि नामें मलाका टाअजपरइ खत्र तेबेंकरी संहित ऊबो
 नाकाशतल्लगइ स्पर्मोती पीइबतोडे सिपरअप्रसागमहो इबार योजन खो खस्य तमोटा एइवो मरेइअत्र प्माणनिं एगुअमइ बाल्वो । तिबा

स । य इह याची सराहो नित्यां वगागर्गो निगममसम्बन्धी र्पणा स्तो वैवोपागच्छति । यथा वरपितानागराखी विद्याहोरेष्वयस्काति दृग्गामे राजपयेयाति न
 तुनष्टरध्यादौ तथाप्यमपि एतेन चक्षयदेवलोकाधारसूतपुत्रिणीप्रतिष्ठितविमाननिष्ठमागत्येतेस्तसः सचरणाभावेन मध्यमार्थ्यनेति, कस्तस्मिन्निष्ठिमाय
 मन्मोहयुक्तमिति चेष्टासु स्तो व्यागमसायत्यपुत्किंसांगत्यश्च प्रष्टव्याः । उपागत्यश्च पोषनगतसाधुस्त्रिणे र्योऽनलसद्यप्रमाद्येविप्रश्नेः कर्त्तैरिय गतस्य
 चन्द्रातिक्रमरूपैः । एतेन त्यावरस्वरूपस्य विमानस्य पदव्यामरूपाः क्रमाः कथञ्चवेयुरिति शकानिरस्ता व्ययपतम् अवपतन्तुतोदरुष्टया यायत्
 करणात् नुरिक्साएवत्यादिपदः देयगत्या व्यतिश्रजन् २ तियंगसख्येयानो द्वीपपमुद्राखो मध्यमार्थ्येन यत्रैव नन्दीश्वरयरद्वीपा यत्रैव तस्यैव पपुखे-
 मसम्बन्धजगोदस्तिबुद्ध आग्नेयकोषवर्ती रतिकरपवत स्तत्रैवोपागच्छति इह स्थानां गाद्याज्येकोष, अन्यथा प्रययनसरोहारादिप पठ्यमागामा
 पूर्वार्थाजननिरिविदिग्ययस्थितवापीद्वयद्वयांतरास्त्रिःकोषयोः प्रत्यासुतो प्रत्येक द्वय २ ज्ञायेन तिसृता मष्टानां रतिकरपद्य तागा मध्यैवि

उवागच्छुह २ हा ज्ञायणसयसाहस्वीर्गृहि धिग्गहेह तत्रयमाणे २ ताएउक्किठाए जाव देवगइए चीइय
 यमाणे २ तिरिअमसस्किज्जाण दीवसमुद्दण मसु मस्रेण जेणेव जवीसरयरेदीवे जेणेव दाहिणपुरत्यिमिस्त्रे
 रतुकरपहुए तेणेव उवागच्छुह, एव जाचेवसरिष्ठाभस्म यत्तसु पा जधर, सक्काहिगारोवत्तसो जाव तविष्ठ

श्रीपद्मंकरपस्यमध्यमार्थ्ये न तां विख्यां देवहिं यायदुपपश्यमानः २ येनैव श्रीपद्मेत्य ऋणस्योत्तराहो निर्यामसागः, तेनैव उपागच्छति ॥ उपाग
 त्यश्च योगनञ्जतसाहस्रिर्बैवियरेवपतन् २ तयोस्तदृपा यावद्वेयगत्याप्यतिव्रजन् २ तियगमरुध्योयानो द्वीपममुद्राखो मध्यमार्थ्येन, यनैयम
 व्यतिक्रमतो आवसो २ यको त्रिटा असम्भाता द्वीपसमुद्रने मध्ये ए विविचयने जिह्वा नदीश्वरयस्तामो द्वीपमे विवे जिह्वा अग्निमकुन्दिमा रतिकर
 पयसश्च तिहां आयह, इममेह सूर्योर्गदेवदानी यत्तव्यता रामप्रसेषीनाद्विर्ले तिमर्थायथी, एतसोविद्येव । श्रीपद्मंकरमो अयिकार कश्चो, यायत्

यावत् पूर्वोक्तः सर्वोमहेन्द्रपञ्चक इत्युक्तो यावत् । नवेन्द्रपञ्चकेन पुरतः प्रकृत्यमाद्येन निगम्यमानेन बहुश्रीत्या सामानिकच इत्येव यावत् । अत्र
 २ अत्रासीति आयरररदेवभासीत्यदि इत्यादि ग्राह्य परिशुतः । सवद्यो यावद्ब्रवेच यावत् करवात सव्युद्ध एहत्यादि प्रागुक्त यावत् । सीपमेव
 तपसा मय्य मय्येन तद्विषयां देवद्वि यावद्ब्रवेच विव देवमुद्ध विव देवानाव इतिपदः । सीपमेवकपवाचिनां देवाना मुपदेवयन् २ यदेव सीप

पासन्तु अहाणुपुष्टीए संपठिच्छा । तयाणतरचण अहवेसेहाहम्मकप्पवासी देवायेत्तेथीनुञ्च सच्चिहोए
 जाव तुक्कासमाणा मगन्तुञ्च जाय संपठिच्छा ॥ तएण सेसक्के ३ तेण पवाणीञ्चपरिक्खेण जाव माहि
 दम्मएण पुरत पकिळ्ळमाणेण अउरासीए सामाणिञ्च जाय परिसुद्धे सच्चिहोए जाय रवेणं साहम्मकप्पस्स
 मम्ममस्सेण तद्विद्व देवाहि जाय उयदसेमाणे २ जेण्वेय सोहम्मस्स कप्पस्स उत्तरिस्से निज्जाणमग्गे तेणेव

विभूविधानि पद्मानीबानि, पद्मानीबाधिपययय, तदनन्तर यद्व धान्निधानिका देवाव्यय सुद्धेः २ सुदैयोवन्निधोनेः शम्भेयम्भ देयराज
 पुरतयभावेतय पावतय यथा० ॥ तदनन्तर यद्वयः सीपमेवकपवाचिनीदेवाय देव्यय सर्व्वार् यावदाहुताः सन्तोमागतय यायय गस्य
 ताः । ततः सवकलनपद्मानीच परिशिसेन पावन्महेन्द्रपञ्चकेनपुरत प्रकृत्यमाद्येन बहुश्रीत्यासामानिकच इत्येव यावत्परिशुतः सर्व्वार्यावत्तदेव

याहने चट्यायका नागेपूठे यावत् वात्सा । तिवारे ते सीपमेन्द्र तेह पूर्वोक्त पाचवटक सोपप्रर परिवर्धो यावत् अहत्त पञ्चज आगलि वासड ।
 तत्र पदे अउरासीहजार सामानिक देवताए यावत् परिवस्यायकी सबच्चद्वि करी यावत् रवेकरी सच्चितयको सीपमेवसोद्धने मय्ये मय्ये विविधने
 ३ देवकम्बन्धी देवतागो अदि यावत् सीपभासी देवतामे विवाहता २ बको मिद्वा सीपमे देवताकन्तो उत्तरदिशिगो नियोवमाणवे सीकलबानो
 नागवे विहा आवह आभीने सीकलवच मणाच विप्रदे देवादिहकूप यद्विक्करीने इतो आहभोयवको तेहवी वक्कही यावत् देवकम्बन्धी भविकरीने

सः पदद्वयपदीतराद्वा नित्योद्यमार्गोऽनिगमनसम्बन्धी पदेषां स्तोत्रैर्विषयागमुति । यथा धरपितामागराशो विद्याशोऽसदृशः । त्र्यंशाद्यै राक्षसयेयाति न
 तुनष्टरप्यादी तयायमपि एतेन समपदेवकोकाधारसूतपृथिवीप्रतिष्ठितविमाननिसुदुसः । गत्येवेतस्ततः सधरबाभायेन सप्य मध्येनेति सप्तारिष्वेष्टिज्याय
 मगोद्वयुक्तमिति येष्टादु स्तोत्रागमसागत्येयुक्तिसांगत्यस्य प्रष्टव्याः । त्रयागत्यस्य योजनयुतसाधुद्विषे योजनयुतसाधुद्विषेः क्रमेरिय गतव्या
 वृथातिष्ठमद्वयैः । एतेन स्वाधरस्वरूपस्य विमानस्य पद्व्यासद्वयाः क्रमाः कथनवेयुरिति शक्यानिरस्ता साधवतम् अथपतन्तपोत्कृष्टया यायत्
 करणाय तुरिष्यायुत्सादियद्वा देयगत्या व्यतिव्रजन् २ तियेगसङ्ख्येयानां द्वीपसमुद्राणां सप्यमप्येन यत्रैव सम्वीधुरयरद्वीपो यत्रैव सस्यैव पपुषे-
 ब्रमभ्यन्तरेद्विषयूयः आननेयकोववर्ती रतिकरपवत स्तोत्रैर्विषयागमुति इदं स्यान्मोनाद्यागयेमोक्त, अन्यथा मयममसारोद्गरादिय पठ्यमानाना
 पूर्वोद्यमनिरिविदिव्यायस्थितवापीद्वयद्वयोतरालब्धिः कोकयाः प्रत्यावर्तौ प्रत्येक द्वय २ प्रायेन तिष्ठता मष्टानां रतिकरपद्य तानां सप्येवि

उद्योगच्छुद्ध २ स्या जौयणसयसाद्वस्तीपुष्टिं विगगहे । ह उधयमार्गे २ ताएउक्किठाए जाय देयगद्वए धीद्वय
 यमाणे २ तिरिश्चमसस्किज्जाण दीयसमुद्राण मज्झ मज्जेण जेणेय णदीसरत्ररेदीवे जेणेय दाहिणपुरत्यिमिह्वे
 रदुकरपद्यए तेणेव उद्योगच्छुद्ध, एव जाचेवसुरिष्यामस्स यत्तस्यया णवर, सक्काहिगारोवसस्यो जाव तद्विह

सौचर्मक्षपस्यमप्यमप्येन तद्विष्यां देवदिं यायदुपदेयमानः २ येनेय सौधमस्य क्लृप्तस्योत्तराशोऽनिर्योगसागः, तेनेय सपागच्छति ॥ सपाग
 स्यस्य योजनयुतसाधुद्विषेविषयैरवपतन् २ तयोक्तस्यया यायद्वेवगत्यायतिव्रजन् २ तियममद्वयमप्येन द्वीपसमुद्राणां सप्य मप्येन, यनेवम
 व्यतिक्रमता आवतो २ यको त्रिठा असङ्ख्याता द्वीपसमुद्रने सप्ये २ विचिषयने जिह्वां मदीधुरयरनामे द्वीपमे विवे जिह्वां ध्वमिक्तुफिना रतिकर
 पर्यंतस्य तिहां आवह, इमजेह दूर्योमदेवतानो वक्तव्यता रायप्रसेफोनाद्विद्धं तिमशाब्धी, एतस्तोविशेष । सौधमममममो अचिक्कार कपुषो, यायत्

यावत् पूर्वात्तः सर्वान्देन्द्रप्यज मय को प्राप्तः। मदेन्द्रप्यजेन पुरतःप्रकृत्यमाद्येन निगम्यमानेन चतुरङ्गीत्या सामानिकसहस्रे योवत्कुर्यात् षष्ठ
 । चतुरङ्गीति व्यापारकदेववासीरसि इत्यादि प्राप्तं परिकृतः। सवद्यां यावद्रवेण यावत् कुर्यात् षष्ठशुभ एवत्यादि प्रागुक्त प्राप्त चीर्षमन्त्र
 रूपस मध्य मध्येन तर्हिद्वितीयां देवदि यावच्छ्रुत् सिद्ध देवज्जुष्ट विष देवाबुनाव इतिपष्टः। चीर्षयंकस्पवागिनी देवाना मुपदमापन् २ यत्रैव मीय

यामर्तम अहाणपुष्टीए संपठिष्य। । तयाणतरचण अहवेसोहम्नकप्यवासी देवायेद्वीनुष्य सविहोए
 जाव दुरुठासमाणा मग्गत्तथ आय संपठिआ ॥ तएण सेसक्को ३ तेण पचाणीशुपरिक्खिणेण जाव माहि
 दस्सएण पुरत्तं पक्खिज्जमाणिण वउरासीए सामाणिथु आय परिसुद्धे सविहोए जाव रवेणं सोहम्नकप्यस्स
 मस्समस्सेण तदिषु देवाहि जाव उयदसेमाने २ जेणेव सोहम्नस्स कप्यस्स उत्तरिह्वे निज्जाणमग्गे तेणेव

विमूर्चितानि पशुलोकाणि, पशुानीकाचिपतयश्च, तदन्तर मइय धान्तिपागिका देवाएष्यथ स्यदेः २ रुपीयोवप्रियोनैः शम्भदेवम् देवरात्र
 पुरतश्चमानैतश्च पाञ्चतय मया० ॥ तदन्तर मइयः चीर्षमन्त्रवागिनीदेवाश्च देव्यश्च सवद्यां यावदाहुताः सन्तोमागतय यावाश्च गस्य
 ताः । ततःषष्ठकस्तपशुलोकां परिचिन्तेत यावन्महेन्द्रप्यजेनपुरतः प्रकृत्यमाद्येन चतुरङ्गीत्यासामानिकसहस्रे यावापरिदृताः सवद्यांयावद्रवेण

गइने चक्यापका मार्गेपूठे यावत् चास्वा । तिवारं ते चीर्षमैम्भू तेह पूर्वोक्त पाचकटक चापपर परियत्तो यावत् मइन्द्र प्यजश्च आगलि प्राप्तः ।
 । इ पठे चतुरासीहजार सामानिक देवताए यावत् परितस्यापका सबच्छदि करी यावत् रयेकरी सद्धितयको चीर्षनदेवलोकांने गप्ये मप्ये विचिपइ मे
 २ देवसम्बन्धी देवतानो छदि यावत् चीर्षमवासी देवताने विपाइतो २ चका चिइ चीर्षनं देवसाकनो उत्तरदिशिना नियोजमागद्धे नीकसवाभी
 गावर्द्धे विशां जावइ आभीने मोज्जनसश्च मग्गाच्च सिप्रह्वे चैवादिज्जइरूप मचिक्करोने इठो आत्रभीयक्को तेहवी उत्तरी यावत् देवसम्बन्धी मचिक्करीने

नयादिभ्यः देवद्युतिं श्रीरामरक्षादिशेषेन तथा दिव्य देवानुभावं देवगतिरुक्तापादानेन सच्यदिव्य यानविमान पासकनामक जम्बूद्वीपपरिमाण-
न्यूनविस्तारायामनखेन मणिसङ्गरन् २ सङ्क्षिपन् सविधमिति ततोपयायच्छुद्धो जेखेव जम्बूद्वीपेदेवे जेखेव भरद्वासेद्विति यावत्कः । नम पूयन्नि-
शायात्मनिरुपकोशासारः शुक्लसोक्तो उपराभ्या कोपामुत्तरावत्याह । तस्य सङ्गः सदेविदरसेदेवरको इत्यादिव्यक्त । अथशुक्रः किमकापीर्षदित्याह ।
तएवं सेवशे देविदे देवरामा चतुरासीएइत्यादि कथ्य ॥ पात्रपदसपाद्य तु पूयसूत्रानसारेण बोध्य । यदवादीतदाह । समुत्पुनेइत्यादि । न-

पुरात्यमे दिसीभाए चउरगुलमसपस्त धरणिशुल तदिषु जागत्रिमाण ठवेइं २ सा स्यठहि स्यगमहिसीहं
देवाहि स्यभीएहि गधसुणीएणय गहाणीएणय सारु ताठ दिव्वाउ जागत्रिमाणउ पुरत्यिमिसेण तिसो
याणपक्रिउवएण पञ्चेरुहइ ॥ तएण सक्खस्स देविदस्स देधरखो चउरासीइसामाणिअसहस्सीउ ताउ
दिव्वाउ जागत्रिमाणउ उत्तरिसेण तिसोयाणपक्रिउवएण पञ्चेरुहति । अत्रससा देवाय देवीउअ ताउ

यापागच्छति उपागत्य भगवत्सीपेकरस्य कल्पप्रवन तेन दिव्येन यानविमानेन त्रिष्ठस्य आदित्यप्रदक्षिणं कृत्वा भगवत्सीपकरस्य
कल्पप्रवनस्य उत्तरपौरस्त्ये विभागे चतुरस्रकल्पगुणं चरखितले तदिव्य यानविमानं स्थापयति । स्थापयित्वा अष्टाभिरप्रमद्विपीभिः द्वाभ्या
अनीकाभ्यां गन्धर्वीभीकैश्च नाट्यानीकैश्च सार्धं तस्माद्विख्याद्यागविमानात् पौरस्त्येन त्रिष्टोपालकप्रतिभुपकेण प्रत्यारुहति ॥ नतःशुक्रस्य देवेन्द्र

आठ अप्रमद्विपीं चरित दे कटक चरित गधवंतइ कटक एने नाटिकने कटके करी चरित तेदिव्य यानविमानपकी पूयदिविने पगयालइ यइं नइ
पाठोउतरे । तिवारपच्छी ते सौचर्मैन्द्र देवेन्द्र देवसानो राजाना चौरासो इअर सामानिक देयत। तेइ देवमस्यन्थी यानविमानपकी उतरदिशइने
पगयालिइ यइनइ पाठाउतरइ । अत्रायय आठवा देवत। देयान्ता तेइदिव्य यानविमानपकी दक्षिणदिशिने पगयालिइ पाठाउतरइ । तिवारपकी

गणनाविरहात् कतोरतिहरणपूर्वो दृष्टिबपूर्वः स्यादिति । ननु धीयस्माद्वत्तरतः शक्यं नदीघटीपययावतरण युक्तिमत् नपुनरयं न्येयद्वीपः
मुद्रातिष्ठनेन तत्रावमनमित्युच्यते निपौबसागैस्या ऽसंभवात्तमस्यद्वीपस्य वा समुद्रस्य वा उपरित्स्थितयेन संभाव्यमानत्वात्तत्राऽवतरणं तत्रापि नदी
रभिगमने ऽसंभवात्तद्वीपसमुद्रातिष्ठनस्य युक्तिमद्वेति । अथ दृष्टान्तापघृष्ट । एव जायेवति एवमुक्तरीत्या यैव सूर्योमन्वत्तव्यता यथासूर्योमः
रीपनक्षत्रपादवतीर्षं साधायसपीत्यर्थः नवरत्नय मेव । शक्यापि कारो वक्तव्यः धीपर्मैन्मृताया एये याच्यं ॥ जावत्तु दिव मित्यादि । प्रायोव्यस्त
ावत् । प्रजनयावच्छेदो दृष्टान्तविमयीकृतसूर्योमापि कारस्यावधिबुद्धमार्थः सचावपि विनामप्रतिषेधरूपयैतो वाच्यः द्वितीयपायश्चदे दिव देयजुर्दे
वेषु देवानुजाय इति पदद्वयमाही । अस्यचायमर्थः । विद्या देवद्वैपरिवारसंपद स्वविभाषयज्वसौपमक्षपयामिदेयविमानानां मेरीमेपडात्

देवद्वि जाव दिहुं जाप्रविमाण पदिसाहुरमाणे २ जाव जेणेव भगवतु तित्ययरस्स जम्मणगगरे जेणेव
प्रगवतु तित्ययरस्स जम्मणमवणे सेणेव उवागच्छुह २ सा नगवतु तित्ययरस्स जम्मणनवण तेण दिव्हेण
जागविमाणेण तित्खुत्ते। स्यायाहिणपयाहिण करेड २ सा भगवतु तित्ययरस्स जम्मणभयणस्स उप्पर

भीषरवरद्वीपा, येनेव दृष्टिबवोरस्पोरतिहरणपूर्वः तेनेवउपागच्छति एव येव सूर्योमस्य वक्तव्यता, नवर शक्यापि कारा वक्तव्यः ॥ यावता
दिव्यादेवद्वि पादद्विद्य याग विमान २ प्रतिषेहरत् २, यावद्यत्रैव भगवतस्तोचकरस्य जम्मणगर, यत्रैव भगवतस्तोचकरस्य जम्मभयन, तत्रे

ते देवसम्बन्धी पादकनामइ यागविमान सहरतो उच्येपता २ चको यावत् जिह्वा भगवत तित्येकराजु जम्मणगराहे जिह्वां भगवत तित्येकराजो जम्मभ
वतदे तिह्वां सावइ साधीने मयवत तीर्थेकरा जम्मप्रजनप्रति तेइ देवसम्बन्धी यागविमाने करीने त्रिस्यहार विमाना यावाधी मदिचिबकरे करीने
नवरवत तीर्थेकरा जम्म नवननइ इ यागनावाइइ अपारजमुच अप्रमात नूपरतीबको छ करतीने विष से देवसम्बन्धी यागविमान याये यावीने

द्रुतविरहात्मातुः सुप्रागमूदिति दिव्यनिद्रुपनिद्राणां करोतीत्यर्थः इत्यादितीयेकस्य मेरुं नेत्रस्य जगत् प्रतिकल्पक मितसदृश रूप विजुष्टति
 अस्मासु मेरु गतेषु जगत्सदृश्यापृतिव्ययेषु आसक्तबुद्धयेतया कुतूहलादिना उपवृत्तिनिद्रासती साद्य तथा मयस्त्विति भगवद् भूपात्रियिशेष रूप
 विजुर्वतीत्यर्थः । विकल्प या तीयेकरमातुः पार्श्वे स्थापयति स्वापयित्वा पञ्चशकान् विजुयति आत्मना पंचरूपा मयतीत्यर्थः विजुय च तेषा
 पदार्थान्तये एक शक्ता भगवत् तापकर परमशुक्तिः सरसगोपीपद्मक्षितेन पूषाचितेनेति श्रुयः करतलपाश्वर्याधोध्यस्थितयोः पुट सपुट

णकुञ्चिधारिए एव जहादिसाकमारित् जाव धर्मासि पुर्णासि तकयत्यासि अहणदेवाणाप्ये। सक्ते णामदेवि
 देदेवराया जगवत्त तित्ययरस्स जमणमहिम करिस्सामि, तस्य तुप्पेहि णभीइअसुत्तिकहु, उव्वसेावणि दल
 यद्द २ हा तित्ययरपण्डिरुवगविउसुइ २ हा तित्ययरमाजएपासे ठवेइ २ हा पवसक्ते विउसुइ २ हा एगे
 सक्ते मयव तित्ययर करयलसपुण्णे गिअई, एक्के सक्ते पिठ्ठे अाययस धरेइ, दुव्वेसक्ता उज्जत्तपासिचामरु

योवरमापेषपरिधृतः सञ्चारो यावद्बुधुभिर्निर्योपभादितरवेच यद्वैव भगवान् तापकरः तीयेकरमाताप सतीधापागच्छति सपागत्य आलोकेष्वेय
 प्रकाश करोति इत्यामगवत्त तीयेकर तीयेकरमातरस्य प्रिकल्प आदित्तिवमद्विच क्षरीति इत्याः करतल यायत् यत्रमयादीत् ॥ नमोस्तुने २-
 जगवत् तीयेकरने जम्माभियेक सङ्घिना करीस तेमाटे तुप्पेभयपामस्योसा इमफदाने प्रयव्वाविणे गिद्वावीइ देव नइ तियेकरसरीपुरुष विजम्भइ
 प्रतिकल्प कुर्याने तियेकरनी मातामे पासे चापे नुकीने पाचशकानो रूप विजुये पाते ५ रूप क्षरीने ते पाचपार्श्वे एकशक मगवत् तीयेकरमिति
 करतलसपुट ईस्तसपुट करीपई, एक शक पूठिलि कय पार्श्वे जेशक जेपासे चामर बीजइ एत शक आगसि यय हाथनालोइ चालइ तियारपद्धी
 ते शक वेयिन् देवतामो राजा अमरा पक्षा भवमपति अन्तर इयातीयो येनामीय देयताए देवागगां साचे परिवस्यो पक्षा पायत् गद्दकरी सदि

सोऽनु तुभ्य रज्जुमुच्छिष्यारिणे यथप्रकारपूर्वं यथादिककुमार्याणां सुतत्वाऽऽद्यादीदित्यर्थः । यथापि सुतत्वादिदं प्राप्य सगणपदयथाप्य एषः पण्डितोऽनुमुत्तस्य
 पञ्चमगणपदयथाप्यस्य द्विष्टकारणमगद्विष्टावनिमित्तविनिर्मुक्तस्य सिद्धस्य चापि स्य पञ्चमगणपदस्य योऽङ्गस्य सप्तमगणपदस्य सप्तमगणपदस्य यि
 ममस्य पण्डितोऽनुमुत्तस्य सप्तमगणपदस्य सप्तमगणपदस्य सप्तमगणपदस्य सप्तमगणपदस्य सप्तमगणपदस्य सप्तमगणपदस्य सप्तमगणपदस्य सप्तमगणपदस्य
 म्रिये । यन्मोक्षमगद्विष्टो देवराजा भगवत्पत्नीर्षकारस्य ज्ञानमहिमां हरिण्यानि । तेन पुनानिमित्तमप्यमिति कस्या घटस्यापिर्मां ददाति सुतेमेव मोते

इदं वाचं जापयिमाणात् वः हिाणस्य तिस्रोऽवाणपठिरुवएण पञ्चेऽरुहति ॥ तएण संसक्तेदेवियेदेदेवराया
 वउरासीए सामाणिअसाहस्सीएहिं जाय सद्धिं सपरियुद्धे सद्धिहीए जाय वुद्धिणिगव्वोसणाद्वच्चरवेण
 जेणेव भयव तित्ययरे तित्ययरमायाय तेणेव उवागच्छुद्ध २ सा आलोए चैव पणामकरेह २ सा भयव
 तित्ययर तित्ययरमायरव तित्स्समेऽ सुयाहिणपयाहिणकरेह २ मा करयल जाव एव वयासी ॥ णमत्तुते रय

सा देवराज वसुधैवीति सामाजीकसहस्राणि वस्माद् दिव्याद्यामविमानाद् भीतिरापेक्ष त्रिभोवानकमतिक्रम्यते प्रत्याकृति । अथगया देयाय दे
 व्यय तस्माद्दिव्याद्यामविमाना द्वादिवात्येव त्रिभोवानक मतिक्रम्यते प्रत्याकृति । ततःसगङ्गो देवेन्द्रोदेवराजः चतुरग्योत्यामामानिकवद्वै

ते शङ्खचक्र इत्येताभ्यां रागा चोरासीद्वार सामानिक देवताय करीने यावत् साधव परितःप्रायको सप्तसद्वि करी यावत् देवदु दुभिने निर्णय प्राप्त
 रवे करीने सद्धिं सिद्धी भगवत् तीव कर अने तीर्थ करनी नाताहं तिहा साधव साध्वीने देयोमे मिये प्रबामकरे करीने भगवत् तीर्थेकरमति
 तीर्थेकरनी साताप्रति त्रिस्तवार क्षिप्तवापाभावी त्रिस्तमद्विवाकरे करीने साधवोहीने यावत् वन कइह न ममसाहस्युष्टी मुभने चेरवच्चुत्तिनी घर
 उहारी इवापर किन दिव्दुमारीए एकद्वी विभकरे यावत् पण्डिते पुत्रपर्वत कटापळे तु देवान् प्रीये । यकमाने देवेन्द्र देवताभीराजः कीपमहं वदु

परसपथः पूर्वोक्तो धियाः तयोदरुदृष्या यावत्तद्वरणात् तुरियाए इत्यादिपथः व्यतिवृत्तम् २ यत्रैव मन्दरपर्वतो यत्रैवपर्वतकथनं यत्रैववागियेकशिशा यत्रैववागियेकशिशासु तत्रैवापागच्छति उपगत्य च सिद्धासनवरगतः पूर्वोभिमुखः सखिपदमिति । पालकविमान च गृहीतस्त्रासिकस्य स्यास्यासिमिः पादधारित्वेन तननत्रजया देवानामप्यनुयोगिस्वादिभिर्येकशिशां पाददुग्धद्वन्द्वद्विदि सभाध्यते । अथशानेन्द्रावसरः । तेन शालोकमित्यादि । तस्मिन् काशे समवज्जिनमममकेतस्मिन्समये विक्रमारीकृत्यामनराये । नन शक्रागमनाननरीये सर्वपासिद्राशां जिनकल्याणकंयुगपदेय समागमना

पाणी वसन्तत्राहणे सुरिडे उम्बरहुलागाहिवहं अठारीसहस्रसहस्राहियह अयययययधरे,
एव जहासक्ते, इमणाणत्त महाघोसाघटो लङ्कपरक्कमे। पोवन्नागिअहिवहं पुप्फन्त विमाणकारी दस्किणिस्से
गिज्जाणमग्गे उम्बरपुरत्थिमिस्सा, रक्ककरवप्पन्त मन्दरे समो मरित्त जाव पज्जुवासड २ एव अयवसिठांयि इदाजा
गिअम्मा जाव अज्जु नुत्ति इमणाणत्त,, अउरासीहंअमीहं द्यायन्नगी मत्तरीअ मठीअ ॥ पय्याचत्तालोसा तीस्सा

युधयो पाद्यपाद्यामरोरुपकुसुतः । एक शक्र पुरतावव्यपाणिः प्रगच्छति ॥ ततःशक्रोः दवन्द्रादेयराजः अन्येयधुभिप्रयगपतियागमन्तरज्योति
यिअवैसागिर्कदेवै देवीमिशसादे सपरिवृतः सर्वस्योपावसादितेन सपारुदृष्या पायम् व्यसिन्नजन् २ यत्रैव मन्दरः पयतः, यत्रैव पवइकयन्,
यत्रैव अ जपकशिवा, यत्रैवाभियस्य सिद्धासन, तत्रैवोपागच्छति उपगत्य सिद्धासनवरगतः पूर्वोभिमुखः सखिपदमिति ॥ तस्मिन्काले तस्मिन्

वाचलाय धिमागना वाचाजो स्वाभा रज रहित आकाशजो परव निमल यस्मत्त। परवद्वार इक्षिरीतेजिम मौर्धनैः तिमकइया एतलो यिअप महापोया
नामइ पट्ट लपूपाकमनामइ पाला कटकनो स्वाभी पुव्यकमसे धिमागना करणद्वार दक्षिणदिशिजो निकलयानो मार्गे इगानकोणजो रतिकर
पवत मरुपवतइ आवइ यावत् भगवन्तनी सेवाकरे। इम सीपर्ममन्त्रीपरि अवश्येय याकतापचि इद्व कइया यायत् अय्यु तद्वलग । एतलो यिअप सीप-

मुनिनामपुटमिवैश्वर्यः तेनगच्छति एकः शङ्कः पश्य आत्मपदं तत्र भरति द्वीयज्ञातुजयोः पार्थवोद्यमोत्तमं कुरुतः एकः शङ्कः पुरतो यज्य
 पादिः ननु प्रकयति निर्भयपति आत्मानमिति शेषः । अप्रथः प्रवर्ततइत्यर्थः । अथ च सत्यपिसामानिकादिदेवपरिवारेयद्विद्वस्य स्वयमेव पथ
 रूपविबुधत्वं तत् त्रिजगद्गुरोः परिपूर्वसेवाभिप् सुखेनेति । अथ यथा शक्तो विवक्षितस्यानमाप्नोति । तथा छात्र । तएण मेमङ्गे इत्यादि । ततः
 सयको देवेद्वो देवराजा अन्येबहुभिर्भवनपतिवानसनरज्यातिरक्षेमामिदं देवे देवोमिष साद्रे संपरियुतः सवध्यापावतकरखात सद्युज्जुइए इत्यादि

स्केयश्चरेति, एगेसङ्के पुरतं बल्यपाणी पक्कट्ट ॥ तएण सेमङ्गे देविदे वेधराया अखेहि यज्जहिं मयणयइया
 ममरजाइसवेमाणीएहि देवेहि देवीहिं सपरियुते सखिहूए साय णाइएण साए उक्किंठाए साय
 बीइययमाजे २ जेजेय मदेरेपहए जेजेय पळगयणे जेजेय अजिसेयसिंहा जेजेय अजिसयसीहासणे तेजेय
 उयागच्छइ २ भा सीहासणयराए पुरत्याजिमह मगिगयसे ॥ तेगकालेण २ इज्याणे देखिटे नेयराया सुल

बहुविपरिते एव यवारिकुमार्यः पावद्व्याधिपुस्यासिख रुधार्वाचि अत्रदेव मुमिये । शक्तोभाधादेवपत्रा दवरार्यः भगवतसाय २ रस्य अन्नम
 दिनां करिण्यानि ततपुमानिनेतव्यमिति कत्वा आबस्यापिर्नीद्व्याति इत्या सार्थकरप्रतिरूपक विवर्धति यिबुध्य तीपकरमातुः पार्थेस्यापय-
 ति स्वाययित्वा पद्युयक्तानं विवहति यिबुध्य एकः शङ्कः भगवत्त भीयेकरं कारतलपुटेन पकशति । एकः शङ्कः पुष्टतः आतपत्रपत्ने, द्वीयज्ञा
 त तेइवी पारुहीगति करो यावत् प्राता जातो यथा जिह्वा नेठपर्वत जिह्वा पक्क बगमानं जिह्वा मेकमो कोनू बनबब जिह्वा अभियेक करबान
 मगाहं जिहो अभिबब विहासन उं, जिहो आकइ आकीनें जिहावननें विमं पूबदिशि भाइलो जेपइ ॥ तिके काकइ तिके कनइ इंयानेप्रमाने देवेजो
 बदेतामो राजा सनू आयुष बेंदं हावमां जेइनें मुनजन्म बाएण बें जेइनें देवतामो इन्द्र नेकुबको वतरदिजिना ५इ साकमो अविपतिहाडु आठि

परसप्तः पूर्वोक्तो ह्येव तयोक्तुमुया यावत्कारणात् सुरिणां हत्यादिपदः व्यतिवृत्तः २ यत्रैव सदरपवेतो यत्रैवपदकथनं यत्रैवच। गियेकशिला यत्रैवच। गियेकशिला। सन तत्रैवापागच्छति सपागत्यच सिंहासनवरगतः पूर्वोभिमुखः सखियकश्चति । पालकयिमान च गृहीतस्त्रामिकस्य स्यात्प्राप्तिग पाद्वारिखन तनमत्रज्ञा देवानः। मय्यमुयोगित्वावभियेकशिला यावद्गुणजद्वन्द्वदिति सभाष्यते । अथशानेन्द्रावसरः । सैव कालेकमित्यादि । त स्मिन् काले सुभयस्मिन्मज्जमेतस्मिन्समसये दिक्कमारीकृत्यामनराये । नन शक्राःगममाननरोये सर्वेयान्निद्राणां त्रिपकल्याणकं प युगपदेव समागमना

पाणी वसन्तत्राहणे दुरिटे उत्तरगुहोगाहिबद्धं अष्टाधीसद्विमाणश्राससयसहस्साहिबद्धं श्रयश्रयवत्यधरे,
एव अहानक्ते, इमणाणत्त महाधीसाघटो लज्जपरक्कमे। पोयन्नाणिश्रुहिबद्धं पुष्फन् विमाणकारी दस्किणिस्से
णिज्जाणमग्गे उत्तरपुरत्थिमिस्सो, रद्धकरपव्वत्तं मदरे भोभरिन्तं जाय पज्जुवासत्तं २ एव श्रवसिठाधि इदाम्ना
णिग्रह्वा आश्रु श्रुन्तं मि इमणाणत्त, अउरासीहृष्टुमीत्तं चायन्नगी मत्तरीय मठीश्रु ॥ पयावत्तालीसा तीस्सा

युभयोः पाशुवाद्याभिराक्षपञ्चकृतः । एकःशक्रः पुरसावज्जवाहिः प्रगच्छति ॥ ततः सशस्त्रोः दवन्त्रदेवराजः अन्वेषधुभिन्नयगपतिगममत्तरज्योति
पितृवैमानिकदेवे देवीभिद्यसादुं सपरिवृतः सर्वद्योपावत्त्रादितेन तपारहणया पाद्यत् व्यसितत्रजन् २ यत्रैव मन्दरः पयत , यत्रैव पयङ्कपन,
यत्रैव एष जपकृजिना, यत्रैवामिपश्य सिद्धासुभ, तत्रैवोपागच्छति उपागन्त्य सिद्धामगवरगशः पूर्याभिमसुः सुमिपसुइति ॥ सस्मिन्काले तस्मिन्

ધીસલાપ ધિનાનના બાસાનો સ્વામા રજ રહિત ધ્યાકાશનો પરજ નિમલ યદુજન। ધરજહાર જહિરીતેજિમ મૌદસૈર તિમફહયા યતલો યિશપ મજ્જાપોપ।
 નાનજ ઘટજ લપૂવરાકમનામજ પાલ। કટકનો સ્વામી પુપ્પકભાસે ધિનામવા કરજહાર જહિવિદિશનો નિકલયાનો માર્ગે જશામકોળનો રતિફર
 પબત મરુપમઠજ સ્વાવજ યાવજ્ ભગવન્તની સેવાકરે। જન સૌપર્વજશ્નનીપરિ અવધોપ યાક્તાપજિ જ્ઞદ્ર ફહવા યાગ્રત્ અધ્યુતેન્દ્રજગ। યતલો યિજોપ સૌધ-

अस्य आपमानस्तात् । यत्तु ब्रूते शब्दान्नमन्तरीयमीशानेनानुगमनमुक्तं तत्तत्कर्मैवैव सूत्रवत्पस्य समवात् इंगामादेवेत्युक्ते देवरात्रा श्रूयमानि संप्रदा-
शब्दः सुरेन्द्र उतरादश्लोकापिपतिः सेरीकसरतो ऽसौबापिपत्यात् अष्टाविंशतिविमामाकाशयनमहस्त्रापिपतिः अस्त्रांविनिनस्तानि प्रंश्रवस्त्रादि

धीमानुसमहस्त्रा १ एतु सामानिष्याण, यन्मोसठाओसात्रारम सुहृन्वतरामयममहस्त्रा ॥ पण्णचमालीमातन्त्र

समय इज्जानो देवेन्द्रदेवराजः मूलपाविश बभवाइमः सुरेन्द्रउतरादश्लोकापिपतिः अष्टाविंशतिविमानवासिगतमहस्त्रापिपतिः अस्त्राभ्यारवस्त्र
पण्ण, एवं यथा शक्तः इ इदनामात्य नहरापाकापण्ण संपुपताकनो पदात्यनोकापिपतिः पूष्यकाविमानकारी दक्षिणनिर्योपमागः उतरवीर-

विमानकड	वीरमैत्र	इयान्त्र	सगरकुमारन्त्र	माइन्त्र	अस्त्रन्त्र	सातकन्त्र	युक्तन्त्र	महस्त्रारन्त्र	प्रायुनन्त्र	प्रच्युनन्त्र
१०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
गामानिकड	८४ हजार	८० हजार	७२ हजार	७० हजार	६० हजार	५० हजार	४० हजार	३० हजार	२० हजार	१० हजार
अस्त्रारपवेद	१२ हजार	१० हजार	८ हजार	६ हजार	४ हजार	२ हजार	१०००	५००	२५०	१२५
मय्यपवेद	१४ हजार	१२ हजार	१० हजार	८ हजार	६ हजार	४ हजार	२०००	१०००	५००	२५०
माय्यपवेद	१६ हजार	१४ हजार	१२ हजार	१० हजार	८ हजार	६ हजार	४०००	२०००	१०००	५००
आत्मारकड	३३६०००	३३००००	३२८०००	३२५०००	३२२०००	३२००००	३१८०००	३१६०००	३१४०००	३१२०००

महन्त्र नै ८४ हजार सामानीक देव रंजानन्त्रनै ८० हजारसामानिकदेवमन्त्र सुमारिन्त्रन ७२ हजार सामानीक महेन्द्र नै ७० हजार अस्त्रेन्द्रनै ६० हजार
सावित्रेन्द्र नै ५० हजार मुलेन्द्र नै ४० हजार सामानीक सहस्त्रारेन्द्र न नै श्रीव हजार माकवेन्द्र १० नै श्रीव सहस्त्रार अस्त्रेन्द्र १२ नै १० हजार

स्वश्रुतया प्राकाशकत्वात् वचनान्न भवति यः सतया एवं यथाशक्तः सीपमेतद् स्तथायस्यपि इवमन्ननात्मात्य विशेषः महापौषापटा सपुपराजम-
 नानापदास्यनीकाचिवतिः पुष्पकनाभाविमानकारी दक्षिणानिवोद्युनिः उत्तरपौरस्त्यारतिकरपवतः भवरेसमवसुतः ससागतः यायत्पदात् भगवत
 तित्वपर तित्वपरमाय तिरकुलो ज्ञायादिवययादिषुं कर इ करितः वध इ वमस इ ददिना वमसिता पञ्चासुको छात्रदूरे गुरुसुभाणे कमममाखे अभि-
 मुद्वेषययं पञ्चसिखेति पर्युपास्ते । अथातिवेद्येऽवशिष्टानां समत्परादाश्रयाणां वल्लभ्यमाह । एवं अवशिष्टाविहत्स्यादि । एव सीपमेतानिन्द्रो-
 त्यामयजिष्टाऽपि इन्द्रा वैभानिकानां मखितव्याः । यायदध्युनद्र एकादशदुःशशागपः पिपनिरिति । अत्रयोविशेषस्तमाह । इव नामात्यं भेद वतु-
 रगतिः सप्तस्त्रावि शक्रस्य अश्वीतिः सप्तस्त्रापीयानेन्द्रस्य द्विसप्तति सप्तस्त्राणि समतकमारुद्रस्य ययसप्ततिमहेन्द्रस्य यः समुचये । पटिग्रहोऽद्रस्य
 यः प्रावत् पचायज्ञांतकेन्द्रस्य अत्वारिगण्डकेन्द्रस्य त्रिंशत्सप्तस्त्राः रेन्द्रस्य विशतिरासतमासतकशपट्टिकेन्द्रस्य दशमसप्तस्त्राणांभुतकशपट्टिकेन्द्रस्य एते-
 सस्याप्रकाराः सामानिकानां देवानां क्रमेण दशकशपट्टसुत्रोपनागिति तेन चतरासीयमाभाषिष्यमाहसीयमित्येतद्विशयवस्थामेऽभीर्तेद्रासापक
 असीयमासाषिष्यसाहसीनित्याद्यभिज्ञापो प्राज्ञः । तथा सीपमकवेदुःशत्रिगण्डादि इयानेऽष्टाविशतिसाहादि यत्र समतकमारेद्रादग मावेन्द्रे
 व्यष्टौ प्रस्तनाके अत्वारि तथा सातके पंचाशत्सप्तस्त्रावि एव शक्र अत्वारिंशत्सप्तस्त्राणि च समुचये सप्तस्त्रादे पटसप्तस्त्राणि प्रानतप्रावतकश्य

सहस्रमा सहस्रसार ॥ १ ॥ स्याणय पाणयकप्ये सप्तारिमयारगञ्जु गतिग ॥ एणायमाणान् इमेजाणविमाण
 कारीद्रया २ तं पालय १ पुण्यय २ सोमणने ३ भिरियच्छेअ ४ नाद्रयात्रते ५ जामगमे ६ पीङ्गगमे

अत्योरतिकरपवनः मन्दरे ममत्रश्रुतः यावत्पर्युपास्ते इति ॥ एवं स्रयिग अविश्रान्नाभिसिख्यः यावत्पुनइति इदनामात्य । चतरशीतिर-

सामानिक एव सस्या सामानिक देवता सीपमेन्द्रमे वल्लभसाय विमान इयानेन्द्र २ ने २० साय भनत् कुमारन्द्र १२ साय माहेन्द्र ८ साय प्रह्लास
 स्वई ६ साय विमान सांतक ६ पञ्चास इवार महायुद्ध ४० इवार सप्तस्त्रा देयसाक ६ इवार विमान १ आमत प्रावय मे देवसोऽकयइने च्यार से

योद्धोः समुदितयोः सत्वारिक्तानि अरहाण्युतपो स्त्रीचिश्रतानि एते विमामासस्वप्नाप्रकाराः पात्रविमानविकर्षकाय देवाइते यस्यमायाः श्र-
द्धा दे क्रनचः तद्यथा । पालकः १ पुप्यकः २ सीमनसः ३ श्रीवरहः ४ बः समुद्रये नद्यावतोः ५ कामगजः ६ प्रीतिगजः ७ सामारमः ८ यिनलः ९
भवतो इष्ट १० इति । एषभन्धनुश्चय द्रव् केनरिस्तुम्बारे च पंचानां ३ साम्यमाह । सीपमङ्गानां सीपमेदेवलोफात्पञ्चानां : दृशमयपि ज्ञेय । तथा
ममतकचारक वा मृष्टलोचनानां महामृष्टकानां आगतमावतकानानिन्द्र वा वडुवचन सबकालवतीन्द्रापेयया सुपाया घटा हरिमंगनीयी पदात्यनी
काचिवतिः श्रीनराज्ञानियोकमूभिः दक्षिणवीररत्यो रतिकरण्वतः, तथा हयानकाना माहेन्द्रलातकसहस्राराण्युतकानाच इग्गया मदः पोपाघटा ल
पुवराजनः परात्मनीकापियति दक्षिणीनियोचनागाः उत्तरपीरग्न्योरतिकरण्वतः धर्मिताक्सासकारे पयदोऽभ्यतरमध्ययास्त्रपाः यस्य मायद्देव
दवा प्रभाबापवति तस्यतावत्प्रमाडा यथाजीवानिगने तथाचया । ताथैव ग्रन्थस्याभ्यंतरिकाया पयाद् १२ सहस्राणि देवानां मध्यमाया १४ सहस्राणि
बाष्पायां १६ सहस्राणि ईशानेन्द्रस्याद्यायां १० सहस्राणि द्वितीयाय १२ सहस्राणि तृतीयाय १४ सहस्राणि समतल्लुमारेंद्रस्याद्यायां ९ सहस्राणि
द्वितीयायां १० तृतीयायां १२ सहस्राणि । एवं माहेन्द्रस्य क्रमेण ६ सहस्राणि ८ १० सहस्राणि १२ सहस्राणि लांतकेन्द्रस्य २४ ६ म

७ मन्मोरम ८ विमल ९ सत्त्वनन्द १० ॥ साहस्रगाणसङ्कुमाराण यत्तलेष्टुगाण महासुकृगाण
पाण्यगाण इनाम सुधासाधटा हरिनेगमेसी पायत्राणिष्याह्निहृ उभगिर्वाणिज्जाणममी दाहिणपरत्यिमि

यातिष्ठिमसतिः समतिथवर्तिः ॥ पञ्चायत्पारिवर्त्तियाः पुष्टतिश्चसहस्रादि १ एतसामानिकाना मुनिप्रवृत्तिरुपविशति ह्यवगाहौ ॥ अत्वारिगतस-
हस्रं च पञ्चाशद्वन्ध्यायतिर्त्तु बद्धसहस्रादि ॥ आगतमाकृतकसहस्रत्वारिगताम्यव्युत्प्रेक्षीति २ एतानि विमानानानि इमे यानविमानकारिणो देवा

विभाग कारक काष्ठान एव देवलीक ३०० प्रियस से विभाजनी कक्षा इम यान विभाजना विदुमकहार देवता कीधर्मनादिक भा पा.नाक १ पुष्पक २ कीनभक ३ श्रीवार ४ लक्ष्म्यावर्ध ५ कामना ६ प्रीतिवन ७ नकारन ८ विनय ९ कलतीन १० कीनदेवकायना कलत्त कुनारदेवतो

इत्यादि शृङ्गेयस्य १ २४ सहास्रानि सहस्राणि २० शतानि ५०० शतानि १० शतानि आभरणाभ्युते-
 श्रुत्य १ शत शतानि ५०० शतानि । इमाश्च तस्यैविवक्ष्यते तिष्ठपरिसाधनित्याद्याकापदे यथासंख्य ज्ञाप्याः । शृङ्गेयागमा देवीपथस्यं घोषाणि-
 नमादिपूजमपि श्रीमलपरिचिदादेः स्यादश्वत्थस्यैव संवृष्टीपद्मसिम्प्यगतापमिति निस्पृगान्निजजन्मभिर्पेकादृष्टये नास्त्विति सयातदशुया
 पितृगे न ल ल आत्सराः शृङ्गेयकादयाः सर्वेय मिद्राकां स्वस्वमागानि कथ्यन्तु गुणाः एतेदेत्यं यत्तुसेमगिलाप्याः । अथयदपररासीस आप-
 रकापसः इरसीय अउरुहजमीहय आपरकदेवनाहम्बावं अउरुहजयत्तरीय आपरकदेवसाइरीय आइरुषु इत्यादि । तयायानविगागाणि
 सर्वेयां योत्रजन्मतमहत्रिकोलांति उच्यन्तेन स्वविमानप्रमाणांनि इदस्य स्वविमान मोचर्गोवतसकादि तस्यैवप्रमाणा पञ्चगतयोजनगदिक येया

स्वैरहकरपञ्चग दुष्माणगाहि दलतगसहसमारसुं शुगाण हुटाण महाधासाघटा लङ्काररक्षमेपापपञ्चणीशु
 हिश्रह दस्किगिह्वगिज्ञाणमग्ने उन्नरपुरत्यमिहैरुकरगपञ्चग परिसाधुण अहाजीशभिगमे, स्यापरस्का सामा
 गिअचउग्गुमा ससुसि ज णधिमाणा ससुसि जैशुगमयमहस्मयिच्छिणा उच्चनेण सविमागप्यमाणा

तद्यथा पाशकः १ पयकः २ श्रीमसः ३ श्रीवत्सय ४ नग्ग्यावतेः ५ कामगम ६ प्रातिगमः ७ मनोरमः ८ विमलः ९ मयतोमदः १० ॥ श्रीपम्पका
 को, ममरकमारकाकां, प्रमलकाकाकां, महाशुकाकां, प्रावतकाकानिमिद्राणां, मृषायापवण्णरिक्केगमेयो पदात्यनीकापिपतिः श्रीनराहानि
 कना २ प्रस देयवाकना ३ महशुक्केय साकना ४ प्रावत देवलोकां ईद्वमस इन्द्रन सुपीयाणार्ने पटा हरिक्केगपीनामह पाणा कटकसो स्यामी
 धसरदिजि नाकलवाणा भगि अग्निपूजना रतिकर पमत तथा इयान भादेम्य नांतप ४ अच्युत देवलोकांमेन्मगइ मइ घोया नामे
 चंटा लपुपराकगर्गामह पालिमात कटकसो स्वामी दचिह्व दिग्गिमा नीलसयाणा गार्गे इयान कादिगो रतिकर पमत अम्यन्तर गप्य आइमपमदा

[illegible]

७ मणोरम ८ त्रिमल १ सप्तर्नव १० ॥ साहस्रगाणसङ्गमाराण यन्त्रलोष्टगाण मङ्गसुक्ताण
पाण्यगाण हुद्राङ्ग सुधासाघटा हरिलेगमेसी पायष्वाणिष्वाहिङ्ग उम्रगिष्वाणिष्वाणममी दाहिणपरत्यिमि

[illegible]

विभाजित कारखाने अथवा एका सेवेकोष ३.०० चिस्स ये विभाजनी सख्या ५५ यात विभाजना विद्युत्कारण देवता श्रीचर्मनादिक ना पसक १
मुल्य २ चीनमण ३ श्रीकार ४ लक्ष्मणावर्त ५ आलमन ६ प्रीतिमन ७ नमाराण ८ विमल ९ खल्लोमन १० श्रीचर्मनादिकना खल्लु मुनारदेवलो

योद्धयोः समुदितयोः त्वारिकानि अरकाप्युतयोः स्त्रीविषयानि येन विनतानोऽर्थक्याप्रकाराः पानविधानविकल्पकाद्य देवाइमे वल्यभावाः ७८
 आदि ७८७८ । तद्यथा । पातकाः १ पुप्यका २ सीमनसः ३ श्रीनरः ४ श्रीनरः ५ कामगमः ६ प्रीतिगमः ७ तानारसः ८ विमलः ९
 मवता १० इति । अथानुक्रमेण द्वेषु केनचित्कारेण पर्याप्तः १ साम्यसाह । सीपमेकानो सीपमेदेवतोकात्प्रज्ञाना । युद्धमप्यपि ज्ञेय । तथा
 नानत्कमताकां प्रुष्टलीकानां सहासुडकानां आनतयाकतकानानिभूकां बहुवचन सुवकाकवर्तन्मृपेयया सुयोया पटा इतिमेगमेयो पदात्यमो
 कापिपतिः श्रीनराहानिर्पाकमूनिः इतिउपौरस्यो इतिनरपर्यवतः, तच्चाहयानकाना भाहेन्द्रतांतकसहस्रातारपुतकानां च इन्द्राणो भद्रापोयापटा स
 पुपताकन पदात्यनीकापिपति इतिबोनिर्पाकभानेः उत्तरपौरस्योरतिनरपर्यवतः अभितिवक्तासकारे पपदोऽर्घ्यतरनप्यथाह्रूपाः यस्य यापयुव
 देवा प्रभावाभवति तस्यतायत्यमाका यथावीकानियमे तयार्जया । तापिव शकसाध्यतरिकाया पपदि १२ सहस्राणि देवानां मध्यमाया १४ सहस्राणि
 बाह्यायां १६ सहस्राणि इषानेभ्रूसाध्याया १० सहस्राणि द्वितीयायां १२ सहस्राणि ततोयायां १४ सहस्राणि समस्तकर्माहेतव्यादायां ८८

कदाभिमानीकोदेवो नपुनर्धैमानिकेन्द्राणां पासकादिरिव नियतनामकः अयश्चिष्ट तदेव श्रद्धाधिकारोऽयं धार्य । नयरे वशिष्ठपविमोरतिरूपवतः ।
 किं दूरमित्याह । यावत्तमन्दरेवमवसर्गति । पर्युपास्तेति । अथयसीन्द्र । तेषां कालेणमित्यादि ॥ तस्मिन्काले तस्मिन्समये यलिरसुरेन्द्रोऽसुररा-
 जा एवमेवेति । वमरइव नवर पट्टिः सामानिकसङ्ख्यावि भतुर्गुणाऽस्मरणाः सामानिकसङ्ख्यातयत्तुर्गुणसङ्ख्याका आस्मरणाका इत्ययः महादुमः पदा-

राहिं सिहिं परिसाहिं सतएहस्यणीआहिं ससहिं स्यणिअहिं वडहिं वडसठीहिं आयरस्कदेवसाह
 स्सीहिं अस्सेहिं जहासक्की, नयर मिमणाणत्त दुमोपायप्पणीआहिं वड्ढं वडस्सराघटा विमाण पण्णस जौ
 स्यणसहस्साह महिदस्सत्तं पवजोयणसयाह विमाणकारी आभिञ्जिगिज्जेवो, अयसिठ तच्चेव जाव मन्दरे

यानविमामानि, सर्वेना योजनयतसहस्रविस्तीर्णानि वसुत्वेन स्वयिमानप्रसाधानि, सङ्ख्येयां योजनमाहस्त्रिका श्रद्धावजानन्दरे
 समवसरन्ति । यावत्तप्युपासतइति ॥ तस्मिन्काले तस्मिन्समये वमरयासुरेन्द्रोऽसुरराजाः वसुत्वायाः सुपत्मायाः
 वमरे सिंहासने वतुः पट्ट्यासामानिकसङ्ख्याः वपस्त्रिशता आयस्त्रिशत्यैः वतुभिलोकपाक्षे पञ्चभिरयमहिपीभिः सपरियाराभिः तिसृजि परि-
 पट्टजिः सप्तभिरनीक्षैः सप्तभिरनीक्षापिपत्तिभिः वतसुभिद्यतु पट्टिभिरास्मरणदेवसङ्ख्याः अन्येय यथाशक्तः मवर इदनामास्त्र, वतुसः पदात्यनी

आसन नवमे वृश्चने इग्यारसे आरमे देवक्षान्ते ८० योजन विमान ऊचपथे इह) विमान प्रमाण सङ्ख्येयज सर्वे इन्द्रमह इज्जार योजनना कल्प
 पवड सीपर्वेन्द्र वरुर्धने बीजासर्वे इन्द्र गेहपर्वतस्य आये यायत् तीर्थ करमी सेवा करण १० ॥ तिस्रस्र काले तिस्रो समय वमरेन्द्रनाम अमरेन्द्र अ
 सुरनो राजा वमरसङ्ख्या राजधानी ने द्विये सूपर्मां समाने द्विये वमरभासा सिंहासन ने द्विये पोसठि इज्जार सामानिक देवताए तेषीस वड्ढं प्राय
 त्रिषड देवताए अर लोकपाल देवताए पाव अय महिनीए परिवार सहित त्रिणिपरपदाए सात कटकइ सात कटकइ स्वामी एकेकी दिव्यि

तानि तथा प्रसाधनार्थः ॥ आद्यकल्पद्विबेदिनामानुबल्य पञ्चयोजनशतानि द्वितीयोद्विबेदं तथा सूचीवेद्विबेदं तथा सूचीवेद्विबेदं तथा सूचीवेद्विबेदं
 द्विबेदो तातोऽप्येवमेव कल्पयन्तु द्विबेदिनामानुबल्य नवयोजनशतानि तथा सर्वेषां मन्त्रेष्वप्यजाः योजनसाहस्रिकाः सदस्रपाञ्चनपिलोक्षाः शत
 ब्रह्मी महरस्रमकरस्रति । यावत्पु पावते पावत्यदस्रपदः प्रागवन् । अथ प्रयनवसिनः । तेषु द्वात्रिंशत् तेषु समएण नित्यादि प्रागवत् । य
 मराऽमृदिदोऽमरराजाचमरचबापौ राजपास्यां समया चमरेसिद्धामने चतुः पञ्चासामानिकसहस्रैः प्रयत्तिशतानां पञ्चत्रिंशेः चतुर्विंशतीनामेव यप
 भिरयमद्विपानिः सपरिवाराणिः पञ्चद्विः सप्तभिरभोजैः सप्तभिरभोजैः चतसृभिः चतुः पञ्चभिरभोजैः चतसृभिः चतुः पञ्चभिरभोजैः चतसृभिः चतुः पञ्चभिरभोजैः चतसृभिः
 सपुत्रं आसावक त्वयभोज्यः चमरचक्षुःरायदाक्षीव अर्धे हि बहु हि अमरकमारहि देवद्विष देवादिपति । यथा शकलयापनप्यजगम्य । गवरमिदे
 नामाख मेद दुम पदात्यनीकाचिपति । सुयस्वरायंटा पानविमान प्रसु मयाजनसहस्रानि विस्तारयाधो मन्त्रेष्वप्यजाः पञ्चयोजनशतानि सूचीवेद्विबेदं विनाग-

माहिकम्पया सवेसि जोष्युगसोहसिस्था सक्तवज्ज । मवरुमेष्टुरनी जात्र पञ्चशतानि १० तैर्ण कांठेण २
 चमरे अमृदिदे सुसुरराया चमरचक्षाए रायदाक्षीण सभाए सुदम्भाए चमरसि सीहासर्णसि चउसठीण
 सामानिष्युमाहससीह सायसीसाए सायत्रीमण्डिं अउंहे लोगपालहि पञ्चहिंअगमहिंसोहिं सपरिया

योबन्मूनिः दक्षिणपौरस्त्योरतिविरपवतः ईशानकाला मन्त्रशान्तिजनसहस्रं राधुनकालीच इन्द्रार्थी महाघोषापवटा, सपुपराजमः पदात्यनीका
 चिपतिः, दक्षिणात्यानिपौचमार्गो, उत्तरपौरस्त्योरतिविरपवतः, परिमरी यथा प्रावामिगमे, अस्मरस्रकाः सामानिकाना चतुर्गुणाः । सर्वेषां,
 योच जीवाभिपन्न नादिक विगजाचवी अमरचक्षुदेवताः सर्वे इन्द्र म सामानिक देवता चकी चोमूचा यामेविमान सज्जदेवानिक इन्द्रने सावयाजन-
 नां विबोधि कल्पये पोवाता अमरवर्गं पहिसह बीजह चत्वे पञ्च ये योजन १-त्राणे चोदे चत्वे १०० योजन पाच ने चठे सात ने आठ ने २००

करपर्वतवति शर्पयानविभागविस्तारादिक तदेव वसरमन्वाधिकारोक्तमेव । पर्यदोपयाजीयाभिगने इदम् सूत्रं देहलीप्रदीपन्यायेन सम्यग्यनीय ।
 यथादेहलीस्वोदीपो गतस्यदेहलीस्ययादस्यवस्तुप्रकाशगोपयोगी सयेवमप्युक्तं वसरमन्वाधिकारं, सप्यमाने धर्मीव्याधिकारे वस्त्यमाणेवष्टुभयमपयतिपू-
 यागी भवति त्रिविध्यधिकारेण पर्यदोयाध्याहृत्यर्थः । तथाहि । वसरस्याभ्यन्तरिकायापयपदि २४ सहस्राणि, देवाना मध्यमाया २० सहस्राणि २५
 योप २२ सहस्राणि तथा धर्मीव्रस्याभ्यन्तरिकायां पयपदि २० सहस्राणि मध्यमायां २४ सहस्राणि तथा धरणेभ्रस्याभ्यन्तरिकायां
 पयपदि १० सहस्राणि मध्यमाया १० सहस्राणि याद्यायां ८० सहस्राणि नूतमम्वस्याभ्यन्तरिकाया पयपदि ५० सहस्राणि मध्यमायां ६० सहस्राणि

चउगुणा स्यायरस्को महादुमो पायत्ताणीश्याहिवई महाउधस्सराघटा सेसतचेव परिसाउ जहा जीयामि,
 गमे ॥ तेण काहेण २ धरणे तहेव पाणात्त छुसांमाणिश्याहस्सीन, वस्यगुमहिस्सीन, चउगुणा स्यायरस्का,
 मेघसराघटा नहुसेणो पायस्तीश्याहिवई यिमाणपणवीस जोशुणसहस्साइ महिदसुन स्याह्माइजाइ जोछण

सस्मिन्मसये परबलावेव नातात्वं पदसामानिकसहस्राणि पञ्चमसहस्राः पदगुणा आत्सरसकाः मेघसरापयटा भद्रसेनः पदात्यनीकाधिपतिः
 पातयिमान पञ्चविंशतियोजमसहस्राणि महेन्द्रध्वज अह त्रितीयानि योजगजानि एव मसुरेन्द्रविंशता मयतयासोम्राखा नवर असुराणा
 ओपसरापयटा, नागामायेपसरा, सुपर्वाणा इवसरा, विद्युतांकीसुसरा, अग्निनामसुसरा दिशा मञ्जुचोपा, उदयीना सुसरा, द्वी-

मगप यज्ञिन्द्रमार्गे एवरेन्द्र असुरासो राजा इमज वमरेन्द्रनी परं एतलो, विशेव साहि हजार सामानिक देवता सामानीक यकी योगूणा ये शाप
 व्यालीस हजार अङ्गरवज देवता मशदुम मार्गे पासा कटकलो स्वासी मशदुपसरा, पटा ओपयाक्तु सप तिमज, पयदा क्षिम जीयाभिगन सूत्रने
 विवि देहलीछे विम जायवी ॥ सेवें कालें विषय समयइ परबेन्द्र तिमज कह्यो, एतलो विशेष, छ हजार सामानिक देवता छ अप मशिपी देवी सा-

स्वामीवापिपतिः महाशुभस्वरूपः। व्याख्यातोऽपि च प्रतिपद्यत इति वनरचयाख्याने वसिष्ठः दासिवात्यो निर्णयभागः वनरचयिभोरति-

समेसरइ पञ्जुवाचइ ॥ तेण काछेण २ वलिअसुरिदे स्यसुराया एधमेव जेवर सेठीसामाणिअसहाहसेनीनु

वाधियतिः ओपस्वरापकटा, पाणबिमान पञ्चाशद्योजनसहस्रादि (विहारायामं) महेन्द्रध्वजः पञ्चयोजनयतानि विमानरुदग्नियोगिकोदेयः।

अवशिष्टं तरेण, पावनान्दरे सनवसरति यमुयासुदे इति ॥ वस्मिन्काले वस्मिन्समय यलो असुरेन्द्रः स्यसुराज, ययमेव नयरं पट्टिः मानानि

कमइत्यादि जगुनका आत्मरचका। जहायुयो पदात्यनीकाविकतिः महीपस्वरापकटा। जेपतवेव, परियदो यया जोबासिगने इति ॥ तस्मिन्काले

इन्द्राः	वनरेन्द्र-१	वसोद-१	परबेद्रादि २ रचिच	मूनामरेद्रादि २ रतार	व्यनरेद्रादि ३२	ओतिपा २
सामानिक सख्या	६४०००	६४०००	६०००	६०००	४०००	४००
अभ्यंतर पपदा	२४०००	२४०००	६०००	४०००	२०००	२०००
गप्यपपदेव	२८०००	२४०००	३०००	६०००	१००००	१०००
वाचपपदेव	३२०००	२४०००	२०००	३०००	१२०००	१२००
आत्मरचका	२४००००	२४००००	२४००००	२४००००	१६०००	१६०००

बोसति इगार इमप्यारेदिशि बेलार अङ्गराज देवताए अनेदिपिच देवे, परियसो, विम सौपमन्द, तिमजाबको पवि एतलो विदेय दुमगामे पासा कटकलो स्वामी सुपकारानामे पदा बिमान पञ्चास ४० इगार योजन पोदथुं लांयु महेन्द्रध्वज, पाणु से ४०० योजन ऊपरवे बि मानो वरचइर व्याजावारी देवता सबछेव वाकतो विमज जाबको, यावत् नेकने विने व्याजइ, पर्युयायना करे सोवे करनी ॥ विदेवाने विवर

करवराइति श्रवणमविभागविस्तारादिब तदेव वसरपम्बाधिकारीकृतमेव । पर्यदोपयानीयाभिगमे इत्येव सूत्र देहलीप्रदीपन्यायेन सम्बन्धनीय ।
 यथादिहलीस्योदीपो इतस्त्वदेहलीस्यघाटस्यवस्तुमकाथनोपयोगी तथेवमप्युत्तेजमराधिकारे, सुष्यमाने धर्मीद्राधिकारे इत्यमानेष्टसुमवमपतिपुप-
 यागी भवति त्रिपुप्यधिकारेण पर्यदोकाप्याइत्यर्थः । तथाहि । वसरस्याभ्यन्तरिकायापार्येदि २४ सङ्ख्याभि, देवानां मध्यमाया २० सङ्ख्याभि २१ सङ्ख्या
 र्याव इव सङ्ख्याभि तथा वलीद्रस्याभ्यन्तरिकायां पर्यदि २० सङ्ख्याभि मध्यमायां २४ सङ्ख्याभि याध्यायां २८ सङ्ख्याभि तथा पर्येन्द्रस्याभ्यन्तरिकाया
 पर्यदि ६० सङ्ख्याभि मध्यमाया ३० सङ्ख्याभि बाध्यायां ८० सङ्ख्याभि नूतागन्दस्याभ्यन्तरिकाया पर्यदि ५० सङ्ख्याभि मध्यमायां ६० सङ्ख्याभि

चउगुणा व्यायरस्को महादुमो पायत्तानीश्याहिवई महान्धस्सराचटा सेसतचेव परिसाने जहा जीयाभि
 गमे ॥ तेण काळेण २ घरणे तहेव णाणात्त छसामाणिश्यासहस्सीने, वउगुणा व्यायरस्का,
 मेघसराचटा महसंणे पायसीश्याहिवई धिमाणपणधीस जोशुणसहस्साइ महिंदसुने श्वाहज्जाइ जोशुण

तस्मिन्सपये धरत्तत्तयेव नामात्य यद्दुसामानिकसङ्ख्याभि पञ्चपमद्विप्या, चउगुणा व्यासरसकाः मेघस्सराचटा भद्रसंनः पदात्यनीकाधिपतिः
 धामाधिमान पञ्चविशतियोगमसङ्ख्याभि भद्रेन्द्रध्वज अद्व त्रितीयानि योगममृतानि एव मसुरेन्द्रवर्जिताभा मयमायाधुम्ब्राया मवर असुराणा
 श्रोपस्सराचट्टा, नागानानेपस्सरा, सुपर्वणा इवस्सरा, विष्णुताकीवस्सरा, अग्निमनोमसुस्सरा विजा मज्जुघोपा, रुदधीमा मस्सरा, द्वी

मयप यतिस्समाने अमरेन्द्र माने अमरुतो राजा इत्येव मरेन्द्रमनो परे एतसो यिसेव साधि हजार साधुमनिक देवता सामानीक यकी चोगुणा ये ज्ञाप
 व्यालीस हजार अङ्गरसक देवता महादुम माने पासा कटकनो स्थानी महाउपस्सरा, पटा शोपयाकृतु सय तिमज्ज पपदा क्षिम जीयाभिगम सूत्रमे
 विवि कहीदे तिम जाचबी ॥ तेथे काले विषय समपइ पर्येन्द्र तिमज्ज कहवो, एतसो विशेष, ठ हजार सामानिक देवता ठ अप मरिची देवी सा-

वाद्यापी ७०, मङ्गलादि अङ्गगिहारा नवकलाः पिपेडगेन्द्राणां मध्ये येयेसुदेवाश्चोदितिविषये छिपताप स्त्रियां पयप्रयथरजद्रुस्येय रुतरयेयपिपासा
 येवुरात्रिप्रमुखाणां मूलाभन्वम्य यज्ञेयः । अथरुच । तेवङ्गलोभमिस्पादि । तस्मिन्नुक्तो तस्मिन्नुक्तदे परवस्तयेव चमरायत् मयरमिदनामात्य जेदः
 पद्मनामानिवासइस्त्राचि पद्मपमिह्यः चतुर्गुणाद्यात्तरुचः । मेयसुतरापटा मद्रुसेनः पदास्यमीक्षाधिपतिः विमान पञ्चविगतिपात्रममङ्गस्त्राचि मदे
 द्रुज्जडाऽय तनीयानिपोषमङ्गवाग्नि । अथावशिष्टमवकवाशीद्ववज्जव्यतामस्यातिदेशेनाह । एवमसुरिन्द्रव्यति । एवमसुरिन्द्रव्यति पमरय
 लीद्री ताभ्याव अत्रतामी भवकवाशीद्वारा मूलाभदीनां वक्तव्य कोश नवरं असुरकुमाराणां उपसृतापटा मागामागममाराणां मेपसृतापटा
 मुयक्तोनां नृदकुमाराणां इस्त्रा विद्युत्कुमाराणां मङ्गला अग्निकुमाराणां मङ्गलोपा विलकुमाराणां सुदधिकुमाराणां सुस्यरा द्वीपमुगा-
 राणां मपुरस्त्रा मायकुमाराणां विल्वरा क्षत्रितकुमाराणां दिपोया । एतामेवोक्तानुक्तसामानिकप्रयद्वायनायाह । यत्तु पटिवमरेद्रव्य रलुनिधये
 वद्भमङ्गलादि अपुरयक्तोनापरैर्द्वदीनां मङ्गलम भवमवाशीद्वारा सामानिकाः य पुनरर्चं निवनेय तेनेतवानानिकाचतुर्गुणाः पुनरारमरदकाचयति

सयाह एव मसुरिंदयज्जिह्वाण मवणवांसिह्वाण जवर स्यसुराण उधस्सराघटा जागाणमेघस्सरा सुयथाग
 हस्सरा त्रिज्जणकेघस्सरा स्यगीण मज्जस्सरा विसाणमज्जवेसा उदहीण सुस्सरा दीघाण मज्जरस्सरा

पानां, मपुरस्त्रा, पावूनां नन्दिस्त्रा, क्षत्रितानां नन्दिपोषा, यत्तु पवित्र्यष्टिः कलपद्रुष सङ्ग्राचि अपुरयक्तोनां सामानिका एते चतु-
 गुवा ज्योत्स्नरुचः, दाविजास्यानां पदाभ्यमीक्षाधिपतिः मद्रुसेनः, श्रीसराङ्गमीक्षइति ॥ यानशान्तरज्योतिषिकानेतव्याः एवमेव मवर
 मानिक यो चागुका बोवाच इकार आत्तरुच देवता नेपस्त्राणां न पटा मद्रुसेननाने पाक्षा कटकनो अप्यिवती विमान पञ्चमीस २५ इमार
 योमननं विलीनं मङ्गलपद्म अहीसह योजन जवपदे इम अपुरेन्द्र धर्मीनं नवकपरीणा २८ इन्द्रमै पद्मो धारयेन्द्रमी परे एततो विधेय । ए
 मद्र कुमारनें उपस्त्राणां पढा जाङ्गवी नाव कुमारनें नेपस्त्राणां पढा, मुङ्गल युमारनें इस्त्राणां पढा विद्युत्कुमारनें को

दाविष्ठात्वात्तन्मरिचस्यजिह्वाभा भयनपतीश्वराः श्रीतराशार्थयलियजिह्वाभा दशोभापदात्यभीकाचिपतिः । दशत्र
 पटादिकं पृथक्स्वसूत्रेण नम्यन् तत्समुदायवाक्ये सर्वसंपादयामिति । अथयत्तरेन्द्रज्यातिषेन्द्राः द्वावन्तरद्वयं । अन्तरैन्द्रास्त्योतिषेन्द्राद्य नत
 व्याः शिष्यमुद्रिमापद्योया एवमेव यथाभवन्वासिस्तस्यैवत्यथः । नवर ब्रह्मरिसामानिकाभा सङ्ग्राहि यत्तुऽप्यमहिष्यः योऽङ्गश्राम्बरकसङ्ग्राहि
 विमानानि योजनसङ्ख्यायामविष्ठाभाभा सङ्ग्राह्यः पञ्चविंशत्यपि कपाजगशत पटाद्यदाविष्ठात्वाभा मनुस्वरा श्रीतराशार्थयलियजिह्वाभा पदात्यन्
 तीकाचिपतया विमानकारिचय आभियागिकादेवा काय स्याम्यादिष्टाद्विष्ठाभियागिकादेया पटायादिसा फिमसि विमानयिष्यसुंय प्रयभंते । ग
 पुनर्हरितैगमपियस्य लक्षवतमिदिष्टमासकद्विति व्याख्या विज्ञापयतिपादिनीति सुप्रमुक्तमपीद घोच । सर्वपानभ्यन्तरिकाया पपविदेय ना ८ सङ्
 छासि मध्यमाया १० मङ्गलाणि बाह्याया १२ मङ्गलाणि । एतेषामुल्लेखरत्नम् । तेषु कालेषु तेषु समयसु कालकाम पिषाद्वदे पिषादराया बहुवि
 साम विष्ठाभाहस्तीष्टे बहुविज्ञगमदिष्टीष्टि सपरियारासि तिसृष्विष्टिषु सप्तविंशतिविष्ठाद्विष्टि सोऽमहिष्ठापरकदेयसाङ्
 रमोष्टि तस्यैव एवमर्हतीति अन्तराङ्गवज्योतिष्काष्टपिष्टेया तेन सामानिकादिसंख्यासप्तविंशेयः घटासुभाय विष्टेयः चन्द्राणा मुम्बरा मूर्यांकां

द्वाउण अविस्तरा यगिष्ठ्याणपदीघोसा चउसठीसठीखलु लच्चमहस्साठ अमुरअज्जाण ॥ सामाणिआउ एए
 खउग गोआयरकाउ १ दाहिणीज्ञाण पायज्ञाणीआहिअई मद्दमणो । उत्तरिक्षाण दस्को दाणमतरजोइसि
 ध्याणेअज्ञा, एवचेव नवर चप्पारिसामाणिअसाहस्सीउ चप्पारिअग्गमहिसीउ सोलस आयरस्कसहस्सायि

चत्वारिपसामानिक सङ्ख्यासि यत्तस्मा अथमहिष्यः शोडश आत्मरस सङ्ख्याणि विमानपात्रमनङ्गस्य । सरेन्द्रज्याः पञ्चविंशति याजनगतः

चस्वरा नामे पटा अग्निकमारात्त मनुस्वरा नामे घटा विगुक्कमारने मनुष्योपा भावे घटा उदधिक्कमारने सुस्वरा नामे पटा द्वीपक्कमारने मधुरस्वरा
 नामे घटा यागक्कमारत्त मन्दिस्वरा नामे पटा स्तानितक्कमारने मन्दीपोपमांम घटा पोषधि हज्जार सामानिक चमरेन्द्र ने शाधि हज्जार सामानि

बाह्यायां ३० महत्त्वादि प्रवर्गिणामां प्रवर्गवाग्विपरीतानां मध्ये येद्येषु देवाद्योदितिकमेविपत्य स्तोत्रा पप्रत्यपरण्ड्रस्येव उत्तरमेवधिपयामो
 वेद्युशान्तिमनुवासा भूतानाम्भ्यं यद्येयः । अथपरः । तेषां कालेकनित्यादि । तस्मिन्काले तस्मिन्समये परवस्यैव चमरयत मयरीमिदमागत्य ज्ञेयः
 यद्वासानिवासद्व्यादि यद्यपमद्विष्यः चतुर्गुणाभासरकका मेघस्तराचटा मद्रुसेनः पदात्यनीकापिपत्तिः विमान पञ्चविगितियाभगमद्व्यादि मद्रु
 द्रज्जत्राऽप नृनीयानिपानयतामि । अथानश्रिटभवनवागीद्वक्त्वय्यतामस्याविदेयोनाह । एवमभुविस्वद्व्यादि । एवमभुविस्वद्व्यादि । एवमभुविस्वद्व्यादि । एवमभुविस्वद्व्यादि ।
 तीद्री ताम्भ्योय ज्ञातानां भवनवागीद्व्यानां भूतानवादीनां यत्त्वय्य कोच नवर अयुरकुमाराणां षोडशराचटा नागानां भागद्वाराणां नेपथ्यराचटा
 मुपस्थीनांगद्व्यमाराणां वरुक्षरा विद्युत्कुमाराणां मही वरुक्षरा अग्निकुमाराणां मज्जुपोषा उदयिकुमाराणां सुखरा महीपकुमा-
 राणां मयुरक्षरा वायुकुमाराणां नदिकरा स्तनितकुमाराणां नदिकरा । एवमेवोक्तामुक्तासानिकसप्तपद्यायोगायासाह । चतुर्षोऽष्टमरेद्रव्यं एतन्निदये
 पदद्वयमभुवि अयुरवर्जानां परवर्जानीनां महाद्वय भवनवागीद्व्यानां सामानिकाः च पुनरर्च्ये तैमैतिसामानिकावर्तुगुणा पुनराभारद्वयानयति

संयाह एव मसुरिवयज्जिआण मयपथासिह्दाण पवर अ्यसुराण षोडशसराचटा यागाणमेघस्सरा सुययाण
 हसस्सरा त्रिज्जणकेवस्सरा अ्यग्गीण मअस्सरा विसाणमज्जुघेसा उदहीण सुस्सरा दीयाण मअस्सरा

पामो, मयुरक्षरा, वायूनां मन्त्रिण, स्तनितानां नन्विषावा, चतुःपष्टिः पष्टिः कसपद्वय सवस्त्रावि असुरवर्जानां सामानिका एते चतु-
 र्गुणा आत्मरदका, वासिवात्यानां पदात्मनीकापिपत्तिः मद्रुसेनः, श्रीमारावाभादचद्विषि ॥ आभानांतरस्योतिविकानेतयाः एवमेव नवर
 मानिक पी वागुवा, कोबीस वजार आत्मरदक देयता मेघस्तराणां षो षोडश मद्रुसेनानां पासा कठकानो अ्यपिपत्तो विमान पञ्चबीस २५ वजार
 योत्रननु विस्ताव मद्रुज्जत्रा उदहीसव योत्रन अथपदे इम अयुरेन्द्र वर्जानां मयनपतीना २० इत्यनेन वरुक्षेन्द्रो परे एतलो विसेय । अ
 न्द्र कुमारानां षोडशसराणां षोडश आभुवा ननु कुमारानां मेघस्तराणां षोडश, सुवर्ग कुमारानां वरुक्षराणां षोडश विद्युत्कुमारानां मही

मुद्रनिर्योया सर्वपात्र सहस्रसमस्तसंवाच्य । यावत्तुपर्युपासये । यावच्छृणुयात्तु प्राशयिजित । ततोऽप्येय यत्तुवृत्तेषुसम्य । तेषकापेय तेषममप्य
बद्धायावसिदा जीवसरायाको पतसंपत्तेष बरहिप्राभाबिजसाहसीहि बरहिप्राभाबिजसाहसीहि निक्षिपरिभापि बरहिप्राभाबिजसाहसीहि सप्तहिप्राभाबिजसाहसीहि
मरीहि सासवहिप्रायरेकरदेबसाहसीहि एवजहावाकमतरा एवबूरावि ॥ नम्यत्रादिरिवपद्राः सूर्याहृत्यत्र समुवपम किमये प्रस्तुतकमपि एकस्येय सये-
सबंरसवापिकृतत्वात् । सम्ययेद्रावा बतुःपदिसक्याकलव्यापातात् उच्यते जिनकत्वावकादिपु दशकुरपेद्रा निगतिर्नवनभासीद्रा द्वात्रिगदुप्यन्तरा
एतत्प्राक्तितः यद्रूपयो मुजास्यापचया योगवद्वाः सूर्यो ज्ञापस्तुताम्रपि सुभांति जिज्ञासुमुकासुप जेमुवममहादुकावां ययमू स्वयमुमु पुपयायदुक्त गाति
बरिद्रे यीमुनिदेवमृदिकवे मायांतिरह ॥ म्रगम्रमने ज्याप्रिकमपको मुपम्रजी ॥ वस्तुगति जगतः देवादिमाद्वियनेसु यतुःपदिसुदेराः १ अयापीयो
प्रस्ततकसंशोवचशताप्राङ् । सयप्रमित्यादि । द्रतःशोऽनुपेयः प्रागजिप्रिजो वेमुंको देवराजा महामुदेयापियो महेन्द्रः सतु पहायवीम्रेय हा
व्यमनिहा ऽनयास प्रयमोऽजिपकइति आभियाम्याम् देवानगस्यसि शयपित्वाच एवममादीम् यदवादीतवर्च । विममेयमोदयामुप्रियाः । नवाये
सत्राई विपसं शोपंकराभियेकमुपस्थापयत । अत्रमहायोदियदति प्रागमरतराव्याचिकारेवकिंतानि वाक्ययोचमानुसुत्तमा । अयययातेबकुत्तापाह ।

માળા જોશ્યગસદસ્સં માંદિવસ્યા પળવીસ જોષ્ણસયં ઘ ટાવોહિણાળ મજુસ્સરા ઉત્તરાળ મજુઘોસા પાય
જોષ્ણગાદિવદં ચિમાળકરીશ્ય જ્યોત્તિગાદિવા, જોદ્વંસિશ્યાળ સુદસરા સુસ્સરણિઘોસાતં ઘ ટાવં મદરે

पञ्चदशविंशत्यानां नष्टाकारा, शीतलराहानां समुपाया, पञ्चात्मनीकापिपतिः विमानकारीच आभियोग्येदेव, ज्योतिषिकानां सुसारा, सुसूत्र-
व प्रक्षिप्तम् मे ठ इमाद असुर कुमार वर्जने क्षमरा १८ इन्द्र ने सामानिक देवता एव, एषयो पञ्चदश आत्मरच देवता १ पुत्रे चतरेन्द्र जगोने
दक्षिणदिशिना नव इन्द्रे पाता कटकनो स्थानी समुवेन नाने वसिष्ठ वर्जने उत्तर दिशिना नव इन्द्रने पाता कटकनो स्थानी देवनामे ३० व्य-
नरेन्द्र ज्योतिषेन्द्र पवि सुदेवा । इम जवनपत्नीनी परे एतसो जिसेन ज्यार इजार् सामानिक देवता ज्यार अप नक्षिनी योव इ-

दृष्टान्त्यादि । तत्संज्ञाभिप्रेतिकावेवा वृष्टतटपाचत् प्रलिख्यत् उत्तरपीरस्य दिग्भागमपक्वमिति अपक्वमप्य द्योक्षिपसमुद्रपक्षेन पावशपदान्
 समाह्वयति । समथइत्येवाऽऽपुमइत्यत्र अष्टोत्तरसहस्र बीजशिक्षाशास्त्रां विनाष्टोत्तरसहस्र बीजशिक्षाशास्त्रां विनाष्टोत्तरसहस्र बीजशिक्षाशास्त्रां विनाष्टोत्तरसहस्र
 बीजशिक्षाशास्त्रां विनाष्टोत्तरसहस्र बीजशिक्षाशास्त्रां विनाष्टोत्तरसहस्र बीजशिक्षाशास्त्रां विनाष्टोत्तरसहस्र बीजशिक्षाशास्त्रां विनाष्टोत्तरसहस्र
 बीजशिक्षाशास्त्रां विनाष्टोत्तरसहस्र बीजशिक्षाशास्त्रां विनाष्टोत्तरसहस्र बीजशिक्षाशास्त्रां विनाष्टोत्तरसहस्र बीजशिक्षाशास्त्रां विनाष्टोत्तरसहस्र

समासुरण जाय पञ्चधासात तएण ॥ से ह्यसुए देवे दे दधराया महदेवाहिवे ह्याभिर्गुणैवेसद्वावेइ २
 द्वा एवधयासी ॥ स्विप्वामेव नोदेवाणुप्पिस्सा । महत्थमहग्घ महरिह विउल तित्थयराभिसेस्य उवठवेइ ॥
 तएण तेष्वाभिर्गुणादेवा हठतुठा जाय पणिसुणिन्ना उत्तरपुरत्थिमदिसीमाय अक्खममति २ ता येउसिअ

निर्णयः पण्डितः, सम्प्रेषणस्य च पावापपु पावत इति । ततः सप्रभुतावेधेन्द्रोदेवराजः महान्देवाधिपः आनिर्गम्यान् देवान् गच्छापपति शब्दः ।
 पयित्वा एवमवादीत । विप्रमेय मोदेवानुप्रियाः । सहाये सहाये सहायविपुल सोपकराप्रिपेल उपस्थापयत, तत्संज्ञाभिः वृष्टतटपाचत्

आत्मासहस्र दयता विमान इवार योजमाना लाविपस्य पुण्ड्र पण्ड्रे, महेन्द्रध्वज एकस्य पञ्चवीस १५ योजमाना अक्षपणे दक्षिदि
 शिमा १६ अक्षरेन्द्रनै मञ्जुस्वरानां पटा वसर दिशिमा १६ अक्षरेन्द्रनै मञ्जुस्वरानां पटा वसर दिशिमा १६ अक्षरेन्द्रनै मञ्जुस्वरानां पटा वसर दिशिमा
 वार आकाशकारी देयता जावया वर ज्योतिषीने वदमाने सुस्वरानां पटा सुयने सुस्वरनिर्णयमाने पटा महेन्द्रपयते आयय । समद्वय ययत् पयुपा
 मना करे । सिवार पण्ड्रे वर अक्षुतेन्द्र नामहं देवेन्द्र देवतानो राजा मोटो देवापिप मोसठिइन्द्र माहि महादिक आभिर्गुणैवेवताने तेहाये तेहाये
 ने इन कइ अताबलो से देवानु प्रिय । महा अर्पयन्त मह्यं मुहपो मोटाने योग्य विस्तीर्णं वीर्यं वर योग्य अभिपेक्ष उपस्थानो आणीत्यारकरो

[illegible]

માના જોશુગસહસ્સ મહિવક્ષ્યા પળવીસ જો। સ્પણસય ઘ ટાદાહિનાય મજુસરા ઉક્સરાય મજુધોસા પાય
સાણિયાહિવર્દે ચિમાવકરીશુ સ્થાત્રિગાવેલા, જોદ્દેસિથ્યાન સુફસરા સુસરણિગેલાસાહે ઘ ટાહ મદરે
પટ્ટારાસિજાત્યાના મક્કરા, પીતરાણાનાં જાગપોય। પગાગીજાતિ

य मस्तिष्म ने ठा हजार असुर कुजार बर्जाने समेता १० हजार ने सामागिक देवता यह, यहयी चठगुणा आत्मरचक देवता १ पुत्र अमरेन्द्र यजनि देवदरिद्रिगा भव हूने पाला कटकको खातो दण्डको खातो दण्डनाये १० अ-
मारेन्द्र ज्योतिषेन्द्र पुंनि कुरका । इस जगमपमोमी परे यदलो विवेक अपार हजार सामागिक देवता अपार अप मदिनी सोव ह-

विष्णुपदायाः अपि कतरत्वात् सचासिद्धासगच्छयामरतैलसमुद्रपायस्वपसमुद्रकाः अथवास्वदासकोष्ठसमुद्रकादयो याध्याः । ययोपयाध्याप्राग्यत् ।
 तालवृत्तानि यावत्कारवात्प्यक्तानीति पदः । तत्र व्यक्तानीति सामान्यतोषातोपद्रव्यानि तालवृत्तानि तद्विरोधरूपाणि मयामष्टसदृशमष्टसदृश
 सिति, अष्टसदृश रूपकद्वयकालानिति । अप्यविष्णुवेद्यायाः सायक्यमाह । यित्विसाध्यावि विष्णुविस्थाव स्थाभाविकान् देवलोके देवलोककथं स्य
 पविद्वान् वायुतान् वैक्रियावाग्नतरोक्तात् सीवकोविकान् याच्छुद्धादृग्गारादयो व्यक्तमाप्ताः प्राप्ताः । रूपकद्वयकाय मुनेमाप्तादुपानागं गभीस्याप
 यत्रैव सीरादः समुद्रस्तवेयागत्य सीरोदकवीररूपमुदकं गच्छति । ननु मेरुतोऽभिषेकागमस्यस्तुपदवाय वसत स्तोदेयास्तद्वयसीपयोनि यस्तु जायत
 बलशमभ्रारादिकं गच्छतु, पर तस्मिन्पयोनि याच्छुद्धादप्रविष्ट सिद्धासमभ्रामरादिकतैलसमुद्रकादिकं न यत्पुष्टं सीति चेदुच्यते, विक्रयद्याः समुद्रस्यातिदेशेन

सेसि श्रुतराई प्राणिश्रद्धाहं, सीद्वासगच्छसचामरतैलसमुद्रा जाय सपि सवसमुद्रा तालिच्छटा जाय श्रुठ
 सहस्स कद्रुतुश्रुणं चिउछति २ त्ता साहाविपुवि उच्चिण्ण कलसे जाय कद्रुतुगश्च निहिस्सिसा जेणेव सीरो
 दए समहे, तेजेव श्यागमसीरादग गिच्छति २ त्ता जाइतत्यउप्पलाइ पउमाहं जाय सहस्स पत्ताहं ताहं गिणं

चङ्गेयोः स्वपटलकानि चिह्नोपितसराणि प्रविष्टव्यानि । सिद्धासमभ्रचामर तैलसमुद्रका यावत् स्वपसमुद्रकाः तालयुक्तानि यावदष्टसदृश कद्रु
 तलकाना । विष्णुवन्ति, विष्णुर्ध्वं स्थाभाविकान् वैक्रियाय बलशाल यावत् कुलच्छकाय गृहीत्वा पत्रैव सीरावः समद्रः तत्रैव श्यागत्वसीरोदकं गृ-

बिरीति क्षिमसूर्याभर्मे अधिकारे राय प्रवेसीमादि कक्षोर्ध्वं तिग सव चङ्गेरा जायत् पूष्क चङ्गेरी श्यामरय चङ्गेरी जाय इय चङ्गेरी इत्यादिक
 यय पटलक पुष्पपटलक प्रभूय सूर्योत्पत्ता अपि चार चको विरोधय विग्रिष्ट अपि कतर कक्षना चिह्नाश्च छत्र चामर तैलना समुद्रक दायहा यायत्
 सरिसुवता समुद्रक दायहा योजक । यावत् एक इमार आठ रूपना कद्रुका विष्णुय च विष्णुर्ध्वं स्थाभाविक सायता अने विष्णुवन्ति एवैवा कलसग

काकी पुष्पचंगेरीशानपटवर्षु एवमुक्तम्यायेन यथापूर्वनिष्प्राज्यसीदे ईद्राभिवेकमये सुवजगय स्तथात्र ब्राह्म्याः अष्टसहस्रसु व्याभरयचंगेरीय श्वोन इत्यनचंगेरीयमिति । तथाचपटवर्षाणिवाच्यानि । तथाहि । अष्टसहस्रं पुष्पपटवर्षाणां यापद्मागइक्षकपटवर्षाणां, इमानिच यस्तूनि सूर्योभाभिषेको पयोमवस्तुनि । चंक्षयेव तुत्यानि । ननु बुधेनेत्याह । विष्णुपिततरास्मलिविशिशुनि भवितव्यानिवाच्यानि प्रथमकश्यपीयदेवदिक्येवातोऽप्युतकम्पदेव

समग्धाएष आव समोहपिप्प्रा अठसहस्र सोवशिश्चाण कलसाण १ एव रूप्यमयाण २ मणिमयाण ३

सुवस्यरूप्यमयाण ४ सुवर्षमणिमयाण ५ रूप्यमणिमयाण ६ सुवण्यरूप्यमणिमयाण ७ अष्टसहस्र

मोमिज्जाण ८ अठसहस्र चंदनकलसाण एव भिंगाराण व्यायसाण याडाण पाईणं सुपर्ईठगाण

धिप्ताण्य रयणकरदगाण वायकरगाणं पुष्पचंगेरीण, एव जहासूरीश्याभस्स सप्तचंगेरीठं सप्तपठगाइ धि

मुत्य चतरपीररत्यदिग्भागपपञ्जामन्ति अपकम्य वैक्रियचमुद्रुपातेन यावत् सप्तवहस्य अष्टसहस्र सोवदिककलसाणा एव रूप्यमयाणा मखिन यानां सुवचरूप्यमयाणां सुवर्षमणिमयाणां रीप्यमणिमयाणां सुवचरीप्यमणिमयाणां अष्टसहस्र भौमियकाणां अष्टसहस्र चम्पनकलसाणां, एव चङ्गरकाणां आहवाणां ह्याकीनां पाचीकां सुप्रतिष्ठकाणां चिदाकां रजकरवर्षाणां वातकरवर्षाणां पुष्पचङ्गेरीकां, एव मया चङ्गेरीमस्य सर्वे-

तिवार ते व्याप्तियोगे वेवत् । इवचत्त मुद्रुवया यावत् र्गामकीने इशाण कावर्षं अपकमे ज्ञाइ व्यापकमीने वैकीय चमुद्रुवाव करोने यावत् चमुद्रुवाव करोति एक इजार नइ आठ मुद्रुव नय कलसविमुर्ते यनठपाणय कलस एव इजार आठ मखि भय १००० सुवर्षे रूपमय १००८ सुवर्ष मणिमय १००० रूप्यमखि भय १००० सुवर्ष रूप्य मणिमय १००८ एक इजार आठ मूतिमानय कलस एव इजार आठ चम्पन कलस मङ्गलीय पहा इम चङ्गर र सोटा १००० प्यारीटा १००८ वास १००८ पात्री १०१६ सुप्रतिष्ठक १०८८ चित्र १००० रजनाकरदक १००० वातकरक मीजका १००० कुलनी चङ्गेरी च

इतिमवतः-सर्वान्तुबरात् कपायद्रव्याणि आसलकादीनि सर्वोविजातिनेरेण पुण्याणि सर्वान्गम्यान् धासादीन् सर्वोवि मात्यानि पचिताविजेदभि
 ज्ञानि सर्वान्नीपयोराजसमीप्रमखाः सिद्धायकाय सपपागुण्डित गृहीत्याप पट्टद्रवाद्रुद्रोद्यक्तुल्लादीनिघ गृह्णन्ति, एयद्रुद्रिषिमग्न्यायेन सर्वे-
 रात्रमवत्याकारित्वेन कलसकल्याःपयताः माध्यपदलोचे कुक्षपवताःहिमायसादय सेपयुतवेताख्याय मयमहाद्वारेषु पट्टद्रवादिपुसययेषु प्ररतादिपुसय
 यक्यनिविजयेषु कक्षादिषु ववस्कारपवतेषु गजवसानेषु भास्ययदादिषु सरताकृतिषु बिन्नकृटादिय तथात्तरमदीषु ग्रांदावत्यादिषु विभावेत यदेत
 पयतेपुतनयरादीनां द्रवद्रव्यादीनां क्षणवप्रयुमागघादितोषोदकपूवा नदीपूदकोभयतटमदा पद्वण यत्तव्यनित्ययः । यात्यसाद्वेवकुपपरिप्रह
 रान्न कद्वयेचिश्चिचित्रगिरियमकगिरिबावनगिरिद्रदशकेषु यथासमय यस्तगत गृह्णति यायापदात् पुष्करधरणीपादस्य पूर्वोदमेरी मवशासयमे

क्वायट्टिविजएसु वस्कारपष्ठएसु स्यतरणईसु विभासिजा जाय उत्तरकुरुसु जाय सुदसणभद्वसालवणे सस्रतु
 स्यरे जाय सिद्धत्यपस्य गिरिहृति । एवणदणवणाने सस्रतुस्यरे जाव सिद्धत्यपस सरसच गोसीसवदण दिह
 चसुमणदाम गिरिसुति, एय सोमणसपढगमणानेश्च सस्रतुस्यरे जाय सुमणदाम दद्वरमलयसुगधिए गधेश्च

यत्सर्वोपयोय सिद्धायकाय गृह्णन्ति, गृहीत्वा पट्टद्रवात् इवेदकप तल्यादीनि, एय सवकुलपर्यतेषु पस्येताक्येषु सवमहाद्रुदेषु सयवयेषु
 सयवज्जवतिविजयेषु ववस्कारपवतेषु आभरनदीषु शिभापितव्य यायदुनरककपु यायासुद्रग्रानमद्रगालयनेप सयतुयाराम याधत् सिद्धायकाय गृह्ण-

मूपत्रीय यावत् पूज्जहिमयन्त पवतयको सयनधर कसायबी वस्तु सव जालना फूल मजगन्ध पूजोदिक सयमास्य माला यायत् सवमोटी सुपथी रा-
 जहनीप्रमप स्यते धात्री सरनिव पद्वह स्रने पट्टद्रव यको द्रवमो उदगपाखी एने कमललोह । इम सवकुल पर्येत ने यिये सयवस येताक्यने
 विवे सवमोटा द्रवने यिये सयकेत्रने धिय सर्व चक्रवति विजयने यिये एय वरकारपर्यतन यिये सर्व आभरनदीने यिये पाखी माटी कमल सर

प्रदक्षमन्स्यतिदिष्टत्वा हेतुस्तद्व्यपठ्यमांतगेतत्वेपि येयद्विषयोचितास्तेष्वय गृहीताइति बोध्य । योग्यतावशादेवार्थप्रतिपत्ते यच्च पूषकपुष्ट्यानां तत्राप्य
 इत्यतस्तत्त्वज्ञानं नृणां दिव्यवृत्तौ प्रपन्नानि निति, अथवा नृणां कृतावुपदिष्टितस्य पूषकपुष्ट्यानां प्रदक्षस्य नैरयस्यापत्तेः । अथप्रश्नस्तत्र । गन्धोत्पाद्य
 यानि तत्रधीरादेरुपपन्नानि पट्यानि यावत्तद्वृत्तपञ्चाङ्गि तानि गच्छन्ति यावत्पुष्पात् पुष्पादिपङ्कः एवममयारीत्या पुष्पादायान्तोपसमुद्रात् तदका
 दिवं गच्छन्ति । पशुधीरोद्विगिबधैर्वाक्यो ब्रह्मतरामुक्त्वापुष्पापुष्करोद्वृत्तल गहीत तद्वाक्योद्वारिषोऽप्याहत्वाइति समाख्यते, यावत्पुष्पात्पुष्पय
 विनेइतिपाद्य । तेन समपक्षेने समुप्यक्षेने नरतेरावतयाः प्रसावात् पुष्करवरद्वीपादुद्वृत्तयोः भागपादीनातीयोगानुद्वकनृत्तिर्वाच गच्छन्ति । एव
 निति समपक्षस्तत्पुष्करवरद्वीपादुद्वृत्तयोः भागपादीनां आदिपद्मात् स्वमहागदीपङ्कः यावत्पुष्पात् उद्वकनमुभयतटमस्तिर्वाच गच्छन्ति त्

ति, एवपुष्करोदात्त जाव नरहरेषयाण भागहाइण तित्याण उद्वगमहिष्यर्वागिच्छति २ ता एव गगाईण
 महागक्षण जाव पुष्पहिमवतात् सप्ततुष्टरे सप्तपुष्केसप्तगधे सप्तमस्त्रे जाय सप्तोसदीर्घेचिच्छत्यएष्य गिरहति
 २ ता पउमसप्तहातंदहोदगउप्यलार्हणिष्ठ, एव सप्तकुलपष्टएसु सप्तयेअहंसेसु सप्तमहदहेसु सप्तथासेसु सप्तष

वदन्ति, गृहीत्वा यानि तत्र रापसानिपट्यानि यावत्तद्वृत्तपञ्चाङ्गि तानि गृह्णन्ति, एव पुष्करोदात्त यावत्पुष्पात्तरेवतवयोः भागपादीनातीयानां
 उद्वकानि नृत्तिर्वाच गृह्णन्ति, गृहीत्वा, एव यक्षादीनां महागदीनां यावत् पुष्पादिपञ्चाङ्गि सप्तपुष्पादि सप्तगन्धान् सप्तसास्यानि या-
 मते यावत् पूषणा कच्छता प्रति पहीने जिह्वी कीरोदधि तनुद्वर्द्धे तिह्वी आवर्द्धने चारादक कीरसमुद्रना पाक्षी पहीनव जेह जिह्वी कीरवर समु
 द्धने बिदे उरपत्ता नांनव कनस पट्यानामह कनस यावत् उद्वल पत्रानामह कनस पुष्ट ते पक्ष लीह इम पुष्कर वर समुद्रबकी पाक्षी प्रमूषलीह
 यावत् नरत पक्षत सेकनू भागप वरराज मनाच प्रमूष लीर्धनु पाक्षी अने माटी पक्षदं लीर्धनव इम गच्छा लिखू प्रमूष सधे महागदीना पाक्षी प्र

ब्रह्मिणस्तु सर्वान्पुत्रान् कृपापुत्रव्याः। अन्नामलादीनि सर्वाणिजातिर्नेत्रेण पुष्पाणि स्यान्गन्धान् धासादीन् सर्वाणि मात्यानि प्रथितादिभेदेनि
 जानि सर्वाभौपथीराजहवीप्रमखा सिद्धा। यथाय सपवामगुह्यसि गृहीत्याथ पट्टद्वारासुद्रोदकमुत्प्लादीनिष गच्छन्ति, एतद्गुह्यमप्यायेन सर्वे
 शत्रुसयस्याकारित्वेन कलकलक्याः पर्वताः भव्यपर्वलोपे कुलपवताहिमायलादय स्तोपयूतवेताख्या मयमहाद्वेषेण पट्टद्वारादिपुसययर्षेण प्ररतादिपुसय
 यक्षवतिविषयपु कष्टादिपु यक्षस्कारपवतेपु गजदत्तास्तेपु मास्यवदादिपु सरलाकृतिपु विन्नकूटादिय सधाम्तरमदीपु मादायस्यादिपु विगापेत यदेत्
 पयतेपु नगरादीनां ब्रह्मयन्त्रादीनां कगलत्रपुसायथादितोर्षोदकभूषां नदीपूदकोभयतटमवां भूषणं यन्त्राभित्ययः । मायत्पदादेवकुरुपरिमह
 रतन कष्टद्वेषेण विविचित्रनिरियनकनिरिकाचनगिरिब्रह्मकेपु यथाभस्मव यस्तगास गच्छति मायापदात् पुष्करवर्णीपादस्य पूर्वाभेरी भद्रगालयने

क्ष्माद्विजएसु वस्कारपछएसु स्यतरणईसु विभासिञ्जा जाय उत्तरकुरुसु जाय सुदसणभद्वसालत्रणे ससुतु
 स्यरे जाय सिद्धएषु गिरह ति । एथणदणवणाने ससुतुस्यरे जाय सिद्धएअ सरसव गोसीसवदण दिअ
 वसुमणनाम गिअति, एय से।मणसपहगअणानेअ ससुतुस्यरे जाय सुमणनाम ददरमलयसुगधिए गधेअ

यत्सर्वोपपीय सिद्धापर्कय गृह्णन्ति, गृहीत्या पट्टद्वारात् प्रवोदकप उत्प्लादीनि, एय सवकुलपवतेपु यत्तयेताक्येपु सधमहाद्वेषेण सयवर्षेण
 सवचक्रवतिविषयपु यक्षस्कारपयतेपु अन्तरमदीपु विपापितव्य पायदुमरकरुपु यायासुद्राभमद्रगालयनेय सयतुयराज मायत् सिद्धा। यथाय गृह्ण-

नूपत्रीय यावत् ब्रह्मविनवन् पवतयको सयनयर कसापही यस्तु सय ज्ञातना पून मवगन्ध बूर्कोदिक सयमास्य मासा मायत् सबमोटी मुपपी रा-
 ब्रह्मीप्रमूय अनें पाली सरमित यद्व सईने पट्टद्वरा यको ब्रह्मो उदगपाणी अने कलशलोड । इम सवकुल पर्येत ने विदे सयवस येताक्यने
 विदे सवमोटा। ब्रह्मने विदे सवकेत्रने विप सर्वे यक्षवति विजयने विदे एव वरकारापयतम विदे सर्वे क्षमरमदीने विदे पांखी माटी कलश सर

मदनयने भीमममने पञ्चयनेन वज्रतुषरादीन् गच्छन्ति । तथा तस्यैवापराद्धं ज्ञानमैव कर्त्तव्यं । सतो यातकीचक्रमूर्ध्यापरादे
पोनरतादिस्थानेषु यस्तुषरो याच्यः । तथा जम्बूद्वीपपि तद्वृषद्वीपव्याप्यः । क्रियतपयस्तमित्याह । सुवस्त्रना जम्बूद्वीपगतो मेरुस्तस्य भद्रगालवने
मयतुषरान् पावनविष्णुपक्षांश्च गृह्णाति एकमसीव नक्षत्रवनात् प्रवक्षुषरान् यावत्तन्निदायकाद्य सरसश्च गोत्रीपञ्चदशं दिव्येषु सुमनोदानययितयुष्य

गिराहति २ सा पुगर्तमिलति २ सा जीनेव सामी, तेनेव उवागच्छति २ सा महत्य जात्र तित्ययराभि
सेष्यं उवठर्तेति ५ तएणसेष्यसुपुदेविदे ठेवराया दसहि सामोणिष्यसाहस्सीहिं सायसीसापु तायतीसपुहि
वउहिंलेगपालेहिं तिहिंपरिसाहिं ससहिंष्यणिपुहि ससहिंष्यणिआहिदइहिं चसालीसाए स्यायरकठेवसाह
स्सीहिं सन्ति सपरियुद्धे तेहिंसाहाविपुहिं विउछेएहिअ वरकमलपड्डाणेहिं सुरजियरयारिपणिपुणेहिं

ति, एव नन्दनपनात् सयतुषरात् यावत् सिद्धयक्षांश्च सरस यात्रीपञ्चदश दिव्येषु सुमनादानमगृह्णाति, एव भीममपपलकवनाभ्याश्च सयंत
वरान् पावामुमादानाद्वरमस्य भीमत्रिंशान् सुगन्ध्याद्य गृह्णाति गृहीत्वा एकत्रमिलन्ति निशिता, यदेवस्त्राभी तत्रैत्रोपागच्छन्ति, मुपागत्य
महाये यावत्तायकरातिपक्ष उपस्थापयन्ति ॥ ततः सञ्चर्युत्तेष्टः ॥ द्युभिः सामानिकसहस्रो स्वयच्छिगता धार्यात्रयादेवतुभिर्ज्ञांक्षपाशो स्त्रिस्तु

सिन्धु प्रमूय कश्चतु यावत् उत्तर कुरां विधे यावत् सुवस्त्रनाया जम्बू द्वीपगो मेरु तद्वना भद्रगाल यमने विप सयतपर कयायलीयसु यावत् सप्तम-
रमी यतीश्च इतमद्वन वन यकी यवे कयाय जस्तु यावत् सिरसिश्च सरस गात्रीय नामश्च यायक्षा यम्बुश्च छने द्वेय सन्त्ययो फूलागा नाका यश्च ५-
म योमन वन यकी छने पञ्चकवन यकी सवे कयायली जस्तु यावत् फूलमी नाका तद्वर छने मलयमाने सुगन्ध गन्धद्रव्यसिद्धि लोह नश्च एकस्ता नि
सह भीमोने बिशी स्यामीदे विह्रां क्षाभि ज्ञाकीने नद्वा अर्धवत्त यावत् दीर्घकर योग्य अभिपक्ष वस्तु अष्ट्युत्तेष्ट पादे मूकश्च ५ तिवारे ते अष्ट्युत्ते

वि गृह्णति । एवं चीमनमुवाणत् सूत्रपाठे पञ्चनीलोपः प्राकृतत्वात् पङ्कजनासु सप्तमुधराण् सप्तमुधराण् गत्याग् दर्वे-
 रम नवीचव्त्तापत्तिखानिजुनी पयती तेन तदुद्भवचरमसपि ताशप्यापुष्यपदेश इतिन्यायन दवरमणयगृह्यान्निधीयत ततो दवरमणयनागते
 बर्गो तयोः सुगन्धः परमगन्धा यत्र ताम् दवरमणयसुगन्धिकाण् गत्यामगृह्णति गृह्याप्य इतस्तताबिप्रवीणाध्यानियोगादेया एकत्रमिश्रति मिलि-
 त्याच यत्रैवस्वामी तत्रैवोपागच्छति उपागत्य चर्तमहाचै पायच्छुद्धात् महाचैमहाचै विपुलमितिपदप्रयतीभकराभियेकयोग्य श्रीरोदकाप्यपस्कारमुपस्थाप
 यति उपमयति अथ्यतद्व्याससमीपस्थित कुर्वतात्ययः । अथःप्युत्तैर्वापदकरोप्रदाह । तएउत्तैश्च शुद्धत्वादि । ततः उपस्थिताभानिभवेकनाममुपाग्री
 उच्यतादर्वेदो दशभिः सासानिकसहस्रैः प्रयस्त्रियतात्रायस्त्रिशद्वैः चतुर्भिकोकपाले तिसृभिः पपद्भिः सप्तत्रिरीकी सप्तभिरनीकाधिपतिभिः यस्यारिगत
 अस्मःचकदेवसहस्रैः सार्धं सपरिवृतसैस्तद्वतदेवजनप्रसिद्धैः स्वाप्ताधिकैर्वैक्रियैः परकजनप्रतिष्ठा नैरित्यादि सर्वैर्प्राग्वत् । मुमुक्षुनालकरतलपरिगृहीते
 रनेकमहस्रसहस्राकैः कलशैरिति गम्य तानेवविभागतोदश्रयति । अष्टसहस्रे षण्णोप सुक्रानां कलशानां यावत्तपदाटहनइत्ये चरीप्याखामहस्रइत्येकमयि

चद गक यचञ्च।एहि स्याविष्टक ठेगुणेहि पउमप्यलपिहाणेह करलसुकुमालपरिगाहि।एहि अष्टसहस्रसण
 सोश्रियाशाण कलनाण जाय अष्टसहस्रसंण जामिज्जाण जाय सञ्जे।टण्हिं सञ्जमहिआहि सञ्जनुअरेहि जाय

निः परिवर्द्धः सप्तत्रिरनाकेः सप्तभिरनीकाधिपतिभिः चत्वारिणश आत्सरयद्वयमप्लेः सार्धं सपरिपुनः, ते। स्वाभापकेः३३किरीध परकसप्तप्र-
 तिष्टानैः सूरत्रियरयारिमतिपूर्वैः चम्पकतचर्चजिः आत्रिदुक्कटे भुके, पञ्चोरपणयिचनि (रुणशे) करतल सुकगारपरिगृहीते, सष्टमहस्रे च
 द्द नामइ दयन्त दयताना राजा दय इजार सामानिक दय साइत तेधाच दयायाप्रस देयता य महित च्यार लोखपाल सञ्चित त्रिश्यपवेदा सञ्चित
 धात कटक सञ्चित सात कटकनां स्वामी सञ्चित व्याभीच इजार आत्सरयत्र देयकरी सञ्चित साधि परिवस्थो यका तेइ स्थभायिक गाभुता ध्यगे
 मया यिकुण्ठित प्रपण सतम कमकाने जिये रसा सुरजो घुगन्ध उदम गिमल पोखीइ प्रति पुणं भस्या दायना चन्दणे करो कीयोछे चर्चो पूजा

। दगपदे नीलमन्त्रने पडववनेच सर्वतुङ्गरादीन् गच्छन्ति । तथा तस्यैवापराद्धे आनदीय फलेन वस्तुभार्तं गच्छन्ति । ततो घासकीकनपूयापराद्धे
 रोनरतादिस्थानेषु वस्तुपरो वाच्यः । ततो बभूदोपपि तदुपपन्नस्यैवाच्यः । क्रियतपयस्तमित्याह । सुदुष्पना जम्बूद्वीपगतो वेरुकास्य भद्रयास्यवने
 सर्वतुर्यान् यावत्तद्विद्यापद्यां गच्छन्ति एकमसीव नन्दनवनात् सर्वतुङ्गरात् यावत्तद्विद्यापद्यां सरसं गोश्रीपञ्चन दिव्यं सुमनोदासपत्नितपूज्या

गिराह ति २ ह्या एगटमिच्छति २ ह्या जेनेव सामी, तेनेव उद्यागच्छति २ सा महत्य जात्र तित्ययराभि
 सेष्यं उवठर्दोति ॥ तएणसेष्यमुपदेविदे देवराया वसहिं सामोणिश्यासाहस्सीहिं तायसीसाए तायसीसएहि
 चउहिंढोगपालेहिं तिहिपरिसाहिं सत्तहिंश्याणिएहिं सत्तहिंश्याणिआहिंवइहिं चसासीसाए श्यायरकडेवसाह
 स्सीहिं सत्ति सपरियुठे तेहिंसाहाविपुंहिं विउट्टैपट्टिअ वरकमलपट्टाणेहिं सुरजिवरयारिपट्टिपुखेहिं

न्ति, एव नन्दनयनात् सर्वतुङ्गरात् यावत् विद्यावर्कावसरस गानीचनन्त्य दिव्यं सुमनादाभगृहर्हि, एव नीलमन्त्रकनकवनाभ्याच सयत
 बरान् यात्रासुभादासहरमलय शीमन्त्रिकान् सुमन्याच गच्छन्ति गरीत्या एकत्रमिलन्ति मिलित्वा, यत्रैवस्थानी तत्रैवोपागच्छन्ति, उपागत्य
 महादे यावत्तोपकराग्निपत्र उपस्थापयन्ति ॥ ततः समष्ट्युत्तेजः इयन्तिः सामानिकसहस्रै स्वयन्त्रिक्रान्ता आर्याभ्यार्यैः पतुर्निर्गन्तुं क्षपाले स्तितु

शिव प्रभू बहवु यावत् उत्तर कुरने विदे यावत् सुदर्शननामा जम्बू द्वीपतो मेरु तेहना भद्रगाल यमने विप सयतपर कयापनीबस्तु यावत् घेतत
 रमो बलीर इमनरुन बन बकी सर्व कवाय बस्तु यावत् शिरसिच सरस गाभीय मानह जावना सन्त्य अने देय सम्बन्धो पूसना माला यहइ इ
 न जालन बन बकी अने पडकवन बकी सब कसायसी बस्तु यावत् पूसनी माला दर्शेर अने सलपनामे सुगन्ध गन्धद्रव्यलिह लेइ नइ एकठा नि
 तइ नीलीने जिह्वां खानीदे तिह्वां आवे खानीने नहा अर्चवत यावत् दीर्घकर योग्य अभिषेक बस्तु अष्ट्युत्तेज पावे नूअइ ॥ विहारे ते अष्ट्युत्ते

श्रयोविभाज्याः परतस्तिष्ठति । अयमर्थः । केचन छत्रधारिणः केचन जगतीतोपकाः केचन फलशायारिण इत्यादि सेवाधर्मसत्यापनायै । ननु वैरिनि
 प्रदायै । तत्र वैरिणामभावात् केचन वज्रपाणयः केचन शूलपाणयः इति । द्वेपण खत्राश्रय्यपाणयः प्राजसिक्तास्तिष्ठति । अप्रातिदेशमाह । यययि
 नया इत्यादि । एतन्मूलप्रकारमभिवेकसूत्रं विनयदेवाभिप्रेक्षुं नानसारं यय । यायपदात् अप्येगइत्या पठनयण पञ्चोपगच्छा इमादिष्ट पयिरलपुंशु
 विनयपरदेशु विनयासु दिष्टं सुरद्विगम्योदकवासं यासति । अप्येगइत्यामिपुपरयणठरय भठरयं पसेतरयं उवसतरयं करेति सिध्दाह । अत्रथ्यास्याभ्यामा-
 नत् । वाक्यवाकनायेव । आपर्बोहोर्दे एककाः केचनदेवाः पठकयनेनात्युदक नातिनसिक ययास्याप्तया मयिरलमरपुंरु रञ्जारणुविगाशन विष्य नुर-
 निगम्योरकवदे ययेति अप्येककाः पठकवसं निहतरञ्जानपुरयः स्वरुणः प्रशान्तरजः उपशान्तरजः कथेति । अप्येकका देवाः पठकयन

सल्लपाणी पुरतु चिठति पजलिउठा । एव त्रिजयागसारेण जाय अप्येगइत्यादेवा स्यासिध्यसमजित
 धलिन्नसिस्तसुइसम्भठरस्यतरायगत्रोहिष्य करेति जात्र गत्राहिमूश्य, अप्येगइष्टा हिरण्यत्रासत्रासति, एव
 सुत्रस्यारयगवहरआनरगपत्तपुष्पफलथीश्रुमल्लग गत्रस जात्र ख्यात्रास वासति । अप्येगइष्टा हिरण्यविहि

यस्तुगताः इततथा यायदृक्कशूलपाणयः पुरतस्तिष्ठन्ताति । प्राञ्जलिरुताः, एव विजयामुसारण यायद्व्येककेदवा आसिक्तसमाज्जितायलि
 मन्त्रितमृदित मुररप्यभरपयवोपिकं कुवन्तीति । यावत्तुत्यवतिजून, अप्येककाहिरण्ययये ययेति, एव सुयययज्यत्राभरपुपत्रपयफल-

जोहीन इच्छीरीति विनय वेवतार्ने अमुसारे यायन केतलाइ न देयता पठक वन प्रति शगरक पाणीइ छादि पूजी उपलिप्त करे तथा सित्तखा
 दणा सुचि पवित्र करे समुद के रप्यांतरनोहो मान्ज जिह्वां यइयो करइ यावत पूवपटी यकरा सुगन्धमय करइ केनशाईक देवता रूपानी कृष्टि
 करइ इन केतलाइक सुवचनी यज्य हीरागा आपुवगी पत्रनी फूलनी धीजनी बालानी गन्धयासनी ययनी यायत् पूण सुगन्धद्रव्यनी यू-

मयाभासदृशस्यैव सुखस्यैव विमयाभासदृशस्यैव सुखस्यैव विमयाभासमिति एतदुक्तं
 स्वेच्छाभीनेयानां स्वसंख्यया अप्रतिपक्षस्यैः । अतुल्यस्वपिण्डोयस्युक्तानुक्तारादिपरिग्रहः । सर्वोदकेः समनृत्तिकाभिः सर्वतुल्यरीयोवस्तुयात् पुरावादिग्रहः
 सुखीवापत्तिद्वययोः स्वदृष्ट्योयावत्तुल्येव पावस्तुयात् स्वसुखस्यैव तदुदिनिष्ठासनादप्यस्त्यत आह । सदा २ तीयकराभिवेक्षेण व्यक्तरायेनती
 या कोयः । एतादृशेकतीर्यकरा अप्रतिपक्ष्यते तेनेत्यर्थः । अत्रान्वयेकस्यैवनाभिवेक्षोपयोगि कारावादिब्रह्मं इयं अभिविषयमिवेककरोतीतीत्यर्थः ।
 समत्यभिवेक्षकारिद्वयादपरे इत्यादयो यद्वक्तुमशक्यं । तत्तत्स्वामिनाऽतिशयेन सत्यमभिवेक्षयत्तमाने इत्यादिप्रादेशाः । तत्रास्मात्
 लक्षणपक्षकवैक्यपरिगणन्यपावनपदात् सात्त्विकसूक्ष्मादिपरिग्रहः इत्यगताः । अतएवास्मात्तदात्मनो ग्राह्यः यज्जगत्तदात्मनो ग्राह्यः । अतएवास्मात्तदात्मनो ग्राह्यः ।

सन्ने।साहिसिदुत्यपिह सविहीए जाव रवण महुया २ । तस्य यराभसेयण छुजिसिचति ॥ तएण ४॥ मस्स महुया
 २ छुजिसिसेसमि वहुमाणसि इदाइछादत्रा छुम्वामरधूत्रकटलुपप्फगघ जाव हत्यगया इठनठ जाव यज्ज

वीरदिवलयागो पावत् अटसहस्रैव भीमयानां पावत्सर्वोदकेः । समनृत्तिकाभिः सर्वतुल्ये यावत्सर्वोपधिभिः सिद्धाधिकेः । स्वस्योपायवत्तुल्ये
 मयता २ तीयकराभिवेक्षेण अप्रतिपक्ष्यति ॥ तस्य स्वामिनो महत्यभिवेक्षेऽतिशयमाने इत्यादिविषययोः । अत्रास्मात्तदात्मनो ग्राह्यः । अतएवास्मात्तदात्मनो ग्राह्यः ।
 अतएव यद्वेवा बोध्या । ये कथने विवे गुह दोरा बहने यद्वेवा । यज्जगत्तदात्मने कर्मलता लोका लो बहने यद्वेवा । मुकुतास हायने लोले परिगृहीत
 यया यद्वेवा । यज्जगत्तदात्मने कर्मलते करो यावत् । यज्जगत्तदात्मने कर्मलते करो यावत् । यज्जगत्तदात्मने कर्मलते करो यावत् । यज्जगत्तदात्मने कर्मलते करो यावत् ।
 कर्मापत्तो यस्तुल्यरी यावत् । स्व ठीयरीयकरी राखवे करो सर्वे कविकरी सविह यादव् । वाजिब्रने ग्रहकरी सविह मोट २ । तीयकराभिवेक्षेण व्य-
 क्षिप्ये करीन अप्रतिपक्ष्य कर ॥ विवादे स्वामी तीयेकरने अ-यत्त भाटी २ अप्रतिपक्ष्य यत्तद यातव यत्तद इत्यादिक देयता । अत्रास्मात्तदात्मनो ग्राह्यः । अतएवास्मात्तदात्मनो ग्राह्यः ।
 वा ब्रह्म बुध्न्यपुत्र मग्नूय पावत् हावने विवे सेवेने इत्येवमस्तुद्वयया यावत् । यज्जगत्तदात्मने कर्मलता लोका लो बहने यद्वेवा । मुकुतास हायने लोले परिगृहीत

यथोपिमाव्याः पुरतस्तिष्ठन्ति । अयमर्थः । केचन छत्रधारिणः केचन वनरोतसेपका केचन फलशृणारिण इत्यादि सेवाधमेसत्यापमाये । ननु वेतिन
 पद्मार्थे । तत्र चैरिखामभावात् केचन वनरोतसेपका, केचन फलशृणारिण इति । केचन छत्राद्यव्यपवाक्यः । प्राञ्जलिशतास्तिष्ठति । छत्रातिदेशमाह । एयमि
 न्याहत्यादि । एयमुन्नामकारमभिकेकसूत्र विषयदेवाभिपेक्षसूत्रात्तसारक्येय । यावत्पदान् अप्येगइत्या पङ्कगयण यस्मिन्नग्याइसहिष्य पथिरणपुरु
 विषयपरबुधियासुख दिव्य सुरङ्गित्योदकवास वासति । अप्येगइत्यामिण्यपरयच्छरय गच्छरय पक्षेतरय चवसतरय कर्तेति सिध्दाह । अत्र व्याख्या
 मत् । वाक्यपासनात्येव । आपर्वादायै एककाः केचनदेवाः पङ्कयतेनात्सुदक नातिनृसिक यथास्यासया मविरलमवपृष्टं रत्नारत्नविनाशन विष्य मुर-
 जिगन्तोदकवये यथेति अप्येककाः पङ्कवत नितरत्नः नटुरत्नः जटुरत्नः प्रगोत्तरत्नः सपर्यात्तरत्नः कर्धेति । अप्येककाः देवाः पङ्कयग

सुलपाणी पुरतं विठति पजलिउता । एव त्रिजयागुसारेण जाय अप्येगइत्यादेवा अप्येगइत्यासमज्जित
 वलिप्तसिप्तसुक्ष्ममठरत्यतरावगयोहिष्य करेति जाय गत्राहिमस्य, अप्येगइत्या हिरेयवासयासति, एव
 सुत्रसारयगत्रद्वरत्नात्तरगपत्तपुष्पफलयीशुमत्तगरत्रया जाय प्यायास वासति । अप्येगइत्या हिरेयस्यिहि

यदुसगता वृत्तता यायदुष्पगुणपाकयः पुरतस्तिष्ठताति ॥ प्राञ्जलिरुताः, एव विजयानुसारण यायद्वेकसेदेवा आभिरुसमाज्जितापलि
 मभिरुसुहित मपरप्यन्तरापञ्चवीयिक कुवन्तीति । यायद्वत्तयवतिज्ञान, अप्येककाहिरिण्ययपं यपस्ति, एव सयवयवत्तरत्नाभरुपत्रपपफल-

जोहीन इतिरिति विजय देवतामै अनुसारे यावत केतशाहक देयता पङ्क वन प्रति जगारण पाणीह छादि पूजी उपलिस करे तथा चिरुक्षा
 टया सूचि पवित्र करे समुष्ट के रम्योत्तरतोटी भाग निहो इहयो करण यावत घुपयटी यकरी सुगन्धमय करण, केनलाहक देयता। कपानी वृष्टि
 करण इत केतशाहक सुवयनी मय होराभा आभयनी भवनी फूलनी योजनी मालानी गन्धवासनी यक्षनी यावत् पूज सुगन्धद्रव्यनी य-

[illegible]

सन्नेमहिंसितुल्यपुटि ससिंहोप जाव रयेण मढया २ । तस्य परामसयण स्युजिसिचसि ॥ तएण ॥ मस्स मढया
२ स्युजिसेसमि बहुमाणसि इवाहुस्योदंथा सुम्वामरधुवकडल सुपुण्णय जात्र हस्यगया हठतठ जात्र यज्ज

श्रीउद्दिबकलयानां यावत् अष्टसहस्रेण भीमयानां यावत्सर्वादिभिः सर्वतुर्यैः पात्यसर्वोपधिभिः सिद्धाः सकेः सर्वस्योपायद्वयेण
 भवता २ तीव्रकरानिबन्धेन अतिनिवृत्तिः ॥ ततः स्वामिनो महत्यन्निषेधेन नियन्त्रणाने इन्द्रादिकादेवा इन्द्रादिकादेवा इन्द्रादिकादेवा इन्द्रादिकादेवा
 अत्रने एहवा बाष्पाः से कहने ावे गुह दोरा कहने एहवा पट्ट रापलनाने कमलनां सोकका छे कहने एहवा मुकुमाल हापने छे परिगृहीत
 पद्मा एहवा एक, इन्द्रादिकादेवा नै कमसे करी यावत् एक इन्द्रादिकादेवा नै कमसे करी यावत् एक इन्द्रादिकादेवा नै कमसे करी यावत् एक इन्द्रादिकादेवा नै कमसे करी यावत्
 कनापली यत्नकरती यावत् सब ठेकणीएकरती राखवे करी सर्वे अङ्किकरी सहित पादप् यात्रिने ग्रहं करी सहित मोट २ इ तीव्रकरपाप्य अ
 निषेधं करीन अन्निषेध करइ ॥ विहारे खाली तीव्रकरने अ-यत्त नाटो २ अन्निषेध धर्तइ यातइ वसइ इन्द्रादिक देवता सब चामर घुपना कहइ-
 का भूत बुक्तपूक प्रभू यावत् हापने जिवं सेईने इवपप्य तुष्टपया यावत् सब भूत प्रभू अमुच भीमना सहन आगति राव कहवे हाव

योविभाषाः पुरतस्तिष्ठति । अथमर्थः । केचन छत्रधारिणः केचन वनरोतसेवकाः केचन वल्लभाधारिण इत्यादि सेवाधनसत्यापनायै । ननु वैरिनि
 पक्षे । तत्र वैरिणां भाषातः केचन वनजपावयः, केचन शूलपावयः इति । केचन छत्राश्रयपावयः प्राग्लिखितास्तिष्ठति । अत्रातिवेशनाह । एवमि
 नयाहत्यादि । एतन्मन्त्रकारमभिषेकसूत्रं विष्णुदेव्यामिषेकसूत्रमसारवर्णय । यावत्पदान् अप्ये गृह्या पठ्यगण यस्मिन्मन्त्रादिसिद्धिं पयिरलपुष्पु
 विस्तरपरेषु विभाषयु विदुः सुरदिगन्तोदकवासं वासति । अप्ये गृह्यानिपुणायकठरयं भठरयं पसेतरय उवसतरयं करेति निपाद्य । अत्र व्याख्याप्रा
 म्यत् । वाक्यवाचमाख्येव । अपि योवापै एककाः केचन देवाः पठकयमेतात्सुदकं नातिमृत्तिन ययास्याप्तया प्रविरलप्रपृष्टं रज्जारणुविनाशन पिब्य मुर-
 विगन्तोदकवपे यपैति अप्ये ककाः पठकवन निहतरणः मठरगः अष्टगजः प्रगोतरजः उपशोतरजः कथेति । अप्ये कका त्रेयाः पठकयग

सुलपाणी पुरतं विष्ठति पजलिउक्ता । एव त्रिजयागुसारेण जाय अप्ये गृह्या देवा अप्ये गृह्या सप्तमज्जिउ
 खलिप्तसिप्तसृष्टसम्पठरस्यतरावगयोद्विष्टं करेति जाय गद्यग्रहिभूष्य, अप्ये गृह्या हिरण्यत्रासत्रासति, एव
 सुत्रसारय गवद्हराजरागपत्तपुष्पफलत्रोश्चमस्रगत्रस जाय वयात्रास वासति । अप्ये गृह्या हिरण्यविहि

यज्ञगताः इदमुक्ता यावद्वज्रशूलपावयः पुरतस्तिष्ठन्ताति ॥ प्राञ्जलिहताः, एव विष्णुमानुसारण यावद्व्येकमेवेया आशिस्तसमाज्जितापलि
 मन्त्रिस्तमृदित मन्त्रप्यन्तरापयवीयिक कुवन्तीति । यावद्वन्त्रयमिष्टून्, अत्येककाश्चिरस्ययपं यर्पन्ति, एव मवद्यन्तराभरवद्यपयमफल-

योदीन इतिरिति विष्णु देवतामै अनुसारे यावत केतनाहक देवता पृथक् वन प्रति लगारण पाणीह् खादि पूजी उपलित करे तथा चित्तस्था
 दद्या भूनि पवित्र करे समृष्टं हं रप्योतरमोहो माग जिह्वा एवयो करण यावन पूवपटी एकरा सुगन्धमय करण केतनाहक देवता रूपानी मृष्टि
 करण इम केतनाहक सुवद्यमो मज्ज हीरागा आभरणो यत्रमो फूलमो फलमो वीजमो मातामो गन्धत्रासमो यस्मिन् नी यावत् पूज सुगन्धद्वयमो य

वविचि इत्यादि पदानिपाद्यादि । पूर्वविचिंजाअयति । अयसंगीतविचिठपमुसमयमाह । अप्ये गह्वराचठविचिंयञ्ज इत्यादि । अप्ये कक्षाचठविचि य
 वाद्यवादयति । तद्यथा । तत्तवीद्यादिक विततपट्टदिर्घं मीरेमचमसुरिपादास्तु अततस्यानेषामहमाहु पननाममृत्तिक गुपिरयगादिक अ-
 प्येकका दनृविचयेगयायति । तद्यथा । उत्तुचित प्रथमतःसमारम्यमाह पादात्त पादवद यृतादिचतुर्भांगरुपपादयृत्तिभिन्नाय मदायन्निति मय्य
 जगनेनूत्तमादिगुणोवेततया मदमदपोलनात्मक राबितामसात्मनिति । राचितदयोचितलप्रवायेततवाभावित सत्वापितमिति यायत् । अष्टाशानमस्य
 तसया । रोचयगनितिपाठराचिनकमिति । अर्थः सय्य । अप्येककाः चतुषिधत्ताऽय नृत्यन्ति । तद्यथा । अचित्त द्रुत आरम्भमसोमनिति । अ
 प्ये कक्षाचतुर्विधमभिगमयति । तद्यथा । दार्ष्टेतिक प्रातिश्रुतिक साम्यान्त्योमिनिपातित लोकाभ्यावगानिमिति । यत्नागाट्यविषयोऽपि-
 मयविषयय भारतादिसंगीतशास्त्रेभ्यो वसयाः अप्येकका द्वानि श्रुतिष्व अष्टमागलिक्यादिसं दिव्य गाछयविधिसुबदयमिति । यद्य येनक्रमेण भगवता

अप्ये गह्वरा चठविचि गह्व जञ्जति । त०—अचिछ १ द्रुत २ आरनद ३ भ्रंसाळ ४ अप्ये गह्वरा चठ
 विह्व अभिगय अत्रिर्नेति । त०—विठतिक १ पादियद्वक २ सामतायिनिवाहय ३ छोगमझात्रसागिञ्ज ४
 अप्ये गह्वरा वभीमह्वमिह विञ्ज गह्वमिहि उग्रममिति । अप्ये गह्वरो उप्पयउप्पय निग्रयउप्पय सकुचिछ

वावयन्ति ॥ मद्यथा तत २ वितत २ घन ३ सुपिर ४ अप्ये कक्षाचतुर्विधयेय गायात्त, तद्यथा ३ चरित्तस १ पादाच २ मन्दायित ३ रोचितायता

१ (नञ्ज १ रिमङ्क २ गन्धार वमसिमे ४ पृथ्विमे ५ सुरेजय । येनए ६ सेवचिसि ७ मरामसय आदिद्या १ भीछ १ बुका २ मुप्विच ३ उतालाग कतनात्त
 चेकञ्ज । काकासर ५ मयुकात्म ६ खरी साङ्गति गैलसम २ पुशा १ ररत २ अल्लकिमय ३ यत्त ४ तरेथ पविपुठ ५ मरुर ६ सम ७ बुप्विचि ८ अठ
 गुणगुवि गैलस ३ मन्दाय १ पुक्तिमां पूरिमाय रयोळा ३ मयुहगन्धारा ४ ससर गन्धारा यिआश् येवा पयमामूला ५) लकेरा सत्पित्त प्रथम आरभता

बहुभागमलानिः पुनः। धूर्वाभदेनेन भागितो राजमसीयोपागेदंशेऽस्तेन फनेकोपदश्यते । तत्र प्रारिचतसपुनास्यसपुनगम्यस्यसनिधिमविचय-
 मादौ नक्ष्त्रनाम्य । तथाहि । अस्तिकमीवरसमद्यावत् बहुमानकमद्रासनकशगाम्यद्वय्य स्रुवाहसगालिकयमभिक्षिच्र अष्टाष्टवद्गागा अष्टाष्टाष्टा-
 त । नयर् तयो भक्त्याविष्टित्याविचभासकन ततदाकाराविभविना यत्र ततथा । तदुपब्रह्मयतीत्यर्थः । यथाहि चित्रकमणि स्रुवगद-
 तिभोभावादिप्रित्या श्रयत । तथातेऽभिनयविपयोक्त्यात्मपति । अभिनययनुमिरागिक्कापिकमात्त्विकाहामेदेः समुद्दिभरसमुदितेया अभिनेतव्य
 यस्तुभाजप्रकटनं प्रसतेर्नागिनेनाह्वकतुं कर्तुं ततश्चगताकारतया उच्यताम इत्यादिना ततदाकारदृशनाया याचिदेमप्रवधादौ सतन्मद्रुवशोधारप
 यमसद्वर्ग नक्षत्रिर्गपुत्रं ततश्चमद्रुवकपोविभोमय नगसनाद्यमिति १ । अथद्वितीयमाद्य आवत्प्रत्यायत अेषिप्रमं विस्थासिक्कपुरनभाययनुमाम-
 कमरसाहकनकराहकारनाद पुण्यावलिपटपञ्चगणरगकाचतीकतापटपञ्चताऽप्रक्षिचिर्च तत्र दृष्टिकनेच यत्रदस्त्रमरिकादाने नतममायत सति
 परीगकनच व्यसरिवादाने सत न प्रत्यावत् अस्या यत्तया अस्तिकाः अेषिक्कसिक्काः तेष्यैकपक्षिगताप्रपिस्तुरिति । अनुयता ये पिक्कासिक्काप्रम-
 विक्कासिक्काः अत्रमद्रुहोऽनुमृताये यथा मयिप्यःप्रमुद्रस्यादौ अयमस्यः सत्यस्यैकस्यसिक्कास्य प्रविशालगतो अय्येस्सिक्का इत्यर्थः । एतेन प्रथम
 नाद्यावत्प्रसिक्कनात्यादौदक्षितः तदभिनयेननत न तथापुपमाच पुष्टान्वेत तदभिनयेननृत्य यथाहि पूषाण्डुप्रस्यन्प्रक्षितिमद्रुवप्रसिक्काति
 दाहकस्तप यी स्तद्वस्तवतिनेक्षिकी चाकयन् २ कतासदापुनश्चामपाप्रमयति तथाभिनयो यत्रमाष्टे तन्प्रमपावनाष्टे एतदेवोत्तरतः नूत्रकारो अये-
 नद्वकाराचतीति सूत्रेण अयनेववक्ष्यति बहुभागकाःअभ्यापिकदः पुद्रवस्तद्विभिनययस्युत माद्य यदुमानकनाद्य एतेनप्रमपावनाद्यागतयदुमाननाद्याद-
 रोश्चित्रनः भरस्यानामद्रुव भरस्याहिक भरस्याहिकभ्यायते तदाकारकरकेन यकं न तस्मरस्योचकनाद्य एवमकरीडकमपि भवि यथाकामविद्युद्वि-
 कां देवानां किञ्चिद्वचानाद्यानया अभिनेतव्य केन तदभिनयानुभवतीति मरसकाहवाठतुमरसकाह नरस्युं व तद्विक्कातीये। स्रुमितिनेच अ
 तावदेवकति स्रुवकारित्यात् तथा यत्रमटो अत्रमटो स्रुववता रंगजूसौ प्रविशति ततोवागितीति तस्मरसकाहनाद्य एव नक्षरकाहवाठेनक्षरकद्व-
 भास्यं यद्विक्काविष्टकुपत्वेनादीव द्रुवकां अक्षकद्वयवि पचापकाद्य तदाकारद्वयेन भयानकसाहस्रपानकरप्रथम नक्षरकाहनामनाटक तथा का

नाटकं सारवपतिः स च यथाकीभरतिरहस्येभरत्यते तद्व्याचनस्यैव निराधारासप्तविंशत्याकाविर्भावनेन सुभासदा नमस्त्यदेवाभीयते सञ्जीव-
नामकं नाट्यं तथाभारताद्य भारः कान तादुहीपकं नाटकं भारनाटकं अंगारसप्रधानमित्यय तथापुण्यावलिनाट्यं यत्र सुभापूकं सुसनापूय सञ्जीव
ग्रन्थलाकादिदक्षनेनाऽभिनय सात्पुण्यावलिनाटक तथा पट्टपत्रेण यत्र पट्टपत्रेण नृत्यमूढ तथाविषयकरप्रपञ्चविशेषेषामुपेय सात्पुभयन् गपट्ट
यत्र लक्षयति नापित्रोटयति नचकीकरोति तत् पट्टपत्रीपलक्षित नाट्यं पट्टपत्रनाटक तथा सागरसरगाभिनय नामनाट्यं यत्रयसुभीयवस्तुनो यत्रन
बातुपवस नाट्ये सागरसरगाभिमोयते अथवा यत्रतर्कभेदकिटता कुतुहल्याद्य स्तालीद्रपहगायकयथा धीरवा ऽस्तुनद्रुत्या प्राप्यते तत्
सागरसरगाभिनय इय वसतादिश्रुतुवसुनेवासुवीलतापट्टलतावर्कं भानिनय नाटक मत्थयस्यऽभिनैतव्यवस्तुना भानत्येन नाट्याभामप्यामस्यप्र-
सग सोनद्रात्रियारसस्याकान्विरोध, उच्यते एवाच सूत्रोक्तासत्या उपलब्धबाधान्येवि सप्तदभिनयकरप्रपूवक माद्यप्रिदाश्रिया । एयंययनाद्रेष्टपिष्टेय २ ।
अथतृतीय । इदामृगश्रयजतुरगनरमगरविहगव्यासकिनरठशरभरक्ष्मजरवमलतापट्टलताभक्तिविश्र तत्रइदामृगावृक्षाः श्रियभादयः प्रतीयाः भवर
ठरवमरावमगविशेषाः वनावृक्षविशेष सास्यलताः ३ । अथचतुर्थे । एकतोवक द्विधातो वक्र एकतश्चक्रवाल द्विधात वक्रवालवक्रावृक्षवालानिभयात्म
कः एकतोवक नाम नटाना एकसांदिशि धनुराकारम्रै रयानर्तनछनेन म्रै र्विमाद्याङ्गे दोदशितः एवद्विधातावक द्वयोः परस्परानिमुखदिशीर्धेनुराकारत्रे
रया नतन तथा एकतश्चक्रवाल एकस्यादिशि नटानांमकलाकारेभनतम एवद्विधात वक्रवाल द्वयोः परस्परानिमुखदिशीर्धेय तथावक्रानुचक्रवाल
वक्रस्य रयांगसाहे तद्रूप यश्चक्रवालनवलतदाकारेभनर्तन अत्रुनवललाकारेचत्ययः । तदभिनयनामनाटक एकतोवक्रादीना क्रमेणस्थापना यया ।
इदं नटानां नत नसस्यानविशेष प्रधाननाम नाटक ४ । अथपञ्चमे । चंद्रावलिप्रविमक्तिसूयोवलिप्रविमक्ति बलयाकारा दृष्टैकमुक्ता कनकरवायलिप्र-
विभक्त्यभिनयात्मकनावलिप्रविमक्तिनामक तत्र चन्द्रावलिनामक अथि सास्याः प्रविमक्तियिष्टिती रचनाविशेष स्तदभिनयात्मक, एवसूर्यायलिप्रिय
भक्त्यभिनयात्मक तथावलिनादिरर्वातेषु पदेषु आवलिशब्दे योक्ष्यतेते नवसयावलिप्रविमक्त्यादि । अथषष्ठेः । पक्तिस्थितानां कलस्यलइस्थाना अमरी
परापयानां नटानां नाट्य एव वलपइस्थानां वलपनाट्य एववभुलकइसगतामा तारावलिनाट्य अमरीय युक्तया तत्तुमदृगवस्तुदग्नेन अचिरस्यत्वा

द्वा वैक्रिययुक्ते सादृशुरक्षणेन तद्वद्विनिर्गम्यत्वं नाद्य ज्ञेय एतदात्मनिज्ञानद्वमित्यादिनिर्गमविभक्तिर्नामभाद्य ३ । अप्यपहं । पञ्चसूयोर्यो
 द्रुमप्रविभक्तिस्तुद्रुमनप्रविभक्तिश्च द्रुसूयोर्योऽद्रुमनमुदयन तत्प्रविभक्त्योरचना तद्विभक्त्यग्नौपया । उदये सूपचद्रुयोमण्डलमण्डल प्राप्या याऽऽनयः प्र-
 काशः स्तथायत्राभिनीयते तद्रुमनप्रविभक्ति ६ । अत्रचप्रम । द्रुसूयोर्योगमनप्रविभक्तिपुक्तभागमनप्रविभक्तिश्च द्रुसूयोर्योगमनप्रविभक्तिश्च आकाशादयत
 रत्वं तस्य प्रविभक्ति यत्रनाद्ये अभिनिर्गमप्रविभक्ति ७ । अथाद्यम । द्रुसूयोर्योरप्यप्रविभक्ति युक्तमाचर्यप्रविभक्ति यथाहि चद्रो
 पगपटसादिना आद्रियते तथाऽनिर्गमप्रविभक्ति एवसूयोर्योरप्यप्रविभक्ति ८ । अप्यनयम । द्रुसूयोर्योऽसमयमप्रविभक्तिश्चपुक्तमसमय
 नमद्रिभक्ति यत्रचप्रमः सप्यारागप्रसरत्वंतमःप्रसरत्वंमुदहकोचादिना चद्रास्तामयनप्रविभक्ति एव सूर्योऽसमयमप्रविभक्त्यपि
 नवरं चनसकोपोऽत्र वक्तव्यः । अत्रचप्रम । द्रुसूयोर्योगमनप्रविभक्तिपुक्त मस्तप्रविभक्ति तत्र चद्रुनां चद्राणां मन्त्राणां
 कारेण चक्रमात्राकूपेण निवद्यन चद्रुमनप्रविभक्ति । एव चद्रुनां सूर्यमागम्यभूताराचसगन्धर्वमहारागायां भवहस्ताकारेणाद्रिभक्त्यन यार्थ्यं अनेन चद्रु
 मप्रविभक्त्युपसहस्यो दम्भगवत्सिपूयोर्बलिनाद्यतो ज्ञेयो द्योत सायोर्यावत्सिक्ताप्रविभक्त्याद् १० । प्रवेकाद्वत् । अप्यनसिद्धलनितइपगत्रविलसितमन-
 द्यमचविलसितानिर्गम्यरूप द्रुतविलसित नाग भाद्यं तत्रचप्रमविभक्ति प्रतीती तयोऽलनित सलीलगतिः तथा इपगत्रयो विभक्तिसित भन्तरगति एतेन
 विलम्बितमठित्वा चतुरचनतपद्विशेषेण द्रुतगते रंश्यमाचत्वात तथा मन्त्रइपगत्रयो विंशसित द्रुतगतिः तद्विभक्त्यनयं गतिप्रधान द्रुतविल
 न्नित नामभाद्य ११ । अप्यद्राद्वत् । यत्रटोद्विशागरागप्रविभक्तिश्चक्रटो द्विःप्रतीतस्याः प्रविभक्ति सादाकारतयाइत्ययो विंशधान एतत्तु भाद्ये प्रस-
 न्नितद्रुमयो र्पाचने प्रकाशाद्यभिनये भवतीति तदाद्यागरस्य द्रुमस्य पदैतः अक्षोलाप्रसरत्वंवहवानसत्वासादाद्यगम्भीरगन्तिताद्यद्रिभक्त्यन सागरप्रवि
 भक्ति तथा नागराणां नगरवाचितोकाणां सविशेषनेपथ्यत्वं क्रीडासंस्कारं चचनचातुरीदक्षननित्याद्यभिनयो भावरप्रविभक्ति स्तकाजकभाद्य १२ ।
 अत्रचयोद्वत् । मन्दाचस्याप्रविभक्तिनामभाद्य मन्दाजन्त्यानिर्गमनाद्यं ग्राह्यस्यः पुनरित्य स्ताद्यैवानां जलकीकाचतत्तुवाचचमनं चतुरचनचचयन
 चतुरचनमास्यननित्याद्यभिनयन मन्दाप्रविभक्ति तथा चस्यानाम महाराजचानी उपलस्य चैततेमकीचकाजिज्ञासादिराजचानीपरिग्रहः साकोच परि

रासीप्रसादपुनःपदाद्याभिनयनेन चम्याप्रविमक्तिः १३ । अथचतुर्दशः । मत्स्याहकमकराकृत्कारमारप्रविगन्तिनामनाद्यां एतत्तु पूर्णव्याख्यातमेव ता
 देवां चतुर्णां मन्त्रिनयनं पृथगुक्तं तत्रतुव्याभिहितमितिचेदः १४ । अथपञ्चदश । अथपञ्चदश इति कायगप्रविज्जित्तक सत्र ककाराकारेणाभिगयद्वानम
 ककारप्रविगन्ति कायः तथानाम तैमटानृत्यति यथा ककारोऽभिगम्यते एव खकारगकारपकाररूपकारप्रयिभक्तयो याध्याः एतद्य क्षवगप्रविभक्तिकनाद्या
 यद्यपि लिपीनावेचित्र्ये च ककाराद्याकारैर्विभ्र्यात् प्रस्तुतनाद्यास्याप्यभेयत्यप्रसङ्गं क्षयपि कयगीयजातीयत्वेन विज्ञेयत्वात्तात्र दोषः एतय ककारप्रयि
 न्तिकजातीय खकारप्रविभक्तिकजातीयमित्यादि बोध्य । अथवा ककारशदोद्वपहनेन चचपुटवाचपुटवादे ककारिका इत्यादि वाचिकान्नमयस्य प्रवृत्ता
 वाद्य ककारप्रयिभक्ति एव कादिकटातानां प्रवृत्तानामौद्घातत्वेन ककारखकारगकारपकाररूपकारप्रविभक्तिक नाद्या एवच यगप्रविगन्तिकनाद्या एवच यग
 प्रविभक्त्यादिभ्रपित्राध्यं १५ । अथयोढ्यः । पट्टजम्बजप्रविभक्तिक १६ । अथसप्तदश । षट्ठट्टबप्रविभक्तिक १७ । अथाष्टादश । तथदधनप्रविज्जित्ति
 क १८ । अथैकानविशतितम । पकबभमप्रविभक्तिक १९ । अथविशतितम । अथोकाद्यक्षूकाशधपक्षयप्रयिभक्तिक अथोकादयोयद्यविगोया स्तेपो य
 न्नाभमवक्षिषहयानि ततस्ते यथामग्दमाहतेरिसानत्यति तदभिनयात्मक पक्षयप्रविभक्तिके नाम नाद्या २० । अथैकविशतितम । पट्टजमागाऽयाकचस्य
 क्षपूतवमवाद्यतीकुदातिमुक्तशयामलताप्रविभक्तिक लताप्रविभक्तिकनामनाद्या इह येषा धमरपतिकापिकानां स्कन्धप्रदेशेविविधितोऽङ्गुतैकशाखा।ध्य
 तिरैवेवाप्यत् शाखोत्तरपरिस्फूरं ननिगद्यति तैलताविद्येया स्तेच पट्टाद्यपइति । पट्टलताद्विपदानामर्थः प्राग्वत् एता यथा माहतेरिसानत्यति तत्
 भिनयात्मक लताप्रविभक्तिकनाम नाद्या २१ । अथद्वयाविशतितम । द्रुतनामनाद्या तच्चद्रुतमिति ग्रीष्म गीतयाद्याद्ययो यमक्रममकप्रपातेन पादतलाद्यद
 स्यापि समकालमेव निपातो यच्च तत्द्रुतनामनाद्या २२ । अथत्रयाविशतितम विलक्षित नामनाद्या यत्र विलम्बितेगीतगर्भे स्वरयालमाप्रकारेण यतिर्नदेम
 विभातेः तत्रैव वाद्यगर्भेपि यतितालद्वये च वाद्यानामे तदमयायिनापादसुचारेण नतन तद्विलम्बितनामनाद्या २३ । अथचतुर्धैशतितम । द्रुतविलम्बित
 नाद्या यथोक्तप्रकारद्वयेन मम न २४ । अथपञ्चविशतितम । अचितनाद्या अचितः पुष्पाद्यालफारः पूजित स्तदीयतत्तदभिनयपृष्ठक नाद्यामप्यभितनु
 प्यते अनेन कैशिकीयुतिप्रधानाहाप्योभिनयपृष्ठक नाद्या सूचित २५ । अथषड्विंशतितम । रिभितनामनाद्या तच्च मनुपदसुचाररूपमिति यद्वाः अ-

चिद्वारेण्डगवे इत्यस्यपातोः सप्रत्ययेरिति कसकसखरेकनीतोद्गातृत्वं ज्ञानेन वाचिकोभिनययुक्तं प्रारतोर्वातप्रधानं नाद्यममाख २६ । अथमस्त
 द्वित्रिंशत्तमं । अचिरप्रितनामनाद्य यत्रानतरात्तनभिनययुक्तवतारति तद् ३७ । अथाष्टाविंशतितन मारभट नामनाद्य । मारभटाः मोरमाद्यः
 सप्तश्लोका निम्नमारभटं । अथमस्त । नद्यप्रदानां एक चारकास्तनद्वयोवृत्तनादिवाया उद्गतश्रुतिस्तद्विभयमिति अनेमारभटीश्रुतिप्रधानना
 दिनाप्रिनमपूर्वक नाद्यमुक्त ३८ । अथैकोनविंशतितनं नामनाद्य भवप्रामादोऽन्यारित्यस्यद्वादिवगणस्यस्यपातोर्बेनसिदीप्यनेइति अचिप्रत्यये
 मः मृगारः पत्तिरपम्यायेन मृगाररुदइत्यः त आबलीति भवोक्त रतिमावाभिनयनेन सातिगुह्यतोति भवोक्तो भटसलोपमयमिक्को रभदो
 पधारान् प्रचोक्त नामनाद्य एतेन मृगाररुधस्तिकमायः सूचित इदं च सर्वे व्याख्यानमुपलक्ष्यपरस्त्रेय तेनात्र सर्वैवारितिकाभाया अभिनयविय
 योऽपावः एतेनमाश्रयतीश्रुतिप्रधानं वारितिकाभिनयमभित प्रचोक्त नामनाद्य ३९ । अथत्रिंशत्तनमारभट नामनाद्य । इदं चानतरोक्ताप्रिन-
 यद्वपप्रपातर्ह्ये ३७ । अथैकत्रिंशत्तनं । उत्यावनिपातप्रवृत्तवृत्तिप्रवहारित रेवकरेचित मूर्तसंयुत नामनाद्य उत्यातोइस्तपादादीनामभिन
 यगत्योद्गुह्य पक्ष तेषामेवाचः द्वेपक्ष निपातस्ताभ्यां यत्सुप्रवृत्त प्रवृत्तिनञ्जातमित्यर्थः एव इस्तपादयारगद्वाराये संबोचनेन संबुचित प्रचारकोमच प्र
 वारित तथा रेवकैव सरिकाभिः रेचित निव्यक्त मूर्तोपुनप्रपातः उद्गव वत्राद्गतपरिबन्धनेन पञ्चज्जना समुतः साधयेभवति तत् मूर्तसंयुत
 तनुपचारावाद्यानि मूर्तसंयुत ३९ । अथद्वारिंशत्तनं । वरनवरननामनिबहुनामनं तच्च सूर्योपदेवेन भगवतोवदनामस्त्वामिभः पुरतो भगवतद्य-
 रनपुत्रनमुपसचरनरेवकोकमवचरनमनरुदरकरनमरतकुंआवसुतिपक्षीतीवकरसामभियक्षचरनबालनाम वरनयौवमचरनकानभोगचरमभिरकनच
 रनउपउरचरनप्रमाणो पाद्वरनतीवमवतनचरनपरदिनिकोवाभिनबालकप्रवहित इहनु यस्य यस्य तीव्रकृतो नामनइं कुवेति तच्चरितानिमयात्मकनु-
 पदस्यपति, यद्यप्यशोचितरिप्रितारभटनबालेनु यत्तु नूनपदेरेनु गृहीतेनु वाभिनयनाद्यनामउपग्रहः स्यात्तत्रापि क्वचिदेवेनाऽभिनयेन क्वचिदभि-
 नवचतुर्दशेन क्वचिद्व भिनयविज्ञेयैकोतरकरकान् सर्वप्रविशद्विज्ञेयकाटयकस्याव्यग्रद्वारंरुदवाये क्वचिच्छ्रेदारविताः । क्वचाभिनययुक्तमविनातले
 भवतीतिरत्रयिमुनाद्य । अथैकत्रिंशत्तनमारभट ३९ । अथैकत्रिंशत्तनमारभट ३९ । अथैकत्रिंशत्तनमारभट ३९ । अथैकत्रिंशत्तनमारभट ३९ । अथैकत्रिंशत्तनमारभट ३९ ।

रपात्तमियात् एव निपातोऽस्यात् यदुचितमिति प्राग्वत् । पावरपदात्तरिआरिअभिनिपाएत् तत्रतरिअगमनं रगज्जुमेनिअकमचं आरिअं पुमः तत्तत्रागमनं
 भूगर्भमिति तु अजन्तलोके कचि यत्तत्रागमनं कस्यास्यात्तमिति ततोपाएत् इदञ्च पूर्वोक्तञ्च तु विपद्यादि यद्विधनाद्येभ्यो विस्वचं स्योर्भिगपयान् ग्रात्रविशेष
 माय विवाहः स्यद्यादावप्यागिमाभास्यात्तत्रागमनं भरतादिशरीरेषु भूतमित्युक्तं । अत्रात्ममेव नाद्य प्रकारद्वयेन सपक्षानुमाह । अप्ये गइआडाहवे
 नि । अप्ये गइआडाहवेति अप्ये ककासा इव नामनाटकं कुर्वन्ति । तच्चानुसैः करवे रगद्वारेरभिनेयेय निधत्ये अतएवारभटीयसिप्रधान माद्य ।
 अथपयालस्रानिवादाना देवाः कतूहलमुपदशयति तथाआह । अप्ये गइआपायति । इत्यादि । अप्ये ककादेयाः पीमयति स्थूनीकुर्वन्ति गय
 नित्यप्ये कका आकारयति वूरकारकवेति आस्मोटयत्युपविषतः पुनाम्या जूम्यादिकमाप्नोति वरगति महवद्रुभ्यां परम्पर समलगति सिद्धादग-
 दनिकर्तुंति । अप्ये ककाः मन्त्रोक्तयोगत्वादीनि क्लमक कर्तुंति । अप्ये कका इयद्रूपित त्रेपारय कुर्वन्ति । एयमित्यप्ये ककाः वृत्तिगभुगुनायित
 गायद्रुज्जः विदयति । रपयमयनायिन रयवत्तीत कुर्वन्ति । गुलुगलपनपनइत्यनकरवगदी । अप्ये कका इयद्रूपेयिनादीनि श्रीययि क्वृत्ति ।
 अप्ये ककाः उग्रासैति । अप्ये नोमकावपेटादति । अप्ये कका पञ्चालति । पशुतोमुखीवपेटादति । अप्ये कका त्रिपदी मज्जइवरगभूरी त्रिपदी
 त्रिद्विनि पादददरक पावेनमूय्यारस्सोतनरूप कर्तुंति । भूमिचपेटा दति । अप्ये ककाः मज्जता २ ग्रथेन रावयति गदकुर्वन्ति ।
 यत्रमत्तप्रकारय सयागाअपि द्वित्रिपदने ककाअपि विज्ञापितव्याः । कार्ये । केचिन् उग्रागमादि द्विमपि कुर्वन्ति । पयाकेचित् त्रिकरतस पणव

पसारिअ ज्ञाय भनसमत णामत्रिअ गहविहि उवदसेत्त । अप्ये गइआ सन्नवेति अप्ये गइआ छःसेति ।
 अप्ये गइआ पीगेति । एय यक्कारेति, अप्ये गइआति सीहणा यगदति, अप्ये गइआ ससुइकरेति, अप्ये

ग ४ अप्ये ककायदुविष नात्य मत्यमि, तथाचा-अस्मिन् १ द्रुत २ आरभट ३ भषोल ४ अप्ये ककायतविषमभिगमन्तिमयन्ति । तद्यथा
 पाशत परव १ २ मग्गदाह मप्यज्जाये मूहना सहित ३ रोचितावसान कचवर्गे पक्ख ४ पेत्तलः इण देयता थार प्रकारा गाटिक माच । येहे

[illegible]

गङ्गा। इष्येति पृथक् इत्यगुलगुलाङ्गस्य चङ्गणघ, गङ्गास्य, अप्येगङ्गा तिरिगिषि अप्येगङ्गा उच्छोलेनि, पठोलेति अप्येगङ्गा। तिष्यति दलयति अप्येगङ्गा महया २ रुहे

रागीनि १ प्रातिभृति २ भावान्यता विनिपातिक ३ साकर्म्यप्राधानिकमिति ४ अप्येकाग्रप्रिगृह्य दिव्य भाट्यपिपिमपदग्रयमिति । अ-
हं अद्वित १ दुन २ प्यारमट ३ भषासु ४ केतलाइक देवता। प्यार प्रकारमा अन्निय प्रसि करइ । तसइ। इराताइ १ प्रातिभृति २ सावान्यमि
निपातिक ३ साकर्म्यप्राधानिक ४ केतलाइक देवता यकीस विधिनु देवसम्यथानाटिक देवाइइ (मइ वत्राम विधनाटिक प्रिम राजप्रगी सूत्र
ने विवै सुवाप देवइ मीबुदनाम स्थानीने देवाइइ तिम पंदा पछि आइबा । यह प्यार नाटिकगी विधि अने प्यार अभिनयमा विधि संगीत शा
र यकी आइवी। केतलाइक देवता साकारे छल्लाने देठा पइव ते उट्यातनियात इठा यहीने छुनु ललसहुते भरीर सकोरिचने पकारिनु ते भुको
चित प्रसारित यावत् आठ सछातगाने देवसकपी नाटिकविधि देवाइ । केतलाइक देवता साइकनामइ नाटिक करइ केतलाइक देवता साकल ना
ने अभिनयभूम्य नाटिक देवाइइ (भाषाभा कहीषानि अभिलेख आइबा । उठार मन्दाय तथा इवइ भासतनाभूठा ५ अकल कर बिबेयो उट्यापल
इमभूठा सविया कता बिभूति ठइ मनुवर पूर्ववसोति ६ इति नेय भूठो नेवाः) केतलाइक देवता पीठ पुठबाइ भाइ भवनाम ने देवता (बाक

त्याह । यायस्यैवैयः सन्सत्तात् प्रापावति इवद्वारंति प्रधावति प्रकदैवधावति यायत्करणात् अप्ये गइआपैलुक्सेय करेति अप्ये गइआ भयदेकलसस
इत्यागया अप्ये गइआ जिह्वारहत्यागयाय एएअभिलावेण आयसयासपाइयापकरगयककरदगपुक्कसंगेरीआयलोमइत्यधगेरीपुक्कपसुलगायालोम

जरावेति एव सजेगावि भासप्रह्वा, अप्येगइआ हक्कारेति एव पुक्कारेति घक्कारेति उग्रयति उप्ययति
परित्रयति जलति तवति पतवति, गज्जति विज्जुश्रयाति वासिति, अप्येगइआ देवुक्कालिच्छकरेति । एव
देवा कइकहगकरेति अप्येगइआ जज्जज्जगकरेति, अप्येगइआ विकिछन्नश्रुड विउच्चिप्ता पणञ्चति । एव

प्यक्का उवातनिपात निपातोत्पात सुबुद्धितप्रधारित यायत् ज्ञानसञ्चान्त नाम्ना दिव्य नाअविधि उपवशुयस्तोति । अप्येककास्तायजवप-
नि । अप्येककासास्यायति, अप्येककाः पोमयति । अप्येकका पूरकारयति, अप्येकका आस्सोटयति, यशगति, सिदमाद मदति, अ-
प्येककाःसुवोचिकयति, अप्येकका इयइपित, एव इस्तिगुलगुलायित, अप्येकका ख्योस्यपिजुयंति, अप्येकका उल्लो

वेद्युमो एइवा जीतइल देपति) इम केतलाइक देयता युग्मार शदुकर केतलाइक आस्सोट शदुकर केतलाइक सल्लोपरे यलगे केतलाइक सोइगाय
करइ केतलाइक पोमादिक सय वेद्युकरइ केगलाइक घोइमा देवारव शदुकरइ इम हायीमा गूगुलाट शदुकरे रपमा पययणाट शदुकरे केत
लाइक घोइमा हायीमा रपमा एत्रिस्वे शदुकरइ केतलाइक आगलि चपेटा देइ केतलाइक पूछे चपेटा बीइ केतलाइक सल्लोपरे श्रीपदी सेइद
पगमा दवरशदुकरे केतलाइक पगइ करी नूइ चपेटा बीइ केतलाइक देयता मोट मोटइ शदुकर करीने रावे शदुपाइ इम केतलाइक सल्लोसमा
दिक वे त्रिक्कि प्यार पाच पकिकरे इम सुमोगपणि कइया केतलाइक हाक पाइइ इमारशदु करइ इम पुक्कारकरइ केतलाइक यन एइया
शदुकरइ बीचा पळइ केतलाइक लंभा याइ श्रीइा पळइ चयालाकूप याइ तये तापकूप विजोयसवे गजारयकरे बीजली करइ मोइ घरयावे केत-

इत्यपहस्यसीद्वासुब्रह्मक्षत्राभारतेहसमुग्गायकाय अत्रब्रह्मसमुगायकाय आप्येगहृष्यादेवा पूयकपुष्पछाहयगया इष्टमष्टत्रायद्विययाहतिपाह । इत्य
 व्याख्या । अप्येककाः शैलीतुलेप अवाञ्छाय कुवन्ति । अप्येककाः बन्दनकसगहस्यता ममूस्थपटपाणयः । अप्येककाः मृद्गारहस्यगता एयमगस्त
 रौतस्त्रकपेव एतेनालतरबतिस्वात प्रत्येबेवात्रिज्ञायेन मूषपाठेन । अप्येककाः आवाहस्यगताः स्थानहस्यगताः यायदुपकपुष्पुमहस्यगताः आ
 पावन्ति परिधावतीत्यन्वयः सपनिगद्विचिह्न । प्रागुक्ताभिवेवाधिकारगतेद्रुमूत्रसमाना मस्यात् । आपाभिवेकनिगमपूवकमागीर्यादसुभ्रमाह । तएउ-

माह विवनासख्या जहाविजयस्स जाय सस्रुष्टवमता स्याहर्वेत्त परिधावैत्ति ॥ तएण से अश्रुइठे सपरिवारे
 सामितेण महया २ अत्रिसेएण अत्रिसिचह २ तौ करयछपरिगहीअ जाय मत्यए अंजलिकट्ट जएण
 विजएण वट्ठावेह २ एवा ताहि इंठाहि जाय जय २ सह पउ जइ २ ता जाय पम्हलसुकुमालाए सुरभीए

सपन्ति, अप्येककाः पञ्चोत्सयन्ति, अप्येकाश्चिप्रवर्षी हिर्यन्ति, अप्येककाः पाददंशक भवन्ति, अप्येकक मूनिचपटा ददन्ति, अप्येकका म-
 वताशयेन रावयन्ति, एव सवोगाद्यापि आनायितव्याः । अप्येकका इक्षारयन्ति, एवं पुरष्कारयन्ति, पक्षारयन्ति, आयपतन्ति, उपतन्ति,
 परिपतन्ति, एववन्ति, तपन्ति, प्रतपन्ति, यत्नन्ति, विद्युनायन्ति, वयन्ति, अप्येकका वेवोरकलिका कुर्वन्ति, एयदेवाना इहकइह कुवन्ति,
 आहव इव सवव आपरागो वत्कालीकाककलो करइ इम देव सन्वन्थी इर्वनो कोलाहल गट्ठकरे कतलाइक देव पुडुपुडु एइवा गट्ठकरइ । केत
 लाइव विहताकार भयाभन इव दिव्यरूप विबुर्वीनि नाइव इत्यादिक कइवा त्रिम विजय देवताने अपिकारनोपरे यावत् थोपंनर आपापाठा
 रोइव परिसमस्यायें दाइव ३ तिवारे ते अप्यतेन परिवार सुहित स्वानी भगयन्त प्रीति मोटें नाटें अत्रिसेकर अत्रिसेक करीनें बइ इव
 लोहीने यावत् नाइव अङ्गति करीनें जयइ विजयइ करीनें कपावइ अपावीनें देइवे इउ कपनइ करी यावत् जयजय गइ प्रपुंनइ मजुंभीने यावत्

मितायादि । तत्र सोऽप्युत्प्रेक्ष्यपरिवारः स्वामिन् तैनामन्तरोक्तस्वरूपेण महता २ व्यतिशयेन महताअत्रिपक्षेवाऽऽजिपिषति निगमताकुशवाद्यधीन
कृत्वा अतिविषय्य कारसप्तपरिशीत पावरपदसप्तम्य प्राग्यत् नस्तपेक्षअसिक्तत्वा जयेन विशयेनच प्रागुक्तस्वरूपेण यद्वयत्पात्रियप्रयुक्ते यद्व वित्या
वत्ताभिपिविशिष्टगुणापेक्षाभि रिष्टाभिः श्रोतृणां वक्ष्यभाभि योवत्करणात् यताहिविप्राधि मन्त्रुष्ठादि यगूठिइतिप्राप्तम् । अत्रव्याख्याचप्राग्यत । या
विभक्तय २ यद्व प्रयुक्ते । सूत्रमेद्विवक्ष्य जयशदस्य अत्र जयमविवक्षयेन यद्व वित्या पुनजय २ शद्वप्रयागो मन्त्रुक्षयचने पुनकलितेदोमायेत्यभिहितः
अथापिपिञ्जीतरहालीन सप्तव्यमाह । पट्टिजिज्ञाहत्यादि । प्रयुज्यच पावशुदात् तप्यद्वमपायइति यावत् । अत्रव्याख्या । तेष्ट्रभिपेकोत्तरहालीमकनव्येपु

गद्यक(मार्दु) गायद् सुहेइ २ सा एव जाव कप्यरुक्तापिय व्युलकिअयिअसिअकरेइ २ त्वा जाव
गहयिहिं उवदसई २ सा अष्कहिं सग्यहिं रययाअएहि अष्करसातनुलेहि जगवर्तसामिसव पुरने

प्राप्ये कक्षा पुपुमुदक कुपेन्ति, प्राप्ये कक्षा विश्वभूतानि रुपाणि विबुधं प्रभृत्यन्ति, प्रयत्ना विभावितव्याः । यन्नादिज्ञपस्य, यावत् सयताः
 समस्तान् प्राधावन्ति परिपावन्ति, ततः सप्रच्युतेन्द्रः उपरिखारः स्वामिन् नमता २ स्वभिषक्छ अभिषिञ्चन्ति, छभिषिष्य भरतलपरिगृहीतु या
 यम्भलकेऽम्बुलिहत्वा जयेन् विजयेन यद्दोषपति यद्दोषयित्वा ताभिरिष्टाऽजिषोवज्जयत्रयशब्द प्रयुक्ते । प्रयुज्य यावत् पस्मणानुक्रमारया
 सुरस्याग्न्यन्नापायित्वा गात्राणि रुचयति रुचयित्वा एव यावत् कसपवृक्षनियान्कृतं विजृपितं कराति कृत्वा यावत् नृत्यविधिं गुपदश-

वर्तमान अत्यन्त सङ्कुशल सुरभी सुगन्ध ऐह्या नम्र कपायस इत्यत्र करार तुष्ट लुहस इम य दन् कस्यभुवनो परे अलटन आभर खालङ्कार करी यिभूपित करइ यावत् बन्नीमविधि देव सबयीनाटिष देवासीनि यावत् नाटिक दिपासीने आका निमल फटिकनी परइ सङ्कुसु कापल रूपान्तर अत्यन्त उत्तम तनुज. जोना तेखें करानें भगवन्त आभीने आगलिइ आठ आठ मङ्गलीक भासंपय । तेवेवा आरीसो १ जत्रावन २ यइ गल घरायसंपुट ३ मर वतन कलस सरथ ४ आयास ५ सापिठ ७ मन्दावसं ८ एइआठ मङ्गलीक लिख्या ९ शिखीने करव कपधार पुआ तेखें

८. यमस्य आद्यत्वेन पञ्चमसुक्तनारायणस्य गन्धकापायिक्या गन्धकापायद्वयपरिचयितया सप्तुगाटिक्येतिगम्यं गात्राखिरश्चरति यवमुक्तप्रकारेण
 यावत्कश्चपक्षमिवालकत वज्रालकारेणविजृम्भित आभरत्वालकारेण करोति । यावत्कश्चरात् कृद्भिज्ञासुरसेखगोषाचयद्वयेण गायाश्च अष्टुलिपद २ सा
 नासाभीनासवायवीक्ष्य चरकुद्गरवक्ष्यपरिचयुक्त इयलालापेलवाङ्गरेण यवस कण्ठखचितकम्म देवदूचमुष्मलनिअसाये २ सा इतिघास्य । अय-
 द्यास्याप्रागवत् । नवर देवदूच्युगलं परिपानोत्तरीयक्य निवासयतिपरिपाययतीति कत्वाच यावत्कश्चरात् मुनिअदामापमद्वायेइतिघास्य । माद्य
 विधिमुपदशयति । उपदश्य २ अन्धेः सख्यैः रजतनयेष्ठुरसतदुलैः समवतः स्वामिनः पुरतो ऽष्टाष्टमङ्गसकाम्यालिखति । तद्यथा द्रव्यवेति पद्य
 मृगम मयलालेखनोत्तरकृत्यनाड । विद्विज्वनि । आननरोक्ताम्यष्टमङ्गलानि लिखित्या करास्युपचारमित्याद्यारम्य फट्टुकप्रचयपयन्त मूत्र चक्ररवपू-

अष्टममगलपु आलिहत् । त०—द्रव्य १ मद्वासण २ वरकलस ४ मच्छ ५ विरिवच्छा
 ६ । सोत्थिअ ७ पदावसा १ लिहिङ्गा अष्टममगलगा १ लिहिङ्गा करेह उययार कितेपाफ्लमसिअ
 चंपगासोगंपुन्नागचूअमजरिणधमालिअयउलतिलयकणधीरकुदकुञ्जाकोरठपत्तदमणयवरसुर भिगधगधि

पति उपदश्य अन्धेः सख्यैः रजतनयेः अन्धरसिखानुलैः प्रगवत स्वामिनः पुरतः अष्टाष्टमङ्गलिकाम्यालिखति, तद्यथा द्रव्य १ मद्वासण २
 चङ्ग मानक ३ वरकलस ४ मास्य ५ श्रीवत्स ६ स्वस्तिकनद्यावर्त ७ लिखिताम्यष्टाष्टमङ्गलिकानि १ लिखित्वाकोरठपुपचार, कितत् । पाटलमसि-
 उपचार ते कर्त्तुं छे पाटल वृक्षमा फूल मालतीमा फूल चयाना फूल ऽवोच वृक्षना पुत्राग वृक्षमा आवाभी नात्ररि नचकुदना कुत्रचच कोरठ
 वृक्षमा पात इमद्वाली प्रचान सगन्ध सनन भव्य करी चहित हाचनें विनें पद्यानइ करतसयकी मूत्रं अक्षपद्या एइया । पंथ अक्षमा कुलना न-
 मूहोतिहा आइय कारी डीचच खयइ अक्षपदे प्रमाचमात्रो ठुपनिअर फूलगा समुद्भवे करीनें अक्षमनरअ वज्र होरा विदुयल सेइतो भि-

आधिभारिनिष्ठव्याख्यातोव्याख्येय । सतः प्रपत सन् प्रयाबासमहारकस्य पूषधूमाले अचिन्ती नजयत सायाप्रपन्नयान् पूषदत्वा निमवरेभ्याय
 सूत्रेपक्षी आर्यत्वात् । अङ्गपूषाधमत्यासेवुपामया निकटो भगवद्दर्शनमार्गीऽतोऽ सापरेया दर्शनामृतपानमिधिकासीत्यामिति समाष्टाभिपदान्यपसृत्य
 दर्शानुसिक्त भक्तकेऽङ्गलिङ्गत्वा प्रयतोयबास्यामनुवासाविस्मरोद्यारेषु प्रयववानपश्यैतरेष्टोत्तरगतप्रभाषे धिशुद्धेन पञ्चमपाठेन युक्तेमहायुने महाका

अस्य करयलग्नाहगहिस्थकरयलपदजठविष्यमुक्तास्व दसद्वयस्वस कुसुमणिश्वरस्व तत्यचित्त जाणुस्व
 हृष्यमाणमित्त तद्वनिश्वर करेड २ स्था चंदप्यहरयणत्रहरवेरुलिस्थयिमलदरु कचणमणिरयगमिति चित्त
 कालागुरुपथरकदुरुक्तेनुक्तेहसंतधूयगघुह्रमाणुविद्ध धूमव्रहि विगिमश्रुत वेहलिस्थमय कडुलुअ पग
 हिनु पयएण धुवदाऊण जिगधरिदस्व सहठपयाइ ठंसरिस्ता दसगलिअ अजलिकरिअ मत्ययसि पयने

काचम्यकाशाकपुष्पागधूतमञ्जरीमवमद्विआयकुलितिकककनवारकुन्दकुशत्रकभारपटपशदमनकवरसुगन्धिगन्धितस्य कचपदङ्गहीतकरतप्रलक्ष्मप्रविप्रमुक्त
 स्य दशाद्वयस्य कुसुमनिकरस्य, तत्रविन्न जामूरसेधप्रमाद्यभाइ ठंचनिकर करोति कृष्टा चन्द्रप्रभरत्रज्यवैपुययिमलदरुह काश्चन मश्चिरजन
 स्त्रिचित्र कालागुरुप्रथरकदुरुक्तेतठकपुपगत्योत्तमामयिद्ध च पयवति विमल्लत् वैदूयमय पूषकदुच्छक मगहीनु प्रपत पपदत्वा मिगवरेभ्याय

मलद्वयद्वय समय मश्चिरजना जालिकरी बीआया एशवा कालागुरु प्रधान कुम्भर तरुल्लक सला रचना पपमे वस्रम गन्धकरी अमुयिद्ध सरित धूपनी
 वाटि समूह प्रते मूकतो यका वैदूय रत्नमय कडूठा पहीने रत्नमाल यकी धूपदेहेने त्रिचकर सात छाठ पगनी पाठा शसरीने दश अमुनीनी
 अङ्गुली नापइ करीनइ प्रयत्नयत चको एव सी आठ सव्याइ यिसुद्ध गुन्य पाठइ करी गाहावृत्त नाटइ काख्येकरी पूयइ अष कष्टे अय सद्वि-
 त एह्ये करीने सावर्ना करता सावीने कानु सीचव अशकइ जपाहीने यावत् हाप जोही मायइ अङ्गुली कराने । पग कइइ गमस्करदूजे सुभने

नो यवान्वाचिरेपुनस्तत्तै रवयुष्टे यमकारिब्यम्पयत् । सुतीति ससुत्यन धामजानु अस्वति उपाटयति अम्पित्वाय यावत्पदान् दाद्विगता-
 युं परस्मिन्संवि निवाहेइतिपाद्य । अत्रव्याख्याप्राग्वत् । कारसलपरिगृहीतं सस्तकऽङ्गलि कृत्वा एववस्यमाखमयादीत् । यत्वादीनदाह । 'उभो
 ह्रु ? सिद्धयुद्धत्यादि । नमास्तुते तुभ्य इतिद्वयम् सुहृत्त्यादि पदानिसम्बन्धीयानि । तत्रत्रेष्टुष्ट रसम्बन्धेन कारजोरदिन हेममयतपस्विन
 हेमनादित आनाकुलितन हेमनासकृतकृत्यात् अप्यवा सम्बन्धकारेणस अविस्वादिबन्धनत्वात् हेममयोगिन् कुशलगोत्राद्व्यापयोगित्यात् अम्पयक
 तेन निमय नाराणद्वेव निम्न न निस्सङ्ग निर्वैय निःशल्क नाममूरय नाममयन गुह्यपु रवमुत्कृष्ट यष्टाल प्रह्लादय सस्यमानर स्वनन अमलशरण स्मर-
 त्वात् नकाराऽल्लाखिबः एवमप्यपि । अममेय मास्मन्नामापरिष्ठेष्टा अशरीर जीवस्वरूपस्य इत्यस्यैः यष्टिनेममगल्पन्नादिनि अथयाऽप्रमेय भगयद्गु-

अथठसपृष्ठि त्रिसुष्ठगधजुष्टेहि मह्यचित्तेहि अपुनरुत्तेहि अत्यजुत्तेहि सत्युगद्ध २ ता यामजानु अर्धेद २त्ता
 जाव करयलपरिगृहीअ मत्यपु अंजलिक्कहु, एवं वयासी ॥ नमेत्युत्ते सिद्ध युष्ट णीरय समण समाहिअ
 समन्न समजोगि मत्तगमण निम्नय णीरागढोस निम्नम निस्सग णिर्खव निस्समत्तमागमुरण गुणरयणमी

असाष्टपदाव्यपमरति अपसुत्य इत्याहयासकल्पात् । अतश्चतविम्बु मध्यपक्षेमहावृतेरपुनरर्धे रथयुक्तः सस्तात । वापगानु
 अद्वुति पार्थिव्या यावत्करतलपरित्युद्धोत नस्तके अङ्गलि कृत्वा एवमवादीत् । ततोऽकृते सिद्धबुस गीरज अमल सगादित ममाप्त समयोगिन्
 हे भिदु हे तत्त्वनाजाव हे कर्मेरयारहित हे अमल तपस्वी हे सुपापिवल्ल हे धमाप्त कृतकृत्य हे लजयोग ममाह तन अचकाय याग हे मत्त्वना
 वातरवहार हे निर्भय हे रागद्वेय रहित हे नमत्तारहित हे समरहित हे अमलेपरहित हे शस्त्ररहित हे भागनामसु नहार हे गूढने विधे रत्नस
 रीपु योच ममभयं तेहना समुद्र हे अमल आनमय हे अममेय अमलतुलनाटे हे त्वम् भुक्तिपोग्य परंकरपक्ष प्रथान चारिगदिना अमलं करवहा

ज्ञानागमसत्त्वेन सख्यातमशक्यत्वात् मध्य भुक्तिगममधोभय व्यत्यासजन्यविद्विष्यात् धर्मेण धर्मरूपेण परेण प्रधानेन मायबलस्थात् चतुरतोम चतुर्गुण्यं
 तकारिणा बलवत् वत् तद्व्यवशील स्तस्य सबाधन इत्येव चतुरतुल्यकवनि न नमोऽस्तुतेतुभ्य अर्हतेजगत्पूज्याय/ इति क्लृप्तेति सत्तुल्य यद्वते गमस्यतो
 त्यादिभूय प्राग्बन् । यथात्र विशेषबलण कस्यादौ नमास्तुते इत्युक्त्वा पुनरपि नमोस्तुते इत्युक्तं सन्न पुनरुक्तये प्रत्युत्पत्तापवाय यतोऽयमव्ययप्रति-
 खोतधारित्रिबो अगत्रयपतेस्तत्सदाचारैकैकविशेषणविज्ञावनात् समुद्रभूतप्रणामपरिवासेन इति वाप्रतिविशेषण नमास्तुते इति न प्रयुक्तमिति । इ-
 मानिष सयोपि विशेषबानि भव्यपदयजोनि प्रायिनि भूतवदुपचारान्यथाभिव्यक्तमये विमानामेतादृगविशेषणसजयादिति । अथावगिष्टानामि-

लसागर मणत मध्यमेय भविष्य धम्मवरचाउरतचक्षुवद्दी, नमोऽस्तुते/ अथ हत्तं सिक्कदुवदइ नमसह २ हा
 णञ्जासग्गे णाद्धूरे सूस्ससमाने जाय पञ्जुग्रासई । एव जहाअच्चु अरुस तहा जाय इंसाणरुस ज्ञाणिअव्व, एव
 मअणवईंधाणमतरजोइसिआय सूरपञ्जावसाणा सएण २ परिधारेण पत्तेअ २ अज्जिसिचति ॥ तएण से ई

शस्यकतन निमय नाराय निर्देय निर्मेम नि सङ्ग निःशस्य मानमूरण गुणरख शीनसागरातस्ताप्रमेयपमवरपानुत्तापकवतिन् । नमोऽस्तुते अथ
 क्लितिकत्वा यस्मति समस्मति चन्दिस्वानामस्मिन्ना नात्यासन्नो नातिदूरः शुश्रयन् पावरपरियचति । एय यथा अश्रुतस्य । तथा धैव पुंजागस्यापि

र चळ्ळेकरीवर्त्ते ते भवो ई धर्मेवरचक्रवर्त्तो, ममस्कार पुठे तुमते अरुद लणपूजनीक धम फहीमव पादइ भगरकार करे धांदीने ममरआरकरीन अ-
 त्यन्त दूकडो नही न अतिदूर वेगसो सुभूया सेवाकरतो यको पावत् पर्युपासना करे, प्रखिविधि गिन अभ्युत्तमन्नो अभिपेक कस्यो तिन सयं इन्द्र
 नो मावतल्लो पखि पावत् इंधानेअ इमज कइयो । इम जयमपति १० छन्तर १६ नीतिपीना सने इअर फइया सूर्य सगे सय इन्द्र पोठाने २ ने
 परिवारइ कपे सहित प्रत्येक २ अभिपेक करइ । तिधार पखी इंधानेअभाने देवेअ देवतानो राजा पांच इंधानेअला रूप विकुर्वै २ ने एक इया

पत्र परति द्वायोशना कुमयोः पाशयोः वनरोत्तुं क्षेपं कुतः । एकदशान पुरतः शूलपात्रि स्त्रियायुसुस्थोभवति । समस्यपपात्रिः शक्रो पदफरीत
 दाह । तएवमित्यादि । ततः इयामेव नगवतः नरसपुठेपयानं नरं नमका देवदो देयराणा आगियाग्यापदयान् शययति शययित्वा य शयपि
 तदेवाप्यतेवदन्वियकपियवकानाहति ददाति तेषामियोप्या सवेवाप्युद्गात्रियाग्यदेयाइयाभियेधस्तूपनयति । शययानः शक्रिपदकारेत्याह ।
 तएवमित्यादि । ततोऽपि विवसामपयपमपनमन्तरं सयको देवेन्द्रा देयराणा नगवतस्तीपकरसा चतुर्दिशि चतुरोपदकदृयमान यिकयति छेदान ।
 येनस्वनेनद्वयति । शकस्यदलं पूरुं विमलनिर्मलोऽत्यन्तनिभसा भोदपिचनोदपिचो सन्धीत्ययः गोशोरपनः प्रतीतः रजतनिकरापि यतेयान्

रस चनुद्दिसि चनुारिधवलसह विउसुह सेण संखदलत्रिमलानममलदधिघणगोखीरफे गरययणिगर
 प्यगासे पानाहुंण ४ ॥ तएण तेसि खउरहं धवलत्रयमहाण शुठ्ठहि सिगेहिते अठतोशुधारानु गिगच्छंति

सयको देयन्त्रो देवराज आभियोनिकान् देवान् शययति शययित्वा यपाऽपितथेय आनयके आनयति ददाति । तपितथेयपमयन्ति न ततः
 सगगा दवन्त्रो देवराजः नगवतस्तीपकरस्य चतुर्दिशि चतुरोपयलवपमान् विकुयति छेदान् शुद्धदलविमलनिमलदधिचमनगोखीरफेनरजस-

स्य च । निवारपट्टा तद् शक्रदेवेन्द्र देवताना राजा भगवन्त तिर्यकरनइ प्यारे दिशि प्यारे पाता युवम मलदमः रूप विकुयइ छेत्त घोलां शयनदल
 पुण विमल निमल अत्यन्त निमल वहीनो पिठ गायनां रूपम् अथ रूपानां समूहानो परइ प्रकार छे जेहानो एइया थोणा योगायग्य समने प्रसदा
 वारी यइया । तिवारइ तेइ प्यार पासां वपमना आठ शुद्ध यको आठ पांजानो चारानिकल (अठ सुगन्धि घोरोदधि समद्रनद पाखीकरो भरी
 एव पाजग प्रमाइइ पाखानो धारा नाखियो वहीरोति श्री जगनाय नं काल निपजायि तेइ अत्रमरि एइयि अयस्तान पजति यकइ इन्द्रमइ सग
 इ एक एइयू आउये उपकइ अ श्री पीतराग देव नाग्वो आकाश यका एइय दोगशानो प्रयाइ नगोइ किम मही सकस्यइ तिवारइ श्री जगनाय अय
 पि आनइ करो इन्द्रमा समनी सका सदेइ नाखीनें शवा पगने अगूठइ करीमइ मेरुपयतना गयलानो चिला अपक्षो चियासन् वापइ । तिया

सो वक्तव्यमापवादः ॥ एवमुक्तविधिना यथाऽप्युत्तरेण तदाप्राप्तवत्तस्य यावदीशान्तरस्यापि भवितव्यं प्राक्का-
 र्येकस्य सयामधरमात् एव जयनपतिव्यक्तारण्योक्तिका द्वेष्टाः सयपयवसानाः स्वमेनपरिवारेण तत्र प्रत्येकं १ अग्निपिकति । अथावशिष्टयष्टस्या-
 न्यकायसरः । तम्यवमित्यादि । तद्विबर्णोद्वाभिवकाजतर सीयामाद्वेष्टा दीवराजा पयेशानाम् विबुधवति । एक इशानः पञ्चपाभवन्ति । एतदेव
 नैमज्जति । तत्र एकइशाना भगवत सीयकर करतसप्तपुटेन गृह्यावि गृहीत्वाव सिद्धासनवरगतः पूर्वोभिमुद्यः रुक्मिण्यः एकइशान पृष्टतः आल-

शाय देविठे देवराया पचइशाने विउखइ २ मा एगेइसाण जयवतित्ययर करयलसपुठेण निगइई २ सा
 सोद्दानणवरगए पुरत्यानिमुहे सखिसखे एगेईसाणे पिठने आयवस घरेड तुत्रे इशाना उन्नतपांसि चा
 मरक्केवकरेति एगे इशानेपुरते सुलपाणीचिठइ ॥ सएणसे सक्की देविठे देवराणा आभिठगेठेवे सदावेइसा,
 एनाथि सहचेव आनिमेष्याणसि देई तवितइचेव उयगेति ॥ तएणसे सक्की देविठे देवराया भगवत्तु तित्ययर

नवितव्य । एव भवनपतिवानरातरन्योतिव्वाव वन्त्रपूर्वपयवसानाः स्वकेण २ परिवारव प्रत्येक २ अभिविबुधति ॥ ततइशानोदेवन्नो
 देवराजः पञ्चइशानान् विबुधति विबुध एकाइशानो भगवन्तं सीयकर करतसप्तपुटेन गृह्याति गृहीत्वा सिद्धासनवरगतः पूर्वोभिमुखः भ-
 नितव्यः । एकइशानः पृष्टत आलउचरति । द्वावीशानी उययोः पार्श्वयो वासरहेय कुशनः, एकइशानः पुनतः द्यूमपावि स्तिष्ठति । ततः

नेत्र भगवन्त सीयकरने वाप सपुटइ करीने पइइ यरीने सिद्धासनने विवव पूनदिवि साइना वइसइ, एक इशानेन्द्र भययन्त ने पूठे खत्र ४ परे
 वे इशानेन्द्र वेपासइ भगवन्तने वापर डालइ, एक इ शानेन्द्र भगवन्तने आगतिं वाचन्ता विबुध सरेनइ भोएवइ । तिवाएवकी तेइ अकदेवेन्द्र देव
 तानो राजा आभिठुप देवताने तेडावइ एइ सीयल्लेइ चवि विभज अणुतेन्द्रनी परइ तेइ चवि आभिठुनिव देवता विभज अभिवेक योग्य वस्तु

स्यापि तद्वैवापिपेको भवितव्यः । कियदन्तइत्याह । यावज्जीवोस्तु तेऽर्चयेदिति कृत्वा यन्मतेनमस्यति २ हा यावत्पर्युपास्तेइति । अयंकृतकृत्यः ग
को जगवता जन्मपुरप्रापणायोपक्रमते । सएकमित्यादि । प्रागवत् । अयजन्मगगप्रापक्रम १ । ततःसगक्रः पञ्चरूपयिकुर्वाणमन्तर य
पुरणीत्या सामानिकसहस्रे यौवत् सुपरिवसतः सर्वेद्या यावज्जावितरवेम सपोत्कृष्टया दिव्यपा देयगत्या व्यतिग्रजन् २ पञ्चैव भगवतस्तीर्थकरस्य

स घरेई, दुवेसक्ता तंभर्तृपासि चामरुक्केवकरेति, एकेसक्ते वज्जपाणी पुरत्त पगहुह । तएणसे सक्ते चउरा
सीए सामाणिअसहस्सीहि जाव अस्सेहिअ जवणयइवाणमतरजोइसवेमाणिएहि देवेहि देविहिअ
सद्धि सुपरिवुद्धे सद्धिहीए जाव णाहअरवेण ताए उक्किठाए जाव जेणेव जगयत्त तित्ययरस्स जम्मण
णयरे जेणेव जम्मणभवणे जेणेव तित्ययरमाया तेणेव उवागच्छइ २ हा जयव तित्ययर मोजए पासे

रसगको देवेन्द्रो देवराजः चतुरशीत्या सामानिकसहस्रेः एतस्यापि तद्वैवापिपेको भवितव्यः । यावज्जीवोस्तु तेऽर्चयेदिति कृत्वा यन्मतेनमस्यति
मायारपर्युपवसति । ततः सगक्रो देवेन्द्रा देवराज पञ्चशक्रान् विपुवति विपुव्यं एकः शक्रः भगवन्त तीयकर करतशसपुटेन गुह्याति एकःशक्र
पुष्टत ज्ञातव्य धरनि । द्वीशक्री समयो पाद्ययाः चामरस्येव कुहनः एकः शक्र वज्रपाणिः पुरलस्तिष्ठति । ततः सगक्रः चतुरशीत्यासागा

येन कइवी यावत् ममकार इठै तुक्कनइ चिजगापूज्येन इम यइमं यावत् ममकार करए यावत् पर्युपासना सेवा करइ । तिवार पछी
तेइ शक्रदेवेन्द्र देवताना राजा पोव शक्रना रूप विपुवइ विपुवर्त्तेन एव शक्र भगवन्त तिचं वरप्रति एए सपुटइ करीने यइइ एक
शक्र भगवन्तन पूजइ अथ यइ ये शक्र जगवन्त ते मे पासवें सोमर ठालइ एक शक्र इयमग वज्रइ मे भगवन्त ज्ञागलि याशइ । तिया
रे ते शक्र धीर्षर्मेन्द्र चडरासी इमार सामानिक देवताए यावत् अमेरा यणि यथा भयगपपी वाशब्दन्तर यौविपी निमानिक देयनाए देयान्ना

निय प्रकाशयेयति तथातान् । यामाद्यइत्यादिप्राप्यत् । तदन्तर किमित्याह । तत्तत्तेषां यत्तुकां पवत्तवपन्नामा मष्टस्य गुणेष्वोऽष्टौ
तोयपारा निगृह्णन्ति तत्तत्प्राप्यष्टौतीयपारा ऋद्वेविहः यसि तत्पतति ऋद्वेचलति एकत्रमिलति मिलित्वाप्य भगवत्सीयकरस्य ऋग्नि मि-
पतति । प्रबध्नाः किङ्कतयानित्याह । तत्तत्तन्मो द्वेद्वेदेवराणां चतुरशीत्यासामानिकषइते अयच्छिगता प्रायस्त्रिगता यावत् सपरि
वत् सैःस्यामाविकवेकुविककलते मइतातोयकरानिचककाभिषक्षुनि । इत्यादि सूत्रोक्ताभियेकविधि यक्स्याभ्युत्तयवसीति लापवमाह । एत-

તાણ તાત્ર અઠતોષ્ઠારાત્ર ઉઠુ વેહોસહપ્પર્યાસિ ૨ ત્તા પુગત્તમિહાયસિ ૨ ત્તા જગયત્ત તિત્તયપરસ
 મુદુ.ળસિ ણિયયતિ ॥ તણ સે સક્કો દેવિદે દેવરાયા ચરસીણ સમાણિણ્ણસાહસીઠિ પુણ્ણસસિ તહેવ
 ણ્ણસિસેત્ત નોણિણ્ણસો જાવ, જમોત્ત્યુતે ચ્ચરેહોસિ કટ્ટુ ધંવહ જમસહ જાવ પહ્ણુવાસહે ॥ તણસે સક્કો દેવિદે
 દેવરાયા પચસક્કો ચિત્તહ ૨ ત્તા પુગેસક્કો પ્રયત્તંતિત્તયર કરયહ્ણુપુરેણ ગિરહહે, પુગેસક્કો પિઠત્ત આયવ

निबरप्रकाशान् प्र सादीयान् दग्दीयान् अभिरूपान् प्रतिरूपान् तव स्त्रीषां वस्तुषां वस्तुवृत्ताणां व्युत्पन्नं गृह्णन्त्योऽष्टौ सोपपाराणि
नेच्छन्ति । ततस्तस्मादष्टौ तापचारा दुर्घ्नं विहायसि वृत्तपतन्ति । वृत्तस्य एकप्र निरसन्ति निरसित्वा समवतस्तीपचरस्य भूभिनिपतन्ति ततः

लोपकरसोम्रीचे निशिपरयवलमयतीति क्रियायोगः । तपनीवेत्यपि । पदत्रयं प्राग्बत् नागःमखिराजानं देवि विधत् । राहं पारा सौ रूपशान्तिः समु-
 दयः परिकरी घेपाते तथा । अथमर्थः । श्रीभरयोरबभाला साया तथाययित्वा गोलकादेव कृताः यथा चतुर्गोपक्षेप्यभ्युदयगकता प्रापिताः दाराः
 इदाराव परिकरदुर्जनकतां उन्मत्तत्वरूपदुर्जनकविधानप्रयोजनमाह । तस्मिन्निप्राम्यत । भगवांस्तीर्थकरो उन्मिपयानिर्मिर्मेवपादृष्ट्या उत्सादरेकप्रमेय

सेसक्तीदेविदे देवरायो वेसमणदेव सदावेह २ सा एव वयासी ॥ खिप्यामेव श्रीदेवाणुप्यिष्ट्या ! वत्तीस
 हिरखकोढीतु वत्तीससुवखकोढीतु वत्तीस रयणकोढीतु वत्तीसभदाह सुजगेसुजगरुत्रेजा
 सुणछाययोश्च जगवतु तित्ययरस्स जम्मणन्नयनसि साहराहि २ सा एञ्चमाणत्तिस्स पञ्चप्यिणाहि । तएणसे

भगवत्कीयकरसोच्छीर्वन्मूले स्थापयति स्थापयित्वा च एक भद्रान्त श्रीदामगवहं तपनीयलम्बूचक सुयवेप्रकरकमबिहत् नानामखिरवियिधय ।
 राहृदारीपयोभितसमुदय भगवत्तत्तीपकरत्वं लोके निःक्षिपति । तत् भगवांस्तीर्थकरः अन्मिपपादृष्ट्यापश्यन् सुखसुखेगभिरमभासिष्ठति ।
 ततः सशक्ती देव्यो देवराजः वैभवा देवं शृणुपयति शृणुयित्विवमवादीन् ॥ किममेय भार्वातुमिप्रिय । द्वात्रिंशद्विरस्पकोटीः ॥ द्वात्रिंशत्सुवखको
 टीः द्वात्रिंशत्सुवखकोटीः द्वात्रिंशत्सुवखकोटीः द्वात्रिंशत्सुवखकोटीः द्वात्रिंशत्सुवखकोटीः द्वात्रिंशत्सुवखकोटीः (आस

वयमय क्वा अम्यायमान सुवख नी रवाह करी संहित अन्नक प्रकारामासि रवमय विविध प्रातिना पार अहृदर तिष्ठह करी सांजाळोखह
 समुदय परिकरि जख रह श्री दामगल भगवत्तत्तीर्थकरत्वं लोके निःक्षिपति । तत् भगवांस्तीर्थकरः अन्मिपपादृष्ट्यापश्यन् सुखसुखेगभिरमभासिष्ठति ।
 रहित द्रुष्टि ज्ञत्यादर भोता यका सुपह सुपे रजता यका रहह । तियार पढी ते शक देवेन्द्र देवतानो राजा वैद्यमय देवता उत्तरदिशि लोकपाल
 प्रदे तेहाये तेहावीनह इन करे । किम उतावलो यका रे देवानुं प्रिय । यत्तीस कोटी हिरस्प रूप यत्तीस कोटी सुयवे यत्तीस कोटी रव यत्ती

जन्मनयं यत्रैव जन्मजन्म यत्रैव तीर्थकारमाता वद्विषोपाण्डुति उपमत्तय जगत् तीर्थकारमाता तीर्थकारमा-
 तिभिर्न प्रतिशहरति प्रविशंश्चाप्यज्जन्मोऽवस्थाविनीं प्रतिशहरति प्रतिशहरति प्रविशंश्चाप्यज्जन्मोऽवस्थाविनीं प्रतिशहरति
 स्वापयति स्वापयित्वा यत्रैव तीर्थकारमाता वद्विषोपाण्डुति उपमत्तय जगत् तीर्थकारमाता तीर्थकारमा-

ठवध २ सा तित्ययरपांरुवग पांरुसाहरड २ सा तुसायणि पांरुसाहरड २ सा एग मह स्वांमजुस्यल
 कुल्लजुस्यल जगत् तित्ययरस्स सुसीसगमूले ठवेड २ सा एगमहं चिरिदामगठ तवणिज्जलजुमगं
 सुयसुपयरगमंरिज्ज पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड
 निरिस्सुवधं, तस्य जगत् तित्ययरपांरुवग पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड

निरिस्सुवधं पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड

यत्रैव जगत् तित्ययरपांरुवग पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड पांरुसाहरड

जती चार्थे परिवस्यो यथा सव आदि करो यावत् आदिचनें कुरुकरते सदिन तेइवा उत्तमा गति कराने यावत् जिहां गगत्त विपेकरना ज
 त्त नगर से जिहां जन्म नवत से जिहां तीर्थकारनी जाता से तिहां आवे आनीने भयत्त तीर्थकारनी माता ने पासइ भूले मूळीने तीर्थकारनी
 प्रतिइय पाछो संहर सहरनी आबकाविनी नीन्हा पाछा सहर संहरनी एक सोटी सोमपड बुद्ध वस्त्रगे युगल आदिनु पाव कुशलगी जो
 डा भयवत् तीर्थकारना सुसीसगं भूतनें विदे भूले भूलीने एक गादी की आभायत्त बिचिबरजनी- भासानी श्री राजकांड नाई महा राता बु

नावः १ सुखमुखेनाभिरममाद्यो रतिमुखेस्तिष्ठति । स्वयमभिरमवद्द्वारा शर्कसकृत्यमाह । ततः सधर्मो देवेन्द्रो देवराजा वैभवाद्यमुत्तर
 दिग्पाश दध गृह्यति शङ्खयित्वायैव भवादीन् चिममेव भोदेवानुग्रिय । द्वात्रिंशत् हिरण्यकोटीः द्वात्रिंशत् सुवस्त्रकोटीः द्वात्रिंशत् भवानि यत्तलोद्वा
 सतानि द्वात्रिंशत् नद्यानि नद्यानि युगलानि शोभनानि सुभवायौभमसावस्यानि रूपकादि यजतानि तथापुत्रे पदव्यत्ययः आपेत्यात् चः सुभवे
 भगवतस्तीर्थकरस्य जन्मजनने सहराजयेत्ययः सङ्कृत्य एतामाहुतिं प्रत्यपय । ततः सर्वभूमकोदेवः शङ्खे च यावत् देविदेव देवरक्षायवृत्ते समारो

वसमजठवे सङ्कोज जाव विणएण वयन पडिसुणेइ २ सा जजए तेवे सदायेइ २ सा एवंपासी ॥ । खप्यामेव
 भोदेवानुप्यिया ! यक्षीसं हिरण्यकोटीस्तु जाव जगवत् तित्यपरस्स जम्मणजवणसि साहरह २ सा एव
 मोणस्सिश्च पञ्चप्यिणह ॥ तएण ते जजगा देवा वेसमणेणं तेवेण एव बुद्धासमाणा हठ तुठजाव खिप्यामेव

येत्ययः सङ्कृत्य एतामाहुतिं प्रत्यपय । ततः सर्वभूमकोदेवः शङ्खे च यावत् विनयन वचन प्रतिशुकोति प्रतिसुरय नृभक्तान् देवान् गृह्यति
 ब्रह्मयित्वा एवमवादीन् । द्विप्रमेव भोदेवानुग्रियाः । द्वात्रिंशद्द्विरस्यकोटीः द्वात्रिंशत्सुवर्णकोटीः यावत् भगवतस्तीर्थकरस्य जन्मजनने सहरह, सं
 इत्येतापाहुतिं प्रत्यपयत । ततस्तेषुमन्त्रा देवावैभमकेन देवेन यवमुक्ताः सन्त । इष्ट तुष्टा यावद्विष्टप्रमेव द्वात्रिंशद्द्विरस्यकोटीः यावत् सुभग

स जन्मजनने वत् जासज बभीस भद्रासज मन्त्रायौभन रूप यौवन सावस्यवत्त चै रूप जिह्वां एवम् मग्नबल तीर्थे करमा जन्म भवन पुर ने विवे
 यहरै नूकीने एह छात्रा पाक्षी छापो । तिवार पक्षी ते वैभमजनने देवता शङ्ख यावत् विनयने करीने वचन शानते बांधवोने (देवाव्यपवेतनी
 खंपरिलो वे मन्त्रिणावसहर तिवेनूलोकेने विने निषोनादिब जाव तियण् पृतन देवता) जन्मजनने देवताप्रते सेहावे सेहावीने इह बहर । कता
 बला बहने दे देवान् प्रिय । बभीस कोप्ति हिरण्यरूप यावत् भगवत् तीर्थे करमा जन्म भवन ने विने बहरो नूकीने एह छात्रा मुम्भने पाक्षी छा-

इति प्रविष्टः स्वस्य भवद्वारिकादिव भूरीगुहपास्तुटस्त्विति कृत्वेत्युक्त्वा चोक्तं योपर्यत योपरित्वा प्रत्यप्यं यतइति । अथवेपथुस्तु
 इति । तदुक्तमित्यादि । व्यक्तमनुवादबन्धत्वात् । अयमिगमनसूत्रमाह । तदुक्तमिति । ततको बहवो भवन्पस्यादयोवेधा भगवतस्तीर्षकरस्य जन्म
 नहिमायुर्बुधेति । उक्त्वाथ सिद्धसुनीहितकार्या भद्रुत्वाथै पन्नेव नन्वीश्वरद्वीप सुत्रेयोपागच्छन्ति उपपागत्याष्टाद्विधामाद्विज्ञा अपटुदिननिधत्तनी
 योवतसुविशयपान कुर्वेति । मनुजबन्धनाय सीपर्मन्त्रादिभिः प्रायेक क्रियमाहत्वात् । अथययैद्वस्य मस्यपस्मिन् अष्टमनगिरी येषुच दधिमुष्टगिरिषु य-
 मोक्त पाक्षाना अपटाद्विज्ञाधिकारः समान् अथजवेवनिर्वाहाधिकारे उक्तमिति भावान्वित्ये इति । अतिशयपमद्वयनारसमनुज्ञासुविस्मयमानयेद्वयुगी

स्त्रिप्यमेव भगवन्नु तित्यपरस्स जम्मणगरसि सिवाद्ग जाय एव ययासी ॥ इदिसुणतु भवतो यहवे जन्नण
 बह जाय जेण वेधान्प्यिस्था ! तित्यपरस्स जाय फुट्टिहिते तित्तहु धोसेण घोसति २ सा पुष्पमाणत्तिअ
 यच्चुप्पिण्णत्ति साणत्ते बह्वे जन्नणयत्त धाणमत्तर जेह्मस धेमाणिस्था वेधा भगवत्त तित्यपरस्स जम्मणमहिम

देवमवादीत्, इत्त गृध्वन्तु भवन्ताः बहवो भवन्पति यावत् योद्वयानुप्रियाः । तापकरस्य यावत् स्फुटस्त्वितिकस्यापोपचक पोपयन्ति । यापमि
 स्थापतामात्रमि प्रत्यपयन्ति, ततकोबहवो भवन्पतिवाममत्तरस्योतिपिक्वेमानिकादेवो भवन्तस्तीर्षकरस्य जन्ममहिमाकवन्ति, कृत्वा यत्रैवम
 न्दीश्वरद्वीपाः, तत्रैवोपागच्छन्तिउपागत्यष्टाद्विज्ञामाद्विज्ञाः कुम्भन्ति, कल्पायसान्नेय दिधिप्राप्तुर्भूताः तस्यामेवदिधिप्रतिगताः, श्रीमन्मा

द्यु गाढकनं विधे यावत् इमकइह । इदी इयै सोन्नयो सुप्पो पया भवन्पति व्य तर यावत् जेकोइं इदेयानु प्रिय । तीर्थेकरमइ यावत् फुटस्सप
 इमकदीनें उव्वुपोपया पोये पोपीनें एव प्यासा पाठो आपइ । तियारें ते पया भवन्पती व्य तर यातिपो धैमानिक देवता भगवत्त तित्थेकरणी ज-
 म्मणादिगा करइ करीनें पिइहा नन्वीश्वर दीपछे विहा आयइ आयोनें आठदिअसजो मोटो मइरसुइ करइ करीनें जेदिधियकी साव्याइता ये

वान् शृणुयति शृणुयित्वा वैवमवादीत् । चिप्रमेव ज्ञोदेवानुप्रिया । भगवत्तस्तीर्थकरस्य ज्ञान्नगरे शृंगाटकया ज्ञान्नगरेषु महता २ प्रदेन रुद्रयोप-
यतः एववदत इति इति प्राणवत् । मृत्स्वतुभवन्तो बहवो भवनपतिस्त्यन्माविश्ववैभानिकादेवाद्य देव्यस्य योऽनिर्विद्यमाना देवानां प्रिया इति स्योप-
न भयतान्मन्त्रे तीर्थकरस्य तीर्थकरमातुर्बोपय्य शुभं भानःप्रधारयति शुद्धसकलपयति तस्य आर्यकमजरिकेव ध्यायन्तो भगवत्तत्तिविजिगेवो योऽलोकेष्याज्जट्ट

समाणा । २ एवं ययह, इदिसुजतु नवतो यद्देवे भयणयद्दयाणमतर जाहंवेमाणिपा देवाय देवीछंश्च जेण
देव्याणुप्यिया । तिल्यपरसस तिल्ययस्माकपुत्रा उवारि स्त्रसुहंसण पहरिहं । तस्सण स्त्रज्जगमजरिआइयसय
इ।मुद्राण फुहत्तं तिकह्दु घोसण घोसेह २ सा पुस्त्रमा गस्त्रिस्त्रं पस्त्रिस्त्रं । तपुण ते स्त्राभिहंतादेवा जाव
एवदेवोस्त्रि स्त्रागापु पस्त्रिस्त्रं जेति २ सा सक्कस्स देविदस्स देधरस्सो । अंतिस्त्राह पस्त्रिस्त्रंक्रमति २ सा

वा भवनपतिवाननतर स्त्रीतिचिक्कवैभानिका देवादेव्यस्य यद्देवानुप्रियाः । भगवत्तस्तीर्थकरस्य तीर्थकरमातुर्बोपय्य शुभंभानः प्रधारयति, तस्य
आपकमज्जरिकेव मृत्स्वतुपास्त्रुहत्तु इति इत्वायोबवं घोषयन्त । योयपित्वाएतामाज्जसिंप्रत्यर्पयत, ततस्तेस्त्राभिर्वैभानिकादेवा यावदेव देवेतिस्त्रा
ज्जया प्रतिशृण्वन्ति, प्रतिशृण्वन्तस्य देवेभ्यस्स देवराजजम्भिकात् प्रतिनिष्क्रामन्ति, प्रतिनिष्क्रम्यचिप्रमेव भगवत्तस्तीर्थकरस्य ज्ञान्नगरेशृंगाटके याव

दे करीन रुद्रपापका करता २ बका इम कहो इन्दो इति इयं संभलयातुम्यो पवा भवनपती ज्ञान्नर योतियो विमानिक देवता देवागमा जे कोदे
देवान् प्रीय । तिबे करनी तिबे करनी नाताने जपरव नाटु नन परसइ तेह्नु आर्यकमाने ज्ञान्नरपति आबो तेह्नी मज्जरीनी परिपू षूट सतचन
वासयइ इमकहीने रुद्रपापकाकरो रुद्रयासीमइ एहआवाभुक्कने पाळीछावो । तिबाराह तेछाभियोग देवता यावत् इ नजेइ ज्ञानी यद्देवी आवा
करीने बचन साज्जसे सामस्त्रीचें यकदेरेयेद्र देवता मोरावाणा बनीपयकी नीकने मोकसीने कताकतापकी नपवत तिबेकरना ज्ञान्नगरेने बिबइ

इति प्रसिद्धं सत्यं मलरिवाइव नूदीयतथास्तुटस्मिति कर्तव्यत्वात् योषं योपयत योमयित्वा प्रत्यप्ययसइति । अथतेयसुस्त-
राइ । तएवमित्यादि । अस्मन्नुवादूत्रत्वात् । अथनिगमनसूत्रमाइ । तएवमिति । ततस्ते यइवो मवमपत्यादयोदेवा मगयतस्तीवकरस्य जन्म
मद्विगमनइवेति । कत्वाप सिद्धसमीहितकार्योः नङ्कुत्वाये यत्रैव नन्दीद्यवरद्वीप स्तत्रैयोपागङ्गमिह तपागत्याष्टाद्विधानङ्गमद्विना अष्टदिमानवसन्तो-
पावतसविशयान् कुवेति । ननुवचनमात्रं योषमन्त्रादिभिः प्रायेण क्रियमाइत्वात् । अथयर्षेद्वस्य यस्ययस्मिन् अष्टजनगिरी येषुच दक्षिमुखगिरिषु च-
ल्लोक पाक्षानां अष्टाद्विधापिङ्गारः समानः अपनवेवनिर्वाचाधिकारे लक्षइति नाश्रान्तिम्यते इति ॥ सातिगयपमद्वयमारसमङ्गामयिस्मयमानयेद्वयगो

खिप्यामेव भगवतु तित्ययरस्स जम्मणगरसि सिधाद्दग जाय एव ययासी ॥ इदिसुणत्तु भवतो यद्दवे ज्ञवण
 वद्द जाय जेण वे याणुप्पिया ! तित्ययरस्स जाय फुट्ठिहिति तिकहुं धोसेण धोसति २ त्ता एण्णमाणत्तिअ
 पच्चप्पिणत्ति तण्णते यद्दये जक्खणवड्ढ वाणमत्तर जौद्दस येमाणिण्णो देवा भगवतु तित्ययरस्स जम्मणमहिम

देवमवादात्, इति गुणवन्तु जनन्तः यद्वा प्रवक्तव्यं यावत् योदेवतुमियाः । तापकरस्य यावत् स्तुट्यस्तिकस्यापोपकृष्टं योपयन्ति । यापयि
त्वायत्तामाहसि प्रत्यपयन्ति, तवशेषाद्बो प्रवक्तव्यं विवाहमन्तराद्यौ तिर्यक्कैमानि कादेया भगवत्कतीयकरस्य जन्ममहिमांकयन्ति, कल्पा यन्त्रेयल
म्बीयरयोदीपः, तत्रैवोपागच्छन्ति उपगत्याऽष्टादिकानामहिमाः कुपन्ति, कल्पायस्मान्मेव दिशिम्रातुर्भूताः तस्मान्मेव दिशिम्रतिगताः, श्रीमन्मा
ता गाढकर्म विधे यावत् इति कथय । इदी इयं सोनस्वो तुम्यो यथा प्रवक्तव्यं व्यतर यावत् सेकोषं पदेयानु म्रिय ! तीर्थेकरमह यावत् सुटस्यइ
इति कर्त्तव्यं तदुपोपका योये योपीर्मे एह छाष्टा पाठी आयइ । तिवारं ते यथा भवन्पती व्यतर याति यो वैमानिक देवता मगयत तिर्यक्करणो ज-
गमहिमा करइ करीर्मे जिह्वा मन्वीधिर दीपजे तिवारं आयइ आयीर्मे आष्टदिवक्तव्यो मोटी महोरसइ करइ करीम मेदिशियको क्राव्यादता ते

नगराधिपतिवक्ष्यति सुमान् श्रीशङ्करपुराणप्रवक्तव्यत्वात्तु ताजयदा मधुसूदयः शिकरमोचनस्तुरन्मानप्रदान प्रवृत्तिबहुमानप्रदानप्रदानोप-
 सानसुप्रवृत्तिप्रदानमयीनपागम्यापिराज श्रीशिवविजयचूरीद्वारपदपट्टोपासनाप्रवक्तव्योपाध्यायमीकलबद्वगक्षिण्योपाध्यायमीशान्तिबद्वगक्षि-
 विरचिताया जगद्गोपप्रवृत्तिवृत्तौ प्रमेपरजनकं कृपाभाष्यो तीयकृष्णस्मान्निवेद्यापि कारकसंनोनाम पदुमो वदस्कारः ५ पन्था य० ॥ ॥

करेति २ स्ता जेनेन णदीसरवरेद्रीवे तेजेव उवागच्छति २ स्ता अठाहिथ्यात्त महासहिमात्त करेति २ स्ता
 जामेवद्विसि पाउझूओ तामेवद्विसिपठिगया ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

नपूरीय रामचन्द्रगणिमयोगेन श्रीनन्दनपतिविहवहदुरिमुद्रापिते जम्बूद्वीपमध्यमिषूजानुवादि तीर्थेकृष्णस्मान्निवेद्यावक्तव्योनाम पदुमोवदस्कारः ॥ ५॥

विश्विषोक्ता पोतार्ने स्थानर्ने गया । एवर्ने तीर्थे कारजस्मान्निवेद्यावक्तव्येन नामह पांचमी अचिद्वारवयो ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

पटु जङ्घ्नीपांश्वर्तिस्वरूपं संप्रति तद्वैद्य चरमप्रदेशस्वरूपप्रशङ्गायाह । जङ्घ्नीपस्य चमिति पूर्ववत् । द्वीपस्य प्रदेशा-
सवचसमुद्रगदगचाराचरमप्रदेशा इति व्याख्येयं । अग्न्याजङ्घ्नीपमध्ययति प्रदेशाभासयवचसमुद्रस्य
पुः स्पृष्टवतः कर्त्तरिक्तमत्ययः । अङ्गकाकुपाठात् प्रसमूत्रावयतिः । मगयागाह । प्रसवतिप्रत्ययधारणा । व्यय समदायादिना द्वीपान्तरीया
समुद्राः समुद्रान्तरीयाद्वीपा स्तेन येयन्तरीया स्तेनस्वरपशिता इति मुद्राने व्यस्तिन् प्रत्यये च यत्प्रसवविधानं सदुत्तरसूत्रे प्रसयीजायानायेति ।
तदाह । तेजङ्घ्नीपचरमप्रदेशा जदस्य । किञ्जङ्घ्नीपोद्वीपः कत इतिगम्य स्तेन जयवचसमुद्रोयादस्थय पृथतोयमाश्रयः यद्येनस्पृष्टं तत्किञ्चित्पदेव
सजते किञ्चित् पुनतश्च यथा तर्ज्ज्यासुपृष्ठान्ज्येष्टागुलित्वेष्टेवेति नेन जङ्घ्नीपचरमप्रदेशाः जयवचसमुद्रस्पृष्टाः कथं व्यपदेश्याः । अत्रोत्तर । गौतम ।
निपातस्यावधारणायत्वात् तेचरमप्रदेशा जङ्घ्नीपयवद्वीपः जङ्घ्नीपमीमानमतिक्कम्य जयवचसमुद्रो
मानमप्राप्तत्वात् किन्तु स्वसीमागताः एवजवचसमुद्रस्पृष्टा स्तेनतटस्यतया सरपशोभयनात् तर्ज्ज्या सरस्पृष्टा ज्येष्टागुलिरिव स्वव्यपदेशजजते एयमुत्तरी
या जयवचसमुद्रस्यापि चरमप्रदेशा जङ्घ्नीपे स्पृष्टा मज्जङ्घ्नीपः किन्तु जयवचसमुद्रो जयवचसमुद्रसीमायतिस्थादित्यादि भविष्य । अनन्तरसूत्रे जङ्घ्नीप
जयवचोदयोः परस्परमव्यपदेश्यता चक्वा समति तयोरेवजीवानां परस्परमत्पश्या धारतापृक्यते इत्याह । जङ्घ्नीवेद्वित्यादि । जङ्घ्नीवे भवन्त ? द्वीपे

जयद्वीवस्सण जते ! वीवस्स पएसा लवणसमुहुपुठा हतापुठा तेण भते ! कि जयद्वीवे २ लवणसमुहे गो० ! जयद्वीवे २ जोखलुलवणसमुहे एव लवणसमुहस्सविपएसा जयद्वीवेपुठा जाणअद्या ॥ जयद्वी

जम्बूद्वीपस्य भूतल द्वीपस्य प्रदेशाः लथफसमुद्रं स्पृष्टाः (स्पष्टवर्गः किं), इत्तस्पृष्टाः, जम्बूद्वीपेद्वीपोः (उत्तर)

इहै अमृद्वीपनु स्वरूप सपहकइहै अमृद्वीपनामा हेमगवन् द्वीपनामां खेहस्या प्रदेशी लक्षण समुद्रने परस्पाछे । भगवत कहे हेगौतन । फरसयो खेह तहहरगप्रदेश हेमगवन् ! स्यु अमृद्वीपनें यिये कि लयबसमुद्रने वियेकरीह हेगौतन । तेथो प्रदेस अमृद्वीपनें विपह कइह पबिमिदये खयणसमु

श्रीवा श्रवद्रूपवचनद्राय नृत्वा नृत्वा सवचसमुद्रे प्रत्यायोति आगच्छन्ति अत्रापि बाहुपाठात् प्रसावगतिः भगवानाह ? गौतम । अस्तीतिनिपातोऽत्र
 वद्वयः सत्येकवा श्रीवा येऽवद्राय २ सवचसमुद्रे प्रत्यायाति धृत्येकवायेनप्रत्ययोति श्रीवानो सपासकस्स वयतयागतित्वेविश्वप्रपन्नवात् एव सवचस-
 मुद्रमुद्रमपि भावमीयं । समति प्रामुख्यानं अद्भुतीपनध्वनिपदार्थानां सपदगवाभानाह । कदाचोअवदस्यादि । सयइवाक्यस्य सतिस्त्वेन दुर्बोचत्वात्
 नृत्वरुदेवमप्रोत्तररीत्या निवृत्तौति सचमूवं । अद्भुतीवेदस्यादि । अद्भुतीपो भवन्त । द्वीपो भरतप्रमाह पट्कलाचिखपव्विविशियोमनापिक्वपव्वयतयो-
 जमानि सदेवनाथा परिसावं वेपयतांति तथा एवविधेः कठैः अकलैः इत्येवसत्येव संलग्नितेन कठसक्यया क्रियान् प्रपन्नः । जगवानाह ? गौतम ।
 नवत्यधिकं उच्यत कठगणितेन प्रपन्नः ? कोच्यं । भरतप्रमावेःकठे नवत्यधिकयतसस्यान्ने चिसिटे जैबुद्धीयः सपूयसकषप्रमावो भवति सत्रवचिबो
 भरतः कवहनीमना प्राङ् भरतायिकारवृती चिन्तितेति नपुनरुच्यते पूर्वपयिनतस्तु यद्यपि कवहगणितविचारकापुत्रेन कृता वममुखादिभिरैव लह-
 पूर्तरभिधाना तपायिकवहमवितविचारैकियमात्रे भरतप्रमाकानि तावत्येवकवहमवितवति । अत्रयोपनविद्वारवृत्त । अद्भुतीवेकनित्यादि । अद्भुतीपो
 भवन्त । द्वीयः क्रियान् योजनगणितेन समचतुरस्रयोजनप्रमाकवहमवितवत्यया प्रपन्नः ? भगवानाह ? गौतम । सहकोटिशतानि एवोवपारवै चत

यय भते ! दीवे श्रीवा उद्गाह २ सा उच्यतसमुद्रे पञ्चायति गो० । अय्येगहस्या पञ्चायति अय्येगहस्या नो
 पञ्चायति एव उच्यतससवि जम्बूद्वीवे २ षोडश ॥ स्वहा १ औष्ठ्य २ वासो ३ पट्टय ४ कूढाय ५ तित्य ६

सवचसमुद्रः गौतम । अद्भुतीयः २ नवलुसकवचसमुद्रः (एव सवचसमुद्रस्यापि प्रदेशाज्जम्बूद्वीपरपट्टाप्रक्षितव्याः, अद्भुतीयेभवन्त । द्वीयेओ-
 द्रत्ते चित्ते नकहीए इमसकवच समुद्रना पश्चिमभरप्रदेशे) विज्ज भयाय गुचिठे परिण्ठे तरतगणितपय इतिवचनात् अद्भुतीयना परिधि ३१६२२७ एव्यारे
 अद्भुतीयनो विज्ज न सार याजन तेद्वनो कोवो ज्ञान २५००० मुकाकीवे देवस्थानं एवं नो भागदीवे क्षेत्रापीच सत्र अयदि कोहीद तेद्वने २०००० नो
 ३ भागस्येव रापीच सत्र अयदि कोहीद तेद्वने ४ नो ज्ञान सत्र अयदि कोहीद तेद्व योजन २५००००० अचिच (अद्भुतीयने) करपा कइवा जम्बू

तरत्रसंस्थासमुद्भासः भवतामि नवविबोध्यपिबानीति व्याख्येय प्रस्तावात् अन्यथा कोटिशततोद्धृतोपस्थानेषु नयदशककूपान्
 वति भूप्रसूत गच्छितशालविरोधात् तथा पदपक्ष्याशङ्कतसहस्राणि सप्तान्बोत्यथ चतुर्नवतिच सहस्राणि शतच त्राहेसाहे पक्ष्यायदधिक योजमाना-
 नित्येतावत्प्रमाणा जयूदीपस्य गच्छितपक्ष्येनमित्यथः सूत्रेण याजनसंख्यायाः प्रकृतस्याद् योजनावधिरयसंख्या निदिष्टा अन्यत्र तु भगवतोदृष्ट्यादौ
 साधिकत्वविवक्षित तद्यद् गावाम्नेम पक्ष्यसं धवुस्त्वया तद्वय धवूस्त्वि पक्ष्यसं ० सद्विष्व अद्भुताः जयूदीपसं गच्छिपपयं १ इति । इयच युक्तेय कर
 चत्वार विरक्तस्मपायगुच्छि अपरिच्छितरसगच्छिअपय इतिवचनात् जयूदीपपरिधि स्थिरलक्षयादशमहस्रद्विगतसप्तयिगसियोजनानादिको जयूदीपस्य वि
 क्रमस्य लक्षकपस्य पादेन चतुर्धांशेन पक्ष्विशितसहस्ररूपेण गुणितो जयूदीपगच्छितपदमिति । तथाहि । जम्बूदीपपरिधिस्थितस्रोतसाः योदशसहस्रा-
 नि द्विशते सप्तविंशत्यधिके योजनानां तेषामष्टोत्तम आष्टाक्षिशत्स्यपिकगत धमुर्पा त्रयोदशांगुलाणि एकपादगुलं यथादयस्तु श्रीजिनभद्रगणितमाश्रम
 चप्रणीतक्षेत्रविचारसूत्रवृत्त्यादौ नवविंशिता अतो भतद्वियचक्रियते तत्र योजनराशौ पक्ष्विशितसहस्रैर्गुणिते सप्तकोटिशतानि नवविबोध्यः पदय-
 न्य शतकाः पञ्चसप्ततिसहस्राणि प्रवति तथा क्रोशत्रये पक्ष्विशितसहस्रगुणिते जात पञ्चसप्ततिसहस्राणि गच्छमाना एवाच योजमानयनाये चतु-

संदीप्त ७ विजय ८ द्रह ९ सलीलात् १० । पित्रा हेइ सगहणी ॥ १ ॥ जयूदीयेग भते । दीये भरहप्यमाण
 मिस्तेहि खनैहि क्षेत्रर्द्धं खह गणिण ५० ? गो ० । ॥ १ ॥ जयूदीयेग भते ! दीये कैवर्द्धं ज्यौज्यगगणिण

साधनत्राय २ सत्रसमुद्भवे प्र-यायान्ति, गौतम । अय्येककालत्रसमुद्भ प्रत्यायाति अय्येकका २ सत्रसमुद्भ नाप्रत्यायान्ति, एव सत्रसंख्या-

द्वीपनामा हे भगवन् । जयूदीपने विपे जीवमरीने सत्रसं समुद्रने विपे अपजठर ईगौतम केतलार्धकनीव अपणेजस केतलार्ध कत्रोव मछपजनी इम
 सत्रसं समुद्रनापच्छिन्नोय जयूदीपने विपे जायवा ? पक्षसंख्याद्वार याजनद्वार १ योजनद्वार २ क्षेत्रद्वार ३ पर्यंतसंख्याद्वार ४ कूटसंख्याद्वार ५ तीर्थसंख्या
 ६ भेक्षिसंख्या ७ विजयसंख्या ८ द्रहसंख्या ९ मरीसंख्या १० एद्वार जयूदीपने विपे दुइ १ जयूदीपनामे हे भगवन् । द्वीप पाचसे तवीच धर्द्ध योजन एक

त्रिर्भागेषु ते लब्धान्यष्टादशसहस्राणि वसुधैव कुटुम्बकम् । यो जनामा अस्मि य सहस्रादिभेदे पूर्वराशी प्रसिद्धे जातानि सप्त सहस्राणि ३ य-
 तानि ५० अपि कानि काठ्यादिना सख्यातुं सवत्र तत्रैव तथा वनपाशटाविश्रयत पशुविश्रयसिद्धौ गुंस्वते जाता द्वाविंशत्युत्सवा यन्मुया ३२-०००
 अष्टानि च यमुःसहस्रौ यौत्रन भवति ततो पात्रनामयनायनष्टानि सहस्रौ ज्ञागे सञ्चानि वस्वारियोजनयतानि अरिमय पूर्वराशी प्रसिद्धे जातानि
 ६४ सहस्राणि शतपञ्चाशदपि च आहुनान्यपि त्रयोदश पशुविश्रयसिद्धौ गुंस्वते जातानि त्रीदशसहस्राणि पशुविश्रयसिद्धसहस्राधिकानि अर्धगुणमपि
 पशुविश्रयसिद्धौ रम्यस्यते जाताम्यद्गुणानां पञ्चविंशतिसहस्राणि तेषामर्धसहस्राणि द्वाविंशत्युत्सवाणि पञ्चशताधिकानि तेषु पूर्वोक्तगुणरा-
 शी प्रसिद्धेषु आतोऽङ्गुलराशि लोकि सप्तविंशत्युत्सवसहस्राणि पञ्चशताधिकानि येषा यन्मुरानयनाय पञ्चयत्या नामसु ते शब्धानि यन्मुया पञ्चत्रि-

प० ? गी० ! णटस्थस्वदसयस्वहगणिपुण प० ? सत्तेत्रय कोटिसयाणउत्सा त्वप्यन्तसयसहस्रसाह ॥ णउगवह
 वसहस्रसा सयद्विग्रहं च गणिस्थपय ॥ २ ॥ जयद्वीधेण जन्ते ! दीत्रे कदवासा प० ? गो० ! सप्तवासा प० ?
 त०—नरहे १ पुरधए २ हेमधए ३ हेरसधए ४ रम्मगधए ५ हरियासे ६ महाविठेहे ७ ॥ ३ ॥ जयद्वीधेण

पि अम्बुजापविनेत्यमिति, खयद्वानियोजनवर्षाणि पञ्चसहस्रानि य तीयमेवय, विजयद्रुपसलिलाय विवहेन भवविश्रयपङ्कणे ॥ १ ॥ अम्बु-
 द्वीपानदन्त । द्वीपान्भरतप्रमादभात्रेः सप्तद्वेः क्षिपान् सप्तहगणितेन प्रमत्तः ? गीतम । नवतिसहस्रयतानि सप्तहगणितेन प्रमत्तः ? अम्बुद्वीपो
 नाना भरतदेशे प्रमाद पङ्करीने भेतलो बल गणितय पञ्च सख्याद्वे । गीतम । एकसो नात्र १६० पञ्च गणिते जयद्वीपस्ये भरतप्रमाद १६० यद सपुत्र
 साय योजन साह । जयद्वीपनामाद्वीपने हेमगवन् । केतला योजन गणितस्ये त्रयोद्वीपना सप्तसुरस्य योजन २ प्रमाद केतला पङ्कयद्वे गीतम । सातम
 कोटि अने मेरु कोटि ६० खप्यन साय ५६ चोराकुं हवार ८४ अने वीरवे ३६० ५४ ६४ १५० यतला गणितय पदे योजनसाह ५ (गणकमेनेप १

श्रुतानि पञ्चदशाधिकानि श्रेयं पट्टिरमुक्तानि अस्य एतन्नाशेर्ग्यं तानयनाय सहस्रद्वयेन ज्ञानेर्दत्तं स्वयमेकं गण्यत त्रीण्यनुपा पञ्चदशश्रुतानि पञ्चदशाधिकानि सर्वाण्यत्र ज्ञातानिद्वयोक्तानां शतकोटिशतानि नवति कोट्यधिकानि पटपञ्चाशदशतुण्यधितिसहस्राणि शतमेकं पञ्चाशदधिकं तथा गम्य तमेकं चतुर्वापञ्चदशश्रुतानि पञ्चदशाधिकानि अङ्गुलानां पट्टिरिति गतं योजगद्वारं । अथवर्षाणि । जम्बूद्वीपमित्यादि व्यक्तं । अथपयसद्वारं । जम्बूद्वीपेयमित्यादि । प्रसूत्रव्यञ्जनं । चतुर्वर्षे सस्यामीशनाय किञ्चिदुच्यते पट्पयपरा बुद्धिर्मयदावयः एकोनस्यरोमेकं एकचित्रकूटं एकचयं विचित्रकूटः एतौच यमलजातायाश्च द्वीगिरी देवकुरुवनिनी द्वी यमकपर्यंतौ तथैवोत्तरकुरुवनिनी द्वी कांयमकपयसगतं देयकुरुसकुरुयति प्रवदश

भते । दीवे केयइश्वा वासहरपश्वा केयइश्वा मदरपश्वा केयइश्वा चित्तकूटा केयइयाथिचित्तकूटा केयइश्वा जमगपश्वा केयइश्वा कथगगपश्वा केयइश्वा यस्कारपश्वो केयइश्वा दीहवेश्वा केयइश्वा यहुवेश्वा प० ? गौ० जम्बूद्वीवे २ तत्रासहरपश्वा एगेमदरपश्वा एगेथित्तकूटे एगेथिचित्तकूटे दोज

द्वीपः भदस्त । विपान् यात्रगगद्वितेन प्रपन्नः ? गौतम । सप्तैवकोटिशतानामयतानि पटपञ्चाशच्छतसहस्राणि, चतुनयतिच सहस्राणिगता यद्वायं गचितपद ॥ १ ॥ जम्बूद्वीपे प्रदत्त । द्वीपेकस्तिवर्षाणि प्रपन्नानि ? गौतम । सप्तवर्षाणि प्रपन्नानि ? तथाया भरत ? येम-

पथरसचतुस्रययातइत्यु १२८ विपकरस १५१५ मठीय्य आगलाइ ६० जम्बूद्वीपस्य गचितपय १ १३ यद्वायावाभाटे सूत्रमाइ काष्टु गरी अपिक्कपयुवति गचित पद करक) जम्बूद्वीपानां इ भगवन् द्वीपमे विपे केतला वाससेत्रदे इ गौतम सातवासाक्षप्रटी तेकेवा भरतसेत्र ? येगवतसेत्र २ वे मयतसेत्र ३ इरपयवतसेत्र ४ रम्यक्वतसेत्र ५ हरिवपसेत्र ६ मदाविदेइसेत्र ७ ८ ९ ॥ जम्बूद्वीपमाने इ भगवन् द्वीपमे विपे केतला यवेधर पर्यंतक्षि केतला मेक पर्यंतक्षि केतला चित्रकूट पर्यंत केतला विचित्रकूट पर्यंत केतला यमक पवत केतला कांपनगिरि पवत केतला यरकारापयस केतला दीप लावा ये

कोनयकूमयोः प्रत्येक दश २ कांजनकसङ्कावात् तथा विशतिषस्कारपवसाः तत्र गजदस्ताकाराभ्यसादमाद्ययस्वारः तथा २२ प्रकारे महाविदेहे
 प्रत्येक चतुर्क २ सङ्कावात् चोदयचिन्नकूनावयः सरला द्रुयेति मिलिता यकोक्तसस्याकाः तथा चतुर्कश्रीपेताख्या द्वात्रिंशद्विजयेषु भरतीरावतयो
 च प्रत्येकनेकेकायात् बल्यारो धिताख्याः दिनवतादिषु चतुर्षु वर्षेषु एकेकावात् एवानेव सप्तश्रावरेकानि प्राग्वत् ज्युष्टीपट्टीये एकोनसप्तत्यपिक्के
 पवशते भवत इत्याख्यात भयाऽप्येय तीचक्रादिः । अष्टाष्टानि । तत्र सूत्रं ज्युष्टीवेकमित्यादि । ज्युष्टीपेष्टीये क्षियति वर्षपरफूटानि इत्यादि प्र
 ज्ञान् ज्ञान् पत्तरसूत्रे पटपञ्चाग्रहपरकटानि तथाचि पुष्पदिमवश्रिक्किर्कोः प्रत्येक नेकदेश महादिमवदुक्किर्कोः प्रत्येकनष्टौनिपयनीकवतोः प्र

मगपह्या दाकचणगपह्यसया दीसत्रस्कारपह्या चोष्टीस दीह्वेष्ट्यहु। अष्टारिषट्ठवेअहु। एवामेअ पुष्पा
 घरेण जयूहीवे २ दुयिअउणुपुसरा पह्यसयाअअसिप्ति मस्काय ॥ १ ॥ जयूहीत्रेण अते ! दीधे केवइअ
 यासट्टरकूना केवइअ अस्कारकूना केअइअ अेअहुकूना केअइअ मवरकूना पं० ? गो० ! छव्ययं

यत १ रेरस्पमत ४ इतिवर्ष ५ रम्यकवर्ष ६ महागवर्ष ७ ॥ जन्मद्वीये भरत । द्वापक्षियता वर्षपरपवेताः प्रष्टताः ? क्षियतोमस्वरपवताः,
 क्षियन्तवित्रकूटाः, क्षियन्तोत्रिचिन्नकूटाः, क्षियन्तोपनकपवेताः, क्षियन्तः काञ्चनपर्वताः, क्षियन्तोदीपेधिताख्याः, क्षिय-
 ताद्वयद्व केतसा दृत बतारुधे रेनीतन । ज्युष्टीपनामाङ्कापने विष जवर्षपर पवत पुष्पदिमवतादिक एकाक पवत ज्युष्टीपने समेविषइ एकचित्र
 कूट पवत एकविचिन्नकूट पर्वत एव देवकुल भादित्या केयमक पर्वत उत्तर कुल भादित्या विषइ काञ्चनगिरि पवत देवकुल उत्तर कुलज्यवति दशइ
 इने केकसे दश इम विसे काञ्चन पर्वत कोलपरत्तरकारा अने अ्यार गजवताकारे बबारा इम २० बबारा पर्वत जतीच विनाये एकेको एकभरते एक
 एकभरते इम १४ स दीर्घ सावा वेताक्य हेमवत रिरस्पमत रम्यकवर्ष इतिवर्षे एधेधे एकेको इम अ्यारवत्त जाटका वेताक्य पर्वत इम कवनिलिने

त्येक नव सर्वसूक्त्या ५३ वक्तास्कारकूटानि पक्षवति । उद्यया । सरलवक्तास्कारेणु पीडयसु १५ प्रत्येक वक्तुमुपजायात् ६४ गजदन्ताक्षतियवक्तास्कारेणु ग-
नमाङ्गनीमनसयोः सप्त २ भास्ववद्विद्युत्प्रमयो नवति सम्यनीक्षने यथोक्तसस्या श्रीणि पदुत्तराणि वेताक्ष्यकूटशतानि तत्र भरतीरायसयो विज
यानां वेताक्ष्यपु वक्तुस्त्रि सति प्रत्येक नवसम्भवोदुक्तसस्यामयन वक्तुवेताक्ष्येषु कूटाभाव , अतएव वेताक्ष्यसूत्रे न वीर्यपदोपादानं विज्ञेयस्य व्य
वष्टेयत्वात् अत्रच व्यवष्टेयस्याप्राप्तादिति चेदौ नवतानिच मन्त्रयमगतानि आस्ताचि मन्त्रशालनगतानि विगृह्णितिकूटानि तेषा भूगिप्रतिष्ठित
स्वेन स्वतन्त्रकूटत्वादिति सप्रवृत्तिगाथाया पद्वयकूटद्वयेत्यत्र चोऽनुक्तसमुच्चये तेन वक्तुस्त्रि शत्रुपञ्चकूटानि तथाअष्टौ जयुयमगतानि तायत्येयशास्मलो
यमगतानि भद्रशालयमगतानिच स्वचक्ष्या उद्यम्याः श्रवस्थाकानि यास्याणि, ननुतत्रिं एतद्गाथायिवरणसूत्रे यत्तारि सप्तसप्तकूटसया प्रत्येयकूटे

यासहरकूटा त्वयानुङ्ग शस्कारकूटा तिस्रिखलुसुरात्रेयह्मकूटसया नवमद्वकूटा एवामेव सप्तुवायरेण,
जम्बूद्वीवे २ वत्तारिसप्तकूटसया अत्रातिष्ठिमस्काय ॥ ५ ॥ जम्बूद्वीवेण नत्ते ! दीये नरहेवासे कइतीत्या

लोपुतवेताक्ष्याः प्रमत्ताः ? गौतम ! जम्बूद्वीपे २ पट्वयंपरपर्वताः, एकः सन्दरपवतः, एकचित्रकूटः, एकविचित्रकूटः, द्वीयमकपर्वती,
द्वीकाभ्यनकपर्वती, विशतिः वचस्कारपर्वताः, वक्तुस्त्रि शदीपंवेताक्ष्याः, यथमेयसपूर्वापरं जम्बूद्वीपे द्वीपे द्वेयको-
जयूद्वीपनामे द्वीपमत्रविधे विषय अने उगयात्तर पयत २६८ होत्र एवयो विधे करे ४ अष्टौ द्ववार । जम्बूद्वीपनामे प्रेममयम् । द्वुधीपने विधे केतला य
पंपरकूट पवतना कूट केतला धरकार पवतनाकूट केतला वेताक्ष्य पुर्यंतना कूट केतला नेरु पवतना कूटछे । इ गौतम ! बुद्धिर्मयत शिपरीनां इग्यारे
इग्यारे, मङ्गाहिमयत रूपीना आठ १ नीपचनीलयतना मव २ इमसर्व ५६ वर्षपरनां कूटसोशसुरशयपारे ध्यार २ कूट सोममस गधमादन ए वेगज
दतत्र सात २ भालवत विद्युत्प्रम एवे गजदन्तनो मव २ इमसर्वमिलिने ९६ कूट वपारा पर्वतमा एके वेताक्ष्ये नयनयकूट इम चोत्तीस वेताक्ष्ये ३०६ कूट
वेताक्ष्य पवतना नेरुपवतगे विधे मव कूट नदगधमना इम सर्वमिलिने जम्बूद्वीपने विषय ध्यारये आनव सप्तसठि कूट होत्र ४६७ वंगकष्टु सोयेंकर

कोप्रपङ्क्तयोः प्रत्येकं त्रयं २ काञ्चनकसङ्गात्वात् तथा विशतिव्यस्तारपवताः तत्र गजदन्ताकारागन्धमादयश्चत्वारः तथा ऋतु प्रकारे महाविदेहे प्रत्येकं चतुष्टयं २ सप्त वात् पौष्ट्याश्चतुष्टयः सुरताः द्वेयपि निमित्ता पयोक्तव्यस्याद्याः तथा चतुस्त्रिंशद्दीर्घदेताख्या ह्यग्नि शट्त्रिंशदेषु भरतेरावतयो य प्रत्येकनेत्रैकभावात् चत्वारो देताख्याः क्षिप्तवतादियं चतुष्टये त्र्येषु एतेकभावात् एवानेव सप्तुद्वावरेत्यति प्राग्यध् ज्युष्टीपट्टीये एकोनसप्तत्यपि के पवतयते भवत इत्यास्यास भयाऽन्येष तोपकट्टि । अरकूटानि । तत्र मूष ज्युष्टीयेकमित्यादि । गजद्वीपेष्टीये क्षियति वयपरकूटानि इत्यादि प्र-
मनूष त्वान्न सत्तरसत्रे पटपद्माशट्टपरकट्टानि तथापि पुनश्चक्षिप्तवस्तुकिमर्थोः प्रत्येकं मेकवेग महाक्षिप्तवस्तुकिमर्थोः प्रत्येकं मेकवेग महाक्षिप्तवस्तुकिमर्थोः प्र-

मगपद्मया दाक घणगपद्मयस्या धीसञ्चस्कारपद्मया चोष्ठीस दीह्वंश्चट्टा घत्तारिखट्टवेअम्हा एवामेव पुष्पा
धरेण ज्युष्टीवे २ दुशिअउणुसुरा पद्मयसयामव्रतिस्मि मस्क्राय ॥ १ ॥ ज्युष्टीवेण जते ! दीवे केअइश्था
यासहरकूटाना केअइश्था यस्कारकूटाना केअइश्था येअहुकूटाना केअइश्था मदरकूटाना प० ? गो० । छप्पखं

पठ ३ देरस्सवत्त ४ इरिये ५ रम्मकवये ६ महाअवत्त ७ ॥ ज्युष्टीये भवत्त । द्वापक्षियत्ता वयपरपवेताः प्रपत्ताः ? क्षियत्तोमन्दरपवताः

क्षियत्तविचिचूटाना, क्षियत्तोविचिचिचूटाना, क्षियत्तोपमकपवेताः, क्षियत्तः क्षान्धनपर्वताः, क्षियत्तोदीपदेताख्याः, क्षिय-

ताइयट्टइ केतला इम चताख्ये वेगीठन । ज्युष्टीपनामादुयापने विम ज्ञवयपर पवत्त पुनश्चक्षिप्तवतादिक एवमरु पवत्त ज्युष्टीपने समेक्षिच यक्षविच
कूट पवत्त यक्षविचिचिचूट पर्वत्त एव देवकुठ नादित्या वीयमक पर्वत्त उत्तर कुठ नादित्या विमइ काञ्चनगिरि पवत्त देवकुठ उत्तर कुठमध्यवर्ति इयइ
इने देवते इम इम विने काञ्चन पर्वत्त सोलसरुठरकागा अने अ्यार मज्झताकारे अचारा इम २० अचारा पर्वत्त जतीन विजये एवेको एवमरते एक
एवमरते इम ३३ स दीर्घं साको देताख्य देनवत्त देरस्सवत्त रम्मकवत्त इरिये एवेने एवेको इम अ्यारवत्त चाटला देवाख्य पर्वत्त इम सर्वेनिमित्ते

स्येक नव सर्वेष्वस्यया ५६ नवस्कारकूटानि पञ्चवति । तद्यथा । सरस्वतस्कारेणु पौनःश १६ प्रायेण चतुष्टयप्रायास्त ६४ गजवन्ताकृतियसस्कारेणु गन्
न्यागादनवीमनस्योः सप्त २ मास्ययद्विद्युत्प्रमयोः नवपति नमयगीतने यथोक्तसस्या श्रीचि पशुतराणि वेताक्यकूटशतानि सप्त भरतीरायतयो यिज
यानांच धैताक्येपु चतुस्त्रि गति प्रायेण नवसमयोरुक्तसस्यामयन चतुधैताक्येपुच कूटाभाय , अतएव धैताक्यसूत्रे न दीघपवीपादान विधीयणस्य य्य
मष्टेदकत्वात् अत्र च व्यवहृद्यस्याप्रायादिति सेरी नवतानिच मन्मयनगतानि यास्याचि ननद्रशाशवनगतानि विगृह्णितकूटानि तेषां भूगिप्रतिष्ठित
स्वेन स्वतत्रकूटत्वादिति सप्रहृदिगाथाया पतुयकूटशयेत्यथ चोऽनुक्तसमुच्चये तेन चतुस्त्रि गद्व्यपनकूटानि तथाअष्टौ जयूवमगसाणि तापत्येयशाएमसी
यमगसानि भद्राश्लवनगतानिच सवसक्यया ऽष्टपञ्चाशसक्याकानि यास्याचि, नमुतचिं एतद्गाथायियरणसूत्रे यत्तारि सप्तसठाकूटसया प्रत्येयकूपे

वासहरकूटा त्रयान्ह्रयस्कारकूडा त्रिणिबुधुरात्रेयह्रुकूटसया नवमवरकूडा एवामेव सपुष्पावरेण,
जयूदीधे २ चत्वारिसप्तकूटसया जत्रातिसिमस्काय ॥ ५ ॥ जयूदीधेण जते ! दीधे नरहेवासे कइतीत्या

सोवृत्तवेताक्याः प्रचत्ता ? गीतस ! जम्बूद्वीपे २ पट्वर्यपरपर्यताः, एकाः सन्वरपवतः, एकचित्रकूटः, एकोविचित्रकूटः, द्वीयसकपयती,
द्वीकाञ्चनकपर्यती, विगतिः यचस्कारपर्यता , चतुस्त्रि गदीचवेताक्याः, परत्यारोचृतवेताक्या , एयमेवसपूर्वोपरेण जम्बूद्वीपे द्वीपे द्वेएको-

जम्बूद्वीपमाने ज्वयीपनइविधे यिसइ अने उगवासर पवत रईद होइ एइयो तिये करे ४ कश्यो द्वयार । जयूद्वीपमाने सेभामयन् । ज्वयीपने विधे केतला य
पपरकूट पयतना कूट केतला यरकार पवतमाकूट केतला येताक्य पर्यतना कूट केतला संठ पवतना कूटछे । इगीतस ! चूझाईमयत शिपरीनां इग्यारे
इग्यारे, नइाईमयत रूपीना आठ २ नीपचनीलयतना मय २ इमसय ५६ पर्यपरनां कूटसीसमरलयपारे ध्यार २ कूट सामसच गधमादन य धेगज
इंतइ सात २ मासवत विद्युत्प्रम एये गजइतने मय २ इमसयर्मिलिने ८६ कूट धपारा पर्यतना एके धैताक्ये नवनवकूट द्रग चोसीच धैताक्ये ३०६ कूट
धैताक्य पवतना नेरुपयवगे विधे नव कूट नवनयनमा इम सर्वेगिलीने जम्बूद्वीपने पिपइ ध्यारये अतइ सतसठि कूट सोइ ४६७ इमकइत्तु तीयेकर

रं नदीचात्रस्तारवत्यौ तयोः समुद्रसगने सागप्रमासो वरदमास्मन् तत्रत्यायेवया तनैव विजयसूत्रेचायविशेष विजयसरकगगादि ४ महाजदीना यथाई श्रीताशीतोदयोः सगने सागप्रमासास्यानि सावनीयानि नवरदमास्यानि, तेषां मध्यगतानि भाष्यानि एयमेयपूर्वापरमीलेन एक द्युत्तर तीपयत मयतीत्यास्यासन्ति । अथअेषयः । जमुद्वीयेइत्यादि । प्रसूत्रसूत्रम् । वरसूत्रे गौतम ! जमुद्वीयेद्वीये अष्टपट्टियद्यापरमेषयः विद्याधरावाचमुता वैताख्याना पूर्वापरौवण्यादिवरिष्ठिना आपतमेवला भवति चतुलि श्रुत्यपि यैसाक्ष्येषु दक्षिणत उत्तरसय एकेकये स्थिभावात् सयैवाष्ट-

कं वद्विष्ट्यात् त्रिज्जाहरसेढीत् कं वद्विष्ट्यात् २ अद्विष्ट्यात् २ अष्टसठोविज्जाहरसेढीत्
अष्टसठिष्ट्यान्निनुगसेढीत् ५० ? एवामेव सपुष्टायरेण ॥ जमुद्वीवे २ छत्तीसे सेढीसए भव तित्तिमस्काय ॥ ७ ॥
जमुद्वीवेण मते दीवे कं वद्विष्ट्या चक्षुत्रहि विजयात् कं वद्विष्ट्या रायहाणीत् कं वद्विष्ट्या तिमिसगुडात् कं वद्विष्ट्यात्

एतानि प्रश्नानि ? एवमेयसपूर्वापर, जमुद्वीये द्वीपेवस्वारिसप्तष्टयतानि मयतीत्यास्यात्, जमुद्वीये २ ५० । मारतेवैकतितीर्षानि प्रश्नानि ? गौतम ! श्रीवितीर्षानि प्रश्नानि ? तद्याया-सागय १ वरदाम २ प्रमास ३, जमुद्वीये ५० । द्वीपेरेखतेवै कतितीर्षानिप्र० तद्याया-सागय १ वरदाम २ प्रमास ३ जमुद्वीये २ ५० । महाविदेरेवै एकेकस्मिन् चक्षुत्रावविजये कतितीर्षानि प्रश्नानि ? गौतम ! श्रीवितीर्षानि प्रश्नानि ? तद्याया सागय १ वरदाम २ प्रमास ३ एवमेव सपूर्वापर, जमुद्वीये २ एकद्व्यत्तर तीपयत मयतीत्यास्यात्, जमुद्वीये २ ५० ।

(महाजल उत्तरवानास्थामक तैतीयकदीव जिह्वा भरतएरवतना तीर्ष जगती समीपे अर्जे महाविदेइनातीर्ष सीतासीतोदामहामदीने समीपे आणया) जमुद्वीपमासा इमगवम ! दुधीपने विदे केतली बिद्यापरानि अष्टि विद्यापरनष्ट विमयानास्यामकदे केतशी आभिषोग्य देयताने रइयानी अष्टिख ४ । हेगौतम ! जमुद्वीपमाने दुधीपने विपह अरसठिविद्यापरानी अष्टिदे ६- आभिनुगरेवतानी अष्टिखइ इममयमिलीने जमुद्वीपमासा दुधीपने विदे

धस्याविरोधः सुष्यते एतेनैव निर्गन्ताकारकत्वेन स्वतन्त्रनिर्गन्ताकारकूटेषु गणना अयमेयाद्यय ध्यपन्नकूटसंख्यासूत्रपञ्चकारणेन सूत्रकृता ह्ययमेव यद्व्यापि-
 यते यत् प्राक्कल्पनकूटाधिकारे अविशमते जम्बूद्वीपेदे सप्तमकूटेषाम यष्टएकसंज्ञे इति सूत्रं तद्विस्तीर्णमात्रापर व्याख्येयमिति सर्वसम्पत् । अथ
 तीर्थानि । जम्बूद्वीपे २ इत्यादि । प्रसंगे तीर्थानि च किंवां असंख्येयसीमासुरसायनाद्यै नद्याजलावतरवस्थानानि वनरसूत्रे प्ररते श्रीणि तीर्थानि प्र-
 वृत्तानि । तद्यथा । मागधं पूर्वस्यां गङ्गासङ्गनेचमुद्रस्य वरदावर्द्धिबर्सां प्रभास पवित्राणां सिधसुगमे समुद्रस्य उर्वरीरावतसूत्रमपि भावनीय । नव

प० ? गो० । तर्ह्यतित्या प० ? त० मागहे १ धरदामे २ पञ्चासे ३ जम्बूद्वीपे ण ज्ञते ! दीधे एरवए यासे
 कर्ह्यतित्या प० ? गो० । तर्ह्यतित्या प० ? त० मागहे १ धरदामे २ पञ्चासे ३ जम्बूद्वीपे ण ज्ञते ! दीधे
 मद्वाविदेहेयासे एगमेगे वक्ष्यवहिविजए कर्ह्यतीत्या प० ? गो० । तर्ह्यतित्या प० ? मागहे १ धरदामे २ पञ्चासे ३
 एवामेव सपुष्पाधरेणं, जम्बूद्वीपे २ एगमेगिउधरे तित्यसए जव तिसिमरकाय ॥ ६ ॥ जम्बूद्वीपे ण मते । दीधे

नक्षत्रस्य विषे पर्वतयते भववद्व्याख्याय, जम्बूद्वीपे द्वीपे विपत्तिवर्षपरकूटानि, विपत्तिवर्षाकारकूटानि, विपत्तिवर्षाकारकूटानि, विपत्ति
 मन्दरकूटानि, मञ्जुसालि ? गीतल । मन्दपञ्चासृर्षपरकूटानि, वलवतिवर्षाकारकूटानि, भीति पञ्चसृर्षादि वेताख्याकूटगणानि, मन्मन्मन्मन्
 द्वार ५ जम्बूद्वीपे विषे भववद्वीपे भरतदेवद्वीपे केनीतल । विषय तीर्थे जलावतरवस्थानाद्वीपे । तेकेहा मागध तीर्थे पुब्वदिशि गणासमुद्र
 धगमस्यानद्वीपे १ वरदामतीर्थं इति विविधिमन्त्रे २ प्रभासतीर्थं पञ्चिदिशि विष्णुसमुद्र सगल्याने जम्बूद्वीपे विषे जगवन् एरवत बर्षे केतला तीर्थे,
 देनीतल ! तीर्थपतीर्थे । तेकेहा मागधवरदान प्रभास ३ । जम्बूद्वीपे विषे मद्वाविदेहेयवद्वीपे यज्ज्वीपकवति नी विषयने विषद केतलातीर्थे देनीतल
 विषयतीर्थे मागध १ वरदान २ प्रभास ३ यज्ज्व इत्यनेन विषे एकादशे तीर्थे एकादशे तीर्थे एकादशे तीर्थे एकादशे तीर्थे एकादशे तीर्थे

रं नटीचाचरकारकवत्यो तयोः समुद्रसगने मागप्रभाये वरदामाक्ष्यं तत्रत्यापेक्षया तत्रैव विजयसूत्रेचायविशेष विजयसरकगगादि ४ महानदीना ययाई शीताशीतोदयोः सगने मागप्रमासाक्ष्यानि मावनीयानि मवरदामाक्ष्यानि तेषां मध्यगतानि भाव्यानि एवमेवपूर्वोपरमीलनेन एक द्युत्तर तीपयत भयतीत्याख्यातमिति । अथमेवयः । जम्बूद्वीवेवत्यादि । प्रससूत्रव्याक्त । उत्तरसूत्रे गीतम । जम्बूद्वीपेद्वीपे अष्टपट्टिचिद्यापरश्रेण्यः विद्याधरावासमृता वेताख्याना पूर्वापरोक्ष्यादिवरिष्ठिका आपतसेवसा भवति यमुनि गत्यपि वेताख्येपु दक्षिणत उत्तरतश्च एकैकं द्विमायात् सचेवाष्ट-

के वइश्चात् यिज्जाहरसेढीत्तु के वइश्चात् आभिन्तगसढीत्तु प०? गा० । जम्बूद्वीवे २ अष्टसठोयिज्जाहरसेढीत्तु अष्टसठिश्चान्निन्तगसेढीत्तु प० २ एवामेव सपुष्पायरंण ॥ जम्बूद्वीवे २ छत्तीसे सेढीसए मय तित्तिमस्काय ॥ ७ ॥ जम्बूद्वीवेण मते दीवे के वइश्चा चक्कुत्रहिचिजयात्तु के वइश्चा रायहाणीत्तु के वइश्चा तिमिसगुडात्तु के वइश्चात्तु

एतानि प्रश्नानि ? एवमेवसपूर्वोपर, जम्बूद्वीपे द्वीपेवत्वारिसहाष्टद्वयतानि भयतीत्याख्यात, जम्बूद्वीपे २ भ० । भारतेवर्षेकवितीर्यानि प्रश्नानि ? गीतम । श्रीबितीर्यानि प्रश्नानि ? तद्यथा-माग्य १ वरदाम २ प्रभास ३, जम्बूद्वीपे ४० । द्वीपेरेवतेवर्षे कतितीर्यानिप्र०तद्यथा-माग्य १ वरदाम २ प्रभास ३ जम्बूद्वीपे २ भ० । महानदिदेवर्षे एकैकस्मिन् चक्रवर्तिविजये कतितीर्यानि प्रश्नानि ? गीतम । श्रीबितीर्यानि प्रश्नानि ? तद्यथा माग्य १ वरदाम २ प्रभास ३ एवमेव सपूर्वोपर, जम्बूद्वीपे २ एकद्व्युत्तर तीपयत भयतीत्याख्यात, जम्बूद्वीपे २ भ० ।

(महाजल उत्तरवार्तास्थामक तेतीपकहीद्वि जिह्वा भरतयुद्धतना तीपं जगती समीपे छनं महाविदेहनातीपं सीतासीतोदामहागदीने समीपे जाणया) जम्बूद्वीपमासा हेमगवम् । द्रुवीपने विवे केतली विद्यापरनि श्रेणि विद्यापरनश्च विमवानास्यानकछे केतली आभियोग्य देवतानं रक्षामी श्रेणिछद्म । हेमीतम । जम्बूद्वीपमासे द्रुवीपने विपद् अरवठिविद्यापरनी श्रेणिछद्म इममूर्धनिक्षीर्णे जम्बूद्वीपमासा द्रुवीपने विपे

गुहाः चतुस्त्रिंशत्कृतमासकादेवाः चतुस्त्रिंशद्वर्षमासकादेयाः चतुस्त्रिंशत्प्रमसकृतमासकाः पर्वताः प्रमसाः ? प्रतियोज्ञ सम्मयतयक्रवर्ति नोद्विग्वि-
जयसूचकनामन्यासासार्धनेकेकसङ्गतात् यथाचविक्रयद्वारेप्रक्रांठेराक्षान्यादिप्रसोररसूत्रे तद्विजयांतगतस्वेनेति । अथप्रदाः । जयुद्दीये २ प्रत्यादि । प्रम-
सूत्रयस्य सप्तसरसूत्रे योरुग्रमसङ्गदा पद्वर्षपरराखी ग्रीताशीतोदयस्य प्रत्येक पक्षे अथसप्तशिलाः । जयुद्दीयेइत्यादि । जयूव्वीपेद्वीपेकियत्यास-
हामद्योवर्षपरेत्यस्तासख्यातुह्यपदेशसि यपपरद्वेभ्यः प्रयइन्तिनिगच्छतीति यपपरप्रयइहा अन्यथा कुलप्रमयाणागपि यपपरनिसप्तस्यकुलप्रमयत्येन
यपपरप्रमयाइति वाच्यस्यात् कियत्यः कुलप्रमवा वर्षपरमितववति कुलनिर्गताः ग्रीतस । जयूद्वीपेद्वीपे चतइ ग्रमशानद्योयपपरइदप्रमवा भर-

જત । દીન કેવઈશ્યા મહદ્દા પ૦ ? ગો૦ સોલસમહદ્દા પ૦ ? ॥ ૧ ॥ જગ્ગુદીવિણ મંત્ર । વીધે કેવદ્દજ્ઞાન
 મહાણદ્દત્ત ધાસહરપણ્ણહાત્ત કેવદ્દજ્ઞાત્ત મહાણદ્દત્ત પ૦ ? ગો૦ જગ્ગુદીવે ? ચણ્ણસમહાણદ્દત્ત
 ધાસહરપણ્ણહાત્ત તાચસરિમહાણદ્દત્ત કુઠ્ઠપ્પયહાત્ત એવમેચ સપુણ્ણાચરેણ જગ્ગુદીવે ? ણણ્ણમહાણદ્દત્ત ભવતિ

मालकादेवाः, वतस्त्रिभुवाद्यमासकादेवाः, वतुस्त्रिभुवपभुक्ताः पवताः प्रपताः ? जस्य ह्रींवे कियन्तोमहावृहाः प्रपताः ? गीतम् । पोह
शमहावृहाः प्रपताः ? जस्य ह्रींवे २ कियत्योमहापद्याः ययपरप्रवहाः, कियत्योमहापद्या कुवहप्रवहाः, प्रपताः ? गीतम् । जस्य ह्रींवे २ वतुदेगज
हानथा ययपरप्रवहाः, पट्टसतिर्नहानथो कुवहप्रवहाः, ययमेवसपूर्वापर जस्य ह्रींपट्टीवे मवतिर्नहानथो मवन्तीत्याम्यातम् ? जस्य ह्रींपेट्टीवे

मठभाली देवता श्रीसीध स्वपन्न कूट ३४ पर्यन्त दशर ८ ॥ जयहोपनामा हेभगवन् । १५ द्रष्टव्य छ यपधर
पर्यन्त एकेकी पाचदेवकसमाहे पांच स्तम्भरूपे इम १६ द्रष्टव्यार ८ ॥ जयहोपनामा हेभगवन् द्रुयीपनें यियइ केसली माटीनदी यर्पधर पयसमा द्र
इयकी श्रीबलीनें यहइइ छनें केसली माटीनदी यपपर पयस समीपे कुष्ठपकी मोकलीने पढेडे, हेगीसम । जयहोपनामा द्रुयीपने विपे एकेकदे

अष्टि राजिणाम्यमेव एवमेव पूर्वापरभोक्तृनेन अंबूदीपेद्वीपे मद्भिर्भयद्वि शदपिक भेखितभवतीत्याख्यात । अथविजयाः । अंबूदीपेति । प्र-
भयूय्यन् । उत्तरपूर्वे नम्बूदीपेद्वीपे अतुस्त्रि शस्रवर्तिविजया साश्रुप्रियमहाविदेहविजया द्वेभजतैरावते उभयोरपि अकवतिविजेतव्यतेत्रलं
ऊरुपस्य अकवतिविजयाशदवाप्यस्य सत्यात एव अतुस्त्रि शद्राज्यास्य अतुस्त्रि श्रुतिमित्रशः । प्रतिविशारुमेकेकसमयात् एव अतुस्त्रि श्रुतिमित्रशमपात-

स्वरुपस्त्रायगुहात् केषहृया कयमालगादेवा केषहृया उमन्नकूटा प० ? गो० !
जम्बूदीये २ चोत्तीस चक्रयहियजया चोत्तीसरायहाणीष्ट चोत्तीसत्तिसगुहात् चोत्तीस खरुप्यवायगुहात्
चोत्तीस कयमालगादेवा चोत्तीस जहमालगादेवा चोत्तीस उमन्नकूटापस्त्रया प० ? ॥ ८ ॥ जम्बूदीयेण

कियत्योविद्यापरअवयः, कियत्योविद्यापरअवयः प्रजसाः १ गीतम । अम्बूदीये २ अष्टपष्टिविद्यापरअवयः, अष्टपष्टिद्याभिपीनिकसेयपः,
प्रजसाः १ एवमेवजपूर्वापदं, अम्बूदीये २ मद्भिर्भयद्वि शदपिक भेखितभवतीत्याख्यात, अम्बूदीये २ म० । कियतः अकवतिविजयाः, कियत्योराजधान्यः,
विदत्योविजगुहाः, कियतः अकवत्यराजगुहाः, कियतः उमन्नकूटादेवाः, कियतोमन्नकूटादेवाः, कियतोमन्नकूटादेवाः, कियतोमन्नकूटादेवाः, कियतोमन्नकूटादेवाः,
तन । अम्बूदीये २ अतुस्त्रि शस्रवर्तिविजयाः, अतुस्त्रि शस्रवर्तिविजयाः, अतुस्त्रि शस्रवर्तिविजयाः, अतुस्त्रि शस्रवर्तिविजयाः, अतुस्त्रि शस्रवर्तिविजयाः

एकजा चोत्तीस भेखित १३६ इनवीये कर श्रुतार ९ अष्ट जम्बूदीपनामा ऐमनवम् इवीपने विदे केतसा अकवति ने जीतबायोग्यतेत्र अकवत्यविज
यद्वर अतसा राजधानाकर केतली तितिका केतली अकवत्य श्रुतादे केतसा कत्यसाकनार्ने दवतादे तिमिन्नागुफाणा अचिष्टायक केतसा मृत्युभाला
भार्ने देवतादे यद्वमपात श्रुताणा अचिष्टायक केतसा अकवत्यकूटभार्ने पर्वतदे देगीतम । अंबूदीपने विजय चोत्तीस अकवतिना विजयदे चोत्तीस भाद्रा
विदेदे एकमत एकरएवत इन ३४ चोत्तीस ३४ राजधानी चावीच तिमिन्नागुफा ३४ चोत्तीस अकवतीदेवता ३४ चोत्तीस

वते सुवच्छब्दापूर्वे लवच रूप्यकुलापविष एवनेव पूर्वापरसीशनेन जयवृद्धीये हेमयतैरस्ययतयोः क्षेत्रपो द्वैवशसहस्राक्षर नदीशतसरस्र नवतीत्येव
वनाख्यात एव शससहस्रयवशाश्चर्यादिप्रसख्याया चर्खाणि प्रतीयते ख्यस्या यष्ट्यन्वाशतसहस्राण पतुर्गुणेन सख्याशाखायाचः स्यात् दृश्यतेष्व
शसुमाश्चर्यादीर्मतिवति ययारागलक्ष्मणावित्यत्रामशदेन वाशरयिः लक्ष्मणशसश्चयात् प्रतीयते नतुरेणुकामुतइति सथा जयवृद्धीयेवत्यादि ।
मुक्षोचं । द्वयोपयोः सहात्मी इत प्राग्बदेय इतीति हरिसज्जिलापूर्वोक्तवगा हरिवर्गे हरिकाशा भोपराशयगा रम्यके नरकाता पूयास्ययगा नारी

सलिलासहस्रा प्रव्रतित्तिमस्क्राय ॥ जयदीयेन जत । दीवे हेमत्रयहंरयावपमुवाचसु कडंमहाणइत प० ?

गो० । वस्तारिमहाणईत प० ? त० रोहिण्या रोहिण्यसा सुवच्छब्दा रुप्यकुला रुप्यकुला तत्यण एगमेगा महाणई ए
ठावीसाए २ सलिलासहस्रसहि समगा पुरत्यिमपञ्चत्यिमेण लक्षणसमुद् समर्पई,, एवामेव सपुष्पाश्ररेण ॥

पट्पन्नाशरसलिलासहस्राणि मन्वन्तीत्याख्यात । जम्बूद्वीपे द्वीपे हेमयतैरस्ययतयायपयोः कियत्योमहाभय प्रप्राः ? गीतम । वतस्त्रोमहा
महा प्रप्रा ? तद्याया राहिता १ रोहितसा २ सुवच्छब्दकुला ३ रौप्यकुला ४ तत्रैकैकामहामदी अष्टाविंशतिभिः सज्जिलासहस्रै समग्रापूयपधि

प्यार महामदी । लेकहा गगा १ विपू २ रत्ना ३ रत्नवती ४ तिहा एधमदी एकेकी मोटीमदी यमहु १४ हजार नदीए महित परीयरीपकी
१४०० पूय पधिम दिजे लवच समुद्रमाह आइहे । जम्ब्यार नदीनो परिवार मिसीने जम्बूद्वीपनामा द्वीपनाम धिये जरत ऐरयत क्षेत्रने विपे छ
स्पस इयार नदीइह ५६०० इमकधुं तीय करव ॥ जम्बूद्वीपनामा हेजयन् । द्वीपने विपे इमयत ऐरस्पयत विपे केतली मोटीमदी है । हेगीतम । प्यार
५ मोटीमदी है । लेकहा रोहिता १ राहिसा २ सुवच्छब्दकुला ३ रूप्यकुला ४ तिहा एधमादिकी एकेकी मोटीमदी छठवीस २ हजार २००० नदी
मदिन यकी पूने पधिम दिशय लवच समुद्रमाहि आइहे । जम्ब एधमदीने परिवार मिसीने जम्बूद्वीपनामा द्वीपने हेमयत ऐरस्पयत क्षेत्रने विपे

तमगादयः प्रतिष्ठश्च द्विविधायात् कुडप्रजवाः यदस्मत्सिद्धिमानस्य तच्च श्रीताया उदीच्येष्टसुविज्ञयेयु ग्रीतोदायायाम्येष्टसुविज्ञयेयुन एवेकयष्टप्रा-
वेन योद्धग रत्नारत्नवत्यष्ट एवं चतुःपट्टि ह्यवश्यं प्रागुक्ता अतर्जयः सर्वमोक्षते षट्सप्ततिरिति कुलप्रमवाभासु ग्रीताश्रीतोदापरिवारवतस्वेना
ऽसमवाद्यि मङ्गलदीप्त्य स्मरतिनङ्गलद्यो प्रवर्त्तनीत्याख्यातमिति ॥ अथैतासां चतुर्वर्गमङ्गलदीपपरिवारचण्डुपेतत्वेन भाष्य । एवमेव पूर्वोपरय चतुर्वर्गपटसप्ततिरुपसृत्यामीभिर्नेन
जम्बूदीपे नवतिनङ्गलद्यो प्रवर्त्तनीत्याख्यातमिति ॥ अथैतासां चतुर्वर्गमङ्गलदीपपरिवारचण्डुपेतत्वेन भाष्य । एवमेव पूर्वोपरय चतुर्वर्गपटसप्ततिरुपसृत्यामीभिर्नेन
नवरं यद्भूतेरावतयो युगपद्विषयं ततस्त्वान्नदीनद्यात् भरते गन्धर्वलक्ष्यचतुर्वर्ग विष्णुः पश्चिमलक्ष्यचतुर्वर्ग प्रविशति ऐरावते चरत्तापूवचतुर्वर्ग रत्नव-
त्यपरचतुर्वर्ग तथा जम्बूदीवेति निगद्विषयनवरं ऐरावतदैरस्यवतयोः समानयुग्मिष्येनत्वेनचतुर्वर्गः । ऐरावतैरोद्दिष्टापूवेलक्ष्यराहित्याग्रापश्चिमं ऐरावत-

स्तिमखायं ॥ जम्बूदीवेण मते ! दीवे नरहेरयपुसुवासेसु कष्टमहाणईष्टं प० ? गो० । चक्षारिमहाणईष्टं प० ?
गो० ! गगा १ सिंधू २ रक्षा ३ रसवई ४ तस्यण एगमेगामहाणईष्टं चउद्वसहि २ सल्लिखसहस्रेहि समगा
पुरत्यिमपञ्चत्यिमेणं लवणचतुर्वर्ग समप्येई एवामेव सपुष्पाधरेण जम्बूदीवे २ नरहेरयपुसुवासेसु लवण्य

नरहेरावतयोवर्षयोः क्षिप्रत्योमङ्गलद्यः प्रज्जसाः ? गौतम ! अतस्त्रोमङ्गलद्यः प्रज्जसा ? तद्यथा गङ्गा १ सिन्धुः २ रक्षा ३ रत्नवती ४ तत्र एकेका
मङ्गलदीपचतुर्वर्गयिः सत्सिद्धिचतुर्वर्गैः समानापूवंपश्चिमयोस्तवचतुर्वर्ग समुपसृपति, एवमेवमपूर्वोपरय, जम्बूद्वीपेद्वीपे भरतैरावतयोवर्षयोः
त्रये विधे ब्रह्म इमसावर्षेयं जगत् नरहेरमोटी नदी नदीपरं पर्यंतमा ब्रह्मचकी मीनलोने बह्वर्ष एकेके विप्रप नदी इममनीस विजये ६४ अने वारे ब्र-
ह्मनदी इम ७ नदी इम नोटीनदीनिषपनीसवतने भूते लंडपकीनीकतीने बह्वर्ष इमसबबह्वर्ष अने ब्रह्मोत्तर एकटी मलीने जम्बूदीपमनाडुवीपने
विपद नैज नोटी नदीदीप इमकष्टु पीनैकरह । जम्बूद्वीपमना देमचतुर्वर्ग । जम्बूद्वीपने विधि भरतैरत्नचतुर्वर्गने विधि जेउत्तरी नोटीनदीके । देवीचत । देवीचत ।

वाहरिकातापाय पटपुष्पाग्रत् २ सङ्ख्यादि सर्वमीशमेपथोक्तसस्या । अथमेकतस्तत्परवर्तिमीमांसस्या प्रश्रयितुमाह । जमुद्वीवेइत्यादि । व्यक्त गवरं ।
 उत्तरसूत्रेभ्यसस्या इतिवसूत्रवद्भाषाया यथाङ्गानदीनां नामानु विद्योपः स्वयमेवोप्यः । ननु मेरुतोदधिषोत्तरनदीसस्यामीमने सुपरिवारे उत्तरद-
 चिबप्रवहे गीतात्रातोदे क्वं नमीक्षिते उच्यते । प्रश्रयुग्रहि मेरुतो दधिषोत्तरदिग्भागवतिपूर्वोपरसमुद्रप्रयेगरूपविगिष्टाययिपयञ्च सेन मेरुतः शु-
 द्धपूर्वोपरसमुद्रप्रयेगिन्यो रतयो निर्वचनसूत्रे ऽनस्तमांवा । यथा प्रश्रनिर्वचनदामस्य गिष्टव्यवहारात् । अथ पूर्वोभिमुत्तः । विषत्यो लयकोव प्रवि
 गमीत्याह । जमुद्वीवेदीवेइत्यादि । जमुद्वीवेदीवे कियत्यो नद्याः पूर्वोभिमुत्तः कियत्यः पूर्वसमुद्रप्रयेगिन्य इत्ययः । इदं प्रश्र
 सूत्र केवलगदीनां पूर्वदिग्नामित्तरूपप्रष्टव्यविपयञ्च तेन पूर्वस्मात् प्रश्रयुग्राद्विभिद्यते उत्तरसूत्रे सप्तमदीक्षतावि अष्टायिगतिष सङ्ख्याणि यावत्

मेण लवणसमुद्र समप्पेह, एवामेव सपुष्पाग्रेण ॥ जमुद्वीवे २ हरिवासरम्भगवासेसु दोचऊत्रीसा सलिला
 सयसहस्रा नवतिष्ठिमस्काय ॥ जमुद्वीवेण भते । दीये महाविटेहेवासे कइमहाणइंन प० ? गो ! दोमहाणइंन
 प० ? त० सीच्याय सीत्तंआय तस्यण एगमेगमहाणइं पंचहि २ सलिलासयसहस्रेहि वन्नीसाएस्य सलिला

आन्तः ३ नाराकात्ता ४, तरेक्कासहानदी पटपुष्पाग्रदिः सलिलासङ्ख्यैः समप्तापूर्वपदिमयाक्षत्रकसमुद्र समुपसर्पति, एवमेवसपूर्वोपरेण, ज-
 मुद्वीवे २ हरिवपरम्यकवयोः द्येवतुविगति सलिलाशतसङ्ख्ये भवतइत्याख्यात, जन्मद्वीवेद्वीवे महाविटेहेवै कियत्योमहाणद्य प्र-

पावीस हजार नरीइह २२४०० इमकट्टु सीथे करह । जमुद्वीपमामः इजगयम् । द्वीपने यिवे सङ्घाविदेह क्षेत्रम यिवे केतली गोटीमदीते । वे गीत
 म । वमोनीनरीजे । तरेक्का सीता १ सीतोदा २ तिहं एवेमाक्षिनी एकेकी माटीमदी पांचपाच क्षाय नदीय् अर्मे पत्तीस ३२ हजार गदीय सचित
 पकी पूव पदिम दिगह सवय समुद्रमाह आइछे । इम एह ये नदीनो परिवार मिमीमे जमुद्वीपनामा द्वीपमे विपह महाविदेह क्षेत्रमे विपे द

ज्ञाताचार्यराजवणा शवसस्वया जम्बूद्वीपे द्वीपे हरिकपरम्यज्जपयो हूँ नतु यैग्रितिसहस्रापिबे सलिलाग्रतसहस्रे जयतइति पट्पञ्चाग्रतसहस्रायां
 नतुगुबने येरावतएवलीमात् आत्रापि सहस्रपरतया व्याख्यान प्राणवत् तच्च जम्बूद्वीपेइत्यादि । व्यक्त भवर । श्रीताम्रीतोदायेत्यत्र चकारोद्वया सु-
 स्वाकसताद्यातनायः तेन समपरिवारत्वादिक्र शास्त्र समुद्रप्रवेयः श्रीतायाः पूर्वस्यां श्रीतोदायास्तत्परस्यामिति । व्याख्यातो विद्योप्रसिपतिरित्यत्र
 टाद्व्योतरनद्यपिका यास्या नद्यादिदेवनदीस्वाविशेषात् शेया युद्धप्रभवमद्यय श्रीताम्रीतोदापरिवारनदीसुस्तर्गताइति मसूत्रकृता सूत्रे पुण्यविद-
 ताः । अयमेकतो दक्षिणस्याब्जित्यो नद्याइत्याह । जम्बूद्वीपेदीवे मन्दरपर्वतयइत्यादि । व्यक्त भवर उत्तरसूत्रे एकपक्षवतिसहस्रापिका सन्निभागतसह
 स्र । नपादि । भरतेगङ्गायाः सिन्धोश्च नतुर्द्वय २ सहस्रादि देभवतेराहिनायाराहितार्थायाथाष्टाविश्वविरसाविश्वविरसावि हरिवर्षे हरिससिसा-

जम्बूद्वीपे २ हेमचयहेरमुखपुसुत्राससु धारसुप्त सलिलासयसहस्रे नवतित्तिमस्कार्य ॥ जम्बूद्वीपेण भते ! द्वीपे
 हरिवासरम्मगवासेसु कईमहाणईतं प० ? गो० । चत्वारिमहाणईतं प० ? त० हरिसलिला हरिकता णर
 कसा णारीकता, तस्यण एगमेगा महाणईतं तप्पस्याए २ सलिलासहस्रेहि समग्गा पुरत्यिमपञ्चत्य

मयोः लवचसमुद्र समुपशपति, एवमेवजम्बूद्वीपेपरिच, जम्बूद्वीपे २ हेमचयहेरस्यवतयोर्वयोः इवाद्योभर सन्निभाग्रतसहस्र मवधोस्यास्यात १
 जम्बूद्वीपे २ हरिवर्षपरम्यज्जपयोः क्षिपत्यीज्जानद्यः प्रकृताः ? नौतम । चतस्रोमहाणद्यः प्रकृताः ? तद्यथा-हरिसलिला १ हरिकता २ भर-

चारच इकार अर्धे एकसाय नदीद्वय १, २००० वनजस्य, तीर्थे करे ॥ जम्बूद्वीपमाने हेमचयन् । द्वीपने विधे हरिवास रम्यच क्षेत्रने विधे केतसी मोटी
 नदीदी ॥ द्वीपतन । च्चार मोटीनदीद्वय । लेखेहा हरिसलिला १ हरिकता २ नरकाता ३ नारीकाता ४ विहा यथानादिसी यकोको मोटी नदी च० ५
 इकार नदीय सहित पूर्व पद्यमदिसि सचच समुद्रनदि जाइते । इमज्जानीनो परिवार निसीने जम्बूद्वीपमाना द्वीपने विधे रम्यच क्षेत्रने विधे केतसी

निरुक्ततद्वृत्तद्वैविचारवृत्त्यादियजनमिति श्रीरत्नशेखरमूरयसु स्वर्णेश्वरसमाधिं लब्धसपरिमहाश्वरं धारसञ्जलरुणं चैव परिशरुणं चैव
 रक्षास्यपण्यसञ्ज्ञायति । गङ्गानदीनां पूषणञ्जनञ्चतुरिति तस्यगुणमुत्तमस्य । नम्यस्य प्रत्येकमसुविश्रान्तिचक्षुःश्रमदीपरियाराः द्वादशान्तरमष्टाः सय-
 नदीसङ्गलनामाः कथं नगजिता लप्यते । इयं सर्वसर्तिसस्याः चतुर्दशलक्षद्विधस्य श्रीरत्नशेखरसूरिभिः स्वीयप्रश्लेषसमाचयसौ तथा प्रतिगङ्गानदी
 परिवारमीशने स्वस्वक्षेत्रविचारमूर्ते श्रीजिनभद्रगणविश्वनाथमहादिभूतकारैः श्रीमहायनिप्यदिभिषु भिक्तारैः शतरगदीपरिवाराऽस्यश्रेयोस्ताः, श्रीप-
 रिभद्रसूरिभिस्तु च्छाश्रीश्वेत्यादिनायायाः समष्ट्या चतुरशीतिप्रमाणाः सुसुगदीरर्गतजालं तत्स्थाने इमाय द्वादशगदी यतुर्दशानि २ गदीस-
 ज्ञेः सप्त निरुप्य यथास्तस्योऽपूरि । तस्याः पञ्चदशगदीसङ्गुचिज्ञां जलतोमण्डलं विभजयन्निजानीश्वर इतिपुष्टिसीतुषामविद्यमेव १

एग तयातुःसलिलासयससहस्रे पुरत्यिमपञ्चत्यिमानिमहे लत्रणसमुद्रं समप्ये ॥ जम्बूद्वीपेन जने ! दीवि
 मद्रसस पद्ययस्म उत्तरेण केवद्विष्टासलिलासयसहस्रमा पुरत्यिमपञ्चत्यिमानिमहा लत्रणसमुद्रं समप्ये
 ति । गो० ! एगेऽथातुः सलिलासयसहस्रे पुरत्यिमपञ्चत्यिमानिमहे लत्रणसमुद्रं समप्ये ॥ जम्बूद्वीपेन

जयन्तीत्यास्यात्, जम्बूद्वीपे २ मन्वरसपयतस्य दक्षिणतः कियन्तिचलितागतसप्तस्थाणि पूयपदिमाभिगुणानि लयचसमुद्रं समुपसर्पन्ति, भीतम ।
 एवंपण्ययतिचलितागतसप्त सप्त पूयपदिम भिमुलं ल चममुद्रं समुपसर्पन्ति, जम्बूद्वीपेद्वीपेमन्वरस्य पर्यन्त्योन्नतः कियन्तिचलितागतसप्तस्थाणि पू-
 राने पूये पश्चिमदिशि साङ्गमी लयच समुद्रमात्रं जाह्वे । गो० एक लाप स्तु प्रजार पूय पश्चिमदिशि साङ्गमी लयच समुद्रमात्रं जाह्वे जम्बूद्वीप
 मामा भगवन् द्वापने दिवे केतला साङ्गमी पूयपदिम साङ्गमी लयच समुद्रमात्रं जाह्वे । जम्बूद्वीपमात्रं जाह्वे । जम्बूद्वीपमात्रं जाह्वे । जम्बूद्वीपमात्रं जाह्वे ।
 पूयदिशि साङ्गमी लयच समुद्रमात्रं जाह्वे । जम्बूद्वीपमात्रं जाह्वे । जम्बूद्वीपमात्रं जाह्वे । जम्बूद्वीपमात्रं जाह्वे । जम्बूद्वीपमात्रं जाह्वे ।

समुपसृज्य मति । तद्यथा पूर्वमूले नेकतो दक्षिणदिग्बहिर्निर्गमनेन वसुपतिरुद्देश्यादिषु लक्षमुक्तं तदर्थे पूयादुगामीत्यागताम्यष्टामवतिःषड्दश्यादि एव मुदीर्घ्यगदीमानप्यष्टानवतिः षड्दश्यादि श्रीतापरिकरनद्यथ ५ सद्योदि द्वात्रिंशत्तसहस्रादिषु सर्वपिठे यथाच मार्गं । अथपदिमाध्यागामिनीनां सुख्याप्रसार्यमाह । जम्बूद्वीपदीर्घद्व्यादि । इदंभानन्तरसूत्रद्व्याप्य सुख्यायोजितायाः परस्परं निर्विशेषत्वात् । संप्रति सुवसरित् सकलनामाह । यथागेय सपुष्पावरेणित्यादि । व्यक्तं । नवर जम्बूद्वीपद्वीपे पूर्वोध्यमासिमीनामपराम्बिनामिमीनां नदीनां सुयोत्रने षतुदशगद्यादि यद्व्यवशत नद्व्यादि ज्वलति इत्याख्यात । ननु इय सर्वसरित्सख्या केवलपरिकरनदीनां नद्यानदीसहितानाया तासां, उच्यते । नद्यानदीसहितानामिति सम्मानं दे सुख्यायनायोक्तं नु क्त्वविजगत्तसिपुनदीयस्य नापिचारे प्रवेष्टेन सयसस्यया आत्मनासह षतुदशभिर्नदीसहस्रैः समन्विता प्रवतीति योग्यस्य-

सहस्रसिंहसमगा पुरत्यिमपञ्च त्यमेण लक्षणसमुद्ग समप्येह एवामेव सपुष्पावरण जम्बूद्वीपे २ महाविदहेयासं दनसलिलासयसहस्रा षडसिंघ सलिलासहस्रा भवतिस्त्रिमरकाय ॥ जम्बूद्वीपेण मते । दीर्घे मदरस्स पष्ठ यसस दक्षिणेण केयहंस्था सलिलासयसहस्रा पुरत्यिमपञ्चत्यिमान्जिमुहा लक्षणसमुद्ग समप्येति । गो० ।

इति॥ ? नीतम । इदमहागद्यौ सञ्जस ? नीता १ नीतोदाय २ तद्वैकानद्यानदी पञ्चभिः सलिलाशतसहस्रैः द्वात्रिंशत्तसहस्रैः सप्तधापू षपदिनपोतवचनत्र नमुपसर्पति, एवमेवसपूर्वापरेण, जम्बूद्वीपेद्वीपे महाविदहेवर्षे दशसलिलाशतसहस्रादि षतुःपष्टिः सलिलासहस्रादि न साय नदी एने नामसि इबार नदीइह १०५००० नदीहोह, इमज्जमुं तीपे करे । जम्बूद्वीपनामा द्वीपमे विधे नेहपवतन दक्षिण दिग्घ जेतनी साय नदीबही नीतरगह । पूर्वं पयिन विधि साहमी लवच समुद्रनादि जाइसे । हे नीतम । एकसाय शर्मे जम्बू इबारनदी नेह १०५०० पर्वतने दक्षिणदिशि पूव पयिन दिशि साहमी लवचसमुद्रनादि ५ इहह । जम्बूद्वीपनापे रेनपवन् । नेहपवतने उत्तरदिशि जेतलो साय नदी बही नीत

हसलरका टाव्यससदससमुदीकनि । इति सवतरसलरका । माययसदसससलिलाष्ट १ इति एतेषां ऋषीपमसदसमुक्तापौना विशदकेमीलने विपयजू-
ते इयसपद्वीगाया भवतीति । अथऋषीपव्याससुसलसमभाषतामतीत्यर्थे दक्षिणोत्तराभ्या सोऽयोजनसर्वापमीलन त्रिज्ञातुमानुपकाराय द्रयते । यथा

	भरतसत्रप्रमाण ॥	पु-६	याजन	कला	६	एतस्सु योजनकला	पूवतःपश्चिमतस्यसर्वापमीलने	२८२२ योजन
१	सुमृद्धिमाषलपर्वतप्रमाण ॥	१०५२	योजन	कला १२	६	३६ दक्षिणोत्तरतः स	अस्तीराष्टमीसायमनुष्ट ॥ १ ॥	२८२२ योजन
२	इमेवतयेन प्रमाण ॥	२१०६	योजन	कला ५	५	यमीलने ॥	विजयपोरुशङ्क ॥ २ ॥	२५४० योजन
३	दुद्धिमाषलपर्वतप्रमाण ॥	४२१०	याजन	कला १०	१०	१०००० लघुयोजन	अंतरनदीपट्क ॥ ३ ॥	२५० पाजन
४	हरिवपुत्र प्रमाण ॥	८४२१	याजन	कला १	१	सर्वापस्यत्रदक्षिणजग	यसस्काराऽसुप्तं ॥ ४ ॥	४००० याजन
५	निपजपर्वतप्रमाण ॥	१६८४२	योजन	कला २	२	सोमूखविषयो भर	सेरुमद्रुशाशयन ॥ ५ ॥	५४०० याजन
६	महाविदेहप्रमाण ॥	३३६८४	याजन	कला ४	४	सामाखे उत्तरजगती	अस्तीराष्टमीतामुसयन ॥ ६ ॥	२८२२ योजन
७	नीलवतुपर्वतप्रमाण ॥	१६८४२	याजन	कला २	२	सकषयरायते इति	१०००० अत्रसर्वाप लघुयोजनप्रमाण अत्रापिजग	२८२२ योजन
८	रम्यसर्वप्रमाण ॥	८४२१	योजन	कला १	१	मावनीयइति ॥	तोसरकमशविक्रमः स्वस्वदिगगतमुखयनेऽवर्भाव	२८२२ योजन
९	रुक्मिणपर्वतप्रमाण ॥	४२१०	योजन	कला १०	१०		मीपइति ॥	२८२२ योजन
१०	हरिश्चन्द्रप्रमाण ॥	२१०६	योजन	कला ५	५			२८२२ योजन
११	शिशुलिपर्वतप्रमाण ॥	१०५२	योजन	कला १२	१२			२८२२ योजन
१२	येरवतर्षप्रमाण ॥	५२५	योजन	कला ६	६			२८२२ योजन

કેદિનુ યય યિવનતયો મદ્ગાવિરખો રત્નારસભોત્યત્તો અણવિચિતિસદ્ગતદીક્ષણઃ પરિવારઃ સુભાસન્નતયોપચારેષાતરમદીના પરિવારતયોક્ત
 હત્યતાડ્યવીયતે યદ્વરભદીપરિવારમાશ્રિત્ય તદ્વિશિષ્માદ્યમોદિના કેમાપિ હેતુના મસ્તુતનૂત્તરાર્થાપિ સુવનદીસુક્ષ્મનાયા તાગણિતા इति । अ-
 ગ્રાપિ તાય યદુપ્તગમ્યમેવ । યદ્વાગતરમદીસુક્ષ્મનાપિ ક્ષિપતે તદ્વા જન્મદોયે દ્વિગવતિસદ્ગત્તાપિઠાઃ સપ્તશસ્તા મદીનાં ભવતિ । યદુત્ત મુતેષ્ઠ-

મતે ! વીધે કેવદ્ગ્ણા સલિલાસયસદ્ગ્ણા પુરત્યાન્નિમ્નહા લયખસમમ્નુ સમપ્યેતિ । ગોઃ ! સપ્તસલિલાસયસ
 દ્ગ્ણા સ્પષ્ટાથીસચસદ્ગ્ણા આય સમપ્યેતિ ॥ જ્યદ્ગ્ણા સલિલાસયસદ્ગ્ણા પન્નત્યિ
 માન્નિમદ્ગા લયગસમમ્નુ સમપ્યેતિ । ગોઃ ! સપ્તસલિલાસયસદ્ગ્ણા સ્પષ્ટાથીસચસદ્ગ્ણા આય સમપ્યેતિ ।

બંગલિનાભિનુકાનિ સ્વચ્ચસમુદ્ર સમુપસપન્તિ, એકપચ્ચવતિ સલિલાશ્ચતસદ્ગ્ણા પૂર્વેપદિમાભિનુકાં પાવરસમુપસપન્તિ, જમ્યદ્ગ્ણાવે ૨ કિમન્તિસલિલા-
 યનસદ્ગ્ણાચિ પૂર્વેપદિમાભિનુકાનિલ્લચ્ચસમુદ્ર સમુપસપન્તિ, ગીતમ્ ! સપ્તસલિલાશ્ચતસદ્ગ્ણાચિ અણપિચિનિય સદ્ગ્ણાચિ પાષાપમપમપેતિ, અ-
 મ્બૂદીપેદ્ગ્ણે કિમન્તિસલિલાશ્ચતસદ્ગ્ણાચિ પૂર્વેપદિમાભિનુકાનિલ્લચ્ચસમુદ્ર સમુપસપન્તિ, ગીતમ્ ! સપ્તસલિલાશ્ચતસદ્ગ્ણાચિ અણપિચિનિય મદ્

થઈ । હે ગીતમ્ ! સાત સાત નદી છને અઠાવીસ હજાર નદી ૭૫૮૦૦ પવિન વિશ્વિ સાદ્ગ્ણો લયચ્ચસમુદ્ર માટે બ્રાહ્મણે । જગ સ્વ પૂર્વેવિચિગામનો
 પવિનવિચિગામનોનદી ચક્રી નિસીને સંદ્ગ્ણીપનાના દ્વીપને કિયે ચક્રચ્ચ સાપનદી ચ્ચપ્પા હજાર હોઈ જમ તોય કરતે કરી દ્વાર ૧૦
 (૧૬ સ્વપરિચ્ચ નદીની સંખ્યા મદ્ગાનદી સહિત બાકી, અમ્પયા યુક્ત વિઠ્ઠલ બ્રહ્મચાં તેમજી મદ્ગામદી સહિત સખ્યા બ્રાહ્મણે, હર્ષ સ્વ સંખ્યાને
 કિષ્ક ૧૨ મારઅત્તાનદીનો પરિવાર ચ્ચેકીનો ૬૮૦૦ અઠાવીસ ૨ હજારનો તેગસ્યોનદી જેમબોધ્યત્તરમદીનં પરિવાર બ્રહ્મણે મવો । અમ્પ
 મુદ્ગાદ્ગા કસોચ્ચ । હે બેવાટે વિચ્ચનો યદ્ગા કિન્નુ બ્રહ્મા રક્ષા રક્ષત્રવી ચક્ર ૧ હજારનહ પરિચરે અત્તર નદી ચાહે ચ્ચનહ બીવા સોતોદા

[illegible]

नस्कृता जोगजोडसु ३ लात्रपुत्र महग्गहसय चारणारसु ३ एगचसयसहसस तप्तीस खलु चर्वेसहससाइ पय
यसयावणासा तारागणकेडिक्रीणि ४ १ ॥ कठया जेतें । सूरमऊला प० ? गो० । एगचुलसीप मऊलसए

द्वीपन्ने प्रजासिद्यन्ती प्रभासेने प्रभासिष्येते । द्वीसूर्यावातपन्तौ ब्रजानपतः प्रमत्सपिष्यतः पटपट् । शम्भशानि योयमुत्तशानि ययुत्सि योद्वन्ति ययुत्सि योद्वन्ति

पत्नी १३८५ ०००००००००००० एतसी साराणी सस्या खे फावा कोदिघोसनी पुष्ट सोमखे साभाये । हे शीलस । ये यन्त्रणा उद्यासकरता पुत्रा ३
 वे २ सूय तपताहूमा तपेके तपस्यइ इवे पकर १५ द्वारे सुपय सुपया कवेठइ ये १५ द्वार कोता मइळ सस्या १ मइळ क्षेत्र २ मइळानतर व यिययो
 न विष्कनादि ४ मेस ७ने मइळ क्षेत्रनी मबापा ५ मइळायामादियदिहानि ६ तापत्रेयसस्यानाविक दुरासना
 दिव दखेने लाक प्रतीत्युपये १० चारवेने सतीवादिमस ११ सत्र क्रिया मस १२ ऊर्ध्वविदिनु प्रकाश याजन स्या १३ मनुष्य क्षेत्रयनि योसिफस्य

अथद्वीपे च स्यादधिकारंतीति तदधिकारः सप्रतिप्रतिपाद्यते तत्र प्रस्तावनायमिव चन्द्रादिसंख्याप्रसङ्गः । अथद्वीपे च अथद्वीपे भगवन् । द्वीपे कतिचन्द्राः प्रज्ञासितवतः प्रज्ञाशनीपवस्तुशुद्धयोतितवतः प्रज्ञासयंत्युद्धयोतयिष्यति शुद्धयोतनामकं नीत्या शुद्धनवज्ञानामप्यप्रकाशोहि जनशुद्धोत इति व्यवक्षिपते तेन तथाप्रज्ञः अनादिनियतं चतुर्त्यतिरिति ज्ञानतः शिष्यस्य ज्ञान-प्रवर्तिर्द्वौ प्रज्ञः प्रसृज्यतु चन्द्रादिसंख्याः तथा कतिपूयो स्तापितवतः आत्मव्यतिरिक्तवस्तुनि ताप जनिवतः एव सापयति तापवियति-प्राप्तपनामकमर्थाव्यावृत्तिपञ्चानां मुख प्रकाश स्तापयति लोके व्यवक्षिपत तेन तथाप्रज्ञोक्तिः तथा कियति नवचाक्षिपाग स्वयं नियतमवशावा-रित्वेप्यनिपताऽनकमवस्तुचारित्रिनिजमलक्षणेनानवे यदैः सः सम्बन्धयुक्तवन्ति प्राप्तवति यच्चति प्रपयति योऽस्यति प्राप्तवन्ति । तथा कियन्तो

श्री अथद्वीपेण मत । कश्चिदपि पञ्चासिसि पञ्चासिस्सति, कश्चुरिच्छो व्यावविसु तयिति तत्रिस्सति
'केचद्व्यागस्कस्ता ओगजिहसु ओद्वति ओद्वस्सति, केचद्व्यागस्सति चरति चरिस्सति, केचद्वे
श्यानु तारागणके । नाके । हीनु सामति से । जिस्सति । गो० । दोषदा पञ्चासिसु ३ दोसुरीश्यावयिसु ३ तप्पया

चन्द्रद्वीपेभक्ष । द्वीपे कतिचन्द्राः प्रभासितवन्तः प्रज्ञासितवन्तः सपितवतस्तपन्ति तापयिष्यन्ति कतिमज्जापियोग युक्तय
न्ति युद्धतियोस्सन्ति, चियन्तापपया चरं चरितवन्तवन्ति चरिष्यन्ति कियत्सस्तारागणकोटाकोट्यः ज्ञानितवन्तः योमन्ते, योचियन्ते गोतम ।

दिनश्च भोतिपोतो अधिकार कश्च हं । अथ द्वीपेने बिदे के भगवन् । नेतला चन्द्रना शुद्धोतकरतापूजा अतीत ज्ञान शुद्धोत करे के अस्तमान
ज्ञानश्च उद्यात करस्ते अनागत काल ने बिदे, तथा नेतला सूयनयतापूजा तपके तपस्से, भगवन्त कश्च के ते सुख्यो, तथा नेतला नवच चन्द्रना य-
ह शर्वे योग युक्ततापूजा युद्ध के युद्धस्य, तथा नेतला भोग यह नवच केच प्रति अस्ता पूजा चरं भगवन् के चरसे भगवन् तथा नेतला चारा न

भानि प्रतिविम्बन्तमिदं बलवन्तानि मण्डलानि प्रच्छसन्ति । मण्डलस्थं धीरां मण्डलमनुश्रुत्वात् ननु तत्तत्त्विक मण्डलप्रथमस्यै यद्यपि मण्डलं सप्तमस्यै च यद्विपर्यये च व्याप्रयाज्जदा तात्त्विकी मण्डलतास्यानया च सति पूर्वमण्डलानुत्तरमण्डलस्य योजनमद्वयमन्तर न स्यादिति । भगवामाह ? गीतम् । एकं चतुरश्रात्म्यपि कणमण्डलशतं प्रच्छत । यथा चित्रिचारद्वैश्वर्यं तथा व्यक्तारद्वारप्ररूपपिप्यते । अपि साभ्येयं यत्रियमागेन द्विषा विमज्ज्योक्तस्य पुनः प्रसयति । जम्बूद्वीपे वेति । जम्बूद्वीपे भदन्त । द्वीपे कियत् योजनवगाद्य किंयति सूयमण्डलानि प्रच्छसन्ति ? गीतम् । जम्बूद्वीपे २ अष्टाशतमशोत्यधिकं योजनशतमयगाद्यां चानर पञ्चपादः सूयमण्डलानि प्रच्छसन्ति ? तथा लवण भदन्त । समुद्रे कियद्वयगाद्य किंयति सूयमण्डलानि प्रच्छसन्ति ? गीतम् । लवणसमुद्रे त्रिश्रद्धिमानि भीक्षियाजनयतानि सूत्रेऽहपत्वाद्यविवक्षिताम्यप्यहपत्वादिशद्वयपट्टिजागजवगाद्या ५३० तरे यकोनविंशत्यधिकं सूय

महता ५० ? गो० । लवणसमुद्रे त्रिश्रद्धीसे जोअणसए उगाहिस्स । एत्थण एगूणत्रीसे मडलसए ५० ? एवमेव सपुष्पात्ररेण जम्बूद्वीपे २ लवणेअसमुद्रे एगेचूलसीए सूरमण्डलसए जवतित्तिमस्कोए । सधुअतरान्तेण भते ! सूरमण्डलाने केवईअए आवाहाए सधुधाहिरए सूरमण्डले ५० ? गो० । पचदसुत्तरे जोअणसये अथो

वगाद्य किंयन्ति सूयमण्डलानि प्रच्छसन्ति ? गीतम् । जम्बूद्वीपे द्वीपे अष्टोतिर्योजनगतान्ययगाद्य अत्रपञ्चपट्टिः सूयमण्डलानि प्रच्छसन्ति ? लवण भदन्त । समुद्रे कियद्वयगाद्य किंयन्ति सूयमण्डलानि प्रच्छसन्ति ? गीतम् । लवणसमुद्रे त्रयस्त्रिंशति योजनगतानि अयगा

जोअण १८० अयगाहीने रस्याहे इहा १८० योजन मांसि पाचति ६५ सूर्यमा माडला खे ४ सायसमाने हे भगवन् ! समुद्र ने धिये केतलो अयगाही ने केतला सूर्ये ना माडलाइह । हे गीतम् । लवण समुद्र ने धिये त्रिस्त्रिंशे ओस ३३० योजन अने सूत्र माहि अरपमाटे अण कस्या पणि अहतालास एक सठिया भाग योजनना अयगाहीने इहा वस ५० योजन ५० एकसठिया भाग ने धिये एकसो उगणीस सूर्यमा

महाभीते यद्वाचो परिकारजावान् । चार चरितवदित्यादि । तद्यप्येवमसासामसाह । तारागच्छकोटाकोटीनामेक सप्तत्रयत्रिशशशमदश्यादि सप्तच
त्रयानि पञ्चादशानिपुणगदपिकाणि प्रवर्ति प्रतिचद्र तारागच्छकोटीनां यद्वयसिचद्वसप्तचतसते सप्तभागत्वादिति । अथप्रथमोद्दि
ष्टमपि चन्द्रसुरेण्य मधुवनव्यत्यात प्रथमसूर्यप्रकपक्षमाह । तत्रमानि पञ्चदशानुमायद्द्वाराणि सप्तलक्षसख्या १ सप्तलक्षशेअ २ सप्तलक्षतर ३ यियायान्
नविष्यभादि ४ नेठमसप्तलक्षप्रारवाचा ५ सप्तलक्षायामादिवृद्धिहानी ६ सुष्ठुगतिः ७ दिनरात्रिवृद्धिहानी ८ ताप्येअवस्थानादि ९ वूरायकाविदशने
आश्रमनीत्युपपत्तिः १० चारकेनेउतीतादिप्रश्नः ११ तत्रैवज्जिपामशः १२ लब्धोदिविषुप्रकाशयाजनसख्या १३ मधुपयसत्रवत्तिज्योतिष्कस्यकृप १४ इद्राया
प्रायस्विनिप्रकल्पः १५ नक्षमसप्तसप्तव्यायामादिवृष्टुः । कडकमित्यादि । सुयपोदविषोक्ताराण्य कृत्यता । नैत्रदिव्यप्रगः सप्तलक्षयास्यपिच-

પ૦? અર્થદ્વીવળ જાને । તીત્રે કેવર્થ્યુ દર્ગાહિતા કેવ્રહસાસૂરમદ્દા પ૦? ગા૦ ! જર્થદ્વીત્ર ૨ અસીધ્યુજોઅળ
સય દર્ગાહિતા પૂત્યળ પચાઠીસૂરમદ્દલા પ૦? સયને કેવ્રદ્દુષ્ઠં તર્ગાહિત્રા કેવ્રદ્દુષ્ઠા સૂર

अटनस्युत्तरमहायज्ञचार चरितवत चरति चरिष्यति, एकमतसद्वल प्रयच्छिशन् सुसुभर्वात् सदाशिव । नवद्य १ नमस्त १ नितारागपु-
कोटाबोटोली १, जियलि भवता ! समयभवतानि प्रस्तानि ? गी० एकमतप्रतीति महलयनप्रपात ? गौतम ! अम्बूदीये जाम हरीरे क्रिवद्
रूप १४ इन्द्रादि प्राकस्थिति प्रकल्प १५ तत्र प्रथमचार रूप्यक मध्यम चण्डमावि यष्ट साधे लोग युजता हुमा युञ्ज क युञ्जस्य एकमो व्यावार महा
परवार क्षेत्र परवाहूयी चर्टो चरले । एक लाय १००० तेजास हजार ३३०० खनूमिसे दृष्ट भवसे ८ पचास ५० एतली कोडा कोडि तारामा
ननु के । नेतला हे जगवन् ! सूचनां प्रतिदिन समझाप्य क्षेत्रना भांडला बद्ध (नेरुपकी एक दिशि ६३ क्षेत्रि भांडलां नियम २ पाचे एगे के
भांडलां हरीवर्य क्षेत्रगी कीवाइ मेरुबी बीखादिभि ६३ नीलचल नाचे जते ६ क रम्यक बीवा भावद्) वे गौतम ! एकवी बोराभी १८४ माऊला
वे ९ अब्बूदीयनासा के भरवन् ! दीपने विदे क्षेत्रकुंक्ष अधगाहीने क्षेत्रता नूप भांडला के वे नीलम ! अब्बू दीपनासा दीपने विदे एकवी बबी

गीतिगानानि द्वात्रिंशदधिकानि ८८२ एतेषां योजनानपचाचनेकपद्यामाद्वियमे इनेष लब्ध चतुष्टयारिगदधिक योजनयत १४४ योपमबन्तिष्ठते
 उपचत्वारिगद चतुरगीत्यधिकशतसंख्यानां च मठसागामपोतरालानि अत्रीत्यधिकशतसंख्यानि सुयत्रापि स्यात्पराशानि रूपोनात्मियन्ति सपाथ
 प्रतीतनेनत्तु चतसृचामङ्गुलीना मपोतरालानि श्रीबीति एकैकमठलांतरालच द्वियोजनप्रमाणं । ततस्त्रयीत्यधिकं शत द्विकेगगण्यते आत्मानि श्रीशि
 श्रुताणि पदपञ्चपिकाणि ३६६ पूर्वोक्तपञ्चतुष्टयारिच शतमप्रचिप्यते ततो आत्मानि पञ्चश्रुताणि दशोत्तराणि योजमानि अष्टपस्यारिगदेकपट्टिभा
 गा योजनस्य अनेनच मठमहेत्रस्य प्रमाणमिहित मठलांशेनाम मूयमहलैः सूर्यस्यस्तराधिभिः मयथाष्टपयंबसानैव्योसमाकाश तथैकपालयिफ-
 मतो उपस्य । उक्तमहलक्षेत्रद्वार । अष्टमहलांतरद्वार । मूयमहलस्य मूयमहलस्य कियदयाचया व्यवधानेनांतर प्रश्नः
 गीतन । द्वियोजने अयापयो अंतर प्रश्नः । अन्तरगदेष्य विक्षोपाप्युच्यते इति तत्रियुपयमयापयेत्युक्त काथ । पूर्वस्मादपर मठन कियद्वरे इत्यथ ।
 अत्रपचायोजनद्वयमुपपद्यते तथाऽनन्तरपेकमहलसंख्याद्वारदर्शितं । अथ विम्यायामविक्रमविद्वार । मूरमहलबन्तित्यादि । मूयमहलबन्तिमिति । प्रा-
 खत् भगवन् ! विद्यदायानविक्रंभाभ्यां कियत् परिक्रमेन कियद्वाङ्गयेनाद्यत्वेन प्रश्नः । गीतम । अष्टपत्वारिगदेकपट्टिभागान् याजनस्यायामविक्रमभा
 म्यां प्रश्नः । अयमथः । एकपाजनस्यैकपट्टिभागाः कल्पते तदुपायेऽष्टपत्वारिगद्भागः स्तान्नप्रमानायस्यायामविक्रमवित्यथः । तत्रिगुण मविजोप

स्कत्रण के वईष्टं माहस्रं प० ? गो० । अष्टशालीस एगसंठिभाए जाअगसस आयामअस्कत्रण तातिगुण
 साथसेस परिस्कत्रण सउडीसएकसंठिजाए जेअगसस बाहस्रं प० ? ४ जम्बूहीवेण भते ! दीवे मदरसस

या मवपाद्य मूयमहलस्य प्रश्नः ? मूयमहलस्य भवत्त ! मूयमहलस्य कियत् अयापया अन्तरं प्रश्नः ? गीतम । द्वियोजने अयापया अन्तरं प्रश्न
 अथकी पादिरत्तू मूयनो माहत्तू छे । ७ गीतम । पांथ स अने दशयाजन अने मूत्रमाहि अत्यमार्ते अचकम् पवि अष्टशालीस एकमठिया भाग
 योजनना एतली अयापाइ आतरच सूर्यबी पादिरत्तू छेइत्तू मूयनो माहलो छे २ ॥ एवम भवलांतर द्वार कए छे, एक मूर्य मठन ने से भगवन् ।

मरुतगत मरुतः? एव पश्यपद्यामरुतै रेकोनाशीत्यथिब योजनगत मरुतैकपट्टिनामायोजनस्य पूर्वमेव जवुदीये अवगाह्येनं बाजीत्यर्थं योजनगत
 तेनग्रीयंद्वापञ्चाशद्भागः पट्टपट्टितमस्यमरुतस्यबोध्याः अल्पत्वाद्वाजनविवक्षिताः अत्रपञ्चपट्टिमरुतानां विपयविभागव्यवस्थार्यासग्रहणीवृत्त्यापट्ट-
 म्नीयं वस्तुसमदायः मेरा रेकतो निपयनूनुनि विपट्टिमरुतानि हरितवेकीबाकोठरां च द्वे द्वितीयपट्टौ नीलबाग्मूनिं विपट्टिः रम्यक्रीवाकोठरां च द्वे-
 इति । एवमेव सर्वावरेण पञ्चपट्टौ कोनविशस्यपिबभ्रतमरुतनीलनेम जवुदीयेदीये लवणेच समुद्रे एकचतुरशीत सूर्यमरुतगत मरुतोत्याख्यात
 मयाचाऽन्ये लीचरुद्रिः मरुतमरुतस्मादुतर । अथमरुतलवेद्वारं । लवणं च । चतुस्ततराष्ट्रमिस्वादि । सर्वाभ्यवरात् प्रथमात् सूर्यमरुतान् प्रदत्ता ।
 विपत्त्या अत्रापणा क्रियता अकारण । अत्रबाध्य सर्वस्यः परयतोऽनन्तरनैकमपीत्यर्थः सूर्यमरुतसमस्तः १ गौतम । चतुस्ततराष्ट्र पञ्चयोजनगतानि अ-
 वापणा अन्तरात्माऽप्रसिधातकपया सर्वबाध्य सूर्यमरुत मरुतः? अत्रानुक्ताअपि अष्टवत्वारिगदेकपट्टिभागाः सविरविषो सवर्धनिअ बोअवचय-
 तिसिनीमयद्विस्वाइ इति वचनाद्विस्वायाऽप्याः । अल्पत्वात्सर्वमन्वाधानो मरुतनामानमवकाशान् कथमेतदवधीयते । उच्यते । सर्वसंख्या चतुरशी-
 त्यथिब मरुतजनं एकैकस्य मरुतस्य विषमोऽष्टवत्वारिगदेकपट्टिभागा योजनस्य सतचतुरशीत्यथिब अतमष्टवत्वारिगता गम्यते चातान्यसु-

हाए सव्याहिरए सूरमरुतं प०? सूरमरुतस्वयं जन ! सूरमरुतस्वयं केवद्वय अथाहाए अतरे प०?
 गो० । देजि। अथाहाए अतरे प०? ३ सूरमरुतेष मते ! केवद्वय अथायामत्रिकनेन केवद्वय परि

एव एकोनविंशतिः सूर्यमरुतगतानि मरुतानि । एव मरुतपूर्वोपरण । जवुदीयेदीये लवणसमुद्रे एवं चतुरशीतं सूर्यमरुतगत मरु-
 त्याख्यात । सर्वाभ्यवरात् मरुत । सूर्यमरुतसत् क्रियत्या अत्रापया २ सर्वबाध्य सूर्यमरुतल मरुतः १ गौतम । पञ्चदशोत्तर योजनगतं प्रजाप-
 नादमरुतः १८ मादता च इव एव पिनीम जवुदीपने विपे अने लवणसमुद्रे मरुते एकवापोरादि १२५ सूर्यनी मादकादुव इवमरुतं विपे
 चरत् १ ॥ एवं मरुत येन दार कहते । एव अल्पान्तर मादित्वां पट्टिता, ये मरुतान्, मूर्येता मादता मकी कलकी अत्राप्याहं केवलं आचरन्

यमदलपृष्ठकाह । जमुद्वीवेवनित्यादि । व्यक्त मवरं । अक्षतरतश्चिति । अक्षतरतृतीय अनेनवाद्यतृतीयमसहस्रव्ययैव । अक्षतरसूत्रे यमुदल्वारि
 ययोजनमसहस्रादि अष्टवयतानि पञ्चविंशत्यधिकानि पञ्चत्रिंशत्तृतीय योजनस्याबाधया अस्यगतरतृतीय स्यमसहस्रप्रप्त । उपपत्तिस्तु
 द्वितीयमसहस्राबाधापरिगाढे ४४८२२ योजन ४८ इत्येयरूपे प्रस्तुतमफलमसहस्रतीतं विन्मविक्रमे प्रचिते आतययोक्त मान ययप्रतिमसहस्रमबाधा
 वृद्धावाभीयमाभाया सामुद्रगुण्यगौरव ६१ तेन तज्जिघासूनां जोषकमतिदेशसाह । एवमुक्तरीत्या मसहस्रप्रवर्धयितयेत्ययः । एते-
 नोपायेनप्रत्यक्षोरात्रनेकेकसहस्रलोचनरूपेण निष्काशन सप्तयान्निदुख मष्टकानि कुर्वन् सुयसादनन्तराश्रिययिचितात् पूर्यसात्सहस्रात् तद्वनन्तर वि-
 यचित्तुनृत्तरमसहस्रं सकामात् ९ द्वेष्टु योजने अष्टवयारिचरा वीक्षयष्टिनागान योजनस्य एकैकस्मिन मसहस्रे अयापाया दृष्टिमश्रियदुपम् २ सर्वेयाह
 मसहस्रमुपक्रम्यचार चरति । यथात्रातिदेशरुचिपि सुबहु मसहस्रत्रयाप्रित्यक्तिसददायत् तत् प्रथमप्रयवाकनशुनाये द्वितीयमसहस्रानिपुद्विदशनाये
 तृतीयपुनस्तवस्यापमिति । अय रज्ज्वानुव्याप्यार्तागमित्यत्समसहस्रावारस्य नेरुमरुलयो रयापापृष्ठयाह । जमुद्वीवेति । जमुद्वीवे म-
 दन्त । द्वीपे नन्वरस्यपर्वतस्य कियत्याभवापया सुवयाह्य सुयमसहस्रप्रप्त । गौतम । पञ्चवत्य रिंशदोत्रमसहस्राणि श्रीचिच योजनयतानि त्रिंशदधि
 कानि आह यया सर्वेबाह्य भूयमसहस्र प्रप्त । तत्रमसहस्रात्सुचत्वारिंशद्याजनमसहस्राणि जगती ततालवये त्रीचिचयतानि त्रिंशदधिकानि तथा द्वि

आथाहाए अष्टतराणतरे सुरमन्त्रले प० ? गो० । चोस्यालीसजोस्युणसहस्राह् अष्टय बाधीसेजोस्युणसए
 अदयालीसत्र एगसठिजाए जोस्युणस्स सुभाहाए अष्टनराणतरे सुरमन्त्रले प० ? जमुद्वीवेण जते ! दीत्रे मद्

स आयाभविक्कम्माव्याम् । तरिबुध्म मविश्रपपरिक्षेपेच चतुर्विंशतिः एक पठिजगान् योजनस्ययापुत्येन, प्रप्त ? जम्बूद्वीपे भदन्त ! द्वी
 एवसठिया भाग याजनना लोचपर्वे पाहलपयइ ते ४८ भाग त्रिगुहा भाभेरा एतल्ले अही २॥ योजन परिपिपर्वे बाधीम २४ एक सठिया भाग
 एक याजनना एतलो जालपये इह अर्धे जलपया माटइ ऊचो पोइल पयथी ४ ॥ (इयं मेरुपर्वत अने मसहस्रोत्रमी अयाथा अन्तरानु द्वार कइ-

वापि कथयिष्ये ॥ अष्टावत्याः रिशङ्खमुचिता द्वयोऽनेन द्विविधं रिशङ्खपट्टिभागा अष्टिकायोजनस्येत्यर्थः । अतुविश्रुतिनेकपट्टिभागान् योजनस्य षाष्ट-
 स्त्रेण धिना न विष्कम्भस्याहमनेनोद्यत्वात् । यत विम्बाया मविष्कम्भाविद्वार । अत्रनेकमष्टस्योरबाधाद्वार । तत्राद्विचूर्न । जयद्वीचेवमित्यादि । जय-
 द्वीपेद्वीचे भगवन् ? मन्दरस्य पर्वतस्य क्षिपस्याऽब्बाधया सर्वाभ्यन्तरं भूयमदल प्रक्षप्तः । अतोपपत्तिः मन्दराब्जश्च द्वीपविष्कम्भः पशुचत्वारिंशद्योजनसहस्राणि अष्टचविंशत्यधिकानि
 योजनशतानि आधापया सर्वाभ्यन्तरं भूयमदलप्रक्षप्तः । अतोपपत्तिः मन्दराब्जश्च द्वीपविष्कम्भः पशुचत्वारिंशद्योजनसहस्राणि इदं हि महलजगतीतो
 द्वीपदिशि अथात्यधिकयोजनशतापञ्चमेन बलि तेन ४४०० योजनरूपा द्वीपविक्षन्तादियति १८० योजनरूपेद्यायते जात ययोजनमात्र एतच्च अक्र-
 दानविष्कम्भेन भवति तन्नापरभूयसवाभ्यन्तरमदलस्याप्यमनेन करणे भितायत्येवाऽब्बाधाद्वीपयोजनानि यति १८० योजनरूपेद्यायते जात ययोजनमात्र एतच्च अक्र-
 म्यता महलस्य आधापापरिभाजद्वारं पञ्चमप्रक्षपित । तद्वर्गेनैव गतायै आधेयाभ्यन्तरतो मरुतशब्दे प्रस्य सीमाकारित्वात् । अथप्रतिगबहल सूर्यस्य दूर-
 दूरगमनादवापारिभाजमभिमपतमित्याह । जयद्वीचेवमित्यादि । जयद्वीपे भवता । द्वीपे मन्दरस्य पर्वतस्य क्षिपत्या अवापया सर्वाभ्यन्तरादन्तर
 निरन्तरतया जावनाभत्यान् द्वितीयसूरमवहलप्रक्षप्तः । गोअना । अतुयत्वारिंशद्योजनसहस्राणि अष्टच योजनशतानि द्वाविंशत्यधिकानि अष्टचत्वारि-
 शत वैकपट्टिभागान् योजनस्य आधापया सर्वाभ्यन्तरागतर सूर्यमदल प्रक्षप्तः । पूर्वस्माद्यदेवापिक्वं स हिम्यन्निष्कम्भादन्तरमानाच्च समाधेयः । अथतन्मो-

पशुयस्व कं वदध्याए अथाहाए सप्तमन्तरे सूरमले प० ? गो० । चौछालीसंजोअणसहस्राह अठयवीसजो
 अणसए अथाहाए सप्तमन्तरे सूरमदले पं० ? गो० । जयद्वीयेण जते । दीये मन्दरस्य पशुयस्व कं यद्विआए

सन् ? भूयमदलं भवता । क्षिपद्याना विष्कम्भाभ्यां विरद् परिचयेष्व । क्षिपत् बाहुस्येन प्रक्षप्तम् ? नी० । अष्टचत्वारिंशत् एकपट्टिभागान् योजन
 अने बीजो भूयं महलमने कतन् विधि आधापाह अन्तरद्वार । हे नीतिम । हे योजन अवाधाह विधि अन्तरद्वारे । आयायन विष्कम्भादिन द्वार अह
 ३६ इ इ भूयन् महल शिख इ भगवन् । केतन् जावयर्गे योदल पर्वे जेनलो परिधि पञ्च केतन् आदपर्वे अह । हे नीतिम । अदवाकीच ५८

यमहलपञ्चकाह । जमुद्रीवेकमित्यादि । व्यक्त मवरं । अष्टतरतनिति । अष्टतरतनीय अनेनया इतरतीयमशरहलस्तव्यपञ्चैः । अतरमूत्रे यमुदत्वारि शशो जमसहस्रादि अष्टवशतानि पञ्चविंशत्यधिकानि दक्षु ने शतवैक्यपिप्प्रागान् योजनस्याबाधया अभ्यन्तरतनीय मयमबहलप्रष्टस । उद्यपक्षिस्तु द्वितीयमबहलाभापरिगावे ४४८२२ योजन ४८ इत्येव रूपे प्रस्तुतमपठनसरकसंतर बिम्बविक्रमो प्रक्षिते ज्ञातययोक्त भागं यद्यप्रतिमबहलमयाथा यद्वातानीयमानायां सामुद्रण्यगौरव ६९ तेन तन्निष्ठासूनां कोषकमतिदेशमाह । एवमनुद्विदस्यादि । एवमनुद्विदस्येत्यर्थः । एतेनोपायेन प्रत्यङ्गोरात्रमेकैकमबहलमोचनरूपेण निष्क्रान्त सखजानिदुःख मष्टलानिबुधन् मयसादनन्तराद्वियुजितात् पूर्वस्मात्मनशलात् सदमन्तर यि-
वचित्तमुत्तरमशरहल सञ्जानम् ९ द्द्वेष्टे योजने अष्टचत्वारिंशता वैक्यपिप्प्रागान योजनस्य एवैधस्मिन् मयहले अथाधया युद्धिमनियद्युयम् २ सवयास्त मबहलमुपक्रम्य चारं भरति । यथात्रातिदेशकपरिचय सूत्रक मबहलशयानिष्यन्मिदद्युयत् तत मथमधुवांशदशौनाथै द्विभीयमबहलमभियुद्धिदशानाथे ततीयपुनस्तदभ्यास्यायमिति । एव दब्धानुद्व्यौऽपिष्याख्यानांगमित्यन्मबहलादारम्य मेठमशरहलो रबाधायपञ्चयाह । जमुद्रीवेति । जमुद्रीये म-
वस्त । द्वीपे नन्दरम्यपर्वतस्य क्रियत्याभजाधया सययाष्टा धूममबहलमष्टत । भौतम । पञ्चचत्वारिंशद्योजनमइस्त्राणि त्रीक्षिप योजनशतानि त्रिशदधि-
कानि छात्राधया सर्ववाह्य नूयमबहल प्रष्टत । तत्रमन्दरात्यधुचत्वारिंशद्योजनमइस्त्राणि जगती तताजवसे त्रीक्षिशतानि त्रिशदधिकानि तथा द्वि

આયાહાણ સ્પ્લ તરાણતરે સૂરમઢલે પ૦ ? ગો૦ ! પોચાલીસ જોશ્વણસહસ્રાદ્ અઠય આઘીસેજોશ્વણસપ્
અઢયાલીસ વ એગસઠિજાણ જોશ્વણસ સ્વયાહાણ અપ્પતરાણતરે સૂરમઢલે પ૦૭ જયઢ્ઢીવેણ ઝત્તે ! વીવે મન્

स्य आयाभविष्यम्भ्याम् । तदिदं न विद्ययपरिहृयेन वतुर्वैशतिः एक पष्ठिजागन् योजनस्य द्वापुस्येन प्रपुष्टः ? अन्वद्दीपे मदन्त ! द्वौ
यद्वसतिषा भाग याजना साधवर्षे पादपत्रं ते ४८ भाग विगूढा भक्षेरा एतस्मै अढी २॥ योजन परिपिपये जायीन २४ एक सतिषा भाग
एव याजना एततो आनपये दद अर्धं अथपत्रा मादद अथो पीदस पयसी ४ ॥ (एवं नैठपबंत अने मडललेत्रनी अत्राधा अन्तरानु द्वार मद्र

[illegible]

ररस पद्मयस्स केवहमाए अयाहाए अस्स तरे तस्मै मूरमइल्ले प० ? गो० । धाअ्यालीसजाअ्यामहस्साइ
अठपपणयोसे जोअ्याणसए पणवीसव एगसठिभाए अाअ्याणस्स अ्यायाहाए अस्स मरेतस्मै सरमइल्ले प० ?

ये नन्दरूपवर्तक विषया आवाजया सर्वाभ्यन्तर सूयमवहस प्रकृत ? नीतम ! ननु प्रत्यारिगानि योजनमवहसादि आपन्नविगतिः योजनमयमनि
 वर) ननु द्वीपनामा ये जगन् । द्वीप स्रष्टवर्तने वेतली आवायाइ आंतरव सवना अभ्यन्तर सांदिग्य पदिलो सुयना मोमवू वर । ये
 नीतम ! मोमालीस इकार प्रु००० योजन मने जाठ से मीस प्रु० २० योजन एतली आवायाइ आंतरव सर्वाभ्यन्तर पदिलो सुयनू नां वल्लुं । ननु

भ्यो आबियोजनगतसदृश्यादि पञ्चदशय योजनासदृशास्यैर्बोभनननिष्ठ योजनानि किञ्चिद्विविधोपि कानि परिचयेषु तत्रायामधिकम्भयो सरपत्तिरेव । जम्बूद्वीपविरक्तमादुभयोः पाद्व योः प्रत्येकमयीत्यधिकयोजनशशोधन यथोक्तमान । सद्यथा । जम्बूद्वीपमान १००००० अस्माद्वीत्यधिकयोजनशशो जम्बूद्वीपविरक्तमादुभयोः ३५० गोपिते सति ज्ञात ६६६४० इति । परिचयेपस्वस्यैव राशेर्विक्तमयगङ्गागुणेत्याविकरसुवशादानेतस्य । अन्यविक्षरभयाद्याश्रोपस्य १८० द्विगचिते ३५० गोपिते सति ज्ञात ६६६४० इति । परिचयेपस्वस्यैव राशेर्विक्तमयगङ्गागुणेत्याविकरसुवशादानेतस्य । अन्यविक्षरभयाद्याश्रोपस्य

एष खलु एएण उवाएणं निस्कममाणे २ सूरि ए तयाणतर मडल सकममाणे २ दोत्रो जोज्झणाइ सुठयालीसच एगसठिजाए जोज्झणस्स एगमेगमडलं श्चयाहावुट्ठि अभिवहुमाणे २ सव्वा हिम मडल उयसकमिप्पा चारचरइ ॥ जम्बूद्वीत्रेण मते । दीत्रे मद्रस्स पव्वयस्स केअट्ठश्याए श्चयाहाए सव्वा

अथापया सवाभ्यन्तर मूर्धनस्स मद्रस ? जम्बूद्वीत्रे भवत्त । द्वीत्रे मद्रस्स पवतस्य कियत्या अथापया सर्वोभ्यन्तरानन्तर मूर्धनस्स मद्रस ? मीतम । पतुदत्वारिषानि योजनसदृश्यादि अष्टष द्वाविशानि पाञ्चमशतानि अष्टषस्वारिगण एकपट्टिभागान्याञ्चनस्यापया आभ्यन्तरामन्तर मूर्धनस्स मद्रस ? जम्बूद्वीत्रे भवत्त । द्वीत्रे मद्रस्स पवतस्य कियत्या अथापया अभ्यन्तरतृतीय मूर्धनस्स मद्रस ? मीतम । पतुदत्वारि शानि योजनसदृश्यादि पञ्चविंशतिर्योजनशतानि पञ्चविंशत्येकपट्टिभागान् 'योजनस्यापया अभ्यन्तरतृतीय मूर्धनस्स मद्रस ? एयखलु

द्वीपगमा हे जगवन् । द्वीपमे विपै मरुपवतमे केतली आतरइ अभ्यन्तर पक्की अमन्तर बाणू सुयन् नान्दुं ठे । हे मीतम । पाञ्चालीस पञ्च ४४०० योजन अने आठसे बाबीस ४४०२२ योजन अने बली आठतालीस एकसठेरिया ज्ञात एक योजनाना एतली अथापया आतरइ अभ्यन्तर पक्की अमन्तर बीको सुयन् नान्दुं ठे ॥ जम्बूद्वीपगमा हे जगवन् । द्वीपमे विपै मरुपवतमे केतली अथापया अमन्तर बीको सुयन् नान्दुं ठे । हे मीतम । पाञ्चालीस ४४ हजार योजन अने आठसद पञ्चबीस ४४०२५ योजन अने यली पांथीस ३५ एकसठिआ ज्ञात योजनाना एतली

गाने, यदिवा परिकतो शंभूद्वीपविष्णुभाद्वीत्यपिच योजनगत यद्यापरतापि सेवा दयालो दत्ताना पट्यधिष्ठातो ३६० परिरयः युकादगगशान्यपुत्रिग
दपिकानि ॥११॥ एतानि बभूद्वीपपरिरयात् गोभ्यस्ते सतो दबोक्त परिकेपमान भवति । अथद्वितीयसहले तत्पुष्ठा । अश्वगतराणिमित्यादि । अन्य
ययोजनानुगमा तारपयोभक्ष्य सर्वाभ्यस्तारान्तर द्वितीय सूर्यमण्डलनायाभविष्णुमाध्या भक्षभवति योजनकश्चापि पद्व च योजनगतानि पञ्चद-

हिरै सूरमन्त्रे प० ? गो० । पणमालीसजोष्टुणसहस्साह तिस्रोष्टुतीसे जोष्टुणसए अथाहाए सष्टत्राहिरै
सूरमन्त्रे प० ? अथद्वीत्रेण मते । दीत्रे मन्दरस पशुयसस केधइष्ट्याए अथाहाए आहिराणहरे सूरमन्त्रे
प० ? गो० पणयालीसजोष्टुणसहस्साह तिस्रिष्टु सत्तावीसेजोष्टुणसए तेरसय एगसठिमाए जोष्टुणसस

यनेनापायेनित्कामसूपुयः तदनन्तरात् मण्डलान् तदनन्तर मण्डल सक्कामन् द्वे द्वे योजने सट्चत्वारिगत वैक्यपुत्रागान् योजनस्य एकेकस्मि
न् मण्डले अथापया दृष्टिमन्त्रिभयन् २ सवबाह्य सकलभुपसकम्यचाररति । जम्बूद्वीपे प्रदत्त । द्वीपे मन्दरस पवतस्य कियत्या अथापया
सर्वबाह्य सूपमकलसं प्रष्टम् ? नीतम् ! पञ्चत्वारिभ्यानि योजन सष्ट्रिभिरिभ्यो योजनयतानि अथापयासुवबाह्य मयमण्डलप्रष्टम्
अथद्वीपे भदत्त ! द्वीपमन्दरस्य परेतस्य कियत्याथवापया धाद्यानन्तरसूपमण्डलं प्रष्टम् ? गौतम ! पञ्चत्वारिगानि योजनमष्ट्र्या

अथापय सप्ततर त्रीन् सूर्यन् मोक्तुं तै । इतिरीते निधे ईर्त्ते उपायश्च यादिरनोक्ततोचको मय तदनन्तरपूचिस्था मोहना यको तदनन्तर एषा
दत्ते माहर्त्ते सक्रगता आतो २ बको केवे योजन मने अष्टतालीस एकसठीद्या माग एव योजनना एकेका मोक्तमाने द्विपे यतनी अथापानी दू-
दे बपारतो २ बको सर्व बको यादिरन् कश्चुं माहर्त्तु उपसकनी आत्रपीने चारकरे ५ जम्बूद्वीपमाभा हे भमबन् द्वीपमे द्विर्त्ते नेकपर्वतमष्ट कतलो
अथापय मणपी यादिरन् केचन् सूर्यन् माक्तसाह । हे गौतम ! पञ्चतालीच द्वात्रार योजन मने त्रिचि चं श्रीच ४५ इव० योजन यतने अथापय

त्वाग्निश्रवचिकानि पञ्चविंशत वैकपट्टिभागम् योजनस्य ८८६५३ ३५ । तथाहि । एकसोवि सर्वाभ्यस्तानशतरं मयहलं सर्वाभ्यस्तानशतरं मयहलं सर्वाभ्यस्तानशतरं मयहलं
 त्वाग्निश्रवचिकानि पञ्चविंशत वैकपट्टिभागम् योजनस्य ८८६५३ ३५ । तथाहि । एकसोवि सर्वाभ्यस्तानशतरं मयहलं सर्वाभ्यस्तानशतरं मयहलं सर्वाभ्यस्तानशतरं मयहलं

अथाहाए याहिरागतर सूमन्तले प० ? जयद्वीचण मन ! दीत्र मद्रस्स पद्दपस्स कंयहस्यए अनाहाए वाहि
 रतच्चै सूमन्तले प० ? गो० ! पणयालीस जौअगसहस्साइ तिखिअवउधीनजौअगसए छवीसवरगसठि
 नाए जाअणस्स अवाहाए व हिरसच्चै सुरमन्तले प० ? एव खत्तु एएग उवाएण पविममाणे सुरीए
 तयागतरानु मन्तलानु तयागतर मन्तल सकममाणे २ ठोदोजौअगनाइ अहयालीसच एगसठिनाए जाअ

वि । त्रावि च सप्तविंशति योजनशतानि प्रयोदशवैकपट्टिभागम् योजनस्य अथापया पाद्यान्तत्त सप्तमहल मद्यद्वीपे भवत्त
 द्वीपे मन्दरस्य पयसस्य कियत्याअथापया पाद्यान्तत्तीय मूयमहल मद्यद्वीपे ? गौतम ! पञ्चचत्वारिंशद्योजनसहस्राणि श्रीक्षिप्र क्षत्रिय
 शानि योजनशतानि वद्विंशति च एकपट्टिभागम् पासासयापया याद्वन्तृतीय मूयमहल मद्यद्वीपे ? एवं खलपुतेभोपायेन प्रविश-
 म् मयस्तावन्तराम मयहलान् तदगन्तर मयहल सकसम् २ द्वे द्वे याजने अष्टचत्वारिंश वैकपट्टिभागम् याजनस्यैकेकान् मयहलान् अ-

सव याद्विरलू मूयमहलम् । जयद्वीपतामा हे भगवन् । द्वीपने विप मरुपयनने केनकी अयापाइ याद्विरा यकी अमन्तरयीसू मूयना मयहलम् । हे
 गौतम ! पप चालीस ५५ योजन अने त्रिचिषङ्ग फलाकीस ४५ इत्थं याजन अने पली १३ फला तेर एअमट्टिमा पाग योजनमा यत्तली अयापाइ
 याद्विरलायकी अमन्तर मीनू सूर्य साइली डे । जयद्वीपतामा हे भगवन् द्वीपने विरे मरुपयनने केतली अयापाइ याद्विरलां यकी मीनू मूय
 महल डे । हे गौतम ! पपचालीस एअर योजन अने त्रिचिषङ्ग फोलीस ४५ १५ योजन अने यकी अवीस यअमठीया पाग योजनमा यत्तली अया

गये, यदिहा यदिकतो जंबूद्वीपविष्णुभास्वीत्यपि तेषां त्रयाणां गताणां पृथग्यथानां ३० परिरयः एकादशशतान्यप्यत्रिंश
द्विचतानि ॥११॥ यतानि जंबूद्वीपपरिरपात् श्रोध्यन्ते ततो दयोक्त परितोपमानं भवति । अथद्वितीयमदले तत्पुच्छा । अक्षस्तराणमित्यादि । अन्य
ययोजनमाधुना तारपथीय इत्येव मर्याद्व्यवहारानन्तरं द्वितीयं सूयमवहलभायामविष्णुमास्यां भवन्त्विति योजनसङ्ख्यायि पदं योजनशतानि पञ्चद-

द्विरे सूरमदले प०? गो०! पणयालीसजोश्रुणसहस्राङ्कं तिथीश्रुतीसे जोश्रुणसए श्रुत्राहाए सष्टत्राद्विरे
सूरमदले प०? अयुद्दीवेण मते । दीवे मदरस पशुयसस केधहश्रुए श्रुत्राहाए आहिराणतरे सूरमदले
प०? गो० पणयालीसजोश्रुणसहस्राङ्कं तिथीश्रु सप्तावीसेजोश्रुणसए तेरसय एगसंठिभाए जोश्रुणसस

येनापायेननिष्क्रामन्सूयः तदमन्तरात् नवहस्रात् तदमन्तरं नवहस सप्तामम् द्वेहे योजने अष्टचत्वारिंशत वैकपष्टिनागाम् याजनस्य एवैकस्मि
न् मच्छने अत्रापया दृष्टिनिर्बर्णन् २ सवबाह्य नवहसमुपसक्त्यचारवति । जम्बूद्वीपे प्रवत्त । द्वीपे मन्दरस्य पवतस्य कियत्पया अत्रापया
मदंवाह्यं सूयमवहल मच्छन्? नीतम् ! पञ्चचत्वारिंशानियोजन सङ्ख्यायि त्रीणिचत्वारिंशानियोजनशतानि अत्रापयासवबाह्यं सूयमवहलमच्छन्
अयुद्दीपे भवत्त ! द्वीपमन्तरस्य पर्वतस्य कियत्पयाअत्रापया वाद्यानन्तरसूयमवहल मच्छन्? नीतम् ! पञ्चचत्वारिंशानि योजनशतश्रुत्रा
अत्रापया अष्टपतर शीतू सूयन् मांजन्तू ठे । इद्विरीते नित्ये इत्थं उपपायश्च चत्वारिंशतोपको सूय तदमन्तरपूर्वित्या मोहना यको तदमन्तर एवा
मत्थं माहर्ले सक्रमता आवा २ यको बवे याजन अर्ते अष्टतालीस एवचउदीप्या भाग एव योजनना एवैका मोहनामर्ते द्विपे यतलो अत्रापानी दू
त्रिंशपारतो २ यको सर्वे यको चत्वारिंशत् बहन् माहर्ले उपसक्तनी आत्रवीर्ते चारकर् ५ अयुद्दीपमाणा हे भवन्तू द्वीपमर्ते द्विर्बे नैकपवतमद अतनी
अत्रापया मधमी चत्वारिंशत् केहर्ले सूयन् मांजन्तू बह । हे नीतम् ! पञ्चतालीस श्रुत्रा पञ्चन अने त्रिचि य शीच ४९ इदं योजन एतर्ले अत्रापया

पेक्षन् त्राखियोजनललादि पञ्चदशयोजनसहस्रादि एकद पचविशयचिह्न योजनगत तन्मोपपत्तिः पूयमसहस्रपरिच्छेदे १५१०३ योजनसूत्रे प्रागु-
क्त्यक्त्यानीताष्टादश १८ योजनरूपापादुरी प्रसिद्धाया ययोजन मान भवति । अथोक्तातिरिक्तमसहस्रायामादिपरिच्छायाय साधयार्थमतिदेगमाह ।
एवमलुएवमित्यादि । एवमुक्तरीत्या महत्त्वप्रयदक्षितयेत्यर्थे । एतेनोक्तप्रकारेण निष्क्रामन् सुयष्टादमसराज्ञदमन्तर मसहस्रसक्रामन सक्रामन् पञ्च
पञ्चयोजनानि पञ्चत्रिंशत्तैकपट्टिभागान योजनयैकेस्मिन् मसहस्रे विक्तमसहस्रमिदयन २ सयान्तरीत्येयाष्टादश योजनानि परिपवद्विमनिबरे

णमहस्रसाइ एगुणगठइ च जे अणगठइ किञ्चिश्चिसाहिस्याह परिक्केवण । अष्टभूतराणगतरेण भते ! सूरमढले
केवइइस्य आयामथिरकमेण केवइइस्य परिक्केवण प० ? गो० । जअणउइ जेअणसहस्र इ छञ्चपणयाले जेअ
णसए पणतीसअ एगसठिभाए ज अणसस आयामथिरकमेण तिसिजोअणसससहस्राह पञ्चससय जेअण
सहस्र इ एगचमनन्तर जेअणसस परिक्केवण प० ? अण्ण तरतञ्जे ग जते । सूरमढले केवइइस्य आयामथिरक

अमगतमहस्रादि एकानमवति च योजनानि किञ्चिद्विशवापिक परिपण, आम्पन्तरानन्तर भदन्त ? मयंभरुल किपदायामविक्कमाभ्याम्
किपत्परिच्छेद प्रकृतम् ? गौतम । नवनवतिपात्रनसहस्रादि यद्व पञ्चत्वारिंशानि पात्रनशतानि पचत्रिंशत् तैकपट्टिभागान् पात्रनस्य आ-
यामविक्कम् स्याम्, त्राखियाज्जगतन सहस्रादि पचदशव योजनसहस्रादि एक सप्तोत्तर पात्रनगत परिक्केवण प्रकृतम् ? आम्पन्तरततीय ज-

पहिलू हे मगवन् ! सुवन् साहसू कनलौ स बउण पाइलपणे कतलौ परिपिपणे । इ गौतम ! नवाणउ इज्जार याज्जम् ८९ ०० अने एहे व्यालीस
८९५० योजन साहस्रपणे पोइलपण चिह्न ३ लाय पकर इज्जार याज्जम् अने नव्यासी योजन काइक अपिकेरा परिपिपणइ हे । अम्पन्तर यकी अमतर
यीज्जु हे मगवन् ! मय्पो साहसू केतला लावपणे पोइलपणे हे गौतम ! नवाणु इज्जार योजन छंहे पञ्चतालीस ८९६४५ योजन अने पाचत्रीस

बहस्यविपक्रान्तादस्य नयद्वयस्य विपक्रमेवमेतदेव अस्य च सर्वोप्यन्तरान्तरपरकलस्य परिहोपस्थोचि शतसहस्रादि पञ्चदशसहस्रायेक चयते सप्तोत्तर यो
 जनानां ३१५१०० तथाहि पूर्वसहस्रादस्य विपक्रमे पञ्चयोजनानि पञ्चत्रिंशद्वैकपट्टिज्ञागायोजनस्य चट्टेते पञ्चानाञ्च योजनाना पञ्चविंशत्सहस्रस्यैवमागा-
 यिजनानां परिरयः सप्तदशयोजनानि अष्टत्रिंशद्वैकपट्टिज्ञागाः समचिन्वाः योजनस्य परव्यवहारतो विवक्ष्यते परिपूर्वोनि अष्टादशयोजनानि सानि
 पुत्रनयद्वयपरिचये यद्वापिजनानि प्रविप्यते तथा यथोक्त द्वितीयसहस्रपरिमाह स्यात् । अयन्तृतीयसहस्रे तत्पञ्चा । अङ्गनरतस्रैकमित्यादि । अथ
 नदरमुत्तरपूर्वे नवनयनिगोत्रमसहस्रादि पट्टेच एकपञ्चाशानि योजनशतानि नववैकपट्टिभागाम् योजनस्याष्टास्यन्तरतृतीयास्य सयकलमायानयिक
 मेष । अत्रापपति । पूर्वसहस्रज्ञागामविपक्रमे ८६४९ योजन ३३ इत्येवमेतदेव यत्तत्सहस्रयद्वै ५ योजन ३३ प्रविप्यतां यथोक्त मानमवति । परिहो

णस एगमेगे महले अथाहायुद्धि निवृद्धमा॥१॥ ण २ सप्तस्र तर महल उवसंक्रमिन्ना चारचरह ५ जयुद्दीत्रि २
 सप्तस्र तरेण जते ! सूरमहले केवहस्य व्ययामविरकमेण केवह अंपरिस्केवेणं प० २ गी० । णत्रणउह जोयु
 णमहस्साइ छस्र चसालेजोस्यणसए व्यायामविरकमेण तिसिजोस्यणसयसहस्साइ पयसरसय जोअ

आपपा बुद्धि निवृद्धपण २ सर्वोप्यन्तर महल मुपसक्तस्य चारचरति, जम्बूद्वीपे महल । द्वीपे सर्वोप्यन्तरं सूर्यनयद्वलं किपदायामविपक्रमा
 व्यां विपत् परिपवेच मष्टसन् १ गीतम । नव नवविपयोजनसहस्रादि अष्टपञ्चस्वारिचानि योजनशतानि व्यायामविपक्रमाभ्यां, धीविप यो-

पाइ बांदिर्लु जीनु मूय मारुनु चह । इकोरोते निद्ये इण उपायइ पयतो २ चको सूर्ये तदनन्तर पठिस्वा । मोठला चको तदनन्तर आगस्ते बांदिर्ले
 चकनता आवता २ चका बवे याअन खमे अठालीस पण्ण माय एकसठि योजनना एकइमे मोठले अवाचामी बुद्धि प्रते पठाकतो पठाकतो चको
 बापको जण्यन्तर मोठनु सक्को आमपीने चारकरे ५ इदे महलायामाविद्धिद्वानि द्वारचइले ४ जम्बूद्वीपेने विवे च मयवन् । चमचको भादिनु

पेवञ्च आखियोजनसङ्गच्छि पञ्चदशयोजनसङ्ख्यादि एकञ्च पञ्चविंशत्यधिकं योजनगतं सञ्चोपपत्तिः पूयमवशेषपरिहारे १५१०० योजनरूपे प्रागु-
क्तपञ्चत्पानीताष्टादश १० योजनरूपार्याद्युद्धौ प्रविष्टार्या यथोक्तं गणनं भवति । अञ्चोक्तातिरिक्तमवशेषायामादिपरिज्ञानाय सापवायमतिदेशमाह ।
एवञ्चलुएष्वसित्यादि । एयमुक्तरीत्या मन्वन्वयवद्वितीयेत्यर्थः । एतेनोक्तप्रकारेणनिकासम् सुपदादमन्तरासदन्तरं मन्वन्वयसङ्क्रान्तं सङ्क्रामम् पञ्च
पञ्चयोजनानि पञ्चविंशतैकपट्टिभागान् योजनान्यैकैकस्मिन् मन्वले विफल्मवद्विभिनिययनं २ तथाकरीत्येयाष्टादश योजनानि परिरपयद्विमज्जिवहे

णमहस्साह एगूणगट्टहञ्च जे।अणाह किञ्चित्रिससाहिएष्टाह परिरकेवण । अष्टभूतरा।गतरैण भते ! सुस्महले
केवद्वश्य्छायामयिरकमेण केवद्वश्य्छारिस्कंत्रेण प० ? गो० ! णत्रणट्टह जे।अणसहस्साह छञ्चपणयाले जे।अ
णसए पणतीसञ्च एगसठिभाए जे अणसस अ्यायामयिरकमेण तिसिजो।अणसयसहस्साह पञ्चरसय जे।अण
सहस्साह एगसमनस्रर जे।अणसय परिरकेत्रेण प० ? अण्ण तरतञ्जे ग भते ! सुस्महले केवद्वश्य्छायामयिरक

अणसमसङ्ख्यादि एकाननवति च योजनानि किञ्चिद्विंशत्यधिकं परिरपञ्च, आस्यन्तरानन्तरं भदन्त ? मूर्धममकलं कियदायामयिफल्मस्याम्
कियत्परिपेञ्च प्रष्टम ? गीतम् । नवमवति योजनसङ्ख्यादि पट्ठं पञ्चत्वारिंशानि योजनगतानि पञ्चविंशतैकपट्टिभागान् याजनस्य अ्या-
यामयिरकम् स्याम्, आखियाजनगतं सङ्ख्यादि पञ्चदशञ्च योजनसङ्ख्यादि एकं सप्तोत्तरं याजनगतं परिरपेञ्च प्रष्टम ? आस्यन्तरततीयं प्र-

पट्टिन् दे पागवन् । सुपन् सावन् कनलो ल ययण पाइलपणे केतलो परिरपिपणे । च गीतम् । नवाञ्चह अञ्चार याजन ८८०० अने छरे अ्यालीस
८८५० योजन लोचपणे पोइलपञ्च अिच ३ लाप पञ्चर अञ्चार याजन अने नव्याची याशन कांइक अथिबेरा परिरपिपञ्च छे । अस्यन्तरं यकी अमन्तर
यीञ्च ई पागवन् । मूर्धनो माइलू केतला सात्रपणे पोइलपणे दे गीतम् । नवाञ्च अञ्चार याजन ८८५०५ योजन अने पाञ्चत्रीस

विशेषप्रतिपत्तिरिति निश्चिन्तानिपरिच्छेदप्रवृत्तिं निश्चिद्वृत्तत्वं भाव्यं परिषेवकत्वेन स्वयमोच्यं संवाद्यथाश्रयिकस्मायासमासेल्लोपरिया निपट्यथि-
 क्कानि पट्पयोगमज्जतामुक्तानि तस्य परिरयमानाय तस्यज्जबुद्धीपपरिरये प्रक्षेपबाह्ववति । अपह्तितीयमहलेतत्पुट्टा ॥ बाहिराणतरेण भते । सूरमह
 लइत्यादि । प्रभाप्राग्वत् उत्तरसूत्रे गीतम् । एकयोजनलक्ष पट्पनुपयत्तामि योजनशतानि पट्पियतिशैकपट्टिप्रागान् योजनस्यायामयिकप्राप्त्या
 सुवदतिशेदं संवत्सराद्वयलक्षिकप्राप्तं पञ्चत्रिंशद्वयपट्टिप्रागाधिकपञ्चयोजनेषु शोषितिविति श्रोत्रियाजनलक्षायपट्टादशमहत्त्रिंशद्वेन समभवति यो-

माणे २ अष्टारस २ जाअणमाह पाररयधुह आमवहुमाणे २ ससुआहार मरुल उवसकमिहा चार चरइ ॥
 ससुआहिरएण भते । सूरमहले केवइअ आयामविरकमेण केवइअ परिरकमेण प० ? गो० ! एगजोअणसय
 सहस्स कुच्चमठे जोअणसए आयामविरकमेण तिरिअ जोअणसयसहस्साइ अठारसयसहस्साइ तिरिअ
 पणसरसुमरे जोअणमए परिरकमेण ॥ बाहिराणतरेण भते ! सूरमहले केवइअ आयामविरकमेण केवइअ

फभवद्विमिधयन् २ अष्टादश २ योजनानिपरिरयवृद्धिं मन्विषेपन् २ सर्वत्रास्मभणहलमुपसक्त्यचारं धरति, संवत्साह भवन्त । सूरम-
 बहल क्षियदायानविकप्राप्त्यां क्षियत् परिकेपेन प्रश्नम् ? गीतम् । एकयोजनशतसहस्र पट्पियिंजीजमयतानि आयामयिकस्माभ्याम् श्रीणिपयोत्र
 नगजसहस्राणि अष्टादशसहस्राणि त्रीणि पञ्चदशोत्तराणि योजनयतानि परिच्छेदेन प्रश्नम् ? बाह्यामन्तर भवन्त, सूर्यमहल क्षियद्विआया-

यात्रम ध्वने पाचत्रीस एकसठ्ठिया भाग योजनता एकैक गाठशङ्ख लावपणे पोइल पञ्चनी दृष्टिं प्रति धारता ए यको १८ अठार २ योजन (इहो
 व्यपहारपकी १८ योजन पूराकइयाव वि सत्तर १७ योजन अर्धे अठशीस एकसठ्ठियाभाग एकैकैसाठले परिधियस्य अथ परिधिलो दृष्टिमिति धारतो २
 यको संवत्सको बाहिरलुब्धेइलु माठलुं उवसकमी आभयीने चारकरइ । सूर्ययको बाहिरलुब्धेइलु हे पणयम् । सूर्य नु माठलो कतलो लायपणे पोइल

अनन्तने परितपेव कथमुपपद्यते चेदिति वक्ष्यामः, पूर्वमक्षरपरिरयादृष्ट्य योजनशोचनेसुखमिति । आदिरतश्चेति-
त्यादि । मन्त्रापूर्ववत् । नृतरवृत्ते आद्यतलीये एकयोजनसप्त षट्काष्टावत्स्वारिशानि योजनसप्तानि द्वापञ्चाशत् चैकपट्टिभागम् योजनभ्यामायामधिक-
भ्याम्प्यो यन्निष्ठाग्र अनन्तरपूर्वमवहतात् पक्षुच्चिद्विषयवट्टिजानापिकपञ्चयोजनविधोक्षने साधु प्रवति श्रीषि योजनसप्तास्याष्टादशवसदृशं चि द्वैचैकोन
श्रीते पात्रनग्रते परिधेपेव पूर्वमवहसपरिधे रष्टादशयोजनशाचमे ययोऽस्य प्रसक्तमवहसस्य परिधिमान । अथासिद्धेयमात्र । एवयल्लुप्यएवमित्यादि ।

પરિરક્તેવેણ પ૦ ૧ ગો ૦ ! ઇગજોષ્ઠગસયસહસ્સ તન્ન ચતુવચ્ચે જોષ્ઠગસપ્ત ઇગસઠિજાત જોષ્ઠગસસ
 શ્યાયામત્રિસ્કભેણ સિશિજાષ્ઠગસયસહસ્સાદ્દ શ્વઠારસયસહસ્સાદ્દ જોષ્ઠગસપ્તપરિસ્કત્તેવેણ
 પ૦ ૧ ગ્રાહિરતન્નૈવ જત ! સૂરમઠ્ઠલે કેવદ્દઅ શ્યાયામત્રિસ્કભેણ કેવદ્દશ્ચ પરિસ્કત્તેવેણ પ૦ ૧ ગો ૦ ! ઇગજો
 શ્વગસયસહસ્સ તન્ન શ્વઠયાલેજોષ્ઠગસપ્ત ગ્રાથસ્થપ્ત ઇગસઠિજાત જોષ્ઠગસસ શ્યાયામત્રિસ્કભેણ સિશિજો

नविष्कम्भाभ्याम् विपत्परिक्षेपः प्रकृतः ? गीतम् । एक यात्रमशतशङ्कल पट्टं बहुपञ्चाशद्याजमशतानि पञ्चविंश युसवष्टिभागान् योजनस्या-
 यानविष्कम्भाभ्याम् २ त्रावि योजमशतशङ्कलावि अष्टादशशङ्कलावि तु सप्तमशत योजनमशत परिषेपेयमशतः ? वास्तवतोय मदन्न ३ सुयुग्म
 शङ्कल विपदायाजविष्कम्भाभ्यां विपत्परिक्षेपः प्रकृतः ? गीतम् । एक यात्रमशतशङ्कल पट्टं अष्टादश्यानि योजनमशतशङ्कल विपदायदेकपट्टि-

[illegible]

प्राग्बुद्ध्याप्य । व्याख्यानात् । गतमायामविश्रम्भादियद्विद्वान्निद्वार । अयमवैकल्येन हृयोः सूर्ययोः परस्परसमाधात्परमप्यभ्यन्तरव्याप्यमण्डलादिव द्रव्येय । समतिनष्टमण्डलनिद्वार । अथावभते मूरियसमुत्पन्नतरङ्गस्यादि । यदाजनगवन ? सयः सर्वोभ्यन्तरमण्डलमुपसक्रम्य चारुवरति तदा यदेकेनमुत्पन्नैर्न क्रियते चेष्ट नमुति । नीतस । पशुपन्थयोगनशतद्व्याधि द्वैवेकपन्थादौ योगनशते एकीमात्रि गतपथट्टिमागाग योजनसर्वैवेकेन मुद्रुर्नैत गच्छति कथमिदमपपद्यते वदुष्यते । इदमवगमपिनष्टलसकलादौरात्रेण द्वाभ्या सूर्योभ्या परिसमाप्यते प्रतिसूयायाङ्गारात्रमण्डले परमापता द्वापयोरात्रीमयसः ह्रया

अणसयसहस्साह् अष्टाठारसयसहस्साह् देव्याश्च अणसपु ज्ञोऽष्टाणसपु परिस्त्रुत्रेण एव खलु एण एण उग्राएण पथिसमाणेसूरीए तयाणतराजसल्लाने तयाणतरमल्ल उवस कममाणे पचरजोऽष्टाणह पणतीसच एगस ठिसापु ज्ञोऽष्टाणस एगमेगेमल्ले विस्त्रुहिमोणे २ अष्टाठारस २ ज्ञोऽष्टाणह परिस्त्रुविद्विनिस्त्रुठेमाणे ससुत्पन्नरमल्ल उवसकमिसिन्ना चारुचरह । जयाण भन । सूरीए मसुत्पन्नर मल्ल उवसकमिसिन्ना चारुचरह ।

जगान् याजमस्य अवाभायकम्भाभ्यां त्राविद्योऽष्टमशतसहस्राणि अष्टादश च सप्तलाख ह्येव एकानशते यात्रमशने परिक्रिपन्, स्य खलुएत-
नोपायम प्रविशन् २ सूर्यः तद्वत्सरात्मकललासदन्तर मण्डल युक्तामन् २ सूर्यः पथ २ यात्रमाणि पथविश्रुत युक्थपट्टिभागान् याशनस्य एक-
मण्डलमल्ल विषममत्रट्टिमभिवदयन् २ अष्टादश २ याजमानिपरिरपवद्विमभिवदयन् २ सर्वाभ्य तरमल्लमूपसक्रम्यधार धरति, तदन्तर यदा-

अर्धे सापञ्च योजन अम खवीस एक सट्टियाभाग योजनमा ल त्रपर्वे वोद्वसपदार्थे, तिष्ठिन्नाय योजन अठार अठार याज १ अर्धे विर्ने सताम् योजन २१८८७ परिधिपञ्च (सर्वाभ्यन्तर मण्डले यूपदावं तियार दिग्माल १८ मूद्रुतदुष्ट तेद्वन अर्धेनयगकी मद्रुस गतिकीजे तियार यथोक्तसूयदोमवागु गामज्जावर्धं तेपुल्लज्जाया कडीह ते मणवीकी जेवो लुद्वयास्तातर मानवाह इम सर्वमाल्लसह गाखयु) याद्विरस्या खेद्वयायकी ज्ञानुं हे भगवन् ।

अनगने परितोषेव कथनुपपद्यते चेदिति वदामः, पूर्वमश्रुतपरिरयादहाद्य योजनयोगेनोसुस्थमिति । यादिरतयेवमिति । मन्त्रः पूर्ववत् । अन्तरवृत्ते यादृतृतीये एकयोजनसप्त पट्टाष्टादश्वारिणानि योजनप्रतानि द्वापञ्चाशत् वैकपट्टिभागान् योजनमस्यापासविष्क म्भाभ्यां यन्त्रिंशच्च अन्तरपूर्वमववृत्तात् पञ्चविंशद्वैकपट्टिभागपञ्चयोजनविषयेने सापु प्रवति भीवि योजनसप्तपट्टादशवृत्तस्य हि द्वैविद्यो न ग्रीते यात्रनगने परितोषेव पूर्वमववृत्तपरिपे रष्टादशयोजनमग्रीतेने ययोन प्रस्तमववृत्तस्य परिधिमान । अत्रातिदेशमाह । एकपञ्चमुत्प्रेमित्यादि ।

परिरक्तेवेण प० ? गी० ! एगजोऽष्टगसयसहस्रं तञ्च षडपथे जे।ष्टुणसए तञ्हीसच एगसठिजाण जे।ष्टुणस्स
 श्यायामथिस्कभेण तिसिजोऽष्टुणसयसहस्रमाह अठारसयसहस्रमाह जे।ष्टुणसएपरिस्कंवेण
 प० ? यादिरतमेव जत । सूरमन्त्रे केअईअ श्यायामविस्कन्नेण केवइष्टुण परिस्कंवेण पं० ? गी० ! एगजो
 ष्टुणसयसहस्रं तञ्च अठयाउंजे।ष्टुणसए यावअच एगसठिजाण जे।ष्टुणस्स श्यायामविस्कभेण तिसिजो

मविष्कन्ताभ्याम् किपत्परिकेपच प्रष्टत ? गीतस । एक पात्रनगतसहस्रं वत्त वत्तुपञ्चाशद्याज्जनप्रतानि पट्टिविंश एकपट्टिभागान् योजनस्या-
 यानविष्कन्ताभ्याम् , अत्रावि योजनगतसहस्रमावि अष्टादशच सहस्रमावि द्वैवसप्तमवत योजनगते परितोषेवप्रष्टत ? यादृतृतीये सदस्यः ३ सूर्येन
 वदन् किपदायानविष्कन्ताभ्यां किपत्परिकेव प्रष्टत ? गीतस । एकपात्रनगतसहस्रं पटच अष्टादशवारिणानियोजनप्रतानि द्विपपात्रदेवपट्टि-

पचव जेतुलूपरिपचवद्वै । हे गीतस । एकसाध यात्रन अने सर्वेसाठि १६० योजन सावपर्वे पात्रनपच त्रिंशत्साध योजन अठारहचार यात्रन
 अने त्रिंशत्साध पचर ३८३१५ योजन परिधिपचवत्तं यादिरसयावैदश्यापकी अन्तर भीन्ने भगवन् । सूर्येनु नावन्ने जेतुं लीवपच योष्टसपर्वे
 जेतुनु परिधिपचवत्तं । हे गीतस । १ साध यात्रन पच अष्टारानि द्वाविंशायनग्रीते अत्रादि नावकी अन्तरंकातिनो मन्त्र विवच

वः । इह गताः भरतश्च प्रगताः नमुप्याहोः सप्ततवारिगता योजनसहस्रे, दुर्गस्याच, त्रिपदाः स्यान्निपद्यपिकाभ्यां योजनशताभ्यामेकदिशस्याच
 योजनस्य षष्टिमात्रे रुक्मनागः सूर्यं चतुर्विंशत्यंशं दृष्ट्वा शपुषाभजति । अत्राप्यप्यथागृहीतं द्विपापसखिकपपरं यदुयोऽप्राप्यकारिस्त्वेन सदसभवाविति
 काकोपयतिरिति चेदुच्यते । इह दिवसस्याहोरात्रमात्रा कोत्र व्याप्यते तावदित्यवस्थित सूर्यः उपलभ्यते सूर्यः लोकेऽवयमानाति व्यपश्रियते सूर्या
 स्येनरनवरत्न दिवसप्रमाणादहोरात्रमात्रं सूर्याः एकैकस्त्रिंशत्सहस्रं सवाम्यतरेन सवले चारं चरन् पञ्चपीजनसहस्राणि भुञ्ज योजनशतं
 योजनस्य अष्टविंशत्येकान्त्रिंशत् पट्टिमात्रं योजनस्य गच्छति यथाहमृदुत्तमतिपरिमात्रं मयमिभुङ्क्ते गुरुस्ते सता जयति ययोक्तं दृष्टिपयप्रसताधि
 पयपरिसाहस्रमिति । यवसर्वेऽपि नवरत्नेषु सस्वभुङ्क्ते गती स्वस्वविकसादुगतमुद्रुतराधिना मुखिनाया दृष्टिपयप्रसतामस्यति दृष्टिपयप्रसताचतुः
 स्पष्टाः पुरुषकुशायाश्चैवाचोऽप्यौ साच पूर्वतोऽपरतश्च सप्तप्रसाधैव समतीति द्विगुह्यतानायं प्रमुखास्तारमित्यादि पर्याया । इवम् सवयाद्यामन्तर
 मवरत्नात् पञ्चानुपूर्व्या गत्यमाना असीत्यधिकशततम प्रतिमकल याहोरात्रभजनः दहाराभिमिश्रीत्यधिकशतम स्तेनायमुत्तरायणस्य चरमा, विषमो
 उपमेव सूर्यमन्वानरस्य पर्येत दिवसस्य सारायणस्य सप्तमकलात्सर्वस्येति । अयं मयस्यत्तरप्रकारप्रसापनाय सप्त प्रारभते । सेनिरकमसाणे इत्या-
 दि । अस्याभ्यतराम्बुजाकिष्कायन् नदुद्दीर्घातः प्रवेष्टेऽशीत्यधिकपोजनप्रमाविद्येते चरमात्रं प्रवेष्टेऽप्युत्तराभ्यन्तरं द्वितीयमसकलानि-

अयमात्रं २ पट्टमसि स्युहोरात्रसि सप्तस्रतराणस्य मडल उवसकमिमा चारचरद । अयाण भते ।
 सूरिण अष्टतराण मडल उवसकमिमा चारचरद । तयाण एगमेगेण मडलत्तेण केप्रदंष्ट्र खेप्त गच्छे ।

आस्य मयमात्रः २ मयनहोरात्रे सर्वाभ्यन्तराभ्यन्तरमकल मुपसकल्यचारं चरति । यथा भवतः? मयं आभ्यन्तराभ्यन्तरं मकलमुपसकल्य चारच-
 एकमे माहल्लह लावयव योहलपक्षमी बुद्धिपते पटाहलो २ यको सनयको सोहिसू पक्षिसू माहलू उवसकमी चारचरद छह (एक सूर्ये अहोरात्रे
 एक माहल्लानी परिपिपूर्वपरस्ये अने के अहोरात्रिमात्रं १० मुद्रुत येनाटे सर्वाभ्यन्तर मडलमीपरिचि ३१५०८८ एह साति भागे इरीह तियार २२५१ यो

पादोरात्रयाः पटि० नूनांस्तानीमवहसपरिरयस्य यद्व्याजगते इते यद्व्याजगते तन्मुद्रांतर्गतप्रमाणात् । तदादि । सर्वोप्यन्तरमवहसपरिरयस्योपि लक्ष्याणि य
 न्प्रवृत्तगमनवत्यधिकानि योजनानां ३१५०८ एतेषां यद्व्याजगते इते लक्ष्य योजनं मुद्रांतर्गतप्रमाणात् ५६३१ पटं । अथविनेयायन्ति तन्मस-
 रणेने प्रत्यापक्षमापद्युनोपि विनेयस्य द्विचिद्विचि प्रत्यापनीयमित्याह । यत्तदोर्निस्त्यामिषवषादनुक्तमपि यत्तदु गतिं ६० तदाक्य मन्त्रायत्तारकीय, तेन
 पदाम्पू० योजनमुद्रांतर्गत इत्यन् ५६३१ यात्रा ८६ प्रमाणां गच्छति । तदा सर्वोप्यन्तरमवहससकमवकांशे इत्येतस्य मन्त्रयस्याश्रमासावेक्यवन सतोयस

तथाण एगमेगेण मुक्तमेण केवद्वधं ६० खेत्त गच्छ । गो० ! पथ २ ओष्ठ्यगसहससाइ दोसिअ
 एगाधणे ओष्ठ्यगसए एगुणतीसवसठिभाएगुणतीसवसठिअओअणसस एगमेगेण मुक्तमेण गच्छ ।
 तथाण इहगयसस मणुससस सीआलीसाए ओष्ठ्यगसहससेहि दोहिअतेवठेहि ओअणसएहिं एगवी
 स.एअ ओअणसस सठिआएहिं सुरिए वस्कुफास इहमागच्छ । सेणिसकममाणेसुरिए नवसअच्छुरं

त्रमवन् मूयः सर्वोप्यन्तर मवहसमुपसक्तम्यचार हरति तदाएकेन मुद्रांतर्गतं कियत सेगगच्छति । गौतम । पथ २ यात्रागसहससाणि द्रुंयए
 व्यानपद्मगते योजनगते एकोनचिग्व पट्टि जागान् योजनस्य एकेकेनमुद्रांतर्गतगच्छति तदाइहगतस्य मनुप्यस्य (आतावेक्यवनं) तदावत्सारिअ-
 ता यात्रागसहस्रे द्वाभ्यां त्रियष्टिभ्यां यात्रागसहस्राभ्याम् एकविंशत्यावयाजस्य पट्टिजाने सूर्ययद्वधुस्पर्शं मीप्रमाणगच्छति, सनिद्रासन् सूर्योत्पलव

नुपन् मीक्रान्तु केतसो लावपव पोइलपवे परिबिपवे, ई गौतमा एकलाव योजन छवे अहतालीस योजन अने आवक एकसठिया भाग योजनना
 नावपवे पाइलपवे द्विचिगव यात्राग अठारइवार योजन वेदे उगवासी इ०८२५८ योजन परिचिपवे इवी रीते निवे इदि उपायई चेकलो बको डूय
 तद्वन्तर पाडित्या साइका बको तद्वन्तर आनले गौहसे चकलतो आबवो २ बका पोच २ यात्राग अने पांचवीच एकवठीया भाग योजन एकना

नित्यं गतानामुप्याहं सप्तत्वारिचता योजनसहस्रे रेकोमाश्रीत्यधिकेन योजनशतेन सूत्रेनृषीपायै सप्तमी प्राकृतास्थात् सप्तपञ्चाशतावपष्टिभागे
योजनस्य षष्टिभागश्च एकपष्टिपाश्र्वित्वा एकपष्टिद्वयान् कृत्वा एकपष्टिपा गुणयित्वेत्यर्थः । तस्य चरमेरेकोमधिकत्वा ब्रूहि क्षाभागेः भागमागेः सूर्यद्य-
सुःस्पष्टं नागमृति । तथाहि । सर्वोप्यन्तरामन्तरद्वितीयमहले विषमप्रमाणं द्वाभ्यामेकपष्टिभागभ्यां द्वीमाभ्यादशमुद्गतां स्तोपामर्द्धमवमुद्गतां एके-
नेकपष्टिभागन द्वीमा स्ततः सामस्यस्यैकपष्टिभागकरत्वाद्यै नवापि मुद्गानां एकपष्ट्यागुण्यन्ते तस्य एव एकपष्टिभागोऽपनीयते ततः शोपाजाता एकप-
ष्टिभागाः पञ्चाशताम्यष्टत्वारिचद्विकानि ५४८ प्रस्तुतमकृते मुद्गसु गतिः ५५१ योजन ४७ अयचरद्विः यष्टिद्वयमिति योजनानिपष्ट्या गुणयित्वा
नवस्य ने ज्ञान ३५१०७ अयमेवराशिः करत्वाविभाज्यायै नवयगिरायष्टेयसमासद्वमी च ६० परिधिराशिरिति कृत्वाद्यमितो लापयान् भान्यराशिन

जाअणसए सप्तायसुएअ सठिजाएहि जोअ्पु गरस सठिभागश्च एगमठिहत्वेसा एगुणवीसाए ब्रूहिअश्चात्राएहि
सूरीए चस्कुफास इहमागाठई । सगिस्कुममाणेसरिए दाञ्चुमिअ्पुहेरससि अस्सतरतच्च मज्जल उअसकमिमा

योजनस्य एकैकन मुद्गैर्नगन्त्वति । तदो इदमगतस्य समुप्यस सप्तपञ्चारिचतायाजनमहले रेकोमागाते योजनगते सप्तपञ्चाशतावपष्टिभागे यौ

कतलू सेत्रमाह रे गौतम । पांच २ हजार योजन बीस एकावज ५२ ५१ याजन एतलू चत्र एके को मुद्गनह जाह । तिवारे इहा भरतसेत्रमा समुप्यमे ४७
चदतालीस हजार योजनह विसह त्रैसठि ४७ २ ६३ योजन एते एकबीस साठिया भाग योजननां जगतो यको सुय चरपरपशीं छावह निजर इदिसह
ते अस्पन्तर प्रथम मांहसायको मीककतो यको सूर्य नवा आवता सवरसपति यदतो २ यका नवा सवसरमा पक्षिषा अहोरात्रनह दिने सर्वास्प-
न्तर यको अमन्तरबीजू मांहलू उपसकनी आभयोऽऽ ५९ चारकरह जिवारे रे मगवन् । सुय अस्पन्तर यको अमन्तर बीजू मांहलू आशयी ५९
चारकरह । तिवारे एकेका मुद्गैर्नग बिदे केतलू सेत्रमाह । रे गौतम । पांच २ हजार याजन विसह सुबायज ५ २ ५१ योजन अने सठतालीस सठि
या भाग एव योजनना एतलू कत्र एकेकह मुद्गनह जाह तिवारह इह । भरतसेत्रमा समुप्यह ४७ सठतालीस हजार योजनह एकसो सगणासी ४७

नित्यत्र गतामांनुज्याहां समस्तत्वादिशता योजनसहस्रै रेकोमाशीत्यधिकेन योजनशतेन धृतेतृतीयायै समसी प्राकृतस्यात् समस्तत्वायतावपिप्रमाणे
 योजनस्य पट्टिप्रागव एकपट्टिपात्रित्वा एकपट्टिब्रह्मन् कृत्वा एकपट्टिपात्र गुणयित्वेत्थं । तस्य सहस्रेरेकोमपिप्रत्यया चूयि कामायेः भागभागेः संप्रत्य-
 सुःरपञ्च भागश्रुति । तथाहि । सर्वोभ्यन्तरामन्तरद्वितीयेमहले विषयप्रमात्र ह्याभ्यामेकपट्टिप्रागाभ्यां द्वीगाअष्टादशमुद्रानां स्तेयामर्द्धमवमुद्रता एके-
 नेकनष्टिभागन द्वीमा कृतः सासहस्रैकपट्टिभागकरत्वायै नवापि मुद्रा एकापट्टिपात्रोऽपनीयते ततः प्रोपाज्जाता एकप-
 ट्टिभागाः पञ्चासताप्यष्टत्वारिचदधिकानि ५४८ प्रस्तुतमहले मुद्रुप्त गतिः ५५१ योजन ४३ अमचरात्रिः पट्टिष्टेवइति योजनानिपथ्यः गुणयित्वा
 मयस्य ते जात ५५१०३ अथमेयरात्रिः करवविभाषणायां मलयगिरायचेत्रमासवृत्तौ य ६० परिधिरात्रिरिति कृत्वावर्धितो स्त्रापयात् मान्यरात्रिल

जाअणसए सप्ताथयएअ सठिचापहि जोज्ञ गसस सठिभागय एगमठिहळिंसा एगूणवीसाए चूयिअजाएहि
 सरीए चरकुफास हसुमागळई । सेणिरकममाणेसरिए दाञ्जिमिअहेरससि अस्सतरतच्च मळल उअसकमिसा

योजनस्य एकैकन भद्रुतेनगच्छति । ततो इदगतस्य मनुष्यस्य सप्तभन्वारिशतायाजगमइत्यै रेकोमागते योजनगते समस्तत्वायतावपिप्रमाणे यो

कनशू चेन्नआइ हे गीतम । पाच २ इज्जार योजन वेस एकावज ५२ ५१ याजन एतलुं सय एके के मद्रुतइआइ । तिवारे ईहां भरतसेवगा मनुष्यने ४३
 सदतालीस इज्जार याजनइ यिसइ नेसठि ४३ २ ६३ योजन एने एकायोम साठिया भाग योजनमां जगतो यको सय पचूरपवौं छाथइ मिअर इदिसइ
 ते अम्पन्तर मयम मांइलायको नीकसतो यको सूर्ये नवा आवता सत्रसत्रप्रति यइतो २ यको नवा सवासरगा पइसा अइोराग्रमइ विपे सुवोम्प-
 न्तर यको अनन्तरकोजू मांइलू संपसळमी आअयोऽऽ ५५ ने चारकरइ मियारे से मगवन् । सूर्ये आम्पन्तर यको अमन्तर कोजू माळलू आअयो ५५
 चारकरइ । तिवारे एकेका मुद्रुतमइ विपे केवलू होन्नआइ । हे भीतमा पांच ९ इज्जार याजन यिसइ एकावज ५ २ ५१ योजन अने सऊतालीस सठि
 या भाग एक योजनमा एतलुं सय एकेक मद्रुतेनइआइ तिवारइ इदा भरतसेवगा मनुष्यइ ४३ सदतालीस इज्जार योजनइ एकसो सगवासी ४३

गुरु प्रमथ्य क्रित्यपः पूर्वोन्निबन्धागामिकास्तभाविन सुवर्गमयमान २ छादद्गान प्रपन्नेऽहोरात्रे स्वाभ्यन्तरामन्तर नवकलसु सुपञ्चम्य कार चरति । एवमाहाराधो दृष्टिबाधनस्यापि च स्वरासरस्यापि च दृष्टिबाधनादिकत्वात्सुवस्रस्य, अत्र बाधिकात् भवकार्यागसूत्रप्रकृतिचलनप्रकृतिमुद्रादौ प्रस्तुतमुक्तं दर्शयु च अपमाद्ये २ इत्यस्य स्वाभ्यन्तराद्येति पाठादृश्यते तेन यदि सममूल कदाप्यावत्वादिकेन न। मापुरेव अयमाद्येति तु सप्तपञ्चिद्वः । अथैत भवत्रापि नृपति । अत्रात्रयतिप्रज्ञायुधं । जपोऽनित्यादि । यदा प्रगबन् ? सर्वोभ्यन्तरानन्तर द्वितीयद्विधायानापयया आद्यमवस्थानुपचक्रम्य वा र्चनरति तदापदैकान मुहूर्तेन विषयच्छेद गच्छति । गीतम् । पञ्चपञ्चवाक्यमवस्थापि दृष्टिकपक्षोपाजनयते प्रसक्तत्वारिजालच पट्टिभागम् याज्ञनस्यै-
दैकम् मूर्धन्य गच्छति । कथमिति चतुर्थयते । अस्मि च नवकले परिरयपरिमाद्य श्रीछिपाजनमभावि पञ्चदशसङ्ख्यापि जननेव मसोत्तर व्यवाहारतः परिपूते निवपयते नतद्विचित्रम् ३५१०३ तताऽस्य प्रागल्भ्यपेक्षितवद्यत पट्ट्याभागेन सप्त पयाक्तमत्र नवकले मुहूर्त गतिप्रकार्यं ३२५१ ४९ । अथवा पूर्वमन्त्रपरिरयपरिमाद्यस्य परिरयपरिमाद्य व्यवाहारत पूर्वोन्निबन्धागामि वद्वेते निवपयते भुक्तिविद्वानि आपादयार्त्ता यो ६० जनानां पट्ट्यान्नागवशा अष्टादशपट्टिभागा यात्रनस्य तेषाम्भूतननरकलगनमुहूर्त गतिपरिमाद्येऽपि कस्यचन प्रच्छिप्यन्ते ततो भवति यथोक्त तत्र नवकले मुहूर्त गतिप्रकार्यमिति । अत्रापि दृष्टिपञ्चमस्तताविषय परिमाद्यमाह । यदा अस्मन्तरद्वितीयनवकले सर्वे चरति । तदा इह गगनस्य समुपम्य ज्ञानायेकवचन

गो०। पत्र २ जेअणसहस्रमाह वोअण एगवसुजोअणस० सीअलीसिअ सठिभापजाअणस
 एगमेगेण मुज्जतेअ गछुं । तथाण हउगपसम मणससम सीअलीमाप जेअणसहसंसि एगजाभी०

रति । तदा एतेदेन मुहूर्तेन विपत्तये भगवति । गीतम् । पञ्च न यावन्मन्त्रोक्ताः स्रज एव पञ्चायत यावन्मन्त्रे सप्तपञ्चारिषतश्च षष्टिभागान्
 जन सन्ने दत्त आदिवा माय स्यादे एव एव मुहूर्त इत्यल्लु कैचदाय सर्वाभ्यन्तर नां चले इम सर्वे मोक्षस्ते परिधि स्यादे भाने इरीय तिवारे ययोक्तमाने
 नहुगवति आवह) इये मुहूर्तगणिहृत्कार कते से विचारे हे भगवन् । यूय मुचया अत्र अन्तर परिधु मीकल्लु आसपीनह चार करण इति चारण एतेके मुहुत्त इ

अत्रमहसे दिनप्रसाङ्गमहादशमुद्रांशुभिरेकपट्टिभागे श्रीना स्तेवासद्वेषनय द्वाभ्यामेकपट्टिभागभ्या श्रीना स्ततः सामस्यनैकपट्टिभागकरणार्थे नयार्पितुमुद्रांशुं एकपट्टिभागवर्णीयते श्रेयाः पञ्चशतानि सप्तचत्वारिंशदधिकानि ५४७ प्रसक्तमहले मुद्रुत गतिः ५२५२ ५ इत्येयद्रुपौ योजनराशिपट्ट्या गुचयित्वा सप्तसप्तैजातं ३१५२५ अयमवराशि रन्यैःपरिधिराशित्येनभिरुपित । अस्य सप्तचत्वारिंशदधिक पञ्चशते ६० गुणेन पौ योजनराशिपट्ट्या गुचयित्वा सप्तसप्तैजातं ३१५२५ अयमवराशि रन्यैःपरिधिराशित्येनभिरुपित । अस्य सप्तचत्वारिंशदधिक पञ्चशते ६० गुणेन जातः सप्तदशकोटय स्त्रयोविंशतिः अतसहस्रावि त्रिसप्ततिः सहस्राणि ऋविंशतानि पञ्चमसप्तधिकानि १७२३७३५ एतेषा पट्टिगुणतया एकपट्ट्या १६६० भागे भूते आगतानि सप्तचत्वारिंशदधिकानि यष्टवत्यधिकानि ४७०८६ श्रेय विंशतिशतानि पञ्चदशोत्तराणि २०१५ क्षेत्रादौः पट्ट्या पञ्चत नार्था जाता एकपट्टितया श्रेपराशे भैत्रमेसब्धा खर्याखिशत्पट्टिभागाः ३३ क्षेत्रीच द्वायेकस्य पट्टिभागस्य सत्कार्येकपट्टिभागौ २ इति । सप्तसिषत्तुर्धर्मयद्रुताविषतिवेगमाह । एवमुद्रुयतेवववाएव मित्यादि । ययमवराशत्रय ६० दशिशरीत्या खलुनिष्ठस मेतेमानसरोदित्तोपोः ६१ येन ग्रनेः श्रेने स्तत द्विचमवराभिमुद्रगमनरूपेण निष्काभन् सूर्ये सादगन्तरात्मवहसा तद्वनन्तरमशकल प्रागुक्तप्रकारेण सक्राभन ५ एकैकस्मिन्महले मुद्रुत गतिमित्यत्र प्राकृतत्वान् सप्तसूर्ये द्वितीया सेनमुद्रुत नतौ अष्टादश २ पट्टिभागान् यानमस्य व्यवहारतः परिपूर्णां निवयतः किञ्चिदुमान् व्यभिचदयमागोऽभिच नयमानः चतुरशीति २ योजनानिअशीतानि बिजित्स्मृत्तानि । पुरिसमुद्रयमिति । पुरुषस्य श्रुतायायतोभवति २१ पुरुषश्रुताया सावेहप्रस्तायात् प्रथमतः

एगमगेण मुक्कत्तेण गढई । तयोण इहगयस्स मणुस्सस्स भीथ्यालीसाए जोथ्यगसहस्संहि तणउईए जेथ्य
णहि सेहीवाएअ सठिचाएहि जेथ्यगस्स सठिभागच एगएगसठिहाळेवा दोहिचुयिथ्याचाएहि सरोए

नार नृतीयमबलमपस्रम्य पारक्षुरति । यथा ज्वरन्त । सूर्योऽप्यन्तरात्तायसमबलमपस्रम्य पारक्षुरति । तदा एकैकामुधूर्तेन क्षियन्तेऽथग-

सकनी आशपीने चारकरइ । बियारइ दे भगवम् सुय अभ्यन्तर जीव साबल आशपीने चारकरइ लिषारे एकक मद्रुतइ फेतलु क्षेत्र जाइ । हे गीतम । पाव ९ हजार योजन बिसइ बावस ५२ ५२ योजन पाच साधीया भाग एक योजनना एकके मुद्रुभंड एतलु पेत्र जाइ । तियारइ ईसा । भारत क्षेत्रमी

व्यस्य प्राक्कथानिमा मुखने मूकराद्यैरेवलोभात् एपरानि। यमुन्निगशतैरटाचत्वारिगदपिबे नुस्यते जाताः सप्तदशकोटयः पञ्चविंशतिलखाः अष्टसप्तति
 नद्वयादि षट्शतानि षट्त्रिंशदधिकानि १५६७५५६६ अयथरात्रि मागभागात्मकत्वा कयोक्कमानि प्रपञ्चतीति । एकवष्टेः षष्ट्यामुचिताया यायाम् रा
 त्रितयति संनभाभोद्विपते इयथ गचितप्रक्रियाकापकार्यका छन्त्यथा ऽस्यराष्ट्रे रेकवष्ट्याभावे वृतेषट्तिनाग कल्पते तेवाच षष्ट्याभागेवृते योक्कमानि
 तस्य नीग्न गौरव स्यान् एकपष्ट्याचपष्ट्या गुचितायां षट्त्रिंशद्विनागि षष्ट्यापिकाणि १६६० तैर्भागेवृते आगत सप्तपञ्चाशित्सहस्रादि शतसेकयेकोना
 योत्यपिच योत्रगाभा ४५७८६ अय ४५७६ छेदराशेः पष्ट्या ऽपवत्तनाक्रियते जाता एकवष्टि ६१ सया शेयराशेभागे वृते कथा सप्तपञ्चाशत्पष्टिभा
 नाः ५३ एकानविगतिरेकस्य षट्तिनागस्य सत्काः एकपाटभागा १८ । आपास्यन्तरततोपमबहस्य चारपिपृष्ठिषु राश्यासूत्र सूत्रयति । सेविरकनमाशे-
 मूरि ६० एव स मेवत्यदि । अयनिःकाभन् सूयैद्वितीये ऽश्वेरात्रे ६१ प्रस्तुतायनाये सया द्वितीयमबहसइत्यपेः । आप्यन्तरततोपमबहसमुपसकस्य चार
 चरति । तदाएवैकन मूढूर्तेन कियत्वेन गच्छति । मगवाभा ६१ गौतम ! पञ्चपञ्चयोक्कनसहस्रादि द्वेष्टपिपृष्ठ्यायेयोक्कनशते यमुचकट्टिनागान योक्कनस्यै
 केकेन मुढूर्तेन गच्छति इवप्रस्तुतमेवपरिरयस्य पष्ट्याजकने सकारमादत्ते तदाच इवगतस्य समुप्यस्य सप्तचत्वारिंशता याक्कनसहस्रौ षष्ठवत्याच
 योत्रने श्वयस्त्रिगताच पष्टिनागै योक्कनस्य षट्तिनागैरेक एकवष्टिपाष्ठित्वा द्वाभ्या बृक्षिकाभागाभ्या सूवठदुःश्वयै इव श्रीपूमागच्छति । तथादि ।

चारचरह । अयाण जते । सुरि ए अष्टतरतसु मण्डल उत्रसकमिमा चारचरह, तथाजएगर्मेगेण मुक्कजेण
 केवहुश्रुत्वेत्त गठई गो० ! पच २ ओश्रुणसहस्रमाह दोयिश्च बाधसुजे।अमसए पचयसंठिनाए ओखणसस

जनस्य षट्तिभागसु एकपष्टिपाष्ठित्वा एकानावयत्याबृक्षिकाभावे, सूवठदुःश्वयैष्टोशोत्रनागच्छति, तथा सनिजूमन् सूयःद्वितीये अश्वारात्रे आभ्य

१५० यात्रन अने वतावक धाडिया भाग योत्रनना अने वाठिठ एव नाग एकपष्टि मागे छेदीच गकीच एववा ठगकीस बृक्षिका भाग भागना भाग
 एतसे उगतो मूये चडूपमोच निचरे आये दीवच ते बीजा मांजला बकी नीकलतो पळो सुवे बीजो अश्वारात्रने निवच नोदिन् नीचू नांठसू ७५

कथयिष्यामस्य गम्य । अथ द्वितीयमवतलपरिरययुक्तं समजनाद्यभ्यन्ते मुद्रुत्तैकपट्टिभागेन तच्छ्रीधर्मात् ६० ६१ मुपक्रम्यते पूर्वपूर्वमपहसादनन्तरा
 नतरेमकले परिरपपरिभाषिताया मष्टादशाऽष्टादशयोचनानि व्यवहारतः परिरपुर्कोनि यथैते सप्तः पूर्वमवलेमुद्रुत्त गतिपरिभाषादन्तरानन्तरं
 मवहले मुद्रुत्त गतिपरिभाषिताया मतिमुद्रुत्त मष्टादश ९ मष्टिभागा योचनस्य यथैते मतिमुद्रुत्तैक पट्टिभागा चाष्टादशैकस्यपष्टिभागस्य सरका एकप-
 ट्टिभागाः सयोर्यतरानन्तरं द्वितीयमवतले नवमुद्रुत्तैकैक मुद्रुत्तैकपट्टिभागेनार्थं योचन् केच व्याप्यते सायति स्थितः सूर्यो द्रुष्टिपथमाप्तो भवति
 ततो नवमुद्रुत्तैकैकस्या मुख्यन्ते जाताम्यष्टानवतिशतानि चतुःषष्ट्यधिकानि ८८६४ तेषां दक्षिणागालयनार्थं मेदपष्टात्राभोद्वयते लब्धमेकपष्ट्याधिक
 शतं यष्टिभागानां त्रिचत्वारिंशत्पट्टिभागस्य सरका एकपष्टिभागाः १६१ ४४ तत्रविशत्यधिकेनपष्टिभागशतेन सप्तये हेतुपासने एवमेवेना एकचत्वारि-
 शत्पट्टिभागः एकःपष्ट पट्टिभागस्य सरका चत्वारिंशदेकपट्टिभागा ६१ एतच्च द्वयोर्मानेएकचत्वारिंशत्पट्टिभागा याचनस्य एकस्य पट्टिभागस्य
 सरकास्त्रिचत्वारिंशदेकपट्टिभागा इत्येवरूप प्रागुक्तात् पञ्चशतैर्योचनानि पञ्चचद्विभागा याचनस्य एकस्य पट्टिभागस्य सरका यष्टितैरेकपट्टि-
 भागाः इत्येतस्माच्चोच्यन्त योचनैश्च तस्मिन्स्थितानि तस्मिन् द्वायोर्योचनानि प्रयाविशतिः पट्टिभागा योचनस्य एकस्य पट्टिभागस्य सरका द्वि-
 चत्वारिंशदेकपट्टिभागाः ८३ २३ ४२ एतावच्च सर्वोप्यन्तरमवतलगतद्रुष्टिपथमाप्ततापरिभाषाद् द्वितीयमवतलगतद्रुष्टिपथमाप्ततापरिधाये हीन स्यात्
 एतच्चोचनरातलमकलद्रुष्टिपथ ६० ६१ मास्तचिन्ताया हानौ प्रुव अतएव प्रुवरान्शित्युच्यते सतो द्वितीयस्मान्मवतलगतद्रुष्टिपथमाप्ततापरिभाषा यो
 चनस्य सप्तदशचपट्टिभागस्य सरका एकपट्टिभागवति । तावान् द्वितीयमवतलगता द्रुष्टिपथमाप्ततापरिभाषाद्दोषते ततो भवति यथोक्तमत्र म-
 वतल द्रुष्टिपथमाप्ततापरिभाषां चतुर्धनवतले सयव प्रुवरान्शित्वा सतिः क्रियते चतुर्धनवतल तृतीयमवतलापेक्षया द्वितीय सतापट्टिचयद्रु
 द्वाभ्यां गृहिता द्विचसतिःस्यात् तथा सतिचतुस्त्रयोध्यादिको राशिः ७३ २४ ५३ इत्येव रूपाभासः अप्यत्र तृतीयमवतलगताद्रुष्टिपथमाप्ततापरिभाषा-
 द्वाप्यते सतो पञ्चविंशत्तुर्धनवतलेद्रुष्टिपथमाप्ततापरिभाषां त्रयोदशोचनसहस्राणि त्रयोदशोचनसहस्राणि स्यादतीच पट्टिभागा योचनस्य एक

भूयंशोदयमानस्य द्रुष्टिमासता आत्रापि सप्तम्यर्षेद्वितीया तटीचलर्षे । तस्या निवर्तयन् २ धापयन् २ कोर्षे । पूब २ नवहलसहस्रपुठपञ्चायातो बाह्य
याद्यागबहलपुठपञ्चाया बिबिन्त्यनैवतुरतीत्या योचने र्हीनादत्यर्थः सर्वबाह्यनलसमुपसङ्गस्य कारयति । यद्वाभो ७७ ८४ योचनानि बिबिन्त्यनानि
८४ रोनरनस्य २४/७ पुनपञ्चायायां बीयते इति तत्पुल्लतठप परनार्येता पुनरिहदृष्ट्य भयोतिर्योचनानि भयोविशतिश्च वदिनायायोचनस्य एकस्य
वदिभानस्य एकवदिपया शिखस्य सत्काद्विचिखत्वा रिचङ्गागा चेति दृष्टिपयमासताविवयेदानौ प्रुव सतः सर्वाभ्यन्तराभ्यन्तरात् प्रतीययत्नसकलं सतः
प्राप्य पस्मिनपस्मिन नवहलेदृष्टिपयमासताहानु निष्यते तत्तत्नवहलसस्यया यद्विचिद्रुष्यते तद्याथा । सर्वाभ्यन्तराभ्यन्तरात् प्रतीयेन नवहले येन नव
र्षेद्वितीयो यचनेत्रिभिर्वात सयवाह्यनलसहस्रपुठपिचयतेन गुचयित्वाऽधु वराक्षिसप्ये प्रदिष्टेति यद्भवति सेनहीना पूर्वमवहलसहस्रपुठपिचय
मासता तस्मिन्बिबिदिने महले द्रुष्टिपयमासता ज्ञातव्या । आरभ्यशीति योजनानेकविच्यति य वराहोः कवमुपपत्तिरुच्यते । सर्वाभ्यन्तरमहले द्रुष्टिपयमास
तावरिनाहसचत्वारिभरनइस्त्राचि दृश्यते त्रिपट्यपिचयोचनानेकविच्यति य वदिपया योचनस्य ४२५६३ २१ एतच्च नवमुद्रुत गम्यं तत्पुनस्मिन्
मुद्रुतं कपदिभान बिबिनागटुतीति बिनायां नवमुद्रुतं एकपट्यागश्यते पाठानि पञ्चमताम्योचनय ६० व्याघ्रबिबिद्वानि ५४८ तीर्भागेइते सख्या
निवहगा निर्वोचनानि पटुपदिभामायोजनस्य एकप्यच पट्टिभायस्यैकवदिपाट्टिकस्य चतुर्गतिमानाः ८४ ५ २४ इत्येव सर्वाभ्यन्तरमहले एकस्य मुद्रुतं

चरकृष्णः स इक्ष्मागतर्ह । एव खलु एतन् निस्कममाण सूरिए तथाततान् मढलान् तयाणतरं
 मंढल संक्रममाण २ खठारस २ सठित्ताए जे।अणस्स एगमेगेमढले मुत्तसगह् खजियहुमाणे २ खलसीइ

[illegible]

कवटिभागस्य गम्य । अथ द्वितीयमवलपरिरपद्वयं कनकमांशोऽप्यते मुहूर्तैकपटिभागेन तच्छीघ्रार्थे ६० ६१ मुपक्रम्यते पूर्वपूर्वमण्डलाद्वामस्तरा
 ननरेमवलले परिरपपरिगाढविंताया मष्टादशऽष्टादशयोजनानि व्यस्यारतः परिरपूसांनि यथैते ततः पूर्वमवललेमुहूर्त गतिपरिमाणादगमस्तारान्तरे
 मवहस मुहूर्त गतिपरिमांशविंतायां प्रतिमुहूर्त मष्टादश २ पटिभागा योजनस्य यद्वैते प्रतिमुहूर्तस्यैक पटिभाग आष्टादशैकस्यपटिभागस्य सरका एकप-
 टिभागाः सर्वोप्यतरान्तरे च द्वितीयमवलले नवमुहूर्तरेकेन मुहूर्तैकपटिभागैर्नैर् योयन् देव व्याप्यते तावति स्थितः सूर्यो द्रुष्टिपथप्राप्तो भवति
 ततो नवमुहूर्तायकपट्या गम्यन्ते आताम्यष्टावधतिशतानि चतुःषष्ट्यधिकानि ८८६४ तर्षा दट्टिभागान्यभाये मेदपयष्टात्रागोश्रियते सख्यमेकपट्यधिक
 जत पटिभागानो त्रिचत्वारिंशत्यष्टिभागस्य सरका एकपटिभागाः १६१ ४३ तत्रयिंशत्यधिकैमपटिभागशयेन सख्ये मुहूर्तावने व्यस्येना एकचत्वारि-
 शतपटिभागः एकचत्वारिंशतपटिभागस्य सरका एकपटिभागः १६१ ४३ योजने एकचत्वारिंशत्यष्टिभागा याजनस्य एकस्य पटिभागस्य
 चत्वारिंशत्यष्टिभाग इत्येवरूप प्रागुक्तात् पञ्चशतियोजनानि पञ्चचट्टिभागा याजनस्य एकस्य पटिभागस्य सरका यद्विंशतिरेकपटि-
 भागाः इत्येतस्माच्छोध्यन्ते शोपिते च तस्मिन्स्थितानि तस्मिन् त्रयोतिर्योजनानि प्रमायिंशतिः पटिभागा योजनस्य एकस्य पटिभागस्य सरका द्वि-
 चत्वारिंशत्यष्टिभागः ८३ २३ ४२ यतावच्च सर्वोप्यन्तरमवललयतद्वटिपयमासतापरिमाणाद् द्वितीयमवललगतद्रुपयमासतापरिमाये हीन स्यात्
 यतश्चोतरोत्तरमवललद्रुष्टिपथ ६० ६१ मासताचिन्तायां हानौ प्रुय अतएव प्रुवरशिर्तित्युच्यते ततो द्वितीयस्मात्मण्डलाद्वामस्तार तृतीयमवलले यूपय
 प्रुवरशिर्कस्य चट्टिभागस्य सखि पट्टि शता भागभागेः सखितो यायान् राशिः स्यात् । तथाहि । व्यञ्जीतिर्योजनानिचतुर्विंशतिः पटिभागा यो
 जनस्य सप्तदशचपटिभागस्य सरका एकपटिभागस्य इति । तावाम् द्वितीयमवललगतता द्रुष्टिपयमासतापरिमाणाद्द्विंशते तता भवति यथोक्तमत्र स-
 वल द्रुष्टिपयमासतापरिमांश चतुर्धमवलले सयव प्रुवरशिर् दृष्टतया सखितः क्रियते चतुर्धमवलल तृतीयमवललापेक्षया द्वितीयं ततः पट्टिचतु-
 द्वाभ्यां मुखिता द्विसप्ततिः स्यात् तथा सखितश्चतुर्धोत्यादिको राशिः ८३ २४ ५३ इत्येव रूपाभातः अप्यत्र तृतीयमवललगताद्रुष्टिपयमासतापरिमाणा-
 द्वाप्यते ततो यथाचस्थिततुर्धमवललेद्रुपचमासिमान ६० ६१ सखदं सप्तचत्वारिंशद्योजनमवललाणि त्रयादशोत्तराणि आटीच पटिभागा योजनस्य एक

[illegible]

॥ अस्मिन्प्रास इत्युमागच्छेत् । एव सखु एव च यो एव निष्कममाण सूरि एव तयापतरात्तं मढलात्तं तयापतरं
 मढल उक्कममाण २ व्यठारस २ सठित्ताए जे । अणस्स एगमेगेमढले मुत्तगगइ अन्नियहुमाणे २ बलसीइ

भवति । गीतम् । पक्ष २ याचनसङ्कलपि तु यं द्विपक्षायते योचनयते पक्षवष्टिज्जाभान याचनस्य यदेवेन गुह्यतेनगच्छति । तथा वृद्धगतस्य भ
नमनन ४७ सद्वतालीय इमार योचन ठञ् वाचन तेषीठ काठिया भाग एव योचनानी अन्ये काठिठे भाग एव एकधरी भागे वेदीने मकीइ य
इवा वे पूषिका अन्य भागना भाग यलका यकी युरे अन्यतो यको यल्लयंइ जावे नीचरइ दीचइ । इविरीति यनु निवे इवे कयायइ निककरो

परिभाषं तिलोल्लासा अष्टादशसहस्राणि त्रीणिशतानिपञ्चाशोदशसहस्राणि ३१२५५ ६० ततोस्य प्रागुक्तपुक्तिवशात् १ पष्ट्या। भस्मे लब्धं यथोक्तमग्नयसहस्रेषु
 भूतगतिपरिभाषयति । अत्र द्रुष्टिपथप्रोक्ततापरिभाषमाह । तदा सर्वमाद्यमसहस्रचारपरपक्षात् । तदा सर्वमाद्यमसहस्रचारपरपक्षात् । एकत्रिशता यो-
 जनसहस्रे षष्ठमिदं कत्रिशद्विंशे योजनशतैः कियताचपष्टिमागे योजनस्य ३१२३० सूयैः शीघ्रं बहु स्पशमाणमिति तपाम्नास्मिन् सवहले सूर्ये चार
 नरति द्वादशमुद्रादमाको दिवसस्यार्धेन याम्नास्य सौत्र व्याप्यते तावद्विंशत्यसहस्र ६० यामासः सूर्योपपन्नस्यते द्वादशयामाच मुद्रातीनामर्धे पदमभूतो
 स्ततोयवत्र सवहसे सुद्रुतगतिपरिभाष पञ्चयोजनसहस्राणि त्रीणि शतानि पञ्चोत्तरादि पञ्चदशपष्टिमागा योजनस्य ३३८५ १५ तत् पष्टिजिर्जस्यते
 दिवसादगुचिताया एवमुद्रैर्गतैर्द्रुष्टिपथप्रोक्ततापरिभाषात् ततो यथाकृतमत्रसहस्रे द्रुष्टिपथप्रोक्ततापरिभाषा भवति, यद्यप्यपात्य ६० मयसहस्रद्रुष्टिपथप्रोक्त
 तापरिभाषात् पञ्चाशोतिर्योजनानि तत्रपष्टिमागा पावनस्य एकस्य पष्टिमाणस्य सहस्राः पष्टिरेवपष्टिमागाः इत्येव राजौ शोचिते इदमुपपद्यते एतच्च

२ जोष्युणाह पुरिसत्तायणिद्रुहमाणे २ सस्रग्धाहिर महल उवसकमिन्ना चारंवरह । जयाण भते । सुंगपु
 सस्रग्धाहिरं महल उवसकमिन्ना चारंवरह । तयाण एगमेगेण मुजसेण केयहंशं खेत्त गच्छहं गो० । पच २

मुपस्य सप्तपत्वारिंशता याजनसहस्रैः पएनवतिपाजने त्वयस्त्रिशता चपष्टिनागैर्धोत्रमस्य पष्टिमागच एक एकपष्टिपाक्षित्या द्वाभ्यांषुष्टिकाभा
 गाभ्यां सूयदशुस्पर्शे शीघ्रमागच्छति । एव खलु एतेनापापन निष्कामन सूयस्तदन्तरात्मनकलात्तदन्तर भवहल संक्रामन् २ अष्टादश २ पष्टिमा

यका सूय तदन्तर पूर्वित्या माहसा यको तदन्तर आगित्य माहने सञ्जमतो जाता २ यका अठार २ साष्टिया भाग याजनमा एकैके सांक्रुणइ ए
 तन्त्री सुद्रुतमति बचारतो २ यको चोरासी चोरासी योजन कार्दकश्रृं (चोरासी योजन कार्दक सवाते आसी योजन श्रेणीस साष्टिया भाग अर्धे सा
 ष्टिया एक भागमा शितासीच एक सष्टिया पूर्विका भाग एतलू एतेके साहले सूयदीसवारूप पुसय त्वाया चटाकतो यको) पुसयत्वाया च्छगतो सूयनि
 जरेविसे ते पुसयत्वायाप्रति घटाकतो २ यको (जे सहस्रतो पुसयत्वाया कीर्जे ते जेतलू माहलू इह अष्टादश ३६ गुणा कोर्जे ते सांवि यो ३२ ठेष्टाकोर्जे

एव पट्टिभागस्य सङ्काश्रीकवट्टिभागाः तयोर्जातिने तुमवहसे तृतीयमवहसापेक्षया त्रयोत्यधिकशततमे यदा दृष्टिपथप्राप्तिश्चिन्तासा तदा पट्टिचित्रं
तुम्यग्रीत्यधिकशतेन गुरयते जातानि पञ्चवट्टिचतानि द्विपञ्चाशदधिकानि ६५२ ततः चरित्रभागानयसाधमेकपट्ट्या भागे सङ्ख्य भसोत्तर शततपट्टि
भागानां पञ्चविधिति एवचिष्टाः एतद्वृष्टुवराशौ प्रविष्यते जात पञ्चाश्रीतिर्योक्तानि एकादशपट्टिजागायोत्रनव एकस्य पट्टिभागस्यसंख्या पञ्चेक
पट्टिभागाः ७५ ११ ६ इह पट्टि यतएवगुरपत्तिः पूर्वस्मात् २ नवहसादमन्तरेऽनन्तरं नवहसेविवसो द्वाभ्यां २ मुद्रुतं कपट्टिभागाभ्यां द्वाभ्यां स्यात् प्र
तिमुद्रुतं कपट्टि ११ भाग चाष्टादशैकस्यपट्टिभागस्य स्रकाएकपट्टिजागादीयते ततः उभयमीक्षने पट्टिचित्रत्सु तेषाष्टादशभागाः कल्पान्युगाः
सर्व्वेतेन परिपूर्व्वोपरव्यवहारतः पूर्व्वपरिपूर्व्वो विवचिताः तच्चकनया मूलस्यप्रतिसवहस्र ज्ञेवेत् यदा त्रयोत्यधिकशततमसवहस्रै एकात्रविहित सत्
चित्यते तदा छष्टपट्टिकेकपट्टिजागास्तुल्यंति । यतएवपि व्यवहारतठन परमायतः पुन क्षिप्रिदधिकमपि द्रुत्यदवस्य तताऽमीछष्टपट्टि रेकय
ट्टिजागाद्यत्रसायेने तद्वय भारवेपचाश्रीति र्योक्तानिनववट्टिभागायोजनस्य एकस्य पट्टिभागस्य संख्याः पट्टिकेकपट्टिभागाः ८५ ६ १० इति ज्ञात
सवसाष्टानवहसानतरावोक्तानितीपमवहस्रतताद्दृष्टिपथमासतापरिभागा देकविशतमवहसावि नवशतानि योक्तगोत्रावि योज १० ६१ नामां य
कोनवत्वारियन् पट्टिभागा योजनस्य एकस्य पट्टिभागस्य संख्याः षष्टिकेकपट्टिभागाः ३०९६ इदं६० इत्येवद्रुपाञ्चोप्यत सतो यथोक्त सवसाष्टमवह
सेद्दृष्टिपथमासतापरिभागा भवति तद्याय स्रऽमेववहस्यति । ततएवपुद्रुपञ्चायाया पट्टिपथमा ६० ६१ सताकृपायां द्वितीयादिय केपुचिन्म स्रसु चगुर-
मीति विचिन्मयूनानि उपरितनपु नवसेषधिकाम्यः क्तरावि उक्तप्रकारेवविचिद्रयन २ तावद्वर्मेयो यावत नवसाष्टमवहस्रमुपसङ्गम्य चारचरति
तत्रनु पञ्चाश्रीति योक्तानि आचिकानि द्वापयतीत्यर्थः । सापिकत्रयोतिचतुरश्रीतिप्रपञ्चाश्रीतियोजनद्वानिसजववि भूत्रे यद्यनुरगोतिछष्टं तद्देह
सोमदीयस्यामेनोत्रपार्श्ववर्तिभ्यो स्वश्रीतिपञ्चाश्रीत्योयश्चार्थेनिति । अथान्ते एव नवहस्रकत्रे पद्यानुपूर्व्वो सूर्येस्य मुद्रुतगत्याद्याह । अथाष्ट-
वित्यादि । यदा ज्ञातवन् ? सूर्यः सवसाष्टमवहस्रनुपसङ्गम्य चारचरति तदा एकेकेनमुद्रुतैर्न क्रियत् क्षेत्रं गच्छति । गीतस । पञ्चपञ्चयोत्रनवहसावि
श्रीविच तशोत्तरावि योक्ततयत्रानि पञ्चदशवट्टिभागान् योजनस्य३३७॥ १५ ग्रैवेकोन मुद्रुतैर्न भवति अचनितितेमुद्रुते अजिगन् नवहसेपरिपय-

स्याद्यत्रिर्धा तुमाह । एसंबपठनेष्ठग्रासेणसखमित्यादि । ययब वशिष्ठाऽयमसंक्रयशीत्यपिकगतदिनरूपोराशिः प्रथमः पशमासः अयमरूपः कालवि-
शेषः पट्सख्याः भाषापिहीनूता यत्रति व्युत्पत्तेरिदमसासेय सम्यथाप्रथमः पशमास इत्येक्यबनानुपपत्तेरिति । अथवा पात्रादिगणितपाठात्
कौत्वाभावे अद्वतद्विगुत्वेपि नङ्गीप्रत्यय स्तेनेत् प्रथमं पशमास आपत्वात्पुस्त्य । यतश्चप्रथमस्य पशमासस्यद्विषयायगरूपस्य पयवसान् । अथ सर्वे
बाह्यमसहस्रवारानन्तरं सूर्यद्वितीय वषमास प्राप्नुवन्मुक्तुन इत्यथः प्रथमे अहारात्रे नृतरायस्येति गम्य बाह्यान्तरं पयानुपध्यां गृहीतीयमसहस्र
मुपसक्तस्य वारवरति । अथात्रगत्यादिप्रश्नार्थेषूचमाह । अयाबनित्यादि । ययः बाह्यान्तरमर्थाकृतम् द्वितीयमसहस्रमुपसक्तस्य वार
वरति तदा प्रगवम् ? एवैकेन मुहूर्तेन विषयमत्र गच्छति । प्रगवानाह ? गौतम । पञ्चपञ्चपाजनसख्याणि त्रीणि च चतुश्चताराणि योजनशतानि
सप्तपञ्चाशत् षण्णभिभागान् योजनसौ केकेन मुहूर्तेन गच्छति ५३०४ ^{५३} तथा अस्मिन् सकलेपरिरपपरिमाणे त्रीणिलक्षाणि अष्टादशसहस्राणि द्वेगते स-

पञ्चवसाने सेषविसमाप्तं सूरिणं देवैश्चेच्छ्रमासेच्छ्रयमाणे पठमसि श्यहोरत्र सि व्याहिराणतरं मङ्गल उवसक
मिषा वारचरई । जयाण जने । सूरिणं व्याहिराणतरं मङ्गल उवसकमित्ताचारचरइ । तयाण एगमेगेण मुहु

[illegible]

प्राप्त्यादितः तथापि यस्तुल्यवस्तुसंस्तोत्राय कथमतमहसाभाजमपि नृत्वेनाभ्यस्य पदकवरकनिरपेक्षतया करुणांतरमकारि, इदं च सर्वोत्पत्त्याऽनन्तरमवकाशं पूर्वोक्तपुण्यार्जनस्य भागं स्वीकृत्य विचरतस्तत्र प्रतिनवतस्य चादौ रात्रिभक्त्या दक्षो रात्रिभक्तिरपि स्वीकृत्य विचरतस्तत्र प्रतिनवतस्य चरणादिवत् इ-

ओष्णसहस्रसहस्रं तिष्ठिष्ठपचसुरे ओष्णसपु पचुरस्यसंतिमापु ओष्णसस पुगमेगेण मुहूर्तेण गच्छई ।
तयार्णं इहगयसस मणुसस पुगसीमापु ओष्णससहस्रं तिष्ठिष्ठपचसुरे ओष्णसपुहि तीसापुष्ण
संतिमापुहि ओष्णसस सूरी० चस्कूफास हनुमागच्छ । एषण पठमस्स छममोसस्स

नाम् पात्रनस्य एकेकस्मिन्सहस्रे मुहूर्ते गतिं अन्विष्यन् २ अतुष्टोत्तरीयानि पुरुषण्डावमन्त्रित्वयन् २ मयवाद्य ममल नृपसक्राम्यचारचरनि ।
यदानदत्त ! वृथाऽववाद्य ममल उपसक्राम्य वारचरति । तदापुन एकेकेन मुहूर्तेन क्षिपन् क्षेत्रं वन्दति । यीतव ! पण्डितव्याजनासहस्रवि श्री-
विश्व पण्डितरात्रि योजनयुक्तानि पण्डितव्यविनागान् पात्रनस्य एकेकेन मुहूर्तेन गच्छति । तदा इहगयसस सकप्यस्य यथा विज्ञाता योजनसहस्रेः
एवसा गाढिया यथा भाषणा एकसहस्रिया बुद्धिका भाग आसी योजन यथा घाटीमा ५२ एकमहस्रिया बुद्धिका भाग नात्रि क्षेत्रीय तानां नै एतसी पुरु
पक्षाया पूर्विका यत्री एत इम पावतु एकका आसी ते १२५ माससौ यत्री १२५ नै माससौ २५ यात्रन ६ साठिया भाग अने १० एक सठिया पू
विद्या भाग एतसी पुरुषकाया एते जगता पूष जेतकायका निजरे दोर्दे ते पुरुष काया पुरुषकाया) जगता पूष निजरेदोर्दे ते पुरुषकायायका नात्रि
एतुं पुरुषं मोहलू उपसक्रामी जात्रयीन कार करतु । विचारय हेमयवन् ! सुमे स ५ श्री नात्रिलू करलू मासलू आनवीने आरकरतु तिकारे एकैके
मुहूर्त ५ जेतलू क्षेत्र भाद । ई । यीतव । पाच २ इकार योजन विविध पांच १२५ योजन अने पकर काहीया भाग एक योजनला यतलू क्षेत्र एकेका
मुहूर्त ५ भाद । विचारय इही नरत क्षेत्रमा अनुप्यतई यवधीय इकार आसुवई एकका १२५ वा योजन अने श्रीय साठिया भाग एक योजनला य

त्याद्यनिर्घातुमाह । एतत्तत्पदमेकमकारेणैव सञ्चलित्यादि । एतच्च वक्ष्यमाणस्य कश्चाशीत्सपि कश्चासि विनिरूपोरागि । प्रथमः पथमासः अथमरूपः कालपि-
शेषः यदसञ्चल्यका मासापिहीनता यत्रति व्युत्पत्तेरिदमसाधेय मन्वयाप्रथमः पथमास इत्येकवचनानुपपत्तेरिति । अथवा पात्रादिगणोत्तः पाठात्
छोत्याभावे अद्वैतद्विगुत्वेपि भङ्गोपत्यय क्षेमेतत् प्रथमं पथमास आपत्त्यासपुस्तक । एतच्चप्रथमस्य पथमासस्यद्विबायागरूपस्य पथयसान । अथ सर्व-
याद्यप्रसवस्य चारानन्तरं सूर्योद्वितीय पथमास प्राप्तुमन्यगच्छति इत्ययः प्रथमे अक्षरात्रे उत्तरायणस्येति गम्य यास्यानन्तरं यथानुपूर्व्या द्वितीयमन्यगल
मुपसक्तस्य चारचरति । अथात्रगत्यादिप्रसार्थैवूत्रमाह । अथात्रमन्तरमर्थाकृतम् द्वितीयमन्यगलमुपसक्तस्य चार द्वितीयमन्यगलमुपसक्तस्य चार
चरति तदा जगवन् ? एवैकम् भुवूतेन विद्यमानम् गच्छति । जगवानाह ? गौतम । पञ्चपञ्चपाजनसञ्चल्यत्रिंशच्च भुवूतराच्च योजनयतानि
सप्तपञ्चाशत्तदपिभागान् योजनस्यैवेकेन भुवूतेन गच्छति ५१०४ ^{५१} तथा अस्मिन् मन्त्रस्यैपरिरयपरिमाणं श्रीविष्णुवाणि अष्टादशसङ्ख्याच्च द्वेजने स-

पञ्चावसाणे सेवधिसमाग सूरि ए दे। ज्वे छम्मासेश्वयमाणे पठममि अहीरत्त सि बाहिराणतरं मज्जल उवसक
मिप्ता चारवरई । जयाण जत । सूरि ए बाहिराणतर मज्जल उवसकमित्ताचारवरइ । तयाण एगमेगेण मुहु

छटाभिय एठत्रिशद्विर्षात्मगते त्रिगताश्च पाष्ठभागे र्थिजनस्य मूयश्चस्वस्वोद्योगीप्रमागच्छति । एवमप्रथमः पद्यमासः । एतदप्रथमस्य पद्यमासस्य पद्यवमानं, सप्तविंशतन सूर्ये द्वितीय पद्यमासमयन् प्रथमेऽहोरात्रे पाद्यानन्तर मशहल मुपसक्तम्यथारचरानि ॥ यदा भदन्त ! मयः पाद्यानन्तर मशह

तला यकी नये चतुस्त्रय आर्वे ऊतावलो निजरद वामद एदणावित्यसमासरता पहिला आत्माच रूप दक्षिणायन कहीइ, एइ प्रपन आत्माच एकनो आनी १८३ दीवसरूप दक्षिणायनो पयवसान ठेइना जावयो, ते पाहिल्या खेचव्या मावुना यकी सुर्य खीजा आत्मान उत्तरायन प्रति यहवो यकी उत्तरायना। पहिला माहाराज विवइ पाहिल्या यका अनन्तर दीजूं मांडल उपसन्नगी आश्रपीगद चारकरद । प्रिवारद से भगवन् ।

सप्तम्यस्थिनि चोत्राणां ११८२८३ सर्वोऽस्य पञ्चमांगे इते लक्ष्य यथोक्तमत्रमकल्ले मुद्रुर्त्तगतिप्रमाणं छद्धानि द्रुष्टिपथप्राप्तापरिमाणमाह । तदा इह गतस्य ननुप्यस्यति प्राश्वत् एकत्रिंशता योजनसङ्ख्येः नवभिवयोजनमते रेकोनवत्वारिंशता च पट्टिनामे योजनस्य एकत्र पट्टिभागमेकपट्टिपा खित्वा तस्य शब्देः पट्ट्याः चूर्षिकाभाभिः ३१॥१६ ४८ ६० सूर्यपथुःस्पष्ट आगच्छति तयाऽप्रस्तिम् भरहले सयैवारं चरति दिक्कोट्वावशमुद्रुत्तप्रमाणो द्वाभ्यां न-

द्रुर्त्तकपट्टिभागाभ्या मपिकसोर्वाचारं पदमुद्रुर्त्ता एवेन मुद्रुते कपट्टिभागेनापिका कालः सुवस्य भावे यत्तपि मुद्रुत्तो एकपञ्चागुद्वयमेतत्तयुक्तः पट्टि भाग क्षयःपिकाःप्रणिप्यते । ततो आतामित्रीणि श्रवणि सप्तपञ्चपिकाणि एकपट्टिनागामा ३६३ ततःप्रस्तुतामहले यस्परित्यपरिसाष्ट श्रीविश्वामि अटारगत्रहकाणि द्विशते सप्तपञ्चपिके ११८२८३ इवैव योजनराशिः पञ्चागुद्वयित्वा स्वयि तामुद्रुत्तपनिरिति यथाव्यवहित्यमे तयाप्रागुक्त । एतदेभिस्त्रिभिः शते सप्तपञ्चपिके गुण्यते आता एकान्दयकोटयो ऽपुष्टिलक्षणा समुदयसङ्ख्याणि नवश्रतानि नवनवत्यपिकाणि ११६८१४८८ एतस्य एकपञ्चागुद्वितयापट्या ३६६० भागोद्विक्ते लब्धान्येकत्रिंशत्पञ्चकाणि नवश्रतानि योक्तश्रताराणि ३१८१६ सप्तमुद्रति चतुर्विंशतिश्रतानि एकोनवत्वारिगद्विकाणि नवा २४३८ तोयोजनान्याप्योति ततःपट्टिभागापनापमेवयत्वा भागोद्विपते लब्धा एकानवत्वारिश्रतपट्टिभागा ३८ एकस्यच

सप्तं केवदृष्ट्य सेस गच्छे । गो० । पत्र २ जोश्र्य मसहस्साह तिस्त्रिअवठरुत्तरेजोश्र्यपसए सप्तमस्य च सठि भाए जेश्र्यगस्स एगमेगेण मुस्रत्तंन गच्छे । तयाण इहगयस्स मणुसस्स एगप्तीसाए जेश्र्यगसहस्सेहि णय

सप्तपञ्चमस्य चारचरति । तदा एवेकन मुद्रुतेन क्रियन्तेन नवति । गौतमा पत्र २ योजनसङ्ख्याणि श्रीविच चतुर्दशरात्रि याजनश्रतानि सप्तप सूर्ये चादित्वा यको अगमर बीर्षू भाउतू उपककनी व्याजयोमद चारकरद विचारद एकनद मुद्रुते केतनुं क्षेत्रे जाद । हे गौतम । पांच ३ इकार योजन त्रिचिरे चार ११७४ योजन कन यथाकन चाठीया भाव एक योजनन । एतन् क्षेत्र एवेने पट्टतेद जाद । विचारद च ही भरतवेचना नमुज

एषस्याधिकानि एकपट्टिभागानां ३६० ततोऽस्मिन्महले यापरिरपपरिमात्रं भोविसत्तादि द्वेभेदे एकाभाषात्यपि ३ ८२३८ यः ५५५
 त्रिभिः प्रतेः अष्टपस्यापि ३ भूयते ताता एकादशकाटयः एकवस्तुतिष्ठतसहस्राणि यद्विद्यतिः सहादि यद्व्यक्तानि द्विमस्तप्यिकानि ११७२४६७२
 एष्य एकपट्टागुचितया पट्ट्या ३६६० नाने लब्धानि द्वात्रिंशत्सहस्राणि एकादशकाटि ३२००१ अथ भोविमहादि द्वादशाक्षराणि ३८१९ तेषां यष्टि
 भागानपनात्रैमकपट्ट्या भागे इते लब्धाः एकानपन्नाद्वतपट्टिभागाः ४८८ एकान्य पट्टिभागस्य सरास्रपार्थिवयतिपूस्त्रि काप्रागाः २३ इति, समवायांगेनु
 ६९

अथ निम्नं सप्तयाये जगत् सूरि एकादशकाटि रततजगत्सहस्रे उयसुकमिता जारैरतः । तयाप इदमप्यत्र परिसप्त सैनीमाए काप्यवमहसंदि किंविद्यि-
 नमूचोर्दे जारकुत्तासं द्रवमाण्डवति । एतद्वृत्तीय इदमुपुन अयस्त्रिंशत्किञ्चिन्मूनास्तत्र सातिरेकपाजनस्यापि म्भूमपहत्तताविवक्षितानि सप्ता
 व्यनइति । प्रकाशपि चतुश्चमककादिविद्यतिदशमाह । एवंमुक्तेनप्रकारेण खलुनिमित्त नेतनोपायस ग्रैः २ तनद्वन्तराभ्यन्तरम-
 वरत्नीनिमुक्तमनरुपका स्यतर प्रविश्यन् सप्तसद्वन्तराभ्यन्तरात् तद्वन्तरैरवहत्त सप्तानन् २ एदैकस्मिन्मपत्तले मुहूर्तगतितिन्यत्र । द्वितीयाप्यवह-
 त् । मुहूर्त मतिपरिभाष अष्टादश २ पट्टिभागाय पावनस्य व्यवहारतः परिपूकोन निवद्यतः किञ्चिद्भूतान निवद्येपन् २ द्वापपक्षित्ययः पूयमयइह
 ३

आहिरतञ्च मन्त्र उयसंकमिप्ता जारचरह । जयाण मन ! सूरिपु याः इतरञ्च मन्त्र उयसुकमिप्ता आर
 चरह । तयाण एगमेगेण मुहूर्ततण केअहस्य स्केत्त गच्छई । गो० । पत्र २ जीअणमहसमाह तिसिअ अउरु

मन्त्रत्वारियताच पट्टिभागे योजनस्य पट्टिभाषय एकपट्टिपाक्षित्या पट्ट्यापूचिकामनैः मूर्त्येकस्यथे जीप्र भागवद्वति ५ समविअन सूर्यो द्वाभ्या
 नूर याता अशोराचनें विवै वाहिरत्वा चको भोचु नाहसू अयसंकमो आनयोनें जारचरह । निवारि हे भगवन् ! मूर्त्ये वाहिरत्वाको भोचु नाहसू अ
 पचकको आनयोनें जारचरह, विचारए एवेवे मुहूर्तद नेतको केअ आह । हे नीतन । पात्र २ इकार योजन विक्षेप के अर ५३०७ योजन अने जन

वेद्या अभ्यन्तराभ्यन्तरबहस्य परिरपमयिक्त्या उहाद्यदोक्तैर्हीनत्वात् पुरुषस्यायामित्यत्रापि द्वितीयापूर्ववत् । ततोर्वयः । पुरुषस्यायाया द्रु-
ष्टिपयप्रसारादपायां भवन्ति । सतिरेकादिसमन्वितानि पञ्चाशीति २ योजनान्यभिवक्ष्यन् २ प्रयमद्वितीयादिषु कतिपयेषु गणकलेषु इयद्य-
दि च या सबसबलापयणानु येनैवक्रमेण सर्वाभ्यन्तराभ्यन्तरापरता द्रुष्टिपयप्रसारात् द्रुष्टिपयप्रसारात् सौतेय क्रमेण सबवाद्यान्मबहसादवांक्तनेषु
द्रुष्टिपयप्रसाराभिवक्ष्यन् प्रविशति । तत्र सबवाद्यान्मबहसादवांक्तनद्वितीयमबहसगतात् द्रुष्टिपयप्रसारापरिभावात् सयमाद्यन्मबहसले पञ्चाशीति-
योजनानि भवन्त्यष्टिभागान् योजनस्य एकत्र पञ्चिनागने क्वयष्टिपाठित्वा तस्य सप्तान्यष्टिभागान् चापयति सप्तत्रिंशद्विभागान् तस्मात् सयमाद्या-
योजनानि भवन्त्यष्टिभागान् योजनस्य एकत्र पञ्चिनागने क्वयष्टिपाठित्वा तस्य सप्तान्यष्टिभागान् चापयति सप्तत्रिंशद्विभागान् तस्मात् सयमाद्या-

सुत्रं जात्युणसत् इगुणालासव साठनाए जौत्युणस्स एगमगण मुहूर्तग गछई । तयाण इहगयस्स मणुभस्स
एगाहिएहि बहीवाए जौअ गसहस्सेहि एगुणपयाएअ सठिमाएहि जौअगस्स सठिनागच एग एगसठिहा
छेमा तयीसाए चुसिअभाएहि सूरिए चस्कूफ्फास हह्मागछई । एअ खलु एएण उवाएण पत्रिसमाणे

महारात्रीम्या ब्राह्मणतीय गहलमुपसक्रम्य चारचरति । यदा जनवन् ? सूय ब्राह्मणतीय मण्डल मुपसक्रम्य चारचरति । तदा एकैकेममुहूर्तेन
विपतर्जं गच्छति । गौतम । पच २ योजनसहस्राणि श्रीविष्वक्तुस्रराणि योजनशतानि एकानवस्यारिशद्यष्टिजायाम् योजनस्यैकैता सुहूर्तेन
गच्छति । तदा इह गतस्य मनुष्यस्य एकापिद्वैर्द्वित्रिंशता योजनसहस्रैः एकानपचाशताश्च एक्यष्टिभागीर्योजनस्य पष्टिभागश्च एक्यष्टिपदस्थित्वा

ब्रह्मालोच ३८ साठीया भाग एक योजनना एके के मुहूर्तेइ एतन् क्षेत्र जाइ, तिबारे इहां भारत क्षेत्रना मनुष्यमह बन्नीस हजार योजन एकइ अ
धिक अने गणकपचास ४८ साठीया भाग एक याजनना अने बली साठीसु भाग एक एकसठि भागे छेदीने एइवा त्रेवीस बुधिका भाग भागना
भाग एतला बही सूये बहूस्यस्ये आव निजरे दीसइ । इवीरीति निबइ इवी कपायइ येसवी यका सूय तदमतर पाठित्वा मांइलायकी तदमतर

इयं कृत्तने द्वितीयं सरवर्त्तं प्रविशन् तावद्भूयोपि दृष्टिपञ्चमासतापरिशाब्द उपिवहति । तच्च प्रुपततोऽयं कृत्तनेषु सरवर्त्तेषु यस्मिन्मरवहले दृष्टिपञ्चमासताप्राप्तानुमित्यतः तृतीयं सरवर्त्तस्य यावद्विषयश्रुस्यते । तद्यथा । तृतीयं सरवर्त्तं लिखिताया मेकेन भूषणं सरवर्त्तं लिखिताया ह्यस्यां एवं यावत्पूर्वार्थस्य तत्तत्परिणामोक्तं इत्यत्र भूषणं तावत्तथा यत्कल्पते तद्वद्भूषणं सरवर्त्तपरीयद्येव भूषणं लिखिताया संहितपूर्व २ सरवर्त्तगतं यावत्पूर्वार्थस्य तत्तत्परिणामोक्तं इत्यत्र भूषणं तावत्तथा यत्कल्पते तद्वद्भूषणं सरवर्त्तपरीयद्येव भूषणं लिखिताया संहितपूर्व २ सरवर्त्तगतं दृष्टिपञ्चमासतापरिशाब्दं तत्रमप्युक्तं प्रष्टव्यं । यथा तृतीयं सरवर्त्तं पटविशये केन भूष्यते । एकमेव गुणितं तद्वैयमवतीति ज्ञाता यद्विषयवैयसा भूषणं रात्रे रपनीयते ज्ञातं त्रैयं निदं पञ्चाशोतिर्योत्राणि मरवर्त्तपञ्चमास एकस्य पटिभागस्य सरवर्त्तं भूषणं विविधैरेकपटिभागाः ६० ॥ १

दृष्टिपद्मासतापरिणादं तद्वनमकलं प्रवृत्तम् । यथा तृतायामवबलपलायनस्यैकानुरागस्यैव
 रमणीयते ज्ञातं ज्ञेयमिदं पद्मश्रीतियोजनानि भवदृष्टिभागा योजनस्य एकस्पर्शभागाः
 दृष्टे र ५४ एतेन पूजयन् ६० ६१

सप्तमं दृष्टिपथप्राप्ततापरिमात्र एकत्रिंशत्सप्तदश्यादि नवमशतानि चोदयोगशरदि योजनमाभेदो न बलवत् रियदेकवृष्टिभागा योजनस्य एकस्यपष्टिभागस्य
नृत्वा 'वहिरकवृष्टिभागा ३१९६' इत्येकस्य सवित्तिकयते इत्येव तृतीयेन कले यथोक्त दृष्टिपथप्राप्ततापरिमात्रं प्रवर्तते । तत्र प्रागेव प्रदर्शितं चतुर्थे
नवमशत पदत्रिंशद्द्वयान्यं गुरुयते गुरुयित्वा प्रुवरागोरपनीय योवच प्रुवरागिनामितीयमवडेलगत दृष्टिपथप्राप्ततापरिमात्रसहित क्रियते ततश्च तत्र
नवकले दृष्टिपथप्राप्ततापरिमात्रं प्रवर्तते द्वात्रिंशत्सप्तदश्यादि बह्वीत्यपि कानि योजनानामष्टपञ्चाशत् पष्टिभागा योजनस्य एकस्य पष्टिभागस्य शरकाः
युक्ताद्वैकपष्टिभागाः ३६००६ ५८ ११ एव स्रवेवैव नवकलेषु नावनीय । यदा तु सर्वाभ्यन्तरे नवकले दृष्टिपथप्राप्ततापरिमात्रं ज्ञानुमियते, तदा बट्ट
त्रिंशद्द्वयोस्त्वपि केन गतेन ६० ६१ स्यते तृतीयमवडेलशरत्त्व सर्वाभ्यन्तरस्य नवकस्य द्वयोस्त्वपि कथयतमत्वात् ततो ज्ञातानि पञ्चवृष्टिशतानि
द्विपञ्चाशदपि कानि ६५५२ तेषामेकवृत्त्या भागे हते सत्त्व सप्तोत्तरं ज्ञत वृष्टिभागानां प्रेषः पञ्चविंशतिः १०३ २५ एतत्पञ्चाशोति स्यात्कानि नववृष्टि
भागा योजनस्य एकस्य वृष्टिभागस्य सत्त्वाः वहिरेकवृष्टिभागाः ८५ ८ ६० इत्येकपादं प्रुवराग्रेः यो ६० ६१ स्यते ज्ञातानि यदा न् प्रयोत्तियौच
नानि द्वाविंशतिः वृष्टिभागा योजनस्य एकस्य वृष्टिभागस्य शरकाः ६० ६१ पञ्चत्रिंशदेकवृष्टिभागाः इव बट्टत्रिंशदेकवृष्टिभागाः ज्ञतयाव्युताः परत्वाः
तान्भस्यते एतद्व्यमाभेदोपदर्शितं तत्रैकवृत्त्या नूतल प्रतिनवकले नवन् यदा द्वयोस्त्वपि कथयतममजले एकवृष्टिचिह्नं चतुर्नित्यते तदा ज्ञतवृष्टिरेक

पट्टिभागाः लस्यते ततस्ते नूयःप्रविप्यन्ते ततो आसन्निर्वाश्रीतिर्योञ्जनानि त्रयोविंशतिपट्टिभागाः योजनस्य एकस्यपट्टिभागस्य सटका द्विचत्वारिं-
 शद्वेद्यपट्टिभागाः ५३ स ५२ एतेन सर्वान्यन्तरान्ततरद्वितीयमवहसगत दृष्टिपथप्राप्ततापरिमाणं सप्तचत्वारिंशतसहस्राणि गतमेकमेकामाशीत्यधिक
 योजनानां सप्तपञ्चा ६० ६० शत पट्टिभागा योजनस्य एकस्य पट्टिभागस्य सटकाः एकमेवविंशतिरेकपट्टिभागाः ४३१७८ ५७ १८ इत्यवश्यं सचित् क्रि-
 यते तता यथोक्त सवाप्यन्तरमेकल दृष्टिपथप्राप्ततापरिमाणं प्रवति । तस्य सप्तचत्वारिंशत्सहस्राणि द्वेगते ज्ञियथ्य ६० ६१ पिमेयोञ्जमानमेकविंश-
 तिव पट्टिभागा योजनस्य ४३८६३ २० एवं दृष्टिपथप्राप्ततायां कनिष्यपु मरुदसेषु सातिरकाखि पञ्चाशीति योजनानि अयेतनेषु चतुरशी-
 ति २ पयेने यथोक्ताचिकसचित्ता ६० नि अशीति योजनानि अभिवद् पम् २ तावद्वक्तव्यो यावत् यथोप्यन्तरमवहसमुपसक्तस्य चारधरति । इदं च स-
 र्वाप्यन्तरमवहस सवदाद्यानन्तरात् मरुदसेषु पञ्चानुपूर्वयोगस्यमानं त्र्यशीत्यधिकशततम प्रतिमपकलवा ऽद्वीराग्रखनार्द्वीराश्रीपि अशीत्यधिकशत-
 तम स्तमायमन्तरायस्य चरमादिवस इत्याद्यभिप्रायानुमाह । एवमद्वीरेष्टमावेदित्यादि । एयद्वितीयःपरमासः प्रागुक्तपुक्त आपनविशेषो ज्ञातव्यः । ए-
 तद्वितीयस्यपरमासस्यपयवसान । अशीत्यधिकशततमाद्वाराभस्यान् एयआदित्यः सन्धरसर छादित्यचारापलक्षितः सन्धरसरइति । इत्यनेनमनुआदि-
 सन्धरसरम् इति । एतच्चदित्यस्य धरावरस्य पर्यवसानं चरमायमन्तरमदिवसत्वात् इति । सभाप्रमुक्तगतिद्वार । सत्तमम्बद्वारद्विपथयत्तव्यतापि ।

सूर्ये तयाणतराह मरुदसे तयाणन्तरमरुदल सकममाणे २ अष्टारस २ सठिमाए जोअगस्मदूएगमेगेमरुदले
 मुनुम्रगठ निवृद्धे माणे २ साद्वरेगाह पचासीठ २ जोअण्णह पुरिमछाय अभिवद्धे माणे २ ससुप्प तर मठल

त्रयावित्रीवर्षिकामागैः धूयचतुः स्वर्गेशीप्रमाणव्यति । एव सल्लु एतन्नापायेन प्रविशन् सूर्य सादनन्तरान्मरुदसात्तदनन्तर सटल्लु सटकासल २ अष्टार
 आगित्ये साद्वरे सकमतो आधतो २ यका आद्वार २८ सादीया भाग योजमना एके के साद्वलइ एतली मुहुत्त गति पटावतो २ यको मयसाठिया
 भाग अने साठि एकसठिमा बुखिका भाग एतसे अपिकां पचासी ५५ योजन एतली पुदपक्षाया चतुस्सञ्ज्ञता प्रते यचारतो २ यको सप्तयकी

प्राचाटन दिनरात्रिबृद्धिनिष्ठानिष्ठप्यने । अयाचमित्यादि । यदा नगदम् । यूयः सुत्रीप्यन्तरतश्चतस्रमुपचक्रम् चारंवरति रुद्राक्षोमहाभयानयो
 व्याप्यदेवदुपः प्राग्भयो यस्याची क्रिमहास्यः क्रिबानित्यर्थः दिवलोभमति क्रिमहास्यप्राज्ञियतीरात्रिजवति । जगवानाह ? गीतम । तदातुलनकाष्टा
 प्राप्ताः स नमावर्त्तमानाः । आदित्यसम्भारसत्त्वपटुष्वध्यायिकत्रिबन्धविषयसम्पद्ये यतो मापराः क्वचिदपिब्रह्मस्यर्थः । अतएवोक्त्यर्थः । अतएवोक्त्यर्थः ।
 प्रष्टादयमुक्तप्रभावा दिवलो भवति यत्र सवदलयावतप्रभावा दिवसस्तत्रतदपेक्षया अहोरात्रप्रभावादिदिवसः सादा विदेहयज्यस्या ह्यादयमुक्तप्रभा-
 स्मिन्पत्रे कालोवाहोरात्रस्य त्रिगुमुक्त सस्याकत्वस्य नेपस्यात् । ननु यदा प्ररतेऽष्टादयमुक्तप्रभावा दिवसः सादा विदेहयज्यस्या ह्यादयमुक्तप्रभा-
 वा रात्रि स्तद्विद्वाद्यनूर्तस्यः पर रात्रेरतिक्कातस्वम बटुमुक्तान् यावत् केन कालान भाव्य, एवंमतेपिवाच्य । उच्यते । अत्र परमभूतगम्ये क्षेत्रे
 अयिष्टमति तत्र पूर्वस्यादयमानत्वन दिवसमति, तच्च सूर्योदयास्तोतरविचारकन तन्मयवृत्तगतदृष्टिपत्रप्रगताविचारणेन च सुपपन्नओह । एवंमति
 सूर्योदयास्तमया नष्टनियते आपद्यं प्रवतुनाम नधीतदभावे । यदुक्त । अहवद्वयसमए सप्तए पुनष्टे सप्तए तारकरोगपथे तद्वतद्वयसं विनियमाज्जाय
 रवयोह मावत्या एव वसद्वयरात्रं तदयत्यसकाह दोन अनियमाह सवदेसकाः समए काष्ठइकिचीकविषयनियमा सवदेव इनिदिष्टोरुहमुहुभो कमेव

उत्रसकमिष्टा चारचङ्ग । एसज दास्ये छम्मासे, एसज दास्यस्स पज्जयसान्ने, एसज आहस्से सयछरे,
 एसज आहस्से सयछरस्स पज्जयसान्ने प० ? ॥ ७ ॥ जयात्र भत । सूरिण ससुसुत्तर मरुल उवसकमिष्टा

दय यष्टिमागन् याचनये केवलमिन् पवदत्ते मुहूर्तगतं निबधयन् २ सातिरेकाणि पञ्चाशोऽपि याचनानि पुरुषयायामभिबृयन् २ सवोप्यन्तरम
 वल्लभं मुपसकम्यचारवति । ययोद्वितीयः अयमानः यतद्वितीयमयमासस्य पपवसान्, एव आदित्यः सवत्सरः एतदादित्यस्य सवत्सरस्य पपव
 अन्त्यन्तरं सोदित्नुं प्रथमं सोदित्नुं सपर्वकनी चारकरे । एह कीको छम्मास सप सत्तरायस मागह काले य कोका छम्मानो पपवसान् छवदो, एह
 दविद्यायन रत्त ७पन नीलीन ५६ दिवकनो आदित्यसंवत्सर कहीव । एह आदित्यसंवत्सरना पपवसान् कवदो कहीव । (विचार प्रवसीने २८ मु

पठेहि नोहि भीषाहिति अविषयपनाको रवीर्जिविति ॥ यत्तु सूर्यप्रवृत्तिवतीसूर्यमण्डलसंस्थित्यधिकारे समस्तसूर्यसंस्थितिवस्तुनां युगादी एकःपु-
 री वविसपूर्वेसां एकदश्रो दधिषापरसां द्वितीयाःसूर्य पथिसोत्तरसां तृतीयाःसूर्य उत्तरपूर्वसांनित्युक्तः । तस्य दक्षिणादिभागेषु मूलोदयावेद्या
 इति ज्ञाप्य । अथ च सर्वोत्तरादोदिवसः पूर्वसम्भारसरस्वरसो दिवसद्वित्वमुपाह । सेविरुक्तमनायेइत्यादि । अत्रभिष्कामन् सूर्यः नवसवारसरमय-
 नात् प्राग्भवाद्दानइत्यर्थः । प्रथमेआहारात् उभ्यन्तरानन्तरद्वितीयमहस्तमुपसक्त्य चारपरइति । अथद्विगरात्रियुक्त्यपमाह । जयाशमिस्यादि ।
 यथा भगवन् ? सूर्यः अस्मत्तरानन्तरद्वितीय महस्तमुपसक्त्य चारपरइति । तदा भगवन् ? किमहालयः किममाकादियसः किमहालाया किममाकाशानिः
 जगवानाह ? गौतम ! तदाष्टादशप्रमाको ह्यस्या मुहूर्तं कपटिसागास्या मूलो दिवसो भवति अथसूत्रे प्राकृतत्वात् पठ्यत्ययः द्वादशमुहूर्तस प्रमा-
 वा ह्यस्यां मुहूर्तं कपटिन्प्रागास्या सपिन्धा रात्रिभवति । अत्रोपपत्तिरयथा । अष्टादशमुहूर्तं दिवसे द्वादशमुहूर्तो स्तंयमहलाना अशीत्यधिकशतेन
 बहुते चापवदते, तदा अत्र श्रेताधिकारतारः यद्विमरवतारः अथशतिकावतारः यद्विमरवतारः यद्विमरवतारः यद्विमरवतारः यद्विमरवतारः यद्विमरवतारः
 दने । स्यापना यथा १०३६१ अत्रोत्तराग्निना एकलसक्त्य सप्यरात्रिः पटकलसक्त्यो गत्यते गच्छित्य एकलसक्त्यो गत्यते गच्छित्य एकलसक्त्यो गत्यते गच्छित्य

चारवरइ, तयाण क महालग दिवसे केमहालयाराई जयइ । गा० । तयाण उत्तमकठपत्ते-उक्तीसे अठारस
 मुहुत्ते दिवसे जयइ,, जहयिअ्या दुवालसमस्तत्राराई जयइ । सेगिरुक्तममाणेसुरिण गद्यसत्तर अयमाणे पठमसि

गान प्रवृत्तः यहाजगधन् । सूर्यःसर्वोभ्यन्तर महस्तमुपसक्त्यचार परति । तदाकिमहालायादिवसः एकसहालायारात्रिमयति गौतम ! तदा उ
 हतनो दिवसहाइ त अवमर महा विहरे १२ मुहुत्तनी रात्रि इह ते जयो १२ मुहुत्तनीरात्रि अतिष्ठम्या पक्षी इ मुहुत्त निहा गणा ते कहे छे, भ
 रत ऐरयत त्रिसय मुहुत्त दिवसचह तिवारे महाविहव सूर्य आपमे अण तिहा त्रिसय मुहुत्त दिवस चहे । तिवारे भरत एरयते सूर्ये ऊने इम उदयास्त
 मत्त मलाइ त्रिसय मुहुत्त छारे ने पाप सूर्यदीसे इम छ मुहुत्त चाकवा दिममान सर्पकेत्रइ सरीयो सोइ १० अ (एवे दिमरात्रि वृत्तिहाण द्वार कइइछ,

राशिनाभन्यते आरुणत्वा द्वागनेप्रचुताति । भास्वजागराश्वोतिर्बीकापक्षमाकाशो रात्रिर्दृक्कल्पः । आपस्तम्बकल्पः । यथा
गत द्वातेकपट्टिमाग्री मुद्रुतस्य तौदिवसेऽपचद्रस्ते रात्री चवद्वेते इति । एवमपि विकरकजायनाकाशो । अथापतमसहस्रगते दिग्ग्राहिकानि वृद्धिहा-
नीपुष्टाका । चक्रिकनमावेदत्वादि । अथ निग्राहणं मूर्ध्नी इचिकायगसत्वे द्वितीयेऽङ्गारात्रे अत्र याचक्षुदादुल्लभरतयं महल उवमकमिता इति-
शेष । सर्वोभ्यन्तरमहापेक्षया लनीपमहलमुपसङ्गम्यचाररति तदाक्षिप्रमाहोदिवसः क्षिप्रमाकारात्रिर्भवति गीतम । तथा अष्टादशमुद्रुत प्रमा-
बोद्धाभ्यो पूरकहतमत्वाभ्यो द्वाभ्यो चमस्तमजममाकाश्यामित्येवं चतुर्भिर्दूर्तैश्चपट्टिमाग्री रुतादियसा भवति । द्वाव्यमुद्रुतां उक्तप्रकारेण्य चतु-
र्भिर्मुद्रुतैश्चपट्टिमानी रचिकारात्रि भवति । उक्तान्तिरिक्तमद्वैतं विवेकमात्रं । एवमुक्तयुक्तमित्यादि । एवमहलत्रयवर्तिगतीत्या राक्षानिचित मतेना

अष्टादशानि अष्टतराणतरं महल उवसकमिना चारंवरुह । जयाग जने सुरिए अष्टतराणतरं महल उवस
कमिना चारवरुह । तयागके महालए दिवसे केमहालयाराहं जत्रुह । गा० । तयाग अष्टारसमुज्जत्ते दिवसे
जत्रुह । दाहि एगसठिनागमुज्जत्तहि कखे दुयालसमुज्जत्राराहंजत्रुह । दोहिअ एगसठिनागमुज्जत्तहि अहिआ,

तमकाष्टग्रासः, चरकरतः अष्टादशं मुद्रुतैरदिवसा भवति, अपत्या द्वाव्यमुद्रुतैरात्रिर्भवति नमिच्छामन् सयः तव सुवत्तरमपमानः प्रयमे अहो
रात्रि अष्टतराणभरं मरुहलमुपसङ्गम्य चारवरति, यदा भवमन् ? युष्म अष्टतराणभर मरुहलमुपसङ्गम्य चारवरति, तदा क्षिप्रमाहोदिवसः

त्रि तरुह ई प्रगबन् । सयं सकीप्यन्तर पदिन् नोहलु उपसङ्कमी आस्यीने चारकरे, तिवारे क बळी मोटा दिवस होइ अने के बर्हा जाहो रात्रि
होइ । ई गीतन । तिवारे उतमाहला पाय्यो चरकराहो अठार मुद्रुत नो १८ दिवसहोइ सयस्य चारा १२ मुद्रुत नो रात्रि होइ (रात्रि दिवस चर्हने ३०
मुद्रुत पूर्वहोइ,) ते पाहिला मचन नोहला चकी नीकसतो चको मूर्ध्नी मया आबवा चरकर प्रते प्रहरो चको मया चरकराणा पदिना अहोरात्रने

अन्तरोक्तोपायेण प्रतिमहलं विवहर। त्रिसकमुष्टं कपटिपाणद्वयवृद्धिनिष्ठयेण निष्क्रामन् वृद्धिस्थानिमुखं गच्छन् सूर्यसदस्तारान्महला जदमन्तरं
महलं स्रक्कामन् २ द्वीद्वी नृजं कपटिभागा वैवेकिस्त्रिम् महले दिवसोत्रस्य निवदयन् २ जपयन् २ रक्कमिन्नस्य सावदेयाभिषदयन् २ कोयः । सु-
दूर्तैवपिभागद्वयगम्य वेध दिवसोत्रे जपयण सावदेय रक्कमिन्नोत्रे अभियद्वैपक्षिति । सवसाद्यमश्वलमुपसकम्य पार चरति । प्रतिमहलभागद्वय

सेणिस्कममाणे सूरि ए देवसि अहोरत्रसि अस्म तरतस्त्र महल उवसकमिन्ना चारचरई । जयोण भते !
सूरि ए अस्म तरतस्त्र महल उवसकमिन्ना चारचरई । तयाण केमहाल ए दिवसे केमहालयारइ जवई । गो० !
तयाण अठारसमुज्जत्ते दिवसे जवई, चउहि एगसठिजागमुज्जत्तेहि जणे दुवालसमुहज्जारइ जवई । चउहि
एगसठिभागमुज्जत्तेहि अहिच्छा, एव खलु एण उवाएण निस्कममाणेसूरि ए तयाणतराष्टमहलाउ । तथा

किमहाक्षयाराधिवेवति, गीतम । तदा अष्टादश मुहूर्तादिवसाप्रवति । द्वाभ्यामेकपष्ठिभागमुहूर्ताभ्यामुभा द्वावशमुहूर्ता रात्रिभवति द्वाभ्याव
एकपष्ठिभागमुहूर्ताभ्यामपिक्वति । सनिष्क्रामन् सूर्यः द्वितीये अहोरात्रे अस्मन्तरात्प्राप्तं सकलं उपसकम्यचारचरति । गदाभक्त । सूर्यः स्वस्य
सारत्प्राप्तं सकलमुपसकम्यपारं चरति । तदा किमहाक्षयोदिवसः किमहाक्षयारात्रिप्रवति । गीतम । तदा अष्टादशमुहूर्ता दिवसोप्रवति चतु-

विधे अस्मन्तरकी अन्तर कीज् माहसू आशयीने चारकर । जिवारे वे भगवन् । सूर्ये अस्मन्तर की अन्तर कीज् माहसू आशयीने पार
कर । जिवारे केयलो मोठो दिवस होव अने केयलो मोटी रात्रिहोव । वे गीतम । जिवारे अठार मुहूर्त दिवसहोव, वे एकमहोया भाग एक मुह
तना एतलें करव पार १२ मुहूर्तानी रात्रि होव वे एकअठिया भाग एक मुहूर्तना एतले अथिकी ते बीजा माहला यकी गीतलतो यकी सुप
बीजा अहोरात्र ने विधे अस्मन्तर कीज् माहसू आशयीने चारकर । जिवारे वे भगवन् ? सुप अस्मन्तर कीज् माहसू आशयीने चारकर जिवारे

शानिबूरी सखे सर्वसकलैषु भागानां शानिविद्विषर्वाय वसु माह । जयावन्तियादि । यद् यद् युयः सर्वोभ्यन्तरात्मबहतादित्यत्र यत्पुत्रोदेपञ्चमी वक्तव्यं तेन सर्वोभ्यन्तरमन्तरस्य सुवबाध्यनवष्टलमुपसक्तस्य चार चरति तदा सर्वोभ्यन्तरमवसामिषाय मयोदीकृत्य ततः परस्माद् द्वितीयात्मबहता दारभ्येत्ययः एकेन व्ययीतेन व्यधीत्यधिकेन रात्रिदिवानामष्टोरात्राणां गतेन श्रीविषटपदीनि पटपट्यपिक्कानि मुहूर्तैकपट्टिभागशतानि दिवससप्तत्रयस्य

अतरं महल सकममाणे २ वेदोपगसठिभागमुक्ते एगमेगे महले दिवसस्वित्सस निवहुंमाणे २ रयणि
स्वित्सस अभियहुंमाणे २ सप्तवाहिरमहल उवसकमिन्ना चारचरह । अयाण सूरि ए सप्तपन्नराष्ट्रमहलाष्ट
सप्तवाहिर महल उवसकमिन्ना चारचरह । तयाण सप्तपन्नतरमहल पणिक्काय एगेण तेसीएण रात्रिअसएण
निखि लाथठे एगसठिजागमुक्तासए दिवसस्वित्सस निवहुंसा रयणिस्वित्सस अ्भियहुंसा चारचरह ।

भिरैकपट्टिजागमुहूर्ते बना द्वायश्चमुहूर्तोरात्रिजयति, चतुमिरैकपट्टिजागमुहूर्ते रयिका पुषकस्येतेभापायन निष्पामन् सुयस्तदनन्तराग्नमहला
तदनन्तरं मवदलनपसक्तमन् दहे एकपट्टिपागे मुहूर्ते एकैकस्मिन् मवदलदिवसकत्रय नियुयन् २ रज्जमिन्नेत्रस्या त्रिवर्ग्यम २ सुववाप्तं
मवदलमुपसक्तम्यचारचरति । यदामूय सर्वोभ्यन्तरात्मबहतामवदल मवदल मुपसक्तम्यचारचरति तदा सर्वोभ्यन्तर मवदल पट्टिपाय एकेन

कवन्तो पाटा दिवस होइ बवडा साठी रात्रिहू । हे गीतस ! निबार्ने आहार १८ मुहूर्ततो दिवसहाइ च्यार एकवटीया भाग एक मुहूर्तना एतले
उंई एने वार १२ मुहूर्तनी रात्रिहोइ च्यार एकवटीया भाग एक मुहूर्तना एतले अयिक इचिरोले निसे इवड उपाये नीकसतो यका सुयतन
नन्तर पूबिका मोडला बळी तदनन्तर आगव्ये मोडले उपसक्तमीने जातो २ एको विं एकवटीया भाग मुहूर्तना एके के मोडले दिवसहोयला
यगइतो २ बळी रात्रि होइना बंधारठा २ यका चव अदिरानू भाडनू आधयीले चारकर । अत्रारे नूये सर्वोभ्यन्तर पट्टिका मोडला यको जणे बना

नियम्य कोषः पदस्यस्यधिकविशेषमुक्तं कपटिभागे पायस्मात्तु क्षेत्र गम्यते सायस्मात्तु क्षेत्रं द्वापयित्वा इत्यथ सायदेव क्षेत्रं रत्ननिर्देशकालिवध्य वा
रभरति । प्रपमयः । दक्षिणापनस्यस्यग्रीस्यधिकशतमकल्लेषु प्रत्येक द्वीयसामेन्द्रागदुपस्य अग्रीत्यधिकशतगणेन नपटपट्यधिकविशेषरायिकपपपपपप
इति । सायदेव रत्ननिर्देशकालिवध्य । एतदेवपदमपूष्योप्युति । अयाकुमित्यादि । प्रससूय प्रागवत् । ससरसूये गीतम् । तदा सतमक्षाष्टाप्र
सा प्रकृष्टावस्थाप्राप्ता अनयोरोरक्षपिज्ञा रुक्मिणीयोनान्या प्रकययती रात्रिरित्यथः । आष्टादशमभूतप्रमाणा रात्रिभयति । सदा अत्र ग्रन्थुनसख्या-

जयाण नत ! सूरीए सख्वाहिरमदल उधसकमिन्ना चारंघरइ । तयाण केमहालएदिवस केमहालया राई न
खई । गो० । तयाण उत्तमकठपत्ता उक्कोसिआ स्थठारसमुल्लता राई भवई । जहन्नाए दुवालसमुल्लते दिव
से नवई । एसण पठमेत्तमासे एसण पठमस्त, तम्मासस्त पज्जावसाणे, से पविसमाणे सूरिए दीवइ छ

अग्रासग रात्रिदिवगतम त्रिबिषयपुष्पीम्यकप एन्नागमभूतगता निरजनिर्देशस्य निवर्त्य दिवसकृतस्य अभिषेक्यं चारपरति, पदागदसा ! मयः स
यवाद्य मङ्गलमुपसङ्गम्यचारंरति० सदा किमदाशयादिवसः किमदाशयासाम्भिसि, गीतम् । तदा उत्तमकाष्टाप्राप्तः उत्कृष्टत आष्टादशगम्
इ । रात्रिः अपन्यतः द्वादशमभूतत्रिविषया जलनि स्पप्रपमः पप्रमाः यतद्वप्रपमस्य पप्रमामस्यपपयसाम्, सप्रविगम मयः द्वितायपममा

द्विरत्तुं छदत्तुं सांयलू आश्रयीते चारकरइ । तिम रे मयाप्यतर पङ्क्तिः साहजाना अपवाह यक्को आमी एव आश्रयत्रिपञ्चनड निश्चितं यामति
इई एकमठिया भाग मुक्तुत मा दिवस क्षेत्रता घटादीते रात्रिदेशना वषारीते चारकरे । तियारे भे भगवन् ! सय मयथाद्विरत्तुं छदत्तुं मोदलू उपम
कन्तो आश्रयी चारकरे । तियारे केवन्तो माटो दिवस द्वाह अने केवन्तो माटो रात्रिदेश । से गीतम् । तियारे उत्तम सयस्या पापीउरकृष्टी छटार
मङ्गलमा रात्रिदेश अत्र अचम्य दार १३ मुक्तुतमा दिवस द्वाह एव प्रपम यमास दक्षिणापन कटीए यपदिताः तम्मासमी छदत्तो कष्टुं ते छदत्त्या

पूरुषायप्रपन्नयो द्वावभूतप्रमादो दिक्सो भवति त्रिभूतत्वाद्वाराजस्य एयवाहोरात्रौ खविवायनस्य चरमइत्यदिप्रज्ञापनायेमाद् । एयव नित्यादि । एतद्यत्राभूतायै । अथात्र द्वितीयमवलं पृष्ठकाङ्कः । अपाचमित्यादि । यदा भगवान् ? सूर्यः स्वबाह्यामन्तर द्वितीयसरणमुपसक्तस्य चार चरति । तदा किमभाको दिक्सो भवति किमभाका राशि प्रवेति । गीतम् । अष्टादशभुङ्क्षते द्वाभ्रांमुहुता कथयिभागस्यामृता राशि ज्ञेवति द्वावय भुङ्क्षतेद्वाभ्यां मुहुर्त्तकयष्टिभायाभ्यामपिको दिक्सो भवति । मानयोः म्यूनापिबलकरखे युक्तिः प्राग्भवत् । अयतृतीयसरणप्रसायाद् । उपविसमान् वति प्राग्भवत् । मसमृजनपितरीव । उत्तरसूत्रे गीतम् । तदा अष्टादशभुङ्क्षतेऽप्या पूर्वमवलसराभाया द्वाभ्यांच प्रस्तुतमवलसराभाभ्यां इत्येव अनुनिः

स्मास स्वयमात्र २ पठमसिञ्चहे। रत्तसिञ्चाहिराणतरं मङ्गल उवसकमिप्ता। चारचरह। जयाण मते। सुरिए
 बाहिराणतरं मङ्गल उवसकमिप्ता चारचरह। तयाण केमहालए दिससेमवइ केमहालया राईमवइ। गो०।
 छठारस मुज्जत्ता राई जणई दोहि एगसठिमागमुज्जसेहि जपो दुवालसमूहत्ते दिवसे भवई, दोहि एगसठि

सुमयन् प्रथमेऽङ्गारात्रे वाष्ट्यामन्तरमधरस्य सुषकस्यचारचरति यथा भगवन् । सूर्यः वाष्ट्यामन्तरं मरुहस्यमुपसम्प्यवारचरति । तदाकिमहाल पो दिवशाजयति किमहालपारात्रिजंयति । श्री० । अष्टादशमुहूर्तारात्रिजंयति द्वाभ्यानेकपक्षिभागमुहूर्तोऽस्याधूना । द्वादशमुहूर्तोऽदिवसो भवति मातृनायको पेशतो यथा सूर्ये श्रीत्रा दृग्भास एतरायकमति पश्यतो २ यको एतरायकना प्रथम अङ्गारात्र ने विने आहिरला खेरसायकी एतन्तर २ श्रीत्रो माहलू उपसकमी चारकरइ अचिवारे हे ननत्रन् । सूर्ये आहिरला खेरला यको अतन्तर श्रीत्रु माहलू उपसकमी चारकरे तिवारे खेवको नो टो दिवस होइ खेवकी माटी रात्रिहोइ । (अङ्गारे १८ मुहूर्तमीरात्रि यत्ने १२ मुहूर्तमेते दिवसहूइ तिवारे भरत खेरकते विषय मुहूर्त रात्रगये यको यहा बिदेइ सुय खग यत्ने यहा ३ मुहूर्तरात्रि यये यहा दिवस खगे यत्न ३ त्रिखि मुहूर्त यत्ने ३ पति धूप भरीये खंगतो) हे नीतन । अङ्गार १८ मुह

चतुःसस्याके मुद्रते कपटिभागे बना रात्रि भवति । द्वारदशमुद्रतां च सद्यैव चतुर्भिर्मुद्रते कपटिभागे रात्रिको दिवसो भवति । उक्तातिरिक्तेषु मण्ड-
 लेषु तिदेशगाह । एवमुक्तु इत्यादि । एवं सबलप्रयवशितरीत्या एतेनागस्तरीके भोपायेन प्रतिपबल दिवसरात्रिसकमुद्रते कपटिभागद्वयवृद्धिद्वयमि-
 त्तपच प्रतिपन्न नमूद्वीपे सबलानि कुयन् सुयस्तवनस्ताराम्यकलात् तद्वत्तरं मकल सक्तामन् २ द्वीपौ मुद्रते कपटिभागे एकैकस्मिन् मण्डले २

जगमुद्रते हिं अहिः, से पयिसमाणे सूरिः पौञ्च सि अहिरत्त सि आहिरत्तञ्च मण्डल उत्रसकमिता चार
 चरुं । जयाग मते । सूरिः आहिर तञ्च मण्डल उत्रसकमिता चारचरुं । तयाणके मण्डलः दिवसे केमहा
 लया राई जवई । गी० । तयाण अठारसमुद्रतः राई भवई चउहि एगस ठजागमुद्रते हिं ऊणा दुवालसमुद्रते
 दिवस जवड । चउहिं एगमठिजागमुद्रते हिं अहिः । एत्र खलु एण उवाएण पयिसमाणे सूरिः तयाणत

द्वाभ्यामकप टुभागमुद्रताभ्यां घटः सप्रविशन् सूर्य द्वितीयऽक्षराद्ये वास्तवतीयमयस्य सुपमक्रम्य च रवरति । यदाभवत् । सूर्य याच्यत-
 तीय मयदशगुपसक्रम्य चारचरति । तदाकिमदाम । दिवस किमहालया रात्रिजयति । गी० । अष्टादशमुद्रतां रात्रिभयति, पतुम्यानेकपटिभ्या
 मनुद्रताभ्यामूना द्वावगुमुद्रते दिवसापवात पतुम्यानेकपटिभागमुद्रताभ्यामपिकः एवमस्यतेनापायेन प्रविशन् सूर्यस्तदमन्तरात्मणल्ला तद

सवीरात्रि दूध मे एकसठोया भाग मुद्रत ना एतले खडी उन चार १२ मद्रत नो दिवस दूध व एकमहाया भाग एक मुद्रत ना एतले अपिक्ती
 तेह पचना बका सूर्य पाणी अक्षरात्रिन घिये आहिरका खेइला यकी ओणू भांडलू उपसक्रमी आत्रवीने चारकरे खियारे हे जगजन् । सूर्य आदि
 रव्या खइला यकी ओणू भांडलू उपसक्रमी चारकर तिद्यारे केवडो मोटो दिवस द्वाह के खडी मोटी रात्रिदोह (पयिदिहे सेसे मुद्रत मिथा
 सुरे निरिस्कति । नरहररा उदयतं सुरकञ्जस्फुटनदिहे १ मरहे विपुद्रततिगे सेसे पयिस विदेसमबू आखिएरयतपिअ एय तेयदिसे समुते

अनिर्दिष्टस्य नियमयन २ दिवससेवस्य तावदेवाभिषेकयन् २ सर्वाभ्यन्तरमवहलमुपसक्तस्य चारवरति अत्रापि सुवसवहलेषु भागमा दानियदिगवाय
निदिगवाय १ अयावमित्यादि । यदा भयवन् । मृत्युः भवयाद्यात् सुवाभ्यन्तरमवहलमुपसक्तस्य चार चरति । तदा यदाद्या मण्डल प्रणिपाय म
पौरोहित्य तदा दानव द्वि गीयाम्मवहलाः दारम्येन्यपे । एकेन आशीत्यधिकेन रात्रिदिवगतन प्रीति पटपक्ष्यचिकानि मष्टन कयदिभागयतानि रज

रात्रि मण्डलां च तयाअतर मण्डल सकममाणे २ चार चरति तयाण दीदे। एगसठिजागमुहुसे एगमेगे म ऋळे
रयणिखेतस्स णिवहुमेमाणे २ दिवससेमरस अभिवहुमाणे २ ससुअतरमण्डलं उपसकमिमा चार चरह ॥
अयाण जते । सूरिए ससुवाहिराते म हलां च ससुअतर मण्डलं उपसकमिमा चार चरह । तयाण ससुवाहिर
मण्डल पणिदाय एगेण तीमेकएण राह्दिअसएण तिसिख्ठाद्यठेएगसठिजागमुहुअसए रयणिखेतस्स णिवु

गल्लमण्डलमुपसक्तम २ चारचरात ॥ तदा दृष्टपक्ष्यविमाममुहर्ते एकैकस्मिन्मण्डले २ अनिकुंजस्य नियमयन् २ दिवससेवस्य अभियदयन् २ म
वाभ्यन्तरमवहलमुपसक्तस्य चारचरति । यदा मयः भवयाद्याम्मवहलाः मर्षाभ्यन्तरमवहल मपसक्तस्य चारचरति । तदा मवकाद्यमण्डलमप्रणिपाय
मष्टनव्यात्यधिकेन रात्रिदिवगतन त्रिखिपटपानि मष्टनअतानि रजनिजेजस्सनिषयं दिवसस्रपर्यामित्यचारचरति ॥ मयः द्वितायः ययमायः

तुम् २ अत्रुदाय मपरैरपचाए मुहूर्ततिने अहकने । उदयहनदम घृता मुहूर्त तिनेसेसे अयमए २) ४ गीतम । अहार मुहूर्तना रात्रिमुह । अवार
अपर एकवर्षीयो भाग एक मुहूर्त नो एतकी छकी एने चार १२ मुहूर्तनो दिवसवाए चार एकवर्षीया जाग एक मुहूर्तना एतल अयिवा इकी
रोने । एवे इवे उपाए पलतो यका दूय नवगल्लर पाहिल्या मोहला यकी तदगल्लर आगये भाहले सकमतो आअवी तो २ यका चारचरे । तिवागे
वव एकवर्षीया भाग मुहूर्तना एके के माहले एतमुहूर्तानि पत्रने पठाहतो २ च ४ दिवस सेत्रने अयाएतो २ यकी सकीअन्तर पदिमु भोहणु पत्र

निर्देशस्य निवर्णं दिक्सुदोषस्य तान्येवाभियप्य आरुहति एषवाहोरात्र उत्तरायणस्य नारसङ्ख्यादि निगमयसाह । एषुचक्षित्यादि । प्राग्वत् । अथ नवमभाषणेष्ट्वार । जयाचक्षित्यादि । यदा जगवन् ! मूर्धे, सर्वभ्यन्तरबलमुपसक्तस्य वार परति । तदा किसस्थिता किसस्याभा सापरोक्षस्य मूर्धे तपव्यासा ऽऽकाशकस्य सत्यति व्य यस्या प्रकृता । मूर्धोतपस्य किसस्यानन्ति यावत् । जगयान्नाह ? गीतम । अद्भुतं व्ययोगसत्वे तस्य दत्य-
नाचारकारः नन्मयात् यत् कल्लुभापुणं लालिकापुण्य सन्सस्यागवस्थिता प्रकृता । मया द्योदेय तीर्थेकृद्भिः । एवमेवसत्यात् यिगिनपि । अन्तर्मेकद्विदिशि सकुर्विता यद्विलवद्विदिशि विस्तता तथा अन्तर्मेकद्विदिशित्वा अदंयलयाकारा सयतोयुत्तरेकगताम् श्रीम् द्वीया दृग्भागानभिख्याप्यास्याव्यायस्य तस्यात् यद्विलवद्विदिशि पृषुक्षा मुरकलभावेन विस्तारमुपमता । एतदेव सस्याभकचनेषपृथपति । अन्तर्मेकद्विदिशि अद्भुः यद्विस्तारोपिगिटस्योसगक्य आसुमयन्य सस्य भुक्तमग्रभागी ऽद्वयलयाकार सत्येवसंस्थित सस्यात् यव्याः सा तथा । यद्विलवद्विदिशि अकटस्योद्विप्रतीतातस्याः मस्य यतः प्रभृति

हुं ता दिवस स्वत्तस्व व्यभियहे सा चारवरद । एसण वेओउठम्माचे एसण वेओउठम्मासस्स पज्जवसाणे एसण
आइउंमसुछरे एसण आइउंसुसयछरस्स पज्जवसाणे प० २ ॥ ८ ॥ जयाण भते ! सुरिए सव्वअंतरमइठ

एतद्वृद्धिनीयस्य पप्रमासस्य प्रयवसान । एष आदित्यः सुवरसरः, एतदादित्यस्य सुवरसरस्य प्रयवसानं प्रयवसानं ? यदा भगवन् । सूयः सूयः
भ्यन्तरमबहलसपसकम्प्य भारंवरति, तदाभिसंस्थिताः प्रयवसानाः ? गीतसः । अतःसुखलम्प्य, आपूप्यसंस्थानासंस्थितासापदे
सकृन्नी आश्रयाने नारकरे निवार भूय सयपी यादिरश्या छेदश्या भासला यकी सययकी सांरिजू परिजू सांरिजू उपसकम्पी नारकरे सिवारे सय यादि
श्या छेदश्या सादसयानी छेदश्या करीने एकसो श्यासो अश्वारात्रे यदेने प्रिस्ससे छासति एकसतिआ भाग मुमुसं ना एतलू रात्रिनेत्रभङ्ग पटाहीने दिध
सजेत्र वयारीनङ्ग नारकश्व । एष मीजा अस्मास उत्तरायण एष याजा अस्मास रूप उत्तरायण एष दक्षिणायन उत्तरायणक
प नारमावे आदित्यसवसर कहीद एष आदित्य सवसरना प्रयवसांग छेदशो कट्य, ८ इये तापसेत्र संस्थान द्वार कदम्ब । निवारे वे जगवन् । सूय

निमोविज्ञानं फलकानिबध्यन्ते तद्व्याप्तिविकृतं भवति । तद्वद्विज्ञाना अन्तर्बहिर्भागी प्रतीत्य यथाकल सुबुचित । विस्तृता इति भावः । व्यावर्थात्-
रेतु भादि सोत्यभनुद्वसिष्ठा इति पाठस्तद्वसिष्ठाः प्रतीतस्तस्य पुनश्चप्रमाणस्तस्मैवातिविक्षीप्ता तथा सुस्थितस्तस्यानयस्याः सा तथा । अ-
थास्याः प्राप्तामासाह । उभयुपासेवमित्यादि । उभयपार्थैर्न मन्तरस्योभयोः पार्थ्वयोः तस्याक्षापक्षेऽसत्त्वितेः सूर्यभेदेन द्विषाध्यवस्थितायाः प्रत्येकभेदेऽव-
प्राप्तेन हेतुवाहे द्वेपार्थे अवस्थिते अन्वष्टिङ्गानिष्कभावे सर्वमववसत्त्वपि नियतपरिभावेऽभवत् । एका धरतस्त्वसूर्यकृता दृष्टिबपाद्यै द्वितीया
प्राशस्त्यस्यसूर्यकृता उभरपार्थे इति द्विप्रकारा साव पञ्चवस्त्वारिषत् २ योजनमववत् । आयामेन मध्यवर्तिनो मेरोरारभ्य द्वयोर्दक्षिणोत्तरजगयोः
पञ्चवस्त्यारिषता यावन्तमववत् इत्यवहिते अद्भुदीपपयने व्यवस्थितत्वात् एव पूर्वापरजगयोरपि यदा तत्र सूर्यो तदातदायानो बोध्यः । एतच्च सूर्य-
अद्भुदीपगतायामनयेत्यवाच्य । तद्वद्वमनुष्टुतु त्रय्यक्षिणतपञ्चवत् द्विषिष्ठानि त्रय्यक्षिणतपञ्चवत् द्विषिष्ठानि योजनस्येति । एतच्च एकत्रपिहित-
व्यवस्थानिमववत् । योजनार्णो द्विषिष्ठानि इत्यादिष्वनुक्तव्यवस्थितिस्तत्र सोपपत्तिरिति तत्र पुनश्चप्रमाणान् । अथप्रत्यनवस्थित-

उपसर्कमिता बारबरह तयाण किंसठिआ तावस्त्रिसठिई प०१ गो०। उठीमुनकलवुआपुणसठा
णसठिआ तावसेमसठिई प०१ स्यतो सकुणा बाहि थिखिडा अनोयहा बाहि पिहुला स्यतोअक्रमह

वसस्त्विति। प्रथमा ? इमः सङ्घिताद्वि विभृता अन्त दृष्टाद्वि- पशुना इमः एङ्मुकसस्थितः। द्विः श्रमट्टिमुकसस्थितः, उपपोऽपः। शेपाः

समयका सम्पत्ता पश्चिन् माहसु उपसक्तभा चारकरे तिवाराइ रवौं सख्यानें रगु छाकारें तापवेन्नो सत्त्विति व्यवस्था हूइ सुयना आतपतडकाभो रवौं छा
कारे सस्यानहूइ । रे गीतन । अद्भुत लंघ लूच लेकलबुकागालिकानाभइ बनस्यतीनु हुकते सख्याने छाकारें सत्त्वित सुयेनातावनी सत्त्वित हें नां
दिनेरजनीचें लकुचित बांकली नेठ घनीचें बाकिरी लज्ज समग्र दिगो बिस्तीकें पोइको भादि नेठ घनीचें बलबड बलयाकारें बाकिरे
लवचदिउँ पृथुल भोकती नेठ घनीचें पासवी बाक्की पट्टाचनना मस्यगनो उपभाग उडुअलयाकार तेंनें उत्त्वित बाकिर लज्जबदिधि भकटनी ख

बाह्यस्वरूपमाह । दुर्बलवन्तित्यादि । तस्यायुक्तकस्या स्थापने प्रसव्यने ह्येवमाह । प्रतिसमस्तं यथायोगं शीघ्रं
 मानयत्मानपरिमाणत्वात् । तद्यथा । सर्वोभ्यन्तरा सर्वबाह्या वैवशदी प्रत्येकमनयस्थितस्त्रभावद्यातमापीं तत्र यामेरुपाद्यै विप्रभमनधिकृत्य बाह्यासा
 सर्वोभ्यन्तरा यानु लघवदिशि जम्बुद्वीपपर्यन्तमधिकृत्य बाह्या सा लघवाद्याः स्थापनाद्य दक्षिणोत्तरायततस्या प्रतिपन्नस्यो यिक्तमः पूर्वपरायततयेति
 साम्रत सर्वोभ्यन्तरपरिमाणं निर्दिष्टं । तीर्थेनमित्यादि । तस्यायुक्तकस्या तापस प्रसव्यते सूर्याभ्यन्तरा बाह्या मेरुगिरिसमीपे नवयोजनसप्तसहस्रा-
 दि ब्रह्मरि पट्टीत्यपि कानि योजनशतानि नवह दशभागान् योजनस्य परिच्छेपस्य आधोपपत्तये प्रदत्ताह । एवमनित्यादि । एवोऽनन्तरोक्तप्रमा-
 नः परिच्छेपविशेषो मन्वरपरिरपपरिच्छेपविशेषः कुत कस्मात् एवमप्रमाण आस्मातो नानापिकोवा इति यदेत् । प्रगवाभाह ? नीतम । याम-
 म्बरस्य परिच्छेपे स्तान्निभिर्गुणमित्या दशान्निदिष्टत्वा दशभिर्भिर्गुण एतदेव पर्यायेन व्याचष्टे दशभिर्भिर्गुण इति एवपरिच्छेपयिज्ञाप्य आस्मात्

सन्तिस्था बाहि सगन्तुमीहसन्तिष्ठा उभन्तपासण तीर्से दात्राहाह्यं स्युग्यन्तिष्ठान्द्वान्ति पणयालोस २ जौस्थुण
 ह्रसस्माह्यु आयामेग दुवेक्षण तीर्सेत्राहाह्यं स्युग्यन्तिष्ठान्द्वान्ति स्युग्यन्तिष्ठान्द्वान्ति स्युग्यन्तिष्ठान्द्वान्ति स्युग्यन्तिष्ठान्द्वान्ति स्युग्यन्तिष्ठान्द्वान्ति

तस्या दुवाहे अवस्थिते जवतः । पञ्चवत्वारिषदापकानि योजनसहस्राणि आयामेन हेतुतभ्या बाह्यं अन्तर्वास्थिते भयत । तद्यथा-सूर्याभ्यन्त-
 रिक्ताबाह्या, सर्वबाह्याबाह्या । तस्याः सप्तोभ्यन्तरबाह्याः मन्वरपरिच्छेपाः नवयोजनमहस्राणि ब्रह्मारिपक्यीतिर्पोन्ननगतानि नववत्तदगता

ज्वन्ं सूर्यानिहां यकी पाटि आबापाह ते अती यिस्तीन हूह ते सस्थाने सस्थित छ । ते तापसेत्रमा र्येपासे मेरुपकी वेदिनि माहम साहमी माटे
 ते बाह्या अवस्थित वृद्धिमानि रहित सदेव सरयो शीघ्र पचतामीन २ इकार याजन लायपर्ये मेरुपकी वेपासह गगती लग्न्य अने तेन एकेकीक
 तापसेत्र सस्थितिकुप बाह्याने नवे बाह्या अन्तर्वास्थित अन्तर्वास्थित बाह्या अने लायस समुद्र समीपे
 जम्बुद्वीप केहरे बाह्या तेह तापपन्नो सर्वोभ्यन्तरीका माहिशा बाह्या मेरुपर्वत न समीपे नय इभार याजन व्यार से छाामी लच्छ याजन अने

इति घटेत् स्वमित्रीभ्यः । अपमर्शः । नेरुभीप्रतिहृम्यमाणः सूर्योत्तपो नेरुवरिपि परिशिष्य स्थितइति नेरुसभोये उपपन्नरवापद्येप्रविच्छम्भचिन्ता ।
 छेदिसति यत्रयोविश्रान्तिपट्टगतापिदैकविश्रान्तुवृत्त्ययोजनमानः सर्वोपि नेरुपरिचिरत्सधापद्येभ्रस्य विच्छम्भता नापद्येतइति चेत्तु सर्वोभ्यन्तरेभ्रकले
 यमनाशः शूर्योदीत्तस्यशक्त्यास्त्रबुद्धीपचक्रवालस्य यद्यतत्र प्रदये तत्तत्तत्कालस्य यद्यतत्र प्रदये तत्तत्तत्कालस्य यद्यतत्र प्रदये तत्तत्तत्कालस्य यद्यतत्र प्रदये तत्तत्तत्कालस्य
 नाने यावन्प्रसाद योचं तावन्नापयसी ८८ । ननु तदि नेरुवरिपि चिन्तयुद्धीकरव क्रिमये दशमायानो प्रियागुणमभेय चरितायस्वात घृत्य यिमेयाना
 मुखायबोणये प्रगवतीयुतौनु श्रीसाभयदववृत्तिपादा दशमपक्षम् चिन्तयु चक्रुरिति । अपयदशभिर्भोगोहेतुरिति चेदुच्यते । तन्मूदीपचक्रवालस्ये-
 तस्य त्रयोभागा नरुद्विचक्रवाद्य ईयस्तस्यैवात्तरयाः द्वौभागौ पूर्वता द्वौ आपरतः एकमीक्षने दश । तत्र प्रस्तगत सूर्यः सर्वोभ्यन्तरे भ्रकले चरन्
 श्रीभूनागान् दक्षिणात्यान् प्रकाशयति । तदानीं च श्रीभीक्षराहमेरावतगतः तदाद्वौभागौ पूर्वतो रज्ज्वो द्वौ आपरतोपि यद्य यथाक्रमेण दक्षिणात्य
 खीतराज्ञावा नूयः चरति तथा तथा तयोः प्रत्येक तापद्ये प्रसप्ततो यद्वते पुष्टतय हीयते एकक्रमेण चरन्कशीलेतापद्येने यदिचः दूयः पूर्वस्यां परो
 उपरस्यां जगत तदा पूर्वपदिनद्वयोः प्रत्येकं श्रीभूभागः स्तापद्येने द्वौभागौ दक्षिणात्तरयोः प्रत्येकं रज्ज्वोति । अप्य गणितकनविधान । तत्रमेकठ्या

हिरिस्था चव आहा ॥ तीसय सवस्रतरिस्थावाहा मवरपहयतेण गयजोस्थुणसहस्साहु चत्तारिअ
 तलभीएओस्थुणसए जत्रय दसज्जाए जोस्थुणसस परिकेवेअ । सेण सते! परिकेवविसेसे कठुअहि

गान् याजनस्य परिक्रपक, नर्म! परिक्रपविश्रवा नुत आख्यातइति वदेत् । गौतम! यामन्तर परिशेषस्त परिकेप त्रिभिर्गुणित्वादशगभिश्चिन्त्या

नव भाग एक योजनमा दश भाग बीकर पृथ्वी एतन्ने परिपिपच ठे । तेह रे भगवन् ! यदपरिचिन्नो बिसेव एतन्नो यामार्टे कइयो अपिन्नोकां
 नहो । रे गौतम ! अह नेरुपवंतनो परिकेप ३१३३ योजन प्रमाच ते परिकेप त्रिगुणोकीजे तिवारें एअन्त पाव ते जरीने दश भाग छेदीव इरी
 इ दशभागे इरती यकां एअन्त एतत्तायोत्रन अने एक याजनमा इवभाग बीजे यद्वता ए माय आकाश एह परिचि बिचन वन अइयो ठे तिथे करइ

सः १०००० एवमौ वयौ दयकोटयः १००००००० ततो दशनिर्गुणे भाते कोटियत १०००००००० अस्य षडंगमूलानयने क्षय्याभ्येकप्रिययोगजनसहस्रादि
पटमस्यानि त्रयोविंशत्यपि कानि ३६३३ एवराशि स्थितिर्गुण्यते जातानि चतुर्नवतिसहस्राणि अष्टौ शताभ्येकीमसहस्रपिकानि ८४८८८ एवरा दशति-
त्रोते सप्त्यानि नवयोजनसहस्रादि चत्वारिंशतानि दशत्यास्यपि कानि नवय दशभागाना यान्नसस्य । अथ सप्तकाश्चत्वारिपरिमासमाह । तीरेवमित्या-
दि । तस्यास्तः पञ्चत्रस्यते । सप्तकाद्या लवकसमप्रस्तातेसमीचे चतुर्नवतियोजनसहस्राणि अष्टौच पट्यापि कानि योजनशतानि चतुर्दशभागान्
योजनस्य परिच्छेपः । अत्रापयादयश्चतुर्भागः । सप्त भते परिक्रमेवइत्यादि । सप्तस्त ? परिच्छेपविशेषा ५मस्तरेक्तो यदति गम्य कुतआख्यातइति
गीतमावहे दृष्टति भवनामाह ? गीतम् । या जम्बूद्वीपपरिच्छेपः स्तं परिच्छेपं त्रिभिर्गुणयित्वा दशभिर्विहत्वा दशभिर्विहत्वा इदमेव पर्यायेत्याह ।
दशभिर्माने द्विवभाह एव परिच्छेपविशेष आख्यातो मयाऽन्यैरेतत्तत्तद्विरिति दक्षेत् स्वधियमस्य इदमुक्तं प्रवर्ति । तापञ्चस्य परमविशेषः प्रतिपदा
इयिपित्तस्य । सप्त जम्बूद्वीपपमेतइति तत्तपरिच्छेपः स्यात् ३६३३३ अत्र ० यन्पि १२८ अत्र १३ अत्रागुल १ एतावताथ योजनमेक किञ्चिदूत-
मिति व्यवहारतः पूरु विवक्ष्यते सीगराशितानिरयराशौ गेषितस्य सुकरत्वात् ततोऽगत् ३१५० एतन् विगुणं क्रियते जातानि नवसप्तानि अप

एतित्वपुञ्जा गी० । जैमदुरस्स पञ्चयस्स परिकेवे तपारक्केव तिह्मणेत्ता दमहिहेत्ता दसहिं भागेही
रमाण एसपरिक्केवयिस्से स्याहिगतित्रपुञ्जा । तीसेण सप्त्याहिरिस्थाद्याहा छयणसमुद्वतेण चउणसह

इत्यभिन्न गेषियमावे एवपरिच्छेपविशेष आख्यातइति वदेत् । तस्याः सप्तकाद्या लवकसमुद्रात् चतुर्नवतियाजनसहस्राणि अष्टच अष्टप

इम कहीह । तेह तापवन्नती सव वाहिरत्ता बाह्य लवक समुद्र समीपे चोराणू इजार याजम आठवे अठसठि ८४८८८ योजन ४ भाग एवमे एकसो
योजनभा दसभाग कीजे एवका ४ भाग (सर्वाप्यतर नाइसे चर्ततो यको सुउ दीप्तलश्याइहरी जम्बूद्वीप चक्रवालाभा दशभाग कस्यीह एववात्रिंशि
भाग प्रकाशे तेभाटे त्रिगुणे करो दशभाग इतोय तिकारि बाह्याना परिधि विसेपपाह इवे दशभागतो सैल सरस सुप जम्बूद्वीपमात्रिय भाग मका

परदारिद्र्यसहस्राणि चतुरश्रीत्यपि कानि ८४८४८ एषा दशमिभगमे भवति चतुर्नवति योजनमवस्थाति अष्टौशतानि अष्टयष्ट्यपि कानि
 पत्वारय दशजाग पावनस्य अथापि मुक्ककरादीमुक्तिः प्राग्वत् भवत्यत्र रविकी उदयत्यन्तराष्टकबर्हं सप्तसप्तमयक्षवीया ॥ बादात्मन्तिभागा ८-
 कइसं बतिद्विजंति । इत्युक्त १ अत्रादवास्तोतं प्रकाशयेवं तापयेन्नभिरयथासाः तत्र जेहे विगियमगमिनि जेतुष्यते सप्तोप्यस्तरनहस्यती सूर्यो
 नन्ददिशि नन्दद्वीपस्य पूर्वतोऽपरत द्यौस्त्यदिह यत् यावन्नामानवर्गमष्ट चारचरति तेनाश्रीत्य पक्षशम्योजनानि द्विगुणानि ३६० । अस्य वगन्
 लानस्य जातानि ११४० एतच्च द्वीपवर्गचितः ३६६२३ इवास्तोभ्यते ततः स्थितं ३१५०८ अस्य दशजिनोग आगत ३११० अत्राष्टभाग ८ अत्रयो
 रंगवदयोः पदनिर्गुणे जात ५४ । अत्रास्य राशेर्विमुक्तसप्तपदे यथाश्रो राजि कयाः हि । ८४५६ ४२ इदं सु सुस्नेहकया दशिस भवेत् १० त् एव
 जायतमचित्विति भाव्य । श्रीभू १० निचम्बसूरिकठभूयेनयवकविच रेऽस्य सुविचारितत्वात् प्रस्तुतेष ६० स्पृशतया भयवेनद्वीपपयत्तमात्रवियसयेन
 मूर्धोक्त । प्रभावं सपद्यते द्वापादिपरिधिर्वसवत्राप्यामनेदशोऽश्वपनादिसप्तकान् अनेनपरिधिः परतो सप्तोद्वीपभाग यावत् प्राप्यमात्रे ताप-
 चेने तद्वज्रपालसे चानुधारेकमत्रविचम्बमन्त्रमात् परमविचम्बमन्त्रकयनीय इति निरस्त । आपमेवच चतुमवतिसप्तपयुगतादियाननादिकैः राजि सप्तु-

जोष्टु गसहस्रादि अष्टयष्ट्युक्तमठे जोअजसपु चत्रारिषु दमभापु जोष्टुगस परस्केत्रेण । सेण जते । परिरक्ते
 पविसेने कनेअदिपुतिषण्णा गो० । जमअष्टुद्वीग्रहम् दीयस्स परिरक्ते तपरिरक्तेतिहि गुणेसा दसाहि

द्विशैत्रनवतानि चत्वारिंशत्प्रागायोगजनस्य परित्यज्य, समस्त । परिकल्पयेत्तप, कुन प्राक्यातवति बदेत् । नीतम् । योज्यद्वीपः २ परिते
 स तिमपूरवतना सूर्य त्रिस्त्रयाग यकाहे । तिवारे च भाग पूर्वविदिह राजा अने वे भाग पविम विद्वहे राजि इम दशभाग दाववा । इय सर्वत्र विहो
 १ द्युयचाले तिहा २ आनले वपत्र पूठे तापड) एतसी परिधिपथे च । तेव हे भगवन् ! परिधिमा विवेच स्थापकी कया हे । हे नीतम् । जेह गजद्वी-
 पनो परितेप च १६१ २३ योजन कोच ३४ धनुष आनुत् १३५ तपरितेप जिनूको करीव । तिवारव ८४५४ पाह से करीमह दशमाये जेदीह दशभागे

यदुद्युतैः प्रमादीकृतः करकसबादित्वात् । तत्रादि । स्वस्वमप्यवलपरिधिः पठ्यमानो मुद्रुत्तंगतिः प्रयच्छति साध विवसाद्वैगसमुद्रुत्तंगतिना गुणित्वा
 यत् स्वयं० सचोदयतः सूयस्यापता यावानस्तनयतश्च पृथुतोपि तावानिति द्वि गुणितः सन् तापघोत्र भवति एतद्युक्तः पयशद्वारे सुव्यक्त गिरुवितामस्ति
 इदं च तापघोत्रकारणं सूर्यवाद्यमनलसरकतापघोत्रबाधया हानिरूपये विभावयित्यत इति भाषावाप्रियसे । यदुक्त । श्रीमदशभागान् प्रकाशयतीति ।
 तत्रमात्रः पञ्चमुद्रुत्तंगमकीयघोत्रप्रमात्रः कथमसौ भ्यतरमवहते परति । सूर्यविवसोऽष्टादशमुद्रुत्तंगमात्रं नवमुद्रुत्तंगमकीयेषु शेनैस्थितसूर्यो दृश्यो न
 वति । तत एतावत्प्रमात्रं सूर्योत् प्राक्तापघोत्रं तावच्च परतोपि, इत्यव्याष्टादशमुद्रुत्तंगमकीयेषु प्रमात्रं तच्च किञ्चदशभाग
 त्रयात्मकं ततोभवेत्येकस्मिन् दशभागे पञ्चमुद्रुत्तंगमकीयेषु प्रमात्रं इति । समति साभस्येमायामतस्तापघोत्रपरिमाणं विपृष्टिपुराच । तयाणमित्या-
 दि । यदा मगवन् ! एतावास्तापघोत्रपरमयिकम्भ इति गम्य । तदा भगवस्तापघोत्रं साभस्येन दक्षिणोत्तरायततया क्रियदायामेन प्रच्छस ? मगवाना-
 न ? गीतम् ! असुसमति योजनसहस्रं च वीरिच भयत्किञ्चनपिकाणि योजनशतानि योजनस्यैकस्य त्रिभागश्च यावदायामेन प्रच्छस ? पञ्चनस्वारिङ्ग

तेषा वसन्तागेहीरमाणे पुसपारस्केवत्रिसंस्थाहिपुत्तिवृज्जा । तयाण मते ! ताव २ खेत्त केयद्वैष्ट्र स्याया
 मेण प० ७ गो० ! अठहन्नरिजोऽष्टुणसहस्राद्व तिस्रिष्टुतेत्तीसेओऽष्टुणसए जोजनसस् त्रिजागच स्यायामेण

पस्तपरिक्षेप त्रिभिर्गुणित्वाद्यभिनिर्दिष्टत्वाद्यभिर्माणं द्वीयमात्रे एवपरिक्षेपविष्टेय आख्यातइति वदेत् इति । तदा भवत् । तापघोत्रं क्रियदाया
 मेन प्रच्छसम् । गीतम् ! अष्टासप्ततिर्योजन सहस्राणि त्रीणि त्रयस्त्रिंशद्योजनशतानि योजनस्य त्रिभागश्च आयामेन प्रच्छसम् ? सेरोमध्याकारे

सवर्ता पक्षा ८४७८ एतला याजन अने १ याजनमः दशजाग कीर्त्तं एववा ४ भाग आये एवपरिचिनी विष्टेय इमकम्पो खे तीर्थं करइ इम कही॥
 तियारे हे जगवन् ! तापघोत्रं कतलू मेठयी लवचद्विदिशि सांघ पचे कष्टम् । हे गीतम् ! (मेठ पक्षा ४५०० हजार योजन जगती अने तिवारपठो
 ४३३३३ योजन अने एक योजनमो त्रीकोभाग एतलू लवच समुद्रमार्गे द्वेभिस्तीने ७८३३३ उने योजनमो श्रीगोभाग एतलो तापघोत्रं सावपये) एतले

रत्नारिगाण्डव्याधि पद्मशतानि चतुरश्रीत्वयिकाणि ६५५४८ एवौ दशभिधमसे लब्धानि चतुर्नयनित्योभनमश्वाणि अष्टीयतानि अष्टयष्टयिकाणि
पात्वारच दशजनाया यावत्तस्य यथापि सुखकरवादीयुक्तिः प्राणवत् नयन्यत्र रविर्लो रुदयन्मात्तरुचरुषयश्चरुचरुषीसा ॥ आदात्मरुचिनाभा ब
सुखं च निविशद्भिः । इत्युक्त १ अत्रादवाक्षीतर्द प्रकाशं च नापक्षेभमित्यवधार्यो तत्र नष्टे द्विगिभयगमिनि चेतुष्यते सवोभ्यन्तरमश्वावर्ती सूर्यो
मन्दारिभिः संक्षुद्रोपस्य पूर्वतोऽपरत शशीत्यदिष्ट यत यावन्नामासवर्गश्च चारुचरति तेनाशीत्य यक्षशयनोभनानि द्विगुणानि ४६० । अस्य वर्गो नू
त्वाभयने जातानि ११४० यतश्च द्वीपचरिणितः ३१६२० ऊवात्तुशेष्यते यतः स्थितं ३१३ ८२ अस्य दशजिनोग आगत ३१५०० आचरिष्टभाग ८ अन्नयो
रंगचरयोः पहनिर्गुणे जात ५४ । अथास्य राशेर्विगुणनेसपद्यते यथाक्तो रात्रि क्षपादि । ६५५४८ ४२ इदं सु सूक्तोचकया दशित नयैत १० त् त्व
नापुष्टमसिधमिभिर्भाष्य । श्रीसु ३० निबन्धसुखिरुक्ततुष्येसवद्वन्विच रेऽस्य सुविचारितत्वात् प्रस्तुतेष ६० स्पृक्षतया अयक्षेनद्वीपययन्तसाप्रविषययेन
भूयोक्त । प्रमाद्य सपद्यत द्वीपादिपरिषिरवसववाप्यागमेदशोशकस्यपारादिभयकान् अनेनपरिचितः परतो लघ्वोदपद्मभाग यावत् प्राप्यमाते ताप-
ठेने तद्वज्रपालये चामुनारेकतत्रविषम्भनमवात् परमविषमलत्रकचनीय इतिनिरसन् । अयमेव च दशमैवतिसवद्वज्रपद्मशतारिमाशानादिकैः राशि बहु-

जोश्र गुरुदस्साईं प्यठयव्यठमठे सोअणसए चत्तारिख दमभाए जोखणस्स परिस्केवण । सेण जते ! परिस्के
ययिसेमे कनुअहिणसिवाज्जा गो० । अणजयुधुघम्म ठोवस्स परिस्क वे सपरिस्केवनिहि गणेसा दसहिं

सुविप्रब्रजगतामिषात्त्वं त्विदग्भनागायोक्तस्य परिकल्पयन्, अभ्यदत्त ! परिणपविष्टोपः क्व न आस्थातइति वदेत् । गौतम ! योऽब्रह्मक्षीपः २ परिते

उ तिमयावतना मूय विस्मयान प्रकाशे । विचारो यो भाग पुनर्विद्वैर राधा काने ते भाग पदिसि बिद्वै रात्रि हम दयमान जाइबा । हम सर्वत्र विहा
२ दूयबाई तिहा २ आगले बपय पूठ भापय) एतली परिचिपये छ । तेव हे भगवन् । परिपिना बिसेव स्यायकी कह्या हो । हे भीतन । ओइ सबहुनो-
पनो परिदेव ३ ११९ २७ योबन कोस दइ अनुन जानुल १३३ तपरिदेव भिमुको करीब । विचारसं अन्वय बाइ से करोनइ दयमानो होरीचं दयमानो

त्रिभागः ८३३३३ १ अनेन च मन्त्रयतकम्बरदीनामप्यन्तःप्रकाशः स्यादिति सम्पत्तेः, यद्यस्मिन् व्याख्याने श्रीमल्लयगिरिपादः नूयप्रज्ञसिधुमी युक्त चे-
 तत् सज्जवत् ३ या तापते श्रयाभपरिमाहम्यथा जलद्वीपस्य तापते अस्य पक्षवत्यारिग्रथोक्तमसहस्रताग्रपरिमाहाम्युपगमे यथासूच्यैव हि निष्पत्त्या
 मति तथा तापति यद् तापते नमसि, ततो यथासूर्यः सर्वं बाह्यभाषणमुपसृक्तस्य थारचरति । तदा सर्वं बाह्यरमसीपे प्रकाशो न प्राप्तमिति । अथ च त-
 द्वापि तत्र मन्त्रपरिरयपरिचये पञ्चाधिशयपरिमाह मयेव स्यते । तस्मात्पादलिप्तमूरिव्यास्यामस्युपगतव्यभिचीयत । तत्र तत्र भगवत्पादाभा गमी
 रमाशयनविद्वत्, यादृशमयद्वलस्येपि सूचै इयत्प्रभाषस्य तापते श्रयाभपरिमाहस्य तत्प्राप्तमिति पादगात् । उक्ता सुवाभ्यन्तरे मयद्वलस्योपापे श्रवस्थितिः, यत्र प्रति
 प्रकाशपृष्ठगमस्वेन सद्विषययन्तस्वेन च सुवाभ्यन्तरमवकलौ अन्यकारसंस्थिति पृच्छति । तया श्रवते इत्यादि । तदा सुवाभ्यन्तरमवकलौ श्रवणात्
 क्कतिदिगे किमुस्याना अन्यकारसंस्थितिः प्रकृता । यद्यपि प्रकाशतमसोः सहावस्यावित्ययिरोपात् सुमानका लीनत्वाद्यजवः । तथापि । व्यावर्तिष्टु
 चनपु जलद्वीपवत्तथाश्रयभागेषु सम्भावमया पृच्छत आश्रयाक्रोक्तधियोः । ननु आलोकाभावरूपस्य तमसः सुस्यानासम्भवेन कृतस्तरपृष्ठौचित्ये मय-
 ति उच्यते । नोल शीत अक्षत तम इत्यादि पृष्ठरूपमोहामन्त्रोक्तसाधकनीमव्ययहाराभिन्वनास्य यौग्लिकस्ते निदं सम्भाषस्यापि सिद्धेः यथा

प० ? श्रुतो सकृन्ना वाहि विच्छन्ना तच्च जाय । तीसेण ससृज्जतरिष्णा धाहा मदरपसृयतेण छजोश्रु गसहस्साइ
 त्तिगिण्णु चउवीसे जोअणसए क्खं वसजाए जोअणस्स परिक्खेयेण । सेण भते। परिक्खेवयिसेसे कत्तं श्णाहि

मरुद्वलस्य कापुत्पसस्यासंस्थिता अन्यकारसंस्थितिः प्रकृता ? अन्त सज्जवत्ता वाहिः बिद्योद्या तदेव यायत, तस्या सर्वोभ्यन्तरिकायाहा मन्त्र
 स्यानेअकारइ अपकारनी संस्थिति व्यवस्थाकइ भादि मेरुच यादिरव जवचसमुद्र समापे यिस्तान्ने तिमन्त्र तापद्येयनीपरं प्राखपु यावत् तेअथ
 कारनी सर्वोभ्यन्तरिका मादिलीयाहा मेरुपर्वतम समीपे छज्जजारयोजममा त्रिपयसइ यायीस इदंशु योजन अर्ने एकयोजनना दसभागकीले एइ
 याद्वभाय यत्तलोपारपि । ऐइ हे भगवन् ! परिचिनो विषय स्वाधीकृतो तेकरीइ । हे गौतम ! जमेरुपर्वतनी परिक्षेप ३१६२३ योजन प्रमाच ते

योऽन्नसदृश्यादि श्रीविश्रुतानि त्रयस्त्रिंशद्गुणयोगसङ्ख्यादि श्रीविष्णु योजनशतानि त्रयस्त्रिंशद्गुणयोगसङ्ख्यादि श्रीविष्णु योजनशतानि सप्तषण्णशतानि
 द्रुपाः संक्रमने यथोक्तं भाग । इदं दृष्टिबोद्धव्यं तस्य तद्भाषितमवस्थितं तद्भाषितमवस्थितं तद्भाषितमवस्थितं । एतन्मार्गं समीक्ष्यैव द्रुपयति । मेरुस
 मन्त्रपारेषत्यादि । इदमेवैव भूयःप्रकाशः । प्रतिहृत्यतद्गुणयोगसङ्ख्यादि । नैत्यपरेषां तद्भाषितमवस्थितं । तस्मिन्पक्षे एवव्याख्या । कस्य
 कारः गच्छेत्कारो मध्यकारो मध्यकारो मेरोस्तस्मिन्सति । कोऽयः । ब्रह्मवाक्ये तत्त्वात्तापक्षे तस्य मेरुस्यो कत्वा यावत्तत्त्वस्य तस्य निर्देशस्य भावः
 प्रमाणस्यादु दृष्टाया विस्तरस्य यत्प्रमाणः पक्षो द्रुगणस्यावत्प्रमाणं स्थापय्य तापक्षे तस्यापाम स्तम्भमेरोरस्य त्रयस्त्रिंशद्गुणयोगसङ्ख्यादि श्रीविष्णु
 त्रयमवस्थाः । तत्त्वात्तापक्षे तस्योक्तं भागयोगसङ्ख्यादि श्रीविष्णु योजनशतानि त्रयस्त्रिंशद्गुणयोगसङ्ख्यादि श्रीविष्णु योजनशतानि एकोयोगस
 त्रिभाग इति रूपः तत् त्रयमयोगसङ्ख्यादि श्रीविष्णु योजनशतानि त्रयस्त्रिंशद्गुणयोगसङ्ख्यादि श्रीविष्णु योजनशतानि त्रयस्त्रिंशद्गुणयोगसङ्ख्यादि श्रीविष्णु योजनशतानि
 मेरुबाननूप्रकाशः प्रतिहृत्यते इति मतं, तेषां सर्वोत्तरतुलनायैवगाथा । तस्यैवैवव्याख्या । मेरोमध्यमागो मन्दरादेः यावत्तत्त्वस्य तस्य निर्देशस्य भावः
 एतेन मन्दरादेः नारकयसु योऽन्नसदृश्यादि पूर्वराक्षी प्रष्टव्ये जायते । श्रीविष्णु योजनशतानि त्रयस्त्रिंशद्गुणयोगसङ्ख्यादि श्रीविष्णु योजनशतानि त्रयस्त्रिंशद्गुणयोगसङ्ख्यादि श्रीविष्णु योजनशतानि

प० ? मेरुमन्त्रयारे जायते छधणस्सदृशभागे साधायामोपसे । सगदृष्टीसिद्धिर्न निष्पत्ता ॥ १ ॥ तथाणं
 भते ! किसिद्धिश्चा स्युधकारसिद्धिर्न प० ? गो० ! उद्दीमदृष्टवस्थापुष्पसंज्ञासिद्धिश्चा स्युधकारसिद्धिर्न

यावत्तत्त्वस्य तस्यैव भागेनापामायामयः, शकटद्विचित्रिस्थितो निपमात् १ तथा प्रवृत्तः विवस्थिता अन्यकारसंस्थितिः प्रवृत्ता ? गौतम । सत्यं
 तद्वत्तत्त्वस्य तस्यैव भागेनापामायामयः, शकटद्विचित्रिस्थितो निपमात् १ तथा प्रवृत्तः विवस्थिता अन्यकारसंस्थितिः प्रवृत्ता ? गौतम । सत्यं
 यको मंदिरमव चालर्गे तत्त्वस्य तद्भाषितमवस्थितं तद्भाषितमवस्थितं तद्भाषितमवस्थितं । एतन्मार्गं समीक्ष्यैव द्रुपयति । मेरुस
 प्रागदं एवगदतीं तेषां तत्त्वाने निबद्ध १ विचारं दे मनवन् । संवत्सरे । सत्त्वितवत्तत्त्व । दे गौतम । तद्भाषितमवस्थितं तद्भाषितमवस्थितं तद्भाषितमवस्थितं

[illegible]

रसाद् दासिअ पणयाले जोअणसए छम्ब वसन्ताणजोअणस पारस्केवण । सण नते । परिस्केयथिसेसेकने
 व्याहिणतिषएज्जा गो० ! जेणजवूदीअरस परिस्केवे तपरिस्केव दोहिगणत्ता जाय तचेअ तयाण नते ।
 सुअयारस्केहे केअइअ आमामेण प० ? गो० । छठहअरिजोअणसद्वसाइ तियाय तेदीसे जोअणसए

इति वदेत् गौतम । यामन्युरस्य पयसस्य परिशेषः, त्वपरिशेष इहाम्यागुचिख्याश्चभिन्नभिर्भाग द्वियभाण्डे यूपपरितुष्षिज्जोष आख्यातइति वदेत् । तस्याः सवनाध्यावाह्य आयजममुद्रान्ते त्रियष्टियोजन सङ्ख्याणि इष पयसस्यादौ शशोयजनगते पटचदशभागान् यज्जनस्य परितुष्षेण ।

इ अथवृत्तीयनी परिधि ३१६२८८ योजन तपरिधि विगहीकरीत यावत् तिम पूयशापरं आख्य । तिवारइ दे जगबन् । अथकारणु कुत्र फोतलू ला
बपयें छइ । हे गीतम । अद्यान्तरि हजार यावन त्रिस्ससइ त्नेत्रीस योजन अने एक योजनसो श्रीजाप्राग एतसु लापपर्यें । खिवारें । हे भगवन् ।
सूर्य सयषो बाहिरलू खेरलू माइलुं सबसकनी आभयीमें बारबरइ तिवार सो सस्यामइ तापक्षेत्रनी सस्थितिछइ । हे गीतम । अहमुप कलयुका
पर्यमें सस्याने सस्थितइ तिमत्र पूबलीपरं जाणयु एतसो विशेष जाणयु ओइ अथकार सस्थितिनु पूयइ प्रमाण यखनु अष्टछे खेताप के

पात्वा धीद्विक्लवं तथाऽन्यत्र पूर्वोक्तार्थः मुच्यते इति । विस्तारमिवाचक्षते इति । अतः सुखकलुषाभ्यामुभयवस्थानसंस्थिताः सुखकारसंस्थितिः प्रकृष्टा ?
 प्रपन्नः सुखेन प्रविशितस्तत्त्वादि । तदेव तापघोषसंस्थित्यधिकारीकमेव प्राप्य । कियत्पर्यन्तमित्याह । यावत्तस्याः सुखकारसंस्थितेः सर्वोपपत्तिरि-
 द्धायाह । गन्धरपयतति पक्षयोजनसहस्रादि श्रीविष्णुविष्णुपिकाणि योजनशतानि पटञ्च दशभागान् यावत्तस्य परिशेषेण । अग्रीपयति सूत्रकदेवा
 ह । मेवमिति । प्रकृतसूत्रागच्छत् । गन्धरसूत्र योमेवपरिच्छेपः सप्तयोर्विश्वविद्वत्तत्त्वविद्वेकत्रिंशदानसहस्रमानस्तं परिच्छेपद्वयाभ्यां शुद्धयित्वा सुखं
 त्यक्तारमणसप्तसूत्रैः तापघोषसत्त्वानां त्रयाको भागानामर्पातदालौ रत्नमिच्छेत्तस्य दशभागसहस्रभागद्वयं च मानत्वात् दशगिरिर्मल्ल्य दशभिर्भोमेन्द्रिय-
 नाद्यैः स्यपरिच्छेपविद्युप आन्वातइति वदेत्तुगवान् ? गौतमः स्वयिच्येभ्यः । तथाहि । ६१६२ एतद्वृद्धाभ्यां गुह्यते जातानि त्रियष्टिसहस्रादि द्वे
 शते पटञ्चत्वारिंशदपि ६१६६ एषां दशभिर्जाने लब्धायोक्तमान । अथवाष्टमाहमाह । तावदेकमित्यादि । तस्याः सप्तकारसंस्थितेः सुवयाह्मा
 वाह्यं पूर्वनाऽपरतश्च परमधिकभो तवचममुद्रात् त्रियष्टि योजनसहस्रादि द्वे च पञ्चदशवारिंशद्विच्येयोजनशते पटञ्च दशभागान् योजनस्य परिच्छे-
 पेदेति । अग्रीपयति सूत्रकदेवाह । सुकमित्यादिष्यञ्च । भवरं लघुद्वीपपरिच्छेप ६१६२८ तपरिच्छेपं प्रागक्तहेतुनाह्माभ्यां शुद्धयित्वा दशभिर्भोमेन्द्रि-

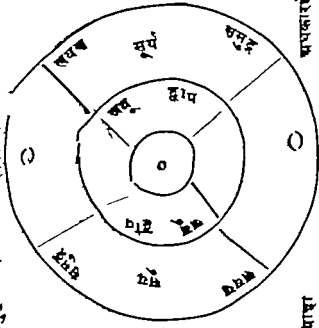
एतियएज्जा । गोअमा । जेणमवरस्स परिसक्खे तपरिस्केय दोहिगूणेस्सा दसहि तस्सा दसहिं ज्ञाने द्वीरमाणे
 एसण परिसक्खे ययिसेसेअ्जाहि एतियएज्जा । तीसेण ससुआहिरिअमायाहा लउणसमदुंतेण सेमहीजोअणसइ

रण्यनात् पट्वीमणसहस्रादि श्रीविष्णु अतुर्विशतिर्पात्रमयतानि पटञ्चदशभागान् यावत्तस्य पारशेषयति ॥ स भवत् । परिच्छेपयिष्येयः कुताऽपिच
 परिच्छेप विष्णुकोकीजे ६१२४३ यात्रन याह तदेवजानागच्छदाह दशभागद्वेवाह तापका ६२४ योजन अने एकयाजमना १० प्राग कीर्त्ते एहकार ई प्राग
 ज्यावं एह परिच्छेपना विद्युपयवदो तीसे अरह । तेजपकारतो सर्वेकारिलो याहा तवचममुद्रु समीपञ्च अचछि ६३ इकार यात्रन त्रिचद पञ्चतालीस
 ६१२४५ यात्रन अने एकयोजमना दश भागकीजे एहकार भाग परिच्छेपवर्त्ते । तेह देवमगच्छन् । परिच्छेपो विच्छेपं स्यामी कइदोह । हे गौतम । हे

मण्डलेष्वपि यथा मन्मन्तीक्रियते तथा यादृमण्डलेनापि कीक्रियते तत्राविवक्ष्यते वदे-
तुरिति । संप्रति सूर्यापिकारादेतस्मिन्निम दूरानन्नाविवर्धनरूप विचारीतर यत्न-
दगम हारमाह । अमुदावेषित्यादि अमूद्रोपेक्षीय भदन्ता मूर्धो लक्ष्मणमुहूर्ते
उदयोपलक्षित मुहूर्ते एवमस्तमनमुहूर्ते सुश्रेयकारलोपध्यापत्वात् घुरेय द्रष्टृभ्या
नापक्षयाविमलदृ मलेष द्रष्टृप्रतीत्यपे क्षया आसक्तो दृश्यते द्रष्टारादि स्वरूपतः

सहृणेश्वर जगत्त जस्य घयार सठिईए पुष्टवणि
अंपमाण ततावस्त्रिसठिईए णेश्वर जतावस्त्रिसठिईए
पुष्टवणिस्यपमो जतं स्य घयार सठिईए णेश्वर ? जयदीवण
भते ! दीवे सुरिआ उगमणमुज्जत्तसि मूलेश्वर दूरेश्वदीस
ति मस्तुतिअमुज्जत्तसि मूलेश्वर दूरेश्वदीसति अत्यमणमु

भवन्त यदा । सर्वेः सययाद्य नववत्त भुवसक्रम्यचारंरति । तदा किसस्थिता
तापवेत्तंस्थितिः प्रज्ञासा ? गीतम । ऊष्यमुखकलंमुकापुष्यसस्यागसास्थिताप्र
ज्ञासा ? तवेय सर्वे मतव्य नवर नानात्य । यत् अन्यकारत्स्थितेः पूर्ववन्वित
जम्द्रीपनामा । हेमगवन् । द्वीपेन विर्वे संय सवयमुद्धतेनव विपव जगतो न
प्याहू मुहूत नेयिर्वे अस्तमनमुहूतंनव विवे सयंकारे समः सरीपा ऊषयवे
दे । हे गीतम । तिमजसरिया ऊषयवेदे समभततपयो ००० योगन सयकास

तापणैभयाद्वा

अथकारणे प्रयाद्वा

आप्य सरयाङ्गा ६३२४ यो० ६ जग अस्य तरपाङ्गा ९४८६ यो० जगट
बाधिरलीपाङ्गा ६३२४ यो० ६१०भा० बाधिरयाङ्गा ९४८६ यो० भा०
४११०१०

030618

[illegible]

जौद्यणस्स सिभागघ ख्यायामेण प० ? जयाण जते ! सूरिण ससुधादिर मऊल उअसकमित्ता वारअरई
 तया वकिंसुठिअ तावक्के ससठिई प० ? गो० ! उहुंमुहकलयआपण्णसहाणसठिआ प० ? सखेत्र

सुभ्रगबन्धुः परितपविभ्रपः सुतआस्यात् इति श्रदेव । नीतम् । योऽम्बुद्वीपस्य परिकोपः तपरितप इत्या यावत्तदेव, तथा ॥ इत्थं अन्य
काः ॥ इत्थं विद्यादाबानेन मयम् ॥ । नीतम् । अष्टमसतिर्षोऽम्बु सप्तखादि श्रीखिलत्रयत्रिशा नि योऽम्बुगमनाति योऽम्बुस्य विभागश्च आयाजेन प्रकृतः ॥

बनी सखितनं प्रनाय आबब । छर्ने अह तापहोत्रनी सखितितनु प्रमाअ आअयु यत्रया ॥ अबुद्धो
पनाया हे भगवम् । द्वीपने विषे सुयं वदय मुहूर्तने विषव सगतीबेलाइ दुरेवेगनो छने नुले नीचो दीसइइ सप्याइमुहसने बिब भूलइ नीचा
छर्ने दुरवेकसो दीवइछे प्रसन्नन मुहूर्तनइ बिबव सुयं आबनननो बेसाइ दुरे वेगलोछे नुले नीचो दीसइ इइ ॥ हे नीचन । विनज पाबव् होबइ

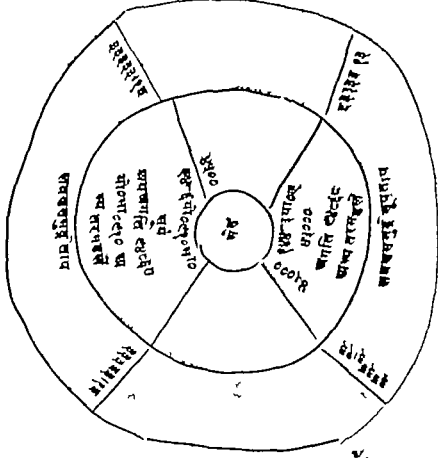
लेवाचर्षदेशेष्टृषात्ता पंचशया दूरेष विप्रकृष्टेदेशेष्टृ प्रतीत्यपेक्षया धूर्षो दृश्यते ब्रह्मादि सध्यान्ने सदप्यास्तमयनदशभाषेयया आसन्न रात्रि पश्यति
 योत्रनग्नताष्टकेनैव तदवतस्य व्यत्रहितत्वात् सत्यते पुनरुदप्यास्तमयप्रतीत्यपेक्षया आर्वाहितइति । अत्रसुवत्रकाक्षाप्रसन्नोवसेयः अत्रभागयाभाह । तदे
 वयद्भवताऽनन्तरसेव प्रप्रविच्योक्त तत्तपेतेत्यर्थः । पापदृष्टयेतेइति । अप्यभद्रशालायमानाप्रतीति नो क्षानदृशां प्रतीत्या सुहृद्विषदत्विति सया
 दाप पुनर्गीतमः पठति । जयुदीवेभित्यादि । जयुदीवे भद्रकः द्वीपे मुद्रमनमूर्तेष सध्यान्ने सदप्यास्तमयनमुद्रतेष अत्रनयदावाशाया
 धूर्षोवचत्रोक्तकावेपु सुमी रुच्यत्वेन अत्रापि बाकुपाठान्प्रसावगतिः । मयवागाहः तदेव यद्भवतामाप्रति पट । पापदृष्टयेतेति । सवकोद्वगममुद्रतोविपु
 सुमी सनध्यवधामायुस्त्वमे सभतलापेयया ऽथै योचनशताभीति कत्या नदि सतां जमप्रतीतिचयमपलपामइति भगवदुक्तमेवामुवदन्नत्र विप्रविपति
 वीज प्रमुगह । जइकनित्यादि । प्रसमुत्रपृष्टं । उत्तरसुत्रे गीतम । संशयायाः मयनसहकगतजसः प्रतिपालेन दूरतरत्वादुद्गमनदेशस्य तदप्रसरणे-
 नेत्यर्थः वद्वममूर्तेदूरेषमूलस्य दृश्यते लेश्या प्रतिपातोहिमुलदृश्यत्वेन स्वभावेनदूरस्थोपि सुपण्यासप्रतीतिजमयति । यवस्तस्यमममूर्तेषपि ध्या
 न्येव हयोः सभगमकत्वात् सध्यान्ने सदप्यास्तमयनमुद्रतेष सध्यान्ने सदप्यास्तमयनमुद्रतेष । मूलेष दूरेषमूर्तेष सध्यान्ने सदप्यास्तमयनमुद्रतेष ।

सुप्तेण । हतो गो० । तचेय जाव उच्चप्तेण । जह्ण प्रत । जयुदीय २ सरीया उगमममुद्रतेषसिस्थ
 मस्रुतिस्थमुद्रतेषसिस्थ अत्यमणममुद्रतेषसिस्थ सद्यस्यसमाउच्चप्तेण कम्हाण भन ! जयुदीये सूरिस्था उगमम

मूल य दृश्यतेमध्यान्नेमूर्ते मले य दृश्यते लक्षमन मूर्ते दूरे य मूर्ते य दृश्यत इति गीतम । तदेवपापदृश्यते ॥ सध्यान्ने सदप्यास्तमयनमुद्रतेष ।
 सर्वंयामह सरीया ऊपपवह इह । तस्यामाटे हे जगन्म । जयुदीयमाभा द्वीपनेयिपे सुप सद्य मुद्रम नह धियव दूरेयगलोहे ध्यने
 मुलेदीसह पावत् अस्तमन मूर्तेनह विपह वेगलोहे ध्यने मुलेदीसेखह । हे गीतम । सस्यामू मप्रजगा सेभने प्रति पातेकरी वेगमापाटे प्रहय
 तंममाटेने विपे रुच्य मुद्रते वेगलोहे टोपवि कुवदी दीनकह लेश्यातेजने आकारह तापकरीने मध्यान्ने सदप्यास्तमयनमुद्रम नह धियेकृकतोहे ध्यने वेगमादी

ममपत्न्यारिणता पोन्नमसहस्रैः समचिद्रे व्य वहित
 मुद्रुमनासमनयोः पूये पर्ययति आसन्नं पुगमन्यंते
 बिमरुटु सतनपि न प्रतिपद्यते नप्यातिममुद्रुत इति
 नप्यामप्यकाऽन्तादिमागो भगनस्य दिवसवय वाम
 प्योतः मयस्य मुद्रुन स्याति समप्योतिवः सभासी
 मुद्रुत व ति नप्योतिवोनप्याममुद्रुत इत्यपः सप्रनू
 क्तचसिदुरेशु मलेस्यदीसति । हुंतो
 गो०। तचेत्र जाय दीसति ॥ अमुद्रु
 वेण जंतः दीवे सुरिआ उगगमणमु
 क्तंतसिच्य मस्रतिअमुद्रुतसिच्य
 छत्यमणमुद्रुतासस्य सस्रत्यसमाउ
 मगापंतापेन्न नम्विनेमैतव्य । यनापकेससिच्य
 ते। पूयबसिंमपनाव सत्यकारसस्यिनेमैतव्य ॥
 अमुद्रुतावे भदस्य । सुयौ उगगन मुद्रुते पूरे न
 स्यातिचक अचपयव ठा ॥ इवे सयै दुरायकादि
 दयनाभोक प्रतिपतिद्वारकद्वै यिओ हे भगवत ।
 संबुदीपने दिवे सुयै उदय मुद्रुन न विवे मप्योत्त
 मुद्रुत मे विवे अक्षतल मुद्रुत ने विपद सवैकालव

तापकेत्रबाबा ६१०४
 अम्य तरवाबा ६०६४
 बाहिरलाबाबा ६०६०।१६
 सपकारकेत्रबाबा
 अम्य तर ६१६४।६
 बास ६१६४।६।१०६१०

प्रमुखा । तर्जते ? किपुठ इत्यादि । अत्रयावत्पदसमुपेय अपुठ गच्छन्ति गोक्षमा ! पुठगच्छन्ति कोष्पपुठ गच्छन्ति । तर्जते ? किठगाठगच्छन्ति अपथो-
 नाठ गच्छन्ति । गोक्षमा ! उगाढं गच्छन्ति कोष्पकोगाढगच्छन्ति तर्जते ? किअसतरोगाढं गच्छति । परपरोगाढगच्छति । गोक्षमा ! अक्षतरोगाढगच्छन्ति ।
 कोपरपरोगाढगच्छन्ति तर्जते ? किअसुगच्छति । बायरंगच्छति तर्जते किठगच्छन्ति । अहरेगच्छन्ति तिरिअगच्छन्ति गोक्षमा ! सन्दपिगच्छति तिरिअपि-
 गच्छन्ति अहरेविगच्छन्ति । तर्जने ? किआहगच्छति मण्णवसाखेगच्छति । गोक्षमा ! आहपिगच्छन्ति मण्णवसाखेविगच्छन्ति तर्ज
 स ? किमविसयगच्छति अविसयगच्छन्ति गोक्षमा ! मविसयगच्छति कोष्पविसयगच्छति तर्जते ? किआसुपुधि गच्छन्ति आसुपुधु गच्छन्ति । गोक्षमा ! आ
 बुपुधि गच्छन्ति कोष्पसुपुधि गच्छन्ति तर्जते ? किअविस्मिगच्छन्ति गोक्षमा ! निअसुविस्मिगच्छन्ति । अत्रध्याक्का । सद्गच्छन्ति ? अत्र किस्पुठ मूय
 विम्वेस सइस्समागत गच्छता उतिअ सति उतापपुठ । अत्रपुठकस्यायसाअय । गम्मानाहइदय किचित्तापुठसतिअम्यते यथाऽपयस्सककेअ किचि
 सारपुठ यथा देइसोचअगताऽअ काप्रकारइति । भगयाभाइ ? गौतम ! स्पठ गच्छन्ति माऽपुठं अत्र सूयधियेससइस्सअ मूयधिम्यायगाइअं आहइ
 रवि मम्मवति । रपअमाया अयगाइमातोऽधिअविपयस्सास । तताप्रअयति । तद्गदलरपुठं अत्र सवगाठ मूयधिम्वेसाअयाएत अपिहितमित्ययः उ
 तासवगाठ नेताऽभाअपीकतसमपिहितमिअयः । भगयाभाइ ? गौतम ! अथगाठअत्र गच्छन्ति माऽअयगाठ आमितस्येथअजमयोगान । अथ यद्गदस ?

द्वीत्रण ज्ञते । दीत्र सूरिआ कितीअ खेत्त गच्छति पनुपणखेत्तगच्छति अणगयखेत्त गच्छति गो० !
 पोतीयखेत्त गच्छति पनुप्या खेत्त गच्छति पोअणगयखेत्त गच्छति । त ज्ञते ! किपुठगच्छति जात्र

८, मगमभूते वा गच्छन्ति मभूतेयाअसोगीतम ? लेस्याप्रतिपानेन, उद्गममभूते दूरेभूमल्लन दृश्य ते ॥ सस्याभितोपेन सध्यान्तेमभूते मलेगदूरेय
 आतामयो । सइ रे जगयन स्युकराये अत्रइ जाइ गति करे पायत् निधे अ दिशि गति करइ इग सागरक भासे ये । तेइ रे भगवम् ! स्युकरलो
 कज्जते जावे के, इम योवा उपगमअवसा सुत्रने २८ पदे आइरता पदकप्पुं अइ तिम कएवा । स्पुठ प्रअ अथगाठ प्रअ अमन्तर प्रअ अथयावर प्रअ

स्त्रीप्रत्येयप्रभा दुदयत्येन दूरपतीति ज्ञनयति । एवमेवाचमत्वेन वीमलोदयाफल्य दिनवृद्धिपक्षादयोभावावूरुत्तरत्वेन मन्मलोदयाकल्प्य दिनवृद्धिनिष्ठी साधवय वाच्याः । षट्सप्तमासमयमादीनिच व्योतिष्काभा गतिप्रवृत्ततया ज्ञायते इति, तेन गणनप्रभयेकादश द्वारनाह । अमुदीवखनित्यादि । अमुदीवो ज्ञेयम् ? द्वीये नूयोजिमतीत गतिविषयीकृत चोच गच्छतः अतिक्लामत उत्तमस्युत्पन्न धर्तमान गतिविषयीक्रियभावात् एत अनागत गतिविषयी करिष्यमाण एतेन इहच यदाकाशपट सूः स्रवते अशब्दाप्योति । तत्तद्देवभुष्यते तेनास्यातीतादि अवधारविषयस्य नोपपद्यते धनादिनिषणत्वादिति प्रज्ञानिरक्षा ज्ञगयानाह ? गीतम् ! नोब्रह्मस्य निदेषापत्वाकातीत चोच गच्छतः अतीतक्रियाविषयीकृते वतमानक्रियाया यथासम्भात् प्रत्युत्पन्न गच्छ तः यत्त गानक्रियाविषये यत्त मानक्रियायाः सम्भवात् नोअनागत अनागतक्रियाविषयेपि तदसम्भवात् अनाप्रस्तावाद्गतिविषय चोच कीदृक् स्यादिति

નમુજાસતિ દૂરેશ્ય મૂલેશ્ય દીસતિ જાઘ અત્યમગમુજાસતિ દુરેશ્ય મૂલેશ્ય દીસતિ ગોઁ ! હેસાપાઠિધાણ
 ડગમગમુજાસતિ દૂરેશ્ય મૂલેશ્ય દીસતિ, હેસાદિતાઘેઝ મમ્મ તિઝમહુમ્મ સિ મૂલેશ્ય દીસતિ હેસા
 પાઠિધાણ અત્યમગમુજાસતિ દૂરેશ્ય મૂલેશ્ય દીસતિ । ઇઘ સ્સલુ ગોઁ ! તઘેત્ર જાઘ દીસતિ ॥ ૧૦ ॥ જઘ

[illegible]

नरदे सेस्याने प्रति पालेभव तेवर करीनइ अस्तमगपुष्टत मे विवह बेगलोइ । पणि बुद्धोदीसेवे इचिरीते भिवे । हे गीतम ! तिमज पावत-
रीउकर । इवेप्यारवेय छतीतादि प्रल हारकरइ । बनूहीपनामा हीपने बिदे नूये स्वप्नीत पूजर भुक्खु तेजेने जाइवे, ति बते नानकेइइ जा
इव पतिकर ठइ कि अनगववेउइ जाइवे नतिकरेइ । हे गीतन ! अतिव सेने जातान भी इतमान सेने मोइवे भनिकरे से अनगव भने

पक्ष मश्रुतः। सनभमानुपूर्वाऽऽकनेषोऽभासकनित्यर्थः। वृत्ते द्वितीयात्मनोयाये गीतम् । आरूप्योऽयम् । मामुपूष्याम्यवस्थाधुने । प्रागुक्तमेव दिक्प्रस-
 व्यक्त्याऽद्याह । तद्वन्मद्वय किमेकविशिष्टादिगणविषयकञ्च गणश्रुतः। यावत्पक्षविशिष्टविषयक गीतम् । नियमात् पक्षविशि तत्रपूषादियुतिमगुदिशु नृदितः।
 समस्तुतेवगद्यम् दृश्यते कर्षाद्योदिगममस्य यथापपद्यते तथा प्राग्वशित । समत्येवदतिवैशिनाऽशभासमादिशुभाण्याह । एषेष्टमावेतिवस्थादि । ए-
 वनिति गणमसूत्रप्रकारश्च अशभासयतर्ह्यपुत्रुयोक्तयतः यथास्वरतरमेवदृश्यते । तमयप्रकारभोयमुशयति । तद्वन्मद्वय ? श्रेष्ठं स्पृष्टसूयतेजसाध्याम् आ-
 कनासयतः सताऽस्पृष्ट । जगज्जमाह ? इयम् मास्पृष्टं दीपादिगच्छतद्रव्याकां प्रभाया नृशदिरपश्रपूषकमेववादिनासकत्वदर्शमात् एवं स्पृष्टपदरोत्या
 व्याहारपदानि चतुर्वीपांगताष्टाविमसितमपक्षे व्याहारपक्षविषयकानि पदानि द्वाराङ्कितेत्यनानि । तद्यथा । पुष्पाहत्यादि । प्रथमतः स्पृष्टविषय
 मूत्र तताऽजगज्जसूत्र ततोऽज्जुवादेरसूत्र ततऽज्ज्वाद्योपाःमपुलिमूत्रं नतल्लह इति उपलब्धमेतत् स्पृष्टिमध्यावसायमूत्रं ततोविषयमूत्रं तदमस्सरमानुपू-
 र्वामूत्रं ततो यावत्तमियमात् पक्षविशिर्गतिमूत्रं । अत्र यथासम्भवविषयसूत्राख्यपक्षकादृष्टं पानि, अत्रकोऽर्थादिविदिगजायामूत्रकृत स्वयमेवयवस्यमि ।

नर्त्तनं । दीवे सूरस्थाण कितातस्वर्नं किरयाकज्जह पनुप्पसु अगागए । गा० ! नाताएस्वेत्तं । कराज्जाकज्जह

त म रूपम् अत्र गच्छत अनागतज्ञत्र गच्छतः गीतम् । नातावक्षेत्र गच्छतः, प्रत्युरपक्ष क्षेत्र गच्छतः, नाशभागत क्षेत्र गच्छतः, तत् प्रदत्त ।
 कि स्पृष्ट क्षेत्र गच्छतः । यावत् नियमात् पक्षविशि एव मयत्रासयतः, तत् भवन्त । किस्पृष्टमवभासयतः । एवमाह रपदाभिच मेतव्यानि, स्पृ-
 द्वायगाढानन्तरानुधावादिवियमानुपूर्वीच न यावत् पक्षविशिभियमात् एवमुपोतयतः तापमतः प्रभासयतः, अम्युद्दीपे भवन्तः। धीपे मय्येवो नि-
 गत क्षेत्रने विग्रह, हे गीतम् । अतीत वृत्ते उद्योतकरया रूप क्रिया गयी यत्तम मय्येव अत्र अनागत क्षेत्रन विवे नयी । तेह हे भगवन् । म्यु करसी
 करेण्डा के अत्र करपी करकह । हे गीतम् । करसी करहर्षे पक्षि अण करसी नयी यावत् निये खदिनि करह म (इवे कहे अत्र श्रीछत्र क्षेत्रे प्रकाशयो
 जल सया द्वार पक्षे जे) । अम्युद्दीपमाभा हे भगवन् । द्वीपमे विवे मय्य क्षेत्रसूत्रेन अवोदरह अह क्षेत्रसूत्रे हे क्षेत्र श्रीछा क्षेत्र तपहखह । गीतम् ।

सधमाहं व्यययधानेना प्रयीकृतं अतपरपरावसाहं व्ययधानेनाप्रयीकृतं । गगनाभाह ? गीतस । अमलरावगाहं नपुनःपरपरायगाहं किमुल्लभसवति
 यमिन्नाकाशोहे योमहनाययया उच्ययधाना उचगाहः समहशाब्जयवसमवासाशसह गच्छति नपुनरपरमहसाब्जयवा उचगाह सस्य व्ययहितस्वेन
 परंपरायगाहत्वात् तद्योपयनलभमपि स्यादित्याह । तद्गदस्त ? अयुगगुप्तः पादरवा गीतस । अथवा सर्वस्म्यन्तरमगहः शेषा पक्षया आदरमपि
 नययान्नहमहमे शोपेयया तान सुकवाकशोत्रानकारेण गमनः स्मवात् गमनश्च कुट्टोपस्थियगि अवेपि नमवदिति प्रममति । तद्गदस्त ये अमुमुमुन-
 यनिर्धेया गच्छतः गीतस । अहमपि नियम्ययापि अर्जोर्धोस्त्रियक्त्वञ्च याजैकपि भागदुपचमुदिशतिज्ञागप्रमाखीरशोपेयया द्रष्टव्य । अमया
 त्राव नियमा सद्विचिंति चरमपुत्रवसहविषाः स्यात् । इह लब्ध्यास्य न दृष्ट पनायीमगी फादयभायापराष्टादियमनिभाहारपदगताध्वोचस्त्रियगिप-
 यवनिवचनमूत्र्यास्यानुसारं सतमिति काप्य । गमनश्च क्रिया सा च बहुसामयिकत्वात्त्रिकालनिवसनाया स्यादित्यादिरभ्यादिः सा तद्ग-
 दस्त ? बिमारीनगुतः किमप्ये नतपयं वसानेना भगवासाह ? गीतस । अस्मिन्नुन प्रमावस्य नवहलसुक्रमकालकादावपि मध्येपि पर्ययमानेपिवा ग-
 तुनः उत्तमकारणयेव महहलकालभसापनात् । एव तद्गदस्त ? स्वविक्रय स्वाधिक केन गच्छतः अतश्चाविषयवा स्थानुबिनमित्ययः । गीतस । स्व-
 विषय इपुष्टावगाहनिरन्तरावगाहस्वरूप गच्छतः नमज्जिबय अरपष्टानवगाहपरपरावगाहशेषाको गमनायोग्यत्वात् तद्गदस्त ? आभपुष्ट्य क्रमश्च यथा-

नियमावहिमि, एव तमासेत । स मतः । कपुठ तन्नासास एव आहारपय इ नमस्तुह पुष्टागाढागतस
 शृगमहं आहविमयाणपहीअ जाव गिस्थमच्छद्विसि । एव उल्लोर्वेति तत्रेति पन्नासेति ११ अमुहीवेग

इत्येते नश्य मतिपानेन प्रसंगमनुदने पूरेपमून इदये ते एव कलु गीतसा तदेवयावधुश्यते ॥ अम्भुगावे भयन्ता द्वीपेषुयी बिमतीतसेव गच्छ
 एत नर्दं मज्ज आदिमप्य मस विषय मस आन्तू पूर्वी यावन् निर्वे अदिशि कयसेमम इव उद्यात करी तये अह प्रमासे ठह । सूपने दिवे बिम्बा
 दार कश्च ठह न अद्वीपीय ना रे प्रगबन् । द्वीपने बिने मूयनइ एव अवीत सेवने बिब क्रिया उद्यातकरवाकपठे के मज्जमान सेवने बिबे के अना

स्थान । तदागच्छासाऽवगाढाक्रिया एवमगतरावगाढपरपरवगाढमुद्र । साऽथ भस्ते ? अथूविज्ज्वाह दारपराकिञ्जल्ह गाञ्जगा । अणूदियापरारिविति । साक्रिया अयन्नासमारिकाक्रिययुवां मादरावा क्रियते गीतम् । अथुरपि सुवार्थ्यगतरसकल्लखे श्रायन्नाममावेराया मादरापि सययाप्तसकल्लखे श्रायभा सगापेराया कृष्णपक्षिगू अविश्रायना सूयल्लदमसरमेव करिष्यति । साऽथ भस्ते ? किञ्चाह कञ्जह भस्तेकिञ्जह पञ्जयमाहकिञ्जह गाञ्जमा । अहं पि किञ्जह मन्त्रविकिञ्जह पञ्जयसाहयिविक्जहसि । गरुमसूत्रहवाऽत्रापिभासमा सूयविषयमूत्रमानपूर्योमूत्र पशुविकसूत्रम भोपमिति । अथ यथोवगद्द्वारसाए । दधदीयेर सित्यादि । प्रससूत्रं व्यक्तं कतरकूत्रे गीतम् । ऊच्यमेकयाजमशतं तापपतः स्वविभागतस्योपरि योजमशतप्रमोखस्यैव तापदेयस्य ज्ञावात एष्टादशयोजमान्यघस्तापपतः कथं सूर्योभ्यामष्टासु योजनशतेघचागतेषु मूसल सस्माच्च योजनसकल्लखे श्राययासाऽस्यु क्ताय यावसापमात् सत वत्य रिमयोक्षनसहस्राणि इत्यादि प्रसाऽथ स त्रं तियक्तापपतः गतश्च भवोत्कृष्टदिवसमचः सपशपिचया योष्यं । तिरर्गुं कृपनेन पूयपयिनयारेये

अणसय उहु तथयति शुठारसजोश्रुणसयोह श्रुहेतथयति सीछालीसजोश्रुणसहस्साह दे।गस्य तेघठेजोअ
णसए एगथीसय सठिजाए जोश्रुणस्स तिरिश्य तवयंनि १३ श्रुतेण जने । माणसुन्नररस पस्यस्स जंचदि
मसरिश्रुगहगणणस्कनतारारूवा तेण भते । देवा किं उहु तववणागा कप्पोववणागा विमाणोववणागा चारो

तियक्क । गीतम् । एकपात्रगणन ऊच्येतापपतः अष्टादशपात्रग गतानि अथः तापपतः, सप्तवत्यारिंशद्योजनसकल्लखि दृक्त्रिपट्टियोजनगत य
कविगति वयध्तिजागाग यागनस्य तियक्तापपतः, अस्तभरत्न ! मामुपात्तरस्य पयनस्य ये चन्द्रसयघट्टणक्षमक्षत्रताराकृपा ने भवन्त ! देवाः किमूच्य
विमानादिकं न च विधे अपत्ता के च देवलाह ने विप अपत्ता । अहं के स्यातिपीमा विमानने विधे अपत्ताह चार ते सहा मे नमसु तेह मे स्याश्रयी
खर के च्यार रहित स्थिर रस्याहह के गतिमे विप रति आसक्तहह गति आश्रयीखर । हे गीतम् । मादि सामुपात्तर पयसने नमुप्यसेत्र ने विप

एवमुद्योतयतोभूर्गं प्रकाशयन् यथास्वप्नमेव दृश्यते सापयतोऽपनीतग्रीत कुतः यथास्वप्न विपीलिकादिदृश्यते तथा कठलः प्रभासयतो ऽविताप
 यामादिदृशयतोऽपनीतग्रीत कुतः यथास्वप्नमेव दृश्यते । उक्तमेवार्थं शिष्यद्वितापप्रकारात्तरुप्रभमितु द्वयं दारसाह । जम्बूद्वीपेऽपि मित्यादि । जम्बू
 द्वीपे भवति ? द्वाप द्वयाभूययाः क्षिप्रतीतेषु जम्बूद्वीपेऽपि मित्याऽवभासनादिका क्रिया कर्मेकतरिप्रयोगेय सेनप्रयतीत्यर्थ । प्रत्युत्पन्नेऽनागतोवा
 न्यवभासाह ? गीतम् । नोद्योतते च त्रिजिह्वाक्रियत प्रत्युत्पन्ने क्रियते माद्यनागते व्याख्यातव्यवत् । सा क्रिया भगवन् ? किमप्युद्योतयते मीतम् । स्पृ
 श्मतेऽवभासनात् स्पृष्ट भावस्तत्प्रत्ययविधाभात् तद्योगाद्याभाः पृष्टावप्यते कायः । सूयतेऽवभासनेऽवभासममुद्योतयते सापन प्रभासमेवेत्या
 दिका क्रियास्वादिति । अथवा स्पृष्टात्प्रत्ययनादिति यच्च मोपरतया व्याख्यय भवत्यप्युद्योतयते । अत्र यावत्तत्पदान् आहारपदान् नेपाद्यादि तत्रेयसुत्र
 पठति । भव्य प्रले ? किमुद्योतयते यद्योगाद्या गीतम् । दुर्गादा काद्ययोगाद्या व्यापि प्रायेण प्रत्ययविधाभात्तरुमेवमवगाह्यन् कृते तेऽपि पद्वत्तनामय

पदुप्यणोऽकञ्जइ णोऽसुणागाए । सा जत। कि पृठाकञ्जइ सुपुठाकञ्जइ । गो । पुठाकञ्जइ गोऽसुपुठा जात्र
 णियमाठिद्विसि १२ जयद्वीपेण मते। दीपे सुरीया केऽर्हस्यस्वप्न उहु सययति अहेतितिरिञ्च । गो० एगजी

नरीतदेवे क्रिया करोति भवति प्रत्युत्पन्नेऽवभासते वा, भौ० । नातीतेऽर्हते क्रिया करोति प्रत्युत्पन्न करोति भोग्यमागत सामवत्तां कि स्पृष्टाकराति
 अस्पृष्टाकराति । नीतयो स्पृष्टाकरातिनो अस्पृष्टा । मावन्मियमान रटविशि, जम्बूद्वीपे भवति । द्वीपे नृदी कि नृद्वे अर्थे सापयतः अथ
 एवमा वाचन अथ देव पोताना विमान अगतिपठे मूय विमान यदी देहे आसुस योवते सार मूलकठे अने तिहावा एक हजार योजन अथा
 दान ठे, निदी वधि प्रयाग करे छाह १८०० अद्वार से यावन् ठे तपइ ठे उडतालीस हजार यात्रन विमइ जमिठि यात्रन अने एकबीम एकमठि
 वा प्राग यात्रनना यतम् ग्रीस्तु तपइ छाह (इवे मनुष्य कृत्रवर्ति इयाति क करुपन्नु दारकर छाह) । के भगवन् । नामुपोनर पवनने एनले अहो द्वीप
 गाहि मनुष्य कृत्रने विपइ जे बंद्वा मूय यवननत्र ताराअप व्यातिबीड । तेइ जे भगवन् । ते देवता स्पृ श्रीयमादि देवलोका उतर पैवेयन अमुनर

रूपानि तापदेनादि कुवन्तोऽबुद्धीपगत संतपरितोऽस्ममिति तापदेनविशेषवन्त्रसूयायोगेय । ननुननुयादीना यथामस्मव विशेषगता नियोज्यस्यात् ।
 अत्रैतान् साधारण्येनविशेषकाः । साहस्रिकामिरनेयशतसहस्रसंख्याकाभिः विष्णुविंकाभिर्विकुञ्चिताभिः साहस्रपचारिकीभिः साहस्रभिः रात्रियोगिककम
 कारिणीभिः नाद्यागनवाद्भाविकमप्रवचत्वात् ननु तृतीयपयद्रूपाभिः पर्वद्विद्वेयसम्बद्धाभिः कर्मभूताभिः धनुष्यचम चात्र नाद्यादिगणपेक्षया स
 इताप्रकारेणाहतामस्यताकृताभिः नाद्योगीतेवावित्तवादिशवावसकये त्रिविधेयिसगीते इत्यथः सत्रोतसतामसपयुटितानि । श्रीयमावत । तथास्य
 भावतो गतिरतिकैर्बाह्यपयदन्तगते देवैर्देवेन गृह्यसु विमानेपूतकृपायः सिद्धगादा मुच्यते यौच योऽलक्षलक्षकक्षौ क्रियते तत्रबोनीनामसुखेष्टस
 दत्त्वा महताशयेन पूतकरक कसकसयज्याकलशयसुद सत्रवेच महता २ समद्रवमूलमिय कुर्वाणा मेरुमिति यागः क्विविगिष्टमित्याह । अत्रुमती
 यन्मिलन धूमदमयस्यात् रथयधुलस्यात् पर्वतराजपयतत्र प्रदक्षिणाधनगणसंस्कारमिति प्रकर्षेच सवाम दिनुविदिपुष परित्तसतामन्त्रादीनादिति
 ययवमेष्टमिति यस्मिन्नावतमे सकलपरित्तसकुरे समदक्षिणः आयतो येषां सकलानां नानि तथा नय यथाचारोभयति तथाक्रियाविशेषेण तेन
 प्रदक्षिणावर्तमवलक्षणं यथास्यात्तया सकपरित्तमेष्टमिति यास्य । अयमथ । चन्द्रादयः सर्वेपि सकयशेयसि मो मेरु परितः प्रदक्षिणावस नयुल
 चारेच त्रमतीति । अयपञ्चवशमन्त्रारमाह । तंसिष्टमित्यादि । तेषां भवन्त ? ज्यातिमदेवानां यदा इदं दयायते तदा तेदेया इदमर्तोद्विरहकाले

गृहगृह्या गृहममावसगा उह्नीमहकलदुष्ट्या पुष्कसठासाठगृह आश्रुणसाहाम्मगृह तावस्वसह सयसाह
 सिम आहि वेउमृष्ट्याहि धाहिगाहं परिमाह महयाहयण्टुगीष्ट्याहंश्रुतनीतलनलतद्विष्टुधणमृहगपन्

य च १ भूयः यावत शक्याः, तेदेवानोऽर्च्ये।पपञ्चका नोकणोपपत्रका विमानापपञ्चकाः पारापपञ्चकाः नोचाराग्नितिका गतिरतिका गति
 रथा एहवी अर्चक सहस्रगने याजने प्रमांश तापदत्र करीनह अमक महलगने देयतानी येक्येय धादिगो आभियोग क्मकर देवतानी पर्ये-
 दाह करी महता भूग आहत पञ्चाद्या एह्यां माटीरु गातवादित्र याजां ताप्री वीखा हाथमा सालोटा तालभुटित घन मेयनी परप याजप ए

य या एव उत्तरतस्तु (८०) स्यून ४५ योजनमङ्गलादि याम्यतः पुनर्द्वि १८० योजनानि शक्येतु योजनानि ३३ सङ्ख्यादि ३ गतानि अथ छिद्गदधिकानि
 योजनानि भागपुनानीति । अथ सङ्ख्यादे श्रवणितिक्यति कककय प्रभुं अनुष्ठ स्र द्वारभाह । अन्तमध्यो अक्षरत् २ मानुयोत्तरस्य स
 नुप्येव्यन्तर (८०) यत्नो यामप्याह नुप्यतिविपनि विविधं यतिप्रनृतिभावात् । अथवाभमुप्याहामुसरादिष्टाविशस्त्यभावे ५ नुप्य वनीयोभा
 नयात्तर स्तस्यवतन् वेचन्नुप्यङ्गनकनश्रताराकपल्यातिक्ताः ते भवन् २ अत्रैस्मिन्नेव प्रसे यद्भूतकति भगवत्सम्योपम पुनर्द्वि तत्तपुष्पकस्य
 गवत्तमाधारऽतिप्रोतिनान्तात् देवाः किमुद्वैपपकाः धीपनोविप्योद्गुहसुम्बी करुपेभ्य ऊच्यतैवेयकानुभरविमामेमुपपकाः कटपथाः अक्षरत्तोलताइत्यथ ।
 कस्यावपकाः नीपमोददेवसीकात्यकाः विमामेभुस्कीतिः सुम्बन्धिपु उपपकाः आरो भकलगत्यापरिच्यमन् तमुपपकाश्चाश्रितयताः कतचारस्य ययो-
 नस्यकपसा स्थितिरनाशोपेयति आरात्यतिक्ता अयगतभाराइत्यथ मतीरतिरासुकिः प्राति यैवाते गतिरतिक्ताः अनेनगतीरतिमात्रमुक्त । सुप्रति
 व दान्नुतिप्रसयति । गतिमत्तापकागतिपुकाः भगवानाह १ भीतना अन्तर्मानुयोत्तरस्यपर्यतस्य येचन्नुप्यङ्गनकनश्रताराकपल्यातिक्ता सदेवामार्ज्यो
 पपकाः भोक्कयोपपकाः विमामोपपकाः आरोपपकाः भारस्वितिकाः अतएव गतिरतिक्ताः अथमुक्तकलपुकापुप्यसंस्थानस्थिते
 रिति प्राग्वत् यात्रनमाइतिरे रनेकयोत्रनमइत्यप्रमादे सापक्षरैरत्यन्तावेततीयाः तेन्य द्रुतेस्ते नैरेपरिवर्तेते इतिक्रियायोगः कोप । उत्तरस्व-

चयशुगा चाराछिड्ड्या गडरड्ड्या गडुसमावशुगा । गा० । अनाप माणुसुत्तरस पक्ष्यरस जेचदिमसूर
 अत्रायताराकया तेन तत्रा योउहु/वक्षसु ॥ णोक्कप्येववशुगा चारोववशुगाविमानीत्रयशुगाणोचाराछिड्ड्या

पपकाः किक्कपपपका विमामोपपकाः आरोपपकाः भारस्वितिकाः गतिरतिक्ताः गतिरतिक्ताः अत्रामोनुपात्तरस्य पक्षेतस्य

ये चदना नूप पक्ष नचत्र ताराकप स्वातापो ह्, तेह देवता उर्दोपवकनही विमामोपपका क्व कन्वोपपका नही विमामोपपकाइ चारप्रति आशया
 ने चार रक्षित स्थिर रसा नयो गतिने विवेरवि आशक्तइ भतिपालवा प्रति आशया ते कडमुक्तकलपुका भगवत्तमीना पुनर्द्वि सत्त्वाने चंलिन

कुर्याच्च तापतेषाञ्च कुत्रेन्तोषबुद्धीपगतं संकपितोऽप्यनस्ति तापतेष्वविशेषश्चन्द्रसूर्यान्मेव । ननुमन्त्रादीनां विशेषणानां नियोज्यत्वात् ।
 अथेतात् साधारण्येनविशेषयन्माह । साहस्रिकाभिरनेयशतसहस्रसख्याकाभिः विबुधैः कानि विबुधैः तजामातारूपधारिणीनि ब्राह्म्यानि राभियोगिककन
 कारिणीनि नाद्यगानवादनार्थिकसंभवणत्वात् ननु तृतीयपदद्वयानिः पर्यद्विदेवसमूहरूपाभिः कर्तृभूतानि, बहुवचन चात्र नाद्यादिगद्यापेक्षया स-
 द्वात्कारिण्येताभ्युत्थानाकृतानि नाद्येगीतेवाचितश्च सावित्रवादमरूपे त्रिविधेपिसंगीते इत्ययः तत्रोक्तलक्षणरूपयुटितानि । औपमागवत । तथास्य-
 भावतो गतिरतिरिक्तैर्बोध्यपदस्तर्गते देवैर्वर्गेन गच्छरसु विभानेपूतकष्टायः सिद्धमादा मुच्यते यौच धोसकलकलकली क्रियते तत्रयोलीनाममुसहस्र
 दत्त्वा सद्वताशयेन पूतकरण कलकलसंख्याकलशदसमूह साद्वेव सद्वता २ समद्वरयभूतमिव कुर्वोषा मेरुमिति यागः कियिगिष्टमित्याह । अष्टमती
 वनिमलज सुमदमयत्वात् रजसुलत्वाच्च पवतारः अपवतद्रु प्रदक्षिणाधनभरदक्षिणारमिति प्रकर्षेषु सर्वान् दिनुयिदिनुष परिच्यमताचन्द्रादीनादिति
 खण्डमेकत्र । ति यस्मिन्नावर्त्तने भवतलपरिच्यमरूपे समदक्षिणः आवर्त्तो येवा मरुहलाना तानि तथा तेय यथाचारोभयति तथाक्रियाविशेषेषु तेन
 प्रदक्षिणावर्त्तनमरुहलचार यथास्यात्तया मरुपरिवर्त्तते इति याज्य । अयमर्थः । चन्द्रादयः सर्वेपि मरुयतेष्यन्ति नो मेरु परितः प्रदक्षिणावर्त्तन मरुहल-
 चारेण च्यमतीति । अपवच्छादयभद्वारमाह । तेषां भदस्त ? स्यात्तिसर्पदेयाना यदा इदृशयानते तदा तेदेया इदानींद्रियिरुक्तानि

गङ्गहंश्चा गङ्गममावक्षुगा उह्नीमहकलद्रुष्ट्या पुष्कसठागसाठगाह जाशुगसाहामगुह तावस्वत्ताह सयसाह
 स्मि आहि वेउन्निश्याहि याहिगाहि परिमाह मङ्गयाहयगहृगीशुत्रार्हंशुतनीमलमालतर्हिशुघणमृङ्गगण्ड

य य २ सूयः यावत राकृपाः, तेदेयानोऽर्च्यैःपपक्षका नोदश्येपपय्यकाः पिमानापपपक्षका नोचाराग्नितिकाः गतिरतिका गति
 रश्वा एहवी अर्पक सहस्रगमे योजनं प्रमांय तापकृत्रह करीमह अमक सहस्रगमे देवतामी वेकाय बाहिगो आभियोग कर्मेकर देवतामी पर्ये-
 दाह करी सद्वता धू ग आहत वजादया एहवा माटी ३ गावयादित्र वाजा तांश्री वीषा इापना तालाटा तालद्रुटित पन मेप्रनी परह द्याजइ ए

कथमकुप्यति । भगवानाह ० गौतम । तदा अतार पम्बवा सासानिकादेवाः समूय सुपुद्गिता मूत्येभ्यः समूय सुपुद्गिता मूत्येभ्यः । तन्म्यामिन्त्यानमुपसपदा विह
 रन्ति । तद्विभ्रस्यानवरिपालयति कियंत् कालमिति चरत्छाह ॥ यावदुत्सन्नहृदपपकाउपकाजयति ॥ इदानीनिद्रयिरष्टमं प्रदुमयकाह । ४
 म्पराश्वः स्यादि ॥ इन्द्रस्यान जन्त । कियत्तं काल मुपयादेनेभ्यारपतन निरहिते प्रसप्त । जगद नाह ० ग्रीसम ! अपम्यात्तं ममय या लुत्तक
 पैच पदनासम यावतततः परतकस्य मत्त येन्द्रस्यापदसभावात् इति । ममनि समपकुत्रमिहवनि छ्यातिचाकां स्वठयं पशुति । यद्विष्याममित्या-
 दि । यद्विष्यावु जगवन् ! सातुबोत्तरस्य पर्यंतस्य यजन्त्रावयादेवा साकिमूर्धुपपकाहत्यादि । प्रसप्तमममूलेन सादुपवकाः गावि
 ब्रव्यापयकाः क्षित् विभानापयकाः तथा नाकारापयकाः नाचारयुकाः किन्त्रापरिस्थिकाः ज्ञनयय मागतिरनयोनापिअिममपयकाः पक्केमका-

पुत्रार्हश्चरवेण विष्णुः श्रीगङ्गागाहं नुप्रमाणं मद्रया उक्कठभीहणा यत्रे । लकलकलरवेण शुच्यं पञ्चपराय
पयाहिणा यप्रमदलचारं मेरुश्रुणपरिष्ठाहंति ॥ तेषिण जतः उत्राण जाहे हुट्टेचुभयत्रु मकनमिष्ठाणि पकरेति ।

धर्मापन्नः॥ अथ मुकुण्डनम्बुकापुरवसर्यात्मस्थिते वीरभवाङ्किकस्तापस्यैः ग्राममावस्थिकाभिविक्रयिकाभिः पाद्याभिः परिषाद्ममङ्गलाङ्गनाम्बु
 द्यनायत्रादितलोः। ततःसङ्कटितपन्नद्वन्द्वपटुप्रकावितरक्यं विद्यान् ज्ञानभागान् ममूस्तः गङ्गत शरसुभिर्द्वभाभ्यामपानकप्लवङ्गैश्च पयनराज
 म्प्रेक्षित्वावतसवत्सवारं मेरुं धामपयटं स्तः, तत्रैव भवन्तः। देवानो यदाऽङ्गद्वन्द्वं लोपयन्ति, तदाऽप्यपि दानो प्रकयन्ति, यायस रायः चम्पः।

इवाँ १ साइल पडहा प्रमुय वादीअन रवागुँइ करीन देव लवयो भोगवया वाग्य सागप्रति भागयता यका गाटइ गुमं डाकएस साअगात्तु करवा
अने घाल ते हवनो अहू अने कलकल ते व्याकल यहुं लइने रवें करो मइस यका छावो लियेल मय पवतना राआ मय जातियामें प्रमसिआइ
मइल बारें मसता यका बिमबा एइवा मठपवतनें प्र त प्रदबिआइ मइलबार करतः यका मसकइ १४० ह्यो इइ ने आपावेंस्पिति बक्यद्वार लइ
ही तेइ देववागो इअप्रबवइ हे मानबन् । जिबारें ते देववाता इअ प्रबइ, तिवारें ते देवता इअ ने विरइकावें मुकरें । हे गौतम ! यचित् तिवारें

सस्यानपस्थिने यौ प्रमथतवाहस्त्रिंशे स्तापशेस्त्रेस्तात् प्रदेशान् अयनासयंतीत्यादि क्रिया योगः पञ्चेष्टकासंस्थानवात्र यथापक्षेष्टकाध्यायान्तो दीपा
 ज्वति विस्तरतस्तुक्तावा चतुरस्राय तयानपि गनुष्यशेत्राद्द्वियसि तां चन्द्रमूर्धोवा मातपक्षेत्राणि । आयामतो उमेकयोगजगज्जगमाकाणि यिज्ज-
 मस्त एकयात्रालक्षप्रमाणाणि । इयंजगत्मावना मानुषोत्तरपयसात् योगजगज्जगदोसिक्कमेकरकविभायभाक्तकरबानुसारं प्रथमाचन्द्रमूपपस्त्रिस्तो
 याजगसत्तासिक्कमे द्वितीयापस्त्रिस्तोनप्रथमपि गतचन्द्रमूर्धोवा मेतावस्तापशेष्टस्यायाम्, विस्तराय एकं मूर्धादपरमूर्धो लक्षयोगनातिक्रमे येन लक्ष
 याजगप्रमाणाः इयं भायनाप्रथमपक्षपक्षेष्टया योदृष्ट्या । एयमग्रपि भाय्य * सयसाष्टरिचयसिंहित्यादि । प्रायत् । कथभूताइत्याह । मुखलेष्ट्याः यस्तथ
 यिष्टापच चन्द्रानप्रसि तनतेनातिश्रीततेजसः गनप्यस्त्राकेष्टय श्रीतकालादौ नयकाततः श्रीसरयगपपत्यथः । मन्त्रलेष्ट्या यस्तथ मूर्धानप्रसि तेनतेनात्यु

गो० । जाय ताहे चत्वारिपच सामाणिआदेशा तठाण उअसंपज्जिज्ञाण विहरति जाव तस्यण इदेउयवणो।
 भवई ॥ इदठानेण भते ! केवइहस्य कालउयवाएण विरहिणु प० ? गो० जहन्तेण एणंसमयं उक्कोसेण छम्मासे
 उयवाएणं विरहिणु प० ? अहिंस्याण मते ! माणुमुत्तरस्स पइयस्स जेचदिम जाव ताराकवा सचेअ जेअइ

रः पशुयासानानिकादेयः तस्स्यानमुपसपथ विहरति यावत्तत्रान्यश्चन्द्रचक्ष्मो भवति, इन्द्रश्चानं भवति । किमस्त काल उपपातेनयिरहित,
 गौतम ! अपत्यतः एक समय उत्तरपक्षेष्ट पएमासान् उपपातेनयिरहित प्र० ? यद्विस्तारुभगवन् मानयीतरस्स। पर्येतस्य येचन्द्रयावत्ताराकवाः, तदे
 प्यार पर्य सामागीक देवता एकठा मिलीने तेंइ इन्द्रनुस्यामक आअयीने विहरत । कांलने तिहा इन्द्र ऊपनी न पूइ । ठा जगे तां जग इन्द्रनु
 स्यामक पाणइ । इन्द्रनु स्यामक हे जगयत् । केतलोकाल इन्द्र ऊपमा यिमां यिरहिसरदा, मे गीतग । अपत्य यकी एक ? समय उत्तरपक्षेष्ट जमा
 स लगई इन्द्रमा उपपाठ विरह बुइ तिहारपक्षी अयस्स ऊपने । हे भगवन् ! म नुगातर पर्वपक्षी याद्विर मनुष्येअ याद्विर जे चन्द्रमा गय पइ

धर्मेभ्यः अनुपपन्नाः निरापसमयेन युक्तीति तच्छब्दश्च यद्वत्पद्यः । एतदेव व्याचष्टे । मदानपलेश्या मदागात्युरस्य मदाया ध्यातपक्ष्या शेष्या रश्मि-
 मपाशो येपाते तथाच चित्रांतरलेश्याः चित्रमन्तरलश्याच यपाते तथाभावायेद्यास्य चित्रमन्तर मुर्यांष्टावन्मूर्तरितत्वात् चित्रलेश्या चन्द्रमसां यीतर-
 हितात् न सूर्यानामव्यतिरिक्तत्वं न सूर्यो नाम च विमन्वात् कामिरवभावाय गीत्याह । अन्योन्य मपयगढातिः परस्परं सुसिद्धाभिर्नेश्याभिः । तथाहि । तथाहि ।
 चन्द्रपक्षो सूर्यांश्च प्रत्यक्षं लेश्यापात्रमवतसद्व्यप्रभाविस्तारा यन्मसूर्यांश्च सूक्ष्मपक्षाव्ययित्वान् परस्परमन्तरपक्षाद्यद्योजनचद्व्यष्टाखि तत-
 य चन्द्रमन्त्रान्त्रा सूर्यमन्त्राः मयमभाभिः चन्द्रमन्त्राः इत्येव च नूनं प्रभावा मिधीनाय यया स्थिरत्वद्वयंतिम द्योतयति । कूटाग्रीव पयतोपरिव्यव-
 स्थितगिखरीबीध स्थानस्थिताः नदीविक्रमस्थानास्तथाः सधतः सततात् तान् प्रदेशान् लक्ष्यमप्यासन्नान् व्यवभामयति उदुद्योतयति तापयति प्रमाम-

पापस्त त्रिमाणावधसुगा पोषारोवधसुगा चाराठिद्वया णोगइसमायसुगा पक्किठगसंठाण
 संठिण्हिं जीस्यणसयसाहसिण्हिं तावसत्तेहिं सयसाहसिस्थ्याहिं येउव्विस्थ्याहिं याहिंराहिं परिसाहिं महया
 इयणहणीयवाहस्य जात्र मुजमाणा सुहलेस्सा मदलेस्सा मदायवलेस्सा चिसतरलेस्सा व्युखोखसमेगाढाहि

इमत्तव्य, मानात्, विमानापपन्नका नाचारापपन्नका चारास्थितिकाः नोगतिरतिक्ताः नागतिसमापयच्छाः प्ररुमुदसस्यानस्यित्ये यौजनयान-
 ताद्विदेः तापवद्वैः यतसाहसिकाभिविबुविकानिः दामानिःपरिमङ्गिः मइताइतनून्वगीतमावित्र यावत् मुमुनः सुखलेश्या मन्त्रलेश्या म-

मइत ताराद्वय निमत्र पूर्वतोपरि बाहवा, एततो विद्योप विमानोपयाहइ चारापपन्न नवी चार करत मदी चार एहिम स्थिर वे गतिकरबा-
 ने विवे रति आचक्रनयो गति समापन्न नवी स्थिरकइ पाकी हेतिनें सस्यानें सस्थित इ, निमपाकी इट पोइरापकाये मांइपइइ त्रि मदी ५ने
 नीरम दाइ तिम मन्त्र येत्र बाहिरका चन्द्र सूर्येना तापलेत्र मनास इजार योत्रन पोइतपवे १ साय योत्रन सावपवे इह, तेमाटे आमक नावगसे

यथात्तादि प्राग्वतः । एवामर्पणद्विभागे व्यवस्था प्रसज्याह । तैत्तिरीय मते० देवायमित्यादि । प्राग्वत् । इति कृतापद्युदगानुयोगद्वारे मयप्रकल्पणा ॥
 अथ चन्द्रमसस्य भावः । तत्र सप्त मयोगद्वाराणि कथ्यन्तस्स्यात्प्रकल्पणा १ भगवद्भक्तेश्च प्रकल्पणा २ प्रणिमण्डलसप्तप्रकल्पणा ३ मयबलायामादिभाग ४ म-
 न्दमधिकृत्यप्रार्थनादिमयबलाबाधा ५ मयोप्यन्तरादिमयबलायामादि ६ सुश्रुतगति ७ तत्रादौ मण्डलसंख्याप्रकल्पणापस्तुतिः । कतिशजराप्रत्यादि ।
 इति भदन्त ० चन्द्रमयबलानि प्रकल्पामि । भगवानाह ० गीतम् । पञ्चदशचन्द्रमयबलानि प्रकल्पामि ० शरीरा मध्ये कतिहीनकतिमयव्येति व्यस्यप-
 पञ्चति । ज्योतिर्गते भदन्त ० ह्याप कियद्वगगाद्य कियति चन्द्रमयबलानि प्रकल्पामि ० गीतम् । ज्योतिर्गते हीने अगोत्यधिक यो जगत्तगयगाद्य पञ्च
 चन्द्रमयबलानि प्रकल्पामि । अथ जगत्तमसद्रूपतत्त्वप्रसङ्गः । गीतम् । जगत्तमसद्रूपे विगदधिकानि त्रीणि योनजगत्तमसि अयगाद्य अत्रांतरे दगचन्द्रमयग-

उत्सवाह कूटाविषठाणाठस्था सप्तममता तपसे तमासेति उज्जोवेति पभासेति । तैत्तिरीय मते ! देवाण
 आदिहदे षुपन्नग्रहे संकहमिथ्याणिपकरोति जाय जहसेण एकसमय उक्तोसेण तम्मासा १५ कईण जते ।
 सप्तमदला प० ? गो० । पञ्चरस सप्तमदला प० ? ज्योतिर्वेग मते । त्रीवे केयइश्च तृगाहिना केयइश्च । सप्त

मृतातपसश्चाः चित्रात्तरलश्याः आम्नास्य समयगात्राभि शश्याभिः कूटानावस्थामस्थिताः सयसः समन्तात् २०० प्रदेशाग्न्यस्य भवमार्गिता उद्यो-
 तयन्ति प्रजामयन्ति, ते यो जगत्तम । देवाना यदा इन्द्रश्च्यवते तदा ते कथमिदानीं प्रकयेन्मि, यायजुषन्तेन यत्त समय मरुक्षपतः पयस मा, १५॥
 योगम तापक्षेत्रे करो अण्ड लक्षणे वैकीपद्व धारक याद्विरला ध्यात्रियोग कसकरदयतामी परपदाह करो सचित यका भाट मृद्व करोने गा-
 त आदित्र वाजा वसाह्या एहवा ना टक य वत् जोगतता यका सुपकारी छे, तेष्टन सेष्टन ने मन्तेत्रयन्त मनुय सेष्टनी परि तिष्टा चन्द्रमा-
 अत्यन्त शीतल होत्र नही अर्गे सुवन् अत्यन्त उष नही सुये चन्द्रमाभा एकठा तेजवन्त एकैकमी एकठा मिलती लेन्याह कति करीने जिन प

स्तानि प्रपञ्चानि ? एवंनेव सपूर्वापरं लब्धुं द्वीपद्वीपे लवणसमुद्रे पशुदंश चन्द्रमण्डलानि भवतीति आख्यातमिति । अथमण्डलस्य प्रपञ्च
 आह । सप्तमण्डलस्य पृथिव्यादि । सर्वोपगता भूदन्त । चन्द्रमण्डलात् क्षिपत्याश्रयाऽप्या सुवर्वाद्य चन्द्रमण्डल प्रपञ्च ? किमुक्तमवति । चन्द्रमण्डलैः
 सर्वोपगतादिनि सर्ववाद्याले वंद्यासमाकाश तन्मण्डलस्य तत्र च चक्रवाकतयाविक्रम पञ्चयोजनग्रहानि दृशीतराणि अष्टवस्वारिग्यैरूपपटि-
 भागा योजनस्य ५ १० ४८ इदं व्याख्यातो पञ्चकोषं । तथाहि । चन्द्रस्य मण्डलानि पञ्चदश चन्द्रवियस्य विप्रमः एकपटिभागस्य कपोत्रमस्य
 पटपञ्चाशद्भागाले ११ न ते ५६ पञ्चदशानि गेवयते जात ८४० ततस्या याजनानयनायै एकपट्या भागेषुने सख्यानि त्रयोदशयोगोत्रमनि ग्रयाः स-
 मस्त्यारिग्यत् तथापञ्चदशाना मण्डलाना सन्तराणि चतुर्दश एकस्यांतरस्य प्रमास पञ्चानि ग्रय एकपटिभागयोत्रमस्य एकस्य एकपटिभागस्य सप्त-

मण्डला प० ? गो० । अयुद्धीये २ असीध्रजोअणसय ढंगाहिष्ठा एत्यण पंचचदमण्डला प० ? लवणं जत !
 पुच्छा गो० । लवणेषसमुदे तिस्थितीसेजोअणसए ढंगाहिष्ठा एत्यण वसचदमण्डला प० ? एयामेव सपुच्छा
 खरेण ॥ जंयुद्धीये २ लवणेषसमुदे पखरसचदमण्डलाभवति तिमस्काय २ सप्त तराहेण जते । चदमण्डलाहे

कति मण्डलानि प्रपञ्चानि ? गौतम । पशुदंश चन्द्रमण्डलानि प्रपञ्चानि । द्वीपे क्षिपदवगाद्य क्षिपन्ति
 चन्द्रमण्डलानि प्रपञ्चानि ? गौतम । अम्बुद्वीप २ अग्नीतियौजनगतायवगाद्याश्च पशुदंशचन्द्रमण्डलानि प्रपञ्चानि । सप्तकोषदन्त । मन्त्र-
 र्वतनां बूटस्थिर पुत्र तिम सदैव एक स्थानकश्च स्थिरश्चा यथा चोपकर ते प्रदेश पोतानां तापक्षत्र प्रमास प्रदेशे प्रति अत्रात्राहे चह उद्यात करे
 हे प्रमासुह छे । हे मगवन् । हेवतामे क्षियारे इन्द्र चवह तिचारह ते वक्ता इन्द्रने विरह कामेसु करे यावत् अपम्य एक १ समय सप्तकोषो अत्राव
 लर्मे विरहकासुह (एह पकर द्वरे पूर्वपकपचा कहछह । मण्डलस्य १ मण्डलस्य २ मण्डलांतर ३ विवायासादि ४ भव मण्डल अत्राभा ५ भवसाया

चास्त्रिकस्य सत्त्वा दत्त्वाः समागः ततः पञ्चविंशद्वयशक्तिर्भूयते जातानि चत्वारिण्येकमश्रुताणि नवत्यधिकानि च येपि च त्रिशदेकपट्टिभागा स्तेपि च तद्व्यभिर्भूयन्ते जातानि चत्वारिण्येकपट्टिभागात्मक स्तेन एकपट्ट्या जागो द्वियते लब्धाणि पट्टयोऽष्टाणि येषु पूर्वराशौ प्रचिप्तम् जातानि ४२६ योजनानि शेषायतु पञ्चाशदेकपट्टिजागा स्मिदसि येष एकस्य पट्टिभागस्य सत्कायस्यार मस्रभागाः स्तेपि च तद्व्यभिर्भूयन्ते जातः पट्टपञ्च शतं तेषा भूमभिर्भागेन ते सत्कायपट्टयेकपट्टिभागा स्तेऽनन्तरोक्तचतु पञ्चाशति प्रचिप्यन्ते जाताद्वापट्टिः ६२ तदैकपट्टि-
जाने योजनलब्ध तच्च योजनराशौ प्रचिप्यते एकैकपट्टिभागः शेषः ४२७ याजन १ इदं न्य मण्डलांतराशे च यापि च विम्यचेत्राशि स्रयोदशयोजन
मस्रचत्वारिण्येकपट्टिभागात्मकः सोपि स्रयोदशराशौ प्रचिप्यते जात योजनानि ६१ ५१० यद्य पूर्वोद्धरितः एक एकपट्टिभागः सप्तचत्वारिण्यति प्र-

कचह्रआए आयाहाए सख्याहिरए मरुले प० ? गो० ! पचवसुधरे जोअणसए ख्याहाए सख्याहिरए
वदमरुल प० ? ३ वदमरुलस्सण मत ! वदमरुलस्सय एसण केवहख्य आयाहाए अत्तरे प० ? गो० !

सन्तस्य समुद्रं शोषि त्रिशान्निवालमयसान्यवगाह्यान्नांतरं यद्य चन्द्रमश्नलानि प्रसृजान् ? एवमेवमप्युपरि ॥ जम्बुद्वीप २ लवण्यय
समुद्रं पक्षुदश चन्द्रमश्नलानि भवन्तीत्याख्यायते, सर्वोत्पन्नराधुन्त्रमपहलान् भवन्त ! कियत्याख्यायय। सययाद्य चन्द्रमयश्न प्रसृज ? गी०

मादि ६ मद्रूतगति ७ निष्ठा प्रथम मङ्गल सव्याद्वार कहे ठर ११ कोतला हे भगवन् ! चन्द्रमागा मांढलाखे । च गीतम । पन्तर ११ चन्द्रमागा मांढलां
खे । ज्यु द्वीपमागा हे भगवन् ! द्वीपमे बिदे कोतलू अयगाही मय कोतला चन्द्रमागा मांढला खे । हे गीतम । ज्यु द्वीपमागा द्वीपनेविष एकमो अमी
१८० योजन छटगाहीमइ इहाँ एक वा अमी १८० योजनगे विदे पांच चन्द्रमागा मांढलाठर । लयल समद्रमे हे जगवन् ! कोतलू अयगाहीने को-
तला चन्द्र मांढलाखे । हे गीतम ! लयल मुने विदे विषय से ग्राम ३३० योजन अने अल्पमाटे सुत्रमांदि अणशब्दा पणि ४० गकमठिया भाग
एतलू अयगाहीमइ इहाँ ३३० यथा ८८ एअसठिया भागम विपद यथ १० चन्द्रमागा मांढलाखइ । इम समय मिलीने ज्यु द्वीपमागा द्वीपमे

चिप्यत आत ४० एरुपट्टिभागाः । ननु पञ्चदशसुवहसीषु च षट्सु द्वे आनराकसुस्मयाद्युप्तौ ग्रभिजजन सुक्तमत् ८५२ स्वारीभागा इति वदकरुष्टो ।
 रुच्यते । भववलातरणे त्रैराष्ट्रः ४८७ १ नवमलातरै षट्सु द्वे चि मेजनेलक्ष्यानि ४५ योजनानि रुद्रितस्मयाकनरात्रा रेकपट्ट्यागवमसुसराजिमाईकड-
 ट्टिभाजनमवेष आत स्याचनु ४८७ ६१ इग्रभिर्भजनआनतोऽथराशि ४० शयास्तैरतयाचनइग्रभिर्भागाभासीलाचयोय द्वाभ्यामवयसने जार्त्त ज स्य-
 मावकराश्योः इभिसूत्य । समप्रति ४ निमवहकसमरमरुपयवाग्रभाइ । चन्द्रमवहकसमकमित्यादि । चन्द्रमवहकसम्य भदन्त २ चन्द्रमवहकसम्य कियत्या
 यत्रायया छ भर मञ्ज १ । गौनम ३ । पक्षुत्रिमरयन्मिगद्यो नमानि चिगशैलपट्टिभागान याजस्य एकप यवपट्टिभाग भूमया द्वित्या द्वादरूणि-
 क्तभागान् एतव चन्द्रमवहकस २ प्रायापया अन्तर मञ्ज १ । यत्र मसचस्वाररूणि का यथा भम पांनि मयाऽगमनरय्याः स्यात । समप्रतिमवहकायाया

पणतीस २ जोखगाइं तीसएगमठिमाए जाअणस्स पगसठितागव पगनप्तहाहेत्ता। वप्पारिवृणिआभाप
चदमऊलस्स २ ख्यादाए ख्यारे प० ? ४ चदमऊलण भते । केवहुंसु आया मयिस्कभेण केवहुंसु परिरके

तत्र । पशुदशोत्तराणि यावन्नक्षत्रानि आकाश्या भवन्नाद्या चन्द्रमण्डलं प्रपद्यते । चन्द्रमण्डलस्य क्रियस्यालयाधया श्य
नार प्रपद्यते । धीमता पशुत्रिदश्याञ्चानि त्रिदशैकपष्टिभागान् योऽनस्य एकपष्टिभागश्च सप्तपष्टिभागश्चतस्रः क्षाण्डकाश्यागाम् चन्द्रमण्डलस्य द्या-
विष्य लवच उमुद्रने विषय यदने पकर १५ चन्द्रमाणा माहला पुत्र इत्येवमप्यो तीर्थकर ॥ इत्ये गवसनेन द्वारकते कट) मयाभ्य स्मर मासेना पल्लिमा दे
मगवत । चन्द्रमाणा माहला यको कत १० एवापाय केतले खातरय सब यकी सादिरलू ठेइलू चन्द्रमाणा माहला खट । दे गौतम । पाप से युग
५१० योऽन एने चन्द्रमाट यूजर्मादि आब लक्ष्मामाटे पवि एकवहीया ४८ प्रांग यतलर आतरय भावे सादिरलू खेइलू चन्द्रमाणा माहलू खे (इत्ये
महलातिर द्वार कर्हे खे (एक चन्द्र मण्डल यको दे भगवन् । बासा चन्द्र लंडसनर द्वा केतलू एवापाय कर्माकठर । दे भौतम । पौनर्जीन २ पाञ्चन
अने तीर्थ एकवहीया भाग एक योऽनना इत्ये कली एकवहीयेथ एक भाग सावद भागे खेवीइ एवमा अपारि ४ कुलिका भाग भागमा भाग यतको

विशामद्वारं । चन्द्रमण्डलं भते ? केवद्वारं आपामद्वारं । चन्द्रमण्डलं भगवन् ? विषदायामविष्माम्भ्यां कियदपरिचयेण विषदाद्वारं भते ? विषदेन
 प्रकृतं ? गीतम् । बटपञ्चाशतसंख्यप्रतिभागान् योजनस्यायामविष्माम्भ्यां एकस्य याजनस्य एकपट्टिनागीकृतस्य यायत् प्रमाणाभागा स्तायत्प्रमाणापट
 पञ्चाशद्भागप्रमाणास्यमित्यर्थः । तद्विषयस्य सविशेषाधिकं परितः पञ्च करणीत्या द्वेयाजने पञ्चपञ्चाशद्भागः साधिकाद्वैत्यः । अष्टाविंशतिनैकपट्टिमा-
 गान् याजनस्य याद्वैत्यः । अथनन्दरस्यपयतस्य किय
 गान् याजनस्य याद्वैत्यः । अथनन्दरस्यपयतस्य किय

वेण केवद्वैत्यमहत्तुण प० ? गो० । छप्पन्न एगसठिन्नाए ओच्छुणस्सआयामविष्माम्भ्यां त त्तिगुणसविसेस
 परिस्केवेण अठ्ठावीसएगसठिन्नाए ओच्छुणस्स आहत्तेण ५ अष्टूद्द्विणेण भते । दीवे मदरस्स पञ्चयस्स केव
 इच्छाए अमाहाए सधुस्सन्तरए अदमदले प० ? गो० । ओछालीसओच्छुणसहस्सअह् इच्छुणसए

पयाअन्तरं प्रकृतं ? चन्द्रमण्डलं भगवन् ! कियदायामविष्माम्भ्यां कियत् परितः पञ्च कियद्विषदाद्वैत्येन प० ? गीतम् । पटपञ्चाशत एकश-
 ष्ठिभागान् याजनस्य आयामविष्माम्भ्यां ? तद्विषयस्य सविष्मप परिचयेण अष्टावशतिसंख्यप्रतिभागान् योजनस्य याद्वैत्यः । अस्य द्वीपे २ मस्य

चन्द्रमण्डलं अमायाह आतठ्ठ (इवे विषायाभाविमान द्वार कहं) ॥ चन्द्रमानं मादलू विष दे भगवन् । केतलू लायपणे पाइल पणइ केतलो
 परिधि पणइ केतलू जाहपणे ऊपपणे के । दे गीतम् । छप्पन्न एकसठिन्ना भाग एक याजनमा एतलू लायपणे पाइलपणे के । ते यकी त्रिगुणं अधिकेस
 ते आत्रग एने ५५ एकसठिन्ना भागएतलू परिधिपण खइ । अठ्ठावीस एकसठिन्ना भाग एक याजनमा एतलू आष्टपणे ऊपपणे के । इवे मेस एने मण्डलने
 आतरा द्वार कहं ख । अष्टूद्दीपनामा । दे भगवन् ! आपने किय मेरुपयतने केतवा अमाया आतरक सूर्याभ्यन्तरं केइलू चन्द्रमानं मादलूठ्ठ । दे गीत

त्या श्रवाण्या सर्वास्पतर ऋतुसवहस मञ्जस ? गौतम
नवकल मञ्जसमिति ? उपपत्तिस्तु प्राक् सूर्ययज्ञव्यताया वृषिता । द्वितीयमवकलजावापाप्रशमाद् । ज्येष्ठीवे २ इत्यादि । ज्येष्ठीवे ३ भगवन् । मण्डर-
स्य पवतस्य क्षिपत्या श्रवाण्यस्य ऋतुसवहस द्वितीय ऋतुसवहस मञ्जस । गौतम ! ऋतुसवहस द्वितीय ऋतुसवहस मञ्जस । एतौ ऋतुसवहस द्वितीय
नि योजनश्रानि पञ्चविंशतिवैक्यपिज्ञानान् योजनस्य एकचयक्यपिभाग समया क्षित्वा ऋतुसवहस द्वितीय ऋतुसवहस मञ्जस । तया हि ४४८२० तयः

श्रुवाहाए ससुअतर चदमढले प० ? जघद्वीयण जते ! दीबे मवरस्स ससुयस्स कअडडाए श्रुवाहाए अअ
 तराणतरे चदमेदले पं० ? गो० । बोआलीसंजोअणसदस्साइ अठयछप्पणेजोअणयए पणयीसच एगसठि
 नाए ओअणस्स एगसठिआगअ एग सत्तहातेआ असारिबुअआअए श्रुवाहाए अअ तराणतरे चदमढले

[illegible]

पृथग्बलयोग्यतादिः अस्मिन्बलात्तरुं प्रयोजनानि इव तथोत्तरसकमिजदेकपट्टिभागानां सकृत्वाधिष्ठमसकृत्पट्टपक्ष गृहेकपट्टिज्ञानानप्य परस्पर
मीलनश्रान्त्वं एकपट्टाभागेबागत्त योजनकक तच्च पूर्वोक्तमा पञ्चविंशतिप्रतिपत्ते जातापटत्रिगद्वयोक्तमाभा शेषाः पञ्चविंशतिरकपट्टिभाग
चत्वारण्युक्ताभागावति । अत्र नृमीय । अपूर्वो २ इत्यादि । प्रश्न इमाग्यत् । उत्तरसूत्र द्वितीयमण्डलमकराशी इव यात्रनानि इव एकइत्यय
प्रतिपत्तात् । यमोक्त । अथ अनुयोदिसपल्लघतिदेष्टमाह । एयमुक्तरीत्या मण्डलत्रयदर्शितयेत्यर्थः । यनेगापायेन प्रत्यष्टारात्र
नेकेकमण्डलमापन्नरूपेण निष्कामम् लवबाजिसुखं मण्डलानि कथम् यत्र सुदमन्तराद्वियचिता एवमस्मान्मण्डला द्विधाचितसुत्रमण्डल सक्रामन् २
पटत्रिगनपटत्रिगद्वयोक्तमानि । अत्र योजनमन्यागनवीप्याभासस्यपदेष्टमिपात्र्या । तेन पञ्चविंशति पट्टविंशति एव ये एभागा न योजनस्य एकमेकैवेक

प० ? जयद्वीविण मते ! दीवे मदस्स पस्यस्स कवइअए अवाहाए अस्स तरतत्ते चदमहले प० ? गो० !
 चोअलीस जाअणसहस्सइ अठथ भाणउए जाअणसए एगायस्स च एगसंठिमाए जेअणस्स एगसंठि
 भागचएगससह छेत्ता एगेचुगिअआए अवाहाए अस्स तरतत्ते चदमहले प० ? एव खलुएएण उवाएण

भागात् प्रयापया अभ्यन्तरान्तर चद्रमबहल प्रपुष्ट ? ज्वरीये ? मन्दरस्य पवसस्य कियत्या अयापया अभ्यन्तरान्तर प्रपुष्ट ? गीतम् ।
 जनस्यारिणामि योजनमब्रुवादि अपठद्विनयसियाप्रभयापानि एकपयश्वेषैकपुष्टिभागान् याजनस्य एकपुष्टिभागान् मसथाहित्वा एकपय पुष्टि~

लो यथायाह अस्यतर यको अगन्तर याजु पदमास माहलाछह । अयुद्वीपमागा ऐ भगवन् ! द्वीपमें चिपें मेरु पथतन केतसा अयायाह अस्यन्तर
 यको ब्राजु पदमास माहलाछह । ऐ मौतग ! वीमान्नीम उज्जर याशन छाठ सैं य ब्रू याजन उमें यथायत्र एकमठिया ज्ञान एक योगमा उमें य
 लो एकमठिय ऐम ज्ञान सातमार्गे छदीह एहवा एक बुधिका भाग एतलो अयायाह अस्यतर योजु पदमास माहला छैं । इक्षीरीति निनुचें एण

पट्टिजानं सप्तया श्रित्वा चतुरधरुतुं विद्याभ्यागाम् एतैर्वासांस्सकलले अद्यापीया धृष्टि अन्निपदेयन् २ सवबाधमसद्व्यभुषयक्रम्य चारुवरति । अथ
 पदानुपूर्वापिष्वास्यानागमित्यपमसद्वलाम्भकलसाबाधा पशुकाह । जम्बूद्वीवेति । जम्बूद्वीपे भगवन् । सन्दरस्य पयसस्य कियस्याअद्यापया सय-
 याद्य चन्द्रमसद्वल प्रच्छस ? नीतस ! पञ्च बालारिषयासमसद्वलादि श्रीविच त्रिसद्विचानि योजनशताम्यबाधया सवयाद्य चन्द्रमसद्वल प्रच्छस ।
 नवपत्नितुं प्राश्नन । अविद्वितीयसद्वलपशुकाह । जम्बूद्वीवेत्यदि । जम्बूद्वीपे भगवन् । सन्दरस्यपयसस्य कियत्या अद्यापया सवबाध्यानमर-

निस्कममाये २ चद तयाणतरात्तमदलात्त तयाणतर मदल सकममाणे २ छत्तीस २ जोशुगाइ पणश्रीसच
 एगसठिभाए जोशुणस्स एगसठिभागवएग सप्तहा लेसा चसारिचुणियाभाए एगमेगेमदले अथाहाधुहि
 अन्निवहेमाण २ सधुअहिंरंमदल उवसकमिस्ता चारवरई ॥ जम्बूद्वीवेण ज्ञते । दीजे मदरस्स पशुपस्स केव
 इच्छाण अथाहाए सधुयोद्विरए चदमदले प० ? गो० । पणयालीसजोअणधदस्साइं तिसिअश्वतीसे जोशुणसए

आभाग अद्यापया अस्पन्नरतीय चन्द्रमसद्वल प्रच्छसम् ? एवसखतभापायन निच्छासम चन्द्रसाद्वलन्तराम्यद्वलान्तद्वगन्तर मसद्वल मुक्रामन २
 पट्टाचयन २ याचनानि पशु वयतिञ्च एकपट्टिभागान् याजनस्य एकपट्टिभागसु सप्तपाण्डित्या चतुरधरुविद्याभागान् गदैकस्मिन् सफलं या-
 चापया इदमभिवद्वयन २ सवबाधमसद्वल नृपसकल चारुवरति । जम्बू द्वीपे २ सन्दरस्य पयसस्य कियत्या अद्यापया सवयाद्य चन्द्रमसद्वल
 इ उपर्ये नाकसना यका चक्रमा तद्वलन्तर पवित्रा नाकना यका तद्वलन्तर आगत्स्ये माद्वल ज्ञातो २ यको चक्रोस २ याजन इई उर्ने पचबीस एव
 महीया प्राग यच याजननी उर्ने बली एकमहीती एव भाग सात भाग सात भाग इ चदीइ पद्वबा ४ अपर चूडिका भाग यमली एवैक मोदले अद्यापानो
 यद्विप्रति वपारता २ यका सुबे वाद्विरसु चद्वल माद्वल उपसकमा आद्ययाग चारुवर ॥ जम्बूद्वीपनामा हे भगवन् ! द्वीपने विवे मसपयनने कतली

द्वितीय चन्द्रमण्डल मन्त्रः ० गीतम् । पञ्चषत्वारिगद्याञ्जनसहस्राणि द्वय निमयत्यधिके याजमन्त्रे पञ्चत्रिंशद्वैकपदि । गान् योजनस्य एकवैकपदि
भाग सप्तधा कृत्वा श्रीं किं काभागानवाधया सर्वपाद्यानन्तर द्वितीयचन्द्रमण्डल मन्त्रः ० सप्तपाद्यमण्डलरात्रौ पटत्रिंशद्योजनानि पञ्चविंशतिशययो
कैकपदिनाया एकवैकपदिनागम्य सत्ता द्वाभ्याः सप्तभागाः पात्यते आयाते यथाक्ता रात्रिः । अथततोपमण्डलपृष्ठः । जयन्तीये २ इत्यादि । प्रश्न
सत्रसूत्रे पञ्चषत्वारिगद्याञ्जनसहस्राणि द्वय सप्तपाद्यागन्धिक याजमन्त्रे नवय एकपदिभागान् याजनस्य एकय एकपदिभाग सहसा टि-

श्रुथाहाए सप्तथाहिरण चदमण्डले प० ? जयद्वीवण मत । दीये मदरस्स पद्ययस्स केवइश्रुथाए श्रुथाहाए
वाहिराणतरे चदमण्डले प० ? गो० । पणयालीसजाश्रणसहससाइ देणिय्यतेणउए जोअणसए पणतीसच ए
गसन्तिभाए जोश्रुयस्स एगसन्तिजागच एगसन्तिहावेसा तिणिय चूणिश्रुथाभाए श्रुथाहाए वाहिराणतरे चद
मण्डले प० ? जयद्वीवणेण जतेवीयेमदरस्स पद्ययस्स केवइश्रुथाए श्रुथाहाए वाहिरतच्चे चदमण्डले प० ?

मन्त्रः ० गीतम् । पञ्चषत्वारिगद्याञ्जनसहस्राणि त्रीविप त्रिंशतयाजनगतानि श्रवाधया मययाद्य चन्द्रमण्डल मन्त्रः ० मन्त्रद्वीप २ मन्त्र
रम्य पञ्चमस्य कियत्ता श्रवाधया वाद्यानन्तर चन्द्रमण्डल मन्त्रम् १ गी० । पञ्चषत्वारिगद्याञ्जनसहस्राणि त्रीविपमवती योजनगत पञ्चत्रिंशन्त्य
एकय सुभागान याजनस्य एकयसुविज्ञानस्य सप्तधाकित्वा गान् चूर्विंसाभागान श्रवाधया वाद्यानन्तर चन्द्रमण्डल मन्त्रम् १ जयद्वीपे २ म

श्रवाधया मय वाहिरलू कण्डलू चन्द्रमण्डल मण्डलू य । हे गीतम् । पण वासास ४५ इजार याजन त्रिंशत् से त्रीस योजन ४५ ३३० याजन गमनी श्रव्य
पाइ पच वाहिरलू कण्डल मण्डल मण्डल मण्डल । जयद्वीपमामा हे जगवम । द्वीपने विदे मेरुपयनमे केतला श्रवाधया वाहिरला यकी उगत्तर योज्जु च
द्रमण्डल मण्डल मण्डल । हे गीतम् । पञ्चषत्वारिगद्याञ्जनसहस्राणि द्वय सप्तपाद्यागन्धिक याजमन्त्रे नवय एकपदिभागान् याजनस्य एकय एकपदिभाग सहसा टि-

त्या पटवृक्षिकाभागास अबाध्या बाध्यताभीयं बद्धमवहल प्रकटं । त्वयपत्तिस्तु बाध्यद्वितीयमवहलराश स्तमेव पटवृक्षिकाजनादिक राशिपालयित्वा
 यथोक्त नागभागास्य । अत्रचतुर्थादिमहलसतिदशभावा । एवमवहल-वादि । अत्र । नवर अबाध्यायाः वृद्धि नियद्वयम् २ बाधयम्बाधयव्यत्ययः ।
 अत्र सर्वोभ्यन्तरादिसहजापासाद्याह । ननुपुनरैवमित्यादि । सर्वोभ्यन्तरं भदना । बद्धमवहल विषयदायामन्त्रिभूभाभ्यां विषयपरिच्छेदेन प्रकट
 गौतम । ननुगमितोऽत्रमहल्लाह पटवृक्षकारिगदपिकाणि योलनशतम्यायामन्त्रिभूभाभ्यां योऽत्रमहल्लाह पशुदशपात्रमसहस्वायेकागम-
 वतिन योजनानि किञ्चिद्विशुषापिकानि परिच्छेद प्रकट ? त्वयपत्तिस्तु गयत्राप सूयमहलापिकार दक्षिणा । अथद्वितीयस्यद्वितीयराशतरादिरादि । अ-
 भ्यन्तरागमनरे नैव पक्षा यामसर्वाभ्यन्तरं महल उत्तरसत्रे गौतम । नयमवतिपात्रमपटवृक्षादि समष्ट द्वादशासरादि यात्रमश्रानि युक्तपञ्चागतस यत्र-
 पट्टिमान् याजनस्य एकैकैकपट्टिनाम भद्रपादित्वा एकवृक्षि कात्रागभायामन्त्रिभूभाभ्यां । तथाहि । एकत्रयपट्टिना द्वितीयमहलस मुक्तामय पटवृक्ष-

गी० ! पप्रयालीस जोद्युससहस्साह दी सस्य सम्राठसो जोद्युणसप णययगगसाठजोए जोद्युणसस
 एगसठिनागव एगं सप्तहाळेमां लचुसिषाजाए अथाहाए धादिरतसु चदमहले प० १ एव स्वातु एए
 णउत्राएव पत्रिसमाणे चंटे तयाणतराठ मरुलाठे तयाणतर मरुल सकममाणे २ उन्नीस २ जोद्यु

मरस्य पवनस्य क्षिपत्या अवापया बाध्यततोय वन्त्रमवहल प्रकटम् । पशुवत्कारिगदपिका सुवत्त्रादि द्वेयमसपञ्चाशद्वात्रागगते मयन यकप
 द्विभागान् योजनस्य एकप द्वाभागस्य भद्रपादित्वा पटवृक्षिकाभागावपाया बाध्यतुलाय वन्त्रमवहल प्रकट । एवं स्वश्रेयैर्मोपायेन प्रविशम्
 महाठे एक भाग सात भागह रुदीह यथवा त्रिंशु वृक्षिका भाग एवली अबाध्याव बाधिरलाचकी उत्तर बीम्ब वन्त्रमान् मरुल । अत्रद्विपभागा व
 भगवन् । द्वापत्ते विवे नरुपवदमत्र केवली अबाध्याव बाधिरलू बीम्ब वन्त्रमान् मरुल । हे गौतम । पञ्चतालीन इवार योजन अने विवे वत्ताव

द्याज्जगान पन्थविग्रतिरैकपट्टिभागाम् योजनस्य एकस्यैव एकपट्टिभागस्य रूपेण द्वित्रस्य सक्रान्ति व्यपगतोपि साव-
 स्वेवयोजनानि विमुच्य सक्रान्ति उभयमीकने आत द्वासप्ततियोजनानि एकपट्ट्यायदेकपट्टिभागा याजनस्य एकस्यैकपट्टिभागस्य सप्तपञ्चित्रस्य सक्र-
 एकीजगो द्वितीयमहले विषभायामन्त्रिणायाभधिकर्त्तव्यं प्राप्यतेइति । तच्च पूर्वमहलरागौ प्रसिष्यते जायते यथोक्तं, द्वितीयमहलायाभयिष्यभमाम

णाह पणथीसचपगमठिजाए जौयणस्स एगसठिजोगचएग सप्तहाळेता चत्तारिचुगिअभाए एगमेगेमढल
 अथाहायुद्धि णिबहुमाने २ ससुप्ततर मढल उवसकमिसा चारचई ६ ससुप्ततरेण भते ! चदमढले केव
 ईअ अ्यायामविस्कमेण केवइअु परिक्खेण प० १ गो० । णयणउहजौअुणसहस्साइ कुञ्चवत्ताले जौअुणसए
 आयामविस्कमेण तिरिअुजौअुणसयसहस्साइ पयसग्गजौअुणसहस्साइ एगगणउहअुजौअुण इ किञ्चिअि

चअ तदन्तरास्महलान्तर मढल सक्रान्त २ पट्टिग्रानि २ याजनानि पञ्चत्रिअुषकपट्टिभागान् योजनस्यैकपट्टिभागश्च एक सप्तपा-
 ट्टिअाचतुरयूचिअाजगान एकैकस्मिन्महले अवाधयायुद्धिनियययन् २ सर्वोत्पतरमहल मुपसकम्पयार चरति ॥ सर्वोत्पतर जदन्त ! चअ
 मढल किण्ढायामयिकम्मस्याम् किण्ढपरिखेपेण मज्झ १ गीतम । नवसवति योजनसहस्साइ पट्ट्यारगानि योजनगुतानि आयाभयिष्यभम्या

च ४५२५ योजन नव ९ एकघटीया माग एक योजनना ५ने यली एकघटीठे एक माग सात भागे खेदीइ एइया छ बुण्डिअामाग एतली अथाचाने
 याहिरलू श्रीगू ३ चअ्रमानू माहलो खे । इकीरीते निर्दे एअइ उपाइ पेसताचको चअ्रमा तदनन्तर पूवक्षा माहला यको तदगन्तर आगल्लो माहलो
 सक्रमती आवता २ यको अत्रीस २ योजन पचवीच एकघटीया माग एक योजनना ५ने एकघटीठे एक माग सात भागे खेदीइ एइया अ्यारि ४
 बुचिका माग एकैक माहलइ एतली अवापागी युद्धि मयि घटाकतो २ यको सर्वोत्पतर पडिअु माहलू उपसकमीने चारकर ॥ ६ ॥ सर्वोत्पतर

[illegible]

ससाहस्यः पारस्क्येण । व्युत्पत्तराणतरसाचत्रपुष्टा गो० । नखणउद्धजाव्यणसहस्रमाइ सप्तय धारपुत्तर जोत्य
नसए एगावस्य एगसठिभाएजेव्यणस एगसठिमागच एगससहाद्धेसा एगचव्यिमाजाग आयामविसक
मेण तिखिजोअणसयसहस्राइ पयुरसजोअणसहस्राइ तिखिअएगणवीसेजोव्यणसए किञ्चियिसेसाहिए
परिस्क्येण ॥ व्युत्पत्तरसमेण जावपव्द्धा गो० । नखणउद्धजाव्यणसहस्रमाइ सप्तयपधासीणजोव्यणसए इग

श्रीविष्णोर्जन श्रुतसहस्रादि पञ्चदशद्वयोपाजनसहस्रादि यजमानवति च याजनानि किम्बिश्रुयायिकानि परिसेवय, मष्टसम् ? द्यप्यत्तारामन्तर
 शेषपूजा, गीतय ! नवनवति धोवनसहस्रादि सप्तद्वयोत्तरादि याजनजनानि एकपञ्चाशैरुपश्रुतागान् योजनस्य एकपश्रुतिर्भागं च एकम्
 संपादित्वा एक दूषिबातागनायामबिजम्भाभ्यां, श्रीविष्णोर्जनसहस्रादि पञ्चदशयोजन सहस्रादि श्रीविष्णोर्जनसहस्रादि पञ्चदशयोजनसहस्रादि

पादिसूँ से नगावक । चन्द्रमाला पादिसूँ कवशू सावयव पादिसूँ के हैं बेतसूँ परिधिपये हैं । हे गीतम ! मलाबू हकार २९०० यावन ५०० बमर व्या
लीस ८६४० यावन एतसा भावपये पादिसूँ के हैं त्रिन्दि ३ साय भोजन ५५ हकार १५०० यावन ५०० बमर व्या
परिधिपये ३ । व्याव्यन्तर बमरी ५०००० यावन ५०० बमर व्या पादिसूँ के हैं त्रिन्दि ३ साय भोजन ५५ हकार १५०० यावन ५०० बमर व्या
बमर से मार २९०० यावन ५०० बमर व्या पादिसूँ के हैं त्रिन्दि ३ साय भोजन ५५ हकार १५०० यावन ५०० बमर व्या

सप्तपञ्चाशीत्यधिकानि योजनशतानि एकचत्वारिंशत् वैकपस्त्रिभागान् योजनस्य एकप एकपष्टिभाग सप्तपञ्चाशित्वा द्वीपपूष्पिका ज्ञाता यायामविक्रमभा-
 स्या । अथ द्वितीयमवलगतराशौ द्वावसति योजनाभ्येकपञ्चाशत् वैकपस्त्रिभागान् योजनस्य एकप पूष्पिकाभाग प्रक्षिप्य यथास्तु मानमानेनैतस्य । प्रो-
 वियोजनसंज्ञादि पञ्चदशरोजनसंज्ञादि पञ्चदैक मन्त्राशदधिकानि योजनगतानि किञ्चिद्द्वेयोपाधिकानि परिसरेण । इह पूवगणहसपरिरत्यराशौ
 द्वेयोजनमन्त्राशदधिकानि प्रक्षिप्यापयतिः कार्यो । अथ चतुर्थोदितसंज्ञेतिदेशमाह । एवमलङ्कारादि । पर्वयत निष्कामदम्भो यावत्पदान् तययन्त-

तालीसच एगसठिभाएजोश्वणस्स एगसठिजागव एग सप्तहालेत्ता दोण्णवुण्णिश्वान्नाए श्यायामविक्रमज्जण
 तिण्णिश्वजोश्वणसयसहस्साइ पण्णरसजोश्वणसहस्साहं पचयएगूणणपण्णो जोश्वणसए किञ्चिच्चिसंसाहिए
 परिस्सकंवेण । एवं खलु एएण उधाएण निस्सममाणे चटे जावसकममाणे २ बावत्तरि २ जोश्वणाइ एगाथ

चिद्विजयापिकानि परिचेषेण । अभ्यन्तरपतीय यावरपृष्ठा ? गौतम । तयमवयवियोजनशतसंज्ञादि मस्रपञ्चाशीतियाजनशतानि एकपत्वारि-
 श द्वैत्रयस्त्रिभागयाजनस्य एकपष्टिजागस्य एक सप्तपञ्चाशित्वा द्वीपूष्पिकामागौ श्यायामविक्रमभागा प्रीक्षिच योजनशतमएश्वानि पसुञ्ज योजन
 भाग लीवपणे पाइलपणे ठे । त्रिण्णु क्षाप योजन पञ्जर पञ्जर योजन उने त्रिण्णि से उगणीच ३१५३१८ याजा काइल अचिक्करोत् परिधिपणत्तव । अ-
 भ्यन्तर बीजा सांठसानी यावत् पट्टा करवी न हे गौतम । तथासू इकार योजन सात से पञ्चानी ८९७९९ याजा उने एकतालीच एकमहोया भाग
 एक याजनना उने यसी एकपटीठे एक गग सात भागे खीइ एइया से चूर्णिंका भाग क्षाय पणे पोइलपणे छे, त्रिण्णु क्षाप याजन पञ्जर पञ्जर
 योजन उने पाच से उगलपचाच ३ १५५ ४८ याजन कांइल अचिक्करोत् परिधिपणे खर । पञ्चोरीति निवेसे इहे सपायद भीकलतो यको यम्भमा
 यावत् सकमतो जातो २ यक्का वसुन्धरि याजन ७१ एकायल एकसठिपा भाग एक याजनना उने यभी एकसठिठे भाग एक साव भागे छेदीए ए

राष्ट्रमण्डलादे तपश्चरमण्डलमिति पाठ्य सञ्जामम् २ द्वांससति २ योजनानि योजनसंख्यापदगतावीप्सात्रागसंख्यापदेष्टुपि पाठ्या तैमैकपञ्चशतम् २८
 व्यपञ्चशतं वैश्यादुभायां योजनस्य षड्दश एकपट्टिमात्रं सप्तशतित्वा एकमेकं पृष्ठिकात्रागं भेदकस्मिन्मण्डले पिएम्भवदिमभिवद्वयम् २ द्वेष्टु द्विग
 दपिबे योजनयत् परिपट्टिकानि चैयम् ९ सप्त बाणभरबलमुपक्रम्य चारुचरतीति । समिति पद्यामुपध्व्योपुष्टति । सप्तशतित्वाएयमित्यादि । मय
 पाठ्य भदल ? चण्डमण्डल किपद्यापानिकत्राण्या उपपत्तिस्तु अष्टाद्वीपो लक्ष समयोः प्रत्येकं त्रीणि योजनशतानि त्रिगदपिकात्राणि त्रिगममोचने यो

एवं एगसठिनाए कोख्यणस एगसठिनागच एग सप्तहालेत्ता एगचुगिष्याभाग एगमेगेमदले विस्कन
 धुदु अभिघहेमाण २ दोवोतीसाइ जोख्यणसयाइ परिरयत्रुहिंअभिघहेमाणे २ सख्याहिरमदले उवसक
 मिसा चारंखइ । सख्याहिरएण मते ! खदमदले कंअइस्य ख्यायामविस्कभेणं कंधंइस्य परिकेवेण प० ७
 ने० । एगजोख्यणसयसइसं छससठेजोख्यणसए ख्यायामविस्कनेण तिगिजोख्यणसयसइसाइ अठारस

नदस्तादि पशुपयस्कापवस्तुनामाद्यजनयतानि किञ्चिद्विद्योवाचिकाणि परिकेपेभ्यः एव सशब्देनापयोग निष्पुमम् अन्त्रः मायत् सकानम् २ द्वाभुस
ति ९ पात्राणि एकपञ्चाशच्च एकवष्टिभानाम् योजनस्य एक एकवष्टिज्ञानं च एकपञ्चाशद्वित्या एकच नूयिकाभाग एकैकस्मिन् भयदले विक्रज
पृष्टिनस्तिवर्द्धयन् २ द्वे द्वे विद्योपोन्नयते परिरपवृद्धिमाभिजयते २ सववाद्यमकलन मपपुष्कम्यभारं चरति । सययाद्य दादन् ! अन्त्रमकल

इवा एक बुद्धिवा भाग एहेबे साहसे लाख पक्क पोहल पबनी मुद्धि प्रतिं बपरता ए बका बिसइ बीस बमइ प्रीस यात्रन परिधिनी बहि म
वि बयाता २ बकी सबे बाहिर नू बेइनु नाइनु आअपीनें आर करइ । सब बाहिरनु हे मगधनु । बमइमानु बीसनु मोतला लोअपके पोइअपके
बतला परिधिपवे ठे । हे बीरम ! एक लाख यात्रन अजे कले सगिं पोअन एतलु लाखपके पोइअपके हे । बिसय लाख मोअन अडार इबार मोअन

जनानां पटगतानि पट्टाचिह्नानीति । श्रीविष योजनलक्षादि अष्टादशसहस्रादि श्रीविष पचदशोत्तरादि योजनगुणानि परितोषेण । अष्टोपपत्ति ।
 जवूहीपपरिची पञ्चदशपदगतपरिची प्रक्षिप्तं भवति तथाकमान । अथद्वितीय । यादिरासमित्यादि । यादिरासमन्तरं द्वितीय सहस्रलक्षमित्ययः पृष्ठेति
 प्रशालापञ्चलवेव । उत्तरमन्त्रे गीतम् । एकयाजनलक्ष पञ्चमसश्रीत्वधिकानि योजनगुणानि नवचैकपट्टिभागान् याजनस्य सप्तय एकपट्टिभाग सप्तया

जोऽष्टुणसहस्रसाह त्रिणिअपसुरसुन्नरेजोऽष्टुणसए परिस्केवण । यादिराण तरेपुठ्ठा, गो० । एगजोऽष्टुणसय
 सहस्र पचसत्तासीए जोअणसए णवयएगसठिजाएजोऽष्टुणस एगसठिजागचणगे सप्तहाउत्ता लचुणि
 आभाए आयामविस्क मेण तिसिजोयगसयसहस्रसाह अठारसजोअणसहस्रसाह पचासीइजोअष्टुणाइच
 परिस्केवेण । यादिरतच्चेणपुठ्ठा । गो । एगजोअष्टुणसयसहस्र पचअउदसुत्तरंजोऽष्टुणसए एगगजो

किपत् अ यासविक्रमाभ्या विपत् परिषेव प्रश्नः ? गीतम् । एक योजनगतसहस्र पट्टपट्टिपर्योजनगतानि आयासविक्रमाभ्यां त्रिणियाजन
 नमसहस्रादि अष्टादश याजनसहस्रादि श्रीविष पञ्चदशोत्तरादि याजनगुणानि परिष्कपेण । यादिरासमन्तरं पञ्चा । गीतम् । एकयाजनगतसहस्र
 पञ्चमसश्रीत्वधिकानि नवचैकपट्टिभागान् याजनस्य एकपट्टिभागसु एक सप्तपट्टिका भागान् आयासविक्रमाभ्याम् । श्रीवि

उने त्रिस्त्रिसे पञ्च ३ १८७ १५ याजन परिष्पिपञ्च यादिरसा सहस्र यको माहलानी उमन्तर यादिरा माहलानी पृष्ठ ॥ इ गीतम् । एक साप योजन पांचसे
 १५८७ सत्योवी योजन उने नव ८ एकसठिछा ज्ञाग एक याजनना उने वली एकसठोउ एक भाग सात भागे खेदीइ एहया ख बुखि का ज्ञाग एहलू
 सायपके पाहल पके ख त्रिस्त्रि साप याजन अठार हजार ३१८७७७ योजन उने पञ्चासी ३ १८ व्य योजन एहलू परिष्पिपके यादिरसा यकी श्रीजा
 माहलानी पृष्ठा ३ दे गीतम् । एक १ साप याजन पाचसय पट्ट ५१५ याजन उने उगलीस १९ एकसठिया भाग याजनना उने वली एकसठोउ ए

दोस्त्यः पदपूर्वोक्ताभावान् आध्यात्मविक्षम्भाभ्यां । पूर्वराशौ दूर्ध्वसति योक्तनान्येकपञ्चाशत् वैक्यपदिभागान् योजनस्य एकस्यैव युक्त्यपि
 तादृशं सप्तपात्रिंशत्स एक द्वाभनपत्नीयकतव्यः श्रीविद्याजनकतव्यः अष्टादश सङ्ख्यायि पञ्चाशोति योजनानि परिश्लेषेय, सवयाद्यनवगुणपरिधेः
 द्वेभूतेर्निगद्यपि कयाकलानोपपन्नये यथोक्तं भाग । अचनृतीय । याद्विरतलेखनिम्बादि । याद्वानृतीयं भदस्त ? यन्मृगदल पायशुदात् सयंमृगमूत्र
 त्रये सत्तरभूत्रे गौतम । एकयाजनकस्य पञ्चचतुदशातरादि याजनशतानि एकौनवित्रति वैक्यपदिभागान् याजनस्य एकपैक्यपदिभाग सप्तपात्रिंशत्वा
 पञ्चपूर्वविद्यानागान् आध्यात्मविक्षम्भाभ्यां, अत्रसुगतिस्तु द्वितीयमवदत्तराशौः द्वासप्ततियोजनाविक राशिमपत्नीय कार्या, श्रीविद्योजनलक्षानि नसदशम-
 इत्यादि अष्टपञ्चपञ्चपञ्चाशदपिकानि याजनशतानिपरिश्लेषेयम् । सप्तपत्तिस्त पूर्वराशौःशतेत्रिंशदधिकेऽपत्नीयस्याथ । अथचतस्रोविमषहलेषतिदशभा

सचपुगसाठिमाए जाअणस्स पुगसठिजागच पुग सलहाछन्ना पथ थुणस्युजाए व्यायमावस्समेण तिरिण
जाअणसयसहस्साइ सप्परसजेअण्णहस्साह सुठय पणपसुंजेअण्णमए परिस्सुंघेण ॥ एउ खलुएण्ण उवाण
पथिममाणे ष्वदे जाय सकममाण २ खाउसरि २ जोअणाइ पगायसानएगपठिजाए जोअणस्स पगमठिमा

[illegible]

च । एवंस्तुतस्यादि पश्यत । प्रविर्जं यन्त्रोपावत्पद्मात् शयनतराष्ट्रमण्डलात् तथार्थतरं सफलमिति शिष्टम् । संज्ञानम् २ द्वावसति २ योजनानि एक
 पञ्चाशत्तन्त्रोपावत्त योजनस्य एकपट्टिभागश्च सप्तधाट्टित्वा एकमेकं पृथि आन्नागमकैकस्मिन्मण्डले विष्कभयुद्धि नियद्वयम् २ ए
 पयन द्वावयवित्ययः द्वे द्वे भिन्नद्वयिके योजनशते परिरयद्वि नियद्वयम् २ द्वावयवमृदापयमित्ययः । सद्यम्प्यन्तरं मण्डलमुपसकस्य पारयसि । अथ
 मुद्रुतगतिप्रकृपणा । जयावृत्तित्यादि । पूर्ववत् भदन्त । चन्द्रः सद्यम्प्यन्तरं मण्डलमुपसकस्य पारयसि । तदा एकैकेन मुद्रुर्त्तेन कियसुवेग्रगृह्णति । भ
 गवामाह १ गौतम । पद्मयोजनसहस्राणि त्रिसप्तति च योजनानि सप्तमसतिष्व् चतुदस्यारिग्रन्थिकानि भागगतानिगृह्णति । कस्यसरकाभागादित्याह ।
 मण्डलप्रकृमात स्योन्म्यन्तरत्रयोदशभिः सहस्रैः सप्तभिद्यशैः पद्मविगत्यधिकैर्भागीभिश्चिख । विभत्यैतत्पञ्चसहस्रयोजनमादिक गतिपरिमाणमासेतव्य ।

गत्र एग सत्तदावेत्ता एगचूणिश्चात्राग एगमेगेमण्डले विस्क जयुद्दु माणं २ टादातासाद्वजाअणसुयाड्ड
 परिरयवृद्धिणिबुद्धे मोण २ सख्ख तरमण्डल उयसकमिज्ञानाचरचर्ह ७ जयाण भते । चदे सख्ख तरमण्डल
 उयसकमिज्ञा चारचर्ह । तयाण एगमेगेगमुज्ज्जेण केयइंश्चखेत्त गच्छं । गो० । पच्चजे। अणमहस्साइ तेव्वस्ररि

पट्टिभागव्ययकमसपाहित्वा पण्य चूर्दि कात्रागामापासविष्कभाभ्यां थ्रीविधयोजनयत्तसहस्राणि सप्ततियोजनसहस्राणि अष्टचपव्यपञ्चाशद्योजन
 शतानि परिद्वेपेय ॥ एव स्रयतेनोपायन प्रविशम चन्द्रः यावत्सकामन् २ द्विसप्ततिर्योजनानि एक पद्मः शच एकपट्टिभागान् योजनस्य एकपट्टि
 पटावता २ यका विर्से त्राच २ योजन २३० एतली परिधिमा बुद्धिमति पटावतो २ यको स्योन्म्यन्तर पद्मिन् माण्डलू आन्नायोर्त्ते चारकर ॥ एवं मु
 द्दुर्त्तेनो गतिद्वार करेद्वद ॥ चन्द्रमा वासदि ६२ मुद्रुर्त्ते ०६ एक मुद्रुर्त्तेना ६२१ भाग कीर्त्ते एववा २३ भाग एतर्त्ते काले पूख मण्डल करर्त्ते) विद्यारे च
 भागवन् । चन्द्रमा सवयको अन्त्यन्तर माद्विन् माण्डलू आन्नायोर्त्ते पार करइ । विद्यारे एकैक मुद्रुर्त्तं च केतलू वेगवाइ एवयो प्रमकर छइ । हे गौतम ।

कृत्र गच्छति भीतम् । पञ्चयोजनसहस्राणि सप्तसप्तति च योजनानि पट्विंशत्यंशं योजनानि प्रागगच्छति गच्छति सप्तद्वयं त्रयोदशगति सप्तद्वयः
 पादपरदात् सप्तद्विपञ्चवीसेहिं सप्तद्वि निदिष्टास्तु चित्वा पित्रस्य सप्तसप्तत्वं प्रागगच्छति नैव पुनरुच्यते । अत्रोपपत्तिः द्वितीयपञ्चन्यत्रयगच्छने
 परित्यपरिणाद्य ३१५३९८ एतद् द्वाभ्यामेकविंशत्यधिकार्यां शताभ्यां गुण्यते जात ३१५५४८८ एया त्रयोदशभिः सप्तद्वयैः सप्तभिः शतैः पञ्चविंशत्यधिक-
 वै भागे लब्धानि पञ्चवाक्यसहस्राणि सप्तसप्तत्यधिकार्यानि ५०५७ येनपट्विंशत्युक्तानि बहुः सप्तत्यधिकानि भागानां । अथनृताय । अथानृताय । अथानृताय ।
 यदा भवति ? पञ्चः अन्त्यभारतताय सप्तसप्तत्युपसक्तस्य चारचरति । तदायुक्तेन मुद्रुतेन कियतयेत्र गच्छति । गीतम् । पञ्च इदं ७४ याजगसहस्रा
 णि अष्टीति च पादनानि त्रयोदशयमानसहस्राणि श्रोत्रिण एकोनविंशत्यधिकानि भागगच्छति गच्छति सप्तद्वयः त्रयोदशगतिः सप्त १३५२५ स्मैरित्यादि पू-
 यवत् । अत्रोपपत्तिर्यथा । अत्रमयकलपरिरयः ३१५४८८ एतद् द्वाभ्यामेकविंशत्यधिकार्यां शताभ्यां गुण्यते जात ६०५३६३८८ एयां त्रयोदशगति सप्तद्वयैः
 सप्तभिः शतैः पञ्चविंशत्यधिकैः प्रागगच्छते लब्धानि पञ्चसहस्रास्त्रयोदशत्यधिकानि ५०८० त्रय त्रयोदशसहस्राणि श्रोत्रिणतायकोनविंशत्यधिकानि भागा
 नां १३३९८ ॥ अत्र चतुर्दशमकलसेवतिद्विगमात्र । एतत्कलुएएवनितादि । पूययत निष्ठाभम् चन्द्रस्तदनन्तरात् यावत्सुगुप्तान् त्रयोदशगति गच्छन्तरेण
 सहस्रं सङ्गमम् १ त्रीणि २ यात्रनानि १३५२५ पञ्चसप्तति च पञ्चपञ्चाशदधिकानि भागगच्छताप्येकस्मिन्नकले मुद्रुत गतिमभियद्वयन् २ सप्तयत्ताष्टमयद्वल

न गसः गच्छद्द मडल तरसहिंमद्वस्सेहि आवलेत्ता । जयाण मत! चदे अस्स तरतस्स मडल जात्र गच्छद्दं ।
 गो० । पञ्चजोअगसहस्साह् असीद्वचजोअगाह् तरसयभागसहस्साह् तिथिअ एगुणतीसभागसए गच्छद्दमड

भीतम् । पञ्चयात्रमसहस्राणि त्रिसप्तति योजनगच्छति सप्तसप्तति च त्रयोदशगच्छति गच्छति ॥ सप्तद्वयप्रपादगच्छतिः सप्तद्वयैः सप्तभिः पञ्चविं-
 शाद्यवसाह एव यात्रमभा त्रयोदशार जात से पञ्चवीस १३५२५ प्राग काले एववा भाग । नित्रारे से भगवन् ! चन्द्रमा अम्पन्तर त्रीदुः माहन् आत्र
 योमे चार करे पावत् तिवाः एवेक मुद्रुतेन केतन्मु येनकाह । से गीतम् । पांच ५ इकार योजन लभो योजन ८० ५ मे त्रयोदशार प्राग विंशसे सप्तवीस

मुपसृज्य चार चरति । कपमेतद्वसीयते इति चेदुच्यते । प्रतिपन्नसबल परिरययदि ह्येते त्रिशदधिके ९६० अस्याश्च त्रयोदशसहस्रादिकेन राशिना भागेदृत लब्धानि श्रीविद्योक्तानि ग्रंथेषु पण्यवतिपण्यपण्यशदधिकानि भागगतानि ३ । अथपद्यामुपूयो पृच्छति । अथावमित्यादि । यदा भन्

६३ ५५

ल, तरसहि जायतेत्ता एव खलु एणउवाएण णिस्कममाणे चदे तयाणतरात्तम दलाने तयाणतर जाय स कममाणे तिसि २ ओच्छुगाइ लसउइव पचावणे भागसए एगमेगेमदले मुक्कन्नगड स्थभिअहेमाणे २ सख्थादिर मडल उवसकमिता चारचरइ ॥ जयोण मते चदे सख्वाहिरमडल उवसकमिप्पा चारचरइ । तथाण एगमेगेण मुक्कत्तण केवइअं खेत्त गच्छइ । गो० । पञ्चजोशुणसहस्साइ एगच पणवीसजोशुणमय अउणत्तरि

ग्रनिगिशयैदित्वा । तदानीं इहगनस मनुष्यस्य सप्तवस्थारश्याजमनसुत्ते द्वाभ्याचन्निपष्टिभ्या याकमशताभ्या युवशिश्रत्यावपष्टिजागैर्धौजनस्य चन्द्रश्चतुस्समेशीग्रसागश्चति । यदा भवति । चन्द्रः अभ्यन्तरानन्तर भवत्समुपसकस्य चारचरति यायत् कियन् कृत्रगच्छति । गौतम । पच योजन सहस्राणि सममप्रतिप योजनशानि पट्त्रिंशत्त चतुर्दशानर भागशत गच्छति ॥ मडल त्रयोदशभिः सहस्रैः यावत्तदित्वा । यदाभ

जाग एतलू मादल जाइ एक याजनना १३३ २५ भाग कीख इखीराते तिर्जे इणो उपायइ निक्कलतो यक्का चन्द्रमा यावत् सक्कगतो जातो यको नि सि २ योजन व ७ने खलुस पण्णावम ५१ भाग एकैक गादलइ एतली मुद्दत गति प्रति पयारतो २ यक्का सर्वे यादिरणू ठेइलू मादलू छात्रयीने चारकरइ । तिवारं ईं प्रगवम । चन्द्रमा सर्वे यादिरणू खेइलू सोळलू छात्रयाने चारकरे । तिवारं एकैक मद्दत व केतलू सेय माइ ये गौतम । पसु ५ इअर योजन एकसा पण्ववीस ५१२५ याजन सुगवात्तर से मऊ भाग ६९९० भाग एतलो जाइ मादलू एक योजनगा सेइअर सात से पसुधीस

कुरुं गच्छति गीतम् । पञ्चमोऽङ्गसहस्रादि सप्तसप्ततिच योऽङ्गानि पटञ्चिगच्छन् ऋतुः सप्तसप्ततिचानि प्रागगच्छानि गच्छति मण्डल त्रयोदशभिः सहस्रैः
 पायसपदान् सप्तद्विगच्छन् ऋतुः सप्तसप्ततिचानि पटञ्चिगच्छन् ऋतुः सप्तसप्ततिचानि प्रागगच्छानि गच्छति मण्डल त्रयोदशभिः सहस्रैः द्वितीयचन्द्रमण्डले
 परिरयपरिसाध ३१५१८ एतद् द्वाभ्यामेकविंशत्यपिकाभ्यां घृताभ्यां गुह्यते जात ३६६५४८८ एषा त्रयोदशभिः सहस्रैः सप्तभिः ग्रहीः पञ्चविंशत्यपि-
 के भागे लब्धानि पञ्चपाञ्चसहस्रादि सप्तसप्तत्यपिकाभिः घृताभ्यां गुह्यते जात ५०३७ येषद्विगच्छन् ऋतुः सप्तसप्ततिचानि प्रागगच्छानि गच्छति मण्डल त्रयोदशभिः सहस्रैः
 यदा भवति ? चन्द्रः अन्यन्तरात्ताप सप्तसप्तत्यपिकाभिः घृताभ्यां गुह्यते जात ५०३७ येषद्विगच्छन् ऋतुः सप्तसप्ततिचानि प्रागगच्छानि गच्छति मण्डल त्रयोदशभिः सहस्रैः
 वि छद्मीतिच यावन्तानि त्रयोदशसहस्रादि त्रयोदशसहस्रादि सप्तसप्तत्यपिकाभिः घृताभ्यां गुह्यते जात ५०३७ येषद्विगच्छन् ऋतुः सप्तसप्ततिचानि प्रागगच्छानि गच्छति मण्डल त्रयोदशभिः सहस्रैः
 सप्तभिः ग्रहीः पञ्चविंशत्यपि-
 ना १३१८८ ॥ अथ ऋतुः सप्तसप्तत्यपिकाभिः घृताभ्यां गुह्यते जात ५०३७ येषद्विगच्छन् ऋतुः सप्तसप्ततिचानि प्रागगच्छानि गच्छति मण्डल त्रयोदशभिः सहस्रैः
 बहल संज्ञामन् १ श्रीवि २ यावन्तानि १३१८८ येषद्विगच्छन् ऋतुः सप्तसप्ततिचानि प्रागगच्छानि गच्छति मण्डल त्रयोदशभिः सहस्रैः

न गसः गच्छन् मण्डल तरसहिमहस्सोहि जावतेत्ता । जयाण भत! चदे स्रष्टु तरसञ्चमल जात्र गच्छई ।
 गो०। पञ्चजोषगसहस्साह स्रष्टोइवजोअणाइ तेरसपभागसहस्साह तिरियाअ एगुणतीसभागसए गच्छइमल

गीतम् । पञ्चपाञ्चसहस्रादि त्रिसप्ततिच योऽङ्गानि सप्तसप्ततिच ऋतुः सप्तसप्ततिचानि प्रागगच्छानि गच्छति मण्डल त्रयोदशभिः सहस्रैः सप्तभिः पञ्चविंशत्यपि-
 भागिगच्छन् एक यावन्तानि तेरद्विगच्छन् ऋतुः सप्तसप्ततिचानि प्रागगच्छानि गच्छति मण्डल त्रयोदशभिः सहस्रैः द्वितीयचन्द्रमण्डले
 योने चार करे यावत् तिचारे एकेव मुहुर्तेद केतन् पञ्चजोषगसहस्साह । ते गीतम् । पञ्चपाञ्चसहस्साह तिरियाअ एगुणतीसभागसए गच्छइमल

मृपाधिकारोक्त लोवाएनठिस, एहत्पिणिक गस्तस्य उपपत्तिस्तु प्राग्वत् । अथ द्वितीयं मण्डल । अथाह नित्यादि । यथा मन्त्रादि ? समयमाह्वानान्तरं द्वितीयगित्यादि । प्रज्ञाप्राग्वत् गीतम् । पञ्चयोजनसहस्राणि एकैकविंशत्यधिक योजनगत एकादश च पश्यपिणानि ज्ञागसहस्राणि गच्छसि । सबह-

मण्डलतरसहि जावछेत्ता । जयाण मत्त । आहिरतस्स पुच्छा । गो० । पचजाअणसहस्राह एगचअण्ठारसुत्तर
ओछुणसय चऊइसयपचुत्तरेभागसए गच्छइमडल तेरसहिसहस्रेहि सप्तपणवीसहसएहिछेत्ता एव खलुएएण
उत्ताएण जाव सकममाने २ तिरिया २ जोछुणाइ छुणउइव पचावणो ज्ञागसए एगमेगेमण्डले मुञ्जसगइ

नू २ चण्डस्तदन्तरागबहन्ना द्यायत् सकासन् २ श्रीविद्योक्तानि पञ्चवर्तच पचपचागद्वागद्यतः । एकेकस्मिन् सप्तकले मुद्रुसगतिमिषदुयम् २
सुवदाद्यगबहन् मुपसुच्छक्यचार चरति ॥ यदा जदस्त । अन्तरा । सयपाहमबहन् मुपसुच्छक्यचार चरति । तदा एकैकेगमुद्रुतैस किपसुत्तये गच्छ
ति ॥ गीतम् । पच याज्जनसहस्राणि एकं पच विद्योक्तमशत एकोनसप्तसि च त्रयति ज्ञागगतामि गच्छति । सबहल पयोदगभिभागसहस्रैः
सप्तत्रिंशपावच्छित्वा ॥ तदा इदमशत सनुयस्य एक त्रयद्विर्वाजगसहस्रैरुत्तिगिद्वैकत्रिंशद्विर्वाजमशतैश्चन्द्रपुस्त्यै शीघ्रमागच्छति ॥ यदा भग
दाग । पाद्यानन्तरं पुच्छा, गीतम् । पचपाज्जनसहस्राणि एकं पच एकविंशयोजनशत एकादश च पष्टिभागसहस्राणि गच्छति सबहल त्रयोदश
भिर्वावच्छित्वा ॥ यदा भगवान् । आद्यतृतीये पुच्छा, गी० १ पचपाज्जनसहस्राणि एकं पच आष्टादशोत्तरं योजनमशत चतुर्दश च पचोत्तराणि ज्ञाग

हिरणो त्रीजा नांदकान्ते पुच्छा । हे मीतन ! पाप इभार योजन एकस्रो छठार ५ १० योजन ५ नै चतुदशे पांच भाग एतस्या नांदसजाय एकस्रो
याज्जनपा तेरचकार सातसे पञ्चवीस भाग कोजइ एतया ज्ञाग कोजरीति निधे एवै सपायय पायस् सक्रमतो २ पको त्रिंशि २ योजन ५ नै छलू से
पद्यावय ज्ञाग एकैक नांदले एतलो मुद्रुन गति प्रति घटाखरो २ पको सयाम्भ्यन्तरं नादिसा नादना प्रति आसयोने चारकरे । (चन्द्राऽधिकार म

दत्ता ! बन्धुः सवन्धुसहस्रदुःखकम्पकारं भरति । तदा एकैकेन मुहूर्तेन क्षिपयत्कृष्ण गच्छति । गीतम् । पञ्चगोक्तसहस्राणि एकपपञ्चविंशत्य-
पिच यात्रागन्तमेकामसतिच नवत्यपिचानि भाग्यशानि गच्छति नवहलत्रयोदशानि भागसहस्रैः सप्तत्रिंश पावस्तुशतं पञ्चविंशत्यपिचैः श्रुते वि-
भक्त्यः । अत्रोपपत्तिः । अत्रनवहल परिरयपरिमण्ड ३१८४ ५ एतद् द्वाभ्यामेकविंशत्यपिचाम्भ्यां यताभ्यां नुस्यते काम ३०३४३६१५ एपात्रयोदशभिः स
हस्रैः सप्तभिः श्रुतेः पञ्चविंशत्यपिचैः भागैश्चते लब्धगानि ५१-५ शेषमात्रा ६८६० न स्यात्तत्र नवहलत्रयोदशपावस्तुशानि । तदा सवन्धा-
पामवहलपरवत्काले इष्टगानानां ननुप्याका मेकविंशतायोत्रसहस्रैः अष्ट १६३२५ त्रिदशविंशदपिचैः योत्रनश्रुते दम्भ्रकशु सप्तशे श्रीपूमागच्छति । अथ

स्वर्णउपमागसप्त गच्छद्दमन्तल, तरसाहजागसहस्रसेहि जात्रकुत्सा, तयाण इहगायसम् मगुम्सम्स इहनीसापु
लोश्रुगसहस्रसेहि छुठिहपगनीसिद्धिजोअगसप हि चदे चस्कृष्णामहस्रमागच्छुहं । जयाण जंते । चउंथाहि
राणनर पृच्छा गो० ! पंचजोश्रुमसहस्रसाई पगमपुक्कीवीस जोश्रुण य इक्कारसय सहिभागमहस्रसेहि चच्छुह

इतचन्तः सम्पत्तरत्नतोय नवहलनुपसकम्पकार भरति ॥ तदा एकैकस्मिन् मुहूर्ते क्षिपन् कृष्ण गच्छति । गीतम् । पञ्चगोक्तसहस्राणि पञ्चा-
तिपञ्चोक्तानि त्रयोदशमान सप्तसूत्रि श्रीविच एकानविंश भागयत गच्छति । सप्तल त्रयादशभिर्पौबन्धित्वा । एतल्लब्धेतेमापयेन निरञ्जाम

मान केहीइ १६३२५, तिवारे इहांना सनप्यने एकत्रास ३१ इकार पावन आठवे एकत्रीस ३१ ८ ३१ योत्रन एतन्ना चकी चन्नुना चयू स्वश्यउ चा
ने निचरे हीइइ । विचार हे सगवन् ! चन्नुना वाहिरत्वा चकी अन्तर नवल्लो पूढा । हे गीतम् । पंच इकार योत्रन एकवीस एकवीस ५२१ योज
न अँ इग्यारइत्रार जने साहि माय एतल्लू नाइलू नाइ एक पावनना तेरइत्रार साव से पञ्चवीस भाग कीजे एइवा भाग । त्रिवारे हे भगवन् ! बा ।

पशुपद्मशक्तिपञ्चानि जागृतानि एकैकस्मिन्महलौ मुद्रागति निवद् यम् स्वर्गस्यन्तरमहलमुपसंक्रम्य चारंवरति । उपपत्तिः पूर्वयत् । अत्र सर्वोभ्य-
न्तरसर्वकाश्चान्तरमहलस्यो द्रुष्टिपद्मप्राप्ततादृशिता, मेघमकलनेपुत्तु मा अपयवेचन्द्रप्रभामिदृशत्तुचेत्रसमासवसत्पादियु च पूर्वै प्राप्तिनदृशिता तेनात्रम-
रस्यनइति / अथमद्यत्रापिकार । तत्रादौ १। राशि । ययामहलस्यस्याप्ररूपका १ मःहलचारणे २ प्ररूपका २ अभ्यन्तरादिमयकलस्यायिनामष्टाविशते
महत्राबां परःपरमन्तरनिरूपका ३ महत्रविमानानामायासादिनिरूपका ४ महप्रमयहलामा मेकतोऽयाद्यानिरूपकां ५ तेषांमेयायासादिनिरूपका ६ मु-
द्रागतिप्रमाथनिरूपकां ७ महप्रमयहलाना पन्त्रमकलैः समन्तरानिरूपकां ८ तत्रादौ महलसर्वस्याप्ररूपकाप्रभमाइ ॥ कइयमतेहःकादि ९ कति भद-
ना ? महप्रमकलानि प्रष्टानि ? गीतम । अएनचत्रमहलानि प्रष्टानि ? अष्टाविशनेरपि महत्राया प्रतिनियतस्त्रमवलेष्टेतावत्स्त्रेयसचर-
चात् यथा तेतपु सचरत् तयानिरूपयिष्यते एतदयदेष्टविज्रागेन प्रष्टयति । अबूदीपेष्टीचे कियत् सेत्रमयगाइ कियति महप्रमकलानि प्रष्टयानि ?
गीतम । अबूदीपेष्टीचे अगीतमगीत्यपिक् यथाअमशमवगाइयात्रांतरे द्वेमचत्रमकलै प्रष्टते । अयदेष्टपुदे कियदवगाइ कियति महप्रमकलानि प्र

जंयुद्दीय २ व्युमीछजोव्युणसय चंगाहिता एत्यण देणस्कसमदला प० ? लवणेण जंत ! समुहे कवद
 व्युचंगाहिता केवईव्युणस्कसमदला प० ? गो० ! लवणेण समुहे तिखितीसेजोव्युणसए चंगाहिता एत्यणछ

तम ! सम्पू द्वाप २ छत्रीतिर्योन्नतशतान्यवगाद्य अष्टद्वन्द्वमवस्थले प्रष्टः? सखे प्र०। समष्टे कियद्वगाद्य कियन्ति नष्टप्रमदहलानि प्रष्टतानि? गीतम् । सखे समष्टे बौद्धिप्रियाणि योजनशतान्यवगाद्या यद्वन्द्वमवस्थलानि प्रष्टतानि ? यथैवम् पूर्वोपरैव, अष्टद्वीपे २ सखे समष्टे वष्ट माहवा से । हे गीतम्! सम्पू द्वीपनामा द्वापने बिये एकसौ छत्री याजन १८० योजन अष्टवगाहीम इहा ये नष्टप्रमा माहलां से ॥ सखे समष्टा हे भगवन् ! समुद्रम् बिये केतसू अष्टवगाहीनं केतला नष्टप्रमा माहला ख । हे गीतम् ! सखे समुद्रने बिये त्रिखि से त्रीस ३३० योजन ओगाहीने इहां ख नष्टप्रमा माहलां से । इहीपरै एकमसीने सम्पू द्वीपने बिये ५३० योजन अष्टवगाहीम इहा ये नष्टप्रमा माहलां से ॥ सखे समष्टा हे

संश्रयोदयानि योवत्पदात्तसहस्रैः सप्तभिः शतैः पञ्चविंशत्यधिकैः कृत्वा । अत्रोपपत्तिः । अत्रमवहले परिरयः ३१८८५ एतद्गुणस्या मेकविंशत्यधिका-
 म्यां श्रताभ्यां मुख्यते सात अर्द्धशतं एवा १३२५ एतिर्भावेन ते सप्त ५१२१ शेषं ११०६० । अथतृतीय । अथावनित्यादि । यदा भवन्त ? सर्वबाह्य
 सकलनित्यादि । प्रसंग्यावत् । नीतम् । पञ्चपावनसहस्रास्येव बाह्यादयाधिक [१३२५] योजनयत अनुदशपञ्चापिकानिभागशतानि यमुवि ।
 नवहस्तत्रयोदशभिः सहस्रैः सप्तभिः शतैः पञ्चविंशत्यधिकैः कृत्वा अत्रोपपत्तिः । अत्रमवहलेपरिरयपरिमाण ३१८२५ एतद्गुणस्या मेकविंशत्यधिकाम्यां
 श्रताभ्यां मुख्यते सात अर्द्धशतं एवा १३२५ एतिर्भावेन ते सप्त ५१२१ शेषं मागाः १४५ । अथचतुर्षोदिमकलनेवृत्तिदेशमाह । ययकलुडत्या-
 दि । एतेनापायेन पावयद्वात् पविनमाहवदे तयचंतराशेनवहलाठे तयचतर सकल १३२५ मिति याच्यं सप्तमम् २ श्रीविद्योत्रनानि ययवतिष्ण

। पञ्चदशमात्र २ सप्तश्रुतरमकल अत्रसकमिष्टा चारंवरई ८ कटुण मन्ते । णस्कसमदलो ५० ? गो० अठ
 णस्कसमदला ५० ? १ जंयद्विवेन मन्ते । दीविकेवईअं ख्योगाहिता केवदृष्टाणस्कसम दला ५० ? गो० ।

शतानि नञ्चति नकलं भयोदयानि । सहस्रैः सप्तविंशत्यधिकैः शतैः कृत्वा एवकवनेनापायेन पावरसकलम् २ श्रीविद्यात्मनानि ययनव
 तिच पञ्च पञ्चाशद्भागशतानि एवेकस्मिन् महले नष्टगतं निवहयन् २ सर्वोप्यन्तरंनकल पुपवंकम् चारवरति ३ । कति भगवन् ! नष्टत्रम-
 कलानि प्रशसति ? नीतम् । अष्टीनसप्तनवहलानि प्रशसति ? जग्गीये नदन् । द्वीवेक्षियद्विगोस्र क्षियन्तिनसप्तनवहलानि प्रशसति ? भी

प्रो ३ इवे नष्टत्रा उचिचार वदे अठ । तिर्षो ८ द्वार नवहल संख्या १ महल चार अष्ट २ महल विनागायालादि ४ महल महलने मेव
 वदी अवाचा ५ महलायालादि ६ मुष्टुलोपति ७ महलनकल मे चम्पनकल ने साचव निरूपवं ८ । तिर्षो प्रचननहल सख्याद्वार वदे अठ) केसला
 हे जनवन् ! नष्टत्रा नीकलाकह । हे नीतम् । अठ नष्टत्रा नीकलाहे । १ । जग्गीयेनापाये वदे भगवन् ! द्वीपने विवे केतम् अत्रगद्दीमे केसला न

[illegible]

सुम दलससय एसण केअइअएआथाहाए अतरे प०१ गी० टा२जाअणइ णरक्तम दलससय २ अथाहाए अतरे प०१ ४ णरक्तम रुडेण भते । केअइअ आयाम विसक्केण केअइअ पारिक्केवेण केअइअ बाहसेण प०१ गी० । गाऊअंआयामविसक्केण, त तिगणसविसस पारिक्केवेण अहुगाऊअ बाहसेण प०१ ५

द्वयोक्तमेकत्रमरुतस्य २ वादाद्यथा स्वनर प्र० ? मरुत्रमण्डल गगनम् । विषदायामविष्काभाभ्याम् क्विपत्परिक्षेपेण क्विपद्रुयाहस्येन प्रचरत ? नीनग गच्छन्मायामविष्काभाभ्याम् तत्त्रिगुणं सविशेषं परिक्षेपेण स्तुतुं गच्छन् दाहस्येन प्रचरन् । द्वीपेनन्तरस्य पयतस्य

न परस्परै र्ग नराश्रना धिमानना अस्तर आशयो पचि सुयभन्द्रणी परिमंडल मा अन्तर मर्षी (अयापाइ छानरा खइ । दिवै मरुत्र विमाननु आया
भादि दुर कइइइ । नराश्रनू विभाण इ मगवम् । कसलू सायपबे पोइलपय ठइ क्षेत्री जाइपबे खइ । हे गौतम । एक गाऊ सांयपबे पोइलपबे
खइ तेनिगुणू काळरा परिधिपबे छे, अइगुं छं आइपबेछार, ऊपपबे । इय मरुत्र महल उमे मेरु ने अयापाइर करे छे । जयद्वीपनामा हे मरु

प्रदानि ? गीतम् । लवङ्गसमुद्रे श्रीवि त्रिभुवणानि योऽनन्यथाभ्यवगाह्यान्नातरे पटुतत्रमनवद्वलानि प्रच्छन्ति ? अत्रोपसङ्गारव्याख्येनोक्तसस्यया भी
 खवनि । एवमेवसुपूनीपरेव । लवङ्गोपेद्वीये लवङ्गसमुद्रे चाष्टोक्तमनवद्वलानि भवन्ति इत्याख्यात । नकारोऽत्रागमिहः । अयमवद्वलवारणे श्रमस्त
 पचा । सङ्गमनराहत्यादि । सर्वोभ्यन्तरात् भवन्त ? नवप्रमदवद्वलात् कियत्याख्यापया सुववाह्य नवप्रमदलं प्रच्छत् ? गीतम् । पशुवर्गोत्तराणि यो-
 ननशतान्यत्रापया सुववाह्य नवप्रमदलं प्रच्छत् । इदं च सूत्र नवप्रमदात्पयपया धाद्व्य अन्पया सर्वोभ्यन्तरनवद्वलस्यापिना मन्त्रिजिदा विद्वदश्रमस्त
 प्रजा नवस्थितमनवद्वलस्येन सुववाह्यनवद्वलस्येवाप्राधान् । तेमापमयः सपञ्चः सर्वोभ्यन्तरनवप्रमदललातीयान् सुववाह्य नवप्रमदललातीय इय
 त्याश्रयापया प्रच्छत्तमिति याच्य । अथाभ्यन्तरादिमनवद्वलस्यापिना सप्तविभुते भवन्नावां परापरमन्तरमिदुपयामाह परकतइत्यादि । नवप्रमदवद्वलस्य

णस्कप्तमद्वला प०? एवामेव सुपुष्पावरेण । जयद्वीत्रे ५ छत्रेणेश्वसमुद्रे स्थूणस्कप्तमद्वलान्नवन्तिहि मरकाय॥
 २ सङ्गमनराहत्यादि । णस्कप्तमद्वलान् केत्रद्विआएश्वयाहाए सङ्गयाहिरए णस्कप्तमद्वले प०? गो० ।
 पंचदसुत्तरे जौश्रुणसए श्वयाहाए सङ्गयाहिरएणस्कप्तमद्वले प०? ३ णस्कप्तमद्वलस्य ण भते ! णस्क

अत्रनवप्रमदवद्वलानि मवन्तीत्याख्यात ॥ सर्वोभ्यन्तराद् द्व जवन्त ! नवप्रमदवद्वलात् कियत्या अवापया सर्ववाह्य नवप्रमदलं प्रच्छत् ? गो० । पचद
 शास्त्रादिबिभोत्रमशतान्यवापयासुववाह्यमनवप्रमदलं प्र०? नवप्रमदलस्य भवन् । नवप्रमदलस्य यतत् कियत्या अवापया अन्तर प्रच्छत्? गो० ।

मद्वलवार सङ्गद्वार कहे छ० । सुवऽभ्यन्तर इ भवन् । नवप्रमदा नांवलना बकी केतली अयापाह सर्वं बाहिरलु खडलु नवप्र मद्वल खे । हे गीतम् ।
 पांच स दस १० यात्रमना अम चाह पच बाहिरलु खेडलु नवप्र मद्वल ख । इये मद्वलातर द्वार कहे खे । नवप्रमदलस्ये इ भगवन् ! नवप्र मद्वलस्ये
 परस्परं एक नवप्र पकी बीजा नवप्रमद एडली केतलु अवापाह अन्तर खे । हे गीतम् । य योऽनन्य एव नवप्रमदा मरुतमे उने बीजा नवप्रमदा मद्वल

हरमण्डलगतित्तित्तायां द्वादशांगानिचि मन्त्राणां संप्रदाय बहुयुगमस्यौचित्यात् । नीतम् । पक्षुयोजनसहस्राणि द्वेच पक्षुयष्ट्यधिकयोजनशते अष्टाद-

हससाइ तिसिञ्चसीसेजीअणसए अथाहाए सञ्चाहिरए णस्कत्तमळले प० ? ६ सञ्चसुंनरेण भत्ते । णस्कत्त
मढले केवइंइंश्च आयामविस्कत्तण केवइंइंश्च परिस्कत्तेण प० ? गो० ! णवणउइंजीअणसहससाइ छञ्च च
त्ताले जाअणसए आयामविस्कत्तेण तिसिञ्चजीअणसयसहससाइ पसरसजीअणसहससाइ एगुणणवइचजी
अणाइ किञ्चिञ्चिसेसहिअइ परिस्कत्तेण प० ? सञ्चाहिरएण भत्ते ! णस्कत्तमळलेकेवइंइंश्च आयामवि
स्कत्तेण केवइंइंश्च परिस्कत्तेण प० ? गो० ! एगजीअणसयसहससं छञ्चसठंजीअणसए आयामविस्कत्तेण

त्वारिअथाअण सहस्राणि आदिअणिगानि योजनशतानि अथापया सर्वथाइं मन्त्रमण्डल प्रच्छत्त ? सर्वोभ्यन्तर प्रच्छत्त ! मन्त्रमण्डल कियदाया
मविष्मत्ताभ्यां कियत्परिचयेच प्रच्छत्त ? नीतम् । मत्त मवत्ति याजनसहस्राणि पठच चत्वारिगानि योजनशतानि आयामविष्मत्ताभ्याम् । धीविप
योजनशतसहस्राणि पढइययोजनसहस्राणि एकोजनवत्तिचपाजनानि किञ्चिद्विगेषापिक्कानि परिकेवेचप्रच्छत्त सर्वथाइं मढत्त ! मन्त्रमण्डल
कियदायामविष्मत्ताभ्यां कियत् परिचयेच प्रच्छत्त ? नीतम् । यत्तं योजनशतमहस्र पट्चपयगानि योजनशतानि आयामविष्मत्ताभ्याम् आदिअण

त्र मढत्त च (इये मढत्तायामादि द्वार कईं चइ । सवाम्भ्यन्तर पयिलू इ जगवन् । मन्त्रमण्डल केतलू लायपण पोइलपणे छे केतलो परिधि
पणे छे । हे नीतम् । मवोणुं इअार याजन केवे चालीस ८८३४० याजन एतलू लायपण पोइलपणे त्रिस्त्रिंसाय योजन पठरइअार योजन अने म-
आसी ८८ योजन काइअ अधिमेता परिधिचइले । सम आपरिलू हे गणवन् ! मन्त्र मढत्त केतलू लायपणे पोइल पणे छे, केतलो परिधिपण छे ।
हे नीतम् । एव ताव योजन अने अवे चात्ति ६६० योजन एतलू लायपणे पोइलपणे छे, त्रिस्त्रिं लाय योजन अठार इअार त्रिस्त्रिं से पञ्चर ३१८३१५

[illegible]

जयद्विधिं नने । दीव मन्त्रस्सपद्ययस्स केव्हंश्चाए अथाहाए सव्वप्पत्तरे णस्सत्तमदले प०१ गो० । षो
 ध्यालीसजोअण नहस्साहं झुठयथीस जोअणसए अथाहाए सव्वप्पत्तरे णस्सत्तमदले प०१ जयद्विधिं नने ।
 दीये मन्त्रस्सपद्ययस्स केव्हंश्चाए अथाहाए सव्वप्पत्तरे णस्सत्तमदले प०१ गो० । पणयालीमजोअणस

क्विपत्या आवापया सुत्रोप्यन्तरं नष्टजनवहस्य प्रश्नः ? यौतन । चतुर्बत्वारिणानि योत्सजसुहृत्सावि आष्टपु विशाणि पाञ्चनप्रतानि आवापया सर्वो
 ऽन्तरं नष्टजनवहस्य प्रश्नः ? अन्व द्वीपे प्रवन् । द्वीपे नष्टरस्य पूर्वतम्य क्विपत्या आवापया नष्टजनवहस्य प्रश्नः ? यौतन । पूर्वतम्य

बन् ह्रीपनें यिर्वे नरुगवतनें कतली खवापाहु छ स्तर सर्वोम्यत्तर पहिलू नखन नाइलछें उ मीतन। बाभाभास ४४ इज र उनें खाहुवे बास ४४८२०
वात्रन एतली खवापाइ सर्वोम्यत्तर पहिलू नखन नाइलछें। अन्हीपनाला हे भयबन्। ह्रीपनें बिदे नेरपबेतनन कोतली आवाथाइ जलारे सव
बाहिरलू खइलू नखन नाइल छें। हे मीतन। पब भासीस ७। इबार बिबि छे मीस ४५ इइ० योजन एतली खवाथाइ सबे बाहिरलू खइलू नख

लब्धानि ५२५ गेप १८२६३ गागा एतायती सर्वोभ्यस्तरमबहले ऽपि सिद्धादीना द्वादशाष्टाका सुपूर्तगतिः । अथ व्याप्तमसत्रमसहले सुपूर्त गति
 पृथुति । जयाशनि २१६० त्पादि । यदा भद्रत् । नचत्र मधु याद्य मबहलमपसुक्रम्य चारचरति । तदा एकैकेनसुपूर्त न किपत्तेनत्र गच्छति । अ
 थाप्ये कवचन मागत् । गीतम । पञ्चयाजमसहस्रादि श्रीबिबेकोलविशत्यधिकानि योजनानि पाहगयतागसहस्रादि श्रीखय पञ्चपष्ट्यधिकानि
 भागजानि गच्छति । मबहलमेकविशत्या प्रागसहस्रै नवभिष पष्ट्यधिकैः श्रुते दित्वावति । अत्रापपतिः अत्रमबहलेपरिचिः ३१८३५ अथ त्रिभिः
 भूतपष्ट्यधिकैः श्रुतेः ३६० गुस्यते जात ११६८२ ६०५ अस्त्य राश्वरेकविशत्या सहस्रै नवभिः श्रुतेः पष्ट्यधिकैः भागेन साध्यानि ५३६८ योजनानि श्रेय
 १६३६५ भागाः एतायतीसवयाद्ये गचत्रमबहले मृगशीय० नूतिना मशाना मचत्रायां सुपूर्त गतिः सक्तातायत सर्वोभ्यस्तरमबहलमबहलयति ना मय
 २१८३० प्राका सुपूर्त गतिः । अथ नचत्रतारकाणामवस्थितमबहलमकत्वेन प्रतिनियतगतिक्त्वेनवाऽवग्रिष्टेप पट्पुमबहलेप मसूत गतिपरिधान दुःकर

सल एक्कीशीसाएजागसहस्सेहि णवहिअ सठेहिसएहिअेसा, जयाण मते! गरुक्ते ससुत्राहिरममलं उयसक
 मिप्पा चारचरइ तथाण एगमेगेण मुक्कत्तेण केवहस्य खेस गच्छइं । गो० ! पञ्चजोशुणसहस्साइ तियाशुएगू
 णवीसेजोताणसए सोलसयमागसहस्से तियाशुपणठे भागसए गच्छइमल एक्कीवीसाए मागसहस्सेहि णय

इत्यादि द्वय त्रिपष्ठिपागगते गच्छति मल्ल एकविशत्यामागसहस्रै नवभिषपष्ट्यागतैः स्थित्या । यदा भगवन् ! मचत्र सययाद्य मल्लमपसुक्रम
 म्यचारचरति । तदा एकैकेन सुपूर्तेन किपत्तेनत्रगच्छति । गीतम । पञ्चयाजममहस्रादिश्रीखय एकोलविशानि योजनगतानि श्रेयगयभागसहस्रादि

श्रीच २१ चकार मयसे साठि भाग कीजे एइवा भाग । सिवारि हे भगवन् । मचत्र सब बाहिरलो खेबलो गाइलू प्याअपीने चारकरे । सिवारि एकेक
 सुपूर्त इ केतलो सेन जाइ । हे गीतम । पाच इमार यावन त्रिणि से उगबीच ५३१९ योजन ५ने सोलइमार गाग त्रिणि से पांचसठि १६३६५ भाग

शुद्धनागसहस्रादि द्वेष विपक्ष्यधिके प्रागगते गच्छति । सवदलनेष्विषाया प्रागसहस्री भवभिदपक्ष्यधिके गतेः द्विस्त्यादिति । अत्रोपपत्ति इह महत्तम
महत्तमनामयबोतपटिमुद्रुर्गः एकस्यच मुद्रुत्तस्य सप्तपञ्चापिकत्रियतनागार्गं श्रीविश्वतामि सप्तोत्तराखीति धृष्ट ३०७ अथच मन्त्रायां मुद्रुत्त भागोगत्य
यनरेभायपियते । इदानीमेतदनुषारेण मुद्रुत्त गतिवि त्यते तत्र रात्रिदिवत्रिगमुद्रुर्ग ३० ३६७ तेषु उपरितना एकोनत्रिगमुद्रुर्ग प्रविष्यन्त आ
ताएकीनयपटिमुद्रुर्गना । तताः भवर्कनार्थे विभिः द्रुतिः सप्तपञ्चाधिकैः गुह्यित्वा उपरितनानि क्रोडिशतानि सप्तसहस्राणि प्रविष्यते आत्मान्येकविंशति-
इत्यादि भवशतानि पञ्चापिकानि २९५० अपं प्रतिमहत्तमपरिचं खेवकराणि तत्र सयौष्यतरमहत्तमपरिचिः ३१५०८८ अपच योजनमासकाराणि नो
मासदेग राजिना मन्त्रार्थे विभि मप्तपञ्चाधिकैः द्रुतिः ३८७ गुह्यते जात ११५६३५६३ अपस रात्रौ रेकविंशत्यामहस्रीः नयभिः द्रुतिः पञ्चाधिके प्रोनेत्रते

तिगिजोअणसयसहस्साइ अठारसजोअणसहस्साइ तिसिख्यपणरसुत्तरेजोअणसए परिस्केवेण प० १ ७ ज
योग मते ! नस्क्ते सद्यम्प तरमदल उत्रसकमिप्ताचारचरइ । तयाण एगमेगेगमुज्जत्तेण केअइंअ खेत्त गच्छइं
गो० । पचजोअणसहस्साइ दोसिख्यपणठेजोअणसए अठारसयज्जागसहस्से देगिअत्तेअठेजागसए गच्छइंम

नयतसइत्यादि अष्टावगच याजन सइत्यादि २ क्रोडिच पञ्चदशोत्तरादि योजनशतानि परिकेपण ५०१ । पदा भगयन् । मन्त्र सर्वोप्यत्तरमन्त्र
समुपसम्पन्नार्थं वरति, तदा एवेकेन मुद्रुर्गेन विषय् केवपण्वति । नीतम । पञ्चयाजनसइत्यादि द्वेष पचपट्टियोजनगते अष्टावगच जागम

योगन एतसा परिचिपदे च) इहां महत्तम तनवपटि धृष्ट मुद्रुर्ग ७ने एक मुद्रुत्त नो ३६७ भाग कीजे सुइवा ३०७ भाग सुतलव आत्ते एइ मन्त्रल संपु
च फरत्ते (इवे मुद्रुत्त गति द्वार कइते । विचारि वे भगवन् ! मन्त्र सर्वोप्यंतरपट्टिन् मन्त्र आशपीने चारकरेइ, तिचारि एवेक मुद्रुत्त च नेतन्ने दोत्र
आइ वे गीधम । पोच इचार विने पावसति ५२५३ योजन ७ने अठारवज्जाग भाग विने त्रेषुति १८२६३ भाग एतन्ने मन्त्रलआइ एक योजनना एक

तृतीये कृत्तिका चतुर्थे रोहिणी चित्रा च पञ्चमे विशाख । यष्टे अश्लेषा च षष्ठमे ज्येष्ठा अष्टमे मृगशिरः आर्द्रा पुनः अश्लेषो मूलो बुधस्तथ पूर्यायादोत्तराषाढ
मौढे हारे अम्यन्तरतो द्वे द्वे बाह्यत इति एव स्य स्वमन्त्रमन्त्रसमष्टशपरिध्यनुसारेण प्रागुक्तरीत्या द्वितीयादीनामपि मन्त्रमण्डलानां
मुद्रूर्तगतिः परिभाषनीया । उक्ता प्रतिमन्त्रमन्त्रादौना याजमात्मिका मन्त्रूर्तगतिः अचतेषामेव प्रतिमन्त्रमन्त्र भागात्मिका मुद्रूर्तगतिः प्रत्ययति ।
एगमेनेह चित्वादि । एवेकेन भगवन् ? मुद्रूर्तेन मन्त्रः कियति भागशतानि गच्छति । गौतम ! यद्यन्मन्त्रमन्त्रमुपसकस्य चार्थरति । तस्मात्तस्य मन्त्र
स्य सम्बन्धिनः परिहृयेस्य समदशशतान्यष्टपष्टिमागैरपि कानि गच्छति । मन्त्रमन्त्रमन्त्रपरिहृयेपमेकेन सत्केषाष्टनयत्याच गतेः त्रितया विजज्य इयमत्र
भावना इहमयमसवन्त्रमन्त्रमन्त्रालो निरूपणीय सत्वनन्तर तदनुसारेण मुद्रूर्तगतिपरिमाण भावनीय । तत्रमन्त्रमन्त्रानिरूपणायमिदं त्रैराशिक
परिसमष्टगभिः अते रष्टपष्ट्यापि कै सक्तस्युगवर्ति निरटमन्त्रे य द्रष्टव्यापचयात् पूणमन्त्रे य द्रष्टव्यापचयानि त्रिगदपि कानि रात्रिदिवातो कल्पन्ते ततो
द्वाभ्या मन्त्रमन्त्राभ्या मन्त्रेनमन्त्रेनेतिमात्रः कतिरात्रिदिवानिसम्यन्ते रात्रिययस्यापमा १७८ । १६७० । २ । अत्रान्येन राशना द्विकलचयेन मन्त्ररागे
गेष्वन जातानि षट्त्रिगुणानि षट्त्रिगुणानि ३६६० तेषामाद्याशना भागद्वय सत्र्याद्वे रात्रिदिवे शेषेतिष्टति पञ्चविंशत्यधिकश्वन १२४ तत्रैकस्मिन्
रात्रिदिवि त्रिगुणमूना इति । तस्य त्रिगुणगुणेन जातानि समस्त्रिगुणानि त्रिगुणानि ३७२० तेषां समदशभिः गतेः अष्टपष्ट्यापि कै ज्ञाने पुने एवमे

२ महलपरिकेयस सन्नरस २ झुठठेभोगसए गच्छुह मरुल समयसहसेण झुठ.णउईणस्य सएहिक्खो
एगमेगेण भन ! मुञ्जसण सरिण केवहुआ भागसयाहुं गच्छुह गो० । जजमरुलउयसकमिहावारचरहु

शो एतैरेवमपि संपूर्णैरप्यन्तः क्विपस्तिभाग्यतानि गच्छति । गीतम् । यद्यन्मयदल मपयदुक्तम्यपार वरति, तस्य २ मकलपरिचयस्य समुदय प्रपुप

વિવેક હોઈ જગ્યાસ્થાન વિવેક સ્થાનના ૩ પદ્ધતિના ચન્દ્ર મહાલને વિષ ઝાઝાઈ ૮ મહાત્મ મહાલ મેલાસહ (દુર્ગે) માનવિક મુદ્દતે ગતિ બહે જી । જે મગ વન્ । એક મુદ્દતે ચન્દ્રના કોવલપી ભાગલાઈ મળલની પરિપિના । જે ગીતમ । જેમ મહાલ આમયોને વારકરહ તેતે મહાલની પરિપિના સત્

मति तत्कारणतु नलनरपरिहानं कर्तुं ननुवसकस्यना वन्प्रमरवलेषु समवतार प्रक्रमार । एतानि भवन्तापी ननुवसपडका-
 ने कतिपु वन्प्रमरवलेषुसमवतारि अतप्रजंति । वन्प्रमरवला साधारणसमवतारिनिक्कानीत्ययः । गीतनाटुसु वन्प्रमरवलेषु समव-
 तरन्ति । तथाया । प्रयमेवन्प्रमरवले प्रवमगसमवतारि वारकेसुवारिचामनवन्वितवारिचाम सर्वेषां स्फोटिकाका वन्प्रुपीये म्प्रोत्पत्तिव्यवयोचनयत
 सवनाष्टीय नवडलप्रवत नात् तृतीयैवन्प्रमरवले द्वितीय एतेन हे वन्प्रुपीय पठेसकवे भाविनि वन्प्रमरवले तृतीय तत्रैव भाविनिवसने वतुये अट
 नेवन्प्रम रगनेवत् एकादशसमस पन्वदशेऽष्टम वेवाविनुद्वितीयादीनि सप्त वन्प्रमयकस्यानि ननुवेविरचितानि तत्र प्रयमे वन्प्रमरवले द्वादशमव
 वावि । तथाया । अत्रिनिदुबकोपनिष्टा वतभिदव् पूर्वमाद्रपरा रेवती अश्विनी मरकी पूर्ववत्पुनी उत्तराश्विनी स्थातिथ द्वितीये पुनयसु मपाय

दिश्व सठेहि सपुहि लेप्ता ८ एपुण जते । अठणस्कसुम ठा कइहि वंदम ठलेहिं समोश्चरति गो० । अठहिं
 वंदम ठलेहिं समोश्चरति त० पठमवंदम ठले तईए छठे सप्तमे अठमे दसमे इक्कारसमे पखरसमेचदम ठले
 एगमेगेण मते । मुक्कत्तेण वंदे केवइआइ भागमुयाइ गक्कइ गो० । अजमठलंतवसकमिप्पो वारचरइ । तस्स

र्वाविच पयव'धुनागस्यतानि नष्कति नडस एकवियस्या आगसइले मैत्रप्रिचवत्पायते: विद्या, एतेन मदल । अटनचत्रमडशानि कतिजियन्त्र
 मदले नतनवरन्ति गी० । अटानिदुबकोपकते: समवतरन्ति, ४ तथाया प्रयमे वन्प्रमरवले तृतीयैयटुमसने अटनेवयये एकादशे पन्वदशे वन्प्रमर
 एगत् नडलवाइ एक १ मावमना एकवाच इयार नवसे वादि भाग कीचइ एइवा भाग (इमे नडन मदल ने वन्प्र मदल साव निहपव कइ
 ठे । एइ मगवन् । आठ नडवर्नी नडल केतला वन्प्रमापी नडल साचे मेकाइइ । हे गीमन । आठ वन्प्र नडलवाचे मेकाडे । तेजेडा पडिला वन्प्र
 नडल ने विच पडिले नडन नडल प्रीचो वावमाने विचे कीचो आठमाने विचे पांचको वयमाने

[illegible]

तस्य २ मङ्गलपरिष्केत्रस्य शु।ठारस्य तोसे जागसपु गच्छुई मङ्गल समयसहस्रेण अठ।णउईएअसएहिलेहा

सिद्धतागम्यताजियच्छते । बदसभनसबले रसुनवत्यापशतैःक्षित्वा, एकैकेनभः । मुहूर्तेनसूर्य क्षियन्तिप्रागशतानि गच्छति ॥ भौतम । यद्यन्म ठल मप

र से उनें छवछवि भाग काइ एकइ मुहूनेइ कठलमी परिधि एका लाय छेनें अछाणू सोए बेदीए एइवा भाग एकेके मुहूनेइ । ई अगवन् ।

टीमुमुसौ ततः छेपक्षेक्षराश्वोरमुक्षेमापवर्तना जाताः छेद्रो राश्रिकयोविमिश्रितः छेद्रकृत्तिद्रिष्टते एकविगत्यधिके श्लागत मद्रुगस्यैव विगत्यधिकं
 गतद्रुपभागा स्वयाविधितः २ एतावताः काश्चन द्वे छेदगलपरिपूर्वैश्चरति । किमक्त प्रवर्ति । एतावताकाक्षेन परिपूर्णमेकमल्लचद्रुपरति
 तदेव चद्रमल्लसकाल २ प्ररूपका । अत्रैतदनुसरिच मुद्रुत गतिः । तच्चयेद्वेरात्रिविधे ते मुद्रुग करणार्थे त्रि शता गुण्यते जाताः पट्टिमुद्रुता
 १० नप २३ रितनयाद्वयाः छेप जाताः द्वापट्टिः एर्धावतकोभावे शताभ्या मेकविशत्यधिकाम्या गुण्यते गुणयित्वा यापरितमो
 श्रयोविशतिः प्रविष्यते २२१ जातानि चयोदशचद्रुकाचि सप्तगतानि पचविशत्यधिकंताति । एतदेकमल्लकागतमुद्रुत मस्केकविगत्यधिकगतद्रुपभा
 गातां परिमाच सतस्त्रैरागिजवरण यदि चयोदशानिः सद्रुः सप्तानिः गतैः पञ्चविशत्यधिकैरेकविशत्यधिकगतद्रुपभागानां मल्लप्रागा एकगतमद्रु
 मद्रुगयतिगतानि कस्य ते ततयुक्तेन मुद्रुर्न न । कश्चभमचे राश्रिभ्रमस्यापना १३२५] १ ८२० [१ इहाद्यारागिमुद्रुर्न गतैचविशत्यधिकगतद्रुपभागरूप
 सतःमयण मार्धमस्योराश्रिकलचका द्वाभ्या शताभ्या एकविशत्यधिकाम्या गुण्यते जाते द्वेगते एकविशत्यधिके २२१ ताभ्या गजो रागिर्गुण्यने जाता
 द्वेकोत्प्रीद्विचत्वारिंशक्षराः पचर्पाष्टमद्रुकास्यद्वौशतानि १४२५० ० तेषाभ्रपादशानिः सद्रुः सप्तानिः गतैः पचविशत्यधिकैर्गोत्रियते क्षत्र्यानि
 मद्रुगयतान्यष्टपट्ट्यधिकानि १५८ एतावता भागान् यत्रतत्रवा मल्ल चद्रोमद्रुर्न न गच्छति । अपगधः । इहाद्यायिगत्या मघत्रैः स्वगत्या स्वस्वका
 मपरिमाणेन कृगा यायत्तुत्र वच्या व्याप्यमान सभाष्यते ता देकगद्रुमल्लमुपकल्प्यते । एतावद्युपम खमेयद्वितीयमद्रुमल्ल द्वितीयाष्टाविशति
 मद्रुगयतमद्रुगयतिमनित्येवममाच बुद्धिपरिकल्पितमेव मल्ल छेदोछातव्यः एकलक्षपरिपूर्कानि चाष्टगयतिगतानि कयनेतस्यास्यतिरिति
 चेदुच्यते । इहचित्रिपानि मल्लत्राचि, तद्यथा समक्षेभ्रम्यदुक्षेप्राचि द्वात्रयोत्राचिच इहयावन् प्रमाच छेत्रमपारात्रेव गम्यने सूर्येव तात्रत्
 प्रमाणं चंद्रेण चरयोग यानितकृत्राचि गच्छति ततो छत्रिनी कृत्तित्रा मगशिर पुण्या मघा पूषकाश्लुनी इस्तचिभ्राध्यनुराधा मूल पूर्वोवाक्षाचलि
 तथायानि छदगहाराचमनितस्य क्षेत्रस्य चंद्रेणचरयोगमनुवते ताभ्यद् क्षेत्रास्यद्रुमद्रु प्रमाच कृत्र यपाताभ्यद् क्षेत्राकोति छद्रुत्यतिभावात् तानिच
 पट् । तद्यथा । मन्त्रिचर्च भरवी आर्द्रां अर्सेया स्वातिर्लक्षेहेति । तथाद्वितीयमद्रुमस्य सद्रुग्यदे चार्द्धेनित्यम् । ४ छद्देअर्द्धेनाधिके क्षेत्रमक्षीराचमनित्य

ज्ञातः उपरितमा रात्रिस्थोविग्रहानि सप्तोत्तरादि ३०३ केदः रात्रिष्ठाविग्रहानि सप्तपट्यधिकानि ३६७ ताम्रप्रागतमेकरात्रि दिवमेकस्यच रात्रि दिवस्ये
 कानत्रिग्रमुद्भूताः एकस्यचमुद्भूतस्य सप्तपट्यधिकविग्रहभागाना त्रीविग्रहानि सप्तोत्तरादि १ २९ ३०३ । इदानीमेतदनुसारेणमुद्भूतगतिपरिमात्र

३६०

चिन्त्यते तत्ररात्रिदिवे त्रिग्रमुद्भूतो ३० तपु उपरितमाएकाग्रमश्रिग्रमुद्भूतोः प्रक्षिप्यते जाता एकोनपष्टिसुद्भूताना सतः सासप्तसु नाये त्रिभिःशतैः
 सप्तपट्यधिके भूस्थस्य गुणयित्वाचोपरितमानि त्रीणि शतानि सप्तोत्तरादि प्रक्षिप्यन्ते जातान्येकविग्रहसिखइत्यादि मयशतानि पट्यधिकानि ३९६६०
 ततश्चैरात्रिक यदिमुद्भूतगणमसप्तपट्यधिकविग्रहभागानामेकविग्रहत्या सइच्छैः सप्तभिःशतैः पट्यधिके रेकशतसइच्छमपुनमवतिशतानि सप्तइलभागाना
 स्रप्यते ततएकेन मुद्भूतेनकिलभावाच्चे । रात्रिग्रयस्यापना २१६६० १८८८०० १ । अत्राद्यो रात्रि मुद्भूतगतसप्तपट्यधिकविग्रहभागरूप सप्तोऽन्त्यापि-
 रात्रि स्थिभिःशतैः सप्तपट्यधिकै भूस्थते जातानि त्रीस्येवग्रहानि सप्तपट्यधिकानि ३६७ तैमप्यो रात्रि गुणयते जाताद्यतस्यः काटयो द्वेसके पञ्चय-
 तिःसइत्यादि पटग्रहानि ४०८८६६०० तेषामाद्येन रात्रिमा एकविग्रहसिखइत्यादि मयशतानि सप्तपट्यधिकानि इत्येवसुपेय प्रागा त्रिपते सप्तान्यपुटादश-
 ग्रहानि पञ्चत्रिग्रहपिकानि १८३५ एतावता भागाश्चसप्तप्रतिमुद्भूते गच्छति । इदंश्च प्रागतस्य गतिविचारश्च चन्द्रादिग्रहस्य यथासुत गतिशीलस्ये सप्त-
 याक्रम । तथाहि । सूर्यस्या नक्षत्रादि ग्रीग्रहानि मयल्लस्योत्पन्नागीकृतस्य पञ्चानि श्रद्धचिकापुटादशग्रहभागानामेकस्मिन्मुद्भूते व्याक्रमणात तेभ्यो
 सन्वगतपः सूर्योः एकैकस्मिन् सद्भूते चि श्रद्धचिकापुटादशभागानामाक्रमयात तस्य चन्द्रानन्दगतप एकैकस्मिन्मुद्भूते अपट्यधिकमसदशप्रागागा-

तस्य २ मल्लपरिके ग्रहस अठारसपणतीसे प्रागसपु गच्छुड मल्लसयमहस्सेग अठानगर्हणश्च सपहितेना ॥

न । एकैकन मुद्भूतेन नक्षत्रादि कियन्ति भागग्रहानि गच्छति । गौतम । यद्यन्मल्लमपसक्रम्यचार चरन्ति, तस्य २ मल्लपरिकपस्य अष्टादश
 ४ पूर्वभाद्रपद ५ चतुर्भाद्रपद ६ रेवती ७ अश्विनी ८ भरणी ९ पूर्वफाल्गुनी १० चतुर्भाद्रपद ११ स्वाति १२ मीने सावर्त्ते पुनंजम् १ मघा २ श्री

द्वयधीयतइति २६दुष्यते प्रैरागिहकरका क्षयादि । पठ्यामुहूर्त रेकश्चतस्रहस्रमष्टाभवतिशतानि भवइ तभागानां तस्यते ततः यकोनमुहूर्तैर्न कतिभागान्
मज्जातरे । रात्रिश्रयस्यापना १० । १०८०० । १ अत्रात्यत्र रात्रिना एककलपचक्रन मध्यसराश्रगेयत्र जात सतावाचेय एकोनगुणित तदेवभवतीति वचनात्
तवसास्याटोन्नराग्निना षष्टिसप्तद्वेनभागो द्विपते सख्याम्यष्टादशशतानि त्रिश्रयपिकानि १०८० एतावती भागान् मयइलस्य सूर्ययैकेन मुहूर्तेन गच्छति ।
एव नचरात्रा नागतिका गति प्रमपकाइ । युगनेचनित्यादि । प्रमसूत्रमुग्न । उन्नरसूत्रे तु गौतम ! यदादास्मीयमास्मीयप्रसिन्नियतमभइलसमुप-
सन्नस्य चारंवरति तस्यतमास्मीयस्य भवइलस्य सम्बन्धिनः परिपेपदिदे रष्टादशजाययतानि पञ्चत्रिश्रदपिकानि गच्छति भवइल श्रवसइल्लेकाष्टमव
त्याच ग्रहेऽष्टित्वा, इहापि प्रवमतोभवइलकाऽतो निरूपकीय सातस्तदनुसारेणैव मुहूर्तगतिपरिमाचज्जावना तत्रभवइलकाशप्रभाषित्वायां इदमेवा-
गिबं यदागदशनिः ग्रहेः पञ्चत्रिश्रदपिकैः सकलपुगवति निरूपेभवकले द्वितीयाष्टाधिश्रतिमचत्रायेकयातु पूर्वमभइलैरित्यप । अष्टादशशतानि त्रिश्र-
दपिकानि रात्रिदिवानां तस्य ते तताष्टाभ्यामनुमयइलकाभ्यामेवेन परिपूर्वेन सकलनेति प्रावः, किलभातरे । १८३५ । १२३० । २
अत्रात्येन्नराग्निना मध्यराश्रगेयत्र जातानि षट्त्रिंश्रशतानि १६६० ततश्चाद्यान्नराग्निना १८३५ श्रवणेन प्रागइल्ल लब्धमेन्नरात्रि विदे १
द्यायादि तिएल्लष्टादशशतानि पञ्चत्रिंश्रत्यपिकानि १८३५ तता मुहूर्तानयनाचनेतानि त्रिश्रशतानुवस्यते जातानि चतुःपञ्चाश्रमइल्ल चतुःशतानि प-
ञ्चाश्रदपिकानि १५५० तेषामष्टादशनिः इतिः पञ्चत्रिंश्रदपिकेज्जगेइते सख्याएकोनत्रिश्रमुहूर्ताः २८ ततः श्रेयष्टेष्टादशराश्रयोः पञ्चकेनापवत ना

एगमेगेण नते ! मन्नासेण नस्कते केअइअ इ नागसयाह गच्छुइ । गो० जंजमडले उअसकामिला चारअरइ

सुक्रम्यचार भवति । तस्य तस्यमद्वयस्य अष्टादशानि क्रियाणि भागशतानि गच्छति । सकलत गतसहस्रे एतान्वयस्याभवति । श्रित्वा, भगव
सूय मरुतसनी परिपिना सेतलाधो भाव आह । हे गौतम । येसं मयइल आश्रयीने चारकरइ, तते मरुतसनी परिपिनां कडार से पीय भागआइ, २
मरुतसनी परिपि एव साव अने अठावू बाइ'छेदीय एइया भाग (विश्व पक्षि) ना कलं चार मयत्र अविपिज १ अकव ९ पमिदा ३ अतमिजव

यति, तत एवपूर्वविदेहप्रकाशका दक्षिणपूर्वस्या भरताविशेषापेक्षयोदयमासादयति अपरविदेहप्रकाशकात्पर्यतोत्तरस्याभैरावतादिषु त्रापेक्षयोदयमा
सादयति । अत्रैवास्यादिद्विग्वयवहारो भेदतो बोध्यः । अस्यापि प्ररतादिनामा स्वस्वसूयैवदिशिः पूर्वदिशस्वेवाग्नेयादिबोध्यवहारानुपपत्तेरि
ति । एवमप्रकृते भगवानाह ? इतैत्यव्ययमस्ययममात्रे तेन हेमीतम । इत्यनेन यथास्व प्रस्रयसि तथैवेत्यर्थः । अमेनच सूयस्य तिर्पेगदिश गतिर
त्ता । ननु तत्परवीदञ्जआश्रयइत्यादि भाषास्तस्वस्याभादूर्ध्वनाप्यथ स्तेन येमस्यते सूयः पश्चिमसमुद्रं प्रविश्य पातालोम गत्वा पुनः पूर्वप्रसुद्रे रुदेतो-
त्पादि । तस्मात् निपिद्विमिति । अथ सूत्रकृद्व्यन्यगीरवभयादतिदेशयाक्यमाह । यथा, पञ्चमश्रुते प्रययेरुद्वेग्वे तथा प्रवितव्य । क्षिपस्वयत्तमि-
त्ताह । यावत् खेवत्विमस्रप्यिक्कीनेवत्यिमुमप्यिक्की श्रवणिएष हत्यकासे पश्यतेइति सूत्र । अथाण भते ? अनुदीयेदीवे याद्विषमुद्विषाम भवइ तथाच
उत्तररुद्वेदिवसे भवइ अयाचउत्तररुद्वेदिवसे भवइ तथाच अनुदीवेदीवे सन्दरस पश्वयस परत्यिमपश्वत्यिमेव राव भवइ इतः गाअमा ? अयाच अ-
मुदीवेदीवे द्वादिक्ते दिवसे आवारां भवइ अयाच भते ? अनुदीवेदीवे सन्दरस पश्वयस पुरत्यिमखदिवसे भवइ तथाच पश्वत्यिमेखदिवसि भ
वइ । अयाच पश्वत्यिमख दिवस भवइ । अयाच अनुदीवेदीवे सन्दरस उत्तररुद्विक्ते राई भवइ । इता ? गोअमा । अयाच अनुदीवेदीवे सन्द-
रस पुरत्यिमख दिवसे आच राई भवइ । अयाच भते ? अनुदीवेदीवे द्वादिक्ते शक्कोसए अक्षारसममुने दिवसे भवइ । तथाच उत्तररुद्वेदिवसे
अक्षारसममुने दिवसे भवइ । अयाच उत्तररुद्वेदिवसे अक्षारसममुने प्रवइ । तथाच अनुदीवेदीवे सन्दरस पश्वत्यिमपश्वत्यिमेव जडक्षिप्ता दुवा

हणमागच्छति दान्तिगपहुणम गच्छ पहुणउदीणमागच्छति पहुणउदीगमगच्छउदीगपाहुणमागच्छति हता

चिखे (दिगन्तर) आगच्छत १ प्राचीनदक्षिणमूर्ध्वत्यदक्षिणप्राचीनमगच्छतः २ दक्षिणप्रतीचीन मूर्ध्वत्यप्राचीनोमूठीचीन भागच्छतः ३ प्राचीनोमोदो
हे भगवन् । मूर्ध्वत इ मध्यमवहसनिपरिधि खेतला सो प्रागआह । हे गौतम । अर्धे मण्डल आसयीने चारुदे तेते मण्डलानी परिधिना अठारसे पा
त्रीस भाग आह, मण्डलानी परिधि एक साय अष्टाबुसे भागे अदीह एइया भाग ४ अब्बु द्वीपनामा हे भगवन् । द्वीपने विपे मूये उत्तर पूर्वइ हेग

माकगवात् पदास्तु ब्रह्मणस्कादिभित्तिमावता नियतपतिका स्तेन भतेषां मरुत्तवादिभित्तिमापि गतिप्ररूपका तारकाबाभयवस्थितमस्तकात्वा च-
 न्नादिभिः उच्यमानावचिन्तनाद्य मरुत्तवादिप्ररूपकाकृता । सम्यति सूयस्योद्गमनास्तमये अचिन्तय ब्रह्मोनिष्पन्नाभिविष्टुद्गुया विप्रतिपन्ना स्तेन
 तद्विप्रतिपत्तिनयाकृतं मरुत्तवाह । अद्भुतीवेचनित्यादि । अद्भुताये भवन् ? द्वीपे द्वीपूयैः जम्बूद्वीपे द्वयारेवजावात् उदीचीनप्राचीम उदगेवोदीचीम
 उदीचीनचतुर्द्वीप्याऽऽसक्तत्वात् प्राचीमत्र प्राच्याः प्रत्यासक्तत्वादुदीचीनप्राचीन आश्वसार्यैर्द्विप्रमस्ययः दिगन्तर सेनदिगवेद्ययोस्तत्पूर्वस्याभीयागकोवे
 इत्यत्र । अत्रमास्तत्वात् अस्तम्यै द्वितीया उद्भूत्य पूर्वविदेशापद्योदयप्राप्य प्राचीनदीपवेदिगन्तरे प्राङ्मुखित्वासागानेयकावेत्यत्रः आगच्छतः
 क्रमवैवाजं पातयन्त्यः । इहोद्गमनस्तमयत्र द्रष्टृशक्तविवक्षयाऽवसेय । तथाहि । पयामद्भुत्स्यीतीत्यातां ते तयोक्तदय व्यवहरति, पेयातु दृ-
 श्योन्मावद्भुत्स्यी तीक्ष्णस्तयोस्तमय व्यवहरतीत्यनियतामुद्गयास्तमयाविति । अत्र काबुपाठात् प्रमोचनत्वयः तताप्रस्ताविद्धेआपेक्षया प्राग्दक्षिः
 कस्यामुद्भूत्य इतिव्यप्रताप्यानामस्तुत स्तत्रापि द्वास्तमतीच्या मपरविदेशापद्योद्भूत्य प्रतीचीनोदीचीने वाप्यव्यक्तावे आगच्छत स्तत्रापिच वाप्यव्याभे-
 रान्नादिये त्रापेरुपाद्भुत्स्योदीचीनप्रतीचीन इशानकोवे आगच्छतः, एव सासाप्यतः सूयपोक्तदयविविधियोगतः पुनरेवं यदेकःसूर्यः आग्नेयकोवे उद्भू-
 तति तत्राद्भुतचरतादानि नेत्रदक्षिणदिक्पर्वतीनि दोत्रादि प्रक श्रयति । तदा, परापिवाप्यव्यक्तावे उद्भूतो मेराकनरदिगप्राचीनोत्तरावतादीनि दोत्रादि
 प्रकाशयति । भारतश्च सूर्यो मरुत्तवस्थ्याध्यमन् मेखनकावे उद्भूतः मरुत्तवस्तु पेशास्यामुद्भूतः । एरावतस्तु पेशास्यामुद्भूतः पूर्वविदेशान् प्रकाश-
 य-

अयद्भुतीयम मते ! दीप्य सूरिस्थ । उदीचपाङ्गणमुगन्त पाङ्गणदाहिणमागच्छति पाङ्गणद्रीहिणमुगन्तदाहिणवा

पर्वविज्ञान भावग्रन्थानि गन्त ति । मरुत्तवस्तमयस्तै रष्टानवत्याऽवगतीरितत्वा । जम्बूद्वीपे भगवन् । द्वीपे सूर्यो उदीचीनप्राचीनउद्भूत्य प्राचीनद
 र्वाहले कृतिका १ चार्च राहवा १ चित्रा २ पौषमे विषवा १ खट्वे उरुराष्या १ शतमे खेष्टा १ आठमे ० ते मन्त्र नृगदिर १ जाद्वी २ पुष्य
 १ ममेया ४ मूल ५ हस्त ६ पूर्वोवाह ७ उत्तरावाह ८ तिषा पूर्वोव हा उत्तरावाहाना मेवे तारा मरुत्तवाहाना मेवे उने चेने वाचिरेह इतो वन्त्य) एवेक ।

समष्टि । तयाचं जाव मन्दरस पशवयस उतरदादिषेचं दावन्तरपथं। कनसमर्थसि घोसाच पठने । समष्टि पक्रियणे दीयद् । जयाचं । जयाचं
मते ० जमुदीयेदीये मन्दरस पुरिषमेव एषधेय सव उचारेअकव जायपविधयो भयद् । एव जहासमएव अभिलायोमविउं यासाच सहा आयलि
आएवि भाविआयो अयोपाबूविपोवैववि अवेवयि मुपुतेवयि अहोरोतेवयि परकेवयि उकवेयि एएचि सवयसि अहासमपरस अभिला
यो तहाभाविअत्तो । जयाच मते ? जमुदीये २ हेमन्ताच पठनेसमष्टि पक्रियणज्ज अहेययासाचं अभिलायो तहेय हेमन्ताचयि गिरिहाचयि भाविअग्रो
जाव उतर० एव एयुतिस्त्रिवि यतेसि तीस आशावगा भाविअद्वा । जयाच मते ? जमुदीये २ मन्दरस दाहिअहुं पधमे अयसे पक्रियणज्ज । तयाचं
उतराहुं यि पठने अयसे पक्रियणज्ज । जहा समष्टि अभिलावा तहेव अयसेववि भाविअग्रो जाय अकन्तरपक्काकदसमयसि पठने अपएव पक्रियसे
भयद् । अहो अयसेव अत्रिलायो तहा सवधुरववि प्राविअत्तो अएवयि वाससएवयि दाससइसेवयि दाससपसइसेवयि पुण्वगेवयि पुठवेववि
मुक्रियणगेवयि मुक्रियवयि एवपुट्ये २ तुहिय २ अकळे २ अयये २ पूहूये २ उप्पले २ पठने २ पल्ले २ अत्यच्चिसरे २ असए २ पउएअ २ पउएअर
वृत्तिएअ २ मीसपहेलिएअ २ पल्लिउयमेववि सानरोयमववि भाविअत्तो । जयाच मते । जमुदीयेदीये दाहिअहुं पठमा ठेमव्विबी पक्रियणज्ज । स
पाच उतराहे यि पठमा ठेमव्विबी पक्रियणज्ज । तयाच उतराहे पठमा । तयाच जमुदीयेदीये मन्दरस पठवयस पुरिषमपधिरियमेव खेवरियउं
मव्विबी खेवरिय ठेमव्विबीअवठिएव तपकाले पकृते । समखाउंयो । जहा समखाउंयो जहा ठेमव्विबीए
आजावउं भविउं । एव कस्वप्पिबीयवि प्राविअत्ताति । अयव्विआत्ता । अयोक्कवेअत्रियागानुसारेव विवसरान्त्रियिमागमाह । यहा भगवन् ० जमु
द्वीयेदीये मरुतो दविआहुं दविअभागे दिवसो भवति तदातराहुं पि दिवसो भवति एकस्ससूयस्मै कदिशि मसहणचारे उपरस्स सूयस्स तत्समूखीणां
यामेवा उपरस्सां दिशि मरुतलचारसम्भवात् । इह यद्यापि दविआहुं तपातराहुं इत्थुत्त तथापि दविअभागे उतरभागेवेति योज्य । अट्टशसुस आग
मात्रापत्थात्, यतो यदि दविआहुं उतराहुं च समग्रएव दिवसः स्यात्तदा कप पूर्वणा उपरेखच रात्रिः स्यादिति वक्तुं युज्येत अहं तु यद्यप्येन सर्वज्ञेन
स गृहीतस्यात्, इतद्य दविआहुं विगधेन दविआविमागमात्रमयसेप । मत्सह तदाच जमुदीयेदीये मन्दरसपर्वतस्य पूर्वस्यामपरस्यां च रात्रि मयसि

तममुत्तु। राइ भवइ इता ? मोझमा ! जयाच भते ? जनुदीवेदीवे जाम युयालसमुत्तु। राइ भवइ । जयाच भते ? जनुदीवेदीवे मग्दरस पु-
 रियमच उकोसए अछारसमुत्तु दिवसे प्रवइ । जाम । तयाच जनुदीवेदीव उतरदाहिच जाम राइ भवइ जयाच भत ? जनुदीवेदीवे दाहिचहु
 अछारसमुत्तुनाकरे दिवसे भवइ तयाच उतर० अछार० भवइ तयाच जनुदीवेदीवे मग्दरस
 रियमेच सातिरेगपुवाकसमुत्तु। राइ भवइ । इत्ता ? माझमा ! जयाच जनुदीवेदीवे जाम राइ भवइ । जयाच भते ? जनुदीवेदीवे मग्दरस पु-
 रियमच अछारसमुत्तुनाकरे दिवसभवइ तयाच पहरियए । जयाच पहरियमच तयाच जनुदीवेदीवे मग्दरस उतरदाहिच साहेगा युयालस-
 मुत्तु। राइ भवइ । एवएतेकनेउमारेअव उतरसमुत्तुनेदिवस उतरसमुत्तु। राइ मगरसमुत्तुनाकरे दिवसे सातिरेगपुवाकसमुत्तु। राइ भवइ
 पुने दिवसे आदसमुत्तु। राइ मगरसमुत्तुनाकरे दिवसे सातिरेगपुवाकसमुत्तु। राइ भवइ मगरसमुत्तुनाकरे दिवसे सातिरेगपुवाकसमुत्तु। राइ
 इवे मारेगपुवाकसमुत्तु। राइ आदसमुत्तुनेदिवसे सालसमुत्तु। राइ आदसमुत्तुनाकरे दिवसे सातिरेगपुवाकसमुत्तु। राइ भवइ मगरसमुत्तुनाकरे दिवसे
 उतरसमुत्तु। राइ मगरसमुत्तुनाकरे दिवसे सातिरेगपुवाकसमुत्तु। राइ भवइ मगरसमुत्तुनाकरे दिवसे सातिरेगपुवाकसमुत्तु। राइ भवइ मगरसमुत्तुनाकरे दिवसे
 तयाच उतरहुँ । जयाच उतरहुँ । तयाच जनुदीवेदीव मग्दरस पुरियमच त्यमेच उकोसिछा अछारसमुत्तु। राइ भवइ । इत्ता ? माझ-
 मा ! एवेकचहरियमच जाम राइ भवइ । जयाच भते ? जनुदीवेदीवे मग्दरसमुत्तुने दिवसे भवइ । तयाच पहरियमे-
 च । जयाच पहरियनेचवि । तयाच जनुदीवेदीवे मग्दरस उतरदाहिच उकोसिछा अछारसमुत्तु। राइ भवइ । इत्ता ? गोझमा जाम राइ
 प्रवइ । जयाच भते ? जनुदीवेदीवे दाहिचहुँ जामच पढन समए पढियमच । तयाच उतरहुँ बिवासाच पढने ममएपढियमच । जयाच उतरहुँ
 माजाच पढने समए पढियमच । जयाच जनुदीवेदीवे मग्दरसपुवाकसमुत्तु पुरियमच त्यमेच मगरसपुरियमच जामच पढने समए पढि-
 यमच । इत्ता मोझमा ! जयाच भते ? जनुदीवेदीवे दाहिचहुँ जामच पढियमच । तयाच जाम पढियमच । जयाच भते ! जनुदीवेदीवे
 मग्दरस पुरियमच जामच पढने समए पढियमच । तयाच पढियनेच बिवासाच पढने समए । जयाच पढियनेच जामच पढने

सतीकस्यापि नृपेयाभावात् इत्येव काङ्क्षा प्रसङ्गे कृते सगवाभाह । इत्या । नोऽन्येत्यादि । यदा ऋग्वेदीयेदीये दक्षिणाहं दिवसो यावद्वाग्निर्मेवतीत्य प्र
 णुद्यारक्षीय । संवत्परावृत्त्या दिवसरात्रिभिर्ज्ञान पट्टकाह । यदा भवति । ऋग्वेदीये प मरुतस्य पवतस्य पूर्वैश्चदिवसो प्रवति तदा पश्चिमायासपि दिवसो
 भवति प्रागुक्तपुनरेव यदा अपचिमायां दिवसस्तदा मेरोरक्षिणोत्तरयो रात्रिः । प्रसवूत्रचेतत् इता भीष्मत्यादि । उत्तरसूत्र सयैव रुक्मः सामान्यतो दिवस
 रात्रिभिर्भागः । संप्रति तमेव विक्षिप्यतस्माह । यदा भवति । ऋग्वेदीयेदीये दक्षिणाहं संक्ष्वकोऽष्टादश मुहूर्तो दिवसा भवेतीत्यादिव सूत्र प्रायोभिगदसिद्ध
 तथापि किञ्चित् तद्गत्यादि गतलिख्यते । इह किमपूर्वस्य चतुरश्रीत्यधिकं मन्त्रज्ञायत भवति, तत्र किञ्चिज्ज्ञान्द्वीपमध्ये पञ्चपटिमन्त्रानि भवति एको
 नविंशत्यधिकं यत् तेषां सप्तसप्तमुहूर्तमध्ये भवति तत्र सर्वाभ्य तरेभ्यस्ते यदा पूर्णो भवति तदा षाडशमुहूर्तो दिवसा ज्ञयति कथं यदा सर्ववाद्यो
 भवते पूर्णो भवति तदा सर्वत्रपम्यो षाडशमुहूर्तो दिवसो भवति ततश्च द्वितीयमन्त्रादारस्य प्रतिमन्त्रस्य षाडशो मुहूर्तैः कथयिमागम्यां दिनस्य चतुर्
 श्यश्रीत्यधिकं यतमभ्यस्तते षट्मुहूर्तो यदेव इत्येवमष्टादश मुहूर्तो दिवसो भवति । अतएव षाडशमुहूर्तो रात्रिर्भवेति त्रिगम्भुर्तत्त्वाद्देवोरात्रस्य ।
 अठारममुहूर्ताश्चरन्ति । यदा सर्वोभ्य तारमन्त्रात्ततरे नष्टले पूर्वो प्रवति तदा मुहूर्ते कथयिमागम्यपक्षीनो ऽष्टादशमुहूर्तो दिवसो भवति स्रवाष्टा
 दशमुहूर्तो दिवसादनन्तरो ऽष्टादशमुहूर्तो भन्तरवति व्यपदिष्टः सोतिरेना बुवास्तममुहूर्तारावति । तदा षाडशो मुहूर्तैः कथयिमागम्या भयिका षाडश
 मुहूर्तो रात्रिर्भवति यावता भामेन दिन शीपते तावता रात्रिर्भवति त्रिगम्भुर्तत्त्वाद्देवोरात्रस्येति । एवमित्युपसंहारे एतेना भन
 रोक्तं नोपायेन । अथाह भते ऋग्वेदीये दीये दक्षिणाहं इत्यननेत्यर्थः । अकारेऽयत्ति । दिनभान प्रक्रीकाये । तदेवदस्येति । स्रवरवेत्यादि । तत्र
 भर्वाभ्यतारमन्त्रादारम्येऽत्रिगम्भुर्तत्त्वाद्देवोरात्रस्येति । यदा सूर्ये स्रवास्तदशमुहूर्तो दिवसो प्रवति पूर्वोऽष्टादशमुहूर्तोऽत्र रात्रिरिति स्रवरसमुहूर्ताश्च
 तरन्ति । मुहूर्तैः कथयिमागम्यपक्षीनसप्तदशमुहूर्त प्रज्ञाको दिवसो ऽप्यष्टितीयारास्य षात्रिगतमन्त्राहं भवति । एवमन्तरत्वनम्यत्राप्युक्त । अति
 रेवमेवममुहूर्तापरावति । मुहूर्तैः कथयिमागम्येन सोतिरेकत्वं एव सर्वत्रकोलचमुहूर्तैर्दिवसति द्वितीयादारस्यैः कथयितमन्त्रेऽप्येवमुहूर्तो दिवसो भवति
 पञ्चमममुहूर्ते दिवसेति । द्विगवति तमन्त्राहं यत् ताने सूर्ये चोदममुहूर्ते दिवसेति । इति मस्युत्तरमन्त्रमेवमेवमेव देवसमुहूर्ते दिवसेति । अत्र द्विपञ्चाश

दुर्भरजतमेमदसे नारमसमुन्नेदिवसेनि । प्रग्रीत्यपि ब्रशतमेमदसे सवदाष्टे पृथ । कालापिकारादिदमाह । अयाह भते ! अबुद्धीवेदीये दाद्विष
 द्वेषाद्यामिन्त्यादि । वासवमिति । बहुभासप्रमावर्णकालस्य सवधि प्रथम आशुः समयः सवःप्रतिद्यते सपद्यतेभयतीत्यर्थे । तदात्तराद्वैपियपावा
 प्रथमः समयः समया भवति समकालनेयत्येवद्विषाद्वैततराद्वैतसूययोवारभावात् यथावात्तराद्वैतवर्णकालस्य प्रथमः समयः तदा ज्युद्धीयेदीये महरस्य
 पयतस्य पूर्वोपरयोर्द्विषोरनतरपुरस्कृते समयं आनतरा निष्कवपाने दक्षिणाद्वैतप्रथमतयापेक्षया सचालीतोपि स्यादतस्माद् । पुरस्कृत पुरोयता । ज
 विष्यन्निर्वाच्यैः समयः प्रतीत तत्र पदप्रथम कस्य पारयो उत्तमत्र तथाप्रमत्तरपद्यातकृते समये पूर्वोपरविदेवप्राप्रथममयापेक्षया यो आनतरः प्रथो
 तकृताऽनीतः समयः सतप्रद्विषात्तरया वर्णकालप्रथमसमया प्रवर्तीति । इह यस्मिन् समये दक्षिणाद्वैततराद्वैत वर्णकालस्य प्रथमः समयः तदनन्तरे
 अद्येनने द्वितीयेसमये पूर्वोपरिमयो वर्णकां प्रथमः समयो भवतीत्येतावन्मात्रोक्तावपि यस्मिन् समये पूयपद्यिमयाः वर्णकालस्य प्रथमः समयो
 भवति ततोऽनन्तरं पद्याद्गाविनि समयदक्षिणोत्तराद्वयोः वर्णकालस्य प्रथमः समयोभवतीतिगम्यते । सरिकमथमस्योपादानं गृह्यते । इहक्रमोत्
 क्रमाभ्यां अभिहितोर्थः प्रपचितज्ञानमाशिश्यावांनतिसुनिधितो भवति सतस्तेवानमथइत्येतदुक्तमित्यदीय । एव ज्ञानममथममित्यादि । यद्य यथा
 समयेन वर्णकालप्रतिज्ञायां प्रकृतव्यः । सर्वैष । अयाह भते ! अबुद्धीवेदीये दाद्विषद्वैतयासाह पठमाश्रावनिष्प्रापश्चिद्वज्जह । तयाह उत्तराद्वैतयासाह
 पठमाश्रावलिप्ता पठिवज्जह । अयाह उत्तराद्वैतयासाह पाठमाश्रावलिप्ता पठिवज्जह । तयाह जमुद्धीवेदीये महरसमपद्यमम पुरत्यिमपद्यममेव अथ
 तरपुररक्तसमयसिवासाह पठमाश्रावलिप्ता । पठिवज्जह । गोअमा ! अयाह जमुद्धीवेदीये दाद्विषद्वैतयासाह पठमाश्रावलिप्तापश्चिद्वज्जह तद्वैतयासाह
 पठिवज्जह । अयाह मते ! अबुद्धीवेदीये महरसमपद्यमम पुरत्यिममेव यासाह पठमाश्रावलिप्ता पठिवज्जह । तयाहं पद्यत्यिममेवविवाभाह पठमा
 श्रावलिप्तापुपठिवज्जह । अयाह पद्यत्यिममेव पठमाश्रावलिप्ता पठिवज्जह तयाह जमुद्धीवेदीये महरसमपद्यमम उत्तराद्विषाह अणतरपद्याहसममपसि
 वासाहं पठमाश्रावलिप्ता पठिवज्जह । इता योअमत्यादि । तदेवोदारवीयमित्यर्थः । एव आनमाद्यादिवेद्यपि आद्यलिङ्गाद्यपस्तुप्राग्यत ।
 तेनतावति । शीतकालचतुर्मासानां गिम्ह र्वेति प्रोक्तावां चतुर्मासानां पठमेवपठेति दक्षिणापन आयवादिख्यात् सुवधरस्यजगद्वित्यति । युगपच

ममरमरमास एप्रच पुनेन मदेत्यतिदेभकरद्यान् यगसापि दृष्टिषाक्षरयो पूषसमये प्रतिपत्तिः प्रामपरयो सुतद्वनतरे पुरोवति निमनये प्रतिपत्ति ।
स्वीतिफररन् माववववुपविद्वय बालवकरवे अभीडकररगे मङ्गुत्यपठमसमए भुगरसखाद्विआदादि १ इत्यस्याः गाथाया व्याख्याने सर्वेभरते
देरवते महाविदेइयुव भावबामासुदुलपते रुप्रपते प्रतिपदितियो बालवकरवे व्यभिलिकचत्रेप्रचमसमयेयुगसादिविजानीहीतीदंभावनानाकरछेय ।
यता स्वीतिफररसूत्रकर्ता व्याचार्यो वासव्यः एवमगवत्यादिदुभ्रादद्यास्तु मासुरवाचमामुयतइति मन्विचिबुभित युक्त्यानुक्त्यस्तु युगपप्रतिपत्ति
ममये संभावयानः । त्रयादि । अत्येकाशविसेसा मूरपभावे हुमि नायव्या इतिवचनानुपदि पूर्वैचारविशेषकालविशेषप्रतिपत्ति दक्षिणोत्तरयाराया
ममये प्रागपरयो रुतरममये तदिं दक्षिणोत्तरप्रतिपत्तिममये पूर्वकालस्यापयसाच याच्य पूर्वोपरविदेवापेक्षयास्त्येव तदितिचे मूययोदीक्षेचरख
अपरंवाच मूयदुप याच्य पयो धारविशेषा द्विविधानप्रतिपत्तिममयापचयोत्तरममये पूर्वोपरयोः कालविशेषप्रतिपत्तिरित्यादिको ज्ञूयान् परवचभाय
काय इत्यतं ममगेन । पुस्वगेकविहसि । पूर्वोङ्गुत्तरयोत्तरममयाच्य पुस्वगेविति पूर्वोपूर्वोङ्गमेव चतुरयोत्तरममयाच्य पुस्वगेविति पूर्वोपूर्वोङ्गमेव
चित्तुत्तरात्तरं स्यान् भवति चतुर्भयस्यपिक्त बाळयतमतिभे स्थाने भवतीति । पठनीटुमप्यिचीति अवसपिस्थाः प्रचमाविभागः प्रथमास्यवसुपिचो
प्रवाचं भते ? दादिबट्टे पठनीटुं वत्पिचोपद्विकज्जइ । तयाचउत्तरदु वि इत्यादि ख्यत । अवर रौधत्विटुसुपिचो नैवासरपुसपिचो । कुतइत्याइ ।
अवस्थितः ववथा एवस्यद्रुपसत्रकालः ममः । इमममङ्गुइआयुप्सिति । अप मंस्तुतापिकारमुपसहरजाइ । इवेसाजबूदीयइत्यादि । इत्येवा ए
मतराभस्यत्रया बट्टीपमज्जसि रायदीपस यथावस्थितस्यद्रुपनिरुपिक्का धन्यपमृति सस्यामस्मिन्नपगेइत्ययः पुत्रेच विमत्तिव्यन्ययः प्राकृतत्वात्

गो० । अहा पचमसपुठमउहेसे आवजेवत्यिहसप्यिणी अथठिएण तस्यकाले प० ? समणाउसे । इस्सेसा

बीमजुद्रस्य उदीचीनप्राचीनमानपचमः ४ इत गीतम । यथा पचमममने प्रचमं उहेसा यावत नैवास्त्युत्सुपिचो, अवस्थितस्यत्रकालः ममः १ २ अ

मदीवे रुयीने पूष दक्षिण अग्निबाधे आयगे, पूर्वे महा विदेइमो उपेक्षाइ पूष दक्षिण अग्निबाधे रुगीनए दक्षिण पक्षिण नैरति कावे व्यावने,

सूयप्रज्ञसिः स्याद्विकारमलियदुपदुतियलूना भवत्तस्यस्यादीनो भवाम सूयंप्रज्ञस्यादि नद्यायन्यापेक्षया सरोपलो न समाप्ता भवति । अथचन्द्रयस्तस्य प्रज्ञमाह । अनुदीवेयमित्यादि । अनुदीपे भवत्त । द्वीपे चन्द्रायदीपीनमासीसदिग्माने लुप्त्य प्राप्तीभद्विचिद्विग्माने आगच्छतः इत्यादि यथासूरव लब्धता तथाचन्द्रवत्त्वता । यथावाशरीऽन्नगम्य, पञ्चमशतस्य दशने लुप्त्य शरी चन्द्रमासि । क्षियरपयैत मन्त्रप्राप्तमित्याह । यावदवस्थितस्तत्रकालः प्रज्ञतः ? इहममह । इह्यायुसम्भूति स्मत्राप्युपसंजिहीर्षराह । इहैसाहत्यादि । व्यास्य मपूववत् । परसूयप्रज्ञसिस्थानेचन्द्रमप्रज्ञसिर्याप्या । यत्तेपो

जयद्वीपपण्डी सुरपण्डी वल्लभसमासेन सम्मन्त्राजवर्द्ध । दीधे चविमा उदीगपार्द्धणमुग्ग
छपाहुणदाहिणमागच्छति," अहा सुरवत्तस्सया जहा पचमसयस्स दसमेउहेसे जात्र छवठिएण तत्यकाले

नच । इत्यया जम्बूद्वीपप्रसृतिः, सूयप्रसृतिस्तु सुगार्गम सजाता भवति ॥ जम्बूद्वीपे जगवन् । द्वीपशब्दना । उदीचीन प्राचीन उद्धृत्य प्राचीनश्चि
 त्वागच्छतः । यथा सूयवत्त्वयता यथा पञ्चमशानस्य दशमर्द्धे माघवत्स्थितस्तत्रकाशः प्रसृत्य । इत्यया जम्बूद्वीपप्रसृतिस्तत्र प्र

भरतसेवत्री उपजाइ वसिष्ठ पवित्र नैरति कोवें जगिनें पवित्र कसरे यायकख आचमइ, पवित्र मडा विदेइनी अपड़ाइ पवित्र कसरे याय कसें जगिनें कर
सर पूयइ आचमै, एखतादि क्षेत्रनी उपेकाइ करीमें हे गौतम । तिमल जिन पांचमाश्रतकमे जिये पदिले रुहे गइ कइयू खे । तिस कहियू, तियारें
उहाँयावि वर्षाकालना प्रथम समय इनअस्तु अयमश्रया यग से भरत ऐरयतें बुइने माइ। विदेहें पखितिमज आबया, एक स्थभावपगइ यावतू मुखप
धिम मइ। विदेहक्षेत्र मे विप उरसप्यिकी अत्रमय्यिकी मयी अयस्थिन एक स्वरूप तिहा कालखइ ॥ छही ममया आउपावंतो । एतलें एइ जपूहुपीप
ममहीनामइ उवान सूर्यापिकार रूप धुय प्रछसीगा यस्तु अपिचार मे मम गइ स क्षेपइ करी मपूस याइ । अहूरीपमासा हे ममयन् । ह्रीपनें पियइ
चन्द्रगा इयात कोवें जगिनें अग्निकावइ आय मे इत्यादि जिन सयना मकष्यया निगल सयें न खवा, जिन कहे खे पापमा गत कनें दगसे छ

ય્યાતિષ્ઠિ પર્વા ચારવિગોષાઃ સવરમરવિશિષ્ઠાઃ પ્રવર્તેતેતિહતિ । તદ્ગ્રેહપ્રસમાદ્ । ક્ષતેર્લભતેદત્યાદિ । તત્રજનસન્નપ્તુ નબોનાસન્ન કિમુજ્ઞ યત્યતિ સમ્પ્રધારશ્ચ
 રત્ન પાવતાકાલાનમ્ । મિશ્રિત આરભ્યાનરાવાહાનશ્ચપર્યેત મહુતિ તાપ્રમાલોનાહપ્રોમાશઃ । યદિકા અન્નસ્પર્શશ્ચજનકાસપરિવર્તેતામિપ્પલ શ્ચુપ્પચારનો
 નાભોપિ નવત્ર સ્વ દ્વારજનુકો નવત્રસમ્પ્રસારઃ । સ્વદ્યા યુગસમ્પ્રસારઃ । પશુસમ્પ્રસારાત્મકયુગે તદેવદેગમ્ભો વસ્ત્રમાલ્યજ્ઞશ્ચ યાન્દ્રાદિયુગપૂરકત્વાદિયુગ-
 નમ્પ્રસારઃ પ્રમાણં પરિનાલં દિક્ષકાદીનાં તેનોપસન્નિતો વશ્યમાકયેવ નવત્રસમ્પ્રસારાદિઃ પ્રમાણમવાસરઃ । સયુજ સસવાનાં વશ્યમાકયસ્વરૂપાણાં પ્રમા-

પ૦? સમગાર્ણસો? ફક્તેમાજશૂદ્ધીત્રપક્ષી ચદપગ્મસ્તી યત્યુસમાસેણ સમ્પ્રત્તા મન્નદ્ધ ॥ ક્ષદ્ધજ મત્ત । સવરચ્છુરા
 પ૦? ગી૦ ! પંચસયદ્ધરા પ૦? તં૦ નરકસ્તસચ્છરે ૧ જુગસચ્છરે ૨ પમોણસચ્છરે ૩ લક્ષ્મણસચ્છરે ૪

જ્ઞતિઃ કલમમાસન સ્વાસઃ નકલિત ॥ કિયન્તાઃ ! મદન્તા ! સવરમરાઃ પ્રશ્નમાઃ ? ગીતમ ! પશુસચ્છરસરાઃ । જ્ઞગઃ ? તટપાનનજસચ્છરમર ૧ યુગસચ્છ
 દ્વયદ્ કલ્પુ । તત્રજન જાજવા યાવત્ પ્રવલ્લિન યુજ તપા તિહા નાદા વિદેદ્ સ્વકાસ જ્ઞદ્ । છાદા અપલ્પ । આહવાલ્તા યુગલ યુજ જનુદ્વાપ મક્રમા
 ન નદ્ સ્વર્ગિ જન્નુપિકાર રૂપ જન્ન પ્રશ્નપ્તા સ્વર્ગમનદ્ વસ્તુ અપિકાર્ણે સ્વાસદ્ સ્વયેકરી સપૂજશ્ચાદ્ ચિત્તારે મરતલેન્ને યુગલત્તદ્ દિવસ દૂદ્
 તિત્તારે પલ્પ પવિન જદ્ધા વિદેદેરાત્ર દૂદ્ધ ડાલે તિદ્ધાં દિલ્લસપ્પુદ્ધ તિત્તારે જ્ઞદ્ધાં રાત્રિ જ્ઞદ્ધા વિત્તારે મરત પુરેકલદ્ સચ્છરો ૧૮ મુદ્ધાત્તનો દિયમપુદ્ધ તિ-
 ત્તારે પૂદ્ધ પવિન વિદેદે ૧૨ મુદ્ધાત્તનોરાત્રિ ડાલે જ્ઞદ્ધા અપમ્ય રાત્રિજિત્તારે રત્તકટો દિલ્લસદ્ધન જ્ઞદ્ધા મરત પુરેલ્લે ડાલે જ્ઞદ્ધા વિદેદે દિલ્લસાગ રાત્રિ-
 માન મરોવ જાવતુ તિમ જેદ્ધા સ્વર્ગકાલનો પ્રથમ સ્વપ્ન દૂદ્ધ જેવે પાલ સવરમર ક્ષદ્ધેલે જોતલા જે મગલ્લ । સવરમરલ્લે જે ગીતમ । પાલ સવરસરજ
 દ્ધા તેલેદ્ધા નવત્ર સવરમર ૧ યુગસચ્છરમર ૨ પ્રમાણ સવરમર ૩ જન્નના અમિલિત પ્રમુખ ૪૮ અઠાત્તોલે નવત્ર જોતલે કાર્ણે ભાગલો રહેલે ત પ્રમાણ
 સવરમર કદ્ધોદ્ધ સ્વચ્છર ૪ ક્રુનોલ્લ સચ્છર ૫ મક્રજ સવરમર જે મગલ્લ । જોતલ્લ જેવેલે કદ્ધો, જે ખીસલ । જાર જેવલેલે કદ્ધો તેલેલો

मत्तया लक्षसुखरसरः पायता काक्षि गनैरुरो नसत्रमेक मयवा द्वादशापि राशोन प्रक्तं मयनैरुमस्वस्वरइति लीमनिरुक्तमक्षत्वाः उपेतपानो-साए ।
 वरकनइत्यादि । नचत्रसुखरसरो भगयन् ? कतिविधः प्रकृतः । गीतन । द्वादशविधः प्रकृतः । तद्यथा भाद्रपद' आदिभिः याथरपदीन् का
 ति कादिसपइ द्वादश आयादः । अपभाषाः । इहकः ममस्तनचत्रवागपर्वो द्वादशभिर्गुणैर्गो गपत्रसुखरसरः तथा पनद्यायसुखरसस्य पूरणा द्वार
 ग्रमस्तनचत्रवागपर्वोयाः यास्तनभाद्रपदादिनामान स्तप्यवयवे समुन्नायापकारात् नचत्रमस्वस्वरः तत आयाद्विद्वादशविधा गणत्रसुखरसरः, याद्वसि
 पदान्तरमूनन । अपवा पृथरपालमहापाद्वा द्वादशभिः सुखरसैः मागमचिह्नस्य यत्पर्यं चत्रमसहस्रमभिजिज्ञासीम्यष्टाविगतिमश्रुति परिदत्तायय-

शाणच्छुःसुखरं ५ गस्कतसुखरं भत । कडात्रहे प० ? गो० । दुवारसुत्रिहे प० ? त० साधन नहुत्रा
 जात्र आमाठे जत्रा त्रिहृष्कठं महगंहे दुत्रा छनहिं सुखरतराह सहुगस्कमम कलसमाणेह, सेन गस्कतसुखरं
 जगसुखरं भन । कड्ढिहे प० ? गो० । पधत्रिहे प० ? त०-खटे ; चडे २ अनिवहिणे ३ चडे ४ छु

रसरः १ प्रमात्रसुखरसरः ३ लक्षसुखरसरः ४ ग्रनैरुसुखरसरः ५ नक्षत्रसुखरसरः ६ गीतन ! कतिविधः प्रकृतः ? द्वादशविधः प्रकृतः ? तद्य
 या भावः १ भाद्रपदः २ आदिभिः ३ यावदापादः १२ यत्रा युद्धस्वतिमहापाद्वा द्वादशभिः सुखरसैः मयनसुखरसपङ्कल समागतयति । स्थापाम
 नक्षत्रसुखरसर ५ यगसुखरसर भवता ! कतिविधः प्रकृतः ? गीतन । पञ्चविधः प्रकृतः ? तद्युग वन्त्रः चन्द्र अथि तद्यन्द्रः अथिर्द्विजयेति ।

भाद्रप १ भाद्रपदा २ यात्रात् आयाद १२ उपवा युद्धस्वतामानइ महापाद्वा यार १२ सुखरसर वारसरत यदने अथिर्द्विज मय मय अ
 ठावीस नचत्र पूरु-नोग वे ममत्र मल्ल पूरु करे त नचत्र सुत्र सर कडोइ । १ । यगमयसर हे जगवन ! कत्रमे भद्रे कटो हे गीतन ! पाच जद
 कसा । तवेदी चन्द्र सुखरसर १ चन्द्र सुखरसर २ अथिर्द्विज सुखरसर ५ हे भगवन् ! मयन यन्त्र सुखरसरा योसला पय पय

ति तावान् आत्माविश्वो द्वादशब्रह्ममात्रो ननु सप्तवसरः । अपट्वीय । अगस्त्यवसरः । प्रस प्रतीन । सुसरन्ने । गौतम । युगमश्वत्थः । पञ्चयिपः प्रसः ? तथाहि । अन्तरिक्षोऽभिषिद्धे तद्यन्त्राऽभियं युतय । अन्तरिक्षवाद् युगादौ भाषणेनासे यदुवपक्षमपि पदार्थस्य यावत् पौर्णिमासीपरिमिति आवत्कालमात्रादयो मासः यन्त्रापौर्णिमासीपराधर्मे यन्त्रोत्पत्तिरिति यावत् । अथवा अन्त्रनिष्पन्नत्वाद् युगवर्तमानो नामापि चन्द्र सप्त द्वादशगुणवन्तरसमाहः । अन्त्रमासनिष्पन्नत्वादिति । द्वितीयतुल्यव्येव म्युत्पत्तिरिति उच्यते । तृतीयसु युगवर्तमानोऽनियतितामास सस्यत स्वयो रगवन्त्रमासमाहः सप्तमरा द्वादशवन्त्रमासमाहः सप्तमर उपजायते । क्रियमासः कालन समवतीत्युच्यते युगं अन्त्रपञ्चाभियं त्रितयमासमिति । तदुपपन्नसप्तमरात्मकं मूलवर्तमानपेक्षया परिणामानामभ्युत्थानातिरिक्तानि पञ्चवर्षाणि भवति सप्तमासस्य माह त्रिंशद्विंशतिमासस्य शब्दमास

गियतिद्विपञ्च पठमस्सण भते । अदसयथरस्स कइ पव्वा प० ? गो० । अउत्तीसपव्वा प० ? त्रिहृत्पञ्चमण भत ।
 अदसयथरस्स कइ पव्वा प० ? गो० । अउत्तीसपव्वा प० ? एवं पुच्छ । तइत्थस्सण गो० । अत्रियत्तिहृत्पञ्चथरस्स
 तत्तीसपव्वा प० ? अथत्थस्स अदसत्तरस्स अउत्तीसपव्वा प० ? पञ्चमस्सण अत्रियत्तिहृत्पञ्चथरस्स कइत्तीस

प्रथमस्य प्रथम । अन्तरिक्षापरस्य क्रियतिपर्वो वि प्रसप्तानि ? गौतम । अतुविंशतिः पर्वो वि प्रसप्तानि । द्वितीयस्य भगवन् । अन्तरिक्षापरस्य सकृति पर्वो वि प्रसप्तानि ? गौतम । अतुविंशतिः पर्वो वि प्रसप्तानि । एवं पञ्चा ततीयस्य, अत्रियविंशतसप्तवर्षस्य पञ्चाशतिपर्वो वि प्रसप्तानि । अतपत्य

वाक्ता रूप कदा । हे गौतम । अउत्तीस पञ्चाश कदा, बीजा हे भगवन् । अन्तरिक्षापरस्य कौतकः पर्वपञ्च कदा, हे गौतम । आवीत पञ्चाशः कदा, इह पूजाकर्तव्यो बीजा अत्रियवृत्तानी, हे गौतम । बीजा अत्रियवृत्त सप्तवर्षाणा अवीत एवं पञ्चाशः । इह साधनादौ कदा कदा, बीजा अन्तरिक्षापरस्य पञ्चाश कदा पाञ्चमा अत्रियवृत्त सप्तवर्षाणा अवीत एवं पञ्चाशः कदा, इह सप्त नितीने (अदस्य त्रि विंशति) अत्रियवृत्त पञ्च

ऐकोनप्रिशाप्रिन्तानि द्वाप्रिशसद्वापिप्रिभागादिनव्य नसोगकितसभा
 वनया सुयस्यसुवसरसुक्ताप्रिशन्तासातिष्ठने यकश्चाद्रमासाऽधिको
 लभ्यते, सप यथा लभ्यते तथापूर्वाचार्येप्रादित्ये करययापः ।
 चन्द्रसत्त्वा यिवेसो व्याहृत्य विविज्जसामभ्य । तीमङ्गकिमु
 सतो इवइदुअहि नासगा इहा १ छाव्या कसरगमत्तिका आदित्य
 मन्मन्थिनावासव्य सप्यास् चन्द्रस्य चन्द्रमासस्य याभवसि विद्येय
 इह विष्णवे कृतिसति यदयगिय्यते तदप्युपचागाद्विद्येयः सप्यत्र-

[illegible]

पक्षा प० १ एवामेव संपुत्रादरेण पचसयकुरिएजुगे एगेचउहीस पवुसए प० : संतजगसप्रत्तरे, पमाणसत्र

भगवन् चन्द्रसदृशस्य चतुर्विधंतिः पर्वोऽपि प्रष्टव्यः १ पञ्चमस्य अन्विषद्दि तत्सुखाशुरस्य पद्विपिग्रसि पर्यायि प्रष्टव्यः १ गृथमेव सप्तर्षोपरण

विज्ञानमस्तु तावत् गच्छिन् मन्तो ब्रह्मपुष्पदि मासगोष्ठ्या । सघ्नीय सह आय ब्रह्मपुष्पादिमासगा युग्द्वनि ११२ पाषाणश्च पक्षिमय इत्यथ

का पदस्मिन् यो एतन्तरीवितस्त्वद्वे पदेकापिवाच्यं पदौ अतोतापी अपिसंख्येयु पक्षेतिप्रधानेतिव्यथा । एतस्मिन् कथंचन पदगणैर्पूनाद्वयगणे एको
 पित्ताभाभो प्रयति द्वितीयस्त्वपिदभाभा टाविधी द्वाविजात्यधिके पदेकते पदगणे उतिक्ताते पुनस्याते युगस्य य वयान् प्रवर्जितेन युगस्यो तस्यो
 भग्नार्थे उगिदभाभाः पञ्चनवेति द्वौपुगेऽनित्विद्वसुवसरौ यद्यपि सुयद्वयपञ्चकारमके पुगे चन्द्रमाभद्वयद्वयद्वयमास पितृसुमास सप्तर्षिप गण्डनामस्य
 स ते अद्वयाराविषदव्यान् काचः यथा चन्द्रमाभासाद्येविशेषतो यवनादिजिघ्र्यवद्विपते यथातन्त्रपमास इति । एतयाच नक्षत्रादिमद्वयराच । साम
 न्निभाभाभयनादिप्रभाव प्रमाचसुवसरःपिकारे कस्यपि एतेष च द्वादशः पञ्चयनस्तस्यऽधराः परवर्जिताः पच्येते इति तासि कतिप्रतिययेत्यवधीति पृष्ट
 याह । पदग भवन्तित्यादि । प्रथमस्य युगादौ प्रवृत्तस्य भगवन् ० चन्द्रसुवसरस्य कपिपर्वणि पचकृपाणि प्रथमाणि १ गौतम ! अनुदिगनि पयाणि

छुरण जने । कदाग्रह प . १ गौ । पञ्चाग्रहे प० ० त० गस्कन्ने १ ख३ २ उक्त ३ छा० हस्त ४ अभिग्रहपु ५
 मेसपमाणसम्वत्तरे, एक्ष समग्ररग जैन कठविह प० ० गौ । पञ्चविह प० ० त० समयगस्क पात्रो ग जोअंनि,

पञ्चमंयत्नरिक् पुग, एक चतयिप्रतिः पचअतानि प्रवृत्तानि १ सतावान यगसुवसर, प्रमाचसुवसरौ भगवन् १ काचिदः प्रवृत्त १ गौतम ।

अगते युग साम १ २ । पौष वरमनः यगत विषह आज पौष मे वरसु अयिक नासुहाह) यद्वत् अरुना युगने विवे नासु इत । पच १ ४ । अ
 दाराणि १० परै एक पुगने विवे ६३ वार भवन्न फिर ते भवा पुगनादिन १ । ३० । तेवने ६३ दार्ते इराव काभे ते मवृत्र नासमान ६३ । भार्ते
 भार्ते त चन्द्रमासमान ६३ भाग साते तेअनुनामसमान ६३ भ ते तस्य अदिन्नामानतीन एक चन्द्रमाने वारसो भाग चन्द्ररास गावे जलोइते
 अथिवाइ तनाममन एवमम न वार गुहा कीअ निवारै सुवसरमान पाइ । इति यथेसरमान पौष सनसरमा पुनने त्रिब युवयो को
 काम ११५ पयडाहा पाठ एतस एह युनवरतरर कथाय २ । प्रमाचसुव सर वे मन्त्रन् केवल मदे कथितु वे मीतम । पौष जदे चन्द्रा मनेहा
 मयुव सवत्तर (कर्मान्तरयार नाबोमवारकारमा साय येमठु सनयाइ कथार दुइरावेनु) कदाग्रहमयाविति केभाच एकपञ्चानीका

[illegible]

समयः क रिणमति, णञ्जुयाणाइसान् यज्जउत्तं हाइणस्कसे १ मसिसमग पुणमा स जोहतिधिममयारि
णस्कत्ता । कद्दुत्तं यज्जउत्तं वा तमाज्जसवच्छरवद २ यिसम पयालिणेपरिणमति अणज्जवदिनिपुप्फकउ ॥
यासन म्मवामहं तमाहुमच्छर कम्मं ३ पुट्ठसि दग्गागवरस पप्फकयागवट्ठेऽद्याइस्सो ॥ अण्वेणानिद्यात्तण

पञ्चदश प्रश्नः । २ तस्या न कश्चिदपि १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

[illegible]

छरण सतेः कदाग्रह प. गा० । पञ्चाशदे प०० त० गणकभे १ पञ्च २ उक्त ३ श्राद्ध ४ अभिवाहुए ५
नेसपगणमघसुरे, पक्षममघसुरण जना कटुविहे प००गे । पञ्चविहे प०० त० समपणस्कवाजेग जोसुनि,

पञ्चमशतमरिक्तं यन्, यद् यन् विमर्शितः पञ्चगत्यानि प्रकृतानि । सतावान् यमसुत्रावर, प्रमादसुत्रमरो भगवत् १ कावटिपः प्रकृति १ गीगम् ।
सतादे युग तास । २ । पीच वरभमा यगन विपद भाव पीच मे वरस प्पिक्क भासहाव) यद्वा वरचना यगने विष नास ईर । पञ्च १ १ १ प्प
वारादि १ १० परे यद् युगने विरे ई३ वार नवत्र किर ते भवा युगनादिन १ । ३० । तेहने ई३ जामे ईराव सासे ते पञ्चय नासनाम व३ । भापे
नामे न चन्द्रम भमान ई३ भाग सापे तेहनुमाननाम व३ भ मे लय प्पिदिवानामकोन एक चन्द्रमापे न वारमो भाग चन्द्रमास गादे प्रसोडने
प्रमियदि नमामनाग एमवन्न न वार युवा कोय निवारे सुवमरनाम वाव । इति वरवरनाम पीच वरवरनाम युगने विरे युगमो वरे
शम ११४ पपपाव पाट पाल एव युगसुतरम वशाम् २ । प्रमाव सु वर दे मलत्रन् कोनल चदे ककिठि दे पीनन । पीच जदे कव्या लनेव
रमुव वदःवर (कमाविरुपाय भावी रवहारकारना साप वेवाठि चमपाय वरवार पुडरावेनु) अद्यानुअपवाविता कोनाव एक नवानीवा

दृष्टान्तमात्मनोनास्य प्रतिपत्तौ परवद्वयसुभवात् द्वितीयस्य बहुषस्य प्रसूये एयमेव अनित्यं हृतस्यरसरसन्ने पृथगिति पयामि तस्य प्रयोक्तव्यत्वात्
 नामात्मन प्रतिपत्तौ परवद्वयसुभवात् एयस्य १।५ भिद्विद्वि तापि, सुयोयगाह । एयस्य योपरसात्मनेन दनुविश्वययश-जयती त्यास्या- । एयस्यभीयः ।
 यमाचस्युर इत्यादि । प्रमाचस्यरसरः कतिविषय प्रसूतः ? गौतम । ६ पृथिव्याः प्रसूतः । न च यः १- । एयस्यरसरः । अतिस्य- अ-जयति
 तद्य एय न च यद्वद्वि ५ साख्याः स्वरूपतः प्रागभिदिता मृतयो लोकाप्रतिष्ठापयसताव्य द्युव्यवहारदत्तः मयःसरः ॥ सुगसर पृथ ताप्याय
 नाममात्रसवत्पर कन्सवत्सर इति । आदित्यचारण दक्षिणातराण्यां निप्लवः आदित्यसवत्सरः प्रमाचप्रधानादस्य सुवत्सरस्य प्रमाचस्यया
 निप पते तस्य नाममात्राधीनत्वादायी मासप्रमाणः । तथाहि इह किल यद्वद्वद्वि ५ भिद्वि ५ ताता म कन्समरपरयस्य दप्रमाणे यो
 अद्वाराशराश्रान्तिगदपिबाष्टादशग्रजप्रमाणो जवति कयमतद्वयमायते इति सदुच्यते । इह मयस्य दक्षिणमरं वाऽप्यन आग्नी- ५ भिद्वि ५ नामात्मन

समयः क रिणमति, णञ्जुणाणाहसान् यज्जउदत्तं हाइणस्कत्ते ? मसिममग पुग्गमा स जोहतिविममयारि
 णरुक्ता । वरुत्तं यज्जउदत्तं वा समाज्जसवच्छरव्वदं २ यिसम पशालिणोपरिगमति छुगज्जउदत्तं निवृत्तकत्तं ॥
 यासनः ममत्रामई तमाहुसं स्खुर कम्म ३ पुत्तुमि दग्गागखरस पुत्तकत्ताणचट्टेऽह्माह्वी ॥ छुम्पेणविद्यात्तण

पञ्चविध प्रसूतः २ तद्यथा न ह्यत्रः १ बालः २ श्वनः ३ आदित्य ४ अनिवदितः ५ एय ससाधान प्रम ण सवत्सर इति लक्षणस्यशस्त्रा भद
 त् । कतिविध प्रसूतः ? पञ्चविधः प्रसूतः २ तद्यथा भमकलसत्राणि पागपात्रपन्नि समय श्रुतयः परिणमन्ति । नात्याख्यामातिशीलः यदुक्तो ।
 मासाः) १ व-४ सुव सर २ श्वन सवत्सर ३ आदित्य सः ४ एयस्यश्रुति सवत्सर ५ मृश मृश प्रमाच मयत्सर फटा- । लक्षण सुवत्सर हे मयत्सर ।
 येतन्नाश नेरर कस्या, हे गौतम । पाव भदे कस्यो तेनेह । यदा यदा मूलेग स वखापवितादिसमक समये पूषि सादिकने दिवे लक्ष्मण दाग

[illegible]

[illegible]

पुने ५ पञ्चदशिवर्षानि पञ्चयोः शयणानि इति सर्वसंख्या दद्यामस्मि तदा प्रयोगोत्पत्तिश्च दिनशत दशाब्दसंख्यते इत्यागच्छति यथास्माद्विनरा-
गिः ययमग्राहं दिनर नियन्त्रापयित्वा नक्षत्रचन्द्रश्चरत्वादित्यभाषाणां विभागपन्नायै यथाक्रमसप्तष्टिद्वयचर्ये यथाष्टिचर्ये प्रोगहारे भोगहारे तदा
ययोः नक्षत्रादिनामचतुष्टयमद्विषयपरिमापनागच्छति । तथः हि । यगदिनराशि १८३० रूपः अस्य सप्तष्टियुगभाषा इति सप्तपष्ट्याभागेष्ट्रियते यष्ट्यत्र
तयसत्रभाषनाम । तदा तस्यैव युगदिनराशेः १८३० रूपस्य एकपष्टियुगे चतुर्भाषा इति एकपष्ट्या प्रागवरणलब्धं चतुर्भाषनाम तथा युगेयुगभाषाः
परिमिति प्रकराग १८३० रूपस्य दद्याभाषणारे यष्ट्य तत्तुयुगभाषमान तथाऽनित्वद्वित्वये लुभीय पञ्चमया ज्योतिषगणकसूत्रभाषा भवति तदर्थे द्वा
दशभागोऽक्षयत नतयुगे प्रागाऽभिभवति तमास इत्युच्यते इति लिप्ताभिर्वित्तुसप्तत्मारस्य ज्योतिषगणकसूत्रभाषनामस्य दिनप्रमास्य त्रयोत्यधिकानि त्रयोविंश
तानि चतस्रस्त्यारिंस्य द्वयष्टिभागा कथमिति चेदुच्यते । चतुर्भाषमान दिन ३६ यतद्वययोरशत्रिंशत्युते ज्ञातानि सप्तसप्तत्युत्तराणि त्रयोविंशतानि
दिनानां पादशानरावि चत्त रियतानि चाशाना तेष दिन प्रागस्यद्वयष्टिजा ३२ गा सतो विनामयनार्थे द्वापष्ट्याभागा त्रियते लब्धानि यत्तदिनानि
तानान् पूर्वोक्तदिनय मास्यते ज्ञातानि त्रयोविंशतानि अथात्यधिकानि वि ६२ नामा चतुष्टयारिंशच्च द्वापष्टिभागाः तदा चर्पेद्द्वयशमाया इति भा
षानयमय द्वाष्टमिभागा त्रियते लब्धा एकत्रिंशत्तोरानाः शेषा लिङ्ग त्वयोरात्रा एकादश तेष द्वाशाना मान नमयुगमिति तेन यद्विगकादशचतुद
त्यारिंशच्चद्वयष्टिभागमोमनार्थे द्वापष्ट्या गुह्यत तदा पक्षोरात्रि ननु कथमिति शेषस्य विद्यामानत्वात् तेन नूनमे द्विकाये द्विगुवाकनया द्वापष्ट्या च न विद्ये-
त्यधिकमतत्वरयो एकादश नख्यते ज्ञात १३६४ चतुष्टयारिंशच्चद्विभागस्यपि नमक नार्थे द्विगुचीक्रियते कत्वा नुवरात्रौ प्रविष्यत ज्ञात १४५२
ययोः द्वात्रिंशि प्राग पुने लब्धमकविंशत्परश्चत चतुर्विंशत्सुनरगतभाषाणां एतावदपि विदितभाषप्रमास एतेया क्रमेणाकत्यापमापया । दिन इत्यत्र
२३ २९ ३० ३१ नाशत्रादिमासमान चर्पेद्द्वयशमासा इति द्वाष्टगुह्य स्वस्वमर्थमान मनयति । स्मापना यथा भाग भाषत्रा विसप्ततपरमान सप्तच प्र
२१ ३२ ० ३० १२१ ४ दिन इतः ३३४ ३६० ३६६ ३८३] मास सप्तत्सर ज्ञात इति निगमनवाक्य एवात्र नार्थे चतमान चतस्रसप्तत्सरादीकलाकैः पुन ०
६२ ६२ ० ६० १२४ भास ५१ १२ ० ० ४४] चर्पेद्द्विकलावरकस्य विष्टुमवत्रियते निर्देशकस्वेतुनोचत्वात् । यद्वाह । ज्ञानानिरनयासमानो ०

स्ताकेनापि यदेष च म्य सवत्र सम्यक्मिगद्यत तमादित्यमयस्वर पूषपय उपदिशति । अप्याभियद्विकः आहृष्टवत्यादि । यस्मिन् सवामरे लक्षण
 पयदिवसाद्यनय आदित्यतेजसा कृत्वा अतावत्तसा परिखगते यद्य मयार्थस्यपि निम्नस्थानानि स्यन्तानि च जलेन पूरयति त सवस्वरं आनीयि । यथा
 । मवस्वरमभियद्वि तमाहुः पूषपयइति । समति गते वरसयामरप्रश्नमाह । सखिस्तुरइत्यादि । गतेवरसयामरा भवन्त । कतिविधः प्रश्नः ? गीतम् ।
 यथायिगतिविधः प्रश्नः ? मद्याथा । अभिजिह्वमैवरसवस्वरः श्रवणः मयद्यगते वरसवामरः धनिष्टागने वरसवामरः श्रानजिपक्यने वरसवामर पूषज
 पद गने वरसवामरः वत्तरभद्रपदागने वरसवामरः रयतीगने वरसवामरः अश्विनीगने वरसवामरः कृत्तिकागने वरसवामरः
 । द्वितीगने वरसवामरः पायनपदानमृगशिरःगने वरसवामरः इत्यादि ग्राह्य । अने सोमग्राह्यागने वरसवामरः तत्र यस्मिन् मयममरे अत्रिजिता

अत्रियाहुष्य आप्ते ॥५॥ सेतलस्कणसवच्छरे । सणिक्करसवच्छरेण भते । षड्विहरे ५०? गो० । अष्टावीसद्विहरे
 ५० ७ त० अर्धभिर्दसत्रणघणिष्ठा सयामिसया दीप्यहा तितद्द्वया ॥ रेवद्विहरे ५०? गो० । अष्टावीसद्विहरे
 ०१वेत्र १ जाय उमरासादातु जवा सणिक्करे महगहे तीसाए सवच्छरिहि सहुंगरकममहल समाणेठं । सेत

अनुमद्युपिदति पय्यक्य । ययेनसम्यकययनि तमाहुः सवस्वर कम ३ पयिष्टुदकाराग्नरस पुष्यकमानाभदति शदित्य । अक्षपमापि यये खम
 म्यक् निप्यद्यतेमाय ४ आदित्यतेजोतसा सवस्यदि वमद्यनयः परिकसस्ति । पूरयतिनिम्न जलेः तमाहुः अत्रियद्वि तमाहे ५ मतायान शचसमयस्वरः

१ निम्न स्थानम् जने करो पूराइ यो मय यमम तेह एवये लक्ष्म करो अभिवदि त सवस्वर आनीइ ५ यतल गड लक्ष्म ४ सवस्वर कदीइ । ग
 ने वर सवामर ३ भगवन् । केतली भेइइ कछो । ३ गीतम् । अष्टावीस भेदे कछो । तेल्लेमा अभिजित् १ श्रवण २ धनिष्ठा ३ गतभिपल् ४ पूषजद्रपदा
 । उदरगद्रपदा ५ रेवती ६ अश्विनी ७ भरणी ८ कृत्तिका ९ राक्षिणी १० । १ । योयन् मतरापाद्या गने वर सवामर स्त अथया अभिवद गामे मद्या

दृग्गणनानि नवत्रयानि तान्त्रिकानि । पौरोहित्यं नामातिथिपि योऽत्रयति पश्चिमापयति यस्मिन्नितिगम्य । यद्यकटुकः शीतातपरोगाविदोयवपुल्लतया परि
 काशदातुया बहुरूपवत्तस्य प्रियादीयेत्येव प्राकृतत्वात् तमाहुमहययात्रां बह्वसुबच्चिन्तयन्त्रानुरोपतस्तत्रमासानां परिसमाप्तिः नमाससदृशनाभकनशत्रानु-
 रोपनः । अथकर्माणां । निवृत्तवर्त्मन्यदि । यस्मिन्मस्वस्वरे वनरपतयो विवम विपयकात् प्रयाजिनः परिक्रमति प्रवाला पल्लवांकुरास्तशुक्लतया
 परिक्रमति तत्रागमनमुपदिशति । अस्त्रस्वत्वभावेपि पुष्करपल्लव इदंति अकालेपल्लवान् अकालेपुष्करफलानिवपतेइत्यप्य । तयावयेवापुं नवम्यग् ययति
 च । अतिनयति तमाहुः । नवामर कर्माभ्यः प्रपचीरः । पुनर्विहत्यादि । पृथिव्याउदकस्यतयापुष्काला कालान् च रसमादित्यः आदित्यसवत्सरोद-
 राति नवाग्रज्यमापि नयः । साक्षेनापि वर्षेव वृष्ट्या मध्य निव्यस्यते अन्तस्यबत्त्वान् सस्य निव्यावयति किमुच भवति यस्मिन् सवत्सरे पृथिवी सपाबि-
 धारकवयकादीनीति । नवमा भवति उदकमपि परिष्ठापसुदरसापेत परिक्रमते पुण्यामीच मयुकादिसवन्ध्यानां फलानां वामूकलादीनां रमः प्रभुरोभव-

नवमाणिप्यगमाः अपसमस ५ आहुस्त्रैतेष्टुतविष्ठा खणलवदिवसा उक्तपरिणमति ॥ परेष्टुअणिजअले तमाहु

१ अग्निमनव पौर्बेमाभी पात्रयमिति विपमचारि नवत्रयानि । अटुका मयूरवल्गवतमाहुस्तु बटसर चाम्प्र २ विवमप्रयाजिनः परिक्रमन्ति ?
 पृथे कथा काशिकी कृत्तिका पक्ष न नैऋत मृगशिर इत्यादि अटुका अटु परिक्रमे अत्यन्त नृपत्रताप न नृप अत्यन्त शीततादि न नृप अत्र विवद च
 पूरदक पात्रो बरत्त ते शीत यद्वत्त नवमर निव्यक्त नवमर बल्लरद्वी १ चाम्प्रना साचे पूरिना प्रति युज्यते विवम अत्रेरा नवमर पृथिव्याना बुलि
 च नवमर विष्ठा अत्र अत्र शीत तापदकरी अटुक दारक पक्षो पाक्षी वर्तते ते यद्वत्त सधने करीने निव्यक्त चाम्प्र सवत्सर कर्षीर २ ये सवत्सरने वि
 ये वनत्वन्नी विवमपक्षे प्रवाल अटुका परिक्रमव अटुविना अकालाह मयूरवयदीर वयो वल्गव् प्रकाश्व बरवे नदी तेह यद्वत्त सवत्त करी कर्मेकान्ते ।
 अटु सवत्सर कर्षीर ३ पृथिवी पाक्षीनो रम तथा अतुक्त नवमर बल्लर इव शीत वयोने मेरेकरी वल्गव् अकालाह कल
 वमर ते इद नवमर आदित्य सवत्सर कर्षीर ४ आदित्य ने वेरेकरी अत्यन्त वल्गविका बल्ल वल्गव

दीप्तो मापः काङ्गुन दोशो वेशापा ज्येष्ठ आषाढ इति लोकोक्तादि नामाः सू ने । तद्यथा । प्रपत्ताः आयवोऽन्विद्यतो द्वितीय प्रतितिष्ठिग ज्योतीषो विजयः चतुर्षामातिवृद्धनः एवमः अयान् पटुः शिवः सुप्तम दिशिः अष्टमः दिमदान मृग्य पादपूरणाय सप्तमः मसमासः सेम दिमवागामः अष्टमिः दिमवागेति नयभोवसुतसामः दशमः कुमुतसमय युक्तादशो निदापो द्वादशो वलविरोद्ध इति । अग सूर्यप्रच्छसिद्युती अन्विदितस्याने अग्निद द यग विराट्स्थानानुवर्तनविरोधा इति । अथप्रतिमास कतिपयवति प्रत्यक्षाह । एवमगश्मदस्यादि । एकैकस्य प्रवृत्तः ? मासस्य कतिपयः प्रवृत्तः ? गौतम । द्वीपचीप्रवृत्तौ । तद्यथा । कृत्तपक्षो यत्र प्रवृत्तः पुः स्यविमानेन चन्द्रविमानमावर्ततेति तेन योऽव्यकारयपुत्र पक्षः स यदुलपक्ष आरुपक्षो यत्र न

सिधयेय ६ सिधिरेश्य ७ सहेमव १ णप्रमेवसतमास दममेकुसुमसन्नव एकैरत्तणिटाहेस्य अणग्रिरोहेस्य
थारसे २ एगमेगस्सण जत । मानस्स कट्टपस्का प ७ गो ० । दोपस्का प ० ? त ० अज्जलपस्केस्य सुक्कप
स्केअ,, एगमेगस्सण मत । परस्स कट्ट दिवमा प ७ गो ० । पसरस दिवसा प ० ? त ० पट्टिथा दिवसे

ग्रनेदरः सयररः ॥ एकैकस्य भदन्त । मवसरस्य कतिमासाः प्रवृत्ताः ? गौतम । द्वादशमासाः प्रवृत्ताः ? तेषा द्विविधानि नामचेयानि भवन्ता
नि ? तद्यथा लोकिक्कानि १ लोकोत्तराणि २ मग्रलीकिक्कानि तान्नाडानि । तद्यथा आयवः आदपहः मायदापाढः लोकात्तरकाणि मास्सगुमा

तकेद्वा अभिगन्दिता आयव १ प्रतिटित माद्वयत्ते २ विषय ३ शाश्वत प्रीतिः ४ न ४ कानि क अयोम ५ भागगिर जिय ६ पोव जिनिर ७ साप
द्विमयत्त कागुन ८ । १ । अयतो यगल सास ९ येय दशमाकुसुमसमम्ब १० येसापहग्यारमो निदाप ११ अयेट अन्विरोप दारमा १२ आषाढ
भास २ एवेका हे भगवन् । मापमा कतला पट्टकट्टा । हे गौतम । य पक्ष कट्टा, तेषा अन्वारा पट्ट त यदुल पक्ष १ अन्नआलापक्ष ते गुलापक्ष
एवेका हे भगवन् । पट्टना कतला दिवस कट्टा । ४ गौतम । पट्टर दिवस कट्टा । तेषा प्रति पदा दिवस १ द्वितीया दिवस २ पायत्त पसुदगा दि

मधुमेकमय ग्रन्थेरी पानमपादने सोऽभिच्छिन्ने वरचं वत्सुरः भयवेगवद् यस्मिन्सुवत्सुरे योग्युपादने । अ- ब्रह्मने वरचं वत्सुरः यवचवत्सुरमायनीय ।
 एषत्रागनेवरा नद्याग्रह निगताः सुवत्सुरः मज्जनपथमल्लमभिस्त्रिदादिक समापयति एतावान्महाकालिप्रयस्त्रिगुणप्रमाणः शीघरसवत्सुर इति । स
 त्माः सुवत्सुराः । ज्येष्ठेन कतिनामज्जनताति पृष्ठकाद । एगमेगससि । एकेकस्य भवन्तः सुवत्सुरस्य कतिमासाः प्रष्टसा ? गीतसः । द्वादशमासाः ।
 प्रष्टसा ? तयो द्विविधा नि नामधेयानि प्रष्टसान् । तद्यथा । श्रीविक्रान्ति लोकोत्तराखिच तद्यथा प्रवचनवाद्योत्रग स्तपु प्रसिद्धत्वं तत्तत्सवन्तीति
 श्रीविक्रान्ति लोकाः मागून् एव तस्मात् सम्यगधीगादिगुणपुण्येन वत्सुराः प्रथमाः । तेना स्तपु प्रसिद्धत्वं तत्सवन्तीनि लोकोत्तराखि । अत्रयुद्धिदि-
 वानस्य वेकविपक्षेन यथाभूतव्यभिक्तिः तत्रलोविक्रान्ति नामान्यभूनि । तद्यथा । आवधः भाद्रपद पायत्करणात् मासपुत्र आनिक्तो भार्गवीयः

सनिष्कुरसवत्सुरे, एगमेगसस्य भते । सुवत्सुरस्य कद्दमासा प०० गो० । दुद्रालसमासा प० ? तेसिण दुयि
 द्वाणामधेय्या प० ? त० लोडुआय १ ऐगुसरिआय २ तत्यलोडुआणामाहुमे त० सात्रणे १ भद्रयए २
 आचजासाहे १२ लोडुमरिआणामाहुमे त० सुभिजदि १ पडुडुस्य २ विजाए ३ पीडुवठणे ४ सेसुसेस्य ५

वनेवत्सुरवत्सुरो प्ररत्न । कतिविधः प्रष्टसा ? गीतसः । प्रष्टा यिजति विधः कतः ? तद्यथा अभिज्जुवत्सुर यनिष्टा ज्यतिभिवादेन प्ररत्नतः भाद्रपदेन
 रिवन्त्यहिनी भरवी कतिवा तथा रात्रिबाधिव पावदुद्ररावाडा, यद्वा भ्रमेवरा नद्याग्रह विजिह्विः सुवत्सुरः सुवत्सुरमवत्सुर समापयति वत्तावान्

वत्सुराव नद्याग्रह काले नद्य नद्य नद्य ज्यतिवासाव नद्य प्रति मागवद् पूर्वं करद् एतत् तदेमे भ्रमेवरा सुवत्सुर कद्दमासा ५ । एकेका ये भय-
 न्ते ! येन नालो कतवानाव कद्या । इ गीतसः । वार १२ नाम कद्या । ते नामो य ज्येष्ठ नाम कद्या । तेकेकी प्रष्ट ग द्याग्रहमवत्सुरी से लोकोत्तर
 नाम, येन विद्वत्तामनारा नाम वत्तोवाहृदि नाम, विहरी लोकोत्तर नाम एव, तेकेकी नामवत् जाडुवी २ पावद् जावाड १९ लोकोत्तराव नाम इ

यस्य चन्द्रविमानमावर्तनं दृष्ट्वा तेन स्योत्कृष्टापवर्धिततया शुभ्रं पञ्च यज्ञपत्रः द्वौ चकारौ तस्यैव श्रोतमर्थं तेन द्वावपि पञ्चौ सङ्गृह्यानिचिन्तागती सङ्गृ-
ह्मन्त्याकी भवतइति । यथानयादिवससकस्या पृष्ठवाचये । एगमेगससकमित्यादि । एवैकस्य पञ्चम्य कृष्णशृङ्गास्यनरस्य सदनम् । कतिदिवसो मष्ट
माः । यद्यपि दिवसमष्टौ ऽकारानि कृष्ट स्तथापि न्यूनप्रकाशवत् कालविशेषव्याघ्रपट्टश्च रात्रि विभागप्रक्रमनूत्याय विद्यासमानत्वात् गीतम् ! पञ्चदश

विष्ट्यादिवसे आव पखरसी दिवसे, एगंसिण भते ! पखरसरह दिवसाण कडुणामधज्जा प० १ ग० १ पख
रसणामधेज्जा प० १ त० पुष्ट मे सिस्सुमणोरमेअ सतोमणोहरे चैत्र जसजहेअजमधरे छठे सखकामसमि
सेअ १ इदमुत्तुन्निस्सिसेअ सामणस घणजए अ घोघखे अत्यसिधे अभिजाए अस्समणे सयजएअत्र २ अ
म्मिअसे उअसमे त्रिअसाणहेअतिणामधेज्जा ४ एगंसिण भते ! पखरसरह दिवसाण कडु तिही प० १ ग० १ ।

नेव जीभनित्तः १ प्रतिष्ठितः २ बिअयः ३ प्रोतिवट्टन ४ अयेयान् ५ शिअः ६ दैव ६ अग्रिरअ ७ अदिअवा ८ ५ १ । नवमायसस्तमामः ९ दग्गम
दुमुअअजअः १० ४ अकाराणिदापय ११ अमबितोपअ द्वादशः १२ ४ ५ ४ एवैकस्य सदनम् ! नाअसकतिपचाः मज्झसाः १ गीतम् । द्वीपकी ८
अमी १ न० ४ अणुअपअअ अङ्गपअअ । एवैकस्य सदनम् । पञ्चम्य कतिदिवसाः मज्झसाः १ गीतम् ! पञ्चअग्रदिवसः मज्झसाः १ तथया प्रतिप-
त्त १५ यद ४ भवअन ! पकर दिअमभा केअसा आमअया ४ गीतम् ! पकरताम अया १५ तकरा पृवाग १ पट्टवे सादुमनारअ २ वाज अनाइर ३
ोअ ४ न० ५ यआ अत्र ४ आअि यमाअर ५ पाअनी सअअानममृदि ६ अदि १ अन्न नुवुपाभित्त मातनी ७ माअनन ८ अाठिआ अअअय ९ नअ
१ अओ अअविउ १० अमनी अमिअत ११ अय्यारमी अत्तअन १२ आरसी अतअय १३ । २ । अअिअओअन १४ अउअवि उअअन १५ अअिअवि एअ
अअनी अअरतामइअ । एअ हे भवअन् ! पअर दिअअनी केअसा विअि अओी हे नीअन ! पअर विअि अओी अअर १५ पट्टवे अआ १ गीतम् । अअर १५

या ये अगन्तराक्तनराद्या पञ्चसिंघाद्या पञ्चदशसस्याकांक्षितय मर्षेया पञ्चदशगतामपि दिव्यगानां भाषति मन्वाद्य दिव्यगतिपय सुध्यते आद्य ।
 दिव्यमतिथ्यः काःप्रतिबिम्बोपा येन त्रिचिप्रसन्नमूत्रस्य परिगिययात् । उच्यते । मूत्रधारकतोद्विक्कमः स्रव प्रत्यक्षविस्फुर्य चन्द्रपारकतातिथिः क्षयमिति
 पदुष्यत पयपृक्किमापययस न प्रारभ्य द्वायष्टिन्नागीकृतस्य चन्द्रस्यकृतस्य सदावरणीयौ द्वीभागी वक्ष्यित्वा शयस्य पष्ठिमागात्मकस्य यतर्भागात्मकः
 पञ्चभ्रातागा यावताफालेन ध्रुवराहुविमानम आधुना भवति अस्मावास्यांतेन सद्य प्रकटितो भवति तावान् फालविद्यावक्ष्यामिः । आपरत्रियत्त-
 व्यप्रसन्नाद्यः । यन्मैगसमद्वत्यादि । एकैकस्य भदत्त पक्षस्य कतिराश्रयो उल्लरोक्तदिवसालामेव परमांशरूपाः प्रकृताः? गौतम ! पञ्चदशराश्रय प्र
 कृताः ० तद्यथा । प्रतिपद्वात्रि यावत्तृत्तरात्रात् द्वितीयादिरात्रिपरिपङ्कः सद्य पञ्चदशरात्रिरिति । यस्याधिकमित्यादि । प्रसन्नस्रवगम सुसरसूत्र गगन

मथिज्जाइ । पञ्चाभिण जने । पणारसस्य राईण कट्टतिहो प० ? गो० । पणारसातिह प० ? त० उग्गाय
 ड १ जोगवडं २ जसवडं ३ सखिमिहो ४ सुहणामा ५ पुगरवि उग्गावडं ६ जगवडं ७ जसवडं ८ सखिसि
 रुा ९ सुहणामा १० पुगरवि उग्गावडं ११ भागवडं १२ जसवडं १३ सखिसिहो १४ सुहणामा १५ पयति

चाप्रतिपद्वात्रिः यावत्पञ्चदशरात्रिः, आसा भदत्त ! पञ्चदशमा रात्रीना कतिमामपयानि प्रकृतामि १ गौतम ! पञ्चदशमागपयान प्रकृतामि १
 तद्यथा उक्ताद्य १ सुमसत्रा २ यलोपत्या ३ यगाचरा ४ सोमममपिय तथा ५ श्रीसभूना ६ वखादुव्या ॥ १ ॥ विषयपाप ७ येमयती ८ जयन्ती

देयातन्दा पञ्चदशमा रात्रि १५ निरति यद्वा पक्ष गामोत्तर, एह १५ नाम रात्रिना नाम जावद्या, मूत्र भगवत । पञ्च रात्रिनी कलवी निधि कट्टी
 इ छे । ते गौतम ! पञ्चरतिथिर्ह । तस्मैवा उपयती नन्दातिथिरात्रि १ भागवती भद्रातिथि रात्रि २ यगोवती नया तिथि रात्रि ३ मय त्रिपुषा रिक्तामि
 पि रात्रिश्च सुभणामा पूखो तिथि रात्रि ५, यका चिराने तद्यती मन्व तिथि रात्रि ६ भागवती भद्रा तिथि रात्रि ७ यगावती त्रयातिथिरात्रि ८ सुयचि

दः यदावताऽभिन्नता द्वावगोऽत्यगमः प्रयोदशः प्रतयः अनुदशोऽग्निवेदमः पञ्चदशोऽप्यमवति विवशना भवति नामधेयानि इति । योप्रत्येपा
 दिवमाना पशुदशनिधोः विपञ्चपुराह । यत्तमिधमिधनित्यादि । एतपामनन्तरोक्तानां पशुदशानां दिवसानां प्रदत्ताः कतिमितयः प्रदत्ताः ? गीतम । पञ्च
 दशनिधयः प्रदत्ताः ? तद्यथा । भद्रा भद्रो जय सुमुष्टोऽस्यन्नरिष पुषः । अत्र निधिशदस्य पुषिनिविष्टतया मन्त्रादिशदानामपि पुषिनिर्देशः ल्योपि
 करहमप्यप्रतिस्विकार्यारौ नदा भद्रा अयाहत्यादि स्त्रीलियनिर्देशेनसकारो दृश्यते सचपय पञ्चदशद्विध्यात्मकस्य पक्षस्य पञ्चमीइति कृत् । एतेन
 पञ्चमीतः वरीयां पठ्यादितिपीना नदाविद्वमेवैव पुनरावसिद्धिता । तत्रैव सूत्रे ष्याह पुनरपि नदः भद्रः जयः सुमुष्टः पुषः पक्षपक्षस्य दशमी ।
 यमनदिभीपाप्यावहिः पयनसिता पुनरपि नद भद्रः पुषः सच पक्षस्य पञ्चदशो । उक्तमर्थेनिगमयति । एवमुक्तरीत्या ष्यावृत्तित्रययरूप-

सी राह, एष्टासिध भते ! पञ्चरसएह राहण कठ णामधेय्या प०० गो० । पञ्चरसणामधेय्या प० ? त०
 उभमाय सुपस्कता एछावध्वा जसोहरा । सामणसाधेव तहा सिरिसजूआय वाघध्वा १ धिजयाय वंजयं
 तौ जयती अपराह्वाय हृछाय समाहारा चैवतहा तेष्यासहा छहतेछाय २ देवान दो णिरहं रयणीण णो

ला १ भद्रा २ अया ३ नुष्या ४ पूषोपक्षस्य पशुनो पुनरपिमवा भद्राजयातुष्याः पूषोपक्षस्य दशमी पुनरपि नदा मन्त्राजयातुष्या पूषोपक्षस्य प
 द्युष्ट्या ५ एव तान्निगुवा सचयः सर्वथा विवशनामिति । एकैकस्य प्रदत्त । पक्षयय कतिरात्रयः प्रदत्ताः १ गीतम । पञ्चदशरात्रयः प्रदत्ताः १ तद्य

प ! पञ्चर रात्रिनां कतलो नाम ह्ये । इ गीतम । पञ्चरनाम ह्ये । तेषह्वा जलमा प्रतिपदा रात्रि १ सुनरात्रा द्वितीया रात्रि २ एनापस्या तृतीया रात्रि
 ३ यथापरा अनुधी रात्रि ४ नामनसा पात्रयो रात्रि ५ तिम श्रीमसूना पटी ६ ज्ञावली ७ १ ८ धिजया सप्तमी रात्रि ९ जेजयली अष्टमी रात्रि जय
 मा नवमा रात्रि ६ अपरात्रिवा दशमी रात्रि १० ईछा एकादशमी ११ जल हारा द्वादशमी १२ तेषा जयावली रात्रि १३ अस्तिनेत्रा चतुरदशी १४ २

रात्रिः यशोवती जपति पिरष्टमीरात्रिः श्वेद्विद्धा तुष्टाति विभैयसीरात्रिः शुभमासापूर्णाति वि शैशमीरात्रिः पुनरपि उपवती मन्दाति पिरैकादशीरात्रिः
भोगवती भद्राति विह्वीदशीरात्रिः यशोवती जपति पिरष्टमीरात्रिः श्वेद्विद्धा तुष्टाति वि भैयसीरात्रिः शुभमासापूर्णाति वि शैशमीरात्रिः पुनरपि उपवती मन्दाति पिरैकादशीरात्रिः
यथा मन्दाविषण्णति यमीनां विराट्पक्षा पशुवृक्षति ययो भवति स योपवती प्रवृत्तीनां विराट्पक्षादि पशुवृक्षरात्रि ति ययो प्रवृत्तीनां विराट्पक्षादि पशुवृक्षरात्रि ति ययो प्रवृत्तीनां विराट्पक्षादि

द्येवमसर्गे १४ व्याहणे १५ व्याहारे १६ विजयपुष्ट्य १७ धीमसर्गे १८ पायावर्त्ते १९ उवसमेष्ट्य २० ॥ २ ॥
गधश्च २१ शुभिगर्वसे २२ सयवसहे २३ सायवय २४ शुभमेष्ट्य २५ व्याहारे २६ मोमे २७ वसहे २८
सहर्ते २९ रास्केसेवेव ३० ॥ ३ ॥ कद्वय जले । कर्णा प० ? गो० । पक्षारसकरणा प० ? स० यय १
य छय २ कोलत्र ३ योषिलोत्रुण ४ गराह ५ वगिर्ज ६ यिष्ठी ७ मउणी ८ चउव्यय ९ गाग १०

शुभमासा ५ पुनरपि उपवती भागवती यशोवती सवति, १ शुभमासा ५ द्वि २ एव विगुहा एतास्ति यय सयोवो रात्रीणां गृहेकस्य भगवन् । अ
हारादयस्य कतिमुद्रतोः प्रपक्षा १ नीतम । निशममुद्रतोः प्रपक्षाः १ सत्यया कद्रः शेषाण् २ मित्र ३ वायुः ४ सुपीताः ५ सत्येया निषण्डः ६ माहे
न्त्री ३ यलवान् ८ प्रक्षा ९ बहुमत् १० धैवद्वयानः ११ ॥ त्वष्टा १२ आत्रितास्मा १३ वेधवको १४ वाक्यश्च १५ आगन्तुः १६ ॥ यिज्ञपय १२ यिद्य
भिषण्ड ६ माहिन् ७ यलवान् ८ प्रक्षा ९ बहुमत् १० इष्टान् ११ ॥ १ ॥ त्वष्टा १२ भाविता स्मा १३ वेधमय १४ वाक्या १५ आगन्तुः १६ विज्ञप १७
विद्यसेव १८ प्राजापत्य १९ उपयम २० ॥ २ ॥ गांश्व २१ अग्निवेसा २२ शान्तपुष्य २३ आतपयाम् २४ धर्मस २५ अश्वयाम २६ नीम २७ वपम २८ स-
यांय २९ राहस्य ३० ॥ ३ ॥ जेतवा ३१ भगवन् करव ता । हे गीतम । इग्यार करव से ११ सेकेष्टा यय १ यासव २ कीलय ३ श्योदिलायन ४ भागव
सेविस गरादि ५ यविम ६ विटो ७ शुक्रतो ८ वनुःगद ९ भाग १० किंजु ११ ॥ १ ॥ यदे भगवन् । इग्यार करवमाह केतना मारस चरर्त्ते कोतला य

पञ्चदशमः सवेवानि प्रप्राणि २ तद्यथा । अतः साप्रतिपद्वाभिः । सुमध्याह्नितो वाराभिः । एकापत्यातोनीया यथाधराचतुषी श्रीमन्महापण्यमी श्रीसंजुता
 पद्मे बिज्रयासप्तमी द्वित्रयनीअष्टमी अयलीनवमी अयराजितादशमी अष्टायुषादशी सनाइाराद्वादशी तेजाख्यादशी अतिलेजाचतुदशी देवानाम्ना-
 पञ्चदशी निरतिरिक्ता पञ्चदश्यानामांतर इमानि रजमानो नासयेयानि । यथा अहाराश्रावा दिवसरत्रिभिर्भागन सञ्जातरादि कपितानि तथा
 दिवसनिविश्रान्तराणि प्रागुक्तानि । अथरात्रिपिण्डांतरादिप्रसयकाश्च । एतासिचंद्रस्यादि । एतासो जहस्त ? पञ्चदश्यामी रात्रीषा कतिविधयः
 प्रप्रा ३ गौतम । पञ्चदशतिथयः प्रप्रा १ तद्यथा । प्रथमाठपयली भन्वातिथिरात्रिः द्वितीयाजानयती भन्वातिथिरात्रिः तृतीयायशोभती जया-
 तिथिरात्रिः चतुर्थीमयसिवा मुञ्जातिथिरात्रिः पञ्चमाशुभनामा पूष्णतिथिरात्रिः पुनरपि पष्ठोऽथपयली भन्वातिथिरात्रिः भोगवती भन्वातिथिः सप्तमी

गुणा पततिहोतुं सखेसि राहण्य, एगमेगस्सण भंते । अहोहरभ्रस्स कइमुज्जता प० ! गो० ! तीसमु-
 ज्जना प० ? सं० रुहे १ सेए २ मिसे ३ याउ ४ सुत्रीए ५ सहेअ अमिषवे ६ माहि
 ७ यलअ ८ धजे ९ अऊसअ १० खेअईसाणे ११ ॥ १ ॥ तठेअ १२ जोविअप्पा १३

८ अयराजिता १० इच्छा ११ समाहार येव तथा १२ तद्याय तथा १३ अतितजाय १४ देवान्मन्वातिरता १५ रजनीनामधेयानि ॥ ३ ॥ यत्नामां
 प्रदत्ता । पंचदश्यामां रात्रीषो कतिविधयः प्रप्रा १ गौतम । पञ्चदशतिथयः प्रप्रा १ तद्यथा २ यथाभती ३ सर्वसिद्धा ४

इयः राणा निचि रात्रि २ सुभमाना पूसा तिचि रात्रि १० वलीक्षिरीनइ सुपयतो नन्दा तिचि रात्रि ११ भागवती जद्वा तिचि रात्रि १२ अश्वती अ
 य निचि रात्रि १३ मव निदा रिक्तातिचि रात्रि १४ शुभनामा पूष्ण तिचि रात्रि १५ इम यइ पाच विगुही पकरतिचि सुकराक्षिनी होइ सब रात्रिनी
 होइ । एसेअ भयवन् अहोरात्रना केतनां मुहुत्तहइ । ये नीतम ! भीत मुहुत्तं अद्या छे । तेकेही रुद्र १ छेव २ निच ३ जाउ ४ सुयोन ५ तिलज अ

कार्यतत्त्वप्रमाणमात्र । कतिवसेते इत्यादि । कतिभवन्त । करवानि प्रष्टव्यानि । गौतम । शब्दावप्रकरणानि प्रष्टव्यानि । तद्यथा यव आलय कौशल्य स्त्री
बिलोचन प्रमथप्रसास्याने नेति कतिमिति निरादिः । प्रमथप्र गत वचिने विष्टिः । श्रुतिः । अतप्यव नाग किंसुप्रमिति यतया । परस्परस्वादिध्यस्तिप्रमथ

स्कत्स पाठ्याए रातु वव करणजयई १ विष्ट्याए विद्या बालवे करण जयई २ रातु कौलवे करण जयई ३ तद्व्याए विद्या स्त्रीबिलोचन करण भयइ ४ रातु गराड करण भयइ ५ बतलीए विद्या वणिज ६ रातु ६ विष्टी ७ पंचमीए विद्या वव १ रातु बालव छठीए विद्या कौलव २ रातु स्त्रीबिलोचन १ सप्तमीए विद्या गराइ ५ रातु वणिज ६ अष्टमीए विद्या विष्टी ७ रातु वव १ नवमीए विद्या बालव २ रातु

निबारादि, कतिकरवानि स्तिरादि प्रष्टव्यानि । गौतम । सप्तकरवानि चत्वारि करवानि स्तिरादि प्रष्टव्यानि ? तद्यथा वव । बालव २ कौशल्य ३ स्त्रीबिलोचन ४ गराइ ५ विष्टि ६ विष्टि ७ यतानि सप्तकरवानि चत्वारि करव नि स्तिरादि प्रष्टव्यानि ? तद्यथा श्रुति चतु
प्यद २ नाग ३ किंसुप्र ४ यतानि चत्वारि करवानि स्तिरादि प्र १ ? यतेपो भवन्ति । चत्वारि स्तिरादि वा कत भवन्ति, गौतम । श्रुतपत्रस्य प्र
तिपदिरात्री ववकरव भवति ३ द्वितीयाया दिवायालय करव भवति, राश्री कौशल्य करव जयति ॥ त्रितीयाया दिवा स्त्रीबिलोचन करण भ-
वति, राश्रीगं करव भवति, चतुर्थ्या दिवा वव राश्रीयालय, पष्ठ्यादिवा कौशल्य, राश्री स्त्रीबिलोचन, सु

वन् । पर पिर करव बिचारे पुत्र । ये गौतम । श्रुत पञ्चमी पल्लिवाइ रात्रि यव करव पुत्र १ यीजनं दिवसें यालय करव पुत्र २ रात्रि कौशल्य करण
पुत्र ३ त्रीजनं दिवसें स्त्रीबिलोचन करव पुत्र ४ रात्रि गराइ करव पुत्र ५ चतुर्पिने दिवसें वचिज ६ रात्रि वाटी ७ पाचमीने दिवसें वव १ रात्रि
आठव २ वचिने दिवसें कौशल्य ३ रात्रि स्त्रीबिलोचन ४ सातमीने दिवसें गराइ ५ रात्रि वचिज ६ अष्टमीने दिवसें वीटी ७ रात्रि वव १ नव

महृशानि गवयिषु पशुति । एगनेन सवन्निव्योदि । एदेकस्य भदस्त १ अक्षराश्रस्य किंकिभिर्दूहाः २ अष्टाः गीतसः । अश्रिगमुद्गताः ३ अष्टाः सद्यः प्र-
 चनादः द्विवावाश्रेयान् नृनीयानिदः चतुर्वावायुः पञ्चमः सुपातः षष्ठाऽभिचन्द्रः सप्तमोमाहन्द्रः अष्टमाबलवान् नवमात्रहः दशमोयमुपत्यः एका
 दशम्यासः द्वादशस्यसु । त्रयोदशमावितान्मा चतुर्दशाभेजसः पञ्चदशोवाकः षष्ठदशोवाकः सप्तदशोवकः अष्टादशाविद्यवेनः एकाविंशतिस्तस-
 म्त्राप्त्यः विंशतिस्तत्रपणः एकविंशतिस्तान्द्वैः त्र्यविंशतिस्तान्द्वैः त्र्यविंशतिस्तान्द्वैः त्र्यविंशतिस्तान्द्वैः त्र्यविंशतिस्तान्द्वैः त्र्यविंशतिस्तान्द्वैः त्र्यविंशतिस्तान्द्वैः
 तनोऽपमः बहुविंशतिस्तमः द्वादशान् नृनीयानिदमाभीमः अष्टाविंशतिस्तमाभीमः एकोनविंशतिस्तमाभीमः अष्टाविंशतिस्तमाभीमः । अर्थतिपिप्रतिघट्टस्व-

किं छुग्ग ११ ॥ १ ॥ एणमण मत्त । पक्ख रमय्ह करणाण कहुकरमात्थिस्स प १ ? गे ० ।
 सप्तकरणाधरा अत्तारिकरणात्थिरा प १ ? त ० यव १ एण्ण २ कोलव ३ त्थिविलोत्थुण ४ ग्राह ५
 धाणज ६ यिठी ७ एण्ण ८ सप्तकरणाधरा अत्तारिकरणात्थिरा प ० ? त सट्ठणी १ अउप्यय २ गाग ३
 विद्युग्ग ४ एण्ण अत्तारिकरणात्थिरा प ० ? एण्ण मत्ते । अराश्रा त्थिगत्रा करणाकयः प्रवलि गो ० सुक्खपे

अनः १८ प्राञ्चावस्य १८ उवगनव २० नन्धव २१ आगमवस्य २२ आतपया २४ वासन्ध २५ अथवाण्ण २६ ज्ञाना २७ सुपज २८ सधा
 पो रावमवेव ३० ३ ३ ३ कतिमगवत्त । अरवानि प्रवत्तानि । गीतसः । एकादश करणानि मष्टसालि । तद्यथा-यव, १ वाजव २ कोलव ३ को
 यिन्धोचन ४ गरादि ५ यच्चिप्र ६ यिट्ठि ७ यजु मेः ८ पनुप्पव ९ नाग १० किल्लप्रमिति ११ मतेपां मनवन् । एकादशाना करणाना कलि करवा

रन् स्थिर ४ । ५ गीतसः । सात ७ करव चरवट्ठ अयारि ८ करव स्थिर ६ । तेकहा वव १ आणय २ कोलव ३ सुविस्साचन ४ गरादि ५ यच्चिप्र ६
 यिठी ७ एह साव ८ करव चरवट्ठ, अयार करव स्थिर ६ । तेकहा यजु मेः ७ यजुः पद ८ नाग ९ किल्लप्र १० एह अयार करव स्थिर ६ । यव ११ भग

नित्यादि । मयचैतनमिगन्निह नदरं दिमराश्रिदिज नैन यनपृथकपथकपथ तनकरवासा निम्यदुप्रमावस्थात् कृत्तपनुदग्या राश्री गुरुलि नमाया
 स्वाया निवा चसु पव राश्रीन ग शुक्रपथमतिपदि दिवा क्रिसस्य पति नत्यारि स्थराशि आस्यगतिचिपु जयस्तीत्ययः । अथपथपि मयस्यापिकाश
 स्य सदापरिवतनस्वभावस्वनाद्यगभावादुत्पन्नाश्चमूवारम्भा ऽनपपक सत्वाप्यस्त्यव कालविशेषस्याद्यनविचारः शरीर पशः स्यस्त्यव समुत्तिपथ
 दोषा सुसस्तरः इत्यादि व्ययधारस्याप्यवनिदुस्वान् तेन कालयिगोवाचानादिपञ्चनि । किमाश्वायमित्यादि । कदाह्वादिपञ्चकालमवर्ती आदिः म

विष्ठी ७ चउत्पीए इदवा यय १ रातु आलव २ पचमीए दिवा कोलव ३ रातु त्योविलोअण ४ ठठीए दिवा
 गराइ ५ रातु वणिज ६ सत्तमीए दिवा विष्ठी ७ रातु यय १ अठमीए दिवा आलव २ रातु कोलव ३ नव
 मीए दिवा त्योविलोअण ४ रातु गराइ ५ दसमीए दिवा वणिज ६ रातु विष्ठी ७ एक्कारमीए दिवा वय १
 रातु आलव २ बारसीए दिवाकोलव ३ रातु त्योविलोअण ४ तरसीए दिवा गराइ ५ रातु वणिज ६ चऊइ

विशाचन राश्री गराति, तसापायवा दिवा यरि ज राश्री विष्टिः नतप्या दिवा वय, राश्रीआलव, पन्धस्या दिवा कोलव, राश्री स्त्रीवितापम
 पल्यादियागराति राश्री वणिज, सत्तम्या दिवा विष्टि राश्रीवय, अमस्या दिवायालव, राश्री कोलव, मयस्या दिवा स्त्रीविनीषम, राश्री
 मराति, दजम्या दिवा वणिज राश्री विष्टिः पुक्कावस्या दिवायय राश्री आलव, द्वावस्या दिवा कोलव राश्री स्त्रीविनाचम, अयोण्या

विवापन ४ रात्र गरादि ५ साअने दिवसे वणिज ६ रात्रि विष्टा ७ चठपी नै विवसे वय २ रात्रि आलव २ पाचमाने दिवसे कोलव ३ रात्रि स्त्री
 विवाचन ४ चठपी नै दिवसे गरादि ५ रात्रि वणिज ६ सातमीने दिवसे विष्टी ७ रात्रि वय २ एक्कारमाने विवसे पाचय रात्रि कोलव ३ रात्रि
 न दिवस आदिनाचन ४ रात्रि गरादि ५ दसमाने दिवसे वणिज ६ रात्रि विष्टा ७ इग्यारमीने दिवसे वय २ रात्रि आलव २ बारसीने दिवसे

ताह । एतन्निर्णयः । एतेषां भयम् । एतादृशां करणानां मध्ये कृतिकरणानि स्वरानि प्रकृतानि ? चकारोऽत्रमस्य, ज
नानाह ? नोनम । मसकरणानि चराणि एतानि विभावितात् । अथारि करणानि स्वरानि निपतति विभावितात् । सद्यया यथादीनि सूत्रानि
निर्णयानि मसकरणानि चराणि इत्येतन्निगमनयाच्य चारि करणानि स्वरानि प्रकृतानि ? सद्यया गुरुम्यादीनि सूत्रानि एतानि च
आदि चराणि निपतानि प्रकृतानि । इति निगमनयाच्य प्रारजकनियमक्याः अष्टम्येतेन तावत्पुनस्ततिः । एतेषां स्थाननियम प्रष्टुमाह । एतेषिच-

फादय ३ दशमीए । द्या त्यीचिखोऽष्टुण ४ रातु गराह ५ एकादसीए । द्या यणिज ६ रातु चिछी ७ चार
मीण । द्या यय १ रातु चालधं २ तेरसीए । द्या कोलव ३ रातु त्यीचिखोऽष्टुण ४ चऊदुमीए । द्यागाराह ५
रातु यणिज ६ पुणिमाप । द्या चिछी ७ करणे मयति रातु यय करणमयति चऊदुपकस्सपकिआए । द्या या
लत्र २ रातु कोलधं ३ चिछोऽष्टुण । द्या त्यीचिखोऽष्टुण ४ रातु गराह ५ तडुआए । द्या यणिज ६ रातु

मस्यो रिचानाति, राधो पाचन, एतस्यादिवाविदिः, रात्रो वाचन, रात्रो कालव, दशम्यां द्याः सत्रीविशाचन, रात्रोगरा
नि, एतादृशो दिवाविदिः रात्रोविदिः, द्यादया विद्यावय, रात्रोवाचन, ययोदश्यादिवा कोलव, रात्रो सत्रीविशाचन, चतुदश्या द्या,
गरान, रात्रोविदिः यो एतादी दिवाविदिः रात्रो वयकरव भवति ० यदुपकस्य मयिपदि द्या चालवरात्रो कोलव, द्वितीयाया द्या रात्रो
आव दिवसे पाचन २ रात्रि कोलव ३ दशमीम दियसो स्त्रीविशाचन ४ रात्रि गराह ५ दशम्यामीनह दिवसे ययोज ६ रात्रि चिछी ७ चारसमीने
रिवसे यय १ रात्रि वलय २ तेरसीने दिवस कोलव ३ रात्रि सुविशाचन ४ चऊदुमिने दिवस गराह ५ रात्रि वयज ६ पुणिमाकी ने दिवसे
दिया ७ चारु होह रात्रि वय करव हाह । तथापि पक्षी पक्षीने दिवसे चालव ३ रात्रि कोलव ४ चिछी दिवसे को

मित्यादि । मयचैव न किमनमिदं नदरं दिशराश्रितं न न यत्पुष्पकपक्षपक्षेन तत्करणात् तन्मिदं प्रमाणात्वात् कृत्वा ननु दृश्यं । राश्री गकलि अमावा
स्याया दियः चतुर्षु राश्रीनां गुणपक्षप्रतिपदि दिवा क्लृप्तं यति चत्वारि स्थिराणि आस्त्रवर्तिष्णिषु जवन्तीत्यर्थः । अथ यद्यपि सयम्यापिकाए
स्य मद्परिवर्तनस्य भावत्वात् राश्यादृश्यमायसु नारम्भा एव पक्षेन सत्वाप्यस्य च कालविष्टेयस्याद्यन्विचार आतीतः परः सूर्यमरः समन्तिपक्ष
योमरः सूर्यमरः इत्यादि व्ययचरमाप्यस्य निदृश्यान् तेन कालविष्टेयभावादिपञ्चति । किंवा इष्टावसित्यादि । कथं न्निपञ्चकालयर्तौ श्रादिः प्र

विष्टी ७ चउत्यीए दद्या यद्य १ रातु आलव २ पचमीए दिवा कोलव ३ रातु त्योविलोअण ४ वठीए दिवा
गराड ५ रातु वणिज ६ ससमीए दिवा विष्टी ७ रातु यत्र १ अठमीए दिवा आलव २ रातु कोलव ३ नव
मीए दिवा त्योविलोअण ४ रातु गराड ५ दसमीए दिवा वणिज ६ रातु विष्टी ७ एक्कारमीए दिवा वव १
रातु आलव २ चारसीए दिवा कोलव ३ रातु त्योविलोअण ४ तरसीए दिवा गराड ५ रातु वणिज ६ चऊड

विवाचन राश्री गराति, तनायायया दिवा यति च राश्री विष्टी नतप्या दिवा वव, राश्री आलव, पचम्या दिवा कोलव, राश्री स्त्रीविलापन
पष्ट्यादियानराति राश्री वणिज, सप्तम्या दिवा विष्टी राश्री वव, अष्टम्या न्ययालव, राश्री कोलव, नवम्या दिवा स्त्रीविलापन, राश्री
गराति, दशम्या दिवा वणिज राश्री विष्टी, एकादश्या दिवा वव, राश्री आलव, द्वादश्या दिवा कोलव, राश्री स्त्रीविलापन, त्रयोदश्या

विवाचन ४ राश्री गरादि ५ साजने दिवसे वणिज ६ राश्री विष्टी ७ चउती नें दिवसे वव २ राश्री आलव २ पाचमामें दिवसे कोलव ३ राश्री स्त्री
विवाचन ४ चउती नें दिवसे गरादि ५ राश्री वणिज ६ सातमी नें दिवसे विष्टी ७ राश्री वव २ अष्टमामें दिवसे पाचम राश्री कोलव ३ नवमी
न दिवस छाविनाचन ४ राश्री गरादि ५ दसमामें दिवसे वणिज ६ राश्री विष्टी ७ दशमामें दिवसे वव २ राश्री आलव २ चारमामें दिवसे

यन्तः यद्यन्तः किमादिवाः सुदन्तराः इदं प्रसूयन्तः किमादिसप्तपुराणेषु यः । अथवा परिपूर्णसूयैवसप्तपुराणसकलस्य युगस्य काः प्रादि काः
 भवन्ति प्रसावकायापि नस्यान् किदन्तिषासरायकयोरप्यतरादि यथास्ते किमादिक आयने ननुबन्धनं धृष्टे प्राकृतस्यात् काः प्राविहादीनां सप्ततराः
 प्यारी यवाते किमादिवाः अतः काः प्रावकादिसप्तपुराणीं प्रादि येषांते किमादिका भाषाः एव किमादिकीयसी किमादिकाभ्यङ्गरात्राः किम निवा
 नमूनाः किमादिकानि करवानि नक्षत्राणि प्रसमानाति प्रसपुत्रं, भगवानाह १ गौतम । चन्द्रप्रादिर्द्विपत्त चन्द्रादिकाः संवसराः सप्तचन्द्रादिवति

भीष्टु द्रिया त्रिष्टी ७ रात्रि सउणी ८ व्युमावासाए दिवा चउप्यय १ रात्रि गाग १० सुक्तापस्कस्स पक्रिवाए
 दिवा किटुगग करण मयदं ११ किमाहप्राणं भंत ! संवतरा १ किमाहप्रा २ किमाहप्राउऊ ३
 किमाहप्रा मासा ४ किमाहप्रा परका ५ किमाहप्रा प्रहोरला ६ किमाहप्रा मंजला ७ किमाहप्रा करणा

दिवा गराति रात्रि बबिन्, चतुस्योदिवा विष्टिः रात्रि यवनि, अलावस्यापो दिवा चतुस्य प्रतिपदि दिवा विष्टु
 प्र करणं प्रवति ८ किमादिवा भवन्त ! सवतरा, किमादिने अयने, किमादिवा अतः, किमादिवा पयौ, कि-
 मादिवा प्रहोरला, किमादिवा मूलाः किमादिवा नि करवानि, किमादिवाभि नक्षत्राणि, प्रवसति १ गौतम । चन्द्रादिकाः सप्तपुराः,

कीनय इ रात्रि स्त्री वेलाचन ४ रात्रिने दिवस मरादि ५ रात्रि बबिन् ६ चतुस्योने दिवस विष्टी ७ रात्रि सुक्तापस्कस्स पक्रिवाए च
 सःपद ८ रात्रि नाग १० युक्तापस्कानीं पक्रिवाते दिवसे किटुगग करणमयदं ११ स्या प्रादिक हे भगवन् ! सवतर स्या प्रादिक आयन २ स्या प्रादिक अतः
 ३ स्या प्रादिक नाग ४ स्या प्रादिक पय ५ स्या प्रादिक अहारात्रि ६ स्या प्रादिक मुहूर्त ७ स्या प्रादिक करण ८ स्या प्रादिक नक्षत्र ९ ८ ९
 गौतम चन्द्र सव मर प्रादिक सवसर युगना प्रादि माटे द्वाविवायनादिक आयन नम युवनीं प्रादिनाटे प्रागम्यु नम प्रादिक अतः प्रावका

तच्चन्द्राग्निवर्द्धितनामकसर्वसुरपञ्चकात्मकस्य युगस्य प्रवृत्तौ प्रथमतोऽष्टौ प्रवर्तमानात् नक्षत्राभिवर्द्धितस्य तस्य युगेऽग्निशस्माद्यातिक्रमे सद्भावाविति ।
 ननु युगस्यादीवर्तमानत्वात् चन्द्रसर्वस्वरः सवरावराद्यामादिरुक्तः सति युगस्यादित्य कथं उच्यते युगे प्रतिपद्यमाने सर्वैकालविद्योपाः सुपमसुपादयः
 प्रतिपद्यन्ते युगे पर्ययस्यति अन्येष्वसकलज्योतिषारगूलस्य सूर्यदक्षिणायनस्य चन्द्रासरापञ्चस्य युगपत्प्रवृत्तिर्युगाद्वावेव कोपि चन्द्रायस्यस्याभिनिद्याने
 प्रथमसमयस्य सूर्यायस्यस्य युगस्य प्रयोविद्यते न सप्तसिद्धिजागेपु व्यतीतेषु तेन चिह्नं युगस्यादित्यमिति तथा दक्षिणायनसर्वस्वरस्य प्रथमे पञ्चमासः सप्त
 दादिययास्ते तथा स्यादित्येवास्य युगप्रारम्भे प्रथमतः प्रवृत्तत्वात् एतच्च सूर्यायनपेक्षबलं चन्द्रायनपेक्षया तु तसरायस्य स्यादित्यस्य स्यात् युगारम्भे
 चन्द्रस्योत्तरापञ्चप्रवृत्तत्वं तु प्रायश्चतुराष्टमाचक्रूपमासद्वयात्मकप्रादिवर्षेयांत प्रायश्चदिका श्रुतयः यगादीन् श्रुत्वेकदेशस्य श्रायस्यमानस्य प्रयत्नमानत्वात्
 यत्रमायव्याविक्रमासाः प्रागक्तवृत्तारय बहुलपक्षादिकौ पक्षौ श्रावस्यबहुलपक्षस्य युगदिप्रगतेः दिवसादिकाष्टद्वारात्राः सक्तौ दक्षिणायनयोः सूर्य-
 योऽयस्य युगप्रतिपत्तेः भरतेरावतापेक्षया इत्येवमपि विवेकापचयात् रात्रौ तत्प्रयत्नः तथा रुद्रस्विश्रुतांमूर्तानां मध्ये प्रथमः सप्तदिवर्षेयांतं तथा
 २१। सप्तम्येव प्रवर्तते तथा बालाश्रविकाणि करवानि बहुलप्रतिपत्तियस्यस्यैव मभयाम् तथाऽभिजिद्विकाणि नक्षत्रादि तत्तत्प्रकारस्य नक्षत्राणां क्रमण
 युगेऽप्रथमं मानत्वं तथा सप्ताराधागानक्षत्रचरममगयः पादात्ययुगस्यातः ततोऽभिगमयगस्यादिकक्षत्रमभिजिद्वेयानि । हेमसप्त । हेमपञ्च । अथ

७ किमिदं पञ्चमासः १ प० ? गो० । चन्द्राष्टस्या सवत्तरा वृद्धिगादृष्ट्या स्यगणा पाउसादृष्ट्या उक्त साधनाद्
 स्यामासा यज्ञलादृष्ट्या परको वित्रसादृष्ट्या अहेरज्ञा रोद्वादृष्ट्या मुक्तज्ञा यथादृष्ट्या भरणं अग्निजिह्वा

दक्षिणादिक अध्यने, प्रायश्चदिका श्रुतयः श्रावसादिकानामाः बहुलादिकौ पक्षौ, दिवसादिकौ पक्षौ, रौद्रादिकाः सुहृत्तौ, यमात्रिका
 । दक्ष भाव श्रावस्य यदि पक्षिवा आदि पक्षयुगनी आदि नाट कल्पपक्षादि दिवसादिक अध्यनेरात्र रौद्र मूर्तौदिक सुहृत्त मू । उगता प्रथम
 शो । ते भवती यमादिक करण यदि पक्षत्रय दिवसत्र प्रथम पुन ते भवा अग्निजिह्वा आदि त नक्षत्र श्रावस्य यदि पक्षत्रे पुन त भवती अष्टौ मम

आगावेधयइत्यादि । यागाऽन्यादिगोत्रेऽपि नक्षत्राकारा किमक्षत्र चक्षेत्रसह दक्षिणयोगि विनक्षत्रमक्षर्यानि इत्यादिको दिग्भाग १ देवताः मन्त्रप्रदेय ताः २ ताराः नक्षत्राकारातारापरिमाणः ३ गात्राणि नक्षत्राकारा ४ सस्यामानि नक्षत्राकारा ५ चक्षेत्रविद्योगात्ताराका चक्षेत्र रक्षिणाच सङ्ख्यागः ६ पूजाधिक्य लक्षणाणि नक्षत्रादि उपलक्षणादुपकुलानि कु नापकुलानि च ७ कतिपू क्षमाः कति असावास्याय ८ सङ्किपातः यत्ताभाभेय पूर्वैर्माभावास्याना पर- स्तरापक्षया नक्षत्राद्या मन्त्रान्य ९ च समुच्चय जलाभाउभ्य परिमसीपक्षिचक्षुरारविमक्षत्रगवः १० चःसमुच्चयै व्याघ्रादरतु भेनद्वारानुपायिस्त्रेन नपयक कृतमिति । अप्य चक्षुरस्य नक्षत्रैः सह दक्षिणादिविगयोगी भवति, तेन प्रवसतो नक्षत्रपरिपाटीमाह । कतिपयं भल इत्यादि । अत्र शम्भुसम्भारारब्धम् । अ मित्रिन् १ अथ २ चनिष्ठा ३ शतभिषक् ४ पूर्वभद्रपदा ५ उत्तरजत्रपदा ६ रवनी ७ अश्विनी ८ भरणी ९ कनिष्ठा १० रोहिणी ११ मृगशिरः १२

उज्जसठीमासा एगेथीसुप्तपस्कनए स्थठारसतीसास्थेहे।रप्तसया चउप्यस्य मुज्जप्तसहससा णत्रसया प०? ओगी

१ देवय २ तारगा ३ गोस्त ४ सठाण ५ चद्र ६ रविजोगी ७ कुल ८ पुष्पिमस्थत्रमसाय ९ ससिधाए १० स्थुणसाय ११ कठुण ज्ञेते! गरकक्षा पें०० गो०। स्थठात्रीसणस्कत्ता प०? त० स्थुजिहं १ सत्रणो २ घणिठा

पक्षयत अष्टादशविधान्यद्वाराचयतानि चतुःपक्षाशश्च मुहूर्तसहस्राणि भवचयतानि प्रष्टतानि? याग १ देवता २ ताराय ३ गात्राणि ४ स-
स्यामानि ५ चक्षेत्रविद्योग ६ कलानि, पूषिमा ८ असावास्या ९ च सनिपानः १० अमेसाच ११ कति जदत्त! नक्षत्राणि प्रष्टतानि ० गौतम!

मीस १२० पच अष्टारसह मीस १२३० अष्टारत्र चठव्यञ्ज इवार नवसे ५४ ९०० मुहूर्त कस्या छे । चन्द्र मक्षत्रन दिग्भाग १ देवता २ नक्षत्रना सा-
गव्या च नक्षत्रार्ता गात्र ४ नक्षत्रतारा सस्यान ५ नक्षत्रने चन्द्र सुयसाचे योग ६ सुय साय याग ७ कुल उपकुल नक्षत्र ८ पूषिमा असायस्या
याय ९ पूर्वैर्मा असावस्यानो परस्पर नक्षत्र साय सनिपात १० मासपरि सना, एक नक्षत्र ११ (सह ईग्यार द्वार कइए लहा प्रयम चन्द्रमक्षत्रमे

[illegible]

शु। जलकृता प० २ समगानुम। पञ्चदशरिपण भन। जंगे के बहुरा सुपणा के बहुरा। उऊ के बहुरा म। म के बहुरा। परक। के बहुरा। अहो रमा के बहुरा मज्जता प १ गे०। पञ्चसत्ररिपण जंगे तसअय ॥ नीस

[illegible]

व्यञ्जारादिद्वय । मुख्ये । अयमन्त्रेण यमयागकालस्यासौ परस्मिन् सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तयिगमितस्य सम
 याये जपद्वावर्तये अभिरुच्यङ्गि सप्तयायामप्येकस्य विधमस्यात् । यमयागे सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तयिगमितस्य सम
 चरे व्यञ्जारादि सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तयिगमितस्य सम
 व्यञ्जारादि सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तयिगमितस्य सम
 कनरादि सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तयिगमितस्य सम
 स्यामपि प्रमदमपि सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तयिगमितस्य सम

साठा २८ एवासुण मत । अथावीसाए पस्कसाण कयरे पस्कसा जण सया चट्सस दाहिणेण जोगजो
 ऐति ४ कयरेणस्कसा जेणसया प्सस उत्तरेण जोगजोएनि, कयरेणस्कसा जेणचट्सस दाहिणेणवि उत्तरे
 णवि पमहु पिजे ग जोएति ३ कयरेणस्कसा जेणचट्सस दाहिणेणवि पमहु पिजोगंजोएति ४ कयरेणस्कसा

सां कतरादि सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तयिगमितस्य सम
 सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तशतानामप्येकस्य विधमस्यात् । यदुक्त । यमयागागे सप्तयिगमितस्य सम
 २० य ३ भगवन् । अथावीसाए पस्कसाण कयरे पस्कसा जण सया चट्सस दाहिणेण जोगजोएनि, कयरेणस्कसा जेणचट्सस दाहिणेणवि उत्तरे
 ४ सरेण पस्कसा जेणसया प्सस उत्तरेण जोगजोएनि, कयरेणस्कसा जेणचट्सस दाहिणेणवि पमहु पिजोगंजोएति ४ कयरेणस्कसा
 जेणवि पमहु पिजे ग जोएति ३ कयरेणस्कसा जेणचट्सस दाहिणेणवि पमहु पिजोगंजोएति ४ कयरेणस्कसा

[illegible]

३ मयजिसया ४ पुंस्त्रमहयया ५ उत्तररत्नहयया ६ रेवई ७ स्यसिमणी ८ जगरणी ९ कसिष्या १० रोहिणी ११ मिथ्यासिरं १२ अदा १३ पुंगसु १४ पूना १५ अस्सेसा १६ मद्या १७ पुस्त्रफगुणी १८ उस्तरफगुणी १९ इत्या २० चिसा २१ माह २२ विसाहा २३ स्यणुराहाय २४ जिहा २५ मूल २६ पक्षामाहा २७ उत्तरा

यथाऽवयवगतगुणविप्रकृष्टानि ७ नद्याया अजिजित् १ मयकाः २ चमिडा ३ गतमिया ४ पूवमद्रपवा ५ उत्तरजद्रपवा ६ रवता ७ अस्थिना ८
भरपा ९ हतिका १० राटिवी ११ भगजिराः १२ आद्री १३ पुमवसुः १४ पुव्य १५ अमेका १६ मया १७ पूवकलुनी १८ उत्तर कलुनी १९ हस २०
विषा २१ व्यातिः २२ बिमाका २३ अनुतापा २४ ल्यभा २५ मूत्र -६ पूवायादा २७ चतरायादा २८ इति ॥ एतेका भदन्त ! अष्टाविंशतेन सप्तत्रो

ये साग यद्द ददाः कनका के भगवन् ! नयन छन्द । इ गीतम् । असाक्षोत्तरं न सत्यम् । तेजसा अभिहित् । सचक २ यतिरा ३ शलभिकम् ४ पूब
इपर ५ उग्रभद्रपद ६ रेवती ७ सधुनी ८ भार्या ९ कलिका १० रोहिणी ११ मृगशिर १२ छात्रा १३ पुनर्वसू १४ पूष्य १५ आर्षेबा १६ अपरा
पूरुषार्णवमुना १७ उत्तराश्व लग्गा १८ २ वस्त २१ बिचा २२ स्वाति २३ मिशाखा २४ स्मरशाया २५ ऊरगा २६ मूल २७ पूर्वाषाढा २८ उत्तराषाढा

व्यवहारादिद्वयं । उच्यते । अयमन्त्रैवमत्र यागकालस्यासपायश्चैव सदाप्रातरासप्रविष्टतया विवक्ष्यमाणम् । यदुक्तम् । समयोपाधि सप्तविंशतितय सुन
 याये जपुद्गोवर्हीते छविप्रवृत्त्याः सप्ताध्यासायपरकत्वाच्च संयवचारे बहुह उपद्रव्यमिषया । अथोपासेन भासकायश्चादौ अजिप्रिद्वन्द्वः सप्तविंशत्यामा
 सौ व्यवहारः प्रयत्नने अभिजिह्ववत्यातराकाङ्क्षातश्चपादानुपयोगेनादिति । अथप्रथमाद्विष्टोपादौगद्गरेमाह । शतेभिणमित्यादि । एतेषा जदस्त १
 छष्टाविंशतसप्तशब्दौ मध्ये कतराविनचत्रादि यानि सर्वा चन्द्रस्य दक्षिणेनत्रसिद्धस्या दिशि व्यवस्थितानि यागपाज्यते । सयन्त्युच्यति १ २ य
 कतरादि गतत्रादि यानि तदा चन्द्रस्यान्तरेणातरस्यादिशि व्यवस्थितानि योगवोच्यन्ति २ तथा कतरादिमन्त्राणि यानि चन्द्रस्य दक्षिणस्यामप्युत्तर
 म्यामपि प्रमदमपि तन्मन्त्रविमानानि विमदुगच्छे गमनरूप याय योजयति शेषां तन्मन्त्राणां गतीत्यायः इ तथा कतरादि गतत्रादि गतत्रादि

साढा २८ एवासु मन् । अष्टात्रीसाए णस्कन्ता ण सया चदस्स दाहिणेण जोगजो
 ऐति १ कयरेण स्कन्ता जेणसया चदस्स उत्तरेण जोगजोएति, कयरेणस्कन्ता जेणचदस्स दाहिणेणवि उत्तरे
 णवि पमदु पिजे ग जोएति ३ कयरेणस्कन्ता जेणचदस्स दाहिणेणवि पमदुपिजोगजोएति ४ कयरेणस्कन्ता

सा कतरादि गतत्रादि यानि तदा चन्द्रस्य दक्षिणेण याग युजन्ति १ कतरादि गतत्रादि यानि तदा चन्द्रस्य उत्तरेणयोग युजन्ति २ कतरादि
 गतत्रादि यानि तदा चन्द्रस्य दक्षिणेणवि उत्तरेणयोग युजन्ति ३ कतरादिगतत्रादि यानि तदा चन्द्रस्य दक्षिणेणवि प्रमदमपि याग य-
 २ यद्वे मयवन् । अष्टाध्याम २ तद्वत्तमन्त्रादि कलसां मन्त्रेषु, तद्वत्तमन्त्रादि कलसां मन्त्रेषु, तद्वत्तमन्त्रादि कलसां मन्त्रेषु, तद्वत्तमन्त्रादि कलसां मन्त्रेषु
 तद्वत्तमन्त्रादि कलसां मन्त्रेषु, तद्वत्तमन्त्रादि कलसां मन्त्रेषु, तद्वत्तमन्त्रादि कलसां मन्त्रेषु, तद्वत्तमन्त्रादि कलसां मन्त्रेषु, तद्वत्तमन्त्रादि कलसां मन्त्रेषु

व्याधौ ११ पञ्चमु १४ पुण्य १५ धाम्नेवा ६ मया १७ पूर्वकारगुनी १८ उभयलक्ष्मणौ १९ इह २० पिशा २१ स्वातिः २२ विद्याखा २३ धनुषाया २४
 ह्येया २५ पूज २६ पूजापादा २७ उभरापादा २८ इति । अथ नक्षत्रावन्विकाक्रमोऽष्टावन्विकादिक् वाकौनिक क्रमसप्तम्य यश्चिन्नप्रवचने
 दर्शितः नभगादौ चन्द्र नक्षत्राभिप्रेक्ष्योक्तस्य प्रथमप्रवचत्वात् । नक्षत्र नक्षत्रम् लोभ्यतरे अप्रिह इति यथावन्वितः सर्वतोऽभ्यन्तरस्यापि स्वंग भव-
 नावन्विकाक्रमे पूर्वमुपन्यासइति वाच्यं । नक्षत्रक्रमनिपते चन्द्रयोगक्रमस्यैव प्रकारत्वात् नतुसर्वाभ्यन्तरादिसङ्कलस्यापि स्वस्य प्रत्यया पक्ष्यादिमङ्कल
 त्वापिनां कतिवात्रोनां नक्षत्रान्तरमुपन्यासो भव्यात् । अथ यद्यभिहितः प्र रण्य नक्षत्रावन्विकाक्रमः क्रियते तर्हि मसविशतिनक्षत्रावामिव क्रयनस्य

३ सयन्निमसया ४ पुष्यभद्रवया ५ उत्तराश्रद्धवया ६ रेवर्क्ष ७ अश्लेषिणी ८ ज्येष्ठा ९ कनिष्ठा १० रोहिणी ११ मित्राशिरं १२ अर्द्रा १३ पुणवसु १४ पुन १५ अश्लेषा १६ मघा १७ पुष्यफल्गुनी १८ उत्तरफल्गुनी १९ हस्त्या २० चित्रा २१ साह २२ विसाहा २३ अश्लेषा २४ जिहा २५ मूल २६ पश्चामाढा २७ उत्तरा

आष्टाविंशतिनक्षत्राणि प्रकृतानि ? नक्षत्राणां अग्निजित् १ श्रवणः २ चरित्रा ३ ज्येष्ठा ४ मूलभद्रपदः ५ उत्तराषाढपदः ६ रवता ७ अश्विनी ८ भरणी ९ कृत्तिका १० राहिकी ११ मगधिरः १२ आर्द्रा १३ पुनर्वसुः १४ पुष्य १५ अश्लेषा १६ पूर्वाफाल्गुनी १७ उत्तराफाल्गुनी १८ इलाः १९ बिधा २० स्वातिः २१ विशाखा २२ अनुराधा २३ ज्येष्ठा २४ मूल त्वं पूजायाहा २५ उत्तरापादा २६ इति २७ यतेकां भद्रन्त ! अष्टाविंशतेनक्षत्रा

[illegible]

नामप्यन्तरमहल्लारिरवेन समानेपि अभिहितस्य सुवतोऽभ्यस्तरेऽभिहितस्य तत्रयानिनामोनि प्रोथ्य मन्त्राणि यानि सदा
 चन्द्रस्यान्तरस्या योग योजयति, तानि द्वादश । तद्यथा । अभिहित् सवयो षगिष्टा शतभिषक् पूयभद्रपदा उत्तरभद्रपदा रेवती अश्विनी ज्येष्ठा पूय-
 फल्गुनी उत्तरफल्गुनी स्वाति यदावेते मङ्ग पञ्चमयोगस्तदास्वप्नावाधुद्रः शोवेष्टेव मङ्गलपु स्यात् यथाच भिन्नमहल्लस्यापिमा चतुष्टय सह निक
 मङ्गलस्य पितृव्याका योग स्थापयद्वल्लिभागकरवापिकारे प्रतिपादित स्वतःसदैवता न्यतरदिगवस्थितान्येव चन्द्रैव सह यागभायातोति । यत्
 सुमवाप्ये अभिनिष्ठाइष्टाव चव चरुका चन्द्रश्च उत्तरश्च योग आरुति अभिहितयो जाय भरणी इत्युक्त तत्रतममयायामुरापमाभिजितश्च
 मादौ कृत्वा निरन्तरपान्तिखम नवानामेव विवक्षितत्वात् उत्तरपान्तिमापि पूषफल्गुम्युत्तरफल्गुमास्त्राताना कृत्वा राहियोमृगशिराःप्रबलमचक्रयो-

जोगं जोरुति, तेण वारस । त० अश्विनिह १ सधनी २ धनिष्ठा ३ सयन्त्रिसया ४ पञ्चमहयया ५ उत्तरम
 हयया ६ रेवई ७ अस्मिणी ८ ज्येष्ठा ९ पूषाफल्गुनी १० उत्तरफल्गुनी ११ साई १२ तैत्यण जेते ण
 स्कत्ता जेण सयाचदस्स दोहिणट्ठिं उतरत्तंयि पमहुंयि जागजोयति, तेगमत्त । त० कस्मिंश्चा १ रोहिणी

सप पङ्क्ये तानि नल्लारिणि, तत्रयानिनामि गच्छन्नाणि यानि सदाचन्द्रस्य उत्तरेऽवयाग युञ्जन्ति, तानिद्वादश । तद्यथा अभिहित् १ मन्त्रः २
 धनिष्ठा ३ यतन्त्रिगा ४ पूषभद्रपदा ५ उत्तरभद्रपदा ६ रेवती ७ अश्विनी ८ भरणी ९ पूषफल्गुनी १० उत्तर फल्गुनी ११ स्वातिः १२ तत्र यानि

न्त्रमार्गे उत्तरदिग्मे रह्या चका याग प्रयुज्ज खड तेन वार मन्त्र १२ तेष्वेवा अभिहित् १ मन्त्र २ धनिष्ठा ३ मन्त्रभिषक् ४ पूषभद्रपदा ५ उत्तर
 भद्रपदा ६ रेवती ७ अश्विनी ८ भरणी ९ पूषा फल्गुनी १० उत्तरा फल्गुनी ११ स्वाति १२ निष्ठा १३ मन्त्राव सह मन्त्रमार्गे दक्षिणदिशि रह्या
 यथा पश्चि उत्तरदिशि रह्या चका पश्चि प्रमद् मङ्गल मध्ये प्रमद् मेदाने रह्या चका पश्चि योग युक्त खड, तेन सास मन्त्र १३ तेष्वेवा कृत्वा १

बलस्याप्यस्तरतो द्वे द्वे यद्विः ततो ये द्वद्वतारे उभ्यस्तरतस्तथा मध्यं न चन्द्रो यद्विः इति तद्वेद्यया प्रमदं योमं युक्तं इत्युच्यते येन द्वे द्वे तारे यद्विः
 स चन्द्रस्य पञ्चदशैपि सङ्गले चारंपरतः । यदा दक्षिणदिग्ध्यवस्थिने ततस्तार्येक्षया दक्षिणेन योमं युक्तं इत्युक्तं । अनेनचापाटाङ्गयनवि प्रमदं
 योगिसमन्वयमध्यं कथनं निति ब्रूता निराधः, अपयो दक्षिणदिग्योगविशिष्टप्रमदयोगस्य सुखवादिति । समत्येनयोरेव प्रमदयोगभावनाये
 विचिदिदाह । तेन नमश्च सदासयवाह्ये सङ्गले व्ययस्थित चन्द्रश्च सङ्ग यागमयुक्ता युक्ता यान्तत इति तथा यत्तत्कृत् यत सदाचन्द्रस्य प्रमदं प्रमदं
 रूप याग युनक्ति एका साध्यता । एवदेवताद्वारमाह । एतेष्विष्टमित्यादि । एतेषामष्टाविंशतेमन्त्राणां मध्ये मन्त्राणां किदेवताक प्र-
 मत्त अत्र बहुश्रीर्षी कप्रत्ययः देवताचात्रस्यामी अविपदति यावत् यमुष्टयान्मन्त्रतटं भवति अन्त्याचासुष्ट ययमयेवि म्येय । मम मन्त्राण्येव दे-
 यद्वपादि तद्विदिनेषु दयानामाचिपत्य । उच्यत पूजलभ्याजिततपसारतम्यम तस्मिन्त्यावि तारतम्यद्वानात मनुयैष्विष्ट देवेद्यवि सेय्येयकभायस्य
 स्पष्टमवलम्ब्यमानत्वात् । यदाह सङ्गरेन दक्षिणस्य देवस्को इमे देवा आकाशपथाय ययविष्टसे विष्ठन्ति । तज्ज्ञा सामकाङ्क्षा सामदेवकाङ्क्षाहवा
 यिज्जु कमारा विज्जु कमारीर्षी अग्निकमारा अग्निकमारीर्षी वातकुमारीर्षी चन्द्रा सुरा गङ्गा यस्मिन् ताराकुया जेष्ठा यस्मिन् तद्वप्यगारासुष्टे-
 ते तद्विष्टिषा तारमारिषा सङ्गरेन दक्षिणस्य देवस्को सामरेच महारस्को आखानयचविष्टसे विष्ठन्तीति । अग्न्याभाह ? गौतम । प्रमददेवताक प्रमत्त ।
 अत्रागपयोगकः सङ्गे अत्रश्यमानत्वात् गङ्गान्यपि अग्न्यामन्त्रानि निवचनसुत्रेय्येय समाधत्ते । अयस्मन्मन्त्र विज्जुदेवताक प्रमत्त ? यनिष्टायसुदेयता प्रमत्ता ?

किदेवयाए प० ? गो० । अमहदेवयाए प० ? सत्रणेनरुक्ते विस्मदेवयाए प० ? धाणठा वसुदेवयाए

सङ्गले यागम युक्ता, युक्तं, यादयेत तत्रपसुनमन्त्र, परसदाचन्द्रस्य प्रमदेयाग युक्तं, साचयको ज्येष्ठा इति, यतयां मगयन् । अष्टाविंशते-
 मे मध्ये योग मुंजङ्ग खड्ग सेह एक ज्येष्ठा मन्त्रश्च, (विष्ट तट ययद् यस्मिन् मन्त्रश्च मुष्टयाए उमे जिण असुष्टययद् यस्मिन् गप्यन् असुष्ट याद ते देयता
 स्यामी अविपती कदाच) इत्ये मन्त्र देयता द्वार करे खे । एव ते अगवन् । शठावीच मन्त्र माहि अभिष्टित् मन्त्रमो कुच देयता स्वागी छे । ये

गतागतरलेग योगमस्यवान् तत्र योगिभानि सप्तत्रयि यानि सदाबन्धस्य दृष्टिबोधावि नृत्तं द्यात्रि प्रसन्नमपि योग योग्यति श्रुतिं सर्वत्र परस्परमम-
 युवायः तानि भूः । तद्वशाः । कृत्तिका राक्षसी पुनयव मया वित्रा विमाला अमुर द्या यतयात्र क्रियापि योगइत्यय यन् स्यान्नाग उदुन्नाभ्ययने
 भनवापाने उमनममवापव भूतपरकतः अग्नेय सति पसदु आग ओएति कृत्तिका राक्षसा पक्षवृत्तं मङ्गः चित्रा विमाला अमुराष्टा जेठाइति तत्रा
 दुसस्यानुरोपनेकम्यै काममदयानस्य विवाहितत्वन स्यष्टाप्रिमगृहाना यत आकम्पीटीकाकृता उभययागीनि पद व्याख्यालयता यनानि मत्तत्र स्यजय
 योगानि चन्द्रस्यानुरब्धद्विषेनच युज्यत कदाचिद्देवनपि उपयाताति तत्र वस्त्यमोचकपट्टः मृत्रेचपट्ट विराधीनि गप्रमोछ तथा तत्र यने नक्षत्रे मदा
 चन्द्रस्य दृष्टिबोधापि प्रसन्नमपिच योग याजयत स्तुते आयाते पुनवापः कामरायाङ्कारुये तेहि प्रत्यक्त जनकारे तत्र दृढ तारे नक्षत्राष्टस्य पक्षुभ्यस्त्य

२ पुण्ड्रसु ३ मत्रा ४ निष्ठा ५ धिमादा ६ व्युत्पत्ति ७ तत्त्व जलसमा चतुस्म दाहिण
 ८ त्रि पमद्वि जोग जायति, सानु ९ दुर्ध्व १० मद्राहि एमद्राहि जागज ह्रस्वा ३ तत्त्व जलसमा
 जलसमा चतुस्म पमद्वि जोग जायति १ पमद्वि जोग जायति १ पमद्वि जोग जायति १ पमद्वि जोग जायति

तानि नद्यत्र चि, यानि सदाशम्भ्य दक्षिणेनापि प्रसदमपियाग युजस्ति । तानिमस, तद्यथा कृत्तिका १ राशिका २ पनवस ३ म-
दा ४ चित्रा ५ बिज्या ६ झनराणा ७ तत्र येने नद्यत्र ये सदाशम्भ्य दक्षिणेनापि प्रसदमपि याग योजयतः, तेनै अपाद २ सवयाब्दे म-

[illegible]

स्वपदनि प्रसिद्ध १६ प्राणा अथागादेय स्तेनपथायातु नायमिति प्रसिद्ध २७ विद्यदेवास्त्वयोदश २८ सत्राणापकासस्थितपकारः भगुद्यये गव्यमभि
 जितसत्रद्वाराग्नप्रसाहरी २ नक्षत्राणां देवाहव्यपिकारता गम्य । यतया द्रव्यविमलसहस्रदिकपया परिपाठ्या मनुपरताचिकप्रमुपकषयमवद्वनकमल
 आश्रितपया मतप्या परितममप्रिमापकोया । यावदुसराकाशु किटपताप्रप्रसा ० नीतम । विशुदेवताप्रप्रमति । क्षयतारासुम्याद्वारमाह । यमेनिगमि-
 त्यादि । गतयो भद्रता ० एष्टाविगतमपचाया मय्ये ० भिजिलक्षत्र कति साराष्ट्रस्य निक्षसितार प्रप्रस ० भगयामाह ० नीतम ! निस्त्रसाराशस्येति
 श्रितारं प्रप्रस । नाराद्यात्र क्यासिक्त्रयिमामानि क्षयिकारकाशयप्रजातीयज्योतिष्काना यिमागागान्यथः । गग पञ्चमज्जामायज्योतिष्कास्तारकाः मधि
 तामां द्वित्रादियानि रेक सक्षत्रमिज्यवद्वारः सम्यक् ० अन्यज्जातोपेन समदायभान्यज्जातोय समदार्थीति विरापास् विरायद्यात्र सप्तप्राया विमानानि
 पचरति सारकाणां च यिमानानि क्षयति । तथा ज्योतीपेगम्भरागिगम्भराकाणा फोटोकाटीणा यद्वष्टिगम्भराक्षि मन्त्रयानि पञ्चमसतिद्यति यामस्या
 ताप्यतिगयाग्न गक्षप्रमर्याचाष्टाविगतिरूपा मूलतयय मनुष्ठियुम । मनु तदि गतेया यिमालात्रा केऽधिपाः मय्यने अभिप्रिदादिमसप्रगत यथा क-
 शिस्सर्पादका गष्टयादियनि सत्रति यवमन्निजिषक्षत्रन्यायेन नेगव्य २ । पम्य गक्षत्रम्य यायत्यस्तारा पृव्वक्ष सप्तारामम्यापरिमाह । यथाभिकमन्नि

दृष्ट २५ नरक २६ ब्राह्म २७ विस्साय २८ एव नरकनाण एसापरिधाही जेअह्वा । जाय, उन्नगसादाकि
दुखया प० १ गो० । विस्मर्तुयया प, १ एणसिण नते ! आठाथीसाए नरकत्तण सचिउणरकत्ते कहुंतारे

१० प्रप्रापतिः ११ नामः १२ कर्तुः १३ अस्मिन् १४ पृथक्पतिः १५ मया १६ पितरः १७ जगः १८ स्वप्नः १९ यायः २० इन्द्रागमा
राष्ट्रिणां प्रप्रापतिः २१ जगः २२ गुणगिरिणा सोमः २३ आद्वानो कर्तुः २४ पुनर्ममम् आदित्य २५ पयसो यष्टस्वसि देयता २६ सधेयामा सत्य वय २७ म
याणा विमर २८ पुत्रा कर्णगर्भाभो भग २९ उत्तरा काश्युमाना अगम ३० एस्तनो मयिता - ३१ पित्राभो त्याग ३२ स्यातिभो यायु ३३ मिमायामा इन्द्र ओने
३४ गिरिद्वय ३५ अग्राधामो विष्ट ३६ इन्द्राभो इन्द्र ३७ मस्तगा भिक्षुति ववता ३८ पूर्वोवाधगा अलद्वय ३९ पुमरावाधना विष्टद्वय ४० इम प्रगिरीते धन

नेनालवस्यमाचेलकमेव नेनव्या पाठप्रापकीया प्रचिनव्यावृत्यः । अत्रपरिपाटी अमिच्छिदः दिमवत्रपरिपाठ्यनसारेव देवताभावा भावलिङ्गा ६०
 । यदेवतास्ताः प्रष्टा १ विष्णुः २ वसुः ३ वरुणः ४ अश्विनः ५ अभिवृद्धिः ६ अश्वत्थान्दिवुप्रवृत्ति पूषाः पूषणमकोदेवो ननु सूयपर्यायस्तेन रेवन्त्येय
 १०८ ७ मितिप्रतिष्ठ अश्विनः मकोदेवविशेष ८ यमः ९ अग्निः १० प्रजापतिरिति प्रसन्नानामकोदेवः अयम् प्रजापत्यं सवते तेन प्राकृत्यमि-
 वादि प्रसिद्ध ११ मोमयश्च स्तनवीम्य चाङ्गनसमित्यादि प्रसिद्ध १२ अत्र शिवस्तेन रीत्या कास्मिनीति प्रसिद्ध १३ अदिति देवपिद्योः १४ वृद्धपतिः
 । मिदः १५ सव्यः १६ पितृनामा १७ प्रजनामा देवविशेषः १८ अयं पाश्चात्यमामको देवविशेषः १९ सवितायुवः २० त्वष्टास्वष्टानामको देव स्तेमत्याप्यो
 देवा एति प्रसिद्ध २१ वायुः २२ इन्द्राणो २३ तेन विम्राकाद्विदेवमिति प्रसिद्ध मित्रोमित्रनामको देव २४ इन्द्रः २५ नैष्ठानः २६ ससस्तेनमूलः आ-

प. ? पण कमेण णेच्छा अत्रपरिपाटी क्षमातु तत्रय तु स० यम्हा १ अश्वि २ वसु ३ वरुण ४ अश्वि ५
 अश्विघटी ६ पुन ७ आसे ८ अमे ९ अग्नी १० पयायङ्ग ११ सोमे १२ इन्द्रे १३ अदिति १४ विहस्सद
 १५ सप्य १६ पिउ १७ भगे १८ अश्वमे १९ सविस्था २० सठा २१ वाऊ २२ इन्द्रग्री २३ मिह्ने २४

मन्त्राको अभिनिबन्ध वि देवताक प्रष्टे ? गौतम । अत्रदेवताकं प्रष्टम् ? अत्र नष्ट विष्टदेवत प्रष्टम् २ अनिष्टावसुदेवता प्रष्टम् ? एनेम
 अत्र नेनव्या, अनुपरिप टिहसः देवताः प्रष्टाः १ विष्णुः वसुः ३ वरुण ४ अश्विनः ५ अभिवृद्धिः ६ अश्विभृताः ७ पूषाः ८ यमः ९ अग्निः
 गौतम । अभिनिन मन्त्रना प्रष्टा देवता के १ अत्र नष्ट मन्त्रना विष्ट देवता के २ अनिष्टा मन्त्रना वसुदेवता के ३ इति अत्रदेवता प्रष्टम् परिपाटी
 मन्त्रना देवताना एत देवताना नाम । तेकदा उपाश्रितना देवता प्रष्टा १ अश्विनो विष्ट देवता वसु ३ अश्विनो वरुण ४ पूष
 मन्त्रपदो सत्रदेव ५ प्रष्टा । मन्त्रपदना अत्रदेवि उचि मन्त्र ६ रवनीनो पूषा ७ अश्विनीना अश्वदेव ८ अश्विनीना अश्वदेव ९ अश्विनीना अश्वदेव १०

वृषायां स्वरूपतामगोत्रसमवः यत इदं गोत्रस्य स्वरूपं लोके प्रसिद्धिमुपागमनप्रकाशकाद्यपहयाधिधानस्तवपत्यसतामोगोत्रं यथा गर्गस्यापत्यमतामो
 गर्गाभियानो गात्रमिति भवेत् स्वरूपमवृषायां गात्रं समवति तेषामीपपातिस्त्वात् तत इत्य गोत्रसम्भवो वृष्ट्यो यस्मिन्नन्तरे शुनैरजुनैर्यापरीः स-
 ताम यस्य गोत्रस्य यथाकृत्य शुभमजस्रं वाभवति तत्स्यगोत्रं तस्य प्रक्षोपपत्तिः तत्रसूत्रं । एतेष्विहमित्यादि । एतेषामप्यायिग्रहे ननत्राशा मध्यं भद-
 न्त २ अग्नित्रिकवच किंवात्र प्रष्टमं गौतम । नौद्वयगोत्रीये मगोत्रं समानगोत्रं नौद्वयस्यायमात्रमित्यथः एवमप्येपिष्टेय यथाभिहितः
 प्रारभ्य लापथायमत्रगाया इति गाथाः साध साः । सागलायस्त्यादि । नौद्वयस्यायनं तं भारायनं २ तथा अयनाय ३ कथितमित्यत्र पदैकदेशे पव
 समन्तापापकारात् कथिलायनमिति याच्य ४ ततश्च न तत्कर ५ धनत्रय ६ वैशद्यं मनुष्ये षोडश पव्यायन ७ च ममश्चये आद्यायन ८ प्रागवय्य

चउ २४ तिग २५ चैय ॥ एकवारसग २६ चउक्ता २७ चउक्ता २८ चैत्रतारग २९ एणसिण भते! अठाथी
 साए नस्कत्ताण अजिह्वं नस्कत्ते किंवासे प०? गो०! मोगह्वयगसगोसं ॥ गाथा मोगह्वम्यण १ सखायणं
 २ तह अगगनाथ ३ कसिसे ४ ततोअ जाउ कसे ५ धणजाचेन ६ योधसे १ पुस्सायणंअ ७ अस्साय

वत्यस्तारः, इत्यत्र तत् तारायुः, त्रिकथिक पथकगतक द्विकटिकान्त्रयस्क त्रिक सथा त्रिकव्य पट्पव्य त्रिक नैककचतुः पञ्च त्रिकपटक
 चैय १ समकटिकटिक पञ्च यैक पञ्चचतुस्त्रिक चैय । एकाव्यकचतुष्क चतुष्क चैयसारापमिति २ एतेषां भगवन् । अष्टाविग्रहेगवत्राष्टा

तारा तैलः आचवा एव ताराणां सख्या आचवी (अ मचत्रना जना तारा पुत्र ते मस्यानी तिति ते मचत्र पूव । तिवार सुभकायवत्यचवी)
 ते अग्निचितना तारा ३ मचत्रनाताराणां ३ घनिष्ठाना तारा १ सतन्निवासा २०० तारा पूयत्रद्रपराणां २ सतर जद्रपराणां २ रेयतीना तारा ३२
 अग्नीना ३ मर्याना तारा ३ कसिकाणा ६ रोरिकाणा ५ तारा मगथिरणा तारा ३ आद्रोनातारा प्रमयणुना तारा ४ पुव्यना तारा ३ ५ याना तारा

श्रवणानि शान्तिमानि अभिविश्वो गान्धोर्पावलिस्वस्थान सङ्गम्य जासारसस्थान धनिष्टीया शक्रनिपत्ररसस्थान शतभिषजः पुष्पोपचारसस्थान पूये
 नक्षत्रपदायाः अदुवापीसस्थान उत्तरभद्रपदाया अप्यदुवापीसस्थान एतद्वदुवापीसस्थान परिरूपावापी भवति तेन मूत्रेवापीत्युक्तं व्यनःस्थान
 नामा मर्त्यस्यामृतविचारद्वीया रथत्यानीसस्थान अष्टिम्याः अष्टस्वस्थसंस्थान भरस्या मयसस्थान रुक्मिकाया नुरपारासस्थान रोहिण्याः शक्रदंष्ट्रि
 स्थान मृगशिरसः मृगशीपसस्थान अर्द्राया रुपरिमितुसस्थान पुनर्वसुः तुलासस्थान पुष्यसुप्रसिद्धिदयहमानकसंस्थान अश्लेषायाः पक्षापासस्थान म-
 ण्याः प्राकारसस्थान पूर्वकस्यान्याध्या पस्यसुसस्थान उत्तरकस्यान्याध्या पस्यसुसस्थान अत्रापि अदुपस्यद्वयमीक्षनेन परिपूर्णं पल्लङ्गोभवति तेन
 स्यान्मृगता न इक्षस्य इक्षसस्थान चित्राया मृकमहमसुवर्षपुष्यसस्थानं स्थाने कीराकसस्थान विगाद्याया दामभिः पशुरज्जुसस्थान व्यनुराधाया ए

छायाय २७ वगधोयस्य २८ गौतम २९ एषिण भने । अथाथीसाए णस्कत्राणं अग्निर्हं णस्कते कि
 संहिए ५० ? गा० ! गोसीसावलिस्संहिए ५० ? गाहा-गोसीसावलि १ काहार २ सऊणि ३ पुष्पोपचार ४
 वाथीशु ५ गाथाय ७ आसस्वर्धग ८ जग ९ तुरधाराय १० सगदही ११ मिगसीसावलि १२ वृद्धिरयिंदु

त्रिवायन व्याघ्रापन्ध गोत्राणि ॥ ४ ॥ एतया जगवन् । अष्टाविशतेमरात्रा अत्रिचिचत्रं किसस्थित प्रपत्त ? गीतन । गोशीर्पावलि सस्थि-
 त प्रपत्त ? गाथा गापीर्पावलिभासारश्रुति पुष्पोपचारयापीच ॥ नोवाअष्टस्वस्थक मगुरपारागशक्रदंष्ट्रिः ॥ १ ॥ मृगशीर्पावलिचक्रिचिचिंदुतुला

अत्रिचित्तमु नोद्वस्वायस गात्र १ अत्रचन् सुख्यायकयात्र २ तिम धनिष्ठानु अयभाया गात्र ३ शतजिपचन् कण्डिलापना गोत्र ४ तिम पूर्वमदपदन्
 जानुक गोत्र ५ उत्तरभद्रपदन् धनंजय गात्र ६ ॥ १ ॥ रेवतीनु पुष्यायन गोत्र ७ 'अष्टिमीन अद्यायन गोत्र ८ अष्टिमीन भागवेशगोत्र ९ रुक्मि
 कानु अग्निवेश्य गात्र १० रोहिणीनु गीतन । गोत्र ११ मृगशिरसं चारद्वाल गोत्र १२ आर्द्रानुलोहीत्य गोत्र १३ पुनःसू गो चाश्लेष गोत्र १४ २ पुष्यनु

च न अग्निवचनम् १० गीतम् ११ भारद्वाज १२ श्रीहृत् १३ शैवलि । अत्रापि पूर्ववदुपपरि लीङि रितं घटितं १४ अश्वमेधापन १५ सावय्यापनम्
 १६ विगापनम् १७ गावस्त्वमित्यत्रापि परिकरेण पदसमुदायापचारात् गावस्त्वामे १८ काश्यप १९ कौशिके २० दार्जापन २१ चातुर्वर्त्यापन २२ गुणा
 यन २३ त्रिषु पञ्चकाराणां प्रारुणहोताप्रभवा माहात्म्यान्मोम्याय नीलव्यायन २४ शिबिरगापन २५ कात्यायनभयति मूलै २६ लम्फ वज्रिवापनान्
 गच्छ यात्रया यन २७ ह्य पूर्य २८ वतिगात्रादि । अथसम्बन्धद्वारं । येनेमिहमित्यादि । यतया भदन्त २ अमुषिगते मद्यत्राणां अमित्रिबन्धय क-
 र्मेय मस्विन र्धन्वार्ग यस्य तलका प्रकृतम् । या श्रीवैनस्यावर्त्तनपदसुखार्गं दायकपात्र निस्तमर्धसम्बन्धम प्रकृतम् २ यथ औपलस्यमन्यमानानि

णश्च ७ भग्नायसञ्च १ अग्निगत्रसंश्च १० गाअम ११ नारदाए १२ छाहिसुअथ १३ यामिठ १४ २
 होमज्जायने १६ मरुहायनेञ्च १६ पिम्मायनेञ्च १७ गोवह १८ केसय १९ कामिञ्च २० दस्य यण २१
 उचामरुहाय २२ सुगाय २३ ३ गोलसुहायण २४ तमिच्छायनेञ्च २५ कसु यणेहयर्द्धमले २६ तमेऽसु यञ्चि

अग्निप्रियत्र विगात्र प्रकृतम् गीतम् नीलव्यायनसुगात्र प्रकृतम् २ गाथा मोद्व्यायन अकायन ३ नृपा अयभाग ३ काचित्से ४ तनय २७ १ कर्त्तु ५ म
 त्रये वेद कादुले ११ ११ पौष्पायनव्यायनक भागवत्सुखा गतिवेद्यय ११ गीतम् अरद्वाजी कौटिल्येव यामिष्ट ११ २० अश्वमेधापनमाशुव्यायनम्
 पियायनम् गावस्त्व ३ काश्यप की अश्वमेधापन चातुर्वर्त्यापन गुह्यापनम् ४ ३ ११ गौतमव्यायन तित्तिरमाप्रम च कात्यायन भयनिमूले ४ नान २३

१ नपानताया २ पूर्व्यायणुमाना तारा ३ उत्तराफाल्गुनाया ४ अस्तमा तारा ५ विप्रानो तारा ६ स्वातिनो तारा ७ विभापना तारा ८ अश्वमेधापना
 तारा ९ त्रेधाया तारा भूवन्तारा ११ पूर्व्यायाहाना तारा १२ उत्तरावाहाना तारा १३ अतलेह यत्र अठाकास नभत्रमा ताराभी सख्या कदी १४ अथ नभ
 त्रमा यात्रद्वार पश्यत् । एव २८ नभत्रमादि अग्नित्रिन् नक्षत्रान् सुगीतं हे २९ गीतम् । नीलव्यायन गोत्रकर्म नभत्रमा' नापा अथगीत कड हे ।

[illegible]

सुल ६७ १४ यद्दमःपण १५ पद्मागा १६ पागारे १७ पालधुक १९ इत्ये २० मुद्दफुल्ल-चेत्र २१ २ कीलग २२
वामणि २३ एगाबडीअ २४ गयवत्त २५ चित्तल गूले २६ गययिक्कमेअ २७ तप्पो सीहनि सीहीअ २८
संठाणा ३ एएमिण जत्तेः अुठाधीमाप णरकधाण अुत्तिहं णस्कत्तेः अद्दमकस्से चेत्रेण सत्ति जोग जोएहं गो०।

अहं भावपताकाः । माकार पक्षिणः । इतिमुद्रपुष्पक देव । इति कीलकदाननि युक्तास्ति । मयदत्ता । बुद्धिपुत्र सागुल । मयविजयमततः । चिह्नि
पीरन च सत्यानानि । ३ । ३ । येषां प्रगवन् । नदत्राणां स्वनिष्ठिकस्य कतिमुद्रतोन् चन्द्रेण साद्वेयोन योजयति । गीतम् । नवमुद्रतोन् सप्तविन्द-

अबनञ्जायन नात्र १३ एतन्नेषोभो माद्रव्यायन मोक्ष १६ नद्यान् विनायनयात्र १७ पूर्वोक्ताहनुनीनु आनञ्जायन नात्र १८ उत्तराकाशुनीतो आनञ्ज
गात्र १९ इत्थान् कीलिक गात्र २० चित्रान् इर्नायन मोक्ष २१ स्वातिनु बाजरवायन मोक्ष २२ बिबाधलो मुंदायन मोक्ष २३ इ अन्नुराधान् गौड
सव्यायन मोक्ष २४ जेठान् विपिस्तायनगात्र २५ भूषण् कात्यायन मोक्ष २६ तिन पूर्वोक्तानु यष्टिकायक यात्र २७ उत्तराशाढान् व्याघ्रप्रत्य भीत्र

मगाने कस्यच ह्यपट्टिभागस्य सप्तपट्टिपाद्विजस्य पटपट्टिभागान् यायवस्वपट्टभागउक्तं सागुपूषि माउमायास्यापरिवसनासिक्काशभाविनस्यप्रपरिशानो
पायठक्तात् पटपट्टिमुद्रतोः पचचट्टापट्टिभागः एकस्यच ह्यपट्टिभागस्य सप्तपट्टिभाग इत्येवैकपट्टं प्रयशोः नक्षत्रशोभनापिकारसप्तविंशतिः सप्त-
पट्टिभागः सप्तपट्टिपादे ह्यपट्टिपादं गुरुपते जात १६३४ एवां सप्तपट्टिपादभागेकृते आगत २४ ६६ एयमिति यथाप्रतिज्ञितएकविंशतिज्ञानेभ्यः सप्तपट्टिपादव
मुद्रतरुपा यागकालआभीत सप्तपट्टिपादरेखेत्यर्थः १ एवाप्रतिज्ञितस्यमावाञ्जि ६२ ६३ गीयानि रवगतव्य चन्द्रपानकालमानमितिगम्य । स
शुभा प्रतिज्ञित चन्द्रपाग सप्तपट्टिपादोक्तो उच्यतेः कल्प्यते संपूर्वोक्ता एकविंशतिज्ञागाः पूर्वोक्तेन करणेन नयमुद्रतो सप्तविंशतिज्ञ कला
भजति तस्य गनभिपक्ष भरको छात्रो अङ्गलपा स्वाति ज्येष्ठः चन्द्रमुद्रये एतामि पट्टपट्टिपादं यावत् चन्द्रस्य सप्त सयोग सप्तयो
येती तानि तथा । तद्यथा एतेषां पक्षामपि नक्षत्राणां प्रत्येक सप्तपट्टिपादोक्तस्योरात्रस्य सत्काम् सादृशं त्रयस्त्रिंशद्गुभागान् यावत्सम्प्रैणसप्त
योगोभवति ततो मुद्रतगतसप्तपट्टिभागकरकादे त्रयस्त्रिंशत्त्रिंशता गुरुपते जातानि नयगतानि भवतामि भवत्यधिकानि ६६० यदपिषाहं तदपि त्रि-

णयमुद्रतं सप्तपट्टिपादसप्तसठिनाए मुद्रतस्य चदेण सद्धि जोगजोएहं । एव हुमाहि गाहाहि शुभागतसु
स्थभिहस्स चदजोगा सप्तपट्टि स्वकिरु अहेरतो । तज्ज तिगतमहुषामसामोसकलाउत्तु १ सयभिसया नरणीनु

निय सप्तपट्टिभागान् मद्रतस्य चन्द्रेणमाह याग यात्रयति न एव इमाभिगाथोपि रवगतव्य , अगिजितचन्द्रपागः सप्तपट्टिसप्तकला सादोरात्रः
२५ ए २८ नक्षत्रना गात्र दोह इवे गतत्रना सस्यान दूर कर्णे च ४ एव ४ प्रयवन् । अठायीस नक्षत्र माह इ अभिजित् मद्रत स्य च अकारइ
सन्धित च । हे यीसन् । गात्रीप बलिपत्र आकारइ सस्थित चइ इग २८ नक्षत्रना सस्याम गाथाइ कइइ इइ । अभिजित् गोत्रीयावली न
स्याने सस्थित टाइ २ अचक कासार ये सस्याने २ पनीटा शुक्रमी पत्रर सस्याने इ गत गोपक परकावकारने सस्याने सस्थित ४ पूयपत्र सप्त
गाद्रपद ये वापाने सस्याने रचमी भाषाने सस्यान ३ अद्युनी अष्टसक्यने सस्याने ८ भरणी भगने सस्याने ९ १ तिका चरचारा सस्यानइ सस्थित

[illegible][illegible]

त भवन्ति तपमुद्भूतोः प्रसन्नचित्तवक्त्राश्च ॥ १ ॥ यतस्मिन् भवत्यी शार्द्राऽग्नेर्वायव्ये च ॥ यतस्मिन् पद्मवज्रादि पञ्चवज्रमुद्भूते सपा

१० राशिचा सकंटा उठितच सपशिर समयीपावली सल्यानइ सस्थिमकइ १२ आद्रा रुचिर विगुनइ सल्याने १३ पुनयसु तुलांने स० १४ पुष्यमद
भाजनइ सल्यान १५ व्यास बानें प्यत्रांने सल्याने संस्थित १६ मघा गढन सल्याने १७ पूर्यो जालगुनी उत्तरा काशगुनी ए ये पल्लवने १८ हस्त हाय
ने २० चित्रा मूला भाव मूळकंडूवले सल्याने २१ । २ । स्वाति कीलकने सल्यानइ २२ विशाखा दामिनी दारुकांने सल्याने २३ आनूराधा यज्ञाबली
ने २४ अश्लेषा गजदन्तये सल्याने पस्थित २५ मूल दृषिकनीसां मूल अट्टोकांने सल्याने २६ पुरुषोत्तमा गज विजयने २७ मूल्याने २८ उत्तराषाढा श्री

विष्णुश्रुतमूर्तमिति । सन्त्रे चन्द्रविषये एषोऽनन्तरोक्तो योगोभक्त्यासां प्रातर्ध्याति । एतामिवाभिहितमिति प्रमेयासु मे भव्यदुष्टे प्रसमये प्रसन्नकाले
 सिद्धास्ते खट्वानि एषां क्लिप्तचिरंतने त्व्यतिः सः स्वैष्टेयभुक्तिरासीत्यनु यथाऽपुत्रासंधोऽप्येकचित्तप्राप्तीति श्रीमदरायणकण्डवृत्तिसिद्धिपत्रके एषा
 नोपयोगः दुष्कृतिविवक्षिते वस्तुभयापुनस्तुष्टे कायध्याससंस्थितनि अशब्दा अयवस्थितेन कायधो प्रत्यादौ उत्तमश्रवणयोगः । एतेसिद्धमते इत्यादि ।
 एतेषां भवत । अष्टाविंशतेनशब्दा सप्ये अभिहितवचन कतिपयहोरात्रासु सर्वैषसदृष्टे योगयोग्यति । गौतमा । चतुरोऽहोरात्रासु षट्षमुहूर्तान् मूर्धैव
 साहयोग योजयति । कवमितिपेदुष्यते यवसत्रमहोरात्रस्य यायतः सप्तपष्टिभागान् सन्त्रे च समसत्रतिष्ठते तत्रचत्र तातएकयिंशत्यावीनित्ययः ।
 पञ्चभागान् रात्रिद्वयस्य पञ्चमाश्रयाम् तीः पचभिरैक रात्रिद्वय भवतीत्यः मूर्धैव सग प्रप्रति पदगत्रद्वय पञ्चमसत्रस्ययोगनः सप्तपष्टिभागः चन्द्र
 यागपाद्या स्तेपदुर्भिर्भस्य ते भक्त्यं तत् पञ्चमभागात्मकमहोरात्रं क्षुप त्रिंशभागुद्वयित्या पञ्चाभिन्नव्यते लब्ध मुहूर्तः उत्तम च अरिरक आयव यवच
 बन्धैश्चभागसप्तहा तपकनाने रात्रिद्वयस सूरैव सायव्यति । तद्यथा अग्निक्लेशयमेकयिंशति सप्तपष्टिभागान पञ्चैव सम यत्तते ततः यतायतः

पस्कन्नाणेसुगच्छे । ५ एतस्मिन् जते । छठात्रीसाए नस्कन्नाण छमीक्ष्णस्कत्तेकति छहेरत्तेसुरेणसठिजे ग
जे।एति गो० ! चत्वारिछहेरत्तेकस्मज्जत्ते सुरेणसठिजे।गजे।एति । एघट्माहि गाहाहिनेच्छुष् ।

गः ॥ ९ ॥ तिष्ठतोभरा पुणवसुरोदिस्यो विगासाच ॥ मृताभि एणवव्याधि पञ्चवत्वारिगम्भुत सयोगः ॥ १३ ॥ अयगोपाणि मरुत्राणि पण्यव

इ नीपीदनइ सत्याम संस्थित ठइ २० एइ २० नक्षत्रा सस्याम पुइ इवें नक्षत्रे चन्द्रमारविषागगुण करे ठइ । एइ के भगयन ! छठाबीस न-
 छत्रगाइ छभिन्नित नक्षत्र फतला मुहूर्ते चन्द्रमासासइ योग करइ अभिषत् एक छहोरात्रिना ६७ सतसठि भाग फीले एइया २१ भाग ते भाग
 २१ ते त्रीस गखा फीले ६१० हुवा एतलो मीगा विस्रमपखी फछो ते ६३० म ६७ के भाग जाल्ये लव्या दं मधुन २१ भागः शेषा शतभिषादि ३३ ॥
 भाग सववादि ६७ भागः परिपूज, य नक्षत्र चन्द्रमाने सपाते योग करे के तेएने पांच को भाग त्रिपते जेबाचे ते मय सपाते याग करे तेसहा

पञ्चनाभम् अहारात्रस्य सूर्यश्च सप्त वन नगखसेय एकविंशतिश्च र्षपभिर्भागं दत्ते सप्तसूक्तं लयमा
 यत्रिंशता गुणपते वाताखिलत तस्याः पञ्चभिर्भागद्वये लब्धाः यक्षसुहृत्संज्ञेति एकसमिच्छिन्न्यायन क्षयनक्षत्राका सूपागकाखप्रखपय इक्षमिन्नस्यमा
 वाभिर्भागोपाधि नैतव्य तत्रानिच्छिन्नक्षयपञ्चसूक्तान् चतस्रश्चोक्तान् परिपूर्णां परिपूर्णां अहोरात्रान् सूर्यक्षममञ्चति अत्रोपपत्तिः । प्रथमतएव कृता । अथ तत्र
 प्रोवाची नक्षत्राची सूर्यक्षम योमान् कासपरिणासमपिहृत्येति गम्य कस्यापि तत्राक्षिणमपि क मरवा अर्धमक्षेय-स्वातिः ज्येष्ठा चेत्येतास्तिपटसप्त
 त्र्यक्षिप्तस्येवं सूर्यक्षमपञ्चतिपुष्टानिरेकविंशतिपटवाहोरात्रानिति तद्यथा यतानि नक्षत्रादिचन्द्रक्षमममादौ न त्रयस्त्रिंशत सस्याम सप्तपटिप्रमाणान्
 त्रयस्त्रिंशत सप्तपटिप्रमाणान् अहारात्रस्य सूर्यक्षममत्रजनेति प्रत्यक्षं प्रागुक्तकरवाप्तस्यात् त्रयस्त्रिंशतपञ्चभिर्भागकथा । पट्यहोरात्रा
 प्रोवाः सादीक्षयः पञ्चगाणास्ते सप्तसप्तमायांकाः सप्त तेपुष्टानिपयमायत्रिंशनागुण्यते आतेषु चतस्र्यास्तरे २० तर्थापरिपूर्णे सप्तान्नक्षत्रायाश्चन्द्रभिर्भागे
 दयतेसस्या एकविंशतिपुष्टानिरेकविंशति तपानि सप्तसप्तः सप्तसप्तपटवा चतस्रश्चतस्रः इत्येव कृताः पञ्चमसूर्येद्विची विंशकाश्च एतानि पटवन्

अथ त्रींशतसूक्ततेजसा रेच्यक्षेयलं स्युहोरात्रे । सूरणसमगच्छ एषां संभागवोक्तामि २ सयभिसयाचरणीस्यो
 अहोस्यं ग्से भ्वा इजं ठाया वसु सिमृक्कमे इक्कायीना छस्रे च अहोरात्रे २ तिखे च उत्तराह पुणञ्च नरो द्वितीयोत्रिमा

त्रापि भव स त्रिंशतपुष्टान् ३ चन्द्रे एवायोना नक्षत्राकां नृक्षातव्यः ॥ ४ ॥ एतथा भदन्त ! अष्टाविंशतनक्षत्राका अमिच्छिन्नस्य कति अहारा
 दिनि तथा मुहूर्त अभिन्न ५ दिन ६ मुहूर्त इत्यादि (हे गौतम ! तव मुहूर्त उर्मे सताकाच सतमहीका भाग एक मुहूर्त सा चन्द्रनासाप योग
 कर इव एव गामाए २ नक्षत्रना चन्द्र साचं याग आकवा ते नाया अमिच्छिन् नक्षत्रनो चन्द्रभासाचइ याग एक अहारात्रना सतकछिमान की
 चइ एववा एककोच प्राग इव तेइना तव मुहूर्त इव उर्मे सताकाच सता यतसा योग करइ १ सतनिचन्द्र १ भरवी २ अहोरात्र अहोरात्र ४ कर्ति
 ५ ज्येष्ठा ६ एव च नक्षत्र पकर मुहूर्त सार्मे चन्द्रवाचं स्यामकरे ३ । उत्तरा मद्रपद उत्तरा चन्द्रमुनो उत्तराकाका ३ पुनर्बन् ४ रेविची ५ चिन्ताका ६

च प्रावि नृपयस्य स्रजं ते मुहूर्तान् आयेव विंशति वा होराभ्यानि ति सद्यः एतानि पटनस्य विषयं च सप्तपटिकागारा शतमेकस्य भागस्याऽऽ
 प्रत्येकं प्रकृतिं ततः एतावतः पञ्चगामान्द्वाराश्व सूर्यसंक्रमं प्रक्रमयवन्तस्य तेन शतस्य पञ्चविंशतिरद्वाराः यवदे तत्त्रिंश-
 तानुस्यते आताश्चि नस्या दशभिर्भागे इते लब्धास्तत्रोपमुहूर्ता इति तथा अयसीवाचि अक्षयनिष्टाप्यजद्रवदेवत्यश्चिनीकृतिशामगशिः पुष्पमया
 पूर्वकस्मृनीइस्तत्रिचामर चामूलपूत्रोवादाहवाचि नक्षत्रादि पञ्चदशापि सूर्यखरगतानि याति द्वादशैवमुहूर्तान् अयोदश ममान् परिपूर्णान्
 होराभ्यानि एतानि परिपूर्णान् सप्तपटिकागारं च प्रकृतिं ततः सूर्यखरगतानि पञ्चभागां द्वादशमुहूर्तान् इति । अत्रचप्रस
 पञ्चविंशतिं इते लब्धास्तत्रादश अहोरात्राः सोपीद्वीभागे ती त्रिंशतागुस्येते जातापटिः तस्याः पञ्चविंशतिं इते लब्धाद्वादशमुहूर्तान् इति । अत्रचप्रस
 न्नमङ्गत्यासूयागदशमत्त सन्प्रयोगपरि न च यथासायतेतयोदश्यते ज्योतिः करवोच । करकनमूर्जो गोमुहूर्तरासीच्छेषपञ्चगुणा सप्तटीयभिमतो लक्षो
 पदरससंज्ञो नो । नक्षत्राद्यामद्वेष्टादीनां याः सूर्यखरगयोग समुहस्त राशीक्रियते इत्याय पञ्चभिर्गुस्यते ततः सप्तपट्याभागेस्यते पञ्चस्य सप्तपट्ययोग
 प्रयमत्र प्रायमा आविशिष्यः पृच्छति । यत्रसूयः पटद्विचसान एकविंशतिं समुहूर्तान् अयतिष्ठते तत्रचन्द्रः कियत्स्य कालातिष्ठतीति तत्रमुहूर्तरागिकरणा-
 येपटद्विचसा त्रिंशतागुस्यन्ते गुचयित्वा चापरितमा एकविंशतिमुहूर्ताः प्रविष्यन्ते जातेषु शेषेयोत्तरे २०१ ते पञ्चभिर्गुस्यते जात पञ्चोत्तर स-

हाय । यस्मात्समुक्तेति शिचत्रासीस अहोरात्रे ३ अयसंसा णस्कृतापयारसयि सुरसहगयाजति । वारसचेत्रम्

ज्ञान सूर्यखराद्वेपोग योजयति न गौतम । चतुरो अहारात्रान् पटचमुहूर्तान् सूर्यख सप्तयानं योजयति । एव इमात्रिर्गोपाभिर्मेतस्य ॥ अत्रि
 त्रित् पटमुहूर्तान् चतस्र केवलानहोरात्रान् सूर्यख सप्त गच्छति इतः सोपाया वस्यानि ॥ १ ॥ शतानिपय् चतस्यो आर्द्राश्वेवास्वाति ज्येष्ठा ०
 एव नक्षत्र सूर्ये साचइ जाइ तिस्र मुहूर्त उर्नेबीस २ अहोरात्र सर्गे ३ । अक्षयप याकता गच्छ पत्तर १५ सूय साचइ जाइ वार १२ मुहूर्त उर्ने तेर अ
 द्वारात्र सर्गे इम दहरीते चन्द्रवस्तव्यता परे सूर्यवस्तव्यता गाहवी (इर्वे गचन कुलापमुहूर्तार सप्त ६, केवलान गच्छ ३ भगवन् । केतला कुलकेतला

इत्य १०८५ तस्य उत्सवस्यामाने इने सख्याः पथद्वयमुहूर्तोः एतावानहोरात्रायाः प्रत्येकं चतुर्दशसप्त योग एव समष्टेऽत्राद्याः स्याद चेन्नाद्यामिति जितवत्
 चतुर्दशमयोगाद्येयः इति । अथ कुलद्वारं । कतिवचने कुलादित्यादि । कति मयत् । कुलानि कुलसंज्ञकानि नवत्रावि तथाकति उपकुलानि तथा कति-
 कुलापकुलानि प्रसृजानि ? सूत्रे पुंस्त्वनिर्देशः प्राकृतत्वात् । प्रनवानाह गौतम । द्वादशकुलानि द्वादशोपकुलानि चत्वारिंशदोपकुलानि प्रसृजानि ।
 तत्र द्वादशकुलानि तद्वयया पणिहाकुलं 'उत्तरमद्रपदाकुलं' अश्विनीकुलं कतिवाकुलं मृगशिरःकुलं पुष्यःकुलं उत्तराश्विनीकुलं चित्राकुलं चित्राश्विनीकुलं
 मूलः कुलं उत्तराश्विनीकुलं । अथ किं कुलादीनां लक्षणं उच्यते साधनां परित्यागानि परित्यागानि भवति कुलानि कोर्धः इदमेवैकैः प्रायः
 आशानां परित्यागः सपत्न्यापते मासद्वयमानानि च तानि नवत्रावि कुलाभेति, प्रविष्टानि । तद्यथा आश्विनीमासः प्रायः अविष्टवाथनिष्ठाऽपर-
 यमापया परित्यागानिमुपेति भाद्रपदः उत्तरमद्रपदया अथपुष्प अश्विनीमास इति सविष्टादीनि प्रायो मासपरित्यागपदानि मासद्वयमानानि प्रायोपद्वय-
 द्रुपकुलादिभिरपि नवत्रे भोजपरिसमाप्तिं चोपेत इत्यसूचि कुलानामधस्तमानि नवत्रावि भवन्त्यादीनि उपकुलानि कुलानां समीपमुपकुलं तथावर्त्तते
 चानि नवत्रावि तान्युपचारादुपकुलानानि व्युत्पत्तेः यानि कुलानामुपकुलानावाऽप्यस्तानि तानि कुलापकुलान्यभिनिर्वादीनि द्वादशोपकुलानि ।

कृते, तेरसुयसमे स्योरासे ४ कठङ्ग, भते । कुलो कर्हउयकुला कठकुलोयकुला पं० ? गो० बारसकुला बारस
 उयकुला अक्षारिकुला, अकुला, प० ? बारसकुला, त० धाजिठाकुल, उभरमद्रपदाकुलं २ अस्सिणीकुलं
 प्रवतिमुहूर्तोमकविमिति नदीयं अक्षारान् २, २, २ तिलकातराः पुनवसुतोदिकी विद्याकाश ॥ प्रवति 'मुहूर्तोन्' र्णोदिव विप्रतिअक्षोरात्रा
 न् २, २ ॥ अथयेमादिनवत्रावि पञ्चदश्यावि सूर्येव सूर्येयं योजयन्ति ॥ द्वादशयैव मुहूर्तोन् 'त्रयोदशाक्षोरात्रान् ॥ ४ ॥ कति भवन् ॥ कुलानि
 एककुल कतला कुलापकुलं ३ । हे गौतम । द्वार नवत्र कुल (कतलं उच्यते इह ये नवत्रैः प्रायः) इदं 'आशानां परित्याग' इत्युच्यते यावत् चतुर्द-
 शानानि च तानि नवत्रावि आश्विनीमासः प्रायः अविष्टया अणिहा परपर्योपया परि क्तानि मुपेक्षि' इति कुलं उच्यते 'उर्ध्वान्' र्ध्वानि च कुलाया नवत्रा

तथा। मयः उपकुलं पुनर्भद्रपदं उपकुलं रेवती उपकुलं भरणी उपकुलं राक्षसी उपकुलं पुन्यमुठपकुलं खश्वेवा उपकुलं पुनर्भद्रगमी उपकुलं
इति उपकुलं स्थाति उपकुलं खश्वेवा उपकुलं पूर्वाषाढा उपकुलं । चत्वारि कलापकानि । तथा । अग्निजितकुलापकं ज्ञातमित्युक्तं ।

३ कश्चिच्छाकुलं ४ मिथुनसिरं कुल ५ पुनर्भद्रपदं कुल ६ मघा कुल ७ उत्तरफल्गुनी कुल ८ चिन्ता कुल ९
विषाहा कुल १० मूला कुल ११ उत्तरासाढा कुल १२ माघाणपरिणामा हेतिका कुल १३ कुलाउहेठिमगा
हेतिपुणकुलोवकुला । सुभीक्ष्णस्य अहश्चणुराहा १२ वारसउयकुला, त० सवर्णोउयकुल १ पुनर्भद्र
याउयकुल २ रेवतुउयकुल ३ भरणी उयकुल ४ रोहिणी उयकुल ५ पुनर्भद्रसूउयकुल ६ अरसे

इति उपकुलानि, इति कुलापकुलानि प्रकृतानि ? गौतम । द्वादशकुलानि द्वादश उपकुलानि सत्वारि कुलोपकुलानि प्रकृतानि ? द्वादशकुलानि
नि तथा धर्मिकानि १ उत्तरभद्रपदा कुल २ अश्विनी कुल ३ कृत्तिका कुल ४ मृगशिरः कुल ५ पुन्यः कुल ६ मघा कुल ७ उत्तरफल्गुनी कुल ८ चिन्ता
कुल ९ विषाहा कुल १० मूला कुल ११ उत्तराषाढा कुल १२ ॥ माघाणां परिणामानि भवन्ति कुलोपकुलानि अपसृज्य भवन्ति पुनः कुलोपकुला-
नि, अभिहित १ ज्ञातमित्युक्तं २ आर्द्रा ३ ज्येष्ठा ४ द्वादशापकुलानि, तथा । मघा उपकुलं, पुनर्भद्रपदा उपकुलं २ रेवती उपकुलं ३ भरणी

मानि मघादि सवर्णादीनि तानि उपकुलानि कुलानां समीप मुपकुलं सवर्णं येनानि मघादि येन देयाद्यार मघा उपकुलं ध्यार मघा क
लोपकुलं द्वादश १२ मघा कुल माघाणां परिणामानि कुलं तेषां धर्मिका कुल १ मघा माघ उत्तरजद्रपदा कुल २ भाद्रमास आधिपत्यमास
धिनी कुल ३ कृत्तिका कुल ४ मृगशिरः कुल ५ पुन्यकुल ६ मघा कुल ७ उत्तरा फल्गुनी कुल ८ चिन्ता कुल ९ विषाहा कुल १० मूला कुल ११ उत्तरा-
षाढा कुल १२ अ मघा माघ इति सवर्णं पाद इति माघ इति ते कुल मघा कदापि उक्तं कुल मघा न पुनः । तं उपकुलं मघा उक्तं

पञ्चमं आद्राक्षन्तापकुलं अनुराधाकलोपकुलं कुलाविसृष्टाप्रयोजनानु पूर्वम् आता, आताः, सपामे स्वादिना अपः आस्ये पु, स्वस्यसेवासायापिनी
 च उदाचयइत्यादि । अथपूर्वविभागासाधार । अतिपमतेइत्यादि । अति भवत । पुष्टिमाः परित्कटयोदशकलाकश्चूरोपेतकालविशेषकृपा पूर्वैक
 चतुर्थे निवेत्ताइति व्युत्पत्तेः । आकादिषु इतीजप्रत्यये रूपविद्धिः । तथा अति अमावास्याः एककालावच्छेदनीकसिद्धावच्छेद चतुर्सूर्यायस्थानायार
 आकाशविशेषकृपाः अर्वाचर चतुर्सूर्यो वरताऽस्यामिति व्युत्पत्तिः । तथा अति अमावास्याः प्रकृष्टाः ? गौतम । जातिभेद-
 नयित्वं द्वावपुष्टिनाः द्वावमज्जवाक्याः प्रकृष्टा ? तथा अविष्टी अविष्टाऽपिष्टानस्यां मया अविष्टी आवचमामज्जविनी प्रोष्टपहाउत्तरप्रष्टपदा

आउचकुल ७ पुर्वफगणीउचकुल ८ हत्याउचकुल ९ साइउचकुल १० जेठाउचकुल ११ पुत्रासा-
 ढाउचकुल १२ वसारिकेलोचकुल त० अमिहंकलोचकुल १ सयमिसयाकुलोचकुल २ अह्ना
 कुलीयकुला ३ अणुगहाकुलोचकुल ४ कर्तुण भन । पुष्टिमाह कष्टे अमात्रासाह प० ? गो० । आरसपुष्टि

उपकुल ४ रोहिणी उपकुल ५ पुनवत उपकुल ६ अमोघ उपकुल ७ पुनवतुगुना उपकुल ८ इला उपकुल ९ स्वातिकपकुल १० ज्येष्ठा उपकुल
 ११ पूर्वाषाढा उपकुल १२ चत्वारि ज्योतिषकुलानि प्रकृष्टानि ? तथा अमिहंकलोपकुल १ यतमिया कुलापकुल २ अत्रो कुलापकुल ३ अ-
 मुराधा कुलापकुल ४ अति भवत । पौषमाः अति अमावास्या प्रकृष्टा ? भीतम । द्वावशपौषिमाः द्वाव अमावास्या प्रकृष्टाः ? तथा
 उपकुल ५ पहिला भवत ते कुलापकुल नवच करीय ते आर अजिजित् १ यतमिपव २ अत्रो ३ अनुराधा ४ चत्वार कुलापकुल आर १२
 वरच उपकुल ५ अमावास्या उपकुल ६ अमोघ उपकुल ७ पुनवत उपकुल ८ इला उपकुल ९ अमोघ उपकुल १० ज्येष्ठा उपकुल ११ पुनवत उपकुल १२
 पुनवत उपकुल १३ अथ वा उपकुल ७ पुनवत उपकुल ८ इला उपकुल ९ अमोघ उपकुल १० ज्येष्ठा उपकुल ११ पुनवत उपकुल १२

तस्यानया प्रीष्टपरी प्राद्वपदभाविनी अष्टयुगयिनी तस्यांभयाः प्राद्वयुगो आश्रितेयमासमाविनी एवकार्त्तिको मागशार्प्यौ प्रीष्टो माघो कार्गुनी नैमी
 वैशाखी ज्येष्ठाश्विनी आषाढीइति, प्रश्नसूत्रे पूषि मानावस्यपार्श्वेन निर्वैयपि उत्तरधृत्वे यद्वज्रदेन निर्देशं साकामैश्वर्यानाथं तस्मात्तमायास्याऽपि या
 विष्टी प्रीष्टपरी प्राद्वयुगी इत्यादिनि व्यपदेश्याः । नन्माविष्टी पूषि ना अविष्टायागाद्वति अमायास्यासु आविष्टीन तथा अस्या अष्टयैयामपायो
 नस्य अविष्टिमात्रत्वात् उच्यते आविष्टीपूषि ना अस्मैति आविष्ट आयश्चमास तस्यैय आविष्टी आयश्चमासमाविर्भोत्ययः । एय प्रीष्टपद्याविष्टमाया
 स्यात् वाच्य । समतियेन सूत्रे रक्षेत्पौषि माघो परिसमाप्यते तानि विपृष्टिपराद् । सावर्त्तिक प्रतइत्यादि । आविष्टीपौषमार्गो प्रवृत्तः कति नक्षत्रा
 वि यौगं योजयति । यार्गकुर्वति कति नक्षत्राणि अष्टयसहस्रयुज्य परिसमापयतीत्ययः । भगयामाह । गौतम । श्रीवि नक्षत्राणि
 यौगं योजयति आश्रितवशाच्च अष्टयसहस्रं परिसमापयति । तथा । अभिहित् अथको धमिष्टा इदं अथयनिप्रारूपे नृमय नक्षत्रे आविष्टी
 यौगं योजयति आश्रितवशाच्च अष्टयसहस्रं परिसमापयति । तथा ।

मातु धारमष्ट्यमात्रासाहः ५० । स सायडी , पोठत्रद २ अ्यासं ३ कतिगी ४ मगासिरी ५ पोसी ६
 माही ७ फगुणी ८ चेती ९ वैशाही १० जेठामूनी ११ आसाही १२ सोत्रिठीग जते ! पृथुमासि कइ
 णस्कन्नो जोग जोगति । गो० । तिसिखसुक्का जोग जोगति तं० अ्यचिहं सखणी घणिठा । पोठत्रद्वैगं जते ।

आविष्टी १ प्रीष्टपरी २ आश्रितो ३ कतिगी ४ मागशार्प्यौ ५ प्रीष्टो ६ माघी ७ कार्गुनी ८ शार्प्यौ ९ वैशाखी १० ज्येष्ठाश्विनी ११ आषाढी १२
 आविष्टी मवन्तः । अनिष्टात्राविष्टिमागयोऽपयति । गौतम । आश्रितवशाच्चिष्टिमागं योजयति तथा अभिहित् अथको धमिष्टा इदं अथयनिप्रारूपे नृमय नक्षत्रे आविष्टी
 यौगं योजयति आश्रितवशाच्च अष्टयसहस्रं परिसमापयति । तथा ।

धार नक्षत्र कुलापकुल, तेकइ । अभिहित् कुलापकुल २ आश्रितो कुलापकुल ३ अमूर धा कुलापकुल ४ । अथै पृथिमा अमा
 मासा द्वार कइ । जेवली के भुचम् । पूषिमा ५ नै केवली अमायस्या ६ । ऐ गौतम । वार १२ पूषिमा अमायस्या ७ । तेकेही अ विष्टी आयण ९

पीठं मांसीं परिपन्नापयतः पंचकवि युगमन्विनीषु पश्चिमाशु ह्याप्यभिन्नितः परिसमापकावश्रयनात् केवलसन्निधिशिवायै अवशेषमहं समर्पितं तद-
 विपरिणामावबतीत्य ॥ ७ ॥ किंच साभास्यतइदं आविष्टी समापकनचरदशनं श्रेय । पंचस्त्रवि आविष्टीषु पुच्छिमासु को पुच्छिर्नां किनचन क्रियासु
 भूतैरेव क्रियानुप्रतिप्रागेवच गतेषु गम्यपुत्र परिसमापयतीति मूर्त्तेश्चिकावर्धनाथै त्विदमप्रबलमप्रमिदं करण भावनीय नात्रयइनिपुञ्जनावासत्रइइष्ट
 दिवमिदोहरिक्तं नि करणार ठावेज्जा तत्तिमरुवच्चि सगुचिय १ याममातास्यामिह पुंगेष्टातुमिस्तुसि यथा कस्मिन्नचरे वलमानायरिसमाप्तमबतीति
 नावर्धनीयस्यो जन्मोवात्साप्रतिक्षाता सावत्यासव्यय इत्यर्थः 'तस्यमावस्त्ररुपमवपायते प्रयमर्तपा स्याप्यत इत्यवपायी प्रुवराजिः तनवपाय-
 राक्षिचटिक्वरी स्वापयित्वा सगुचयेत् । स्य किममाको ऽष्टावपायराशिरिति ताममावनिरूपकावमाह । ठावर्धनीयमुज्जा विशिष्टिमागयपचपट्टिपस्था ।
 वाचदिनामवचनसिगावर्धनीयवर्धनीया ५ पट्टयष्टिजुतो एकस्यच मरुतस्य पचपरिपुंशोद्वापयिमाणा एकस्यच द्वापट्टिप्राप्तस्य एकः समवर्द्धितना भाग
 इत्येतावनमाको अवचार्वाजिः कचमेतावत्प्रमावस्यात्वात्तिरिति चेत् उच्यते इहयदि चेत्तुविशेष्यपिकेनपर्वमतेन पचनूयनचत्रपर्यायाः सम्पन्ते ततो
 हाव्यो कव्यां किमनापरे । रात्रिप्रवत्त्वामना १२४ इर अकारंत्वेन रात्रिना मुक्कलचरेण संध्यारात्रि पञ्चकलका मुस्यते आतादय तेषा चतविंश-
 त्पञ्चिक्य ग्रतेन भावहरणं तचत्रग्रठेरकराशयो द्वि केनापचतना आतसपरितनइष्टेद्या रात्रि पञ्चकलग ऽपचलागट्ट बट्टिक्यः सख्याः पञ्चद्वाराष्ट
 त्विक्यमि ८५० रीररात्रिरपि द्वाचक्षिप्रमावः समवत्त्वानुभवते जानाम्येकवत्वारिश्रुतानि चतःपञ्चागन्विजान ४५४ उपरितनराशि मुहुर्तानयनाय

पुच्छिम कट्टमस्कन्ना ओग ओपुति । गो० । ति।सु णस्कन्ना जाग जापुनि । स० सयजिसय । पुच्छमद्वयया उत्त ।

सख ! पौणवर्णो जने नवच वि योनें पाचयन्ति । मीनम । आदिमवत्रादियोग योजयन्ति, तद्यथा यतजिवा १ पूर्वमद्वयया १ उत्तरमद्व
 मीरपरी भावुवानी २ आचार्य ३ कासि का ४ नागविर्नी ५ पोवी ६ माही ७ काःसुनी ८ देवा ९ वेयाको १० ज्वे हानूनी ११ आचाको १२ । आचकुर्णी

भूयस्विन मृतागुणयते आतृद्धे लक्ष्णे बहुमसतिसहस्राणि पञ्चशतानि २७५३ ० तेषां चतुःपञ्चाशदधिकैकचतुस्रत्यारिग्रहते भागद्वयं सख्याः षट्यष्टिसुह
 तौ, ६६ जेयांश्याः स्तिष्ठति श्रीविशतानि पद्विंशदधिकानि ३३६ तताः द्वापष्टिभागानयभाये तानि यष्ट्यागययत्ते आतानि विंशतिसहस्राणि अष्टौशतानि
 द्वात्रिंशदधिकानि २०७३२ तेषामनन्तरोक्तोदराग्रिमा ६५४ भागा द्विपते सख्याः पञ्चद्वापष्टिभागा ५ जेयांस्तिष्ठते द्वापष्टिः ततस्तस्याद्वापष्ट्या अपयवतना
 क्रियते आतयुक्ताः छेदराशः रपि द्वापष्ट्यापवत्ते नाया आता सप्तपष्टिः ततश्चागतं षट्यष्टिकदूतं एकस्यच मुहूर्तस्य द्वापष्टिभागस्य एकः सप्तपष्टिभाग इति
 तदेव मुक्तमवपायराग्रिमासाय । सप्ततिशेषविधिमाह । एकमवहारराशि इत्यशमावाचसगुणकुञ्जा यरुक्ततासुहृतो सोद्वयगविहि निशानेह ३ यतमन
 तरोदितस्वरूपमवधाराराशिर्मिष्ट्याभावास्यासुगुण याममावासां ज्ञातुमिच्छति तत् सगुणितं पुर्णान् अतस्कुञ्च नवत्राणि शोषणीयानि ततोऽनन्तरे
 नवत्राणां शोषमकविपिगोपनप्रकारं वक्ष्येताव निधाययत व्याकणयत तत्र प्रथमतः पुनयसुगापनकमाह । यावोसंभवमुहूर्ता ज्ञायान्तेस विमिष्टिमा-
 नाय एकपुणवमुनरस्य सोद्वेष्ट्या इवइपुण ४ द्वाविंशतिमुहूर्तौः एकस्यच मुहूर्तस्य षट्यष्ट्यारिग्रहद्वयापष्टिभागाः एतत् एतावत्प्रमाणाद्य पुनर्यमुननत्रस्य
 परिपणोभवति शोद्वेष्ट्य अथमेव प्रमाणास्य ज्ञापनकस्योत्पत्तिरिति पदुच्यते यदि चतुर्विंशत्यधिकेन यद्यगतेन पञ्चसूयननत्रप्रपर्योयालभ्यते ततएक पर्वो
 तिष्ठास्य कतिपर्योवास्तेनेकेन पर्वेणा लभ्यन्ते । राशित्रपस्यापना । १२४ ५ १ अत्रात्येनराग्रिमा एककलाचयेन मध्यराशिः पञ्चकूपो गुणयते जाताः
 पर्वेव एकैकगुणित तदेवजयतेति वचनात् तेषां चतुर्विंशत्यधिकेन गतेन भागोद्विपते सख्याः पञ्चवत्तुविंशत्यधिकशतभागा ततो मत्तत्रानयनाय
 एतेऽष्टादशभिः शतैश्चित्रिग्रदपिके सप्तपष्टिभागरूपे नुचयितव्या इति गुणकाराराशिछेदराश्यो द्वि कोमापवत्तेना जाता गुणकारराशिः नवशतानि पं-
 चदशानरादि ८१५ अत्रराशिद्वयोपष्टिः तत्र पञ्चमवभिःशतेः पञ्चदशोत्तरे नुचयते आतानि पञ्चवत्तवारिग्रहशतानि पञ्चसप्तत्यधिकानि ४५७३ छेदराशिद्वो
 पष्टिसचयः सप्तपष्ट्याः नवयते आतान्येकवत्तवारिग्रहशतानि चतुःपञ्चाशदधिकानि ४१५४ तया पुण्यस्य त्रयोविंशतिभागः प्राकृतमगुणपरमपययि सप्त
 योगमायाप्ति तेषां द्वापष्ट्यागुणयते आतानि चतुर्दशशतानि यद्विंशत्यधिकानि १४३६ तानि प्राक्कनमात्पञ्चमस्यपिक्वचत्वारिंशतप्रमाणाद् शाप्यते
 अथ तिष्ठति एकत्रिंशतानि एकमपञ्चाशदधिकानि ३१४८ एतानि मुहूर्तमयभाये त्रिंशतागुणयते आतानि चतुर्नवतिचहस्राणि चत्वारिंशतानि सप्त

[illegible]

यत्तु स्वत्वारिज्जपिक्कानि ७४४ गोप्यानि । उक्तराजं हानामनरायाद्वापयस्मानं मत्तत्राकां गोपमज्जं एतद्विशयस्यपिक्कानि ८१८ मर्त्यवपिच गोप
मपु उपरिपिनिजितोमनसस्य सबधिभोमहूतं स्य द्वापट्टिभागा मनुधिंजनिः पट्पट्टिच बूणिकाभागा एकस्य द्वापट्टिभागस्य सप्तपट्टिभागः गोपनीयाः
एसाइ माइइता जनेसु मइवइ चरकत इड्डरेइ उडुयइसूएण मस एभावासं ११ एतान्यनन्तरादितानि गोपनकानि यथा गोपयित्वा यत्तुपमयति
एते तद्गततिसद्वत् । एतस्मिं च मत्तत्रकरापूर्वेषु मस उडुपतिरमावास्यामिति करणगाया समूहाचाराः भावमास्विपं केनापिपृच्छते युगस्यादी प्रथमा
उमावास्या केनमत्तत्रकोपना समाप्तिमपेयीति । तत्रपूर्वोचितस्वरूपो उवपायं राशिः पट्पट्टिमहूर्ताः पञ्चद्वापट्टिभागाः सः स्य च द्वापट्टिभागस्य एक
सप्तपट्टिभाग इत्येवरूपा श्रियते पूत्वादेशेन गुस्यते प्रथमायाः एभावास्यायाः पृष्ठत्वात् एकेन गुचित तदेवभवतीति जातस्तावानेयराशि ततस्त
स्माद् द्वविशतिमहूर्ताः एकस्य च महूर्तस्य षट्पत्वारिंशद्वद्वापट्टिभागा इत्येवरूप पुनवसृगाप्यते संत्र पट्पट्टिमहूर्तं म्पाद्वाविशतिसहस्रा गुहाः
पदात् भनुवत्वारिशन् ४४ तेभ्य एक महूर्तमयकस्य तस्यद्वापट्टिभागाः क्रियते क्त्वाच तेद्वापट्टिभागराशिगण्ये प्रक्षिप्यन्ते जाताः सप्तपट्टिः तेभ्य
पट्पत्वारिशक्कद्वाः यवाक्षितपुत्यकक्षिशतिः त्रिचत्वारिशतो महूर्तंभ्य त्रियशतामुहूर्तैः पुच्य गुहः पदातत्रयादशमुहूर्ताः एतं पानचत्र षाद् शेत्रमिति
पञ्चदशमहूर्तप्रमास धातइइसागन एवेवामपुइइरेइस्मिन् मुहूर्तं एकस्य च महूर्तस्य षट्टिभागपु एकस्य च द्वापट्टिभागस्य सप्तपट्टिभा
ट्टिकस्य पट्पट्टिभागपु येपपु प्रचवामपाया एभाग्रिमपगमुतीति । एवसर्वोस्त्रज्जमावास्यासु करण भावनीय, अत्रपूर्वमिमांसे पदमावास्याकरण मुच
तरकरणगायानुराघेन युगादावतापास्याभाः प्राचय्यत कमप्राप्तवेनप । अय प्रस्तनपूर्वमिमांसे करण । इष्टानुमिमिगुणिजु अयद्वारो सात्यदोइकायद्वो ।
तवेवय सोइइसगंअभिइइथाइ ७ सायद् १ सुदुमि एकोइएने अचस तइवेज्जमणकरन तत्तय करइ उडुयइ पट्टिपुण पक्षिम धिमल २ यथा पूर्वममा
दास्याचत्तुनचत्रपरिडानाच मयपायराशिइक्कः सएवात्रापिपीज्जमामोचग्गनचत्रपरिजानविधी इरिमनपूर्वमामोगयिता यापुणमामी द्वाभुमिश्रमि तन
सम्यया गुचिनः कलक्यः गुचितेजमनि तदेव पूर्वोत्त गोपनक कलक्य कवजमभिलिदादिम मनुपुनयमुप्रभतिक शुचशापमके यत्तुपमवतिट्टते
तद्भवकचत्र पीक मासापुण तस्मिं मचने कराति उडुपतिद्यग्गमा परिपू । पीकं नार्थी विमलामिति करणगायाद्वाचरायः । जत्तमास्विप कापि-

पृथुति युगम्यादी प्रवनापीय नाथी कस्मिन् चम्पुनचत्रयागे समानिसुपगच्छतीति, तत्र पटवटिमुद्रनी एकस्यच मुद्रुत्तस्य पञ्चद्वारपटिनामा एकस्यच
 द्वापटिभागस्यैकमस्यपटिभाग इत्येकद्वयाऽवधारणात्रियते समवचनाया पीय नासां कित पटमित्येकेन मुद्रुत्तस्यै एकस्यच गुचिचतुदेव प्रवति तत्र
 सप्तम्यादिति त्रिता नवमुद्रुत्तरी एकस्यच मुद्रुत्तस्य चतुर्विंशतिद्वारपटिभागा एकस्यच द्वापटिभागस्य षट्पटिभागा इत्येकप्रमाणां ग्रायनक ग्रायनीय,
 नत्र पटपट्टेनचमुद्रुत्तरीः शुद्धः। स्थिताः। पद्यातसप्तपञ्चाशत् तेष्यः एकामुद्रुत्तरी गृहीत्वा द्वापटिभागीकृतः। तेष द्वापटिरपि द्वापटिभागराशी
 पंचककप प्रविष्यते आताः। षट्पटिभागा स्तेष्य द्वातुर्विंशतिः शुद्धाः स्थिताः। पद्यात् त्रिचत्वारिंशत् तेष्यः एक रूपमादाय सप्तपटिभागीकृतियत
 तेन षट्पटिरपिभागाः। षट्पटिभागीकृतियत सप्तपटिभागा स्तेष्यः षट्पटिगुहाः। स्थितौ पञ्चमुद्रुत्तरीसप्तपटिभागी ततस्त्रि यता-
 मुद्रुत्तरीः भवतः शुद्धाः स्थिताः। पद्यामुद्रुत्तरीः पद्यावशतिः। ततश्चरमायत पत्तिगुहाचत्रस्य त्रिमुद्रुत्तरीय एकस्यच मुद्रुत्तस्य एकोनविंशतिसक्ये बुद्धावष्टि
 भागेषु एकस्यच द्वापटिभागस्य पञ्चपटिभागस्येषु द्वापटिभागेषुष्येष प्रथमापीय नाथी समाप्तिमियति। एवं पञ्चानां योगमाविनीनां प्राविहीनो
 पृथि नानां द्वाचित्सबलेन द्वाचिद्वयमिष्टयाच परिसरति भावनाया तथा प्रीतुपदीमिति भाद्रपदीं प्रवत। पीकोनासी कतिनचत्राचि योगयोग्ययति।
 भगवानाह नीतम। पीकिनचत्राचि याग याचयति। तद्याद्या शतत्रिचक् पूजेनद्रपदा शतरमद्रपदा आसां पञ्चानामपि युगमाविनीनामानुत्तमचत्राणां
 नभ्येष्टम्यनरच परितनापभात्। आदापुर्तो भवत। पीक नासी कतिनचत्राचि याग योजयति गीतम। द्वितीययतः रेवती अक्षिणीच इहोत्तरमद्रपदान
 चरमपिकाद्विदशपुत्रोपीकमासीं पारननापयति परं तत प्रीतुपद्यामेव तस्य प्रथम्य तकोद्या तस्याः अभिधानादतस्तद्विह नवि

स्वभाद्रपदय आस्मोहग मते। पुंस्मिन् कर्षणस्कन्ना जाग जोपति गा०। डी जागं जो० ति। त० रेखई स्यादिसगणीश्रु ॥

पर। इ यादिमीं नवत। पीकिनसी कतिनचत्राचि याग याचयति। गीतम। शुभचने याग याचयतः, तद्याद्या रेवती १ अक्षिणीच २ कालि
 रे मयवन्! पूकिनप्रतह केतला नचत्र याग करव ह। रे गीतम। त्रिचि नचत्र याग करव ह। तेकेद्या अनिजित् १ नचत्र २ चनिहा ३ भाद्रपानी

वसितमित्यदोषः । अतोऽत्रैवमापयत इत्युक्तम् । आसायद्वीना युगभाविनीना मुक्तमद्यत्रयार्थेऽप्येऽन्यतरेणपरिसमापनात् तथा कृत्तिकोपौष मासौ द्वौ
 चत्रे तद्यथा भरवो कृत्तिकाश्च इष्टाप्यद्विनी नवत्र क्वाचित्कालिनी पौषमासौ परिसमापयति परतदाद्युक्त्यां पौष मास्यो प्रथामन्तिष्ठ नवविचित्र
 नित्यदोषः अतोऽत्रापि द्वे इत्युक्तम् आसायद्वीना युगभाविनीनां उक्तमद्यत्रयार्थेऽप्येऽन्यतरेणपरिसमापनात् तथा मागशीपो पौष मासौ द्वौ नवत्रे ।
 तद्यथा रोहिणी नवत्रिंशत् आसायद्वीना युगभाविनीनां उक्तमद्यत्रयार्थेऽप्येऽन्यतरेणपरिसमापनात् तथापौषी पौषमासौ त्रीणिगद्यत्राणि तद्यथा
 आर्द्रा पूर्वमसुःपुष्यश्च आसायद्वीना युगभाविनीनां उक्तमद्यत्रयार्थेऽप्येऽन्यतरेणपरिसमापनात् तथापौषी पौषमासौ त्रीणिगद्यत्राणि तद्यथा
 द्वौ नवत्रे तद्यथा अश्लेषा माघाच च द्वात् पूर्वमसुगुनी पुष्यौ घाट्यौ तेनामा युगभाविनीनां पञ्चानामपि मध्ये क्वाचित्त्रयेण क्वाचित्त्रयेण युगभाविनीनां उक्त
 मद्यत्रयार्थेऽप्येऽन्यतरेणपरिसमापनात् तथा भरवो पौष मासौ द्वौ नवत्रे तद्यथा पुष्यश्चगुनी नवत्रमद्यत्रयार्थेऽप्येऽन्यतरेणपरिसमापनात् तथापौषी पौषमासौ त्रीणिगद्यत्राणि तद्यथा
 यामज्यत्रयार्थेऽप्येऽन्यतरेणपरिसमापनात् तथा वैशीवीष मासौ द्वौ नवत्रे तद्यथा इक्ष्वाकिना युगभाविनीनां उक्तमद्यत्रयार्थेऽप्येऽन्यतरेणपरिसमापनात् तथापौषी पौषमासौ त्रीणिगद्यत्राणि तद्यथा
 तद्वैषमापनात् । तथा वैशाखी द्वे तद्यथा स्वातिर्विशाखा चण्दावतुराणा इदं द्वि अन्तरायाज्यत्र विशाखातः पर विशाखायासा पुष्य मास्यो प्रथामा
 नः परस्यामेवपौष मास्यो तत्सप्तमदुपान्तं, नेदति अता द्वे इत्युक्तम् आर्द्रा यद्वीना युगभाविनीनां उक्तमद्यत्रयार्थेऽप्येऽन्यतरेणपरिसमापनात् तथापौषी पौषमासौ त्रीणिगद्यत्राणि तद्यथा

कर्त्तार्हं दा भरणीकस्तिष्ठाय । मगसिरीणदो रोहिणी मगसिरच, पौसिगातिणि छद्वा पुगद्यस पुसा,
 माघीण दो अस्सेमामघाय, फगुणीणदो पञ्चाफगुणीछ चैत्रीणदो हस्त्या चिनाय, वैसा

की जगन् । द्वौ भरवो १ कृत्तिकाश्च २ माघमासौ ० द्वौ रात्रिखो १ मृगशिरश्च २ पौषी त्रीणि ० आर्द्रा १ पुनर्वसुः २ पुष्यः ३ माघी द्वौ ० अ
 च भगवन् ! पूषिमा मते कृतवा नवत्र याग करह के । च गीतम । त्रिणि नवत्र योग करह छे तेकदा सप्तभिषक् १ पूर्वमद्यत्रय २ उत्तरमद्यत्रय ३
 आसाह हे भगवन् ! पूषिमा मति केतसां नवत्र योग करे करह । हे गीतम । ये याग करह, तेकदा रेवती १ अश्लेषा २ कृत्तिका ३ मगसिरी ४ पौषमासौ ५ नवत्र

पुनरिति युगप्यादौ प्रथमापीक भावो कस्मिन् चन्द्रमण्डपयोगे समाप्तिमुपगच्छतीति, तत्र चन्द्रमण्डपयोगे एकस्य च मुहूर्तस्य पञ्चदशमिजागा एकस्य च
 द्वादशमिजागा इत्येवमुपाऽवचापराश्रित्येते सम्यक्वापौ पीक भावाः किल यस्मिन्त्येकेन मुहूर्ते एकैकचन्द्रमण्डपयोगे तदेव प्रवर्तते तत
 ताम्नाद्विज्ञिता नवमुहूर्तो एकस्य च मुहूर्तस्य चतुर्विंशतिद्विजागा एकस्य च द्वादशमिजागा इत्येवमुपाऽवचापराश्रित्येते सम्यक्वापौ प्रथमापीक भावो
 न च चन्द्रमण्डपयोगे नवमुहूर्तो गृहः स्विताः पञ्चदशमिजागा स्विताः द्वादशमिजागा स्विताः तत्र द्वादशमिजागा स्विताः तत्र द्वादशमिजागा स्विताः
 पञ्चदशमिजागा स्विताः नवमुहूर्तो गृहः स्विताः पञ्चदशमिजागा स्विताः द्वादशमिजागा स्विताः तत्र द्वादशमिजागा स्विताः तत्र द्वादशमिजागा स्विताः
 तत्र द्वादशमिजागा स्विताः नवमुहूर्तो गृहः स्विताः पञ्चदशमिजागा स्विताः द्वादशमिजागा स्विताः तत्र द्वादशमिजागा स्विताः तत्र द्वादशमिजागा स्विताः
 गृहः स्विताः पञ्चदशमिजागा स्विताः द्वादशमिजागा स्विताः तत्र द्वादशमिजागा स्विताः तत्र द्वादशमिजागा स्विताः
 भावे च

पञ्चदशमिजागा स्विताः नवमुहूर्तो गृहः स्विताः पञ्चदशमिजागा स्विताः द्वादशमिजागा स्विताः तत्र द्वादशमिजागा स्विताः तत्र द्वादशमिजागा स्विताः

न योजयति गीतम्, द्वितीयपदः रेवती अक्षिणी च इत्येवमुपाऽवचापराश्रित्येते सम्यक्वापौ प्रथमापीक भावो

टी जागं जीत ति । त० रेखई स्यादसंगीष्ट ॥

त्रै याग याजयता, तद्यथा रेवती १ अक्षिणी च २ कर्ति

इ र्हे । तेकेहा अत्रिजित् १ अक्ष २ चमिहा ३ भाद्रवानी

[illegible]

कत्तोईण दा मरणीकसिस्त्राय । मग्गसिरीणदो रोहिणी मग्गसिरच, पोसिणतिणि छुद्धा पुण्णसु पंसा, पंसा
माधीण दो अस्से सामघाय, फग्गणीणदा पृष्ठाफग्गणीछु, उत्तराफाग्गणीछ पक्षीणदो हत्थो चित्ताय, वेसा

की प्रवृत्त ! तू ० भरपरी १ कृतिभाव २ भागसाधो ० हूँ ० राखिणी १ मृगशिरस्य २ वीवी श्रीचि० आर्द्रा १ पनर्वसुः २ पुष्य ३ मार्षी हूँ ० अ
 व भगवन् ! पूबिभा प्रमै कतलां नव न याग करइ छे । व गीतस ! चिखि न ० न्र योग करइ छे तेकरा सतमियन् १ पूबभद्रपद २ उत्तरभद्रपद ३
 आसाइ हे भगवन् ! पूबिभा प्रवि छेतलां नव न्र योग करै छइ । हे गीतस ! में याग करइ तेकरा रेमतो १ अश्विनी २ क्रातिकी पूषिमाम्रति ३ मघ-

[illegible]

હામ્વદ । સદ્ભાષાદાય ગઠામૂત્રીજા તાલુકા । અગરાહા કંઠા મૂલા । આસાદીખદ્ । પૂર્ણામાદા । ઉત્તરાસા
 દાપ, સાયિત્રીજા નંતે । પુષ્પાસ કિફુલ જોગદ્ ઉચકુલજોગદ્ કુલાચકુલ જોગદ્ ગો । ૦ । કુલચાઆપદ્ ઉચ
 , ફલચાજોગદ્ ફલે । યકુલચાજોગદ્ કુલ જોગમાણે ધ યોગદા નાસ્કમેજોગદ્ ઉચકુલ જા । એમાજ સચગણસ્કમે

येषां नपाय २ पादगुनीष्टि० दूरीयस्मृती १ उत्तरफल्गुनाय २ वैशी० द्वे० इत्यादिः १ विद्यालयाय २ ज्ये-
 ष्ठाभूनी० शशि० मकराया, ज्येष्ठा ३ मूलाय ३ आषाढी० द्वे० पूर्वाषाढा १ उत्तराषाढाय २ न शश्विर्हो प्रदत्त । पौर्णिमातीं विजयपनक्ति, किं
 च याम करह प्ररको १ कृत्तिका २ माघमरीप्रति में राहिका १ जनशिर ३ ज्येष्ठा १ पनकयू २ पय ३ माघीय ३ मकर शश्वेवा
 १ नपा ३ क श्वनीह में पूर्वाषाढगुनी २ उत्तराषाढगुनी २ वैशीय में इत्य १ चिन्ता २ वैशाखीय में स्वाति १ विजया २ ज्येष्ठाभूनीय शिवि अश्व-

परबोधनश्रयमिति काति कामित्य शु त्तराखाक्य प्राग्वत्तदिति । मागशीपा भवत परीक मासी कि क स तदेवेति द्वे पुंलः कोर्यः पु कमुपकुलया युमस्ति नमयति कु कोपकुल तत्रकुलवचन मगधितानवच युनस्ति उपति उपकुल युनत् रोहिणी मागशीपी परीक मासी मित्याशुपसहारयाक्य प्राग्वत् । अ यत्नापवायननिदधमाह । यवमपिछाष्टेह गानि । शक्ती एक छापिपौष्याया यावद्वक्तव्याः यावदापाठीपूशि माहृत्यर्यः पौर्णीत्येष्टामुलीच पूशि मां कल्पया

जो। एमाने श्रुसिस्तीणस्कत्ते ज एह उवकलजो। एमान रयडणस्कत्ते जा एह श्रु। रसाहंण पुस्तिम कुलवोजा एह उव कुल जो। एह कुलेणवाजुमा उवकुलं गवाजुमा आरसेह पुस्तिमा जुसेमित्रसव सिध्या । कसिहंण जंते । पुस्तिम कि कुल ३ पुछा गो० । कुलवाजा एह उवकुलंवाजा एह यो। कुतोवकुल जो। एह कुलजो। एमाने कसिध्या जरकत्ते जा। ह उवकुलं जरणी व सिहंण जाव वसह सिध्या ॥ मगसिरीणं जंते । पुस्तिम कि कुल तचेय दे। जो। एह

यमस्ति कुलापकुल पुष्टुत् शतपियामवच युनस्ति । प्रौष्ठपदी पौर्बमासी कुलवा युनस्ति, यावरकुलोपकुलवा युनस्ति, कुलेमयायुत्ता पायत कुलोपकुलेनवा प्रौष्ठपदी पौर्बमासी युत्तेसिवक्तव्या अस्तिवक्तव्या भदत्ता । पच्छा ॥ गीतम । कलयायुनस्ति उपकुलवायुगलि, जोमभते कुलापकुल कुल यष्टुत् अग्निनीमवच युनस्ति उपकुल युनव रेवतीमवच युनस्ति, आश्वयज्यी वीरजमासी कलवायुगलि उपकुलंवायुगलि, कलेमवायुगलि उपक

लापकुल याग नकरे कुलयाग करव ता अयुनी नमय याग करव उपकल याग करव यावत रेवती नमय याग करव यावत पूछिमा प्रति कुलपयि याग करव उपकलपयि याग करव कुले पुत्त चकी उप कलवाया यक्तचकी आमीह पूछि मा युत्ता ठे वम कदिया हूत् । काति की हे भगवन् । पू- छि मा प्रति स्पु कुल के उपकल व कुलोपकुल योग करे पछा हे गीतम । कलपयि योग करव उपकलपयि योग करव पचि कुलोपकुल योग न व रव कुलयाग करे ता कसिकः नमय याग करव उपकुल योग करे ता जरणी काति की पूछिमा यावत् कदिया हूह । मागजिर हे भगवन् । पूछि मा

योजनास्ति ततः प्रीष्टपदो वीरभासी कुसुवायुनस्ति उपकमवायुनस्ति कुलोपकुसुवायुनस्तीति वक्तव्यं स्यात् इति स्वश्रियै स्यात् प्रसिपादनं कुर्यात् यदि
 वा कमेनवायुना यतो प्रीष्टपदीवीरभासी उपकुसुमेनवा युक्ता कुलोपकमेनवा युक्ता युक्तेति वक्तव्यं स्यात् इति तथा । अस्मिन् इति वक्तव्यं
 भूतेति यथा गीतम कुसुवायुनस्ति उपकुसुवायुनस्ति लोकाजतेकुलोपकुसुमेनवा युक्तं युक्तं युक्तं अस्मिन्नीमद्य उपकुसुमेनवा युक्तं युक्तं उप
 दारमाह । यतएव द्वाभ्यां कुसुवादिभ्यां आद्यपुण्याः वीरभास्याः पाञ्चमास्ति तत आद्यपुत्री वीरभासी कुसुवायुनस्ति उपकुसुवायुनस्ति इति वक्तव्य
 स्यात् इति स्वश्रियैः प्रसिपादनं कुर्यात् यतः पदिका कुसुमेनवायुनासती आद्यपुत्री वीरभासी कुसुमेनवायुनासती वक्तव्यं स्यात् इति । तथा कानि चो भवतः ।
 वीरभासी च वक्तव्यं इति यथा युक्तं उपकुसुवायुनस्ति उपकुसुवायुनस्ति ननु कुलोपकुसुमेनवा युक्तं तत्र संयजतलक्षिकानद्य उपकुसुवायुनस्ति उपकुसुवायुनस्ति

एह कुलजे एमागे उत्तरजह्वयाणस्ते जेएहं उवकुल पुष्टमह्वया कुलोपकुल सयभिसया चे। ठवह्वम
 पुष्टिम कुलवाजेएहं जायकुलोपकुल या जेएहं कुलवाजस्ता जाय कुलोपकुलेनया जस्ता चे। ठवह्वं
 पुष्टिमा जत्रेति यत्र ह्वसिया । ह्यस्से ह्वग भं० पुष्टा गो० कुलवाजे। एहं उवकुल जे। एहं जो। कुलोपकुल कुल

वाहुनस्ति, कुसुवायुनः उपकमवायुनः कुलोपकुमेनवा युक्ताः आदिपुष्टिमा युक्तेति वक्तव्यं स्यात् । प्रीष्टपदो भूत्वा । प्रीष्टपदो किं
 संयजतः पुष्टा, गीतम । वक्तव्यं उपकमवा कुलोपकुसुवायुनस्ति । कुसुमेनव उत्तरजह्वयायुनस्ति । कुसुमेनव पूर्वमह्वया० नवत्र
 कुसुमेनव योगकर कनकाद्य योग कर ता उत्तरजह्वया नवत्र योग कर उपकुल योग कर तो पूर्वजह्वया कसायकुल योग कर तो अतजि
 नव पान करे । आद्यभासी पुष्टिमा प्रति युक्त इम कश्चो ह्व कुलपति योग कर यावत् कसायकुलपति योग कर कसाय कुलपती यावत् कलीप
 कुपे पुनश्चकी भाद्रभासी पुष्टि मा युक्त इम कश्चो ह्व । आद्योप पुष्टि भासी पुष्टा । हे गीतम । कुलपति यागकर उपकुल पति योग करे पति कु

द्वितीयः परमाद्यत पुनरिमासमावासा इत्यानि श्रीणि नक्षत्राणि परिसमापयति । तद्यथा । पुनर्वसु पुष्यो ऽश्लेषा यगमायिनीना
नक्षत्रत्रयाङ्का मध्ये ऽन्यतरेष्वसमापनात् करञ्चत्र प्रागुक्त । तथाप्रीष्टपदौ भदन्ता अमावास्यां कति नक्षत्राणि युजति । गौतम ! द्वे नक्षत्रे युक्त । मध्यमा ।
पूर्वफल्गुनी उत्तरफल्गुनी चयद्वान्मयाद्याद्या । अस्यास्तु माद्रूपदपूणि सावन्ति शतत्रिपक्षतो व्यवहारतोपि करञ्चरीत्या निश्चयतश्चाऽर्वाङ्गाद्यने पञ्चदशत्वात्
आसापञ्चानामपि युग्माविनीना नक्षत्रत्रयाङ्का मध्ये ऽन्यतरेष्वसमापनात् करञ्चत्र पूर्ववत् तथा आद्ययुग्मी ममायास्यां कतिनक्षत्राणि युजति । गौतम !
द्वे नक्षत्रयुक्त । तद्यथा इत्यदित्राय इदमपि व्यवहारत निश्चयतस्तस्माद्युग्मी श्रीणि नक्षत्राणि समापयति तद्यथा उत्तरफल्गुनी इत्यदि
त्राय यत् पूर्वमाद्ययुग्मां पूणि माया मुत्तरभद्रपदाप्रागुक्तैतोनवविदितता पर निश्चयतः सा आयातीति सव्याः पञ्चदशत्वादुत्तरफल्गुन्यत्र गृहीता आ
र्वापञ्चानां युग्माविनीनां नक्षत्रत्रयाङ्कामध्ये ऽन्यतरेष्वसमापनात् भायनाग्रागत् । तथाकाशिकीं अमावास्या द्वे नक्षत्रेयुक्तः तद्यथा स्वाति यिगाराच
एतदपि व्यवहारतः निश्चयतस्तु श्रीणि स्वातिःविशाखा चित्राच अस्यामपि पूणिभाया अष्टिप्यमुरावेमिषिप्रायुक्ताः आभापञ्चानामपि यगमायिनीना
नक्षत्रत्रयाङ्का मध्ये ऽन्यतरेष्वसमापनाविति । तथासमगशार्दीं श्रीणि नक्षत्राणि युजति । तद्यथा अमुराधा ज्येष्ठा मूलद्य एतदपि व्यवहारतो मिथ-
यतः पुनरिमानि श्रीणि नक्षत्राणि इमाममावासा परिसमापयति । तद्यथा विशाखा अमुराधा ज्येष्ठा आसा पञ्चाना युग्मायिनीना मक्षत्रत्रयाङ्का

जोएति त० अस्सेसाय मढाय, पोठचईण जन। अमावास कइ णरकना जोएति गो०। दो पुझाफगुणीस्य
उभराफगुणीअ अ्यास्सेइण दो हस्यो १ चिसाय २ कसिठण दो साइ चिसाहाय ३ मगसिरिण तिसि अ्यण

विबुल ते एवदुपल, ना भवति कुलोपकल, कुसुपजल मगशिरा नक्षत्र युजति, उपद्रुल० राक्षिकी० मागशोर्वी पौषमार्गी यावदुल्लख्य

विबुलापबुल न कहीइ । आवयनी इ भगवन् । अमावास्या प्रति केतला नक्षत्र योग करें । इ गौतम ! यह नक्षत्र याग करें हैं, तेफेरा अश्लेषा १
मया २, माद्रूपानी इ भगवन् । अमावास्या प्रति केतला नक्षत्र योग करइ । इ गौतम ! य नक्षत्र पुष्यो फाल्गुनी १ उत्तरा फाल्गुनी २ आसाइ अमा

पुनरिति नृपकुलवापयन्ति कुलोपकुलं वा पुनरिति उपकुलं वा पुनरिति कुलोपकुलं न तस्यते तदन्तःवाहिति । अथाभावा
 प्या । भाविष्ठ उहत्यादि । भाविष्ठो भावद्वयमासुभाविर्भो अमायास्या कतिनशत्रावि पुनरिति यथापागं वभ्रवसहस्रस्यमाविष्ठो अमायास्या परिसमाप
 दन्ति । भगवानाह? नीतमा हेनचने युक्तः तद्यथा ह्यस्य सपा, इहय्यवहारनयमतन यस्मिन्नचने पौष्ण मासी प्रधति ततश्चारण्याऽर्धाकृतमे पसुइष्टेवतु
 दगवानचने अमायास्यानवति यस्मि च नचने अमायास्या ततश्चारण्य परतःपन्वदो वतुदयवा नचने पौष्ण मासी तत्रमाविष्टी पौष्ण मासी किल अत्र
 उपनिष्ठावो वाता तनाऽनाभो स्वायाम्यस्या ह्यस्येया मपाचोक्ता लोकेश तियिगबितामुसारता मतायामप्यमावास्याया वत्तमानायामपि प्रतिपदि य
 स्मिन्नहारने प्रचनभोऽमावास्याभूतं ततःनकुलोप्यहोरात्रोऽमावस्येतियवत्रिपत प्रतो मपागत्रमप्य वज्रवहारतोऽमावास्यायां प्राप्यतेइति नकुलि

णानयसिकुलेयकुल कुलजोएमणे मगसिरगस्कसे उत्रकुल रोहिणी मगसिरीण पुंस्त्रिम जाय वससृचि
 स्त्रा, पयसमिष्ट्यादयि जाय स्यामादिं पेसि जेठामूखी च कुल वा उवकुल वा कुलेयकुल वा संसिष्ट्याण क
 ल या उत्रकुलं वा कुलोयकुलं गमसुह, सावित्रीय भते। अमायास कई नस्कसा जोएति गो० । दो नस्कसा

नमहापूजः ० पापुयभो पीडनाभो मुक्तेति वक्तव्या न कातर्को भगवन् । पीडनाभो किदुल इ पूज्या, भोयम । कुलवापुनरिति उपकुलं वा पु
 नरिति, नो कयोपकल्पं यनरिति, कुलपुत्रन कतिकानशत्र पुनरिति, उपकुलं जरेकी० कान्तिंको यावदुक्तव्या । न गंभीर्यी पीडनाभो भगवन् ।

मन्त्र इव कथयान करइ, तिनत्र यावन् र्हे नचत्र याग करइ कुलापकुल याग न करे कल्पयाम करइ ता नृगश्चिर नक्षत्र योग करे उपकुल याग कर
 रे नो राहिको, नाग विरो पूसि ना प्रति यावत् करवा दूइ । इनशय पूसि मा पवि सत्र करकी यावन ह्यावाही कर्मे । पाभीअर्ने ह्येहामूली पूसि
 ना मने कुनरिति याग करे उपकुलपवि याग करइ कुलापकुलपवि योग करे सुच पूसि ना प्रति कुलपवि योग करइ उपकुलपवि याग करइ प

द्विरोधः परमादतः पुनरिहाममावासा इमानि त्रीणि नमश्चादि परिसमापयति । तद्यथा । पुनर्वसु पुण्यो ऽग्नेवाप आसा पश्चामामपि युगमायिमीमा
नमश्चपादां मध्ये ऽन्यतरेष्वसमापनात् करणत्रय प्रागुक्त । तथाप्रौढपदौ भदस्त । अमावास्यां कति नमश्चादि युजति । गीतम ! द्वे नमश्चे युक्तः । तद्यथा ।
पूयकलग्नी उत्तरफल्गुनी चण्डाम्मपाद्याद्या । अस्यास्तु भाद्रपदपूणि सावतिशतत्रिपक्षतो व्यवहारतोपि करणरीत्या निययसद्यः ऽवर्गगणने पञ्चदशत्वात्
आसापश्चामामपि युगमायिमीमां नमश्चपादां मध्ये ऽन्यतरेष्वसमापनाच्च करणच पूयवत् तथा आश्वपुष्नी समायास्या कतिनमश्चादि युजति । गीतम !
द्वे नमश्चयुक्तः । तद्यथा इस्तबित्राच इदमपि व्यवहारतः निययतस्तु आश्वयजी समावास्यां त्रीणि नमश्चादि समापयति तद्यथा उत्तरफल्गुनी इस्तद्वि
त्राच पक्ष पूर्वमाश्वयस्यां पूष्णि माया मुत्तरभद्रपदाप्रागुक्तैतोलायिवद्विता पर नियतः सा आयातोति तस्याः पञ्चदशत्वादुत्तरफल्गुन्यत्र गृहीता आ
सोपयुगानी युगमायिमीमां नमश्चपादां मध्ये ऽन्यतरेष्वसमापनात् भायनाप्राग्वत् । तथाकालसि फौ अमावास्या द्वे नमश्चयुक्तः तद्यथा स्वातिः विशाखा
यनदपि व्यवहारतः निययतस्तु त्रीणि स्वातिः विशाखा चित्राच अस्यामपि पूष्णिमाया अश्विन्यमुराचेनपिप्रायुक्ताः आसोपञ्चामामपि युगमायिमीमां
नमश्चपादां मध्ये ऽन्यतरेष्वसमापनादिति । तथासागशीर्षीं त्रीणि नमश्चादि युजति । तद्यथा अनुराधा ज्येष्ठा मूलच एतदपि व्यवहारतो निय-
यतः पुनरिमानि त्रीणि नमश्चादि इमाममायास्या परिसमापयति । तद्यथा विशाखा अनुराधा ज्येष्ठा आसा पञ्चाना युगमायिमीमा नमश्चपादां

जोएति तं० अस्सेसाय महाय, पैठचईण जन। अमावास कइ णक्कना जोएति गो०। दो पुष्पाफगुणीअ
उत्तराफगुणीअ अस्सेइण दो हत्थो १ चित्ताय २ कप्पिंडं दो साह त्रिसाहाय ॥ मगसिरिण तिरिण अणु

विबुल ते एवदुयस्स, ना भवति कुलोपकलं, कुलपज्जत्त मगसिरा नमश्च युजति, उपकुल० राहिका० मार्गशीर्षी पौषमासीं यावदुपस्य

विबुलपकुल न कहीइ । यावदानी इ भगवन् । अमावास्या प्रति केतला मचत्र योग करे । से गीतम ! मइ मचत्र याग करे ठे, तकेइ अग्नेया १
मया २, भाद्रयानी हे भगवन् । अमावास्या प्रति केतला मचत्र योग करइ । हे गीतम ! ये नमश्च पूयो फाल्गुनी १ उत्तरा फाल्गुनी २ आसाइ अमा

युनक्ति उपकुलवापुनक्ति कुलापकुलवा युनक्ति शीपिकामाप्प्यादीना कुलवा युनक्ति उपकुलवापमन्ति कुलोपकुलं ननयते तदभावादिदिति । अथमाया
 स्याः । सायिण्ड इत्यादि । अविष्टी भावबभान्माविर्नी अमायास्यं कतिननत्रादि युनक्ति यथोपागं अन्त्रसदृशमन्यथाविष्टी अमायास्यं परिसमाप
 यंति । भगवानाह? गौतम! देवदत्ते युक्तं तद्यथा अक्षया भया इव्यवहारमयमतन यस्मिन्नदत्ते पीयूषमभी प्रयति ततप्यारस्याऽयं कृतमे पशुदशेषतु
 दशवानदत्ते अमावास्याजवति पस्ति च नदत्ते अमावास्या ततभारभ्य परतःपञ्चदशे वसुदशया मन्त्रे पीयूषमासी तत्रमाविष्टा पीयूषमासी क्षिप्तं अथ
 अपनिष्टायो बाक्षा तताऽनानी स्यामप्यस्या अक्षेया मयादीना लोकेच तिथिगठितानुसारता गतायामप्यमावास्यायो वनमाभायामपि प्रतिपदि य
 स्मिन्नदीरात्रे मन्त्रमनोऽनावास्यामूतु तत मन्त्रलोप्यादीनामोऽमावस्येतिव्यवह्रियत ततो मयागननमप्य व्यववहारतोऽभावास्यायां प्राप्यतेइति गच्छति

पानत्रतिकुलोवकुल कुलओपमाने मग्गसिरगस्कत्ते उअकुल रोहिणी म्मगसिरीण पुत्थिमं जाय यत्तत्तसि
 स्या, एवंससिस्थाठेवि जाय स्यासाठि पेसि जैठामूलो च कुल वा उअकुल वा कुलोअकुल वा संसिस्थाण क
 ठ वा उअकुल वा कुलोअकुलं ममखंडं,, साविठीण भते! अमायास कईं पयस्कत्ता जोएनि गो० । देा पयस्कत्ता

लनवापुन० आद्यपूत्री पीकनाली पुनक्ति बलक्या न कर्तिकी भगवन् । पीयमाभी बिकुल व पुन्या, गौतम! कुलवापुनक्ति उपकुलवापु
 नक्ति, नो कलोपकत्सं युनक्ति, कुलपुनत् कतिनामन्त्र युनक्ति, उपकुल० प्ररवी० कानिकी पावटलक्याः । न गयीपी पीकनाभी भगवन् ।

प्रतइ रगु कुनयाग करइ, तिमत्र यावत् नै मन्त्र याग करइ कुलापकुल याग न करै कुलयाग करइ ता मगशिर मन्त्र योग करै उपकुल याग क-
 रै तो राबिबी, माग सिरी पूसि मा प्रति यावत् करवा इइ । इमशय पूसि मा पवि मय करबी यावत् आबाबी कर्ने । पापीअनें अयेहामूनी पूसि-
 मा मर्ते कुलपवि याग करै उपकुलपवि यान करइ कुलापकुलपवि योग करै कुलपवि योग करइ उपकुलपवि यान करइ प

एष हि आर्द्रो पतवसुः पुण्यः एतदपि व्यवहारतः परमाधत्तुं इमानि श्रीणि मगशिरः आर्द्रा पुनवसुष आर्द्रा युगाते ऽधिकमासप्रभवेन पणाम
 पि पणानां लक्षितः । अत्र सर्वप्रसन्नगणभाष्ये यत्राऽन्निवर्तयति तत्रनगस्य स्तोत्रफलत्वात् यतस्तत्र समवायगे, अयुर्वीर्येदेये अग्निवज्जो-
 हि सप्तवीराय चकवते हिं सववहारायदृढसि । अयाभावासासुबलावियोजनप्रसमाह । वाविष्टिनिस्वादि । आयिष्टीं प्रदत्त ? अमायासां पि
 कुल पुनस्ति उपकुलपुनस्ति कुलोपकुलपुनस्ति । भगदानाह ? गौतम । कुलंवायुनस्ति उपकुलवा युनस्ति वागदः समुच्चये मोलप्रतेकुलापकुल तत्रकु
 संपुनस्ति अविष्टीमभावासां सपानवत्र युनस्ति । एतद्व्यागुत्तयुत्तवा व्यवहारतः उक्त परमाधत्त पुनः कुलपणत् पुण्यमवत्र युनस्तीति एतद्व्यागे
 योत्त एवमन्तरसूत्रमपि व्यवहारमधिकृत्य यथायोग परिभाषनीयमिति । उपकुलपुनस्ति असेयामवत्रपुनस्ति । अयापसहारमाह यतस्तत्रप्रकारेभ्यः

कलुजोऽर्ह उषकुलजोऽर्ह क्लोयकुल जोऽर्ह गो० । कलुजजोऽर्ह उयकुलयाजोऽर्ह पोलन्नदकलुजकलु क
 लुजोऽर्हो एमाने महागस्कत्तं जोऽर्ह उयकुलजोऽर्ह एमाने अस्सेसाणस्कत्तं जोऽर्ह ॥ साविठीण अमायास कलुजजो

वि युनस्ति, गो० । हे पूर्वोक्तपुनो तत्रफलपुनोवेति आग्नेयीं हे, इत्यदिवाच, कार्त्तिको द्वे स्यातिः विशाखा, मागशीर्षी श्रीणि अमराया
 ज्येष्ठा मूलच, पौर्षो द्वे, पूर्वोपादा उत्तरायादा, मार्गशीर्षी श्रीणि अभिजित् मघधः धनिष्ठा, आश्विनीश्रीणि, शतभिषा प्यमन्नपदा उत्तरजद्रपदा
 नेत्री द्वे, रवती अश्विनीच, वैशाखी द्वे भरणी कृत्तिका च, ज्येष्ठा मूर्शी द्वे, रोहिणी मृगशिरसः, आषाढी श्रीणि आर्द्रोपुनवसुः पुण्य इति ।
 आयिष्टीं भगवन् । अमायासा विष्णुन योजयति, उपकुल योजयति, कुलोपकुल योजयति । गौतम । कलयायोजयति उपकुल या योजयति,

ति शु कुल मघध याग करव के उपकुल याम करे । हे गौतम । कुलपवि योग करे उपकुलपवि याग करव पवि कुलापकुल योग न यामव ।
 कुवयाग करे तो मघा मघध योग करव उपकुल योग करे तो असेया मघध योग करव । आवस्वनी अमायासा प्रवव कुलयोग करे उपकुल पवि

मध्येऽप्यतरेह समापनात् इति । तत्रापीबीमसावास्या द्वेनचत्रे युक्तः पूषापाठा उत्तरापाठाश्च यतनपि व्यथङ्गारमन्त्रश्च निचयसः पगस्त्योवि मन्त्रश्च परिचयमापयति । तद्यथा मूल पूर्वोपाठा उत्तरपाठाश्च अर्चो युगलभिप्रितः पाठश्रवण व्यङ्ग्यारःतीतस्यपि अवयवमङ्गुवात् पञ्चदशत्य मगापे यं । एतदपि व्यवहारतः सिद्धयतः पुनरुक्त्यापि उत्तरपाठा अभिप्रित अवयव आर्चपवागागपीत्यादि पूर्ववत् मन्त्राश्रयुक्तो भोवि । तद्यथा गान तिस्रस् पूर्वमङ्गुपत्रा उत्तरमङ्गुपत्रा इत्यपि अवयवः स्त्रीवि यथा चनिद्राश्रयभियन् पञ्चमङ्गुपत्रा । आर्चोऽनुभाभवीत्यादि । एतेन तत्रापीबी द्वेनचत्रे रेतती अष्टिमी यतएवि व्यथङ्गारतः सिद्धयतस्तर्फी च यथापर्वमङ्गुपत्रा उत्तरमङ्गुपत्रा रेतमाच प्राप्तमपीत्यदि एपेन । तत्राष्ट्येमा मुक्तो द्वे रोहिणी मन्त्राश्रयः एतदपि व्यथङ्गारतः सिद्धयतस्तर्फी रुद्रिमी रुद्रिमी आर्चपवीत्यादि मन्त्रमन्त्र । मन्त्रा एतान्त्रो बीति मन्त्र

राहो जेठा मूलाश्रु, पोसीम वा पुञ्जामाहा उत्तरामाहाय, माद्रिगाताश्रु अग्निष्ठे मन्त्रा । धाणिठा फगुगीग तिस्रि सयभिसया पञ्चमङ्गुयथा उमङ्गुमङ्गुयथा वेनाग वा रेतह अस्मिनीअ, वेनाहीगदो मरणी कस्मिन्नाय जेठा मूलीग दो रो ह्नी मग्गानिरन, अत्र ह्नीग तिस्रो अत्रा पुगल्लसु पस्से ॥ सात्रिहीग मने अमायास कि

स्वाप् एवशाचका अपि पाठदासर्दी दीर्घो अट्टानलीय कुर्सेवा उपहाराय कुन्नापमन्त्रा गपिवावा फगुग अत्रानुमन्त्रा कानःपमन्त्र मन्त्रमन्त्र, आविठ्ठी मयवन् । अन्नावाका कति मन्त्रावि पुञ्जलि, नीतन । हुनचत्रे पुनक्तः, तद्यथा आर्चपाच मयाच । प्रोठपन्त्रो गगवन् । वनिमङ्गुग

वावा मयिजनमन्त्र इत्येव । विष्वा कति काह मे स्वाति । विआया २ मागगिराह अत्रि मन्त्र अर्चुराधा १ स्वेष्टा २ गुल ३ पामाह वे पबोपाठा १ उत्तरापाठा २ मापी त्रिक्लि अभिप्रित १ अवयव २ चनिद्रा ३ काशगमाह अत्रि मन्त्रभियन् १ पुनजमङ्गुपत्र २ उत्तरमङ्गुपत्र ३ वेनीर मङ्गु रेततो १ अष्टिमी २ वैशापीने व मरणी १ कतिवा २ अमगमूलीय वे राहिया १ मृगशिर २ आप्यादीय चित्रि आर्चो १ पुनजमू २ पुण्ड्र आर्चमन्त्रो वे मगमन्त्र आर्चमन्त्रा

[illegible][illegible]

जन्ते । सात्रिहीपुणिमा मग्गहं तयाण माहो समाधासा भउधं, अण्णाणस्यः
पावदुक्तेति वत्तमास्यात्, एवमारवाः पावदुक्तस्य नरायणं, पुनोपकुस खनरायणं, आनिधी पूर्णेमान

[illegible]

कुलोपकुलान् आबिछ्या अनावास्याया दन्त्रयोगः समस्ति गनुकुलोपकुलेन ततः आबिष्टीमभावास्या कुलमपि युनन्ति उपकुलमपियन्ति इतिवत्त्व
 वा स्यात् पदिवान्तेनवायुना उपकुलेनवायुना आबिष्टी अभावास्यायन्तेति वक्तव्य स्यात् । तथापीदृशदर्शो भवति ? अभावास्यामित्यादि तदेवप्र-
 मथूर्त्त उत्तरमत्रैव कुलोपकुले युक्तः नोयुनन्ति कुलोपकुलं वक्तव्यमुक्तं उत्तरप्रकरणमीनवत् पूर्वप्रकरणमीनवत् युनन्ति उपकुलसमुक्तं उपसंहार
 सूत्रं तथैव नामनीची तद्वय मसमूर्त्तं किङ्कुल आर्हत्यादि । तत्रकुलपुत्रान् मूलमवयव युनन्ति उपकुलपुत्रान् स्पष्टानवयव कुलोपकुलं युनन्ति उपसंहाराया
 नवत्र युनन्ति यावन्कर्तारुपमकारपुत्रं युनन्तिवक्तव्य स्यात् एवमाप्याः फलगुण्याः आपाक्याय कुलवा उपकुलवा कुलोपकुलवा अथवा रिक्तानां कु-

एद्व उच्यकुलंवाजोएह कलंगवाजुम्भा उच्यकुलंगवा जुम्भा साविठी स्यमायासा जुम्भेसिचसहसिध्या । पोठत्र
 ईय भते । स्यमायास तथैव दो जोएह कुलंवा उच्यकुलंवा जोलभतेकलंवाकल कुलजोएमाने उधराफगु
 नी गस्कत्तेजोएह उच्यकुल पुध्राफगुणी । पोठथइय स्यमायास जायत्रनह सिध्या । मगसिरीग तथैव कुल

नालभते कुलोपकुलं । कुलपुत्रान् मपानवयव यात्रयति उपकुलं पुध्रान् अर्धेयानवयव यात्रयति । आबिष्टी अनावास्यां किङ्कुल योजयति उप-
 कुलंवा यात्रयति कुलेनवायुना उपकुलेनवायुना आबिष्टी अनावास्या युनन्तिवक्तव्यास्यात् । प्रीष्ठपदो भवति । अनावास्यां तदेव द्वेयोजयतः ।
 कुलवा उपकुलवा नोक्तमतेक लोपकुलं कुलमुक्तान् उत्तराश्रासुनीमवयव युक्तं । उपकुल पूर्वकिङ्कुली प्रीष्ठपदो अनावास्यां यात्रहृत्त्व यत् ।

योग कर कुल पुन चकी उपकुलइ पदि पुनचकी भावचनो अनावास्या यत्त व इम कश्चो इह । भाद्रवानी चे भगवन् । अनावास्यां प्रते तिनत्र
 यावत्तु ये यानकरे कुलयोग करे उपकुल पदि योग करे कुलोपकुल न पावे कुलपुल न पावे कुलयोग करे तो उत्तरा श्रासुनी मवयव योगकरे उपकुलयोग करत तो
 पूर्वकिङ्कुली यानकरे । प्राद्रवानी अनावास्या प्रते यावत् कश्चो इह । इम भावचरीइ इय नाहो आगुलोइ आवादीइ कुलपदि उपकुल पदि

यदा च कानि को कतिफानसप्रयुक्ता पीक्षमासी प्रयति तदा वैशाखीविशाखानसप्रयुक्ता अमायास्याप्रयति कृत्तिकातो ऽयाकविशाखाया पञ्चदशत्याम्
 यदा वैशाखीविशाखानसप्रयुक्ता पीक्षमासी भवति तदा ततोऽनतरापाद्यात्याऽमावास्या कानि को कानिकानसप्रयेता भवति विशीखातः पूर्वैकति
 कायाः ऋतुदशत्याम् । एतच्च कानि कवैशाखमासावधिकृत्योक्तं यदा च मागशीपीमृगशिरायाः पीक्षमासी भवति तदा ज्येष्ठासूनी ज्येष्ठासूजनक्षत्रो-
 पेता अमावास्या यदा ज्येष्ठासूनी पीक्षमासी तदा मागशीया अमावास्या एतच्च मागशीपञ्चैष्टमाभायधिकृत्य ज्ञावनीय यदा पीपीपुनसप्रयुक्ता
 पीक्षमासी तदा आपाढी पूर्वाषाढासप्रयुक्ता अमावास्या भवति यदा पूर्वाषाढानक्षत्रयुक्ता पीक्षमासी भवति तदा पुष्यमसप्रयुक्ता अमायास्या
 भवति एतच्च पीषाषाढमासावधिकृत्योक्तमिति । उक्तानि मासादुक्तासपरिसमापकानि मन्वन्त्रादि सप्रति स्रपमस्तमनेनाहोरात्रपरिसमापकतया
 मासपरिसमापक मन्वन्त्रदशमाह । तत्रप्रथमतो वर्षोक्तानां द्वारात्रपरिसमापकनक्षत्रसत्र । यासां पृथग्पठनमित्यादि । वर्षोक्ता यथाकालस्य ऋतुर्मासप्रमाखस्य
 मासपरिसमापक मन्वन्त्रदशमाह ।

एष एवमभिलाषेण इमानुपुष्टिमाह शुभाश्रासाहने आह्वं नृ । गो० । अस्सिणी पुष्टिमा चत्तीअमावासा
 कक्षीगीपुष्टिमा वेसाही अमावासा मगसिरीपुष्टिमा जेठामूली अमावासा पोसीपुष्टिमाआसाढीअमावा
 सा ॥ वासाण मन । पठम मासकहणरकम्भा गेति गो० । अन्नान्निगरकम्भायेति त० उत्तरामाढा अस्मिहं सयणा

वक्तव्य । यदा जदत्ता प्रौष्ठपदी पूर्वैमा भवति तदा काशुनी अमावासा भवति । यदा आशुगुन । पू इमा भवति, तदा प्रौष्ठपदी अमावासा
 भवति, इत्ता गौतम । तदेव, एतन्नेनाभिलाषेण इमाः पीक्षेमाः अमावस्याय नेनध्याः । आश्विमापीक्षिमा वैत्री अमावास्या, क िंकी पूष

तिभार उत्तराषाढा युक्त अमावास्या इति ॥ इयं नक्षत्रास पारसनापकद्वार कर्त्तुं ख १० यथाकालना चे भगवन् । प्रथम आश्वमास प्रात केतला ग
 यत्र पूष्वर्त्तु ख केतला मय्यत्र पार्ते आचर्त्ते । तिबार्ते रात्रि पूष्याय ५ नै पातव जर्मे तिबार्ते रात्रि पर्वे गौ० । चार मन्वन्त्रपाते आयमनारात्रि पूषे
 कर्त्ते उत्तराषाढा १ अग्निजित् २ मन्वन्त्र व चमिष्टा ४ उत्तराषाढा ऋतुद अश्वारात्र पूष कर्त्तु अग्निजित् साव अहोरात्र जर्मे रात्रि पूषे कर्त्तु ऋतुद

ननुत्रादारस्य अविष्टानक्षत्रस्य पक्षदशत्वादिति य ठस्तेनात्र विचार्यै एतद्विष्टानक्षत्रमासं पेरुत्य मावनीय । यदा भद्रस्त? मासी मघानक्षत्रपुष्का पूषिमा जवति तदा अविष्टी अविष्टानक्षत्रपुष्का पाशात्याअमावास्या जवति मघानक्षत्राहारस्य पूर्वअविष्टानक्षत्रस्य पक्षदशत्वात् इदञ्च मापभासमपि कृत्य भावनीय । यदा भद्रस्त ? म्रीष्टपरी उत्तरभद्रपदापुष्का पीक मासी भवति तदा पाशात्याअमावास्या उत्तरअरुनीनक्षत्रपुष्का जवति उत्तरभद्रपदान आरस्य पूर्वमुत्तरअरुनीनक्षत्रस्य पञ्चदशत्वात् एतच्च भाद्रपदानक्षत्रमपि कृत्या अवसेय तदा चोत्तरअरुनीनक्षत्रपुष्का पीक मासी जवति तदा अमा- वास्या म्रीष्टपरी उत्तरभद्रपदापेता भवति उत्तरअरुनीनक्षत्रस्य पूर्वमुत्तरभद्रपदानक्षत्रस्य पक्षदशत्वात् इदञ्च कासुनुनमासमपि कृत्योक्त । एवमेतेनाभि- सत्येन इमापूषि मा अमावास्याव नेतव्याः । यदा आश्विनीअश्विनीनक्षत्रोपेता भवति तदा पाशात्याऽनन्तराअमावास्या वैशी चित्रानक्षत्रपुष्का भवति अश्विनीकारस्य पूर्वे चित्रानक्षत्रस्य पञ्चदशत्वात् एतच्च अवतारनयमपि कृत्योक्तमयवेय गिरयऽएव स्यामप्य ऽपुगमाअमादिव्या नमावाद्याया चित्रा- नक्षत्रासमवात् एतच्च ग्रामवर्णित । यदाच वैशी चित्रानक्षत्रोपेता पीक मासी भवति तदा पाशात्याअमावास्या आश्विनीअश्विनीनक्षत्रपुष्का भवति एतदपि व्यवहारतः निवृत्तः एकस्मार्त्तय वैश्वमासमाविम्या मभावास्याया अश्विनीनक्षत्रस्य सप्तवात् एतदपि सूत्रभाषिणवैश्वमानावपि कृत्य प्रवत

વિઠી સ્થમાયાસામયઈં હતા ગો૦ જાણસાવિઠી તચેયચત્તહ્, જયાણ નતે । પેઠઁયઈં પુણિનામાનઁયઈં તયાણ
ફગગાની આમાયાસામયહ્, જયાણ ફગગાનીપુણિમામયઈં તયાણપેઠઁયઈં આમાયાસામયઈં હતા ગો૦ । સચેત્ર

अग्नि, तदाभाषी जगत्सत्त्वा भवति । यदा भूभुज । साया पूर्णगणयति, तदा सावित्री अम यस्या भयति । इत्त गीतमा यदा सावित्री, तदेव
 द्वाहमकी मुक्त अमावास्या इह अम तिवार उतराकाशमूर्ती मुक्त पूर्वेषा इह तिवार उतर भद्रपदमुक्त अमावास्या इह । ये गीतम । तिनत्र
 कदय इम इति अभिलाष इह पूर्वेषा मा उर्ने अमावास्या कायकी । अश्वनी मुक्त पूर्वेषा २१ इह तिवार चित्रा मुक्त अमावास्या इह कृत्तिका मुक्त
 पूर्वेषा इह तिवार विशाखा मुक्त अमावास्या इह । मृगशिर मुक्त पूर्वेषा मा इह तिवार ज्येष्ठा मुक्त अमावास्या इह । पुष्य मुक्त पूर्वेषा मा इह

बन्धितोऽप्यभावः । एतदेवाह । तस्य भावभावस्य चरमेदिवस्ये द्वे परिचयत्वारिषागुणानि परीक्ष्यी प्रवर्तते । अयद्वितीयसामंयुञ्जति । यामाणमित्यादि । पर्यायान्तरं ययोर्भावस्य प्रवृत्तः द्वितीय ज्ञातृपरवर्णनस्य मास कति भक्त्यादि भयति अयस्यवाक्यभावायः । गीतम् । यत्वारि भवत्यादि न

जेस शरिमदियसे तसिषण दिवससत दोपयाइ वसतिरिख्य अगुलाइ पोरसीभयई । वासाण जते। दोअ मास
 कह जस्कना जेति गो०। वसतिरि त० घणिठा सयभिसया पुइजइयया उत्तरजइवया,, घणिठा वउइस अ
 होरसे जेइ सयभिसया ससअहोरसे जेइ पुइजइयया अठ अहोरसे जेइ उत्तरजइयया एग अहोरसे जेइ । तसि

मदभ्रादि नयन्ति नीतम् । बह्वारि नभभ्रादिनयन्ति । तद्यथा उत्तरायाता अभिनिष्कृष्यः धनिष्ठा, उत्तरायाता चतुर्दशाधोरात्रान् नयन्ति । अनिजितसहाधोरात्रान् नयन्ति, अथकोऽष्टावधोरात्रान् नयन्ति, धनिष्ठा एव नभोरात्र नयन्ति, तस्मिन् च नभसे चतुरङ्गुलपौष्ण्याशायया सूर्योऽनुप-
पद्यति । तस्मादाद्य चरन् दिवसः तस्मिन् दिवसे द्विपदा चतुरङ्गुला पौष्णी मयति, वर्षांश मयति । द्वितीय मास क्षतिमद्यत्रादि नयन्ति । गौ०

तु किं हि त्विह भित्तौ भित्तौ विनयमान रात्रिमानं पूष तेवमा सोमो ज्ञान ते पोरसी कहीह । तेह रात्रि भित्तौ जे रात्रि सुनापल मन्त्र प्रुह ते म-
 न्त्र छगह त्वित्तौ रात्रिपळे उदवास्तातेर आकाशने बोवे माये जपूपळे नवत्र त्वित्तौ प्रथम पोरसी याइ ते मन्त्र माधव आवे त्वित्तौ अंरात्र
 याइ ते मन्त्र २ आकाशने पावे भाने पावू रहे त्वित्तौ पाखिली पोरसी याइ ते मन्त्र छापने त्वित्तौ रात्रिपूखे याइ इन पोरसीमान आखिली
 विन पोरसीमान मूत्रोत्तरिते जाववो (तेह आखल मासमें जेह ठेइलें दिवसें वइपने अने प्यार आगुल ठायाइ पोरिनीयाइ (इस्ता० एह व्यवहार
 मयभते यस्मिन् मन्त्रे पीछ मासी नवति ततः आरम्यावर्त्तने पञ्चदशे १५ मनुर्वेको १४ वा मन्त्रे नियमलो अमावस्या प्रवति) बमोकाशना हे प्र
 गयन्! बीनामास मति केवला मन्त्र मूर्धकें रात्रि हे पीतम । प्यारि मयत्र, तेकेह! धनिष्टा १ शशत्रिपळ २ पूषमन्त्रपद ३ अश्विनामन्त्रपद ४ धनिष्टा

प्रथममात्र आदित्यस्य कतिपयस्यैव सुपसङ्गमनेन तावदात्रपरिसमापकस्यो अनेन नयति द्विक्रमकालादस्य समाप्तिमितिगम्यते कार्यः तस्य गण-
 चान्द्व्यवस्थस्यैव इति नयति यदा अस्तनयति तदाभावकमात्रं उद्योतात्रसमाप्तिरित्यर्थः । तेनैतानि रात्रिपरिसमापकस्याद्याद्विक्रमस्यैव व्यस्ये
 नगवानाह मीतल। अत्रारिजलस्यैव नयति । तद्यथा उत्तरायाहा अभिहित अवस्था यमिष्टा न प्रीतिराय तदप्रयमान अनुदगप्रकारात्रान् भवति सद्य
 तत्र सभिन्निजलस्यैव सन्वित्पनं चरमेकनशारात्रं अभिष्टानकनं भवति एवं आवकभासु अत्यारि नलत्रादि भवति अस्यच नेनद्वारस्य प्रोन्नत रात्रि-
 परं आवकभासस्य सन्वित्पनं चरमेकनशारात्रं अभिष्टानकनं भवति एवं आवकभासु अत्यारि नलत्रादि भवति अस्यच नेनद्वारस्य प्रोन्नत रात्रि-
 द्वातादौ जलस्यैव जपारति चरकत तमिद्वयचरकमाये सुपसङ्गमनेन तावदात्रपरिसमापकस्यो अनेन नयति द्विक्रमकालादस्य समाप्तिमितिगम्यते कार्यः तस्य गण-
 आवकभासु प्रथमाद्वारारात्रस्य प्रतिदिनमप्याप्यसदृशकालात् तद्यथाकचपनापि पनयमाने यथा तस्य आवकभासस्यपयेन चतुरगलाधिकारद्विपद।
 पौर्णमीभवति । अत्रात्राय विद्युदः । यस्यां लज्जालो पावद्विनरात्रिमस तद्यन्तर्गो उद्योतयोर्योपानः प्रहरति पावनं अ पाद्वयसुमायां च द्विपदप्रयाना
 पौर्णमी तस्याच आवकभासुचरकस्यैव चतुरगलाधिकारद्विपदः नेन चरमेकनशारात्रं अभिष्टानकनं भवति एवं आवकभासु अत्यारि नलत्रादि भवति अस्यच नेनद्वारस्य प्रोन्नत रात्रि-

धाणठा उत्तरामात्रा वद्विपदमजहारत्त गेहु सखणो सुष्ठुअहारत्त गेहु धाणठा
 एगुअहोरत्रे केहु । तमिद्वयमामसि अउरगलपौरमीण ल्याप सुगिण सुगुणपरिअहृद । तम्मण मामरुम्

नाशा शेषाका अनावाया नायसावी पञ्चवत्त। अत्रात्रात्रा अमावस्या पौषा पञ्चवत्त। अमावस्या ३ वर्षोकां भवति । प्रथममास कति
 काठ अत्रारात्र सने रात्रिपूसु चरक यानष्टा। एवं अत्रारात्रि सगद रात्रि पूसु चरे (प्रथम आवक मासना १५ दिन सने उत्तरायाहा भवत्त अत्रे
 तिवारे रात्रिपुष्टे ५ अत्रात्रात्र तिवारे रात्रि पूसु चरक तेष १५ दिन पक्षी ३ लग अभिहित्त् अग तिवारे रात्रि पक्षे ५ अत्रात्रात्र तिवारे रात्रि पूसु चरक)
 विशार पठा आवक ने दिवसे पुष्टिमात्र अभिष्टा इत काठ आवक तेष आवक भासने दिवसे दिवसे चरक अत्रात्रात्रात्रो कायाह नुययरात्राह ३ नल

तम् । श्रीब्रह्मचर्यादि उत्तरपद्वपदा देवतो अस्मिनी च तमोत्तरजद्रूपदा चतुश्चतुष्टयिदियाम् भवति रेवती पशुवृग रात्रिदियाम्नयति । अष्टिमी एक रात्रिदिय भवति । यद्यनुरागमाय श्रीब्रह्मचर्यादि नयति तस्मि य भासे द्वादशांगलपौरुष्या द्वादशांगुलापिकपौरुष्या व्यापया सूर्योऽनुपरायते ते मा-
मायः पर्ययन् । एतदेवाह । तस्यमासस्य चरमेदियसे रेखापादपयस्त्यर्त्तनी सीमा तत्स्यानि त्रीक्षिपदाति पौरुषी जायति क्षिप्त भवति । यरि-

સાસિ દુત્રાલસંગુલપ રસીપુ તોયાપુ સુરિપુ અણપરિચ્છદ્દ । તરસણ સાસસ્સ જેસ ચરિમેદિયસે તાસિં ૦ લહઠાહ
તિયિપયાહ પોરમીજઞ્ઠે ૩ ચામાણ મતે! ચડય મોસ કહ નરક્તા જેતિ ગો ૦ । તિયિ ત ૦ અસ્સિની મરણી
કહિચ્છા અસ્સિની ચડ્ડસ જરણી પણરસ કતિચ્છા ઇગ, તાસિવણ માસસિ સોલસગુલપોરસિપુ છાયાપુ સુરિપુ
છુળપરિચ્છદ્દે, તરવણમાસસ્સ જેસે ચરિમે દિયસે તાસિં ૦ તિયિપયાહ ચઘાગિચ્છગુલાહ પોરિમીજઞ્ઠે ૪ હેમ

उत्तरागन्ध्या देवता अयिमा, उत्तराजत्रय । चतुर्दशरात्रिदिवान् मयति । रयती पञ्चम्य अयिनी एक, तस्मि यमासे द्वादशांशुकया पीरुप्या
ख्यापया मूः अन्नपपटति ॥ तस्यच सासुग्य यदरभोदिवमः तस्मिन् दिवसे रेखास्यानि श्रीखिपदानि पीरुया मयति । ययोबां भग० । चतुर्प
सागकृतिमप्राप्तिनयति । गौ० । श्रीखि अयिनी भरणी कृत्तिराच अयिमो चतुर्दश भरणी पञ्चम्य कृत्तिकायक, तस्मि यमासे योऊगाङ्गुलपी

રેવતી પછર ૧૫ અહોરાત્ર જાને છાદ્યની યજ્ઞ ૧ અહોરાત્ર જા ૧ રાત્રિ પૂર્ણ કરે તથા આદ્યિન્ માસને ધિપદ ચાર અગ્નિ પોરમા છાયાજ મૂય
 કિરક નેજ આદ્યિન્ માસને હોજને ધરમ કિવસે પગની રેપાપયેન ત્રિણિ પગની પૂજા છાયાજ પોરતી જાજ જ કયા જાજને જે ભગવન્ ! મોયે કાતિક
 માયે કોતલા નવત્ર રાત્રિ પૂજ કર હો ૧ જે ગીતમ ! ત્રિણિ નવત્ર રાત્રિ પૂજ કરે ૧ તેકજા જ્યમી ૧ મરજી ૨ કસિકા ૩ અધિની જહર ૧૪
 અહોરાત્ર જાગ રાત્રિ પૂજ કરજ મરજી પછર અહોરાત્ર જાગે કલિકા યજ્ઞ ૧ અહોરાત્રિ જાગે તેજ કાતિક માસને જાગ ૧૬ અગ્નિ પોરમીનો છાયાપ

[illegible]

वृषमाससि अष्टगुलपोरसीए छायाए सूरिए सृणपरिच्छद्दइ । तस्सणमासस्स जेसं वृरिमेदवसे तसिचण दोप
याइ अष्टगुलपोरसीए पोरसीनयई । आसाण जते! तईय्यं मास कह णस्सहा नेति गो०! तिरिणणस्सत्ताणेति
त० उअग्गभइअयारेयइं आस्मणी उत्तरजइयया अउइसअहोरेसे जेइ रेयइ पणारन अस्सिणीएग तसिचणमा

अत्राहिरि रानिष्ठायवनिषा पूर्वभद्रपदा उत्तरभद्रपदाच अभिष्टा । शतभिषक् भवति । भृशहोरात्राम् भवति । पुर्याभद्रपदा अष्टा
 महोरात्राम् भवति । उत्तरभद्रपदा एक महारात्र भवति । एतस्मिन् मासे अष्टाङ्गुलपीठव्या व्यापया मूयः अनुपपटति । तस्यमासस्ययः चरभो
 दिक्कृतानिम् दिक्से द्विपदा अष्टाङ्गुला पौडबीमवर्ति । वर्षावां भगयन् । नृनीय मास कतिमश्विदि भवति, गीतम् । ओषि नश्वानि भवन्ति
 चतुर् १४ अहोरात्रि लनह रात्रिपूस् करह अतन्निभक सात अहारात्र लगे रात्रि पूबकरे पूर्व भद्रपद आठ ८ अहोरात्र लनह रात्रि पूस् करह
 उत्तरभद्रपद एक अहारात्र लगे रात्रि पूस् करह तेह भाद्रपद मासने विसे अष्टाङ्गुल पोरिबीनी छायाह मये किरह तेह भाद्रपद
 मासने अहो दिक्से देव्य लगे आठ अंगुल व्याप्य पारसीबाह ४ अयोकासन हे जगवन् । श्रीअह व्याप्तिमामने केतला नक्षत्र रात्रि पूबकरे हे ।
 हे पीतम् । त्रिखि नक्षत्र रात्रि पूस् करहे सेकेह उत्तरभद्रपद १ रेवती २ अश्विनी ३ उत्तरभद्रपद चतुर् १४ अहोरात्र लगे रात्रि पूस् करे

इति ब्रह्मरिपोगुणानि पौरुषीभवति । गतो यर्याकालः । अथ हेमन्तकालपृष्ठति । हेमन्तायामित्यादि । हेमन्ताणा हेमन्तकालस्य जदन्त । प्रथम
नागोर्ध्वीयलवच मासं बतितनत्रादि भवति । गीतम । श्रीवि कलिका रोहिणी मृगशिरस तत्र कलिकापतुर्दशाहोरात्रात् रोहिणी पशुदशाहोरात्रात्
मृगशिरसपशुदशाहोरात्रात् तस्मिन् षष्ठे दिवसे विद्यत्यगुलपौरुष्या विद्यत्यगुलपौरुष्या चायया सूर्योऽनुपरावसते माघार्थः पूषवत् । एतदेवाह ।

मिअसिर खजद्वस अद्वाष्टुठ पुणवसुसत पुस्से। एगराहदिश्य जेइ । तयोण खतवीसगुलपेरिसीए ढायाए सु
रिए अणुपरिअहइ तस्सण मासस्स जेसेवरिमे दिवसे तसिखणविअससि छेठठाइ चत्तारिपयाइ पेरिसी भवई
धे हेमताण जने ! तस्से मास कठ जरकत्ता । जेति गो० तिसि तं० पुस्से। अस्सिलेसा महा पुस्से। चउदइस
अस्सिलेसापसरस महाएकं, तयाण वीसगुलपेरिसीए छायाण सूरिये अणुपरिअहइ । तस्सण मासस्स जेसे

सानि पौरुषी भवति । हेमन्ताणा भववन् । द्वितीय मासकलितनत्रादिभनयति । गौ० चत्वारिमघत्रादि भवति । तद्यथा मृगशिर आश्वीपुण-
वसुः पुष्यः मृगशिरसतुर्दशरात्रिदिवान् भवति आश्वी अष्टौभयति पुनर्बसुः सप्तरात्रिदिवान् पुष्यएकरात्रिदिव भवति । तदा ऋतुदशकुलया पौ-
रुष्याद्यायया सूर्येः अनुपर्वतति । तस्यचमासस्य यद्वरमोदिवसस्तस्मिन् दिवसे सखास्थानि चत्वारिपदानि पौरुषी भवति । हेमन्ताणा जगवन ।

वन् । श्री च पौषमासे क्षेत्रेका नव्यत्र रात्रि पूषे करे । इ गीतम अथ ४ नव्यत्र रात्रि पूष करे । तेकेहा मृगशिर १ आश्वी २ पुनवसु ३ पुष्य
४ मृगशिर चउद १४ अहारात्रि लगह आश्वी आठ अहारात्र कर्णे पुनवसु सात अहोरात्र कर्णे रात्रि पूष करे पुष्य एक अहोरात्रि कर्णे रात्रि
पूषकरे तिवारे चतवीय अगुल पोरुषीनी ढायाइ सूर्ये द्विराह तेइ पौषमासर्णे जेइ खइले दिवसे तेइ चरम दिवसर्णे चिये पावरेया पर्यंत अथारि ४
पुणपूष पोरुषी याइ ६ शीतकासर्णे हे भगवन् । श्रीअह मास पापमासे क्षेत्रेका नव्यत्र रात्रि पूषे करे । हे गीतम । अत्रिषि नव्यत्र, तेकेहा पुष्य १

पूस्वोनि षोडशपदानि दीठयी भवति । अथचतुर्थे पृष्ठसि । आद्यायनित्यादि । यवीकां ययोकाश्रय भद्रम् । चतुर्थेकाति कलशाय भास कतिमशत्रा-
वि भवति । भीतम् । श्रीवि आद्यिनी भरकी कतिका तत्रादिना चतुर्दशाहोरात्रान् भरकी पञ्चदशाहोरात्रान् कतिका एकदशाहोरात्र भवति सति स
नाचे पाठगोमूलपीठया धोदश्यामुक्ताधिबपीठया आयाया सूर्यो अनुपरावर्त्तते भावार्थः पूर्ववत् । एतदेवाह । तस्य भासत्त्वं परनेदिवसे त्रीणि प

राण भवे ! पठममासं कङ्कणस्कन्धा षेति गो० ! त्रिंशु त० कत्तिआ रोहिणी मिआसिरं कत्तिआ चऊद्वस
रोहिणीपखारस मिआसिर एगं अहोरात्रं, षेति तसिचण माससि धीसगुलपेरसीए आयाए सूरिए अणुपरिअ
दृढ । तस्सण मासस्स जेसे अरिमेदिवसे तसिचणदिवससि त्रिंशुपयाद्व अठ्यस्यगुलाह पेरसिजगई ५ हेम
ताय जत । दोसुंमास कङ्कणस्कन्धा षेति गो० ! चत्वारिणस्कन्धा षेति त० मिअसिर अष्टा पुणव्वसु पुरसा

ठया आयाया सूर्यः अनुपपद्यति । तस्यमासस्य, भरकीदिवसस्तस्मिन् दिवसे षोडशपदानिचत्वारि अष्टानि षोडशीभवति । जैनानामां भग
वन् । प्रथममास कतिमशत्रादिभवति । भीतम् । श्रीवि कत्तिकारोहिणी भृगुशिरस कत्तिका चतुर्थे रोहिणी पञ्चदश भृगुशिर एक अहो
रात्र भवति तस्मिन्मासे विंश अष्टगुलपीठयाआयाया सूर्यः अनुपपद्यति । तस्यमासस्यपरमादिवसः तस्मिन् दिवसे षोडशपदानि अष्टा अष्टा

सूर्ये चिरस्य तेह कत्तिक मासने दोहसे दिवसे त्रिंशु पय ७५ अणुस आयाह पारसी बाह ० सीतकालने हे जगवन् ! पक्षिणे मागशिर मा
सद सीतला नवत्र रात्रि पूढ करह । हे भीतम् ! त्रिंशुपय्यत्र । तेकोहा कत्तिका १ रात्रिची २ भृगुशिर ३ कत्तिका चऊद अहोरात्र भवे रात्रि पुर्वेकरे
रात्रिची पत्र रात्र दिवस लवे भृगुशिर एक अहोरात्रि लवे रात्रि पूढ करे तेह मागशिर भासने विषद धीस अणुस पोरसी आयाह सूर्य
चिरस्य तेह मागशिर मासने दोहसे दिवसे तेह दोहका दिवसने विंश त्रिंशु पय अने आठ अष्टगुल आयाह पोरसी बाह सीतकालने हे जग

पूषोनि श्रीविपदानि पौरुषी भवति । अथचतुर्थे पृष्ठति । मासावन्तित्यादि । वर्षाभां वर्षोक्तस्य भवत् । चतुर्थेति कलकलं मासं कतिनसत्रा-
वि नयति । गौतम । श्रीवि अग्निनी भरुषी कृत्तिका तत्राग्निनी चतुर्थयाहोरात्रान् भरुषी पञ्चदश्याहोरात्रान् कृत्तिका एकनहोरात्र भवति तस्मिन्
मासे भाद्रपदपौर्णमासी चतुर्थयाहोरात्रान् भाद्रपदः पूर्ववत् । एतदेवाह । तस्य मासस्य परनेदिवसे श्रीवि प

तार्जं मते ! पठममासं कङ्कणस्कन्ता जेतु गो० ! त्रिंशु त० कस्तिञ्चा रोहिणी मिअसिर कस्तिञ्चा चक्रद्वस
रोहिणीपक्षरस मिअसिरपुगं अहोरात्र, जेतु तसिषण माससि धीसंगुलपेरसीए ठायाए सूरिपु स्युणपरिख्य
हृद । तस्सण मासस्स जेतुं अरिमेदिवसे तसिषणदिवससि त्रिंशुपयाइ अठयस्यगुलाइ पेरसिञ्जथइ ५ हेम
ताज सत ! दोसुमास कङ्कणस्कन्ता जेतु गो० ! चत्वारिणस्कन्ता जेतु त० मिअसिर स्युहा पुणस्यस पुस्से

कृत्तिका चावया पूषः अनुपवतति । तत्रमासस्य परमेदिवसस्तस्मिन् दिवसे श्रीविपदानिबत्वारि अङ्गुलानि पौर्णमासीभवति । इमन्मासा भग
वन् । प्रथममास कतिनसत्राविनयति । गौतम । श्रीवि कृत्तिकापौरुषी नगधिर कृत्तिका चतुर्थया रोहिणी पञ्चदश नृगधिर एक अहो
रात्र भवति तस्मिन् दिवसे चतुर्थयाहोरात्रान् भाद्रपदः पूर्ववत् । तस्य मासस्य परमेदिवसे त्रिंशुपदानि अष्टव अङ्गु

सूर्ये अत्र तेष कस्तिञ्च भानने चेतुले दिवसे त्रिंशु पग उन अत्र ४ अंगुल ठायाइ पारसी बाइ ३ शीतकाकने दे प्रगवन् ! पञ्चिन भागधिर मा
सद केतला नम-

राहिनी

—जे रात्रि पूष करे तेइ भागधिर मासने बिबर बीस अंगुल पोरनी ठायाइ भूय
—जे त्रिंशु पग अने आठ अंगुल ठायाइ पोरनी पाइ शीतकाकने दे प्रग

एतानि चत्वारिणामुक्तानि पौरुषीप्रवृत्तिः । गतो ययोर्कालः । अथ हेमन्तकालपृच्छति । हेमन्ताभा हेमन्तकालस्य प्रदन्त । प्रथम
 भागाधीर्यलक्षणं भागं कतिनववर्षाणि भवति । श्रीरिषि कतिना रीरिषी मृगशिरस्य तत्र कतिना चतुर्दशशरीराश्राम् रीरिषी पञ्चदशशरीराश्राम्
 मृगशिरस्य एकमशरीराश्रमं भवति । तस्मिन् च कार्ये विद्यत्यगुलपीठक्या विगत्यमलाचिचिपीठक्या चापया मूर्त्योऽनुपरावर्त्तते भावार्थः पूर्ववत् । एतदेवाह ।

॥ मिअसिर चकद्वस अद्वाअथठ पुणहसुसस पुस्से। एगराहद्विअ नेह । सयाण चउवीसगुलपेरिसीए छायाए सु
 रिए अणुपरिअहद्वे तस्सण मासस्स जेसेचरिमे देवसे तंसिअणविअससि छेछठाइ चअरिपयाइ पेरिसी भवइ
 ६ हेमताण जने ! तस्सेमासं कइ णस्सकत्ता । जेति गो० तिअि त० पुस्से। असिलेसा महा पुस्से। चउहस
 अ्सिलेसापअरस महाएअं, तयाण थीसगुलपेरिसीए छायाए सूरिये अणुपरिअहद्व । तस्सण मासस्स जेसे

एतानि पौरुषी भवति । हेमन्ताभा भवन् । द्वितीय मासकतिनववर्षाणि भवति । गौ० चत्वारिणवर्षाणि भवति । सद्यथा मृगशिरः आर्द्रोपुन-
 वत् । पुन्यः मृगशिरस्यतुर्दशरात्रिदिवान् भवति आर्द्रो अष्टौभयति पुनवत् । सप्तरात्रिदिवान् पुन्यएकरात्रिदिव भवति । तदा चतुर्दशकुनया पौ-
 स्याद्यापया मूर्त्योः अनुपर्यटति । तस्यचमासस्य यद्वरसोविवसस्तस्मिन् दिवसे ललास्यानि चत्वारिपदानि पौरुषी भवति । हेमन्ताभा प्रगवन् ।

वत् । श्री ३ पोपमासे जेतना मयत्र रात्रि पूषे करे । ४ गीतम' अर ४ मयत्र रात्रि पूषे करे । तेजोवा मृगशिर १ आर्द्रो २ पुनवत् ३ पुन्य
 ४ मृगशिर चउव १४ अद्वारात्रि सगह आर्द्रो अष्ट अशरीराश्रमं पुनवत् ५ सात अशरीराश्रमं पूषे करे पूषे एक अशरीराश्रि जने रात्रि
 पूषे करे तिबारे चउवीन अगूल पोरसीलो छायाए धूपे किरा तह पोसमासमे जेइ छइले दिवसे तेइ चरम दिवसने जिये पावरेपा पयत अरि ४
 प्रगपुस पोरसी याइ ६ गीतकाले हे भवदन् ! श्रीमह मासे माचमासे जेतना मयत्र रात्रि पूषे ! करे । हे गीतम ! त्रिअि मयत्र, तेजोवा पुन्य १

तस्यमासस्य यच्चरन्तो दिवसस्तस्मिन् दिवसे भीषिपदानि अष्टभागुस्तानि पीरुयो जवतीति । अथद्वितीयपपठुनि । हेमतासुभसेइत्यादि । हेमतासा-
 लस्य भवन्त २ द्वितीय पीरमासक मास कतिभयवाचि नयति । गीतम । चत्वारि भयवाचि नयति । तद्यथा । भृगुगिरः छात्रो पुनवसुः पय्यद तव
 भृगुगिरश्चतुर्दशरात्रिदिवान् नयति छात्रोअष्टौ नयति पुनवसुश्चतसरात्रिदिवान् पुन्यः एषरात्रिदिव नयति तथा चतुर्थेभ्यस्तुलपीरुप्या चतुर्थेभ्यस्तु-

चरिमेद्विद्यसतंमिषण दिवससि सिस्त्रिययाहं अष्टगुलाहं पोरमीमयह ७ हेमताण मनो अउत्य माम कहे
 णरकन्ना येति । गो० तिस्त्रि तं० महा पुष्पाफगुणी, उन्नगाफगुणी महा अउहस पुष्पाफगुणी पयारस उन्न
 राफगुणीणगुहारास जेई,, तथाक सोलन गुलपोरसीए छायाए सुरिण अणुपरिअहह । तस्सण मासस्स
 जसेअरिमेद्विद्यसतमिषणदिवससि सिस्त्रिययाह अष्टगुलाह पोरमीमयह ॥ गिमहाण जने पढममाम

नृतीयभास कतिभयवाचिनयति । गीतम । पीरि, पया अउया भयाच, पुन्यचतुर्दशरात्रिदिवानि अउेया पय्यरा मया यउ २ तदार्थियाहगु
 तापी पीरुप्याअपया सूर्यः अणपपटति । तस्य पात्रस्य एषचरमादिवस स्तस्मिन् दिवसे वाचिपदानि अष्टगुलानि पीरुवी भवति । हेम
 तातां भवन्त । चतुर्दशरात्रि नयति । गी० । वाचि । तद्यथा-मयापुनवसुगुनी मया चतसरात्रिगुनी मया चतुर्दशरात्रि दिवानि मय

अउया २ मया ३ पय्य अउइ जगे अशारात्रि अउेया पकर १५ अशारात्रि जगे मया एअरात्रि जगे तिवारं मम २० अणुन पोरसाइ छायाइ सुय
 किरइ तेइ मास मासने छइने दिवस तेइ दिवसने बिबं अस्त्रि ३ पय आठ अणुल पारसी इइ ७ यातकामने हे भगवन् । अउये कागुलमाचि
 केवका नयत्र रात्रि पस करे । हे गीतम । बिस्त्रि न यत्र तेकेवा मया १ पूर्वाषाढगुनी २ उत्तरा षाढगुनी ३ मया अउर अशारात्रि जगे पूजो प
 मुजो पकर अशारात्रि समय उत्तरा षाढगुना एक अशोरात्रि जगे रात्रि पूस करे । तिवारं सोल अणुल पोरिमीना छायाइ सुय किरइ तेइ कानुन

ह्यापि कवीरुप्याः छायाया मूर्त्योऽनुपरावतर्ते भावायः पूजवत् । तस्यमासस्य चरने दिवसे रेखा पादपपल्लयानि मी सीमा सत्स्थानि यस्याः रिपदानि पा-
दयौ भवति । किमुक्तजवति परिपूष्कानि चत्वारि पदानि पौरुषी भवति । अथतृतीयपृष्ठति । हेमन्ताणमित्यादि । एतत्पुनः । अथचतुर्थपृष्ठति ।
हेमन्ताय भते ? अथ इत्यादिसंगम । अन्ततो हेमन्तः । अथपक्षीकपृष्ठति । गिराण भते ? पठमइत्यादि । तथागिरिम्हाय भते ? दोषइत्यादि ।

कई णस्कक्षा जेति । गो० । तिखि त० उत्तराफगुणी १ हृत्यो २ चित्रा ३ उत्तराफगुणी चउहस १४
हृत्यो पणुरस १५ चित्राएग राहुदियगइ १ तथाण दुत्रालम गुलपोरसीए १२ ठायाए सूरिए अणुपरिष्य
टई ॥ तसमण मासस जेसे चरिमेदिथमे तसिचणमास सि छेहठाइ तिखिपयाइं पोरसीन्नयई । गिरिम्हाण
भते । दोच्च मास कहणस्कक्षा जेति । गो० । तिखि त० चित्रा साईं यिसाहा चित्राचउहस साईं पणुरस

ति, पूरुषगुणी पम्बदगारात्रिदिवानि मयति, उत्तराफगुणी एक रात्रिदियमयति, तदाश्राद्धपादगुणपा पौरुष्या खापया सय अनुपपटति । तस्यमा
सस्य यएयवरसादिसस्तस्मिन् दिवसे श्रीबिपदानि चत्वारि अष्टगुणानि पौरुषी भवति । यासाखा भवता । प्रथम मास कतिमस्तत्राचि नयन्ति गीत
म । श्राद्धिमस्तत्राचि नयन्ति । उत्तराफगुणी इस्तवित्राच, उत्तराफगुणी चतुदशरात्रिदिवानिमयति, चित्रा एक रात्रिदिव मयति इसा पपदभरात्रि

स मासने केइस दिवसे तेइ दिवसने चिये त्रिख पग च्यारि आगुल पोरसी दाय ८ सक्तासाने रे भगवन् । पश्चिमे चैत्रमासे केतला मयत्र रात्रि
पूष पार्थ रे गीतम । त्रिणि मयत्र तेकहा उत्तरा फागुनी इस्तचित्रा उत्तराफगुणी १४ अणोरात्रि पूषकरे इस्त पगर १५ चित्रा एक अणोरात्रि
जने पूषकरे तिवारे द्वादगागुण पारसी खाय ३ मूर्त्ये फिरे, तेइ चैत्र मासने ठेइले दिवसने त्रिये लेइ स्थिर त्रिखिपग पोरसी पाप सन्त्रालाने रे
मगवन् । दूजा वेगाख मास ने विपे केतला मयत्र रात्रि पूष करे रे गीतम । त्रिणि मयत्र तेकहा चित्रा १ स्याति २ त्रिशापा ३ चित्रा चकद अ

तस्मात्तस्य यत्नो विवस्वत्स्मिन् दियसे श्रीविपराणि अष्टांगुलानि पीरुयो प्रवतीति । अष्टांगुलीयपृष्ठानि । हेमताम्बुभतेहत्यादि । हेमताम्बु-
 लस्य भदन्त ? द्वितीय पी मासक मास कतिगणकादि भवति । गीतम् । अथारि नष्टत्राखि भवति । तथाया । मृगशिरः । मृगशिरः पुनश्चतुः पयस्य तत्र
 मृगशिरश्चतुर्दशविहिवान् भवति आङ्गोअष्टौ भवति पुनश्चतुर्दशविहिवान् पुन्यः एकरात्रिदियं भवति तथा चतुर्दशगुलपीरुया चतुर्दशगुल-

चरिमेद्वित्रसुतमिचम दिवससि तिखिपयाह् अष्टगुलाह् चैरमीमवह ७ हेमताम्बु भते । अउत्य मास कद्धे
 णस्कन्ना भेति । गो० । तिखि तं० महा पुष्पाफगुणी, उषगफगुणी महा अउहस पुष्पाफगुणी पयसरस उष
 राफगुणीपुगअहारस णह्, तथाप्य मोलम गुलपेरसीए द्वायाए सुरिण् अण्णपरिअहह । तस्सण मासस्स
 जसेचरिमेद्वित्रसुतमिचम दिवससि सिमिपयाह् अष्टगुलाह् चैरमीमवह ॥ गिमहाण जने । पट्टममाम

नृतीयमास कतिगणकादिभवति । गीतम् । गीति, पया अष्टपा नपाच, पुनश्चतुर्दशरात्रिदिवानि अष्टपा पञ्चदश मया एक २ तदार्थगण्ठगु
 लायो पीरुयाकापया द्येः अणपयटति । तस्य मासस्य एषवरमादिवस सस्सिण दिवसे चाविपदानि अष्टाठगुलानि पीरुवी भवति । हेम
 ताया भदन्त । चतुर्दशरात्रि नष्टरात्रि भवति । गी० । अवि । तथाया-मयापुनश्चतुर्दशगुली मया उत्तरत्तरगुली मया चतुर्दशरात्रि दिवानि मय

अष्टपा २ मया ३ पुन्य चत्तर सने अष्टारात्रि अष्टपा चत्तर १५ अष्टारात्रि सने तिघारे मीम २० अंगुल पेरसीह द्वायाह मये
 चित्त तेह मास मासने अष्टने दिवस तेह दिवसने विपे त्रिखि ३ पग आठ अंगुल पारसी द्वाह ७ शीतकासने हे भगवन् । अउपे अंगुलमामि
 केतला नय्यत्र रात्रि पुस करे । हे गीतम् । चिखि न यत्र तेकहा मया १ पूर्वोक्तागुली २ उत्तरा अष्टगुली ३ मया चत्तर अष्टारात्रि सने पुषा प
 सुको पत्तर अष्टोरात्रि सन उत्तरा अष्टगुला एक अष्टारात्रि सने रात्रि पुस करे । तिवारे सोल अंगुल पेरिरीना द्वायाह मय चित्त तेह अंगुल

स्वापिद्विपौरुष्याः छापया मूर्धोऽनुपरावतर्तते मावाधः पूषयत् । तस्यसायस परमेदिवसे रेशा पादपयस्तयानिनी सीमा सत्स्यानि चत्वारिपदान पा-
ठयी भवति । किमुक्तजयति परिपूर्णाणि चत्वारि पदानि पौरुषी भवति । अथतृतीयपठुति । हेमन्तावनित्यादि । एतत्सुगम । अथचतुर्थपठुति
हेमन्तावनित्यादि भते ? चठत्य इत्यादिषुगम । अतोतो हेमन्ताः । अथयीकपठुति । गिरायाय भते ? पठमइत्यादि । तथागिरिमाय भते ? दोषइत्यादि ।

कइं णस्कन्ना नेति । गो० । तिगि त० उत्तराफगुणी १ हत्यो २ चिन्ना २ उत्तराफगुणी चउट्टस १४
हत्यो पणसरस १५ चिन्नाएग राइदिवगइ १ तथाण दुत्रालम गुलपेरसीए १२ ठायाए सूरिए व्युणपरिश्य
टई ॥ तस्मण मासरस जेसेवारिमेदियमे तसिचणमास सि लेहठाइं तिगिपयाइ पेरसीन्नथई । गिम्हाण
भते । दोच्च मास कइंणस्कन्ना नेति । गो० । तिगि त० चिन्ना साइं यिसाहा चित्राचउट्टस साइं पणसरस

ति, पूराकणुनी पञ्चदशरात्रिदिवानि भवति, उत्तराफगुणी एक रात्रिदियमयति, तदाश्राद्धगुलया पौरुष्या छापया सुय अनुपपटति । तस्यमा
सस्य पणपवत्सादिवस्तस्मिन् दिवसे त्रीणिपदानि चत्वारि अङ्गुलानि पौरुषी भवति ॥ योसायां भवत्सा प्रथम भास कतिमसत्राणि भवन्ति गौत
म । त्रिणिमसत्राणि भवन्ति । उत्तराफगुणी इस्तविधा, उत्तराफगुणी चतुर्दशरात्रिदिवानिमयति, चित्रा एक रात्रिदिव नयति इत्ताः पणद्वयरात्रि

य माघने केइल दिवसे तेइ दिवसने विदे त्रिण पग ध्यारि आंगुल पोरसी इह ८ उक्तालागे ये गगयन् । पणिले वैत्रमासे केतावा गयत्र रात्रि
पूष चार्ध हे गौतम । त्रिणि मयत्र तेकेइ उत्तरा फाणुषी इस्तचित्रा उत्तराफगुणी १४ अष्टोरात्रि पूषकरे इस्त पणर १५ चित्रा एक अष्टोरात्रि
कने पूषकरे तिबारि द्वादशीगुल पारसी छायाइ मूर्ये फिरे, तेइ चैत्र मासनी ठेइले दिवसने विदे लेइ स्थिन त्रिणिपग पोरसी याइ उग्नहालाने हे
जपयन् । दूसा वैशाख मास ने विदे केताला मयत्र रात्रि पूष करे हे गौतम । त्रिणि मयत्र तेकेइ चित्रा १ स्याति २ यियाया ३ चित्रा चउट्ट अ

तथा निश्चाय मतं। तद्युक्तमवस्थादि । तथा निश्चाय जते ? यद्वत् इत्यादि । अस्याप्येवमिति युक्त्यानि प्रायः प्राक्कृतमनुमानं सारि
त्वात् न नरं तस्मिन् अपादेभावे प्रकाश्यवस्तुनो वस्तस्य वृत्तया समचतुरस्रसंस्थानस्यितस्य समचतुरस्रसंस्थानस्यितस्य
व्यप्योपपरिमरवत्तया उपपन्नवर्त्तनत एवमवस्थानसंस्थितस्य प्रकाश्यस्य वस्तुनः प्रोक्तसंस्थानसंस्थितया व्याप्यवृत्ति भावे प्रायः सर्वस्यापि प्रकाश्यस्यवस्तु

ચિસાદા પુગરાદ્દિષ્ય બેઠું, તથાળ છંઠગલપેરિસીંઘ કાયાપૂ સૂરિંઘ છુણપરિષ્વહરું । તસ્મળમાસમ્મ જોને
 ચરિમેત્રિયસે તાસ દોપયાઈં છંઠગુલાઈ પોરિસીંઘ નવરૂં ॥ ગિમ્હાળ ઝંતે, તચ્ચ માસ કદં ળસ્કના યેતિ
 ગોઁ । ચપ્પારિ તઁ ચિસાદા છુણરાદા જોઠા મૂલો, ચિસાદા ચરુદ્દમ છુણરાદા છંઠ જોઠાસમ્મ મૂલાપૂક્કો રાદ્દ
 દિષ્ય બેઠું । તથાળ ચરુરંગલપોગમીંઘ કાયાપૂ સૂરિંઘ છુણપરિષ્વહરું । તસ્મળમાસમ્મ જોમે ચરિમેત્રિયસે

दिवानि । अत्र एक रात्रिदिव, तदा द्वावशागुलया पौकष्याष्टायाया धूप आमुपयेदति, तस्य मासस्यय एष्वनरमोदियम स्तस्मिन् दिवसे लग्नास्या नि श्रीविपदानि पौकषो भवति । श्रीमासा प्रवृत्त । द्वितीयमासकृत्तिनश्राद्धि भवति । गौः । श्रींष्टि नसत्राद्धाति, तदपरा विप्राद्धातिः वि श्राद्धात् । विप्रा अतर्श्यानि दिवानि भवति स्नाति । पशुवशरात्रिदिवानिभयति । विप्राद्या एक रात्रिदिव भवति तदा अष्टारुगन्धया पौकष्या

होरात्रि लग रात्रि पुत्क करइ स्वाति पकर अहारात्र विद्याया एह अहारात्रि लग रात्रि पुत्क करइ । तिवारे छाठ ॥ अंगुल पाहरवी छायाइ मू
 र्ये किरइ तेइ बैजाय मादनी दोइले दिवसमें विप बे पग प हर ती ॐ आठ अंगुल छायाइ पाहरिजा याइ १० ॥ उड्डामाने हे भगवन् । श्रीजे स्त्रे
 हुमाले कंतला नयन रात्रि पूरैकरे हे मीथन । अपदि नयन तेकडा विद्याया १ अंगुलाया २ स्त्रेष्टा इ नुल ४ विद्याया बळद अहोरात्रि लगने अंगु
 राया छाठ ८ अहारात्रि लगने मूल एह अहारात्रि लग रात्रि पुत्क करे तिवारे अपार अंगुल पारवी छायाइ अय किरइ

सा दिवसस्य घमुनीने गतिक्काने शयेवा स्वप्नाकाश्याया भवति निदयतः पुनरापादुमानस्य चरमदियसे तत्रापि चर्याम्यन्तरेमण्डले धत्तमाने मूयं तत्ता।
 यत् प्रकाश्य वस्तु यत्तत्त्वाम भवति तत्तदुपायापि तथासुत्यानोपत्रायते तत्तत्तत् । यत्तस्य यत्तपाइत्यादि । एतदेयाइ । स्वकायमनुरगिन्या श्यास्यस्व-
 कीयस्य छायागिद्वत्यनस्य वस्तुतः कायाः शरीर स्वकायस्तमनस्यते अगकारविदधानो म्ययगीना अमरगिनी त्रिपयुदेत्यादिमापिमज प्रम्यय स्तया

तास० दोपयाइ चक्षारअगुलाइ पोरसा भवइ ११ । गम्हाण भता चउत्य मास कइअरकथा णात । गा० ।
 सिणि णस्कथा णेति । त० मूलो पुम्मानाढा उत्तरासाढा, मूलो चउदम राइदियाइ णेइ । पुम्मासाढा पणारस
 राइदियाइ णेइ उत्तरासाढा एगराडुदिय णेइ । तथाण वहाए समचउरसे स ठाणसठिआए णगोहपरिमड
 ताण मक्कागमण रगिआण छायाण मूरिए अण परिअट्टइ ॥ तस्सण मासस्स जेसे चरिमेदियसे तसि० लेह

छायाया मूय अमुपपटति, तस्य मासस्य यस्य चरमादिवमस्तास्सग् दिवसदुपदअअङ्गुलानिवीरुपा जयति । मीरमाणां भगवन तसीपभास
 कतिनसत्राखिनपत्ति । मीतम । चत्वारिणसत्राखिनपत्ति । तथाया विग्राहा अमराधा ज्येष्ठामूल०, विग्राहाचतसङ्गरात्रिदियानिगयति । अनुरा
 धा अमीरात्रिदियानिनपत्ति, ज्येष्ठामस्तुरात्रिदिवानिनपत्ति, मूल यकारात्रिदियनपत्ति तथा यमङ्गुलपीक्याद्याया मयअमपयटति, तस्य माम

तइ ज्य पुमाने कइल दिवस वइ पण २ प्यार अगूल पोइरमा याइ ११ इच्छालाने इ भगवन् । यउय आयाडुमास केताण। नय्यत्र रात्रि पुसुकर दे
 गीतम । त्रिणि गय्यत्र रात्रि पूण करइ तेकहा मूल १ । पूर्वायाडा २ उत्तरायाडा ३ मूल यउद ११ अमीरात्रि जने रात्रि पूण करे पूर्वायाडा पयार
 १५ अमीरात्रि जने रात्रि पूण करे उत्तरायाडा १ एक कइरात्रि स । नियार यम पल्लूना पुम्मानाढा समनुरस्त्रयस्तगी मगपतरस्त्र सस्याने सस्यि
 ति छायाइ म्ययोप परिसहतसुस्वागती म्ययाथपरिमल्ल छायाइ पातानो कायानइ साकारइ मइयो छायाइ मूय फिरइ ते अयाण मासने अइले

तथा निश्चयः मते। ननु मास इत्यादि । तथा निश्चयः ज्ञेयः ? अतएव इत्यादि । चत्वार्यपीमानि पार्ष्णीकालमश्वानि मुद्रायानि प्रायः प्राक्कृतमनुमानस्यारि
स्वान् नवरं तस्मिन् बापदेभासे प्रकाशयवस्तुनो वक्षस्य वृत्तया समचतुरस्रसंस्थानसंस्थितस्य समचतुरस्रसंस्थानसंस्थितया व्यप्योपपरिनिपट्टसंस्थानस्य
व्यप्योपपरिनिपट्टसंस्थितया प्रकाशयस्य वस्तुनः शेषसंस्थानसंस्थितया व्याप्योपपरिनिपट्टसंस्थितया प्रकाशयस्य वस्तुनः शेषसंस्थानसंस्थितया प्रकाशयस्य वस्तु

। अत्र साहा एगाराहद्विष्टु जहै, तयाण छठगलपेरिसीए छायाए सूरिए छुणपरिछुहह । तस्मण माससह जेने
चरिमेदिवसे तास दोपयाह छठगुलाह पोरिभी प्रवहै ३ गिम्हाण जते । तच्च मास कहै गरकना जेति
गो० । चमारि त० त्रिसाहा छुणराहा जेठा मूला, त्रिसाहा चउद्धम छुणराहा छठ जेठासन्न मूलाएक राह
द्विष्टु जेहै । नयाण चउरंगलपेरिगमीए छायाए सूरिए छुणपरिछुहह । तस्मण मासम्मे जेने चरिमेदिवसे

दिवानि । अत्र एक रात्रिदिव, तदा द्वादशगुलया पौषव्याख्याया सूय अनुपवेठति, तस्मात्मासवय एषपरमोदिवस सस्मिन् दिवसे त्रयास्या
नि श्रीविपद्यानि पीठपी भवति । पीठानां प्रदत्त । द्वितीयमासकलिनसत्राणि नयन्ति । गो० । श्रीवि नवत्रावाति, तद्यथा चित्रास्वाति । वि
त्रावाति । चित्रा चतुर्दशानि दिवानि नयन्ति स्वाति । पञ्चदशरात्रिदिवानिनयति । विगाहा एक रात्रिदिव नयति तदा छष्टाङ्गुलया पौषव्या

शोराणि सप्त रात्रि पुराण करत स्वाति पञ्चदशरात्रि विगाया एक छहोरात्रि सप्त रात्रि पुराण करत । तिवारे छाठ ० अंगुल पादरभी छायाह सू
वे चिरह तेह बीमाप नासुनो दोहले दिवसमे विप ये पण प हर ते जेने छाठ अंगुल छायाह पादरिभी याह १० ॥ उद्धात्राणे हे भगवन् । श्रीजे जे
दृष्टासे कतला मज्जथ रात्रि पूवेकरे हे गीतन । चारि नवत्र तेवेहा विगाया १ अंगुलया २ ज्येष्ठा ३ मूल ४ विगाया चउद छहोरात्रि सप्ते अंगु
राया छ ८ अहा र नि सप्ते ज्येष्ठा साठ अहो रात्रि सप्ते मूल एक छहोरात्रि सप्त रात्रि पूष करे तिवारे चार अंगुल पारभी छायाह मूयं चिरह

नो दिवसस्य चतुर्जाग्रेऽतिक्रान्ते गयेषा स्वप्नमाचक्ष्णाया भवति निद्रयतः पुनरापाठनामस्य चरमदिवसे तत्रापि सुषोम्पत्तरेमवहसे वसमानं मूयं वृता-
यत् प्रकाश्यं यस्तु यतस्तस्याम भवति तस्मिन्नायापि तथासुस्थानोपजायते ततश्च १ । यस्या सुप्तयावत्त्यादि । एतदेवाह । स्वकायमनुगित्या स्थस्यस्य-
कीयस्य तावानिबन्धनस्य वस्तनः कायः शरीरं स्वकायस्तमनःस्यते अमकारविद्यमानो न्ययगोभा अमरगिनी द्विपञ्चदश्याविनायिपञ्च प्रत्यय स्तथा

ताम० दोषयाह चक्षारघ्नगुलाह पौरसा भवइ ११ । गम्हाण भता चउत्य मास कहुणरकता णाति । गा० ।

तिथि णस्कम्मा णेति । त० मूले पुम्मासाढा उत्तरासाढा, मूले। चउदम राह्दिद्याह णेइ । पुम्मासाढा पणसरस
राह्दिद्याह णेई उत्तरासाढा एगराह्दिद्या णेइ । तयाण अहाए समचउरसे स ठाणसठिआए णगोहपरिमह
त्ताण मक्कागमण रगिआए छायाण मूणिए छुण परिअहइ ॥ तस्सण मासस्स जेसे चरिमेदिथसे तसि० लेह

छाया मूय अनुपपटति, तस्य मासस्य यस्य चरमादिवमस्तस्मिन् दिवसहृदपदअपचक्रगूक्षानिवीरुपी प्रवति । मासमाषां भगवन् ततीयमास
कतिनचत्राक्षिणवति । गौतम । चत्वारिणचत्राक्षिणवति । तद्यथा विगाखा अनुराधा ज्येष्ठामल, विगाखाचतुश्चर।श्रिदियानिगयति । अमुरा
या अषौरात्रिदिवानिगयति, ज्येष्ठामपरात्रिदियानिगयति, मल यकारात्रिदिवनपति तदा चतुरङ्गलपीरुप्याद्यायया मयअनपपटति, तस्य मास

तइ ज्येष्ठमासने चइल दिवस चइ पग २ चार छायाूल पोहरमा याइ ११ दशालागे इ भगवन् । यउथ आपाठमास केतला। नय्यत्र रात्रि पूसुकरे हे
मौनम । त्रिखि मय्यत्र रात्रि पूसु करइ तेकडा मूल १ । पूर्वोयाडा २ उत्तरायाडा ३ मूल चउद १४ अहोरात्रि लगे रात्रि पूसु करे पूर्वोयाडा पणर
१५ अहोरात्रि लगे रात्रि पूसु करे उत्तरायाडा १ एक अहोरात्रि स्त । तिहार वम यस्तूना मूसळायाइ समचतुरस्त्रयस्तनी ममचतुरस्त्र सस्याने सस्यि
ति छायाइ न्ययोच परिमहलसस्यागनी मय्याचपरिमहल छायाइ पोतानी कायामइ आकारइ यइयो तायाइ मूय किरा ते अयाह मासने उइले

नि दक्षिणायने पदभुवराशे सपरि वृद्धी उत्तरायणे पश्चुवराशेः पदे ज्ञातव्यानीत्यर्थः । अथैवभूतस्य गुणकारस्य भागद्वारस्यैकमुपपत्तिरित्युच्यते यदि
 पक्षीत्यापेक्षेन चतुर्विंशत्यगुलानि ज्ञेयेयुद्धीवा साध्यन्ते तत एकस्यांतिथौ भावृदिः ज्ञेयोवा । राशिप्रत्यस्यापना १६ १४ १ अत्रात्येन राशिना एककलत्र
 येनमध्यमोराशिश्रितविंशतिक्रयो गुरुपते ज्ञाताः सतावानेय एवेनगुणित तदेवमयतीति पथमात् ततछायेन राशिना पक्षीत्यापेक्षकसकृदेन भागा
 द्विपते तत्रोपरितमराशेः स्थावत्वाद्भागो नक्षत्रपते तत छेयशेदकराशयोः पटकेनापयसमाजाततपरिततो राशिचतुष्पदरूपो उपसृत एकमिश्रशुलभश्चमेक
 रवातिथौ बत्वारएकत्रिंशद्भाग ज्ञेयेयुद्धीवेति चतुष्कोगणकारसकृद एकत्रिंशद्भागद्वारइति । इदमप्यत्र सान्यगुलानि ज्ञेयेयुद्धीवा ज्ञातव्यानीत्युक्त । तत्र
 कस्मिन्नपने क्षिपप्रमाभ्रुवराशेरुपरिवृद्धी फस्मिन् वाअपने क्षिप्रमाभ्रुवराशौ ज्ञेय इत्येताद्विरूपयायमाह । दक्षिणयुद्धीइत्यादि । दक्षिणायने द्वि-
 पदान् पदद्वयस्योपरि ऋतुसंज्ञा यद्विंशतव्या तत्ररायणे वतस्यः पादेभ्य मक्षाग्रादगुलाना द्यानिः तत्रयुगमध्यं प्रयमंसवरसरे दर्शनायने यरोदिय
 सादारस्य दृष्टिस्तच्चिरूपपति । सावनेत्यादि । माषाद्वय युनस्य प्रयमे सवरनरै आवषमासयदुलपपेप्रतिपदि पीरुपी द्विपदा पदद्वयप्रमाया ध्रुवा
 प्रयति । ततस्तस्य । प्रतिपदप्यारभ्य प्रतितिपिकनेच सायद्वृते यायैमासेन सूयमासेन साद्वित्रिशद्वीरात्रप्रमाखन एकत्रिशसिष्यत्सकेनेत्यथ
 बत्वारिचगुलानि वदते कयमेतदवधीयते । यथामासेन साद्वित्रिशद्वीरात्रप्रमाखेन एकत्रिशशसिष्यत्सकेनेत्यत्राह । एकत्रीचेत्यादि । यत एकस्यां
 तिथौ बत्वारएकत्रिंशद्भागवदते एतच्च प्रागेवभावित । परिपूर्णेन दक्षिणायने दृष्टिः परिपूर्णाणि बत्वारिपदानि ततोभासेन साद्वित्रिशद्वीरात्रप्रमाखेन
 एकत्रिशशसिष्यत्सकेनेत्युक्त तदेवमुक्तावृद्धिः । समति ज्ञानिमाह । समरेत्यादि । युगस्यप्रयमेसवरनरेमाघमासेयदुलपते सप्तम्याप्यारभ्य चतुस्य
 पात्रभ्यः मक्षाग्रात् प्रतितिपि एकत्रिशद्भागचतुष्टयज्ञानि स्थावदयसेया यायदुत्तरायणपयेते द्वी पादौ पीरुपीति । एवमप्रमसवरसरगतोदियधि ।
 द्वितीयसम्वत्सररे आवषेनासयदुलपक्षत्रपाद्वीभावौ कृत्यायद्वि माघमासेयदुलपक्षेप्रतिपतकयस्यादिः चतुर्मेसवरसरे आथखेमासे यदुलपक्षे सप्तमीयुदे
 रादिः माघमासेचतुशपक्षे ज्ञेयोदशीइत्यस्यादि पक्षमे सव्यत्सरस्याथखेनासेगक्षपक्षे चतुर्थीयुदेरादिः । माघमासे शुक्लपक्षे दशमीधयस्यादिः । एतच्च
 करकणाचानुवातमपि पूर्वोच्चापप्रद्विंशतव्यास्यामादयसिध । समत्पुपसद्वारमाह । एवमुच्यते । एवमुक्तेगप्रकारेण पीरुप्या पीरुपीधिपये दृष्टिचयी

यथाक्रमं दक्षिणायनयुक्तराशौ च दिनाख्यौ तदेवमधराधमधिकृत्य व्याख्याताः । मन्त्रस्य स्वरस्य भावसा विद्यते कोपिपद्युनि यगदित
आरस्य पञ्चाशीतितसे पञ्चवि पञ्चम्यां तिथौ कतिपदा वीर्यी भवति तत्र च नुरशीतिप्रियते तस्या राशस्त । यस्मिन्म्यानिपी पञ्चनि पञ्चचनुरशीतिष
पञ्चदशभिर्गुण्यते आनानि द्वादशशतान पञ्चविंशकानि १२० एतेषु मध्ये ऽप्यसनाः पञ्चमसिप्यते आतानि १२५ तेषां पञ्चशीत्यधिकगनेन प्रागा-
त्रियते लब्धाः पट् प्पागत षट्छपनात्यतिर्कातानि मन्त्रमभयन वगते तन्मन्त्र गेयमकानपञ्चाशदधिकशत तिष्ठति १४९ ताननुजिर्गुण्यते आतानि पञ्च
शतानि यस्यव्यधिकानि ५९९ तेषामकत्रिंशता भागद्वये लब्धाः एकोनविंशतिः क्षयास्तिष्ठति सम तत्र द्वादशांगुणानि पादद्वये कोनविंशतिः द्वादश
भिः परलब्ध क्षेप्या विष्ठति भर्तृगुणानि पञ्चवायनमन्त्राय च मन्त्रन समस्त दक्षिणायन वगत्त ततः पञ्चममन्त्रमन्त्रादुक्तानि पञ्चदशममात्रे प्रयराशी
प्रविष्यते आतानि बीह्रिपदानि सप्तशतानि येन सप्तएकत्रिंशद्भागाः क्षयीकृतानि तस्यैव मन्त्रं । तत्राष्टौ यथा मन्त्रमिति तन्मन्त्रमभिर्गुण्यते
आतानि पट् पञ्चाशत ५९ तस्या एकत्रिंशतभागैर्वते लब्ध एकोपचः क्षेप्यास्तिष्ठति यस्यव्यधिकानि ५९९ ताननुजिर्गुण्यते आतानि पञ्चदशममात्रे प्रयराशी
बीह्रिपदानि सप्तशतानि एकोपच एकस्यव्ययस्य पञ्चविंशतिरकत्रिंशद्भागा इत्येतावन्तो वीर्ययति तेषां अपरः कोपिपद्युनि पञ्चवि प
ञ्चम्यातिथौ कतिपदा वीर्यी तत्रयस्ययतिभि यते तस्या राशस्त । यस्मिन्म्यानिपी पञ्चनि पञ्चचनुरशीतिष तस्या राशस्त । यस्मिन्म्यानिपी पञ्चनि पञ्चचनुरशीतिष
तथां मध्ये ऽप्यसनाः पञ्चमसिप्यते आतानि १२५ तेषां पञ्चशीत्यधिकगनेन प्रागा-
यतानि क्षेप्यतिष्ठति विचत्वारिंशदधिकशत १४९ तेषामभिर्गुण्यते आतानि पञ्चदशममात्रे प्रयराशी
धावश्चादुक्तानि १० तेषामध्ये द्वादशजिह्वुले पदमिति लब्धमेकपदपट् पञ्चाशद्विंशतिरकत्रिंशद्भागा इत्येतावन्तो वीर्ययति तेषां अपरः कोपिपद्युनि पञ्चवि प
त्रोत्तरमत १२ तस्यैकत्रिंशतभागैर्वते लब्ध एकोपचः क्षेप्यास्तिष्ठति यस्यव्यधिकानि ५९९ ताननुजिर्गुण्यते आतानि पञ्चदशममात्रे प्रयराशी
एकवायन मन्त्राय च तन्मन्त्र गेयमकानपञ्चाशदधिकशत तिष्ठति १४९ ताननुजिर्गुण्यते आतानि पञ्चदशममात्रे प्रयराशी
इति पञ्चदशमपात्यते षड्विंशतिष्ठति द्वेपदे चत्वारिंशतानि चत्वारिंशतानि ५९९ तेषामभिर्गुण्यते आतानि पञ्चदशममात्रे प्रयराशी

तमेपेव्यं पृथग्यन्तिषी पोरुपीति । एतसर्वत्रमावसीय । यमति पोरुवीपरिसावतो ऽयमगतपरिनाकृष्टापमापमिपंकरयगाया । युद्धीयेत्वादि । पोरु
 व्यायावलीवदिहर्निवो दृष्टा । तताः सखाशाश्चसगनेन मयर्तमाधेन वा त्रैरागिकप्रवामुसारेण यद्वा ततः सयनगत व्यपनस्यतावत्प्रमाख गरा येदि-
 र्वाय उपकरवगायाकराय । भावमास्थिय । तत्रद्विचिवायने पवद्वयस्योपरि आत्वारिखमुलानि युद्धीवृष्टानि तसाकोवि पृष्ठवि किगतदक्षिणायनस्य अ
 यत्रैरागिककर्मावतारापदि चतुर्भिर्गुलस्य एकत्रिशङ्कागे रेकातिपिबन्धते । ततचतुर्भिर्गुलैः कलितिषीर्लभामहे । रात्रिप्रवस्थापमा ४ १ ४ अत्रान्त्यो
 रात्रिर्गुलरूपएकत्रिशङ्कागकाराय नेकत्रिशङ्कागुस्यते आतचतुर्भिर्गुलस्यधिकगत १२४ तेनमध्योरात्रिगुस्यते । आत तदेव चतुर्भिर्गुलस्यधिकगत १२४ तस्य
 चतुर्भिर्गुलस्यविरागिना जागाद्विपते लब्ध्याएकत्रिशङ्कागुस्यते । जागत दक्षिणायनएकत्रिशङ्कागुस्यते । जागत दक्षिणायनएकत्रिशङ्कागुस्यते १२४ तस्य
 पदचतुर्भिर्गुलस्यविरागिना जागाद्विपते लब्ध्याएकत्रिशङ्कागुस्यते । जागत दक्षिणायनएकत्रिशङ्कागुस्यते । जागत दक्षिणायनएकत्रिशङ्कागुस्यते १२४ तस्य
 ततोऽष्टभिर्गुलैर्निः कलितिषयालभ्यते । रात्रिप्रवस्थापमा ४ १ ८ अत्रान्त्यो रात्रिरेकत्रिशङ्कागुस्यते । जागत दक्षिणायनएकत्रिशङ्कागुस्यते १२४ तस्य
 तदधिके २४८ ताव्या मध्योरात्रिरेकत्रिशङ्कागुस्यते । जागत दक्षिणायनएकत्रिशङ्कागुस्यते । जागत दक्षिणायनएकत्रिशङ्कागुस्यते १२४ तस्य

ठाए दोपचाड पोरसी हवड । एणसि पुव्वयखिआण पयाण हमास गहणी त० जोगोदेवधतारग्गा गोत्त स ठा

सा मयए वरमादियसस्तस्मिन् दिवसेद्वेपेत्वारिषाङ्गुलानिपौरुपाभवति । पोरमाया भगवन् । चतुर्पमास कतिमन्त्राचिनयति । गीत-
 न । त्रोटिमन्त्राचिनयति, तद्यथा मूलः पर्वोपाङ्कः उत्तरायाङ्कः, मूल चतुदशरात्रिदियमितयति । पूर्वोपाङ्कः पञ्चदशरात्रिदिवानिमयति ।
 दिवसश्च पादरेया सगे सुपूण ने पय जायाद पोरुविसी हूइ (आपाहमासने खेहले दिवसे सर्वाभ्यन्तर मयल सूर्य हूइ सियारे महरदिवस चढते ऽने
 पाकिन महर दिवसे मकाश्य मणू जे सस्थाने ते यल्ली तेहवी जाया हूइ छाने सय्याने मकाश्य यस्तूमाहि जाया मेसे दीसे मही ऽने पोरिमासने छे
 इले दिवसे पर्वोपाङ्क मयल सूर्य हूइ सियारे मयल महर दिवसे मकाश्य वस्तु यकी यिमकी जाया हूइ छाने सय्याने मकाश्य यस्तू जे मही जाया

शिः ६९ आगतनुत्तरायणेष्टाविहितमायां तिची अष्टायगुप्तानि पौष्ट्या इतीमानीति । अथोपसङ्गारलोकाभाह । एतेचिद्व्यादि । एतेयामनन्तरोक्तानां
 पुन्ययुक्तिनामा पदानानि यवस्यावासापङ्कती गाया । तद्यथा । आगादेवपतारण्यइत्यादि प्राग्व्याख्यातस्वरूपा अस्यानिगमनाये पुनरुपस्थाप्य स्तेन न
 पुनरुक्तिं प्रोक्तमीयेति । यत्तु पूर्वमुद्गु शसभये चक्षिपाठद्वारे मूढे सायादुपात्तं धामतिच आवाट्टार तद्व्यधिक्रियात् सूत्रकाराणां प्रवर्तते । पुन्यि नामाया
 स्याद्वारेनक्षिपातद्वारमन्त्रज्जीवित आयाद्वारेन नेतद्वारानुपाय्यपिनिबल्यरूपतया पुनश्चविवक्षितमिति ध्येय । अथास्मिन्वाचिकारे योद्व्यभिष्टुतिरे रया
 न्तरप्रतिपादनाय याच्य द्रव्यमाह । द्विष्टि सचिद्व्यादि । अप्य सन्त्रमूर्त्योक्तारामकल उपलब्धत्वात् समपत्तौ उपरिचयप्रसवेत्यादि वक्तव्य १ मन्
 त्रिपरिवारावक्तव्यः २ व्यानियकस्य सन्दर्भो उवाचावक्तव्यः ३ तथैव लोकांतव्यातिचकारकाया ४ धरणितात ज्योतिषकस्यायाया ५ चि न्तरत्रम
 तद्वारेनक्षिपातरे किञ्चिः किञ्चोर्द्ध्व किञ्चाचरतीति वक्तव्य ६ १ स्वीतिचविमामानां सस्यान वक्तव्य ३ एयानेवप्रभाष वक्तव्य ९ चन्द्रादीनां वि

य खड्गमिजागो १ कलपयिमुमस्यमावाभा णेष्ट्यातायाय धीधस्य २ द्विष्टि १ ससिपरिवारो २ मन्दरयाहा ३
 तदेव लागत ४ धरयिमुलात् अथाहा ५ स्याता धार्द्विच उन्मुदमहे ६ ॥१॥ सठागच ७ पमाण ८ संहति ९

उतराभावाएक रात्रिविचनयति, तदावृत्तया सप्तचतुरङ्कसस्यानसत्यतया त्रयाधपरिमहत्तया सकायमभुरङ्गिस्सठायाया मूर्धेष्टनुपयटति ।
 तस्य भागस्य यथ चरभोद्विससस्मिन्न विचसलेकास्यद्वेपदे पीठवीभवति । एतेषां पूर्ववक्षितानां पदाना इमाः सयद्विस्त्यो गायाः । तद्यथा

दूर इति आ पयोपत्राचका) एव पूर्वव वक्तव्या कथा द्यपद १० दूर तेदनी एव सयद्वकी भाषा आचिची पूर्वोक्त क्षितीने तेष गाया कथय कथ ।
 तेकेचो अमूल नन्तरनेच पठेचस्तु रमुल बहु एहापय बाकी नायच चतरगूल । १ । इत्यादि मूर्धोक्त एव पोरसाठाया अदि इति आचकी । जे दिने
 जतलो पाहरिचोइ च पद ऊपरीति ठाया दूर ततसी ते दिवस सप्याङ्काया दूर इहा पाहरिचोनी काया ते दोषचनी काया आचकी) तेकेचो न
 अत्र चट्टने विधिप्राग १ नयचम। खानीदेव ॥ २ नयचनी खारा सप्या ३ नयचरा नीत्र ४ मयचना संख्याने ५ नयचदाच चन्द्र मूर्धे योम ई नयच

नामानि कियता वदतीति वक्ष्यन् ८ यथामध्ये के शीपूगलयः केनन्त्यंतयदिति वक्ष्यन् १० यथा मध्ये केष्टास्यदयो नदृश्यतेति वक्ष्यन् ११ सगर-
 ८१ परस्परजनन वक्ष्यन् १२ अष्टमद्विधो वक्ष्यन् १३ तुटिकेनाभ्यन्तरपतसृक्कस्त्रीजनन सह प्रजुर्जीग कर्त्तुं समस्यचन्द्रादि संवाहति वक्ष्यन् १४
 स्थितिरायुषा वक्ष्यन् १५ स्य निष्काशासत्यकृतस्य वक्ष्यन् १६ इति । अथ प्रथमद्वारं पिपस्त्रिपराह । अत्युत्तमिति । अस्त्येनद्रु भगवन् । चन्द्रसूयो
 र्वा देवानां हिष्ठिति केशवेद्यया अपसुनास्यापि ताराकृपास्तारकृपविमानाधिष्ठातरो देवा युतियिभवादिभगवत्स्य कश्चिदक्षुबोपि होमाश्रयि ज-
 वति । कश्चिनुशयास्यापि सट्टशयापि भवति अपि कश्चन स्वस्वेन्द्रभ्यः परिवारदेवानां समसवतीति नपृष्ट । तयासमेधीति चन्द्रादियिनने छेत्रा-
 पक्षया समस्यकस्थितास्यापि ताराकृपास्ताराविमानाधिष्ठातारो देवा स्तपि चन्द्रसूयोपादेवानां वा तिविप्रवादिकसप्तस्य कश्चिदक्षुबोपि कोवत्तस्या

हीमृगह १० ह्माहुमसाय ११ तारतर १२ गममहिषी १३ तुटिअपञ्ज १४ ठिडअ १५ अप्यमञ्ज १६ ॥२॥
 अत्य्यग भते । चन्दिमसुरिआण हिष्ठपि ताराकृपा अणुपि तुल्लान्नि समेयि ताराकृपा अणुपि तुल्लान्नि उप्पि
 पि ताराकृपा अणुपि तुल्लान्नि । इमा गो० । तथेय उच्चारेअह् ॥ संकेणठेण ज्ञे० एव वसुह । अत्य्यग प० ? गो० ।

यागो १ देवताः २ ताराय इ गात्र ४ सस्थान ५ चन्द्ररवियानः ७ म कुल ८ पूजिना ९ अमायस्या मता १० आयाचयाद्व्या ॥ १ ॥ अथः ग्रयि
 परिवारा २ चन्द्रवाङ्मा ३ तथेयलोकात्तः ४ ॥ धरणितावावाचा ५ अत्य्यद्विधोअ मयः ॥ २ ॥ सस्थानप १ प्रमाद्य २ यदन्ति ३ गोप्रगति ४

कृतापक्ष्मादि ७ पूजिना आमावास्या द्वार ८ नेताद्वार ९ देवा यो १ इव मली १६ द्वार कर्त्तुं छे छे छपरि तारा । विचार १ चन्द्रमा
 परिवार सया द्वार २ ज्योतीचक्रे नंदुपक्षी अयाथा द्वार ३ तिमलोकात यको ज्योतिषक अयाथाद्वार ४ समजूनसपरती यकी ज्योतिषक अया
 थाद्वार ५ माहि बाहिर अहं अथा नचत्र विचार द्वार ६ ॥ १ ॥ ज्योतिषक विमानना सस्थान द्वार ७ विमानप्रमाण द्वार ८ विमानवाङ्मा ९ गोप्रगति

सिः ६१ आगतसुसारापवेष्टापट्टितमाया तिर्यौ अष्टावगुणानि पीरुष्या हीनामीति । अथोपसङ्गारबोध्यनाह । एतेविदित्यादि । एतेयामनन्तरोक्तानां
 पूर्ववर्णितानां पदानामिय बह्वचनावासपङ्क्तौ भाषा । तस्याः । आगादेवतारगहत्यादि प्राग्व्याख्यातस्वरूपा अस्याभिगमगावे पुनरुपन्यासं स्तोत्रं न
 पुनरुक्तिं श्रीबभौवेति । यत्तु पूर्वमुद शसभये सन्निपातद्वार सूत्रे साद्यावुपात्तं समतिषा आयाद्वार तद्विचित्रत्वात् सूत्रकाराणां प्रवर्तैः पूर्वाभावात्
 स्याद्वारसन्निपातद्वारान्तर्भावित आयाद्वारमेतद्वारानुयाय्यविनिष्कस्वरूपतया पूर्ववद्विचित्रमिति ध्येय । अथास्मिन्नेवाधिकारे योऽवगमिद्वारैरे रथा
 न्तरप्रतिपादनाय भाषा द्रुपनाह । द्विष्टि सविहत्यादि । अथ सन्त्रमुयसोस्तारावकल उपलक्षणात् सुमयकौ उपरिबध्यपुसमयेत्यादि वक्तव्य १ य
 श्रिपरिवारावक्तव्यः २ ज्यानिपुक्तस्य नन्तरतो ऽन्वयत्वकव्या ३ तथैव लोकांतेज्यातिष्ठकारवाया ४ परचित्तात् ज्योतिषकस्यावाया ५ वि नचत्रम
 तद्वारदेवस्याम्यन्तरे किञ्चिद्विचित्रावहतीति वक्तव्य ६ १ ज्योतिषविमानानां सत्याम वक्तव्य ७ एयामेवप्रमाणं वक्तव्य ८ चन्द्रादीनां वि

ण चैरयिजागो ॥ कलपयिमुमशुमाया मा णेष्ट्यातायाय बोधय १ द्विष्टि १ ससिपरिवारो २ मन्दरयाहा ३
 तदेव सागत ४ धरणिशुलाढ अथाहा ५ श्रुता बार्हिष उम्हमहे ६ ॥१॥ सठाणच ७ पमाण ८ वहति ९

उत्तरावाहाएव रात्रिविबनयति, तदावृत्तया सनचनुरत्नसत्यामसंस्थितया मयापपरिमहलया सकायमनुरङ्गित्यातायाय मूयधनुपपटति ।
 तस्य नाजस्य यएव चरनोदिवसस्तस्मिन् दिवसलैकाल्यद्वेपदे पीरुपीभवति । एतेषां पूर्ववर्तिनानां पदानां इना सपञ्चिष्यो गाथाः १ तस्या-
 दूह इति आ पर्यायवाक्या) एह पूर्वैव वसुधा कव्याः दशपद १० द्वार तेभना एह सपहवी नाचा आदिबो पूर्वोक्त चिरीने तेह गाथा कइइ कर ।
 तेकेही अगूल वनरनेव पदेवचतु रगूल बहु एहायए बाबी भावब चतरगूल । १ । इत्यादि सूत्रोक्त एह पोरसाताया बहि हानि जाबबो । ज दिने
 बतसी पाइरिसीइ ब वद अपरति आया दूह ततसी ते दिवस मज्याकाया दूह इहा पाइरिसीभी आया ते दोवबभी आया आबबो) तेकेही न
 मय चद्वरे विजिपाण १ नयबन। आमी देव ॥ २ नयबनी ताए संख्या ३ नयबना बोत्र ४ नयबना सत्वाते ५ नयबना चन्द्र सूर्य योग ६ नयब

५
 ङ्ङिताभीत्यपि धाव्य । अय्यपीतरमूत्रैर्यत्पत्ताकमशुत्य नोपपद्येत यद्युपगमंस्तथावयस्य तद्युपगमं तयावयसापेक्षत्यादुत्तरयावयमाप् । तथा सथा तेषां
 देयानामेवप्रज्ञापते ज्ञापतेइति । तथाया अबुत्त्वया तुश्यत्यया नवेतदमुचित दूश्यतेइि समुप्यलोकपि कोषिज्जाम्मांस्तरायचित्तसयाविधपुश्यमागारा राज
 त्यमाप्राप्तःअपि राद्यासह तुश्यविमवाइति । अत्रव्यातिरेकमाह । यथायथा तेषादेवानो ताराविमानाऽपिप्राप्तुं प्राग्भयात्प्रितान्यच्छ्रितानि तयोनिवम
 प्रज्ञापयानि मन्त्रवेद्यु स्तयातथा तेषांदिवाभा नोएवमज्ञापते अबुत्त्वया तुश्यत्यया आभिर्गोणिककर्मादेवेनासितिनिरुपस्यात् । अयमथः । अक्कामनिज्ज रादि
 योगादेवत्वप्राप्तयपि देवदेवैरलाभेन चम्रसूर्यम्या शु तेषिज्जवाद्यपेक्षया ऽणुत्यमपि तसमयेत् कुतस्तामां तेषां तेषासुसुस्ययमिति । अथ द्वितीयद्वार प्र-

केवइआ णस्सत्ता परिवारी केवइआत्त तारागणकोफ्फात्त प० ? गो० ! अठासीइ महग्गहा परिवारी
 अत्त वीसं णस्सत्ता परिवारी त्ताअत्तिसहस्साइ णवसया पण्हत्तरी तारागणकोफ्फात्त प० ? मदर
 रसुण ज्ञेन ! पण्हयस्स केवइआए अयात्ताए जोइसंभारअरई गो० ! इक्कारमहि एकवीसेहि जेअणसएहि

॥ अथ यथा सैव हेवानां तपानियमग्रहणार्थं विदित्तानि भवन्ति । तपः२ तथा वेद्यानां नो एव प्रज्ञायते ॥

तथा-अपुस्यया नुर्यावत्रा । एकेकस्य भगवतः । अन्तस्य भिपन्ता मन्त्रापद्मः । परिवाः । भिपन्ति मन्त्राणि परियारः कियत्यस्तारागणकोटि-

हे नीतम । निमज्जिम तेह ताराकूप देशमानें पूव प्रयङ्ग तप नियम प्रसूयपौदिक ऊर्मिल शस्त्रटां दूह । निमज्जिम तेह देवतामैं षण्ण जाणीव । तेकैवा प्री नपयू उयत्रा सुख्यपणू जाणीव । निम प तेह देवतामैं तप प्रसूयपय आदिक पूव भयङ्ग शरकटां दूह निम जिम तेह देवतामैं प्रम म जाणीव । तेकिम बीम पणू मरिया पणू न जाणीव । इवें पम्प्रमानो परियार सव्या दुार फह छह । मज्जेक हे प्रगयम । चम्प्रसा सूर्यपकी श्रव्याविकेकरी तारा अधिक न दूह ते भरी अपिचनु प्रम कीचु पम्प्रमाना कैतला गाटा । मदनो परियार छे, कैतला गप्यत्रनो परियार छे, कैतला तारा काठा काठि परिवार

अपि भवति । तथा चन्द्रादिविमानाणां क्षेत्रादेवया उपर्यपि स्थिता सारारूपया सारविमानां पिष्टासारी देवास्तेषां देवानां द्युतिरिति यथा-
 विद्वज्जपत्य कपिदत्तवापि कपि तु श्याम्यपि भवति । अत्र कङ्कणपाठान् प्रश्नावगमः । एष भीतमेव पट्टे भगवन्नामाह ? नीतम् । इति । परितरेष्वप्यप्युत
 रत्नं तदेवार्थतस्तदेवोच्चारणीयम् । अत्राहैतुप्रमायाह । अथ कलार्थेन भगवन्नेवमुच्यते । अतिशयमित्यादिना । तदेव सूत्रमनुस्मरणीयम् । अत्रोत्तरमा-
 ह । यथा यथा तयो ताराकूपविमानां पिष्टातृणां दवानां प्राञ्जयेत पोमिपन्नस्यार्थोऽप्युच्छिन्नात्पुनरुक्तानि भवति तत्र तपोऽनया मादिद्वयविधि नि
 पन्ना गौबाहिः प्रत्यक्षयेनेयमविरतिः अत्राहैव तत्रागामुपहृष्टमनुकटत्रतपरिवो ज्योतिरेषूपस्थादासमात् उच्छिन्नानोत्पुपक्षयत् तेन यथायथा अनु

अहा जहाय तसि देवाय तव निश्रमय न चैराणि ऊसि श्याह न च सति, तद्वाय तहाण तसि देवाण एव यथा
 यत् त० श्रुणुस्तेवा तुलस्तेवा जहाजहाण तसि देवाण तव निश्रमय न चैराणि णी ऊसि श्याह भवति, तहातहाण
 तसि देवाय णी एव यत् त० श्रुणुस्तेवा तुलस्तेवा । एगमेगस्सण मते। चवस्स केवढ्ढआ महग्गहा परिश्वारी

अदिमन्त्रः ॥ तारात्तरचापनहिमयी बुद्धिपटुत्विति शाल्यवपु ॥ ३ ॥ अस्तेतव भवन्त । चन्द्रसूर्याश्च अथः सप्तपि ताराः रूपः । अथ वोऽपि
 तस्या अपि मन्त्रा अपि ताराः रूपः । अथवापितुल्या अपि उपवेपिताराः रूपः । अथवापितुल्या अपि इत्त गीतम् । तव उदारितव्यः । अथ केनाप्येन

गुर १० एककवकीरुद्रिवन्त यत्तव्य ॥ ११ तारा तारामे सन्तरे १२ अथमहिषी सप्या १३ अभ्यस्तरे पपदा १४ स्थितिः स्यात् १५ अल्प यद्गुत्वा १६ अल्प यद्गुत्वा १७ अल्प यद्गुत्वा
 इति कपिताराविचार १६ ० २ ॥ उह २ मन्त्रम् । चन्द्राणां सूर्यमेव इति पवि ताराकूप ताराणां विमानं चन्द्रि-द्युति कौति विभवादिनेकरी अत्र
 देवताद्वय इति पवि देवता इति करीनां पवि उह । समजीर्णे पवि तारा अभ्याविषकरी इति मूल्य उह अपरि पवि तारा अभ्याविषकरी करी कोर
 इति भाव यनामनुस्य उह ॥ ११ नीतम् । विमन्त्रपाठ ऊर्ध्ववा कर्तव्यः । ते मुखं सूर्ये हे भगवन् । इति उह ॥ १२ उह ॥ जे जे तारा चन्द्रसूर्ये पकी प्रीति तुल्या ।

विंशत्यधिके योगनगते रित्येवं रूपया अबाधया ज्योतिषं चारं चरति । किमु न ज्ञवति । नेह नद्यान्नेनैकविंशत्यधिकान्येकादश योगनगतानि मुक्त्वा चतस्रोतिचक्र ताराकूप चारं चरति । मन्मथान्जलद्वीपमतभवसेय । अम्ययातवचसमुद्राद्विज्यातिचक्रस्य भेदतोदूरयतिस्वेगप्रसादासन्नयः पूयेषु सूचयन्प्रवक्तव्यतापिकार अबाध्यादारे मूपचन्द्रयोरव भेदतो उमायातस्ता सांमथ तारापटलस्येति मपूर्यापरविरोधवति । अवास्थिरज्योतिषक्रमज्ञावतः कियत्या अबाधया अर्वाक्षिअवतिष्टवति पियस्त्रिपुञ्चसुर्बैद्वारमाष्ट । सायताष्टेचमित्यादि । लोकाततो अलोकावितो उवाक्ष कियत्या अयाधया प्रक्रममात् स्थिरस्यातिचक्र मष्टस । भगवानाह ? गीतम । अयस्स्वप्नावात् एकादशजिरेकादशाधिकैर्पोजनगते रयाधया ज्योतिषमष्टम ? प्रक्रममात् स्थिरयोष्य चरज्योतिषकस्य तत्राभावादिति । अवयवमद्वारं पञ्चति । चरचितलानुष ज्ञते । इत्यनेन सूत्रैकवेद्येनपरिपूर्णे मन्मसूत्रं बोध्य । तद्वपरिष्टिता शेष मते । ननु कप्यवता केवद्विषाए चिह्निते कोदसे चार चरह । गाग्रमा ? इत्यस्त वस्तेकवेद्यस्य यस्तुस्कन्धस्मारकावजियमात् । तत्रायमप । चरचितलान् समयमसिद्धात् समजूलमभूभागान्मुमुक्षुस्य कियत्सा उवाधया अयस्तन ज्योतिषं तारापटल चारचरति । भगवानाह ? गीतम । सप्तभि-

ण अष्टाहसएहिं चदधिमणे अष्टहिंअसीएहिं जोअणसएहिं उवचिह्ने ताराक्ये नत्रहिंजोअणसएहिं चारचरहं ॥

निरेक विंशत्यायाजनगने अबाधया ज्योतिषचार चरति । साकाशतान् भग । कियत्या अमाधया ज्योतिषं चार चरति । गी । एकादशभिः २ योगनगदैरवाधया ज्योतिष मष्टम ? चरचितलान् प्रवक्त । अज मुरपत्य कियत्या अबाधया अयस्तात् ज्योतिष चार चरति । गी ? सप्तभि

याजनमो अबाध्याष्टे स्थिर ज्योतिषक रहे छे । इमे चरतो तले यको ऊर्ध्वे अबाध्या द्वार कहें छे । चरतीतलेयको समजूललयकी ये भगवन् । ऊंचा ऊप्यहिमें बाइए तिहा केवली अबाध्याष्ट ज्ञतिषु ज्योतीचक्र ताराकूप चार करे छे । ये गीतम । सम भूतलपकी सातसे नेऊ ५६० योगनह ईठलू ज्योतिषक ताराकूप चार करे छे । इन सूर्य विमान सम भूतलपकी आठसे ८०० योगन ऊंचो सूर्य चार करे छे चन्द्रविधाच समभूतलपकी आठसे असी ८०० योगन चार करे छे । ऊपरिला प्रहमा ताराकूप समभूतलपकी नवसे ऊपरि चारकरे छे । ग्रहाणि सप्तम-

सम्यति । युवनेगम्यंभसइत्यादि । एवैकस्य भदस्त ? बन्धस्य कियतो मङ्गापञ्चा परिवार मङ्गापञ्चा परिवार । स्त्रियत्यसारागण्य
कोटाकाट्यः परिवारजुताः प्रज्ञप्ताः । प्रगवनाइ ? गौतम । अष्टाशालिमेङ्गापञ्चाः परिवारोऽष्टाविंशतिमङ्गापञ्चा परिवारः पठपट्टिषड्स्थाणि नवग्रन्था
नि पञ्चमसुगतानि पञ्चमसत्यधिकानि तारागण्यकाटाकाटोभां परिवारभूतानि प्रज्ञप्तानि । यद्यप्यत्र एतेबन्धस्यैवपरिवारतयाणां स्त्रियापि युयस्या
पर्वित्वादेतेष्व परिवारतया उवगवनाः समवोयः यत्रोवाभिगमसमवृत्त्यादौ तथाईधीनात । अयनतोय द्वार पृष्ठति । बन्धरमरुभतेइत्यादि । स
बन्धस्य भदस्त ? पदस्य बियत्याः अवापया अयापनश्लेन स्यातिप स्योतिद्वन्द्वचार चरनि । भगवानाइ ? गौतम । जगत्स्वभावात् एकाद्वयत्रिरेव

અથાદાપ જોહસચારં ચરહં ૩ હે ગતાનંય જતે ! કેયહંઆપુ અથાદાપ જોહસચારચરહ ગોં ! પુક્તારસપ
ક્તારસહિ જોશ્ચુનસપંહિ અથાદાપ જોહસેં ૫૦? ઘરનિશ્ચુલાનંય મતે ! ઉહુ ઉપ્પહમા કેઅહશ્ચાપ અથા
દાપ હેઠિસે જોહસચારચરહ ગોં ! મમંહિ નાતપંહિ જોશ્ચુનસપંહિ દિઠિસે જોહસચારંચરહં એવસુરવિમા

काव्यः परिवार प्रश्नः ? गीतम् । अष्टाष्टातिः अष्टाष्टातिः पारवारः पदार्थपुस्तकानि नवव्ययानि पञ्चस
सन्निभानि परिवारः भारामण्डोटाकाटीना प्रश्नः ? मन्त्रस्य अंगवन् । पवतस्य कियत्या अन्नापणः सुयोनियन्तार अग्निः । गौः ? यथादृश्य

है ॥ इ नीतम ! आठपानी ८८ पाहापुइ चन्द्रमाना परिवार हो अठावस २७ नप्यत्रनी चन्द्रमानो परिवार हो काष्ठि इहार मयम पच्योनरि ६६
 ८ ५५०००० ०० ०० यतना तार। चन्द्रमाना परिवार ख ॥ ५६ नेरुबकी अवापा द्वार ५ ॥ नेरुनामा हो मगवन् । पवतने केतसी अवापाइ ज्योती
 बळ बार चरें है । हे नीतम ! इय्यार स यजनीम ११२९ योद्मल मळपकी फिरती नोपकेर यतसी अवापाइ ॥ ज्योतिषळ बार चरें ५ ॥ ५६ सोकांत
 पकी अवापा द्वार चरें ० सोकांतकी 'हे मगवन् ! केतसी अवापाइ केटइ स्थिर ज्योतिषळ है । हे नीतम ! इय्यारसें ७५ इय्यारे ११११

विश्रय्या याज्ञनैरूपरितनलारापटल चारचरति । अत्रसूत्रानामाश्रयात् सुत्रेऽनुक्तानि प्रमाणानि मन्त्राणां मन्त्राणां विभागव्यवस्थामाहाराश्रिता सप्तचतुर्युग्मया
 वी दशितानिस्मृते यतानि सप्तत्योसु योचमाना भुवस्तलान् नवतिष्ठतिस्थितास्ताराः सर्वोपसाकमस्तलान्कारपटलात्तुल्योचमानानि यथोपरि सूत्राणां
 पटल तत्सादृशीति शीतराशिनां चत्वारितु ततो गत्वानद्यपटल स्थित गत्वा ततोपिगत्वारिमुपामा पटलभयेत् शुक्राद्याद्य गुरुणाच जीतामानमन्त्र
 सप्तमा शीवित्रीचिच गत्वादुक्तमेव पटलस्थितमिति । अथपट हारं पृष्ठपञ्चाद्व जम्बुद्वीपेवचत्वादि । जम्बुद्वीपे मवस्त ? द्वीपे अष्टाविंशतेमक्षत्राणां

चारचरइ सूरविमाणानु चदत्रिमाण सुसीढए जोश्रणंहि चोरचरइ । सूरविमाणानु जोश्रणसए उग्ररिह्वे
 ताराकथं चारचरइ चदत्रिमाणानु धीसाए जोश्रणंहि उग्ररिह्वे ताराकथं चारचरइ ५ जम्बुद्वीपेण मते ! दीत्रे
 अष्टाधीसाए णस्कृत्ताण कयरेणस्कृत्ते सप्तस्रगहिर चारचरइ कयरेमस्रद्विठि

च रचरति एव चन्द्रविम न भवत्यायोजनै चारचरति । उपरितनतारा रूप दगासुरैर्योजगतेः चारचरति सूय विमानाद्यन्त्र विमान अशीत्या
 याजनैः चारचरति सूर्यविमानात् योजनशते उपरितनतारा रूप चार चरति । चन्द्रविमानात् विगत्यायाजनै रूपरितन तारा रूप चारचरति अम्य
 द्वीपे जगत्वन । द्वीपे अष्टाविंशतेमक्षत्राणां कतरकथं सर्वोभ्य तर चारचरति । कतरकथं मन्त्राणां चारचरति । कतरकथं मन्त्राणां चारचरति ।

च र कर ख ॥ वे गीतन ! वेठला तारा रूप ज्यातिपक्ष यकी दग जोजननी जवापाय सूय चार करे ठइ । इम चन्द्र विमान वेठला तारा रूप ज्या-
 तिपक्षयकी नेळ ८० याजन चार करे खे । उपरिना पञ्चतारा रूप वेठल्यातागा रूप ज्यातिपक्षयकी एकमी दग ११० योजन चार करे खइ । सूर्य वि-
 मीनयकी चन्द्रमान् विमान शमी ८० याजन चार करे खे । सूय विमानयकी एकमा १०० योजने उपरिनां तारा रूप मन्त्र मन्त्र चार करे खे । य
 च्द्रविमानयकी वास २० योजने उपरल्या पञ्चतारा रूप चार करे खे ॥ ५ इयं अम्यन्तर वास्मादिमन्त्रन द्वार करे खे । जम्बुद्वीपमासा हे भगवन् ! द्वी-

नवत्यपिने पौत्रमगते रित्येव रूपया आवापया अपस्तन ह्यातिष्ठक चारचरति । अथसूर्यविविधयमवाप्याष्टरूप सविष्य भगयान् स्वयमेवाह । एव-
 चरविभावे अष्टविं सयदि चरइत्यादि । एवमुक्त्यापेनयबाधमूविभागादपस्तन ज्योतिषक मयत्यपिचसप्तयोजनगतै स्तयासमभूमिभागादेव सूय
 विभाजमष्टमिर्गोत्रमगते चन्द्रविभाजमष्टीत्यपिद्वै रष्टमिर्गोत्रमगतेः उपरितन ताराकूप नवमिर्गोत्रमगते चारं चरति । अथसूर्योतिष्ठकचारसेत्रापेक्षया
 आवाप्याप्रममाह । आहससुचनित्वादि । ज्योतिषकस्य दशोत्तरयोत्रमगताष्टाहस्यस्यापस्तनातस्तत् विपत्या आवापया सूयविभाज चारचरति । गी
 तस । दशमिर्गोत्रमगते रित्येव रूपया आवापया सूयविभाज चार चरति । अथसमूत्रमगताष्टाह गवत्यपिचसप्तयोजनगतिकने ज्योतिष्ठकयाइत्यमूल
 भूतआवाप्याप्रममाह । आहससुचनित्वादि । एवमुक्त्यापेनयबाधमूविभागादपस्तन ज्योतिषक मयत्यपिचसप्तयोजनगतै स्तयासमभूमिभागादेव सूय
 दशापिद्वैयामगतेज्यातिष्ठकवाइत्य प्रोतेइत्यथः चारचरति । अथगताधमविशिष्यसुवाटमाय भूयोदीनां परस्परमतरंमूत्ररुदाह । सूरविभागाटह-
 त्यादि । भूयविभाजात् चन्द्रविभाज आशीत्यायोत्रमगते चार चरति । सूर्यविभाजात् योजनगतैऽतिष्ठकंते उपरितन तारापटलंचारचरति चन्द्रविभाजात्

आहससुचन नते । हेठिछाटतलाट केचइत्याए सुयाहाए सूरविभाजे चारचरइ गो० । दशमिर्गोत्रमगते
 सुयाहाए चारचरइ । एवं चन्द्रविभाजे णउएजोत्युणेहिं चारचरइ । उधरिसेताराकूत्रे दमूतरे जोत्युणसए

नैवत्या योजनगतैरपस्तनात् ज्योतिषं चारचरति । एवं सूर्यविभाज अष्टमिः गतेः चन्द्रविभाज अष्टमिर्गोत्रा योजनगतै रूपरिताराकूप, नवमि
 र्गोत्रमगते उपरितारं चरति । ज्योतिषस्य प्रगवन् अपस्तनातस्तान् विपत्या आवापया सूर्यविभाज चारचरति । गो० । दशमिर्गोत्रमगतेरप्यापया

वाधौ पाचनानां पुत्रकलात् । नवमिच स्थिता सताराः सर्वोपस्तान्त्रकलासे । १ । ताराणा पटलाद्गत्वा योजनानि दशोपरि मूराबां पटलं तस्माद
 प्रोति योत्तररोचिया । २ चत्वारितुलतो गत्वा नवमपटल स्थित । गच्छतापिच चत्वारि बुधाना पटलं भवेत् । ३ । बुद्धाणां च गुरुकां च भीमानां च
 स्वसुचिनां च भोवि श्रीविच मत्सोऽर्धे कनेच पटल स्थितः । ज्योतिषकना हे नयमन् । हेठिछाटतलाट केचइत्याह नूयनो विनाक

विगत्या याजनैरूपरितनतारापटल चारवरति । अग्रसूचनायाख्यात् घृष्टेऽनुक्तानि यद्वाचां नष्टथायाचयेत्रविभागव्ययस्यामतातराश्रिता समष्टिविपर्या
दौ दृगितानिस्थिते यतानिचसयत्योद्धे योजनाना भुवस्तलान् नयतिचस्थितास्ताराः सर्वोपस्थाकमस्तलमारकापटसाप्तस्य योजनानि दृगोपरि सूर्याणा
पटल तत्सादयीति शीताराचिना चत्वारितु सतो गत्यामद्यमपटल स्थित गत्या सतोपिगत्वारिपुत्राणा पटलमयेत् शुक्राद्याय गुरुकाय श्रीगामामन्-
सुचिना श्रीचित्रीचिच गत्याद्वैक्रमेण पटलस्थितमिति । आपपट द्वारं पृथुपसाह ज्युद्धीवैषडत्यादि । सयद्गीपे मतल ? द्वीपे अष्टाविंशतेमक्षत्राणां

चारचरइ सूरविमाणानु चद्विमाण स्यसीठए जोश्रणैहि चोरचरइ । सूरविमाणानु जोश्रणसए उधरिस्त्रे
ताराकये चारचरइ चद्विमाणानु बीसाए जोश्रणैहि उधरिस्त्रेताराकने चारचरइ ५ जवूद्धीवेण मते ! दीवे
अठाधीसाए णस्कत्ताण कयरेणस्कत्ते सहुसुनर चारचरइ कयरेणस्कत्ते सहुयाहिर चारचरइ कयरेमहुहिठि

च रपरति ए३ चन्द्रविमान गवत्यायोजनै चारवरति । उपरितनतारा रूप दृगामैर्योजनगतेः चारवरति सूर्य विमानाचन्द्र विमान अश्रीत्या
याजनैः चारवरति सूर्यविमानासु यीजनगते रूपरितनतारा रूप चार परति । चन्द्रविमानान विगत्यायाजनै रूपरितन तारा रूप चारवरति गम्य
द्वीपे प्रगवत् । द्वीपे अष्टाविंशतेमक्षत्राणां कतरअस्तत्र सर्वोप्य सरं चारवरति । कतरअस्तत्र मयवाद्य चारवरति । कतरअस्तत्र मयोंपस्तान्धार

च र कर छ ॥ ये गीतम । हेठला तारा रूप ज्योतद्यक यकी दृग जोजननी जयापाठ सूर्य चार करे ठ३ । इम चन्द्र विमान हेठला तारा रूप ज्या-
सिजकयकी नैज ८० योजन चार करे छे । उपरिना चरुतारा रूप हेठल्यातागा रूप ज्यातिचक्रयकी एकमौ. दृश ११० योजन चार करे छप । सूर्य वि
मानयकी चन्द्रमानू विमान असी ८० योजन चार करे छे. सूर्य विमानयकी एकमा १०० योजनें उपरिनां तारा रूप मद्यत्र ग्रह चार करे छे । य
अविमानयकी बीस २० योजनें उपरत्या चरुतारा रूप चार करे छे ॥ ५ इयें जम्पत्तर याहादिमद्यन द्वार कहें छे । ज्युद्धीपनामा हे गगनन् । द्वी

भयं कतरकस्य सर्वोप्यन्तर सर्वस्यो मयहलेभ्यो उप्यन्तरः सर्वोप्यन्तरः स एतेन द्वितीयादिमपरेनवार्युदासः चारं चरति । तथा कतरकस्य भयं
 वास्य चवता नयननयनिकायायादिचारं चरति प्रसति तथा कतरकस्य सर्वोभ्यो उप्यन्तरः चरति तथा कतरकस्य सर्वोप्यन्तरः चरति । तथा कतरकस्य भयं
 चारं चरति सर्वोभ्यो नयननयनिकायायादिचारं चरति प्रसति तथा कतरकस्य सर्वोभ्यो उप्यन्तरः चरति तथा कतरकस्य सर्वोप्यन्तरः चरति । तथा कतरकस्य भयं
 निमिदादिद्वारावयननयनिकायायादिचारं चरति प्रसति तथा कतरकस्य सर्वोभ्यो उप्यन्तरः चरति तथा कतरकस्य सर्वोप्यन्तरः चरति । तथा कतरकस्य भयं
 वकास्य चारं चरति यद्यपि यत्नरगनयनिकायायादिचारं चरति प्रसति तथा कतरकस्य सर्वोभ्यो उप्यन्तरः चरति तथा कतरकस्य सर्वोप्यन्तरः चरति । तथा कतरकस्य भयं
 उन्नाति तथाप्य नयननयनिकायायादिचारं चरति प्रसति तथा कतरकस्य सर्वोभ्यो उप्यन्तरः चरति तथा कतरकस्य सर्वोप्यन्तरः चरति । तथा कतरकस्य भयं
 नयनं सर्वोप्यन्तर चारं चरति । अयमाय । उन्नाति तथाप्य नयननयनिकायायादिचारं चरति प्रसति तथा कतरकस्य सर्वोभ्यो उप्यन्तरः चरति तथा कतरकस्य सर्वोप्यन्तरः चरति । तथा कतरकस्य भयं
 कतेवापसतोपरितनभानी सर्वोप्यन्तर चारं चरति । अयमाय । उन्नाति तथाप्य नयननयनिकायायादिचारं चरति प्रसति तथा कतरकस्य सर्वोभ्यो उप्यन्तरः चरति तथा कतरकस्य सर्वोप्यन्तरः चरति । तथा कतरकस्य भयं

स चारचरह कयेरेससुउवगिस चारचरह । गो० । अभिदुगरकत ससुप्रतरं चारचरह मूखीससुप्रतरं चरणी
 ससुद्विद्विग साईससुवरिस चारचरह । चरयिमागेण जने । किं सठिण प० ? गो० । यद्वमयिठमठान
 चरति । कतरकस्य सर्वोप्यन्तर चारं चरति । अभिद्विग ससुप्रतरं चारचरह मूखीससुप्रतरं चरणी

चरयिमानं नयननयनिकायायादिचारं चरति प्रसति तथा कतरकस्य सर्वोभ्यो उप्यन्तरः चरति तथा कतरकस्य सर्वोप्यन्तरः चरति । तथा कतरकस्य भयं
 पने विर्ये अठावास नयन साईस ससुप्रतरं चारचरह मूखीससुप्रतरं चरणी
 चरत सर्व नयन सको इहे चार करे छे । कुच नयन नयननयनिकायायादिचारं चरति प्रसति तथा कतरकस्य सर्वोभ्यो उप्यन्तरः चरति तथा कतरकस्य सर्वोप्यन्तरः चरति । तथा कतरकस्य भयं
 द भूत नयन ससुद्विद्विग चार करे छे । प्रको नयन ससुप्रतरं चारचरह मूखीससुप्रतरं चरणी

मत्तमद्वारयश्रुति । चक्षुर्विमात्रेण भित्त्यादि । चन्द्रविमानं जदन्त । किं सस्त्वित्तं किं सत्त्वामं प्रच्छत् । गौतम ! उक्तानीकृतानि दृक्कवित्येकलक्षस्थानसंस्थितं सुवस्त्रटिकमयं उष्णुद्रुतोच्छिद्रं मन्नादित्तमित्यनेन विजयद्वारपुरस्य प्रकट्यगतः प्रासादवत् कः सर्वोपि विमानकरणात् स्त्रीवैक्यचक्रपूवंकीवाच्य । ययचन्द्र विमानन्यायेन सुवादिभूयोदिन्यासिष्कविमानानि भंतव्यानि । सस्यामनैयत्यमुद्विद्रावद्योयानि । ननु ययिचर्वाक्यपि ज्योतिष्कविमानान्यर्थादीकृतकवि-
त्याकारादि तत्तद्वन्मूयविमानाम्यतिस्फुल्लत्वादुदयकासे उत्तममकालेवा उदिया तियद्वपरिच्छमनि कस्तानयातिपातिनोपलभ्यते यस्तुशिरसः उप-
रिक्तमनानां नेयामयस्यामिजमपु बभूवतया प्रतिभास अद्वैकपित्यस्यशिरसः उपरितुरमवस्थापितस्य परिभागवत्समो बभूवतया द्रुश्यमानस्याव-
सोपि तस्यमुद्भायमवति पूक युनस्यापि तयादशभास उच्यते इन्द्रादृक्कवित्याकारादि नमामस्त्येन विमानानि प्रतिपत्तव्यानि किंतु विमानानां योठानि
तेषां योठानामुपरि चन्द्रादीनां प्रासादः स्ते च प्रासादास्तथाकथयगापि व्यस्थिता यथापीठे मदूपात्तुं लज्जाकारो भवति समपूरज्जावर्दकाततः स
मवृत्ततया जलानां प्रतिभासत ततो न कदिद्रावः । अथाष्टमद्वारं पञ्चति । चन्द्रावभासे कमित्यादि । चन्द्रविमानमपि तिमिराद्वत् । जदन्त ? किं यदायाम-
विष्कभोनं किं यद्रुग्दश्यतोश्चेत्वेन प्रच्छत् ? उपलब्धत्वात्तु योदिविमानमपि प्रमितं प्रपुष्य । अथ पश्ये तो तद्रुग्दमाह । गौतम ! मत्थितपि पदं निश्चये उल-
खरेण पदपञ्चाशदेव यिष्टिभागान् योजनस्य विस्तीर्णं चन्द्रनक्षत्रं भवति । अपमयः । एकस्य प्रमाणागुलस्योन्नतस्योन्नतस्य पदपञ्चाशता भागैः

सठिए सख्कालिहामए छझूगयमंसिअपहसिए एयं सझाह नअझाहं चदधिमामेण मन! केवईस्य स्या
यामधिरकनेण केवईस्य बाहसेण प०? गो०! छप्पसा खलुनाए थिछिसा चदमऊलेहेहइ स्यठावीसनाए

बन्धुविनाशम जगज्जन् । विपद्यायापि दिक्कत्ताभ्यां विपत्तौ गौतम । यदुपपाद्यतायस्वभागे विवर्त्तते । यन्मरणकलमृच्छति । अष्टावश्र

६३ सर्वे सत्त्वान् द्वार कर्हि वै । चन्द्रमार्गो विनाम वै प्रगवन् । सौ सन्धाने सस्थिते । वै गीतम् । अद्भुतय जद्भुयोक्तोभुने फलने संस्थाने सस्थित
हैं, पय स्फुटिकरजमय व्यभूतत उदितत प्रज्ञाये इस सर्वे जगत्त जाणवी, हम सर्वे व्यातिप्रियमान जाणवा ३ (एह तारामा विमामम् प्रसाय उद्भो-

समुद्दिती योवप्रभाच भवति तावप्रमायो ऽस्यविस्तारइत्यर्थः । यत्पयस्तनः सद्गुणायासयिभ्यश्चस्य न् द्यपनेयाभरभूय तेनायाभाविगायाभेय परि
 छपसु स्तपसस्युद्यः यत्तस्य सयियोपस्त्रिगुणः पतिधिरितिप्रसिद्धेः वाइस्यं चाष्टाविगतिभागान् पावतस्ययास्य पदपदुगद्गुणागामासद्दृष्टावतनयन भा-
 भाश्च सर्वेषासपि ज्योतिषविमानाना स्तस्यस्य। सप्रमाबात् यदप्रमापयाइस्यगति यवगात् । नयाप्यष्टस्यारिगनभागान् विभीरे सुपभरस्यं यव
 ति चत्वारिगद्गुणात् यावद्दुयाइस्य तस्य आदव्य तयगद्गुकागीच पद्मानंतययादुपात्रगतिस्वपः । तयावतय चांग भावनिस्तस्यादे पद्मागमित्यपः
 तस्याने ऋोगादमित्यपः ताराजाविमानाभिविस्तीर्णानि यद्वान्। नांविमानागां तप्ये यम्यपोष्याग मस्य तदेवोष्याग मयनि ययाऽऽगुयय्। ई का
 ऋो यइविमानबाइस्य ऋोश्चतुर्पो गस्काराविमानवाइस्यवमिति । गलपीतुक्तप्रत्यविमानारादेवनिमाननाइस्य्यासः । न् गत्रपयत्यितिसत्तासारेवविमान न

याइस्य तस्स योधस्य १ अट्पाक्षीसभाए यिठिय सूग्महवहेइ अउगीसगवदुभाए याइस्य तस्म योधस्य २
 दाकासस्य गद्गाण अस्सग्गाण्नु हयइतस्सट्ठु । तस्मट्ठुनागण तस्मट्ठु येय याइस्य न ३ ॥ चइधिमणिणेण भन !

तिनीनाम पाइस्य तस्य बाइस्य १ अट्चत्वारिगनाभागेविंशोत्तं सुग्ममन्तय भवति न चभविंजि। गामान् च २२५ तस्यबाइस्य ३२३ द्वी ऋोगीय-
 पडाबां नचत्राबां भवति तद्वे ० तस्यादेनाराबां तस्यादेवेय याइस्य ३ चन्द्रविमानं जगत्त । अनिदेवनाइस्यः नुगरियइति गीः । पोइमन्ने
 स तत्कट्ठ पर्वे चट्ठु । अपत्ययी पांर सें चतुप पाइस्यपर्वे अट्ठास चतुर ऊचपर्वे इइ तस्याय भाव्यः । इवे विमान प्रभाच दुाः अदे चट्ठ १ चन्द्र
 भातु विमान इ भयवन् । चतस्रा लाइपर्वे पोइस्यपर्वे केतलू आइ पर्वे अचपर्वे टाट । वे गीतग । अय्यत्त युइनठिया भाग पात्रमना त्रिपुं ५६
 त्राम एतलूं निलीस्य चन्द्रमाम भाइलूं होइ ऽनें अठावीन २८ एत मठिया भाग योजनता एतना आउपवे मेइ चन्द्रमामा विमानतू १ आचया
 तथा अठतालीस एव सठिया भाग यात्रमना एतलू पोइलू मूयगे गाइल्लो इइ ऽने नचवीन २५ त्रिपुं भाग आइपव मेइ चन्द्रविमान ३ चका १ वे
 ऋोय पाइल्लो पाइल्लो विमान इइ तइने अइ युक्कोच पोइल्लो मय्यत्रमा विमान इइ मेइना ऽनें एइ बांन पाइल्लो चारलो विमान चइमो विमान

स्वादात्मकिकमपरिमाणं पञ्चचतुर्गुणानि शब्दस्वरपरिमाणमनृतनृतीयानि चतुर्गुणतानीति तत्पार्थभाष्ये । अथ नयनद्वार प्रक्षयिपयोक्तृयन्माद । चन्द्रवि
मावेकमित्यादि । चन्द्रविमानं भदन्त ? कतिदेयसङ्ख्यावि परियङ्गिति । गीतम् । चोदयदेवसङ्ख्यावि परियङ्गिति एतेकस्यांदिशि यतुःयतु सप्तस्त्रया
सङ्ख्यात् । इयमज्ञातवत्ता । इहचन्द्रादीनां विज्ञानानि तयाज्ज्ञानस्थमप्यात्तिरास्यमानि यद्वाज्ञानास्यवतिष्ठ ते केवल येऽप्यभिप्रायिकादेवा स्तेतयादिय-
नामकर्तृद्वयवज्ञान् कसामज्ञातीयाना दीनज्ञातीयाना वा द्येयानां निजमभिमानिशयदशनापंसासाधन बहुमन्यमानाः । प्रमावचनमः सततयमनग्रीलेषु
विमानेषुच । कृत्वा २ कञ्चित् सिद्धरूपावि कोविद्धरूपावि केचिद्धरूपरूपावि केष्विदुर्गणरूपावि कृत्वा तानि विमानानि ददृशि । तथैतदनुपपन्नं त-
थाहि यथालोकोपि तथा विद्याभियोग्यमानमर्चोपभोगमगो वामाऽन्येषां सप्तानज्ज्ञातीयाना या पूर्वपरिचितानामेव मङ्गलयकस्यास्य सुप्रसिद्धस्यसम्मत-
इति निजमाज्ञास्याविशयवशोनाथे स्वमपिखोचित कर्मे प्रमुदितः करोति तथा अप्यभियोगिकाश्च वि देवा स्तथापिप्राप्तिप्राप्त्यनापकर्मोपभागजाः ।
सुमानज्ज्ञातीयानादीनज्ञातीयानां वा द्येयानां अन्यपार्थमेव यय समृद्धा यत् सकल लोकप्रसिद्धाना चन्द्रादीनां विज्ञानानि यद्वाप्त इत्येवनिजमाज्ञास्यातिग-
यद्वाज्ञानार्थे नास्मान् यदुमन्यमाना उक्तप्रकारेण चन्द्रप्रकारेण यद्वादिदिविमानानि यद्वतीति । इदमेवमेव योदशसङ्ख्याया व्यक्तित्वाद् । चात्रयिमावेष्टित्यादि । चन्द्र-
विमानमप्य पूर्वस्यां यद्यपि जगमस्त्रमायेन ज्ञातिफाणां सूर्योदयादिक्रमेण 'परापरदिक्परावतसमयात् । तथापि जिग

॥ हृदेयसाहस्रीं परिब्रूति गो० । सा लसदेयसाहस्रीं परिब्रूति । चदत्रिमाणस्सण पुरत्यिमेण सेष्ठाण
संभगाण सुप्यज्जोण सखतलविमलनिम्मलद्विघ्नगे । स्त्रीरफेणरयणिगरप्यगासाण त्थिरल्लठपउठवट्टपी

शास्त्रस्यः नृपरिवृष्टिः ॥ चन्द्रविभागस्य पूर्वस्यो द्योताना मुसगाना मुप्रभाता शुक्लतल्पिमलनिर्मलदधिपन गोक्षीर फण रजतमिकर प्रकाशाना ननु पोहलपचायी अर्धं जंनपवो ध्रुव ॥ ३ ॥ ८ इवे विमानयादन देवव्या द्दुर केहँटो । पस्त्रमागु विभाग हे जगयन् । केतला देवता यवे ठो उ पाकें ठेर चन्द्र विभागने पूर्वदिशि द्योतवर्ध घोला मुसग सात्राग्ययन्त भवी प्रभा क्वासि सुयना तडानीपरि ऊजयन् निमल दधिगा घन समद् तथा

निविताम्बिभृष्टो उपरमवादिक् पूर्वति व्यवह्रियते यथा तदनदिक् सिद्धरूपपरिष्ठां देवानां पत्यारि भद्रादि पीरत्या चाहा पूषपाग्रेवहतीति म
 स्मभ्यः तेवापेव विज्ञेयमायाह । सेष्ठावजित्यादि । येतानां द्योतयत्योना तथासुभगागां गीमाग्यवतां अगमिवाचामित्यर्थः तयामुप्रभाया मुद्रुगोन्नगामा
 रीमिर्वा ते तथा तथा तथायतलस श्रुतनप्यभागे विमर्गनिर्गन्तो उत्पत्तिर्निर्गन्तो योन्धिपमस्यानीकत इपि गाघोरहेतः प्रमिदः रजतनिकर नृप्य
 रात्रिस्तेवापेव प्रकाशस्तेवाःप्रचारे येपाने तथा सेपां तथावृत्ताः वर्तुलाः पीवरः पुष्टाः नृमिष्टा अविहवामिमिष्टा स्त्रीरवा नदिकाया दष्टा स्नाभि
 बिहनिबिह मिश्र मूक चेपाने तथा प्रायादि मिहत्रातीया दाताभिर्य्यान्तमुद्राप्य अवतीति । कपया विहवितथानुमाननेकापल्यान् गोत्रितं मुग ये
 बाते तथा तत कमचारपत्तयं तथा रक्षोत्पन्नपत्रवत् मुद्रुमुद्रमासे अतिकोचने तानुजित्ये येपाने तथा सेपां तयाम्पुगुटिकायनोभूतपीद्रिप्ल सट्ट
 रियमेष्ठाविची येनां तथा तेया प्रायोश्च द्विजनीयानां पञ्चवि पीसयत्तुनीति । सयापीवरे नृपचिन्तेवंप्रपाने छद्र अपे येपाने तथापरिपूयोः अग
 एव विपुलोबिस्तीक्ष्णः स्कन्धो येपात तथा तत परद्रवकमप रपत्तयं तथानृद्वयो विजदाः नृत्ताः प्रतन्नाः वज्रवेः प्रगस्ताः वरपत्तयः प्रपा

वरसुप्तिष्ठथिष्ठितिस्कदाढीविठंविद्यमुद्राग रतुप्पलपत्तमउच्चसुकुमालतालुजीहाग मज्जगुलिञ्चापगठ
 स्कान्य पीशरवेरोरुणं पटिपुसुयिठलस्वधाग मिउयिसयसुक्रमलक्षणपसत्यवरयणकेसराटोयसेहिष्माण

स्त्रिरसमुद्रमुद्रपतीवरवसिध विमिष्टनाचवद्वर्गि छ इतमन्नाना रन्नापनपत्रगुद्रकमुक्कनारतानुचिन्तानां मपुगटिकापिद्रुवाचाया पीवरकोरु-
 यायना दूषनो जेव तथा रुपानो रुमाह ते करोया पाता प्रकाग तत्र प्रमरह अदवा एववा स्थिर द्रुत नृप पुष्ट नान्वाटना पुष्ट मसिह विरानो
 नही लज्जयापेव धीरुव तीयी एववी दाढाएकरी विष्ठवीत नाभायमान के मुन महनो रन्तोपन रामा कभन्ना पचनो परि नृद्र नृद्वाना पत्य
 न कोपल तासठं ओ नीम व जेवनी एववी नचूनी गुटिकानो परि पीली के आदि जेवनी एववी पुष्ट के अर उर अया जेवनी प्रतिपूरी बिली
 र्ग के पापी जेवनु एववा नृद्र विजद नृल लज्जकरी मपन्न भनां प्रपाज वर्त्तविन जेजराटोपदकरी नाभायमान उर वड्डित अदल जमोपरि

नयस्त्रीः पादोत्तरसटाः स्वन्धोत्तरसटानि वशोमितामा वपाठश्चित्तम् । कवसुममित मुमुक्षुधोमसीकृत मुजात शोभतया जातमास्मोदित च मूना
 दास्त्रासित सागूल येते तथा तथा तथा वज्रमय मलाना तेजादित्वाः । हृत् वज्रमयद्वारा वज्रमयद्वारा मन्त्रगुरव्यापवक्ष्याये
 यज्जोपमासा तथा तपनीयमयजिह्वासा तथा तपनीयमयजिह्वासा तथा तपनीयमयजिह्वासा । तथा प्रीतिदिक्षासासस्तेनगमोगमन
 गमन येषां ने तथा तेषां यज्जिगमिषति तज्जगन्तीत्ययः । अत्रयुक्ता मुमुक्षुधोमसीकृत मुजात शोभतया जातमास्मोदित च मूना
 यपते तथातेया मया मनावद्भोगमन वेगवर्धन येयते तथातेयां तथातेयां मनावद्भोगमन वेगवर्धन येयते तथातेयां तथातेयां मनावद्भोगमन वेगवर्धन

कविअसुनामअसुनायश्च फाणिअलगूलाण यद्धरामयणस्काण यद्धरामयदाढाण यद्धरामयदताण तत्र
 णिज्जमीहाण तत्रणिज्जतालुआण तत्रणिज्जओत्तगसुजेइआण कामगमाण पीडगमाण मणोगमाण
 माणोरमाण सुभिमयगमाणं अमियगहंण सुमियत्रलाण सुमिस्यलत्रीरिअपुरिसक्कारपरक्कमाण महया

नां प्रतिपूर्वविपुलस्त्वाना मुमुक्षुधोमसीकृत मुजात शोभतया जातमास्मोदित च मूना यज्जमयम-
 खानां वज्रमयद्वारा वज्रमयद्वारा तथा तपनीयमयजिह्वासा तथा तपनीयमयजिह्वासा तथा तपनीयमयजिह्वासा । तथा प्रीतिदिक्षासासस्तेनगमोगमन

तथातु जातिवत्ता आस्त्रादित भूम्भ अस्त्रादित भूम्भ अस्त्रादित भूम्भ अस्त्रादित भूम्भ अस्त्रादित भूम्भ अस्त्रादित भूम्भ अस्त्रादित भूम्भ अस्त्रादित भूम्भ
 वज्रमय ह्ये दान जेहना एवम् तथा तपनीय रत्नसूत्रसुमय ह्ये ओम जेहनी तपनीय रत्नसूत्रसुमय ह्ये ओम जेहनी तपनीय रत्नसूत्रसुमय ह्ये ओम जेहनी
 आस्त्रादे कांसद्वारागति ते जेहनी प्रीति चित्तगन्नासह करी गत ह्ये जेहनी मज्झीमपरि पंगयत्त ह्ये गति जेहनी मज्झीमपरि पंगयत्त ह्ये गति जेहनी मज्झीमपरि पंगयत्त
 गति ह्ये जेहनी अमीस अजमवी गत ह्ये जेहनी अमीस अजमवी गत ह्ये जेहनी अमीस अजमवी गत ह्ये जेहनी अमीस अजमवी गत ह्ये जेहनी अमीस अजमवी गत

निविद्यान्विश्यन्मुक्तो उपरानवादिषु पूर्वति व्यवहिते यथा वनदिषु सिद्धरूपधारिकां देवानां पत्यारि मृद्व्वादि यीरस्त्या माहां पूवपाद्यैयदतीति म
 न्यः तेषामेव विद्येयमाह । सेवाकनित्यादि । द्योतानां द्योतयस्मानां तथानुभवाणां सीभाग्यवतां समप्रियाणामित्ययः तथामुप्रमायां सुमुशोन्नगाप्रभा
 दीसिर्देवा ते तथा तेषां तवायल्लतलं छलन्यमानो विमलनिर्मलो उत्पन्ननिर्मलो योदधिपमरत्याभीरुतं दपि गावीरफेनः प्रमिदुः रम्यतगिकरगप्य-
 रात्रिस्तेषामेव प्रकाशशेषः प्रसारो येषति तथा तेषां सबाधसः वर्तुसाः पीवराः पुष्टाः सुप्रिष्टा अविचराविगिष्टा स्तीरवा जेदिबाया दष्टा स्ताभि
 विबनिबिहं विवृत मुक्त येनाते तथा प्रायादि विद्वतातीया दशानि व्यस्तमुद्रायय भयतीति । अपवा विहयितपातुमानेकापल्यान्मोर्जितं मुरा ये
 बाते तथा सतः कनधारयस्तेषां तथा रत्नोत्पलपत्रवत् सुदुसुसुमासे अग्निकोमले तालुजिह्वे येयाते तथा तेषां तथा मपुगुटिषापमीभूतवीद्वपिठ सट्ट
 म्पिसेद्याच्छिबी देवां तथा तेषां प्रायोदि विज्जमीवानां बर्तुवि पीतवर्ष्मिनीति । तथावीयेरे उपचितेवरेप्रधाने अरु जपे येयाते तथापरिपूयोः यत
 एव विपुलोविस्तीरः । स्कन्धो येनाते तथा धनः परद्वयकनेष रयस्तेषां तथाभद्वो विगदाः स्फुटाः मूलमाः मतलाः लक्ष्म्येः मयस्ताः वरयक्षाः प्रपा

वरसुचिछिन्निसिष्ठतिस्त्रदादीविहविममुद्राण रत्नप्लपतमउच्चसुकुमाउतालुजीहाणं मज्जगुलिच्छापगठ
 स्काप पीशरवेरोरुणं पदिपुष्पायउल्लसधाण मिउग्रिसयसुज्जमलक्षणपसत्यधरश्याके सराढोवसेऽहिष्माण

स्त्रिरल्लपुष्टपलवीवरपुष्पिन विमिद्वनाष्वदसुर्गि म यतमृताणां रत्नापलपत्रमुदकमुक्तामरतालुनिरद्वामां मधुगुटिकापिङ्गनासाकां पोवरवरोद
 नायना रूपनो ब्रह्म तथा रूपानो ललाट ते वरीया धाता प्रकाश तत्र प्रमरद ब्रह्मवा एववा स्थिर द्रुढ लघु पुष्ट वृत्तवाट्या पुष्ट गुमिह बिलो
 नरी लल्लबापेत धीरल्ल सीवी एववी राताएवरी विठवीत क्षामायमान वे मुर लदेनो रत्नोपपन्न राला कनकना पत्रनो परि ननु मृदाया छत्य-
 ल क्षान्त तात्तठे अने जीप व ब्रह्मनी एववी नपूनी मुटिकानी परि पीनी वे आनि जेइनी एववी पुष्ट वे वर उक्त अथा जेइनी प्रतिपूरी बिस्ती
 लं वे पांथो जेइनु एववा ननु विह्वर नृल्ल लल्लववरी प्रमन्न पला प्रयान वक्तोपित जेमराढोपइवरी क्षाभायमान अह वड्डिन उइरुत प्रज्ञोपरि

नवर्णः। याज्ञेयब्रह्मण्डः स्वल्पवेष्टाशुद्धास्तामिसुशोभितामा सपाठञ्जितम्, इतमुन्मिलितं सुपुष्पमीमंसीकृतं मन्त्रात् आत्मनसया क्वाप्तमास्मीदितं च मन्त्रा
यास्त्वान्तितं तान्गुलं वेस्ते तथा तथा वज्रमयं मन्त्राणां तेषां दिव्यादित्य वज्रमयद्वयम्। वज्रमयवन्तानां त्रयाणां मय्ययययानां मन्त्रगुरव्यापदयमानाये
यज्योपमानां तथातपनीयमयकिंशुभां तथा सपनीयमयनासुक्कानां तथातपनीयं पारुककं प्रतीतं सुयोजितं येषु ते तथा तथा कासेनस्वेष्टया मन्त्रा
मन्त्रमं येषां ते तथा तथा यज्जिगमिदति तं वज्रकुन्तीत्यर्थः। आश्रयवर्णं वृद्धं यज्जगन्मयं पञ्चदशत्यनेनाशुप्रत्ययः। तथा प्रीतिदिवाक्काससेमगमोगमन
पदाति तथातेषां तथा मन्त्रावद्वन्मोगमन वेगवर्धनं येषां ते तथातेषां तथातपना तथातपनाहमाकां मन्त्रोपराका तथातपनामिगतनीनां यज्जगन्मन्त्रासीममित्यर्थः तथा अ-

कविश्वसुनामअसुआयशुफादिअलगूलाण यइरामयणस्काण यइरामयदाठाण यइरामयदताण तव
 णिज्जाजीहाण तवणिज्जातालुआण तवणिज्जाओत्तगसुओइंआण कामगमाण पीठगमाण सणोगमाण
 माणोरमाण शुभिमयगमाण अमियगइंण शुमिययलाणं शुमिशुवलयीरिअपुरिसक्कारपरक्कामाण महया

ना प्रतिपूषधिपुस्तक्यना मुविशदधुलसखप्रशस्तवखवेमराटापगाभितानां उच्छ्रितमृनिर्मितमुसातज्जारकाटितलाङ्गुलाना यज्जमयम
 खानां धलमपवद्गुणं वज्जमपदन्नाना तपनीयस्मिद्धना तपनीयतानुकाणां तपनीयपीठकसुयोजिताना कामगमना प्रतिगमना मनीगमना

[illegible]

नितबलेत्यादि पदानि प्राग्गतु । तत्रामहता आस्थोदितविहना रवोरुल्लसत्तरेवमधुरेण गौधरेण पूरयति गद्यद्वित्ति यिदधानाम्यमरमनोगहन
दिद्यच्च पूर्वोदात्त शोनयति ब्राह्मणमानामीति विशयबहुप सङ्ख्यायोसि निश्रेय समप्रयोस्य । सप्तद्वितीययाङ्वाङ्कागाद । अदयिगापुहत्यादि ।
अन्तविमानस्य इतिबर्सा विगनिपितदिद्या वसिष्ठ पादौ मञ्जुपचारिकां देवानी चत्वारिदशमञ्जुलि दासिष्यान् यथा पारिपदतीत्यन्वयः ययो-
विशेषकायाङ् संज्ञावमित्यादि । विशयबहुपपुष्टप्राग्वन् । तथायजमपुन्यगलं पेयाते मया मृत्पित्ता ममरपाना पीनरा पण वरावजमयोगुहः व

स्वर्णोदित्यसीहणायद्योलकलकलरवेण मङ्गरेण मणहरेण पूरता स्यथर विसातल्ल सभयता चप्पारिट्टेव
साइरसीठ सीहक्खवचारीण देयाण पुरल्लिमिस्स थाहपरिखहति १ चदयिमाणस्सण दाहिणेण चेआण
सुत्ताण सुभगाण सुप्पत्ताण सबभल्लिमल्लदहिच्चणगोस्वीरफेणरययणिगरप्पगासाण यट्टरामय

[illegible]

तिना यथापदव्यत्ययः प्राकृतान् तन्मादीमानि सुरत्नानि यानि पट्यानि विदुःशालरूपाणि तेषां प्रकाश व्यक्तभावे येन येनाते तथाप्यलक्ष्यमाश्रितितः
 हस्येद्विदेवमापमानारक्तचिद्वः पट्यानीति व्यपद्वियते इति तस्य पदद्वयकर्मधारयः एतेषां तथाप्युक्ततमुखाणां तस्योक्तवत्वात् तथानवनीयमया
 दन्तारुच्येन विद्य सत्यतरात्रकक्षापेक्षयाविस्तीर्ण्यलौ सङ्गच्छापत्तयुग्मौ व्यतएव चरता वितस्तता दोलायमानौ यमसावागुक्तुफलरश्मिनी
 उच्यन्तौ मन्त्रातीपद्वत्यवयवत्वन चङिःशेनवर्णौ कर्णौ येनाते तथातेषां । अत्रपदव्यत्यय प्राग्वत् । तथाप्यर्थार्थे शीघ्रमद्वये भिद्यति तसि प्राममाने
 विद्यन्ते पञ्चले पञ्चमवनी तिमलेगुयातिनापाङ्गिने त्रिदशैरक्षपीतस्यैवर्ण्यार्थे सचिरकर्मये लोचने येनाते तथाप्युद्गताः न्यक्तानि मुकुलमसिक्कि प-

कनजश्चलसुठश्चपीत्रयहरसा दवाहृष्ट्यादससुरत्तपउमप्यगासाण व्यङ्ग्यायमुहाण तत्रणिज्ज्ञानिसालकण
 चचलचलतविमलुञ्जलाण मञ्जवर्णनिसतीगदुपत्तलतितत्रसुमणिरयणलाश्रुणाण अङ्गगयमउलमसिध्या
 धवलसरिससठिअणिधृणदठकसिधुफालिस्थामयसुभायदंतमसलोवसेभिध्याण कचणकोभीपविठवतग्गधि

मादीसुरत्तपद्वत्यगाणां अस्मिन्मन्त्राणां तपनीयविशालकर्मचञ्चलचलद्विगुणलाभवलाभां मधुवर्णमिमन्त्रस्मिन्पत्रलत्रिपण्णमणिरदलोप-
 नाभां अस्मिन्मन्त्रदुल्लभसिध्यापद्वत्यसङ्गुशसिधिनगित चट्टकलत्त अष्टादिकगमुलातद्वल्लममलोपजोभिषाणां कौचनकोसोकप्रथिदृत्ताप्रविमलमणि

के लादक वयमन रूप कतन्नादक अक्षमरूपे यद्वा तद् चन्द्रादिकाणां विमल यद्वा यद्वा इति प्रायः) चन्द्र विमलमन्त्र दयिष'द्विजि शेत्थी वा सभ
 सीमाप्यन्त मसी प्रभाकृतियत्न अयनातक्षानीपरि विमल अयत विमल ध्वनि मधूद गायगा दूषणां फीण तथा रूपाना समूह तेषां परि क
 जवा प्रकाशत बलमय ठे कमस्यत जङ्गनी सूक्ष्म पृष्ठ मल्लमय मर वृत्त यादली सूक्ष्म के मङ्गली वेदीप्यमान राता कणशमी परे प्रगाज खे जो
 इतो एवम् अस्मिन्मन्त्रपद्वत्यो ठे मूय चरन् तपनीय राता सुयसमय विलीख कण एत्यत मयस चालता विमल निर्मल ऊजलकाम य जेद

भोरकावत्यविचक्षितकुतूहलवद्वेषसागि तदासुहृदं सभर्षत्वासं येयांतानि तथानिग्रहानि प्रत्ययजितानि दृढानि क्लृप्तास्मटिकमपानि भयात्मना स्म
 टिकमपानीत्यर्थः । तुबातानि बलभरोष दितानि दत्तनुसृष्टानि तेरुपभोक्षितानांतया विगणगणितमपानि कश्चिद्विषयतविग्रहपक्षाविध्ययातवो-
 धीनुल्लभर्षीत्यर्थः । तैर्विराजितायाकांक्षलक्षोकीवातिभेतिप्रसिद्धास्तस्यां प्रविष्टा दम्भाया अप्यदत्ता येयाते तथा तेषां पण्यत्ययः प्राकृत्यात् तथा तद
 नीयनपानि विद्यापानि तिलकप्रमकाणि यानि मुखाभरणानि छादिकादृग्नां इकावाभरादिविषय स्तेः परिमिक्षितानां तथा सागानिश्चितमयो भू
 दौ ययाते तथा येवेयेन सवबद्वानि गलववरभूयवानि कठामरकानि पटादानि येयाते तथा तलःपदद्वयस्य क्लमपाएयसौर्षा तथा कुभयुगलातरे पुन
 द्रुपसब्धे कवितलद्वय सामल्लवभ्यनवत्ययः । तथा वैद्वयमया विचित्रद्वये यस्मिन् भनया निभलवग्रमपतोत्था लघा यमोदरा ऽङ्गुगा येयाते तथा

मलमभिरयपक्षलपेरतांविस्तृत्यगधि राहस्युणं तत्रागल्लावसातिलगप्यमुहपारमानुश्रुण णाणामांणर
 यणिमुद्गेयिज्जत्रद्वगलयत्रमसृगाणं येसलिश्वविचित्रदन्निम्ललयद्वरामयसिरुल्लस्यकुमकुमजुअलतरांदि
 श्रुण तत्रागिज्जसुवदुकुल्लदप्यमथलुदुगण यिमलधणमल्लयद्वरामयलालालिश्रुताउत्तमणाणामांणिरयणजंउ

रलकश्चिरपयत्तविचित्रकपचिराजितानां तपनीयविगानां तिलकप्रमकपरिमक्षितानां नाभागविराजन्तु येयेयकद्वगलयकवरपूयवाणां वेदूयवि पञ्चवत्त
 निमैल्लवन्नय तीव्रल्लहोद्विज्जुल्लमुगलात्ततेचिवाणां तपनीयमुहद्वकवरवकल्लोद्विपुराया विगणपणमथद्वय प्रजनयवालाभोनेनताउत्तमणाणा
 ना बल्लह संपूनीया ददाप्यमान क्षिप्य तत्र इवत्त पापदि के जेद्वर्षी यद्वा निमल दोवरहित विषये रत्न १ पोत २ स्वतल्लके ३ भविकारज्जव
 दः तावत्त बल्लर्षी यद्वा प्रस्यूत लपकता भविकारो परं पासा मरियां रत्नां अवरहित दृढ कल्ल भनपपवै रल्लुटिकल्लव भूत्रात्त आतिवत्ता
 दत्तल्लप मुयल्लकते लपत्राचित योगायमान बूबर्कनय कासीया पोनिनेविचे पेन्नां छे दत्ताय अद्वना निमल भविकल्लव कश्चिर ममाद्व १ विच

तेपे तयातपनीपमयो मुयदा कया इदमरज्जु येयति तयाद्विंताः सत्रासद्विंताः सत्रासद्विंताः सत्रासद्विंताः सत्रासद्विंताः सत्रासद्विंताः
 सने कमपारव स्तया तथाविमल तथा पतमवल यस तत् तथावलयलाजि ललित युतिमुख साकस यस्य सत् तथातानामखिरलमय्यः पाथे
 गाः पाथेबतित्या पटा अषाक्षपुपटा यस्य सत् तथा एवविच रक्तमपी तिर्यग्दृष्टा यारज्जु सस्या लयित यदुपटावगता सस्य योमधुरस्यर स्तंग
 ममाहराबा तथा आलीन सुक्षिप्त निर्जरसरकोशत्वात् ममाज्जुल चरबावाधिलयमानत्वात् वनित वर्जुल सुजातोत्तमप्रगाहता रगबीया गगोहरा या
 क्ता यस्य तत् एयविच गात्रपरिपुष्टन पुष्ट येयति तथा तेया तिर्येबोदि पुष्टनैव गात्र प्रमाज्जयतीति । तथा उपविभा मामलाः परिपूर्णोः पूष्ठावप
 या सस्या कूर्पवदुक्ता वरयः सौर्लपुर्लोपवोपताः शीघ्रतर इत्यर्थः विक्रमः पादविशेषो वा येयाते तथा तेया तथा अद्भुतमयगताम् । तवणिज्जाओ-
 पोसगरययामयधरज्जुलांबिअघटः जुञ्चलमज्जरसरमणहराण अक्षीणपमाणजुप्तयद्विञ्चसुजायलस्कणपसत्यर
 मणिज्जवालगगनपारपुष्कगाण उवचिअपक्रिपुणकुमचलणलज्जिविक्रमाण अकमयणस्कण तत्रणिज्जजीहाण
 खिरवपटापाद्यकरकतमयधरज्जुलम्बितपट्टाद्युगलमधुरस्तरमनाहराबा आलीनप्रमोचपुष्कवतिसुजातलक्षणप्रशस्तरगबीयद्यालगात्रपरिपुष्कता
 कारी रूप करी पिराजमान के तपनीय राता सुयर्थ विगल विसीय तिलक प्रमुय मूया भरव करी प्रति मयिसते छनक प्रकारगा मणिरवमय
 मुहो मस्तानो ज्ञानव मैवेयनीआभरण प्रमाण याच्या के जेहने मैकुयं रवमय यिचित्र प्रकारमा दद निमल यज्जगय तीक्ष्णसीयो सप्त एष्यो
 अकुम कुंभस्थाने मिय याच्या के जेहने एहवा तपनीय राता सुयणमय भली परि पाथो क्षुप प्रदपनी दोरसी तेवेकरी दप्यंयत घलाहर
 यस्यवस्त टाव निमल घमनल यद्यमय सासा बजाहपानी तेवेकरी ललित मगोहर के ताहण यथाहवो जेहनी एह्या उनेक प्रकारमो मणि
 रवमय पटा उने तेहने पासव रक्त रूपामय घांसी रज्जु दोरही तेवे सन्ध्यायमाण यक्षगा नाहनी पटाना युगल जोडला तेहयो मधुर स्यर गद-
 तेवेकरी गगोहर के अक्षीन प्रमाबोपत वृत्तिव बाटनो मुजात नातियस्त लक्षणकरी प्रमस्त रगबीन धाल के जेहगा एष्यो गात्र परिपुष्ट

शब्दमित्यादि । मयपदानि प्राग्वत् भवता बहुव्यापिना यन्मीरो ऽतिमद्वो गुलुगुलायितरवो युद्धितगद् स्तेन मपरेण मनोहरेण द्यम्बरं पूरयति दि
 यद् योमपरीत्यादि प्राग्वत् । अथ तृतीयवाद्यावाहकानाह । पदविमाहसस्यमित्यादि । अत्रविमामस्य पदिमार्योऽग्निगमिवित्तद्विद्यः प्रसृभागे यूपम
 रूपपरिवा देवानां बत्वारि देवसहस्राणि पविना बाह्वं परिवहतात्यस्ययः श्वेतानां सप्तगगनामित्यादि प्राग्वत् । अत्रपपत्नमिति स्वताः दोनायमा
 नत्वेनास्मिन्त्वादिचपस ककुद्मसङ्घट तेन शालिना ओभायमानानां तथा घनपदयोपनवविचितानां निभरभृतगरीराद्या गतएव मुबद्धाना मप्रया
 नां सप्तबोक्तानां प्रयस्तसप्तबाणा तबाहंपदामत क्षिप्रिचश्रभायमुपागतं यूपमाहं यूपभी सप्तबोपितस्वगाढी यय तत् ममपविशोपयेन वि-

तयणिञ्जतालुश्रुण तश्चनिञ्जजोस्रगसुभोईश्राण कामगमाण पीईगमोण मणोगमाण मणोरमाण मणोह

राण अमिश्यगईण व्यमिअमलभोरिश्यपुरिभक्कारपरक्लमाण महयागजिरगुलुगुलाईश्रुरयेण मञ्जरेण मज्जरेण
 पूरसो अंशरं दिसाठश्रु ओजयंता बत्वारि देवसाहससीष्ट गयरुवधारीण देशाण दक्षिणिस्त्र भाहं परियद्धंत

नां उपचितप्रतिपूर्वकमचलनतपुविज्जमाहां अङ्कवमनकाणा तपनीयक्रिश्चानां तपनीयतालुकाणां तपमापयोऽङ्ककमुपाक्रितामां कामगमाणां प्रो-
 तिनमाणां मनोगमाणा मनोरमाणां मनोहराणां अनितगतोक्तां अनितबलवीर्यपुरुषकारपरराज्जमाहां महातागम्भीरुगुलुगुलायितरयेण मपूरेव

च पुठभो बहनु एववा उपचित पुस प्रतिपूर्व बुभवाकवानो परे सन्नत चएव तेवेकरो नपू जताबली छे गति अहो यइवा सङ्करजनय से
 नव जेइवा एइवा तपनीय राता सुबस मय तासू छे जेसू तपनीय राता सुबस नप ओन्नइकरी आतस्या एइवा छ कांन वांछितगमिना बर-
 वहार मीति इवेकरी यतन। करवहार नमचिंदित नतिन। करवहार मनोरन तुनाहर अचमवि गतिमा करवहार अचमया यलबीरे पुनबकार
 पराकनवत नाठे यन्मीर मूलगूलाट अवेकरी नपूरं नताहर अवेकरी आकांगवत प्रति पूरता अका दिजेप्रति मानाचवा यको ४ हजार देवता

श्रेयः सम्पद्यति नृसं यैयति तथा तत् पूर्ववत् पञ्चतुष्टयकर्मधारय कोपौ तथाच क्रमितं कुटिलसमग्नं स्फुलित गतिविशेषः स चाकाशः क्रमवद्वृत्त एव रूपेण चक्षुष्यता उपलब्धयति यद्विद्येयते तथा तथा सङ्गतस्यासु तथा संगतपाद्योना वदप्रमाणाचितपाद्योना तथा सुखापाद्योना मुनिव्यञ्जपाद्योना तथा पीवरपुष्टा कृतिता वृत्ता सुवस्थिता सुसुस्थानाकाटि यपाते तथा तेना तथा

॥ २ ॥ चद्विमागस्सण पच्चात्यमेण सञ्चाण सुभगाण सुप्पत्ताण खलच्चन्नलकुहसालीण घर्णणिच्चिञ्चसुयध
लरकणुणयइसिञ्चाणयधसत्ताठाण चकमिञ्जललिअपुलिञ्चलच्चलगहिञ्चगइण सयायपासाण सगयपा
साण सुजायपासाण पोवरयहिअभसठिञ्चकट्ठाण तुलवपलत्रलस्कणपमाणजुत्तरमणिज्झाचालगट्ठाण समखुरवा

मनाहरर पूरपस्य अस्वरदिशद्योग्यस्यस्यारि देवसाहस्यः गजरुपधारिकां देवानां रचिवा याहां परियहन्ति । चन्द्रयिमानस्य पठिभार्यां
येतानां सुभगाणां सुप्रभावां चसपलकुबुद्ध्यालिनां चननिचितसुबद्धस्योदेतद्वपशगतवृषाणां चमृकगितलमितल्लुतचक्षुषयलगतयित
हावाणां रूपना परबहार ठवता रचिबदिशिनी साहा बहल्ले २ चन्द्र यिमाननद पदिमदिसें शेतपोत्रा मौपाग्यनस्त भली मभासहित । बल
चल्ल बवल आगोपाळा हालतो कुम्भरुप तेंबरी साभावस्त मिथिब निपितपुष्ट सयद सान्ने करो रुकत इपनल्लगारेण जमात नम्या युपजम-
पास येष्ट ठेज छ अहनी यद्धवाचकभित कटिभगति विलासगनि पुलितभासागति चपल उत्पत्त चपल गठयल्ल खे गति जेदवी यष्टया संगत
तसीपरि मम्या खे पासा जेहनां यद्धवा सनन एकठा मिलता खे पासां जेहनां यष्टयां मृगाध रुतन ठे पासा जेहवा यष्टया पुष्टनें यत्ताकारे
मुसांस्थित भली छ कटि जेहनी यष्टया छमलवम स्यामकइ प्रक्षम्यायमान लक्ष्मि करी प्रमाळ करी युक्त रमणीक मनाहर खे याल्लगइचामर जेष्ट-

तथा भवाः परपरसदृशाः सुराः प्रतीताः बलिषाम पुच्छेष येषां स्यात् तथा स्यात् तथा दुर्भिक्षितामिममानि परस्परसदृशानि निमित्तानि निविदि
तामीवास्कीर्त्तनीवत्येषः तीक्ष्णाणां च कर्मणामि यथाचितप्रमाणाणि शृणाहि येषां स्यात् तथा तेषां पश्यत्येषः तामुमुक्त्वाप्यत्य तमुक्त्वा
हि सुखातानिबुनिष्यन्तानि लिङ्गानि सोमानि तयां याच्छिक्तां परंति तेषां स्यात् सयोपाचितः पुष्टा उत्तम्य मान्नायिगान्को पश्यद्गममपत्त्वाव
परिपूर्णां व्याकृत्यान् यः स्वल्पप्रदेशं स्तनं मुक्तराणां तथा दैर्घ्येणयानि भिस्तत्कठरक्षति भाममान्कटाक्षानि श्रीभमानादुप्रक्षितानि मुमिरीक्षयानि
चक्षाणामि येषां स्यात् तथा पुच्छप्रभाको यथोचितभाभापतः प्रथमतः प्रगासरनखः प्रतीतः प्रगासरनखीया उत्तिरगचीयो मग रक्षः परिषानयिन्येषो

लिघाणा न समलिहिष्ठसिगतिस्कगसगयाण तणमुकुमसुजायणिपुलोमठियिघराण उवचिञ्चुमसठयिसाल
पठिपुसुयधपएससुदराण येसलिष्ठमिसतककस्सुनिरिक्काण जुनपमाणपहाणठरुगपसत्यरमणिडाउव
नगगगघउधरगलगसोमिञ्चुण घरघरगसुमद्वयदुकठपरिमिद्धिणं णाणामणिक्काणगरयणघट्टिञ्चुवेगठि

[illegible]

ने सरीस झ झुराडे कालिबान पुढ खड्गना युद्धा नसा पाप्पर साहसोदि सरीस तीव्रगतीया ह्ये अप्रमाण प्रयो येइना युद्धा गड्डु
 छे येइना युद्धा मम्म प्रत्यक्त सुक्त मूत्रात भला खिग्य यद्धाजे रोस तेइना कीतिना पाल्यहार उपचित पुष्ट मोनल नामेकरी महित बिज्या-
 न बिलीय प्रतिपस पूरो युद्धकोले स्कन्धप्रदेस सुब्बो तेवेकरी मोनवत्त किमूपरखयय दीपना कटाखयल मुमुनना निरीजल नाचन ह्ये येइना
 युद्धा प्रतापोपेत प्रमाण सुख सुदित भलो रसबीज युद्धो मग रज्जनामे प्रधान कय तिवेकरी भाभाजल ह्ये परपरज्जनामे कठना काभरक

साकप्रसिद्ध स्तौन श्रोत्रितगणानां पदव्यत्यय प्राग्वत् तथाप्येवम् । कठामरचित्रविशेषः भूयद्वा यद्वा । यत्र सुधासौ कठस्य तेन परिसिद्धितानां तथा
 नागप्रकारमन्त्रिणकरमाम्यो यापटिकाः सुवृषटाः । किञ्चित्पदं स्तौनयिकविष्वाक्षिमगवच्चसिस्त्यापितस्वेन सुकृता सुपुरविता मासिकाः भोग्यो
 यर्पाते तथा तेषां तथावरपदाः । वलपट्टिकास्तौ विमिश्रितस्तेन प्रधानपटागल्यपाते तथा मासायासुवक्षास्तौ तथा तत पदवृत्तमार्गे-
 धारय स्तौनां तथा पुण्याक्षकारमेयविहीयेषाश्च पट्टानि सयविकासौ नि मरुतः । मयलुचितानि सुरभीणि तेषां मासासाभिर्धूपितानां पदव्यत्ययः प्राग्वत्
 तथायश्चरमयाः । स्तौनां प्रसीता वेपाते तथा तेषां विविधाः मन्त्रिणकाक्षिनयस्वेन नानाप्रकारा विदुरावस्तुरेभ्यस्तद्वयनिष्ठेन विक्रमः । तस्य वेपाते

असुक्यमालिष्ठाण धरघटागलयमालुज्जालधिरिधराण पउमुप्पलसगलसुरहिमालाधिन्नूसिञ्चाण यइरखु
राण विविहिविस्सुराण फालिष्ठासमयदताण तवणिज्जजीहाण तवणिज्जजातुष्साण तवणिज्जजातगसुजाड
छाणं कामगमाण वीडगमाण मणोगमाण मणोरमाण अमिअगद्वण अमअलवीरिअपुरिसक्कारपरक्का

कटाक्षमुनिराचयानां यत्कप्रसादप्रधानसर्वत्रायप्रसन्नसर्वत्रायपलम्भ्य भक्तकन्योन्मेषपरगणकयाचितानां परपरकसगन्धस्वयदक्षप्रदपरिस्माद्विद्वतामा मानानामा
जनकरवपट्टिकायेगस्त्रिनसुकृततासिद्धिनामा वरपट्टागलसमालावत्रगन्धजिरोपरान्धा पट्योरपकमकल सरज्जिनालान्निनूयितानां वज्रसुराणां विविधियरु

જાના ગદ્યવત તેજ વાપ્યા છે કઠને િયેં તેજે કરો સદિત ત્હા ઉમર પ્રકારનો સર્વિ ઉજે સૂચ્ય ઉજે રજ તે મય માણની ઘટિકા શ્રીશ્રી પ્રમતને
 વિરો ધાપદ કરીને જાની રવિસ જે સાલિકા જે સિ પ્રયાન ઘટા ગલાને વિવે જે જાન તથા માણાકરી કરગ્રાન સોમાના ધરણશર પટ્ટપૂર્મે યિકા
 યાયા કરપલવન્ન વિકાસી કર્મલ હત્યાદિ સમસ્ત સુરભિ સૂગન્ધની માણાદ કરો યિજૂપિત રૂપવાઃ યજ્ઞરાવમપ તે રુરો જેવનો રૂપવા યિયિપ ડને
 વ પ્રકારનો માટી સુરા કરિ સુરો જે જાને રૂપવા શુદ્ધિર રવમય વા ૧ જેવના રૂપવા તપનીપ રાત્રા મુયશ મય જે જીમ જેવના રાપનીપ

तथा तेषां तथास्वदिकमयइत्यानां तथातपनीपमपताशुक्लां तथातपनीपयोद्वक्त्रयोभिगाता तथाकामगमायमित्यादि नटपदानि प्रागन्त महता गम्भीरेकमिजितरवच ककारशुद्धपेक्षत्यादि प्राग्ब्रह्मिणि । अथचतुययाइवावाट्टकानाड । चन्द्रविमाचमयमित्यादि । चन्द्रविमानस्यासुरस्या भिगमि पितृदियउत्तरपादौ वागपंगसु इत्यर्थं सुयुक्तपयारिकां देवानां चत्वारि देवमइत्यादि उक्तं यादौ परियवृत्तीति मय्यत्यः । योनागागित्यादि प्राग्वा । तथातपनीया बलं वा तथा मलिसन्निधारणे ततश्च तरोधारकोट्येगादिधारका इत्यनः संवापरा येषां तारगद्विष्टापना वीचमवन्त इत्यर्थं यतस्तपेया यस्तुतुक्कमावाभित्यादि यावः तथाहरिमैसको वलसपतिविद्योर्पुं सत्यमुकुलं कुडमल तथामद्विमाविबन्धन सानुत्तिगी येषां तेषा तेषा शुभा-

मात्र महयागज्जिअगभिरयत्र मङ्गरेण मगहरेण पूरताअग्रदिसात्तुश्च संज्ञयता चत्तारिठयसामरसीनु
 वसइकत्रधारीण देवाण पञ्चस्थिमिष्व आहपरिव्रह्मति ॥ वद्विमागस्सण उत्तरेण सेआण सुजाण सुभागाण
 सुप्यजाण वरमसिदायमाण हरिमैलामउलमसिध्वत्ताण वंचुच्चिअउत्तिअमलचयलव्वलगइण लघण

राकां स्पटिकमयइत्याना तपनीयविशदलां तपनीयताशुक्लां तपनीययाक्कमुपोजितानां कामगम मा प्रीतिगमानो ममानमानो मनोरमायां च
 नितगतीनां अमितवसवीर्षपुरुषकारपरारकनावा भवतामजितगम्भीरयेच मयुरेच मनोहरयेच पूरपात्तो उव्वरत्तलं दिगमयोभवंत्य चतश्चादेवमा
 राता सुवसु नय तासूठे बइनुं तपनाय राता सुवसु नय कोट्टेकरा आभ्या एइवा कामयोदित मतिमा चरकइर मीति इयइकरा मतिमा चरक
 इअ ममकोट्टाह मति चरकइर मनोहर मइ अवनमि मतिमा चरकइर अवनमया वलमवाय पुंठपकार पर अमगा चरकइर भोट मज्जित म
 प्रीर नयकर बइइ करीमं मयूर मीहुं मनाइरइ करीमं पूरता चका आकायतलो मतें ओ दिमदिनां मते मोत्तावता चका च्चार इअ र देवता
 वववत्तपना चरकइर देवता पविन दिमीनी भावा बट्टे स ॥ चन्द्र विमानने चत्तरदिशिं चीनभासा मुभम भक्ता तारेमेव जल तइना चरकइर इ

यः । अथ चन्द्रवलयस्य सूर्योदिवत्त्वव्यवियये ऽतिद्वेष्ट चन्द्रादीनां सिद्धादिवृत्त्यामपक्षिणाभावाद् । गाढा । भोक्तृमदेयसङ्गत्साङ्गत्यादि । अथ सूर्यादि-
प्राचास्याद्व्यवस्थानस्य दृश्यमानमस्तु तन्मूर्द्धगेषु पुरस्वितोपि प्रपन्न एव सूर्यादिसित्याद्यालापको व्याख्येयो यथा सूर्यचन्द्रविमानयाङ्गकामुसारं सूर्य
विमानानामपि वाङ्मन्त्रावस्तु नीया यावत्ताराकृष्याः सति विमानजङ्गला वक्ष्येयाः यावत्पददत्तं प्रहविमानानां मन्त्रविमानानाञ्च विमानयाङ्गकायस्य
नीया लभर एयदेवसंपातः ॥ अथ सूर्योः सर्वेषां स्याति फलानां विमानजङ्गलावस्तु सममेव तेषां सूर्यामेव सत व्याख्यास्यमानगायास्यासवगन्तव्यः ।
तेष्वमेव यत्समाङ्गगाङ्गादिति गावे भोक्तृमेत्यादि । याङ्गशदेवमङ्गत्वाच्च प्रवति चन्द्रचन्द्रविमानमेवैवति समधुय तथा सूर्यविमानेपि याङ्गशदेवसङ्गत्वाच्च

तिचंदसुचैत्रसूरेषु ॥ व्युत्थेयसहस्राद् ङक्लिक्लीमीगहयिमाण १ अक्षारिसहस्राद् णस्कप्तमि अ ह्यतिङ्क्षिक्ली
दोचैत्रसहस्राद् ताराक्येक्लमक्लीमि २ एएसिण भते ! अदिमसूरिस्थगहणणस्कत्तताराक्याण । कयरेमसुसि
ग्वगह कयरेससुसिग्वगहंसग। ऐचे ३ कयरेससुप्यगहं गो० ! चंदेहितोसूरासिग्वगहं सूरहितोगहासिग्वगहं

बतला स्वसाहस्य इयकपचारिबादेवानां औताराया वाद्यापरिवह्निता एव सूर्यविमानानि यायत्ताराहूपविमानानि भयरं यष्टेवसधात इति ॥

(तन्मयविमानमहं पवि १६ अक्षर देवता हूँ अक्षरद्वार पार अक्षर देवता) एकैक ग्रहविमानने धिय विमाननः १ यहद्वार पार अक्षर देवता) एकैक नव
 न्नः विमानन विदे विमाननह हूँ देवद्वार देवता एकैकताराविमानने विदे विमाननः यहद्वार हूँ । यहवे अक्षरगति गीघ्रगति अदि
 द्वार हूँ । यहदेवद्वार हूँ । अन्तरा सूर्य यह नक्षर ताराह रूप स्थितियो माहि कुछ मयपकी गीघ्र सतावली गति कुछसव पकी अक्षरयोही ह
 लह गतिवत देगीवम । अन्तरापकी मय । सिध सतावली गतिवत हूँ मय पकी यह सतावली गतिवत हूँ नक्षर अतावली गतिवत हूँ

पुनश्च नान्य प्राकृतत्वात् तथा अतीदेव न इत्याख्यैकस्मिन् यद्विमाने तथा चत्वारि न इत्यादि न च त्रैलोक्येकस्मिन् भवति तथा ह वैय मइत्येतारा-
 इत्यविमानेयैकस्मिन्निति । अत्र अश्वत्थामाह । एते सिद्धमित्यादि । एतेषां भदन्त ! अन्तर्मय पद्मगन्धर्व ताराकपाशां मय्ये कतरः नवग्रीवम्
 ततिः सर्वस्य चन्द्रादिव्यपारम्योतिष्ठभ्यः ग्रीपुगतिः इदं भवाम्यन्तरमवहापेक्षया कतरवमवग्रीपुगतितरः अत्र द्वयोः प्रकृष्टतरप् इदं नव मय ब्राह्म
 नवहापेक्षया च । अन्तरमवहापेक्षया सुवबाद्यनवनस्य नतिप्रभवस्य तमप्रतिदुत्वात् प्रकृष्टततिगन्तव्य । भगवानाह ? गीतम् । अन्तर्भ्यः मूषाः
 नवग्रीपुगतयः सूर्यस्य यहाः ग्रीपुगतयः यदस्यो नक्षत्राणि ग्रीपुगतीनां नक्षत्रेभ्य ताराकपाणि मुहूर्तगती दिवायेमाणायां परेयां परेयां
 यतिप्रकृष्टव्यागमसिद्धत्वात् अतएव सर्वस्योऽक्षा महार्गतिर्येयात् तथा यद्विषाद्यन्ता स्तयामर्षेभ्यः ग्रीपुगतानि ताराकपाणीति । अमेकादशद्वार

गह्वरितापस्कन्नासिग्गह्वरिता ताराख्यासिग्गह्वरिता सस्यपिग्गह्वरिता ताराख्या एएसिण
मते । चंदिमसुरिस्वर्गह्वरिता ताराख्या कयरेमन्त्रमहि हेआ, कयरसस्यपि हेआ गो० । ताराख्याहि तो

[illegible]

ନେତ୍ର ଯକ୍ଷୀ ତାତା ଉନାବଳୀ ନତିବତହ ମୌସବକୀ ଉପଗତି ଧନ୍ୟମା ଓନମସବକୀ ଓଗୁମତିବିତ ତାତାକେ ଦସ ଜାକପନ୍ନି କ ନହନ୍ନି କ ହାର କହକେ । ସହସ୍ର
 ଯବନ୍ ! ଧନ୍ୟମା ସୁୟ ପହସ୍ର ମହସ୍ର ତାତାହପକ୍ଷାତିବି ମାନ୍ନି କେତୁମା ଯବସବକୀ ନହନ୍ନି କ ମୋଟାକୀ କହ୍ନିକତହ ଧ ମୀମନ ! ତାତାକକୀ ଯବସ୍ର ମାଣୀ
 କହ୍ନିକତହେ ନବସବକୀ ସହ ନହନ୍ନି କ ମାଣୀ କହ୍ନିକାକବିକ୍ଷେ ପହସବକୀ ସୁୟ ମାଣୀ କହ୍ନିକାକବିକ୍ଷେ ସୁସବକୀ ଧନ୍ୟମା ମୋଣୀ କହ୍ନିକା କହାକେ ମହସ୍ର
 ଯାଣୀ କହ୍ନିକା କବି ତାତା କବ କବି ମାଣୀ କହ୍ନିକା କବି ଧନ୍ୟମା (ଦସ ସହାର ଯୋକ୍ଷନ ମେଠପାହକା କର୍ନେ ତେସକେ କେବାକେ ସଂଜୀବକାକ୍ଷନେ ।

बहुवचनान्न प्राकृतत्वात् तथा अहीरेकनद्वयैकैकस्मिन् पद्विमाने तथा चत्वारिसहस्राणि नद्यन्ते द्वैकस्मिन् भवति तथा द्वैरेव बहुवचनेतारा
रूपविभागेप्येकस्मिन्ति । अथद्वयनद्वारप्रसमाह । एतेष्विदमित्यादि । एतेषां भूतानां । अन्तर्मूषपङ्कजमद्यत्रताराकृपाकां मय्ये कतरः भवयोगप्र
भतिः सर्वैश्चन्द्रादिव्यसुरास्मोतिष्यैः ग्रीष्मगतिः इत्यन्व नवार्थ्यन्तरमवहन्तापेक्षया अन्तरवसव्यग्रीष्मगतिरन्वः अन्तरयो मरुतेतरप् इत्यन्व भवशाय
नवहन्तापेक्षयाह । अन्वन्तरवहन्तापेक्षया सबयाह्यमपल्लस्य गतिप्रकबस्य समसिद्धत्वात् मरुतसहतिगन्तव्य । भवयामाह ? गीतम । चन्द्रभ्यः मयाः
नवग्रीष्मगतयः सूर्यस्यः पहाः ग्रीष्मगतयः पद्व्यो नक्षत्राणि ग्रीष्मगतीनि नद्यन्तेष्वेव साराकृपाणि ग्राष्मगतीनि मुहूर्तगतौ दिवायेमावाया परंपरा परंपरा
मतिप्रकबस्यामसिद्धत्वात् अतएव नवैष्योऽकृपा नद्यन्तामतिर्येकात तथा एयविषयादन्त्रा साधामर्तव्यः ग्रीष्मगतीनि नाराकृपावीति । अथैकादशद्वार

गह्वितामस्कम्। सिग्घगह् पस्कसेहिता ताराक्यासिग्घगहं सस्वप्यगइष्यदा सस्वभिग्घगहंतारारुवा एएसिण
मेते । अदिमसुरिष्थगह्गणस्कनताराक्याप कयरेमत्रमहिद्दिआ, कयरसस्वप्विद्दिआ गो० ! ताराक्येद्वितो

न ॥ हृदिन वरुणवाराहस्य देवैस्त्वित् ॥ २ ॥ एतेषा भगवन् । अन्त्रमुपपङ्कजमरुताराहपायां कतरः सवशीप्रगलितरह
देव । कतरावर्वाण्यगतिः पीतम् । अन्त्रव्यः सुयो भवशाप्रगतयः अपुण्योपहाः शीघ्रनमयः पदेष्वोभज्जवादि शीघ्र सवशेष्यभारारुपाः शीघ्र-

[illegible]

[illegible]

तणसुंजमसुंजापाणिठ्ठाणा
महम्मससाण महुमरुगवच्चलग्गामरघासगापरिअत्ता
वीडुग्गसाण कामग्गसाण मणीगिआ

[illegible]

सत्राणि आता ७०

५ सुती जहनी यहवा राधा मुक्क मय छे नीम जेहम
हने यहवा मुपमन मुकनी जातर प्रम

गुणानित्यम् । तत्र चतुर्विधम् । प्राकृतस्वेन चतुरित कुटिलगमनं प्रपञ्चः खंडु शुक्लचक्षुः काष्ठदृक्तयेत्यर्थः उच्यते चक्षुनाकारं पादस्याक्षिप्तं योरथा
दुन पादस्यैव चतुर्विधं च तत्कृतित्वं विभाव्यद्वयः प्रसिद्धः एव तथा तथा चलयतीति चलो वायुः क्षपमस्यात् तद्वक्ष्यलक्षणा
अतीवचपला नतिर्वा से तथा चेवं तथासंचलगतीदिरतिक्रमश्च वक्ष्यमनुवक्ष्यम धावन ग्रीष्मज्जगमन घोरश्च गतिचानुये चिपटो भूमीपदत्रयन्यान्
अचिनीच नमनान्तरचपलतो अचिनीवा'वेगवती विविता व्यप्लवा गतिर्द्वैस्ते तथा तेषां तथा ललंति दालायमानानि लामति प्राकृतस्याद्रुम्याचि गल
जातानि कठ व्यस्तानि वरभूषणानि येवंति तथा तथा तथा सञ्जतपाशुंगानित्यादि पक्षपदाणि प्राग्बन् नवरं बालप्रधानानि पुत्रानि बालपुत्रान्यर्थो-

वर्गगणधावणघोरणतिग्रहजह्णसिस्त्रिस्तुगर्हण उल तलामगलठायधरम्सुगण सग्यपासाण सग्यपा
साण सजायपासाण पीयरवर्हिस्तुसुसिठिअकहीण , उल यपल यलकणपमाणजंनरमणिस्त्यालपुठाण

४६७: नृबन्धवधारिणा देशानां पश्चिमाः बाह्यापरिवहन्ति । अत्र त्रिमानस्योत्तरस्यां श्रुतानां शुभानां अभयानां सुप्रभानां तत्तर्भाङ्गाद्यावमानां हरि-
 नेशकमुत्सन्नमङ्गिकाद्यानां अपुरितकलितपुङ्गितकलपपक्षुष्वलगतानां सपन्नकल्पनपावनधीरवत्रिपदात्रिपिनमिद्धिमगतीनां लम्बज्जानगन्धमातवर

यत्न अवलम्ब्य च अहम् एतत्तद-धीमन्त्रमस्तु हरिनेत्रक वन्दनमाम् नृकुल चल तथा भङ्गिका ते तद्गवी जाली प्रापि चै अह्मो यद्गवा चञ्चलिन क-
टिलवति विलानवन्त नति तथा पुसित भावा नति यद्गवी चल आयुमी परि जपल चै नति जेहनी यद्गवा लज्जत ते खादिप्रमन्त्रे लज्जवा वन्दन
नन्दरुद्रवा भावन दाहनु भारवाः ते नति जतदाहे जीपही के चिच पनें कर्भू राहवा अह्मो गति यद्गवी निवाचै नति जचै दोलायनीन ज्ञायापावा
वांता लानक नलाहर कठ नलाने बिबै बीप्या औःप्रधान पूज्य अह्मो लज्जत नलवा चै पावा अह्मो यद्गवा लज्जत निजलाचै वावा अह्मो यद्गवा
प्रलाहै पाशाजहवा पुह नृ । बाटलो-बूबलित चै कटि अह्मो यद्गवा अशक्यनें कः नै प्रमन्त्रावधान लज्जत औं प्रमाचर जरी मुल मनोहर जह

पामरावीत्यर्थः तथातुमुमुनेति परं प्राग्यन् तथा मन्त्री विशदशब्दयल। अथवा परपरमसुनितिता प्रतिशानमपमकेकसम्भवात् सूक्ष्मा तन्वी लक्षणम्
 यक्षाः विसृष्टीयाकेसरपाणिः स्कन्धबोधश्चि स्तापरति ते तथा तेया तथा ललतः सुयद्वस्त्रेन सुयोभाकापस्यासकादप्य द्याकारा आभरन्वविशिया स्तय
 य ललाटवरभूपवर्णानि येयानि तथा तेया तपो मलयमहकचमुखाभरन् अथबूलासप्रसयमानगुहः कामरानि च स्वासकास प्रतीता एया दृग्द स्तनयते
 यबास्थाने नियोजिता येयासति ते तथा अज्वाविद्यादमत्ययेरुपसिद्धिः परिनिबिडताकटिर्येयत तथा तनःपदद्वयकमचारयस्तेयां तथातपनीयगुराकां
 तथातपनीयवित्तानामित्यादि भवपदानि प्राग्वत् तथा मन्त्रता बहुव्यापिना इयद्वयिनरुपायः किमकित्तापितरयः सामन्त्रशप् स्तमेत्यादिप्राग्वत् एयय
 त

तणुसुक्कमसुजायिगिद्रुलोमछविधराण मिउविसयसुहुमलस्कगपसत्यत्रित्ययाकेमवाल्लिधराण ललतधासग
 ललाटग्रभूसुगाण मुहुम रुगटवल्लगवाभरचासगपरिमि अक्षकटीण तत्रणिज्जसुराण तत्रणिज्जजीहाण
 तत्रणिज्जसाहुआण' तत्रणिज्जजोमगसजोइअण कामगमाण पीढगमाण मणोरमाण

पूषवर्णानां मन्त्रतपाक्षीनां सुगतपाक्षीनां सुजातपाक्षीनां पावस्वर्नितसन्त्यतकटीनां अक्षसुव्यप्रमन्वल्गुषप्रनाख्यस्तरमयीयबालपुष्पाणां तनुमु
 ल्लममुजातस्त्रिषरोमच्छविधराणां मनुविशदशुल्मलसचमगस्तविस्तीब्धेसरपालिधराणां ललतस्यामल्ललाटयभूषणां मा सुवमक्रकायचूलकचाम

मा कामर उच्यत पूषजन्तः कातिवत स्त्रिगय रोम तद्वन्ती कातिना पराक्षार मन्त्रमाल निम्न ल मूल ललतं करी प्रमस्त विसाण लायी यद्वयो
 स्कन्धवरवी कसनी भैयि तेहना पराक्षार शाचना ने स्वासगलाने यप्यसुने द्याकारे आभरण तेह निलाद ने दिये प्रपान सतन मूयय छत्र ने
 इने एहवा सुपमकन मुखनो काट्ररु प्रमन्वर्कान गुह कामर स्वासग तिथे करी परिमकित ठे कदि जेइनी एहवा तपनीय राधा सुयस गदय
 इ सुरी जइनी एहवा राधा सुयस लय ठे जीम जेइनी राधा सुयस मय कात्रेकरी जोतस्या एहवा काम याखिन

वतुषु वि विनामद्राहावाहकविशदिवसकमुनेषु कियति पद्मानि प्रस्तुतपाङ्गमुत्रादममपाठानुसारोद्ययि श्रीश्रीवाजिगमोर्षां सत्रावशाप ठानमरंरय
 व्याख्यातानि नवतत्राचलाभदात् पाठनेहः सम्भवतीति व च यः श्रीमन्मयनिरिपादे श्रीवाजिगमवृत्तायव कृषित सिद्धादानां कस्य न दृश्यते तद्व
 पुष्पुस्तकम् ननुमुनित्युपचिन अवश्य देवदुव्याक्याने नम्रयोन्न तदि अवृद्धापटोकापरिभाषीया तत्र भविस्तरं द्य स्यात्तस्य कलत्वादि-सिद्धययि
 व्याकृतत्वं न द्वयो वृत्तयोः सदृशपाठकत्वमव नप्राप्यतइति । यन्मुञ्जीवाभिगमपाठदृष्टान्त्यपि निम्नगाइअयोवरइअपाभाचगित्यादि पदानि नव्यास्याः
 तानि तत्रप्रस्तुतनुं नववाक्यदृष्टत्वात् यानिच पद्मानि प्रस्तुतसत्रावमपाठे दृष्टानि तान्येव श्रीवाजिगमपाठानुसारं च सगनपाठाहत्य व्याख्यातानोत्प-

अमिअगङ्गुण अमिश्रयलशोमिश्रपुर्विसंस्कारपरस्तुमाग महयाहयहेमिश्रफिलिकलाहस्युरवेण महुरेण मण
 हरेण पूर्वेनास्युर दिसावृष्य से।मयता वस्तारितेवमानस्मीत्तं हयकत्रघारीण डेत्राण उत्तरिसं आहपरिच
 इति ४ एवमूगत्रिम जाण आख ताराकथविमाणाण णत्र एमदेवसुत्राए ३ गाहा ॥ सालयादेवमहस्मा हय

रत्नावपुर्विराजितकण्टाभा तपनापचुराकां तपनीयतात्पुत्रिह्वानी तपनाययारककमुपोत्रिनाभा काञ्चनभानापात्तम् अभागनाभां समारसाका च
 भित्तनीनां अनित्यत्वं गीःपुण्ड्रवधारपरकमार्जा -सङ्गतावयहेविनक्तिक्लिपितरसेन मधुरेव जगादरेव पुरयशोऽयं उम्बरतलं दिगजव्याभयगत्यः

नमिनाकरव द्वार प्राति इवह कदा नतिना करव द्वार ननताईकाइ गतिना करवद्वार जगादर अचमविमनिना करवद्वार अचमका हलवाच एक
 वाकार पराकवचन नाठइ वाकामे देवारवइ वचनें कित्तकिमारवचइहं करी मधुरवीठं जगादरइ करी दूरताचका काकावमति इअदिअमति को
 आस्ताकका चार इचार देवता वाहाना रूपका करव द्वार देवता चतर दिविनी कावामति वचइं । इवपूवजव विमानव वाक्कन् ताराकपनें विना।
 न वाक्कने कतता विज्ञेय मे । एवदेवत्वानी कपुवकका वाक्कनी ३ सेनाचर कव्यावदेवे देवतावचार ऐक्यः अरवचारपुवं चन्द्रवामा विमानवे सिद्धे

यन्निर्व्यापतिकं तन्मप्यत पंचभमःशतानि उत्कृष्टतो द्वे गव्यु ते एतच्च जगत्स्वप्नाकारेवावगतव्य । यद्यध्यापविक तज्जपन्यतो द्वे योजनशते यद्व्य
 व्यपिके एतच्च निपपकूटाविक्रमपेक्ष्य वेदितव्य । तथाहि निवचपवतः स्वभावतो व्युदेयत्वारि योजनशतानि तस्य भोपरि पञ्चयोजनशतोद्यानि
 कूटानि तानिच मूले पञ्चयोजनशताभ्यावाप्तयिष्य माभ्या भव्ये भोवियोजनशतानि पञ्चसप्तत्यधिकानि उपरि आद्वंद्वलीये योजनशते येषां
 बाधितिनभागसन्नेत्रप्रदेये तथाजगत्स्वप्नाभाक्कावृष्टावृष्टी योजनभावापया कृत्वा ताराक्षिमानानि परिच्यंसंति ततो जपन्यतो व्यापवित्तम-
 सरद्वे योजनशतेपद्व्यपिके भवतः उत्कर्षतो द्वादशयोजनसहस्राणि द्वे योजनशते त्रिषत्वारिशदपिके एतच्च मरुमपेक्ष्य द्रष्टव्य । तथाहि मेरोदऽ
 शयोजनसहस्राणि मेरोपापपतो ऽवापया एकादशयोजनशतान्येकविंशत्यधिकानि ततः सर्वसंख्यामीलने भवति द्वादशयोजनसहस्राणि द्वे पञ्चयोजनशते

कश्चाद्वाधाधोर्द्वेअए जहखेण दोखिछावठे जोमणसए उक्खोसेण आरसजोअणसहस्साइ दोखिअथायाले
 जोअणसए ताराकयस्स २ अथाहाए अतरे प०? चदस्सण भते! जोर्द्वंसिदस्सजोइसरसो कइअणगमहिंसीउ
 प०? गो०! चत्तारिअणगमहिंसीउ प०? त० चंदप्पमा दोसिणाभा अस्सिमाळा पमकरा, तातेण एगमेगा

विक्रानि ताराकपाणि । सर्वेनहृदिआहन्ताः ॥ जम्बूद्वीपे भगवन् । द्वीपे तारायावतारोयाः कियत्याध्यापया अन्तर मध्यसम् ? गौतम । द्वि-
 विष अन्तरं मध्यस तस्या व्यापातिकञ्च निर्व्योपातिकञ्च, निर्व्योपातिकञ्च जपन्यत पञ्चपनु शतानि चरक्यैर्बहुं गच्छसी । व्यापवित्तम द्वेच

देगसो तारा भने ठे इमए बिसे आसठि २६६ योजनमा अन्तर) उत्तुदुं चारइजार योजन १२०० ऽने बिसे नेतालीस १२ २ ४९ योजन सारा तारा
 ने एतवू अथापच आवतठे ॥ इवे अय महियो सस्यादुरा करे छे । चन्द्रमा हे भगवन् । ज्योतिषीनो राजा तेहने केतलो अप
 महियो पहर्वाको छे । हे गौतम ! ध्यारि अप्रमद्विषो छे । तेकेहो चन्द्र प्रमा १ ज्योरास्त्रामा २ अस्सिमालो ३ मन्करा ४ ते ध्यार साहिनी ऐकेकी

विचत्वारिंशदधिके एतत्ताराकूपस्य अन्तर्प्रच्छसन्ति । अपत्रयोदशद्वारप्रमयत्वात् । अदरसुत्रे अतस्त्रोऽप्यगद्विष्यः
तथा । अन्त्रप्रमादविद्यामच्छिन्नोत्तज्जानाशर्बिंशालीप्रप्रक्षरा ततश्चतुःसुखाक्यमानतरपरिवारो यत्तद्व्यवहृत्यः । एकेभ्योदेव्याद्यत्वारि २ देवी-
सहस्राणि परिवारः प्रच्छसः । किमुक्तं प्रवति एकेकापमद्विष्यो चतुर्षां २ देवीसहस्राणां पहराणी । अपयिक्कुवकासमयमभाद् । प्रजुःसमपाशुमिति
वाक्यात्कारेतादृति ब्रजज्यत्यपात् साहस्य भूता अप्रमद्विष्यो परिवारयावसरे तयाविषया ह्योतिकरावचद्रदेवेष्टानुपजाग्याम्यमात्मसमानरूप देवीसहस्र
विचुर्वित् स्नानाविद्यानि पुनरेवमुक्तप्रकारैव संपूर्वापरमीक्षमेव योक्तव्यदेवीसहस्राणि अन्त्रदेयस्य भवति अतस्त्रोऽप्यगद्विष्यपक्षेकापात्मनापुद् यतुः-
सहस्रदेवीपरिवाराः तव सर्वसम्पत्तेर्भवति योऽहं देवीसहस्राणि इत्यथा चरमेन्द्रादितुहिकवत्तद्व्यताधिकारे स्थलपरिवारसस्यानुमारेण विजुयसीय

पृथ्वीपु चक्षारि २ देवीसहस्राहंपरिवारो य० ? पञ्चूण सात्त एगमेगावेवी ह्यस्रदेवीसहस्रस्य परिवार वि
तद्विष्यपु एवामेव संपूर्वावरेण सालसदेवीसहस्रासेत्तुतद्विपु पञ्चूण जते ! अर्देजोर्द्विसिदे जोहसराया चदत्र
निंसएयिमाणे अर्दाएरायहाणीपु सन्नाएसुहम्माए तुन्निपुणसद्वि महयाहयणहगीअयाईअ जाय दिव्वाइ मो

बद्धस्यधिके योचनशते, उत्कर्षेण द्वादश योचनसहस्राणि द्वेच द्विचत्वारिंशोयोजनशते ताराकूपस्य आधया अन्तरं प्रच्छसन् अन्त्रस्य
नववन । स्वीतिवेन्द्रस्य स्वीतिवराजः कति अप्रमद्विष्यः प्रच्छसाः ? भीतम । अतस्त्र अयमद्विष्यः प्रच्छसाः ? तद्यथा अन्त्रप्रजादोमिषाज्ञा २ अयि

देवाने अपार अपार देवीना परिवार छे समर्थे छद् । ते माद्विप्सी एकेकी देवी अनरी इबार देवी विजुवका समर्थे छे । इग सव अपारे दे
वीनो परिवार मिनीने साल इबार देवी बाद् एतस्त्रे तुटिक अन्नापुर कहीच । इवे तुटिक प्रभूद्धार अर्देछद् ११ समय दे भगवन् । अन्त्रगा ज्या
विपीण इन्द्र ह्यातिवीनो राजा अन्नाअतवत्त माणा विमोअनइ विवे अन्नाजाना राजधानीने रूपान्को समाने विवे तुटिक अन्नाः पुरवाचइ भीते

वक्ष्यामः । तस्यैव श्रीवाचिनामदी चन्द्रदेवाभासपि चतुष्टयं महत्सुपरियारानुसारेण चतुष्टयेवीसहस्रत्रिंशद्विंशत्यने छात्रतु गतयेति गतां नरमय-
 सेप प्रसूतसूत्रार्थलेखकैर्गुह्यं वाञ्छेयमिति । सेकतुष्टियेन तदेतत्त चन्द्रदेवस्य तुष्टिकमतः पर । उक्तं च । श्रीवाचिनामसूत्रो मुष्टिकमतः पुरमुपदि-
 श्यते इति । अथ चतुष्टयेन प्रसूयति । पट्टमिति । प्रभ भवन्त । चन्द्राख्यातिर्येदो व्यातिपराजयन्नावलकविमाने चन्द्रायां राज्यास्या सुधनो-
 यां सजाया मुष्टिकेनैत्यस्त पुरेण साहे महपाठ्यदिप्राग्यन् विहर्तुमित्यय्य अत्रकाकुपाठान् प्रसूतसूत्रमपगतव्य । भगवानाह ? गीतम् । गायमयः
 समर्थः छात्रकनार्चनं प्रदत्त । एकमुच्यते यावत्कर्त्तव्यत्वाप्यनुवेकाद्विदेकोऽसरायाचद्विहंसएविमाके चदापरायवाकोऽय सन्नाः ए सुदत्तायतुष्टिय-
 सदिमहया इपगीणवाचपाठदृत्रावदिवाह जोगमोनाहं भुजमाह्वानं याह्य । विहर्तुमिति । अत्रोसरसूत्रमाह । गीतम् । चन्द्रस्य ज्योतिर्वैद्यं चन्द्रा

गभोगाह् भुजमाणविहर्तिषु । गो० १० १ गौहणठे मम्मठे । सेक्रेणठेण जते । जाव विहर्तिषु । गो० १० ! चन्द्रससण
 जौह्चिदस्सचदयहंसए विमाने चदापरायहाणीए सन्नाः सुहम्माए माणवएचेइअखन्ने यहरामए सुगोल्लउहन
 मुग्गए सु वज्जईहंजणसकहाहं मणिस्सिक्ताहं चिठ्ठि ॥ ताहुण चदस्स छुखो सिचयज्जण देवाणयदेयीणय स्यस्र

भाशिमी व प्रच्छुरा ४ तासा महेब्बसावेय्या वत्थारिदयाचपुत्तावि यरित्थारः प्रच्छमः ? प्रभु तासा एकैका देवी अन्यदेवीसहस्र परियार वि
 क्षवितं, एवमेव संपूर्णोपरंण पोहवदेवीसहस्रादि, तदेतत् मुट्ठक । प्रभुनैगवन् । चन्द्रः ज्योतिर्येन्द्र ज्योतिरपराजः चन्द्रायतनमकेविमाने च

त्रये यत्राद्यानाटिक् गीत वाचिनामदी चन्द्रायाचतुष्टयं याग्य भागवते भागवता चको विचरता समर्थे ठे । हे गीतम् । ए अथ च
 सर्वं नदी ते कुष अर्थे हे भगवन् । इमं कहीच ख जे यायत्त विचरता समर्थ नदी हे गीतम् । चन्द्रमा ज्योतिर्योनी इन्द्र चन्द्रायतनसक विमाने
 यिप चन्द्रमाता राजधानी मयमोनामा समान यिदे मास्यक नामे येत्य स्यजने यिदे (येत्यमी यरिपुत्रया याग्य ठे तेनाटे थ्ये-स्यम्भ) यज्ज रय

व्रतसकलविमानेकभद्रायां रात्रिप्राप्या सुभायां सुषमायां भ्रातृव्यज्जनां चैत्यस्तंजि वैश्वस्यपूज्यः सप्तः वैत्यस्तस्य स्तस्मिन् वज्रस्येतेषु सप्त
 केषु सप्तदशपन्नाहेषु बभ्राजिनसकय्यः सन्निविताः स्थापिताः स्तिष्ठन्ति । तावदुत्तिष्ठन्ति प्रावत् । बभ्रुस्य अत्येयाच बभ्रुना दद्यातां दद्योतां चाद्येनीया
 बभ्रुनादिना यावत्करवात् बदनीयाः स्तुतिभिः नमस्समीयाः प्रब्रामतः पूजनीयाः पुण्यैः साकाराणीया वस्त्रादिभिः सुम्माननीयाः प्रतिपत्तिविद्यै
 रिति प्राप्ताः । पर्युपासनीयाः अस्याचक्षित्यादि । बुद्ध्या अयतेनार्थेन एवमुच्यते गीतम् । प्रजुरिभिः जिनेष्विवज्जिनसकियस्यपि तेषां वज्रमानपरत्येना
 घ्रातनाभीकत्वादिति । अदेवसति अस्यातीतदेवानानिवास्यापि अयमविचारः श्रुतनेत्याशङ्कामपाकर्तुमाह । प्रमुद्यन्तः सुभाया सुषमो
 यो चतुर्भिः सामानिकतद्वत् । यस्मिन्पुनश्चकारेव यावत्करवात् व्रतसुभिरयमविवीक्षितः सवर्गोपासापकोवाच्य दिव्यान्जोग

गिच्छात् आव पञ्चयासणिच्छात् । संतेजठेण गो० ! गोपन्न जाय विहरिष्ये पभूण चट्टेसभाएसुहृन्माए चठहि
 सामाणिष्यसाहसीहि एषं आव विष्वाह भोगजोगाह जुंजमाणे विहरिष्ये केयलपरिष्यारिअहृहीए गोचेत्रण
 मेहुणवसिष्ठं विअया १ वेअयंती २ जयती ३ स्यपराजिता ४ सर्वेसि गद्दोण एस्सात्तं सुग्गमहिंसीत्तं तावत्तर

भद्रायां राजवाण्यां सुभायां सुषमायां शुटकेन तादृ मद्वाहवत्पुन्यगीतया विप्रवेद्य यावद्विष्यान् मुञ्चन् विद्वते, गीतम् । नायन
 र्भः सुनर्भः । अयदेनार्थेन नमजतः यावद्विद्वते । गीतम् । बभ्रुस्य स्मृतिपत्रस्य चन्द्रावतसकविमाने बभ्रुयां राजपान्यां सुभायां सुषमायां मा

मय गोलद्वाराकारे समद्रुकरावठावय भावने विवर यकी तीर्थकरतो दाहा अस्थिरूप निश्चितस्यापीरहे छे सेदाहाठ बभ्रुमाने उने अन्नरापचि य
 वा इवता देवीने पूज्यवायोय च अन्तनादिके करी यावत् पपुपासना सेवा करवी याग्य के । ते अयनगटे वे गीतम् । समच नही यावत् स्त्री चावे
 विवरवाने समर्थ कर बभ्रुन । सुषमो सुमाने विने अर इवार वापानीक देववाइ करी इम यावत् द्रव्यवशी भोग भागवतो चक्रा विवरवा च

भोगः शृङ्गा स्नान् मुष्णानो विहर्तुमिति । अत्रैव विद्येयमाह । लेखनगवर परिवारः परिकरस्तस्य अङ्घ्रिः सपत्न्या एते सर्वे विममपरिवारकाः अङ्घ्रिः सेवास्नानो त्वेव निजस्वादि विद्येयदर्शमाप्तिप्रापेति भावः । निवचनैर्युगप्रत्ययं सुरवनिमित्त यथाप्रवत्येव भोगभोगान् प्रुष्णानो विहर्तुमनुमृतिरिति । सेवास्नानो त्वेव निजस्वादि विद्येयदर्शमाप्तिप्रापेति भावः । निवचनैर्युगप्रत्ययं सुरवनिमित्त यथाप्रवत्येव भोगभोगान् प्रुष्णानो विहर्तुमनुमृतिरिति । अथ प्रस्तुतोपांमादौ धृष्टमपि जीवनिगममायुपागादर्थं धृष्ट सूर्यायमद्वितीयोक्त्यनुपदश्यते । सूरस्य लोहसरणो कङ्क अगमनिहरीतं पञ्चसाठं गोष्ठं ना । चत्वारि अगमनिहरीतं पञ्चसाठं । तज्जहा । सूर्य्यन्ना आयवामा अङ्घ्रिमासि प भक्तरा एव अवसेव अङ्काधदस्स बवर सूरयहस्यविभायो सूरसि सीहासकसीति व्यक्त । अथ पङ्कजीवनामपमद्वितीयोक्त्यमाह । विजयादित्यादि । पङ्कजीवनामाविशयात्तन्मन्त्रतारकापरिग्रहः सर्वपासपि विजयादिव्यतीत्यादि । चतुर्भिर्नामभिरवायमद्विष्यो ज्ञेयाः । उक्तमेव विधिव्यमाह । आवहर्तव्यादि । पदसस्त्यपि कस्य पदशतस्यापि जयद्वीपवर्ति चन्द्रपपरिवार

स्सवि गहस्यस्स एञ्चात् अगमनिहरीतं वसन्तात् गह्णामाह इमाहि गाहाहि । त० इगालए १ यिञ्चालए २
छाहिअंके ३ सणिछरे ४ वेवसाञ्जाणिए ५ पाञ्जाणिए ६ कणगसणामायपचेव ११ ॥ १ सेमि १२ सहि
ए १३ सुस्सासजेअ १४ कजेवएअ १५ कतूरए १६ अयकरए १७ दुदुसए १८ सखसणामावि तिअेव

बवचैवैत्थस्तमो वज्रमयेपु भासवृत्तसमुद्भवेय षड्भूमिस्त्रिभुवनानि सन्निहितानितिष्ठति । तानि च चन्द्रस्य अन्येपात्र यद्गुणा देवाभाषद्वयीमां च अस्वनी
यानि यावत्पुंपासनीयानि ॥ अथ तेनाचैनं गीतम् । नोमनुमृतिरिति यावद्विहर्तुं ॥ प्रभुशुभ्र समापासुपसर्माया चतसृन्निः सामानिकसाहस्रीभिः, एव
सच केवल देवता परिवारानो अङ्घ्रिकरे पञ्चि सेयून समागमोत्ताना प्राग मही विजया १ वेवज्यती २ जयन्ती ३ अपराजिता ४ सुय ग्रह नक्षत्र ता
रान् एव अथ पञ्च सन्निहरी इह एकसो ज्योतिरि पङ्कने पञ्चि १५ एही अथ अय सन्निहरी कङ्कवी (सुरप्रभा १ आतवासा २ अस्विमाली ३ मन्त्रक
रा ४ ए ४ सूर्यनी ५ ग्रमनिहरी जीवा भिगमह) अद्वयासी पङ्कगा नाम एव गायत्रि करी जायवा । सेकेहं अङ्गारक १ विकासक २ लोहि

[illegible]

णिष्ठात्त जाय पञ्जुयासणिष्ठात्त । सत्तेणठेण गो० । जोपन्न जाय विहरित्तपू पमूण चट्टेसभाएसुहम्माए चउहि
 सामाणिसुसहस्सीहि एवं जाय विद्वाह मागजोगाह नुंजमाणे विहरित्तपू केयलपरिष्कारिअइहीए ओचिअण
 मेहुणअस्सिअं विजया १ येजयती २ जयती वस्सपराजिता ४ सर्वेसि गहाण एस्यात्त अग्गमहिंसीत्त ठायसुर

नन्नायां राक्षसाणां सनायाजुषनीया मुटकेन साष्टे महताहतमृत्युगीसयावित्ररेष यावसुव्यान् भोगभोनाम् मुक्कन् बिहत्ते, गीसम् । मायन-
वंः सनयः । सायकेनार्जेन ननयन ! यावद्विहत्ते । नीतम ! यन्मस्य लयीसियन्मस्य यन्म्रावतसकेविकामे यन्म्रायां राक्षसाणां सनायां मुष्यनीयां मा-

[illegible]

मसयाऽप्यनावाक्यमिति शेषः । यावद्भायकेतो षष्ठ्याप्रमाद्विषयः यावरकरणादिव द्रष्टव्यं त्रिषु वक्त्रमात्रा नीलेरुप्यस्य इत्यसि यत्तारि भासति
 पुष्करवर्णे वगदवयवोऽयं कापयधेय ३ इदं गिपूमेकं हरिपिगलए युद्धेऽयं गुह्येऽयं मरुत्तवराहुधृतयो भाणयगे कामकावेऽयं ४ पुरएपमहे यिष्टहे वि
 सुपिबन्धे तहापयवोऽयं अडिगलए अ मरुहे अगिगलकाले मरुकावे ५ सोत्यस्य सोयत्यमएयवदुनाङ्गतहायलवेऽयं निधालोयिपुञ्जोऽयं सयप
 रेयेव सुमावे ६ सेसर खेमकरामकर पत्रकरेऽयं योपहे मरए विरएय तहा अयोगतव्वोऽयं शोकेऽयं ७ विमलयितत्यविवत्ये विमलयितहासववय
 वेव अतिमहीएगज्जीम होविज्जीमपापवे ८ करकरिमराययगल योपवे पुष्करनायकेऽयं अठासीव मरु खलु नायवा आयुधोऽयं ९ अत्र
 व्याख्या । असमदोपकचित्ता मास येयोते कसनामास स्ते प्रपय १ तद्यथा । कस २२ कसनामासः २३ कसयर्जनासः २४ नीले रूप्ये ऋणद्विपयभूते द्वि
 द्विनामसमात् सवसक्या भवति अस्वार स्तद्यथा । नीलः २५ नीलायमासः २६ रूप्यो २७ रूप्यायमासः २८ भासेति नामद्वयोपलक्ष्य । तद्यथा ।

५० विसंधिहृष्ये ५१ तहापयवोऽयं ५२ जदिछालए ५३ अरुणे ५४ अरुणे ५५ काले ५६ माहा
 काले ५७ ॥ ५ ॥ सोत्यस्य ५८ सोवत्यस्य ५९ वरुमाणगतहा ६० पलवेऽयं ६१ निचाले ६२ नि

साहितान्ना ३ शनैव ४ देव ५ आपुनिकः ६ फनक सनामास पचेव ११ सोमः १२ सचितः १३ अद्यसेनय १४ कार्योपगमः १५ मरु
 रकः १६ मजकरकः १७ बुद्धुमकः १८ शुद्धसमामानकयः १९ मालेरुपेभयति यत्वारः २० जस्माविलपुयवर्णे २१ वकयवः २२ कायो २३ यध्य
 य २४ वन्नालो २५ पूवकेतुः २६ हरि पिङ्गलको २७ बुपय २८ मुकय २९ मृहस्वतिराहु अगस्तिमाणवकाः ३० कामस्यवोय ३१ पुरकः ३२ प्रमु
 को ३३ विकटो ३४ विमन्त्रिकन्वो ३५ तथा विकल्पय ३६ अटिकाकय ३७ अरुणः ३८ अङ्गिलकालो ३९ मरुकाकाल ४० अस्तिन सोय-

मकेतू ४१ हरि ४२ पिङ्गलक ४३ पुप ४४ गुज ४५ मृहस्वति ४६ राहु ४७ अगस्ति ४८ माकमक ४९ कामसपर्व ५० ४ पुरक ५१ प्रमु ५२ विकट ५३
 विमन्त्रिकय ५४ विम मकरय ५५ जटाल ५६ अरुण ५७ अङ्गिल ५८ मरुकाकाल ५९ ५ अस्तिन ६० सोवस्तिक ६१ यद मागफ तिम ६२ मलप

पूताना पहाबां द्विगुचिताया अष्टाभीतेरित्यर्थः । एताश्चतस्रोक्ता विजयाद्या अप्रमद्विष्यो यत्कल्याः इमाभि वस्त्यभावादि गोचानि रुक्ताग्राह्यादिग
म्यं । इदञ्च प्रहयवस्य विष्टेनबबाञ्च अत्र घुषादयेप्रमद्विष्यो यत्कल्याः इमाभि वस्त्यभावादि गोचानि रुक्ताग्राह्यादिग
स्यापते । इनासयइत्यादि । अङ्कारकः १ विचालकः २ साक्षिताकः ३ शमेपरा ४ प्रापुनिकः ५ कनकनमङ्क एकद्वीग समान मान
यनाते कनकनमानमानास स्तेपन्नेव प्रानुक्तस्युपरिपाठ्या योजनीयाः नद्यायः कयः ३ कयकः ८ कयककयकः ८ कययितानकः १० कयसतानकः ११
मासेत्यादि सोमः १२ सवितः १३ अश्वामनः १४ कार्योपगः १५ अर्धुरकः १६ अश्वककः १७ दुम्बुजकः १८ अश्व समाननामाना मासि अश्वगुण्यकिताना
इत्यर्थः स्तेचते साद्याया गलः १८ अश्वनामः २० अश्ववर्षोमः २१ एवमृत्तेन प्रकारेण भवितव्य । प्रमोक्षमप्रमद्विष्यो यत्कल्याः इमाभि वस्त्यभावादि गोचानि रुक्ताग्राह्यादिग

२१ ॥ २ ॥ तिस्रु अक सजानामा २४ नीलकृषीद्वयसिचस्तारि २८ भास ३० तिलपुष्पकथणे ३२ दगवथणे ३४
काय ३५ बरुअ ३६ ॥ ३ ॥ इदग्नि ३७ घूमर्कज ३८ हरि ३९ पिगल ४० युहेअ ४१ सुक्तेअ ४२
त्रिहस्सह ४३ राहु ४४ अगत्थी ४५ माणवगे ४६ कामफासेअ ४७ ॥ ४ ॥ घुरए ४८ पमहे ४९ थिअरु

यावत् दिव्यान् नामनागान पुष्पान विहरति ॥ केवल परिवारदुर्घा, निवप नैपुनयाता, वित्रया, वैअयन्ती २ अयन्ती ३ अपतजिता ४ पर्येपाप
ज्ञाना एताबापमद्विष्यः कद्वयस्यविचिता विपदवस्तस्य एता अप्रमद्विष्यः वक्तव्याः । यइनामानाभि १॥मानिगोचानिः । अङ्कारको १ विचालको २
ता ३ शमेपरा ४ प्रापुनिक ५ प्राचिनिक ६ कय ७ कय ८ कयककयक ८ कययितानक १० कय सतानक ११ भास १२ सवित १३ अश्वामन १४ भा
वीपग १५ अश्वकक १६ अश्वकक १७ दुम्बुजक १८ अश्व १९ कयकक २० अश्ववर्षोम २१ २ कय २२ कगनाज २३ कयककोम २४ नील २५ मोलाव
भाव स्ते कय २७ कयाबभाव २८ मस २९ मसरानि ३० विम ३१ तिलपुष्पकथणे ३२ दग ३३ दगवथणे ३४ ३ इन्द्राग्नि ३५ ५० ५०

मसया इक्ष्वापाकक्षमिति जेयः । यावदुभावकेतो येहस्यप्रमद्विष्यः यावरकरणादिव द्रष्टव्य तिक्षेवकसमानाः नीलेरुप्यिअ ह्यति यत्तारि भासतिज-
 पुरकवसे वनदगवणे अ कायवसेय ३ इदग्निपूमकेअ हरिपिगलए युहेअ युकेअ महरसहराहुअगत्यो माणवगे कामकावेअ ४ पुरएपमहे यिअहे वि
 मयिअप्ये लहापयमेअ अछिआलए अ अरुहे अग्निअकाले महाकाले ५ सोत्यिअ सोवत्यिअएअवदुमाअगतहापलयेअ गिद्याकोत्यिअिगुअोए सयप
 वेवेय सुभावे ६ वेसकर खेमकरआभकर पमकरेअ योपवे अरए विरएअ तहा असागतहवोअ ओकेअ ७ विमलवितत्ययिवत्ये विसालतहसालसुधुए
 सेव अतिअहीएगजहीअ होइविकनीछापापवे ८ अरकरिअरापयअगल बोपवे पुरकजायकेअ अठासीइ महा खलु मायवा आशुपुवीए ९ । अत्र
 आका । कसगदोपकचित भाप येपोते कसनामान से अयएव । तद्याया । कसः २२ कसनामानः २३ कसयकोमः २४ नीलो रुप्ये अण्डेयियमभूते द्वि-
 द्विमानमभवात् सवसक्यया भवति अत्वार सद्याया । नीलः २५ नीलावभासः २६ रुप्यो २७ रुप्यावभासः २८ भासेति नामद्वयोपलपण । तद्याया ।

५० यिसधिरुप्ये ५१ तहापयसेस्य ५२ अदिछालए ५३ अरुणे ५४ अगिले ५५ काले ५६ माहा
 काले ५७ ॥ ५ ॥ सोत्यिअ ५८ सोवत्यिअए ५९ वरुमाणगतहा ६० पलयेअ ६१ निचाले।ए ६२ णि

आदिताङ्का ३ मनेवर ४ देव ५ आपुनिकः ६ कमक समान पचेय ११ सोमः १२ सहित १३ अद्यसेनय १४ कार्योपगमः १५ कच्छ
 रकः १६ अणकरकः १७ हुन्दुभकः १८ अरुसमामागळयः १९ मीलेरुपमयति यत्वारः २० अस्मातिलपुयवर्ग २१ दकयकः २४ कायो ३५ यप्य
 य ३६ अत्रागो ३७ पूयकेतु ३८ हरि पिङ्गलको ४० सुपय ४१ सुकय ४२ युहस्यतिराहु अगस्तिमाणवकाः ४३ कामस्यर्जोच ४७ घुरकः ४८ ममु
 सो ४८ विकटो ५० विसन्धिकण्यो ५१ तथा विकलपय ५२ अटिकालकय ५३ अरुचः ५४ अङ्गिलकाली ५६ मराकालः ५७ स्वस्तिक मीय-

गकेतु ३८ हरि ३९ पिङ्गलक ४० सुप ४१ सुक ४२ युहस्यति ४३ राहु ४४ अगस्ति ४५ माणवक ४६ कामस्यर्ज ४७ ४ घुरक ४८ ममुच ४९ यिकट ५०
 विसन्धिकस्य ५१ विम मकलय ५२ अटाल ५३ अरुच ५४ अचिल ५५ काल ५६ महाकाल ५७ ५ स्वस्तिक ५८ मीयस्तिक ५९ यद्व मानक तिग ६० मलय

मस एते मसराशिः ३० तिस्रः ३१ तिस्रपुष्पवक्त्रः ३२ दक्ष ३३ दक्षयक्षः ३४ व्याय ३५ यव्याः ३६ च समुद्योये शस्त्राग्निः ३७ पुनर्हेतुः ३८ हरिः ३९
पिङ्गुलक्षकः ४० पुष्पः ४१ बलशैव । स्वमये पि । मुक्ताः ४२ सुहरपतिः ४३ राहुः ४४ अमस्तिः ४५ माण्डयकः ४६ कामरपथ्यः ४७ ४ पुरकः ४८ प्रमुचः ४९
विकटः ५० विसचिकरपः ५१ तमा प्रकल्पः ५२ जटालः ५३ अरुणः ५४ अग्निः ५५ बालः ५६ महाकालः ५७ ५ स्वस्तिकः ५८ सीवस्तिकः ५९ वीदे
नामकः ६० तथाप्रसन्नः ६१ नित्यालोचः ६२ नित्योद्योतः ६३ स्वयम्भूतः ६४ ६ मेयस्करः ६५ सेमकरः ६६ आभकरः ६७ प्रमकरः ६८ यो
द्वयः ६९ खरबाः ७० विरबाः ७१ तथासोचः ७२ तथावीतयोचः ७३ ७ विमल ७४ विरपः ७५ पियरजः ७६ विशालः ७७ ग्रासः ७८ सुत्रतः ७९ अग्नि
वृत्तिः ८० एककटी ८१ भवति द्विकटी ८२ भवति द्विकटी ८३ भवति द्विकटी ८४ भवति द्विकटी ८५ भवति द्विकटी ८६ भवति द्विकटी ८७ भवति द्विकटी ८८ भवति द्विकटी-
यथाः बहुधातया आनुपूर्व्येति । अथसहासगङ्गाकनित्यादिपदेन सूचिताना मन्त्राकामपिदेयतद्वारासोमप्रतिपादनाय गायःहृपसाङ्ग । धम्माङ्गत्या
दि । प्रज्ञा अनिचित् । विष्णुः अथवाः ९ वसुधनिष्ठा १० वसुधः शतभिषक् ४ अथ पूर्वजन्मपदाः ५ शृङ्गित्यत्र परैकदेशेपदसमुदायोपचारादभिवृद्धिः

सूक्तोप ६३ सयपहं ६४ येयर्जनासे ६५ ॥ ६ ॥ सेअंकरे ६६ खेमकरे ६७ व्यामकरेअ ६८ पमकरेअ ६९
योधये अरप ७० अिरप ७१ तथा व्यसोग ७२ सह्यीअसोगेअ ७३ ॥ ७ ॥ विमल ७४ विसत्त ७५
विद्यते ७६ विसाल ७७ सहसाल ७८ सुसु ७९ चेअ व्यनिअही ८० एगजनी ८१ होडग्रिजनीअ ८२

लिखी ३९ वचनानको तथा प्रसन्न ब नित्यालोको निरपाद्यातः ३३ स्वयम्भूतः ३४ खेतकरः ३५ सेमकरः ३६ आभकरः प्रमकरः
३७ माण्डयः खरबा ७० विरबा ७१ अयोकंनवावीतयोच ७३ विमल विसत्तविषयो ७६ विद्यालः ७७ तथागाल मुत्रतीयेव ७८ अग्निव
६१ नित्यालोच ६२ निरयोद्योत ६३ स्वयम्भूत ६४ खेमकर ६५ ६ मेयस्कर ६६ सेमकर ६७ आभकर ६८ प्रमकर ६९ खेतको खरबा ७० विरबा ७१
विम अत्राव ७२ विम बीतयोच ७३ ७ विमल ७४ विरप ७५ विषय ७६ विमल ७७ विद्याल ७८ ग्रास ७९ सुत्रत ८० अग्निवृत्ति ८१ एककटी ८२ द्विकटी-

सुतरमद्रपदा ६ अम्पवाद्धिर्भुवति पूयरेवती ७ अद्योऽध्विनी ८ यमोनरबी ९ अग्नि रुक्मिका १० प्रजापती रोहिणी ११ सोमोमृगशिरः १२ रुद्राणां
 द्रो १३ अदितिः पुनर्वसुः १४ वृषस्पतिः पुष्यः १५ सर्वाऽश्लेषा १६ पितामहा १७ जगः पुष्यफलगुनी १८ अयेमा सुतरफलगुनी १९ सविताहस्तः २० ह्य-
 राबिका २१ वायुः स्यातिः २२ इन्द्राग्नीविष्वाका २३ मित्रोऽमरुताया २४ इन्द्रोऽयेमा २५ मित्रातिर्भूल २६ आप्य पूयापादा २७ विद्योऽरुतापादा २८ चेति-
 हाबिका २९ वायुः स्यातिः ३० इन्द्राग्नीविष्वाका ३१ मित्रोऽमरुताया ३२ इन्द्रोऽयेमा ३३ मित्रातिर्भूल ३४ आप्य पूयापादा ३५ विद्योऽरुतापादा ३६ चेति-

सोमोमृगशिरः ११ सोमोमृगशिरः १२ रुद्राणां
 द्रो १३ अदितिः पुनर्वसुः १४ वृषस्पतिः पुष्यः १५ सर्वाऽश्लेषा १६ पितामहा १७ जगः पुष्यफलगुनी १८ अयेमा सुतरफलगुनी १९ सविताहस्तः २० ह्य-
 राबिका २१ वायुः स्यातिः २२ इन्द्राग्नीविष्वाका २३ मित्रोऽमरुताया २४ इन्द्रोऽयेमा २५ मित्रातिर्भूल २६ आप्य पूयापादा २७ विद्योऽरुतापादा २८ चेति-
 हाबिका २९ वायुः स्यातिः ३० इन्द्राग्नीविष्वाका ३१ मित्रोऽमरुताया ३२ इन्द्रोऽयेमा ३३ मित्रातिर्भूल ३४ आप्य पूयापादा ३५ विद्योऽरुतापादा ३६ चेति-

सोमोमृगशिरः ११ सोमोमृगशिरः १२ रुद्राणां
 द्रो १३ अदितिः पुनर्वसुः १४ वृषस्पतिः पुष्यः १५ सर्वाऽश्लेषा १६ पितामहा १७ जगः पुष्यफलगुनी १८ अयेमा सुतरफलगुनी १९ सविताहस्तः २० ह्य-
 राबिका २१ वायुः स्यातिः २२ इन्द्राग्नीविष्वाका २३ मित्रोऽमरुताया २४ इन्द्रोऽयेमा २५ मित्रातिर्भूल २६ आप्य पूयापादा २७ विद्योऽरुतापादा २८ चेति-
 हाबिका २९ वायुः स्यातिः ३० इन्द्राग्नीविष्वाका ३१ मित्रोऽमरुताया ३२ इन्द्रोऽयेमा ३३ मित्रातिर्भूल ३४ आप्य पूयापादा ३५ विद्योऽरुतापादा ३६ चेति-

नस्य नं नसर्यादिः ३० तिलः ३१ तिलपुष्पवर्णः ३२ इकाः ३३ इक्षयस्यः ३४ कायः ३५ यव्यः ३६ च समुच्चये इन्द्राग्निः ३७ पूमकेतुः ३८ वरिः ३९
 पिङ्गलक ४० पुपः ४१ बस्यदेव । एवमर्थेति । मुकः ४२ पृथुरपतिः ४३ राहुः ४४ अगस्तिः ४५ माखयकः ४६ काभरपथ्यः ४७ ४ पुरकः ४८ प्रमुलः ४९
 विवटः ५० विस्वपिकरपः ५१ तथा प्रकल्पः ५२ कटालः ५३ अरुणः ५४ अग्निः ५५ काकाः ५६ महाकाशः ५७ ५ खस्तिकाः ५८ सीवस्तिकाः ५९ वदं
 मानकः ६० तजामसकः ६१ नित्यालोकाः ६२ नित्योद्योतः ६३ स्वयमभः ६४ छावभासः ६५ ६ श्रेयस्करः ६६ वेमकरः ६७ आर्मकरः ६८ प्रमकरः ६९ यो
 द्यः खरजाः ७० विरजाः ७१ तजामसोकाः ७२ तजामीतयोकाः ७३ ७ विमलाः ७४ वितस ७५ विद्यन्तः ७६ विद्यासः ७७ ग्रासः ७८ सुत्रतः ७९ अग्नि
 वृत्तिः ८० एकजटी ७१ भवति द्विजटी ८२ कोष्ठ्यः ८ करः ८ करिकाः ८३ राजा ८४ अगस्तः ८५ योद्व्यः पुष्पकेतुः ८६ प्रावकेतुति ८८ अष्टाशोति-
 पदाः कलकातया आनुपूर्व्येति । अथस्तथासमाह्वयनित्यादिपदेन सूचितानां तजामसमपिथतद्वाराभोमप्रतिपादनाय भाषाद्वयमाह । यमहाइत्या
 दि । प्रज्ञा अभिहित् । विष्णुः सबलः ९ वसर्पेतिहा १ चरुकाः अतन्मिपम् ४ अकाः पूर्वप्रद्वयदाः ५ बृद्वित्यत्र परिकवेनोपहसमुदायोपचारादभियुद्धिः

दि । प्रज्ञा अभिहित् । विष्णुः सबलः ९ वसर्पेतिहा १ चरुकाः अतन्मिपम् ४ अकाः पूर्वप्रद्वयदाः ५ बृद्वित्यत्र परिकवेनोपहसमुदायोपचारादभियुद्धिः
 ६१ ॥ सेअकरे ६६ खेमकरे ६७ स्यामकरेअ ६८ पमकरेअ ६९
 सुजोए ६३ सयपहे ६४ खेयंजानसे ६५ ॥ ६ ॥ सेअकरे ६६ खेमकरे ६७ स्यामकरेअ ६८ पमकरेअ ६९
 योघहे अरए ७० खिरएख ७१ सहा खसंग ७२ तद्वीअसंगेख ७३ ॥ ७ ॥ यिमल ७४ वितत ७५
 धियते ७६ खिसाल ७७ सहसाल ७८ सुखए ७९ खेत्र स्यनिअही ८० एगजनी ८१ होडधियजनीअ ८२

लिबो ५६ बपमानका तथा प्रकम्ब व नित्यालोको निरपाद्योतः ६१ स्वयमभयेव अबजराः ६३ खेतकरः ६६ खेमकर ६७ आनकराय प्रमकराय
 ६८ बाधुव्यः खरजा ७० विरजा ७१ तजामस ७२ तजामीतयोकाय ७३ विमलाः वितसयिककी ७६ विद्यासः ७७ तथागान् मुत्रतोदेव ७९ अग्निम्
 ६१ नित्यालोका ६२ नित्योद्योत ६३ स्वयमभ ६४ खवभास ६५ ६ श्रेयस्कर ६६ खेमकर ६७ आर्मकर ६८ प्रमकर ६९ जोखबो खरजा ७० विरजा ७१
 तिन अशक ७२ तिन भीतयोका ७३ ७ विमल ७४ वितस ७५ विवस्य ७६ विद्यास ७७ ग्राह ७८ मुत्रत ७९ अग्निम् वि ८० यमजटी ८१ इह द्विजटी-

विविमानवाहकसुत्रेषु भाष्य । अप्यसूत्रोऽयं ॥ सूरविमाने इत्यादि ॥ अथ अथप्रहादीनां स्थितिषु त्राण्याह । सूरविमाने इत्यादि । यथा निश्रीयस्यपि
सूत्राभिनविगदविद्वान्नीति । अपयोक्तव्यं द्वार पञ्चात । एते सिद्धान्तिर्यादि । एतेषां मनन्तरोक्तामा प्रत्यक्षप्रमाणोपेततत्ताराद्या यामदन्त । चन्द्रचङ्चितपरा
मन्त्रप्रकाराद्या कतरे कतरेभ्यो उक्त्याद्या कतरे कतरेभ्यो सुसुत्याद्या अत्र विभक्तिविपरिणामेन

तद्वाण जहस्येण चउस्रागपलिउत्रम उक्कोसेण पलिउत्रम वाससहस्रमस्रहिह्य, सूरविमानेदेवीणा जहस्येण
चउस्रागपलिउत्रम उक्कोसेण अरुपलिउत्रम पचहिवाससएहि अरुहिय गहविमाणेण देवाण जहस्येण चउ
स्रागपलिउत्रम उक्कोसेण पलिउत्रम, गहविमाणेदेवीणा जहस्येण चउस्रागपलिउत्रम उक्कोसेण अरुपलिउत्रम, जहस्येण देवीणा
उत्रम जहस्येण देवाण जहस्येण चउस्रागपलिउत्रम उक्कोसेण अरुपलिउत्रम, जहस्येण देवीणा जहस्येण

अनुपसहस्रै रस्यधिक । सूर्ययिम ने देवाणां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम उरुपत पत्यापम अपसहस्र मस्यधिक । सूर्यविमानेदेवीणा अपन्यत
चतुर्भागपस्यापम उरुपत पत्यापम अपसहस्र मस्यधिक । सूर्ययिम ने देवाणां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम उरुपत पत्यापम
चतुर्भागपस्यापम उरुपत पत्यापम अपसहस्र मस्यधिक । सूर्ययिम ने देवाणां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम उरुपत पत्यापम
पहविमाने देवीनां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम । उरुपतः अह पस्योपम, मन्त्रय विमाने देवानां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम उरुपतः अह

सूर्यविमाने देवीनां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम । उरुपतः अह पस्योपम, मन्त्रय विमाने देवानां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम उरुपतः अह
सूर्यविमाने देवीनां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम । उरुपतः अह पस्योपम, मन्त्रय विमाने देवानां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम उरुपतः अह
सूर्यविमाने देवीनां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम । उरुपतः अह पस्योपम, मन्त्रय विमाने देवानां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम उरुपतः अह
सूर्यविमाने देवीनां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम । उरुपतः अह पस्योपम, मन्त्रय विमाने देवानां अपन्यतः चतुर्भागपस्यापम उरुपतः अह

नक्षत्राणि धीदृग्यानि । ननु स्रक्कानिभावसम्बन्धप्रतिपादकमायमन्तरेण अपदेवताभामन्निगच्छन्नामाभिसंपदोरम् । शुच्यते । अपिष्टातरि अपिष्टेपक्षो पक्षश्चापि । एतेषाणां विवदेषु नक्षत्राणां विजयादिमाभिमि रवपूर्वास्ता सप्तमोऽग्रमहिषोवत्ख्या इति । तारकाकाच सप्तमस्यति मयसह-
आधिक्यपदपटिभोटाकाटीप्रभाहत्वेन नक्षत्रस्यावतया नामव्यवहारस्याऽसुख्यव्यवहारकत्वेन बोधेण । परमेषामप्येता एव सप्तमोऽग्रमहिषो योक्ता इति ।
अथ पञ्चदशतार मन्त्रविषयीकृत्याह । अन्विमावेकमते इत्यादि । मन्त्रसूत्रसुगमठतरसूत्रचतुर्भागपक्षोपममिति । चतुर्भागमात्र पक्षोपमं चतुर्भागपक्षो
पममिति विशेषसमासः पक्षोपमचतुर्भागइत्यर्थः । पूरकायत्वात् पूरकप्रत्ययलोपः एवमयेऽनुज्ञागपक्षोपमादावपि बोध्यः । चन्द्रविमाने हि चन्द्रदेवः साना
निवाचस्वारादवादेभ्यश्चपरिवसति तेषां चन्द्रसामानिकापेक्षयोन्युक्तप्रमाणं यौष्य तेषामेवोत्कृष्टाणुः सम्भवात् कथमप्य चात्मरक्षादिव्यापेक्षेति एवमुक्तं

मिसे २४ इदे २५ निरुई २६ आऊ २७ धिस्साय २८ चदविमाणण जते ! देवाण केवहुअका
 लंठिई ५० ? गो० ! जहखेण चउजागपलिन्धम उक्कोसेणपलिन्धम वाससयसदस्समप्लहिइय, चदविमाणेण
 देवाण जहखेण चउप्लागपलिन्धमं उक्कोसेण अरुपलिन्धम पयासाएयासदस्सेहिइयप्लहिइय, सुरविमाणे

इन्द्रो २१ निष्कृतिः २२ आपः २३ बिष्टिः २८ सीदृज्याः ० २ ॥ अश्वविभागस्य भवत्स ! देवानां विपत्कालस्थितिः प्रज्ञता ? गौरतम ! अपन्यतः
बभूवोऽपस्वीपम तत्कालेऽपस्वीपम अर्धशतसप्तत्यधिक । अश्वविभागे देवीनां अपन्यतः बभूवोऽपस्वीपम अर्धशतसप्तत्यधिक । अश्वविभागे देवीनां अपन्यतः

तिस इन्द्राग्नि बिशवा नरे मित्र अनुराधा २४ इन्द्र क्येहा २५ निश्वसि मूज २६ आप पूर्वोपाडा २७ विनु उसरापाडा २८ जाखयो ए २९ मय्यत्र ॥ २४ ०
 हवें स्विति ठगरहवें । बन्द्र बिमालने विबें हे भगवन् ! देवतानी कोतलाकासनी कोतलाकोलसने स्थिति हैं । हे भीतन ! जपम्यपचइ पत्स्योपनी
 पाओ नाम ठाकटपठें एव पत्स्योपम एकलाव वरस अविश आर्यु इह । बन्द्र बिमालने विबें देवीने जपम्यपचें पत्स्योपमसो सोधा ज्ञाग गरहटप

विदिमानवाचकमुनेषु साध्य । अथसूर्यपुःसुत्र ॥ सूरविमावेइत्यादि ॥ अथ अथशरीरास्त्वितिसुत्रास्याह । सूरविमावेइत्यादि । यतानित्रीयपि
सूत्राविनिमदसिद्धान्ति । अथयोक्त्यद्वार पद्यति । एतेसिद्धमित्यादि । एतेषा सनन्तरोक्ताया प्रत्यक्षप्रमाणोपेततत्ताराया प्राप्तवन्त । चन्द्रसद्वितयश्च
नचप्रताररूपाणां कतरं कतरं स्योऽस्यां स्तोकाः वाविकल्पसमुच्चयायः । कतरं कतरं स्यो यदुक्तावा कतरं कतरं स्योस्तस्याथा अत्रविनक्तिविपरिवाभेन

तद्वाण जहर्षेण चउप्रागपलित्वम उक्तीसेण पलित्वम वाससहसमस्रहिय, सूरयिमाणेदेवीण जहर्षेण
चउप्रागपलित्वम उक्तीसेण अरुपलित्वम पचहिशससगृहि स्थियं गहयिमाणेण देवाण जहर्षेण चउ
प्रागपलित्वम उक्तीसेण पलित्वम, गहयिमाणेदेवीण जहर्षेण चउप्रागपलित्वम उक्तीसेण अरुपलि
त्वम अरुतविमाणे देवाण जहर्षेण चउप्रागपलित्वम उक्तीसेण अरुपलित्वम, अरुतविमाणेदेवीण

श्रुतं पचस्रै रम्यपिच । सूर्यविम ते देवाणां अपन्यतः चतुर्भागेपस्थापन उरुपत पस्थापन वयसश्च सस्यपिच । सूर्यविमानेदेवीणा अपन्यत
चतुर्भागेपस्थापन उरुपतः अरु पस्तोपन पञ्चभिः वय सस्रैः अपन्यपिच । सूर्यविमाने देवाणां अपन्यतः चतुर्भागेपस्तोपन उरुपत पस्तोपन,
सूर्यविमाने देवीणां अपन्यतः चतुर्भागेपस्थापन । उरुपतः अरु पस्तोपन, नद्यत्र विमाने देवानां अपन्यतः चतुर्भागेपस्तोपन उरुपतः अरु
चै अरु पस्थापना प्राग उरु पञ्चाश दशार वरुषे अपिच आपू उ । सूर्य विमाने विर्ये देवतान् अपन्यत पस्थापनो योया भाग उरुपतये ए
क पस्तोपन एकदशार वरुष अपिच आपू सूर्य विमान विर्ये देवतान् अपन्यतये योया भाग पशोपमनो उरुपतये अरु पशोपन पाचसश्च वर
सह अपिच आपू द्वाद । सूर्य विमाने विर्ये देवतान् अपन्यतये पशोपमनो चतयो भाग उरुपतये एक पशोपन आपू द्वाद । सूर्य विमाने विर्ये
देवतान् अपन्यतये पशोपमनो योया भाग उरुपतये अरु पशोपन आपू द्वाद । सूर्य विमाने विर्ये देवतान् अपन्यतये पशोपमनो चतयो भाग

नक्षत्राणि षोडशानि । ननु स्वस्वामिभावसम्बन्धप्रतिपादकभावमन्तरेण कबदेवताभामन्त्रिनश्चमनामानिसप्तद्वेष्टम् । उच्यते । अपिष्टावरि अपिष्टेयस्मो
परावारद्वयम् । एतेषां चाष्टविंशतेरपि नक्षत्राणां विषयादिमामन्त्रि एव पूर्वोक्ता अतस्तस्याऽपमर्दिष्योक्त्या इति । तारकाणां सप्तचसति नवसह-
स्रापिकपदपट्टिकोटाकाटीप्रमाणात्वेन बहुसंख्याकतया मानव्यवहारस्याऽसंख्यव्यवहारकृत्येन चापेक्षा परमेधामप्येता एव चतस्रोऽपमर्दिष्यो योच्यते इति ।
अप्यपञ्चदशद्वार मन्त्रविषयीकृतवान् । चन्द्रविभागेऽष्टमन्त्रेऽस्त्विति । प्रश्नसूत्रसुमन्तनरसूत्रचतुर्भागपक्षयोपमन्त्रिति । चतुर्भागमात्र पक्षयोपमन्त्रभागपक्षयो
पमन्त्रितिविशेषकसमासः पक्षयोपमन्त्रुर्भागेत्यर्थः । पूरणापत्वात् पूरकप्रत्ययस्योपः एवमयेऽष्टप्रागपक्षयोपमादावपि बोध्यम् । चन्द्रविभागेऽष्ट पक्षदेवः सामा-
निकायत्वात् रोदरादेभ्यः परित्यजति तेर्याचान्द्रसामानिकापेक्षयोन्मृष्टानामु योष्य तेपामेवोक्तृष्टानामुः सम्मयात् नपम्य चास्मरणादिदेवापेक्षेति एवमुक्तं

मिसि २४ इदे २५ मिरुई २६ स्याज २७ त्रिस्साय २८ योधसू २ चद्रविमाणेण नते । देवाण केवईष्टका
छंठिई ५० ? गो० ! जहस्येण चउज्जागपलिउंअम उक्कोसेण पलिउंअम वाससयसहस्समसुहिइय, चद्रयिमाणेण
देयीण जहस्येण चउसुगागपलिउंअम उक्कोसेण सुरुपलिउंअम पयासाएयाससहस्सेहिइयसुहिइय, सूरयिमाणे

इत्थो २१ निव्वति । २२ आपः २३ बिद्वेज २८ बीदव्याः ५ २ ॥ चन्द्रविमाणस्य मवस्त । देवानां कियत्कालस्थितिः प्रश्नता ? गीतम् । अपम्यतः
चतुर्भागपक्षोपम उक्तृपक्ष पक्षोपम धर्मेयनसङ्ख्य अपम्यपिक्व । चन्द्रविभागे देवीना अपम्यतः चतुर्भागपक्षोपम साकपत अह पक्षोपम पचा

तिम इत्थानि बिज्जाणा २३ मित्र उज्जुणा २४ इत्थं स्येहा २५ मिच्छसि मूल ६ आप पूर्वोपादा २६ विच उज्जरापादा २८ जालवो ए २८ मय्यत्र ॥ २४ म
इवै त्विति द्वारकईवै । चन्द्रविभागे विवै दे भगवन् । देवतानी केतसाकालनी केतसाकोल्लगे त्विति च । दे गीतम् । अपम्यपक्ष पक्षोपमो
चायो भाग उरुष्टपई एव पक्षोपम एकलाव वरन अपिक्व आयु इह । चन्द्र विभागे विवै देवीने अपम्यपक्ष पक्षोपमो चायो जाल उरुष्टप

लीयकरान् विपुञ्जिमु राह । जंयुद्दीवेऽहं भते? दीवे अहं यएइत्यादि । जंयुद्दीवे भवन्त? द्वीवे अपत्यपदे सर्वस्तीक्ष्णस्थाने या उत्कृष्टपदे सर्वोत्कृष्टस्थाने
 या विचार्यमात्रे इति श्लोकः । क्षिपतस्तीक्ष्णकराः सर्वायेऽहं सर्वसंख्या केवलमिदृष्टिमात्रा इत्यर्थः । प्रकृष्टाः? नीतम! अपत्यपदे चत्वारः प्रप्यते । तथाहि ।
 जंयुद्दीपस्य पूयविदेऽश्रीतामहागच्छाद्विगागीकते वृषिबोसरविभागयो रक्षेकस्याः सद्भावात् द्वे अपरविदेऽपि शीतोक्ष्यामहागच्छा द्विभागोक्ते सपेय
 द्वीजिर्द्वी निमित्ता इत्यादि । भर्तैरायतयोस्तु एकातसुपमादाबनायएव उत्कृष्टपदे भुञ्जि शतवीर्यकराः सर्वायेऽहं प्रकृष्टाः? तथाहि । महाविदेरे
 प्रतिविजयमरुतीरायतयो रक्षेकस्य गुणमयइति सवमीभने भुञ्जि अत्र एपांदि द्रगवतां स्वस्तश्रेयसिनि यस्मिन् सद्भावात् सद्भावात् सद्भावात्
 यशसु विहरमात्रजिनापेक्षया शोभ्य । ननु अस्मापेक्षया लघिनायां भुञ्जि शत स्तीर्यकराणामसन्नयादिति । अथात्रैव अपत्योव

तारारुशसखेज्जगुण। १६ जयद्वीत्रेण जते ! दीत्रे जहणपएथा उक्कोसपएथा केवईश्यातित्ययरा सव्वगणेण प० ७ गो० ! जहणपएचप्पारि उक्कोसपएचोत्तीस तित्ययरा सव्वगणेण प० ? जयद्वीत्रेण जते ! दीत्रे जहण पणथा उक्कोसपएथा केवईश्याचक्कयहीसव्वगणेण प० ? गो० ! जहणपएचप्पारि उक्कोसपएतीस चक्कयही स

विषय्येषुगुणानि यथाः सत्यं यमुखाः ताराः ॥ सत्यं यमुखाः ॥ द्वीपे जपन्त्यपदेया शरत्पदेया क्षिपन्त्यपदेयाः सर्वा
येषु प्रपन्नाः ? गीतम् । जपन्त्यपदेवत्वार शरत्पदेवत्वार सर्वायेव प्रपन्नाः ? अस्य द्वीपे मगयन् । द्वीपे क्षिपन्त्यपदेया

येह तुहप सरीपा सवयकी पह नवप्राविह की बाहा छे, तेहयकी मवय सख्याल गुह। लेह उठाधीस गूनामाट तेप यकी पइ सख्याल गूना
त्रिगूना ऊऊँठा तेह यकी तारा सख्याल गुना १६ अपुहीपनामा ऐ मगवन् ! बीपने धिये जयन्मपदइ अपया वरवपुपदे केतला सीयंकर सयं स
सपाइ एक अवसरे हूह। हे गीवन् ! जयन्मपदे अपार हूह नह। विदेइ ऐवज वरवपुपदे तीयंकर सयं सपाइ हूव गराविदेपने वष तीयंकर से इर

ग्रन्थाव्याख्येयाः कतरेस्मो विद्येयावेति गीतम् । चन्द्रसूर्यायेतद्वयेवि परस्परतुल्याः प्रतिद्वीप प्रतिसमुद्र चन्द्रसूर्यावाचमवस्थायत्येन तेस्म्योपरा
 सुखेयगुणास्तेस्य सारारूपविषय्येयगुणानि अष्टाविंशति गुणत्वात् तेस्म्योपि प्रष्टाः सख्येयगुणाः सातिरेकाग्रिगुणत्वात् तेस्म्योपि सारारूपावि सख्येय
 गुणानि प्रमत्तबाटाकोटीगुणत्वादिति । व्याख्यात पादसुखमरुपवदुल्लङ्घार तेनमपूर्वे सप्तद्विबीगाचाहुयव्याख्यातमिति । अथत्रयद्वीपे सप्तम्योत्तुष्टपदार्थाः

अहर्गणे ण चउल्लागपलित्थमं उक्कोसेअसाहिअ चउल्लागपलित्थम, तारायिमाणदेव्याण अहर्गणे ण अष्टभाग
 पलित्थम उक्कोसेण चउल्लागपलित्थम, तारायिमाणदेवीण अहर्गणे ण अष्टभागपलित्थम उक्कोसेण
 साइरेगठभागपलित्थम पुणसिण भते । अदिमसुरिअगहअरुक्कसत्तोरारुवाण कयरे २ हिता अप्पावायउ
 स्यावा तुल्लावा विसेसाहिअ्याथा गो० । अदिमसुरिअ्यादुवेतुल्लाससुत्थोवा अस्सन्नासयेअगुणा गहासंसेअगुणा

पस्योपम । नद्यत्र विमाने देवीना अपन्यतः चतुर्भागेपस्थापन उत्कपतः सापिच चतुर्भागेपस्योपम ताराविमाने देवानां सप्तम्यतः अष्टभागव
 स्मोपम उत्कपत चतुर्भागेपस्योपमताराविमानेदेवीनां अपन्यतः अष्टभागपस्योपम उत्कपतः सातिरेय अष्ट पस्थापन । एतेषां मयम् । चन्द्र
 सूर्येपद्वयमत्र ताराद्वयात् कतरेस्म्यो, अस्यावाबहुवावानुस्यावा विप्रबोधिक्वावा । गीतम् । चन्द्रसूर्यां द्वावपितस्वीसवयया मयत्रा
 उत्कपतये अर्धे पश्योपम आयू दूह । मयत्रविमानां देवीनां अन्यपदे पश्योपमनो वाचो भाग उत्कपतये काइक अपिच ऊर्ध्वरो वाचा भाग
 पश्योपमनो, तारा विमाने विद्ये देवताभो अपस्यपये पश्योपमनो आठनी भाग उत्कपतये पश्योपमनो वाचो प्राज । तारा विमाने विद्ये देवीना
 अपन्य पदे पश्योपमनो आठनी भाग उत्कपतये ऊर्ध्वरो पश्योपमनो आठनी भाग काइक उपिच १५ इवे अपस्यपद्वयमत्र कते वे । एह जगवम् ।
 चन्द्रना सूर्ये एह मयत्र तारा इव स्मोतिवी साहि बुच चक्रचकी बोह उक्वा चवां तथा चरीवा अक्वा विसेवापिच । हे गीतम् । चन्द्रना मयए

घबधिरागमयेना न्यतराश्रितसेने सदाभ्यन्तरस्यागावहति । अथैते निधिपतयो भवन्तीति । अबुद्धीयेनिधिसस्याप्रमुक्तौ । अबुद्धीयेदीयेइत्यादि । अबुद्धीये दीये विपति निधिरागानि उक्तरुद्विधाभ्यानि यानिगङ्गादिगदीमुखस्यानि चक्रवर्ती दक्षिणतपरिपूष पक्षेऽदियविषयव्याप्यतोऽष्टमतपःकरणाऽनन्तरं स्वसात्करोति । तानि सर्वापेक्ष सर्वसम्पदा प्रकृतानि ? भगवानाह ? गौतम ! त्रीक्षिपदुत्तरादिनिधिरवगतानि सर्वार्थेषु प्रकृतानि ? तद्यथा । नवसस्याका निधानानि चतुस्त्रिंशदा गुह्यं तद्वति यथास्तु सङ्केति । इयं समाश्रित्य प्ररूपणाकृता । आपनिधिपतीनां कतिनिधानानि विधित्वा ल भोग्यानि भवन्तीति प्रसन्नाह । अबुद्धीयेदीयेइत्यादि । अबुद्धीपद्वीये विपति निधिरवगतानि परिभोग्यतया सन्त्ये प्रयोचने यज्ययसिभिर्त्वापयोगावत्यन इवमितिशीघ्रं चक्र यमिनापोत्पत्यमन्तर निर्विलम्बमित्यर्थः प्रागुक्तं । भगवानाह ? गौतम ! अपन्यपदे पटत्रिंशत् आपन्यपद

केचद्विश्याणिहरयणसया परिभोगस्तौ । अहस्यपल्लतीस उक्ता । सपए दीप्तिमिसुगणि
 हिरयणसया परिभोगस्तौ । अहस्यपल्लतीस उक्ता । सपए दीप्तिमिसुगणि
 प० ? गो० । देवसुभरा पचिद्विस्वरयणसया ससुगणेण प० ? अबुद्धीवेण जते ! दीये अहस्यपल्लतीस उक्ता । सप

न । त्रीक्षिपदुत्तरादि निधिरवगतानि सर्वापेक्ष प्रकृतानि ? अबुद्धीये भवन्ति । दीये कियन्तिनिधि रवगतानि परिभोग्यतया शोभमागच्छन्ति ।

गौतम ! अपन्यपदे पटत्रिंशत् शररुपदे द्वे सप्ततिः निधिरवगतानि परिभोग्यतया ससुगणेण प० ? अबुद्धीये भवन्ति । दीये कियन्ति पक्षेऽदिय

नति ह्रस्वः । अबुद्धीपतामा हे भगवन् ! द्वीपने केतला निधिरव चक्रवर्तिन परिभागपक्षे सय सयाऽसद्विषयः । हे गौतम ! त्रीक्षिपदुत्तरादि निधिरव सय सयाऽह सदैव गङ्गाजदीने मूय सास्वता ह ते कित इदं विषय मरत एरयन इमं दक्ष मवगुणा कोक्षे यथास्तमान ३०६ निधान पाद ०
 अबुद्धीपतामा हे भगवन् ! द्वीपने विवे केतला निधिरव चक्रवर्तिने परिभोगपक्षे शाप्रकायः प्राये । हे गौतम ! यलेका चक्रवर्तिने मय मूय प०

[illegible]

सृगेण प० ? बलदेवातसिद्धाचेत्र असिमाचस्यही वासुदेवाय तसिद्धाचेत्र भत ? दीवे
 केयहस्याणिहिरयणा सृगेण प० ? गो० । तिखलसुरा णिहिरयणसया सृगेण प० ? जयहीवेण दीवे
 क्षिपल बलसुपदेवा बलवर्तिनः । बर्वापिष पञ्चमः । ३ श्री...

अपि तावन्तवैषयावन्तः प्राकवर्तिनः प्रागुदेवा अपि तावन्त एव चेति न सम्भवीये भवन्तः । जीते विदितेति ।

[illegible]

[illegible]

केवद्वय्याणि हिरयणसया परिज्ञेगप्ताए हस्रमागच्छति गो० ! जहसपएलत्तीस उक्ती। सपए दोणिसिस्तग णि
 हिरयणसया परिज्ञे गप्ताए हस्रमागच्छति ॥ जवूहीयेण जते। दीये केवद्वया पचिदिया रयणसया सस्रग्गेण
 प० ? गो० । दे वसुस्ररा पचिदियरयणसया सस्रग्गेण प० ? जवूहीयेण जते । दीये जहसपएया उक्ती। सप

न । त्रिखिपबुधसराच्चि निधिरवशतानि सर्वायच प्रपशतानि ? अथ्य द्द्वीपे भदत्त ! द्वीपे कियान्तिनिधि रवशतानि परिप्राग्यतया ग्रीप्रमागच्छन्ति । गीतस । अथम्यपदे पदत्रिगत् सररुद्रपदे दु ससतिः निधिरवशतानि परिप्राग्यतया ऋधुमागच्छन्ति ॥ नान्य द्द्वीपे भदत्त ! द्वीपे कियन्ति पशुं प्रिय

वति हूह न भयद्रूपनामा हे भगवन् । द्वीपने केतला निधिरज चक्रवति न परिभागपणे सय सय्यासदैपछह । हे गीतम ! त्रिखिच ख ३०६ नि-
 पिरव सय सय्याह सदैव गङ्गाजरीने मूँ साखवा ह ते किम इन धिजय भरत एरवन कम एठ नवगुवा फोसो यथाकमान ३०७ निपाम याह न
 नमद्रूपनामा हे भगवन् ! द्वीपने विपे केतला निधिरज चक्रवति ने परिभागपणे शाग्रफायह छार्वे । हे गीतम ! एकेका चक्रवति ने सय हूह न

प्राप्तिको ब्रह्मवर्तिना नवनिपातानि बहुमुञ्चितानि यपोक्तसंख्याप्रदातीति उक्तमुपदेत्तु द्वेवस्त्यपि के निश्चित्यशते परिभोग्यसया भीषुमागच्छत उक्त-
रुष्टपदमावित्तो ब्रह्मकां वि शतौ नवननिपातानि भवतीति भवविशयागुस्यन इत्युपपद्यते यथास्तस्येति । अपञ्चयद्वीपवर्तिब्रह्मसंख्यापि
पृष्ठपुराह जम्बूद्वीपे २ नदस्त ? द्विपति पञ्चेन्द्रियरत्नानिसेनापत्यादीनि सप्त तेषांशतानि सर्वांशेष्ट मष्टमनि ? भगवानाह ? गीतन ।
द्वेवश्रीसूत्रे पञ्चन्द्रियपरव्ययते सर्वोपे च प्रश्नते ? तस्याया । उत्तरमुपदत्तानि विद्यतां यत्किंवा प्रत्येक सप्तपद्वैन्द्रियरत्नसङ्कायन सप्तसंख्या विद्यता गुण्यते
भवति यथास्तमाल । मनुनिबिषसर्वापपङ्कायो नतुलि यता गुह्यन पक्षेन्द्रियरत्नसर्वापपङ्कायां नु विनितिविद्यता गुह्यन उच्यते दशसुयासुदेयविश्वेषु
सदातया मनुपक्षेनाह निधीर्नातु नियतमायत्वेन संबंदाप्युपलब्धे । तेन रत्नसर्वापसूत्रे रत्नपरिभोगसूत्रेण नकावित्संख्याकृतो विद्येयइति । अथरत्नपरि
भोगमष्टममष्टनाह । जम्बूद्वीपेइत्यादि । प्रायोक्त्याख्यातत्वादुच्यते । अथैकेन्द्रियरत्नानि मष्टमित्युमाह । जम्बूद्वीपेतिव्यक्त । मयार एकेन्द्रियरत्नानिब्रह्मकां
ब्रह्मादीनि तेषांशतानीति । अथैकेन्द्रियरत्नपरिभोगसूत्र पृष्ठमाह । जम्बूद्वीपवित्यक्त । अथजम्बूद्वीपस्य विषमपादीनिपृष्ठमाह । जम्बूद्वीपेति । अथमूत्रे

पथा केवदृष्ट्या पश्चिदिच्छुरयनसया परिभोगमाह हस्तमागच्छति । गो० ! जह्यापए छठावीस उक्ते।स
पप दोषिदसुभ्रापयिद्विद्विरयणसया परिभोगमाह हस्तमागच्छति ॥ जम्बूद्वीपेण जत! दीवे केवदृष्ट्याए

रत्नशतानि सर्वापच प्रकृतानि ? गीतन । द्वेवश्रीसूत्रे पञ्चेन्द्रिय रत्नसं सर्वोपच प्रश्नते ? जम्बूद्वीपे प्र० ! द्वीप जपन्यपदेया उत्तरमुपदे य।
अपन्यपदे ज्यार ब्रह्मवर्ति ने ३६ निचि रत्न परिमाण आवे उत्तरमुपच प्र० ब्रह्मवर्ति ने विषय विचरि निचिरत्न परिभोगपच २३० निचि आवे एव
जयनरे । जम्बूद्वीपनामा द्वे भवनम् । द्वीपने विदे केवली पचेन्द्रिय रत्न सेनापति प्रसुय-सय संख्याइ प्रुह । द्वे गीतन । विसेदज पचेन्द्रियरत्न सर्वे स-
प्याइ प्रुह त किम एकका ब्रह्मवर्ति ने ३ पचन्त्रीय रत्नइ इम उत्तरमुपदे ३० ब्रह्मवर्ति ने २१० प्रुह । जम्बूद्वीपनामा द्वे जगवन् । द्वीपने विदे जप
न्यपचइ उत्तरमुपदे पचे केवली पचिन्द्रिय रत्न एक आबसत्त ब्रह्मवर्ति ने परिभाग पचे आचइ । द्वे गीतन । जपन्यपदे ज्यार ब्रह्मवर्ति ने जगवावीस

मात्वास्याताः पुनः प्रसविपयीकारणेनतद्धं धापिचे त्रपमं प्रवृत्तकथप्रसाधना द्विस्मरन् शोभाविनेयजनस्मरूपोपकारायेति । तेनो
 प अत्रद्वीपमसुसुक्ष्मीयत्यनिर्देशः स्त्रीवेति यमैगागत्यात् । कियदुद्वेष्टेनो हत्येन भूमिप्रियस्यैवेत्ययः कियदुसुचैस्त्रयै न भूमिगतो
 तेसुत्यसीक्षणेन प्रपसुते भगवानाह गीतम । यिकभाषासपरिचेपविषय नियममयुग्मं प्राग्यत् तद्वेधाविमियं वममयेयु एव
 नवमयति याजमसदस्याणि ऊर्ध्वीगत्येन सातिरकपोजगतसहस्र पुर्यायेच प्रपसुते ननु स हत्यय्यद्वारां जलाश

तामादौ प्रसिद्धीवेतुनकिं व्यवशारविषयत्वादिति सच्यते । समभूतसादारस्य रथप्रजायासयः ससुखोभगानियायद्व
 पापव्यवहारसोपसम्भगाल्यभौहत्वव्यवहार वृमसिद्धय । रागा अमृद्वीपोरव्यानां सीर्यकता नमृद्वीपमेतोः पक्रगयमेऽ

जहणपपुत्रा उक्ते । सपएया परिने । गत्ताए हसुमागच्छति ॥ गो० । जहणपए स्युठात्रीस
 तुतरा एगि देअरयगमया परिभोगत्ताए हसुमागच्छाति ॥ जयद्वीवेण भते । दीवे केयइइयं
 केयइइयं परिकेयेण केयइइअउसुहेण केयइइय उहुं उअत्तण केवइअससुगणे ण प० ?

ति परिभोग्यतावे शोभमागच्छति ॥ गीतम । अपन्यपदे अष्टाविशतिः उत्कृष्टपदे द्वे वशोत्तरे पचेन्निप्रयव्यते परि-
 केय्वद्वीपे गगवन् । द्वीपे कियति एकैन्निप्रयव्यतानि सर्वायेच प्रपसामि ? गीतम । द्वे वशोत्तरे एकैन्निप्रयव्यते स

चक्रवति ने यिचे दश २१० पचेन्निप्रय रत्न परिभोग पणे छाये । जयुमागा के भगयन् । द्वीपने यिचे केतलाह एकैन्नि
 अपन्य पदे उत्कृष्ट पदे चक्रवति न परिभोग पणे छाये । ऐ गीतम । अपन्यपदे अष्टादीस पचेन्निप्रय रत्न परिभोगपणे
 १० एकैन्निप्रय रत्न श्रीस चक्रवति ने परिभोगपणे छाये । जयुमागा के भगयन् । द्वीपने यिचे केतलो लायपणे पोएलपणे

प्रायिनां चकवन्तिनां नवनिधानानि बहुमुद्विगानि यथोक्तसस्याप्रवाणीति उत्कृष्टपदेतु द्वे सत्स्यधिने निचिरजयते परिभोम्यया शीघ्रमागच्छत उत्-
कृष्टपदभावितानां चक्रिषां त्रिशतां नवनवनिधानानि भवतीति नवत्रिशतागुस्यन्त इत्युपपद्यते यथाजसद्वीपवर्तिषकवर्षित्वसस्यायि
पृष्ठपुराह जसद्वीपवर्ति । जसद्वीपे २ भद्रन्त १ द्विपति पञ्चभिररजानिसेनापत्यादीनि सप्त तेषांशानि सर्वायेष मन्त्राणि ? भगवान्माह ? गौतम !
ब्रह्मगोमरे पञ्चभिररजयते सर्वायेष मन्त्राणि । उत्कृष्टपदमाविर्भां त्रिशतां चक्रिषां प्रत्येक सप्तपञ्चद्विपरत्वसङ्गावेन सप्तसदस्या त्रिशता गुस्यन्ते
भवति यथाकथमान । ननुनिधिसर्वापपृष्ठ्याया बहुति सता गुहन पञ्चे भिररजसर्वापपृष्ठ्यायानु क्विनितित्रिशता गुहन उच्यते दशसुवासुदेययिजयेषु
सदातेषामनुपसमान् निधीर्नातु नियतमावलेन सर्वदाप्युपलब्धेः तेन रजसर्वापपृष्ठे रजपरिभोमसूत्रेच नचवित्सस्याशतो विधेयवदति । अथरजपरि
भोममन्त्रमन्त्राह । जसुदीवेदस्यादि । प्रायोद्याख्यातत्वादुच्यते । अथैकेद्विपरजानि मन्त्रयितुमाह । जसुदीवेतिनियते । नथर एकैद्विपरजानिचक्रिषां
चक्रादीनि तेषांजलानीति । अथैकेद्विपरजपरिजोगसूत्र पृष्ठमाह । जसुदीवेतिनियते । अथजसद्वीपस्य विजभादीनिपृष्ठ्याह । जसुदीवेति । अथमन्त्रे

एषा कथहृत्था । पचिदिष्टुरयणसयो परिभोगसाए हस्रमागच्छति । गो० । जहसपए स्रष्टावीसं उक्त्वा । स
पण दोसिदसुभरापंषिदिष्टुरयणसया परिभोगसाए हस्रमागच्छति ॥ जंयुद्दीवेण जत ! दीक्षे कथहमाए

एकगनागन सर्वापच प्रज्ञप्तिः ? नीतसः । तु दशोत्तरे पञ्चोत्तरे रजसः ५ सर्वापच प्रज्ञप्तिः ? अथ दशोत्तरे ५० । द्वीप जपन्यपदेया उत्कृष्टपदे या जपन्यपदे चार चक्रवर्तिने ३६ लिपि रज परिसाग आगे उत्कृष्टपच ३० चक्रवर्तिने विसह चित्तरि निपिरज परिसोपपच ३३० लिपि आगे एक प्रवनरे । अबुद्धीपनाभा ३० नगवन् । द्वीपने विवे कोतली पंचेन्द्रिय एव सेनापति प्रसु-धम सुस्थाह दूह । हे गौतम । विसेवश पचेन्द्रियरज सर्वे स-व्याह दूह न किम एकथा चक्रवर्तिने ७ पचन्नीय रजदूह ३० चक्रवर्तिने २१० दूह । अबुद्धीपनाभा ३० चक्रवर्तिने २१० दूह । द्वीपने विवे जप म्यपदर ठाकठे पदे कोतला पचिन्द्रिय रज एक जपन्यपच चक्रवर्तिने ३० परिसाग पचे आकह । हे गौतम । जपन्यपदे चार चक्रवर्तिने सप्तगोत्रीस

नदं हि। अविपत्येन प्रसूतं उपम्यासः । भगवो माह गीतम् पुण्ड्रिणीपरिभाषोपि पवतादिमत्यात् अप्यरिभाषोपि गदीन्द्रदादिमत्यात् जीयपरिभाषोपि
मुपवनाविषु वमरपत्यादिमत्वात् यद्यपि क्लृप्तमये पचिष्वापकायपरिभाषात्वग्रहणेन जीयपरिभाषात्व सिद्धं तथापि लोके तथाजीयत्वस्याऽव्ययत्वा
रात् पुनरप्यत्र वमरपत्यादीनां जीयत्वव्यवहारः स्थपरसमतइति । इतिपुण्ड्रपरिभाषोपि मूर्तेत्यस्य प्रत्यक्षसिद्धत्वात् । कार्यं जयद्वयीपोपि स्क
पदयः पदार्थः सचायपदेः समुद्दितेरेयमवति समुदायरूपत्वात् समुदायिनइति । अथ यद्विषयं जीयपरिभाषारूपं स्तर्हि सर्वं जीवा अत्रोत्पन्नपू

एगजीअणसहस्स लसुहेण णथणउइ जीअणसहस्साइ साडरेगाइ उहु उच्चस्रेण साडरेगं जीअणसयसहस्स
सहृगणे ण प० ? जवुद्दीयेण मंते ! दीये कि सासए असासए गो० ! सिअसासए सिअअसासए । सेकेणठेण
नंत ! एयवुच्चइ सिअसासए सिअअसासए गो० ! दसुठयाएसामए वयगधरसफासपज्जवेहि असासएसेतेण

द्वेषन विषामूर्ध्वमुनीस्त्वेन विषान् सर्वापेक्ष प्रपन्नः ? गीतम् । जयद्वयीपः २ एकं शतसहस्रमायामविफल्पाभ्यां । श्रीविद्योजनशतसहस्रादि
पोषणस्य सहस्रादि द्वयं ससयिगत्यपि के योजनशते त्रीन् क्रोशान् अष्टाविशतिं चतुःशतानि त्रयोदशान्शतानि अष्टादशानि किञ्चिद्विशंषादिष्वपरि
शेषेण । एकं योजनशतसहस्रमुद्वेन नवनवति योजनशतसहस्रादि चातिरेकादि काथ मुदीस्त्वेन । चातिरेकं योजनशतसहस्रं सर्वार्थेण प्र-
पन्नः ? जयद्वयीपो प्रगपन् । द्वयीपः किंशायतः आयायत । गीतम् । अस्तिचगायतः अस्तिच गायतइति २ अपकेनार्थेन भगवन् । यय

योजनमंस्क कथा चेतिहा लगे जयद्वयीपमासा व्यग्रहार से माटें आथय अपिकेरा लाप जाजन कठपके कपु कपके मिलोने सर्वसंख्याइ ठे जयद्वयीप ॥
जयद्वयीपमासा हे भगवन् । द्वयीपने विवे द्वीप सुं शास्त्रतो ले अज्ञाःछतो ले ॥ हे गीतम् । सास्त्रतोपदि ठे असास्त्रतो पदि छे । ते दुसु अर्थे हे भग
वन् । इन करे कर, शास्त्रो पदि छे असास्त्रतोपदि छे । हे गीतम् । जयद्वयीपमाने एक लक्षयोजनप्रमाणं द्रव्यपके सास्त्रतो छइ अर्थगत्यरस रसार्थप

भिवर्गशिक्षायाभात्रियिष्यमानस्य त् संवृत्तीयव्यपदेशपूर्वकमभिनेक्ष्य व्यायामाख्ये मोक्षत्वव्यपदेशोऽप्युक्तं सुप्रसिद्धमेवेति । अथोक्तं च आद्यतपासादिकं प्रसज्याह । अवृत्तीवचमित्यादि । इदञ्च यथा प्राक्पट्टवरबेरिकापिबारे व्याख्यात तथा च संवृत्तीयव्यपदेशन बोध्यमिति । एतच्च शास्त्रतोऽङ्गाश्चतोः पटे निरवयविनचरो ब्रूहाब्जिनसावपि सद्रूप । उतमेत्याह । संवृत्तीवचमित्यादि । इदमपि प्राक्पट्टवरबेरिकापिबारे व्याख्यातमिति । अथैकपरिधानानोऽवसीद्वीच इतिपिप्लुराह । अवृद्भावेष जते इत्यादि । अवृद्दीपो भरतद्वीपः किंपूबिनीपरिधानः पयिनीपिरहनयः स्निग्धपरिधानः शूलपिण्ड भयः एतादृशीच स्क पावविनरास्क पाहिर्वजावपरिधानावपि भरत इत्याद्याहुः । किमीवपरिधानः सोवलय पटादिरजीवपरिधानापि दाय-
तोस्त्यत्रस्यापाह । किंपूवपरिधानः पुष्टवस्त्र परिधानः कवल पुष्टनपिडमप्यर्थः । तेस्वरत्ये भातमुपमादा वनुपलब्धे न एकानदुःपमादे तु वि-
अस्ताखेन अवृद्दीपस्य तन्परिधानेऽंगीक्रियमाहे कदाचित्तत्त्वप्रसङ्गः वायाः स्वतिष्ठन्नत्वेन सत्परिधाने द्वीपकापि वनास्थापयितिरिति तपाः कृतस्य

ગો० ! અયુધીએ ૨ ઇગજોબ્બાનસયસહસાઇ તિણિજોશ્ચાનસયસહસાઇ સોલસયસહસાઇ
 દેાણિશ્ચસત્તાવીસે જોશ્ચાનસૅ તિણિબ્બકેાસ બાઠાચીસંચ ઘણસયં તરસયબ્રહ્મગલચ વિસેસાહિબ્ર પરિસ્કેત્રેજ

शातरे एकन्त्रिपरब्रजते परिप्रोम्यतया द्वात्रिंशत्तन्त्राणां भदत्त । द्वीपः क्रियान् आयासविष्कम्भाभ्याम् । क्रियान् परिहृयत्य क्रियानु-
नायेन प्रवृत्तः ? अम्बुद्वीप जगः । द्वीपं क्रियन्ति एकैन्त्रिपरब्रजतामि परिभाष्यतया शीघ्रमागच्छन्ति, जपन्यपदे अष्टाविंशतिः सरकृष्टपदे तु द्वा-
व जनता परिपियन्ते द्वे जनलो जठपन्थे जेतलो सुर्वापपथे द्वे न नीतस । अयूदीपनासः । द्वीप एक स्नाय याजन स्नायपथ पो-
रुतपथे त्रिंशत्तया याजन १६ सोल हजार बिचे जहाबीस योजन ५ने विस्विकोश एकसो अष्टावीस यमूय तेर अङ्गुल ५ने अङ्गुल कादम्ब
अपिबेद ३१६२७ यो० ३ को १२० व १३ ॥ अङ्गुल एतलो परिपियवे एक हजार योजन ७ इपवे यममूलयकी हजार योजननू नीको अप्योपाज
महा बिदेइने विदे १ हजार योजननी बिचे अविठो सेनाट मवाब्बु हजार योजन कादम्ब अपिबेरा सुर्वा जपनूतलचकी ८८ हजार

अगस्त्यभावादिति किंनो वारानुरूपका इत्याह । असकृदेनेकग्रः अपवा । अगतकृत्यः अतस्तत्त्वान् ससरस्यानादित्यादिति । अय जम्बूद्वीपेति मा
 द्यायु रपतिनिमित्तचिह्नादिपुः पृच्छति । सेवेकहे मते । एवमुद्यह जम्बूद्वीपेदीये इत्यादि । अय केनार्थेन भदन्त ? एयमुच्यते जम्बूद्वीपेदीयेः भग
 वानाह ? गीतम् । जम्बूद्वीपेदीये तत्रतत्रदेगे तस्यदेशस्य तत्रतत्रप्रदेशे यद्द्वयो जम्बूद्वीपाः एवेकद्वयाः विरलस्थितत्वात् तथा यद्वृत्ति जम्बूद्वीपानि जम्बू
 यदायव समूहप्रायेण विपनाः अविरलस्थितत्वात् एकजातीयतत्त्वसमूहो वनमिति धबनाह । तथा घट्टयो जम्बूद्वीपपट्टाः जम्बूद्वीपसमूहाय विकालीय-
 तकनिमित्ताः अनेकजातीयतत्त्वसमूहो वनपट्टइति यवनाह तत्रापि जम्बूद्वीपाबाधेन प्राधान्यमिति प्रसूते यणकसाकस्य । अन्यथा अपरपुष्पाद्या वन
 सुखे निमित्तपूने जम्बूद्वीपपट्टप्रवृत्तिनिमित्तत्वे ऽवगात्याह । तेन कथमुक्ता इत्याह । नित्य सर्वकाल कमुमिताः यायसपदात् विद्यु माइया विद्युलवह

पुग्गलपारगामे,, गो०! पुढविपरिणामेवि जीवपरिणामेवि पुग्गलपरिणामेवि ॥ जम्बूद्वीवेण
 मते । दीये सखेपाणा सखेनूआ सखेसत्ता पुढविकाइअत्ताए अऊकाइअत्ताए तेउकाइअत्ताए
 थाऊकाइअत्ताए यअससइकाइअत्ताए उययअपुत्ता । इता गो०! अउसइ अउया अणंतसुत्ता संकेणठेण मत्ता

विधीपरिणामः क्षिप्तपरिणामः जीवपरिणामः क्षिप्तलपरिणामः, गीतम् । पृथिवीपरिणामोपि जीवपरिणामोपि पुद्गलपरिणामोपि
 सोपि ॥ जम्बूद्वीपे भगवन् । द्वीप सर्वप्राजाः सर्वेनोवाः सर्वोन्निरूतानि सर्वोच्चिसत्त्वानि पृथिवीकायिकतया अप्कायिकतया सेनकायिकतया

गद्दी पाह अथय ठे एवस्थित सदेव एकरूप एह नित्यत्वे जन्माना द्वीप कथं ॥ जम्बूद्वीप नामा हे भगवन् । द्वीपने विषे सु पृथिवी परिणाम छे
 पश्वो पित्तं ठे आऊपरिणाम पाक्षीस्य छे अपवा जीयसप ठे अपवा पशुलपित्तमय छ ॥ हे गीतम् । पृथ्वीपिणमय छे पाक्षीस्य पक्षि छ
 जीयस्य पक्षि छे अचित्त पुद्गल पिणमय पक्षि छ ॥ जन्माना हे भगवन् । द्वीपने विषे सवप्राणी वेदो तेदो भोरेभि सवज्जन् वनस्पतीकाय सर्वे

सर्वप्रमाणादपि जीवविशेषायागुपबुद्ध्याः सकलजीवानामेककाल जड्भूतीये पयित्यादिभावमोहादे सकलदेवतारकाविनेवाभावप्रसङ्गे भवेत्तद्वक्ति तथा एवं गीतम् । यथैवमस्मन् सचैव प्रत्युद्यारब्धीय पूषिवीक्षाधिकृतया धावद्भ्रमरप्रतिष्ठापिकृतया उपपन्नपूर्वोः काष्ठक्रमेण सुसारस्यागादित्वात् ननु मः क्रापिकृतया अप्क्त्रापिकृतया तेजस्कृपिकृतया वायुक्त्रापिकृतया वनरप्रतिक्रापिकृतया रुपपन्नपूर्वोः उत्पन्नपूर्वोः । अगवानाह ? इत्या गोप्त्रभा ! पचिष्यस्तत्रोपायुक्रापिका अनेन च साध्यवहारिकराशिः। तत्रयवकण्यायप्रसः श्रानादिनिगोवनिर्गतानामेव प्रावलीखादिरूपयियोगेपर्यायप्रतिपत्तेः पूषिवी या सतमेत्याशंकाह । जड्भूतीवेवमतेइत्यादि । जड्भूतीये भवन्त? द्वीये सर्वप्रमाणाः द्वित्रिपतुस्त्रिभिः सर्वद्वीयाः सर्वत्रुताक्षरयः सर्वसुख्याः वा सतमेत्याशंकाह । जड्भूतीवेवमतेइत्यादि । जड्भूतीये भवन्त? द्वीये सर्वप्रमाणाः द्वित्रिपतुस्त्रिभिः सर्वद्वीयाः सर्वत्रुताक्षरयः सर्वसुख्याः

मावाद्या जीवविधेयापुण्यदुत्याः सुखमावागमन्त्यन्ते । दीविकालन् केष चिरहेह, गो० । एक
 ठेण गो० ! एवमुद्धं सिद्धसासए ॥ सिद्धसासए ॥ जम्बूद्वीपेण जन्ते । दीविकालन् केष चिरहेह, गो० । एक
 याविषासी एकयाविणाल्य एकयाविणभविस्सह मुद्धिच नयहस्य भविस्सहस्य पुवे णिस्सए सासए स्यस्सए
 स्यए अथाठिए णिस्से जम्बूद्वीपे २ प० ? जम्बूद्वीपेण जन्ते । दीये कि पुढविपरिणामे स्याऊपरिणामे जीयपरिणामे

[illegible]

अगरस्याभावादिति किंतु यारामुत्पत्त्या इत्याह । असकृदनेकशः अप्रवा । अमतरुतयः अमन्तवाराम् समारम्भानादित्याविति । अथ अमृद्वीवेति ना
 प्राप्युत्पत्तिनिमित्तमिच्छासिधुः पूरुति । सेवेवर्तते भते । एवमुक्तं अमृद्वीवेदीवे इत्यादि । अथ केगरीय भदत्त ? एवमुच्यते अमृद्वीपोद्दीपः भग
 वानाह ? गौतम । अमृद्वीपोद्दीपे तत्रतत्रदेशे तस्यदेशस्य तत्रतत्रप्रदेशे यद्भवो अथयुक्ता एकेकरुपाः विरलास्थितत्वात् सया यष्टुनि अयुवमानि अमृ-
 द्वाःएव समुद्भूतावेन स्थिताः अविरलास्थितत्वात् एकजातीयतरुसमूहो यमिति वचनात् । तथा यद्भवो अयुवनपदाः आयुषस्तसमूहाःएव विजातीय-
 तरुनिधिताः अनेकजातीयतरुसमूहो यमपवद्वदिति ययनात् तत्रापि अमृद्वीकायामेव प्राधान्यमिति प्रस्तुते यथाकसाकस्य । अन्यथा अपरपुष्पाद्या यन
 एवमे निमित्तभूते अमृद्वीपपट्टप्रवृत्तिनिमित्तत्वे ऽसागत्यात् । नित्य सर्वकाल कमुनिता यायत्पदात् किंशु गादका विशुलायइ

पुग्गलपारणामे, गो० । पुढविपरिणामेवि जीवपरिणामेवि पुग्गलपरिणामेवि ॥ जयुद्दीवेण
 मते ! दीवे सर्वपाणा सर्वेनुआ सर्वेजीवा सर्वेसत्ता पुढविकाइअत्ताए अत्ताकाइअत्ताए तेउकाइअत्ताए
 वाउकाइअत्ताए यस्ससहंकाइअत्ताए उययस्सपुत्ता । इता गो० । अत्ताइ अत्ताया अत्तातस्सुत्ता संकेणठेण भंते।

पिपीपरिणामः क्षिपपपरिणाम जीवपरिणामः क्षिपद्रुलपरिणामः, गौतम । पुपिपीपरिणामोपि अपपरिणामोपि जीवपरिणामोपि पुद्गलपरिण
 मोपि ॥ जमृद्वीवे भगवन् । द्वीपे सर्वप्राणाः सर्वजीवाः सर्वोपिभूतानि सर्वाश्चिद्यस्यानि पुपिपीकापिकतया अप्कापिकतया तेजकापिकतया

गरी याइ अत्यय ठे अपस्थित सदैव एकरूप इद गित्यहे जयुनामा द्वीप कष्ट ॥ समृदीप नामा हे भगवन् । द्वीपने विपे सु पुपिपी परिणाम हे
 पूत्री पिठने ठे आत्तपरिणांन पाळोमय हे अपवा जीयमय ठे अश्वा यद्गलापलनय स ॥ हे गौतम ! पुपवीपिडमय हे पाणीमय पवि छ
 जीयमय पवि छ अचित्त पुद्गल पिडमय पवि छ ॥ जयुनामा हे भगवन् । द्वीपने विपे सर्वप्राणी यंत्री तेद्वी नोरेन्द्र सबज्जन यमस्यमीकाय सर्वे

[illegible][illegible][illegible]

अगस्त्यभाषादिति कितो कारणरूपका इत्याह । असकृन्नेकाः अपवा । अमन्तवारान् संसारस्थानादित्यादिति । अथ अपृष्टीपेति मा
 ध्याय्युत्पत्तिमिति जिज्ञासिषुः पृच्छति । सेनेबह्वे मते । एवमुक्तं अद्भुदीयेदीवे इत्यादि । अथ सेनार्थेन भदन्त ? एवमुक्तं अपृष्टीपोष्टीपः भग
 यामाह ? गौतम । अपृष्टीपोष्टीपे तत्र तत्र देवे तत्संदेशस्य सन्नतप्रदेशे यद्वा अपृष्टा एदेककृपाः विरलस्थितत्वात् तथा अष्टुनि जययमानि जय-
 वृथाएव समूहज्ञानेन स्थिताः अविरलस्थितत्वात् एकजातीयसकृन्ने यममिति यचनात् । तथा घटयो जययमपटाः अपृष्टसकृन्नेय विजातीय-
 सकृन्नेमिताः । अनेकजातीयसकृन्ने यमपवदति यचनात् तथापि अपृष्टकाशानेव प्राधान्यमिति प्रसूते यथकसाक्षस्य । अन्यथा अपरपृष्टाका घग
 एवदे भिमितपुमे लब्धुपोपपदप्रवृत्तिमिति तस्ये ऽसागत्याह । तेष कसमृताइत्याह । नित्यं सयकाल कमुनिताः यायमपदात् विश्व भाषया विश्वतयव

पुगलपारथामे,, गो० । पुढ्यविपरिणामेवि जीवपरिणामेवि पुगलपरिणामेवि ॥ जयद्दीवेण
 मते ! दीवे सखेपाणा सखेनूआ सखेजीवा सखेसहा पुढ्यविकाइअत्ताए अऊकाइअत्ताए तेउकाइअत्ताए
 वाऊकाइअत्ताए ययससदकाइअत्ताए उवययसपुच्छा । हता गो० । असइ अमुया अणंतसुसा संकेणठेण भंते!

पिपीपरिणामः क्षिप्तपरिणाम जीवपरिणाम क्षिप्तलपरिणाम , गौतम । पृथिवीपरिणामोपि जीवपरिणामोपि पुद्गलपरिणामोपि ॥ अपृष्टीपे भगवन् ! द्वीप सर्वप्राज्ञाः सर्वजीवाः सर्वगिज्जूताणि सर्वाक्षिसत्त्वानि पृथिवीकायिकतया अपृकायिकतया तेजाकायिकतया

गद्दी याह अथय ते अत्रस्थित सदेव एकरूप इह नित्यत्वे जयमाना द्वीप कष्टू ॥ अद्भुदीप नामा हे भगवन् ! द्वीपने चिपे सु पृथिवी परिणाम हे
 परमो पिन्नने ते आऊपरिणाम पाळीमय हे अथवा जीयमय हे अथवा पद्मअपिन्नमय य ॥ हे गौतम ! पृथिवीपिन्नमय हे पाणीमय पचि छे
 जीयमय पचि हे अचित पुद्गल पिन्नमय पचि छे ॥ जयमाना हे भगवन् ! द्वीपने चिपे सयप्राज्ञी चैद्वी तंद्वी पोरिन्दि सयजून यमस्यतीकाय सये

एषा विषयवद्वया आविर्बुद्धमुनिप्रभास्यसाधनपदस्य गुणवृद्ध्या गोष्ठवृद्ध्या जननिम्न कुवसिद्धिः प्रकमिय भुविमत्तवति प्राप्ता । एतद्या
 स्थानं प्राग्गन्तव्यवद्वेष्टे कृतमिति तत्तादर्थ्ये । उक्तवस्तुकोपेताद्य वक्ताः श्रियाप्रतीव उपशोभमाना स्मिदति । इदञ्च नित्यद्वुमुनिमत्तत्वादिक
 अष्टवृत्ताभामुत्तरुत्तरेणवेष्टया बाध्य । अन्त्यपेयं प्रावद्वक्तासमाविपुष्यप्रसीदयत्वेन प्रत्ययबाध्यात् एतेन अष्टवृत्तबहुलोद्गीयो अष्टवृत्तीय इत्यावेदित
 प्रवति । अपया अस्यां सुदृष्टानिपामोयानागुत्तनाभा पूर्वे अष्टवृत्ताधिकारे व्याख्यातनाभा देवो महदि को यायत्करखान् महन्नुर्गए इत्यादि प्रा
 द्य । पत्स्योपनस्त्वितिकः परिक्रवति । प्रवर्तनेनार्थेन प्रदत्ता ? एवमुच्यते स्याचिपत्यनागुत्तनामदेवाभयभूतया जय्वोपलक्षितो द्वीवो अष्टवृत्तीयवद्वति ।
 मूर्तिरेगोष्ठपर सूत्रैकवेष्टं स्मारयतीति । अदुत्तरवत् । अष्टवृत्तीयरसदीवरस साधनबामचेष्टे पश्यते ? अष्टवृत्त्याइत्यस्मादी खकयाइत्यस्य खकयाइत्य-

एष घृष्टई जयुद्गीमे २॥ गो० अष्टवृत्तिं जदीवे सत्य २ देसे २ तहि २ बहवे जयुस्तस्मा जयुधया जंयुवणसं
 हा। निञ्च कुसुमिथ्या आव पिदि मज्जरिचिह्नसगधरां सिरीए अईध २ उत्रसेओमाणां चिठ ति । अयुएय सुटुसं
 नाए अगाठिएणाम देवे महद्दीए आत्र पलिट्ठममिठ्ठिंए परिअसई । सेतेअठेणं गो० एअसुसई अंयुद्गीवे २॥

वापकापिकतया जनस्यविकापिकतया उत्तपकपूर्वोः इत्त नीतन । असकृत् अथवा प्रमत्तकृत्य । अथवेनार्थेनप्रगवन् । एवमुच्यते अष्टवृत्तीयो न
 म्बुद्गीपः ॥ नीतन । अष्टवृत्ति २ तत्रतत्र २ वेष्टेअइको अष्टवृत्त्या अष्टवृत्तानि अष्टवृत्तकथना नित्य मुमुनिताः यावत्पिचिह्नमज्जरं तत्रसकथराः
 पचन्नीत्रीय स्वमत्य पृथ्वी पाही तेन नायू पृथ्वीकाय पदं अपकायपदं तत्रस्याय पदइ वायुकायपदं जनस्यविकापकइ पूर्वे उपनाठे वा यी
 तन । अमरुन अनेकवार अथवा जनत बार ॥ तेसो अर्थे वे प्रगवन् । इत अइए अष्टवृत्तीय २ नामे एइये । वे नीतन । अष्टवृत्तीयनाभा
 द्वीपने द्विये तेते द्यने विवे तिहां २ यदा अष्टवृत्ताना युच ठे अष्टुनो जन ठे यदा अष्टुना अनेक जातना जनबह एयेय जुनुन कुलवत्त यावत् पि

भविष्यत्कालविषये इति श्रुय । श्रीवाभिगमार्थं तथादर्शनाद् एतेन किमाकारभावप्रत्यवतारो जम्बूद्वीप इति चतुर्थः प्रश्नो निर्युद्ध इति । एष प्रस्तुत-
तो यद्वादेशागोचरं संप्रदायविद्यमानं श्रीसुपसंस्वामी स्वस्तिन् गुह्याभिमाग परिनिहीतः प्रस्तुतग्रन्थमाप्तोपदेशनपुष्पक तिगमनवाक्यमाह । तद्यच्च नि-
त्यादि । श्राव्यतत्त्वश्राव्यतन्मात्रकत्वाच्च सद्वीप जम्बूद्वीपकृतो मावः सतश्च प्रावमोपलपति वीतरागा स्तथाः असंबोभगवाम् महावीरो निपिलाया म-
न्यां माबिमद्वैचैत्ये वदुनो असयासा बहूनामसंबोना बहूनामावकाको बहूनामाविकामो यदुनांदियाना यदुनांदियोना मध्यगतो नपुनरेकोति युक्त
रस्यस्यचित्पुरतः एवपयोक्तमुक्तामुसारेवेत्यर्थ । आख्याति प्रयमतीवाध्यमाश्रयमेव एवभापते, विशेषवपमकथनतः एवप्रज्ञापयति । व्यस्तपयो
यववनतएव प्रहपयत्युपपत्तितः, आख्येयस्याभिधानमाह । जम्बूद्वीपप्रसृतिरिति नामायष्टोपांगमिति श्रुयः । एतच्च धन्यायेन साधिकाचत्वारिंशजुशो
कमान । यच्च श्रीमत्सयनिरिपारैः सूत्रप्रसृतिटीकाया द्वितीयप्रानुवस्य प्रयमोद्वैशेयवामेय सपुद्गावरैश्च जम्बूद्वीपेदेवे सयचत्तद्वसलिला सहरसावसिणि

तएव समने जगच्च महावीरे महिलोए जयरीए माणिज्जहे चेहए बह्वण बह्वण समणाण बह्वण समणीण बह्वण
सावयाण बह्वण साविआण बह्वण देवाण बह्वण देवाण मसुगए एवमाहंस्वहं एवनासहं एवनासहं एवनासहं एव

श्रिया अतीवोपशोचमाना सिधति । जम्बो सुवस्त्रनाया अनादृतो नामादेवः महादिको यावरपस्थोपमस्थितिकः प्रतिवसति ॥ अयतेनार्चन गी
तम् । एवमुच्यते जम्बूद्वीपो द्वीप इति । ततः असंबो भगवान् । महावीरः निपिलायां भगयो माबिमद्वैचैत्ये यदुना असयासा बह्वीनां अम-

जनयकटीकीपी मांजरि रूप अवतवक्ता घरबहार सामाहकरी अत्यन्त २ शीमता २ यका जम्बूद्वीप जम्बूद्वीपनामह विपह अनादितमाने देवता
जम्बूद्वीपतो आधिपति महा अद्विजन्त पावन एव पस्थोवमनो स्थितिवन्त वसह ह्ये ॥ तिखे अर्चये वे गीतम् । इम कहीए जम्बूद्वीपनामं द्वीप ति-
वारेपक्षी अमच्च तपस्यो गगयत ज्ञानवत एववा श्री महावीर निपिलायामने मगरीने विवे माबिमद्वीपनामा चैत्ययगने विवे यकासायने यकासा

एतद्वदन्तववापादुहूर पालः श्रीमद्भागवतस्थानी अत एव सर्वसोवपवदुल्लेखसावद्य निरपेक्षं य मद्रूपादिति यत्प्रमाणमायस्यमाय
 दिनं भवति अथवाश्रीसुखमस्त्रानिषवाधन श्रीकृष्णानि प्रति हे आर्ये ! इति अथ्यपनेप्रस्तुत जयद्वीप प्रशस्तिनामके स्वतंत्राध्ययने ननु
 ग्राह्यपरिष्ठादिवत् युक्तकथाप्राप्तगते अथे च वा परस्परमनुसंधायाः । समुद्यदेतत्प्रमाणं चकारणं च व्याकरणं च ज्ञानान्या विस्तरणीशमोत्रमु
 पहाये वार वार प्रकाशनेन अप्रवत्ता प्रतिवस्तुनामाध्यादिप्रकाशनेनप्रदर्शयतीतिषयप अन्नमनुपातराग्यं नमिदित तत्रार्थे जयद्वीपादि पदानामन्वयः
 यथावेवेचते व्रजते एवमुद्यद जयद्वीवेगोअमा जदीवणदीवतस्य तस्य तच्च तद्विषयवर्णयस्यका जयवत्ता जयूयस्यस्यष्टाण्यस्य कुमुनिआ जावपिदिममज
 रेवेष्टिभगपर। चिरीएअई च इक्षुसोमेमावाचिठ ति जयूयसुसय।एअवाडियणमदेये मदिदिय जावपलिठमदिठिय परियसइ सेतेचठेण गोअमाए
 वमुद्यद जयद्वीवेदीवेइति तथाइतुमिमित्तं सयथा जहूयं मते चदेकोइसराया चदवडैसयविनाये चदाएरायइणीए सभायमुइस्साए मुदियए सठि
 मइया इयवहणीछायाइअ जाव दिवाइ जोमजोगाइ मुअमाये विइरितए गोअमा जोइचठेसमठ इत्यत्राजिघातव्यापस्य सेकेच ठे च जायविइरितए
 गाअमा चरस्स जोइचिदस्स चदवडैसयविनाये चदाएरायइणीए सभायमुइस्साए माणयए वेइअखमेवइरामएसुगोखवहसमुगए सुपहूइंठे जिअचक
 इठिमुनिरिक्तस्येचिठ ति ताजुच चदस्स जावसिचचहूयं देवाय देवीचय अह्विज्जातुं जावपजयासचिआठुं सतेणठेण गोअमाआपमूति पदसूत्र
 इतुमतिपादं तथाप्रशः शिअपइस्य।अस्य मतिपादमरूपं यथाआकेप्युच्यते उनेनप्रशानि सम्यक्कथितानि अन्यथा सर्वेयारयभावविशेषगयत
 प्रप्यार्याभावेन कताप्रशममत्र इति यथा कश्चिपमतेजयद्वीवे दीवे केमजालएण मते जयद्वीवेदीवे कियटिएणमतेजयद्वीवेदीवे कियस्यार
 जावपहाथारकमते जयद्वीय दाय पकसे गोअमा अपयस जयद्वीवेदीवे सव्वसुहूर मरए सव्वसुहूर मरए सव्वे तेअ।पूअसठाणसठिय
 वहे पूरकरकणिछासठाणसठिय वहे पडिपकचदमठाणसठिय एगत्राअअसयमअस्स आयासविस्सज च तिणिओअअसमसइस्साइ दाणिअ यत्ता
 योसेअअअमए निगिअलोसे अठावीचच चणमय सरमयअगलाइ अदगुलस क्विचियिसेसाइअ परिकेयेच पयाने इति तथाकरअमपवावो यिआपयय
 गमितियामत् तच्च मर पदगमितयुज्याप्य यथा कश्चिजने जयद्वीवेदीवे एरएएवान वासे पकसे गोअमा विइरिस्सउतरं उतरनयसमुहस्स

दूरिद्वयं पुरस्विन्नयकमगदुस्सपत्न्येन कपयन्मिमलवचसमुद्गुस्त पुरस्विनेषं एत्यथ अद्भुदीवेदीवे एराययकाम वाचे पश्यते खाज्जबुल्ले षट्ठमबुल्ले
 न्च अथ वचनयया नरदस्स मघुव वद्या निरवसेमावेअह्मा कथंअवकासुखिकमका उपरिखिद्याका इत्यतिवेगमूने कवर एरावठुअह्मवही देवे एरावय चे
 तवठिण एरायपवावेइति तययमावरस अपुहातररूप तदुयथा अपाच जते सूरिए सुवुल्ल तरमइल ठीवसकमिह्माचारपरइ तयाच एगमेगण मुहुसेण
 केवइअवेत्त मच्छइ गाअभा । पदुपधुआअवसइग्हाइ दोक्खिअयगाअस भोअकसय एगूअतीसअ सठिसाए आअवरस एगमेगेण मुहुतय मच्छइ इ-
 त्वअनूरे तयाच इइययवचनयू सस्सभीआसीसाए आअवसइवेइ इइय तेवठेइ बोअवसयइ एवकीसाएअ आअवरस सठिअगेसूरिएवरठ-
 रकाम इवुनामअइत्यवठेव सूत्रेवसूयस वधुः पयमइसा शियेवापुहापि परोपकारेकमइतन भगवता स्वयव्याइतेति । इतिअवीसीति सुधमो
 न्गानो अद्भुत्ताभिजप्रतिपूते अइनिमिअवीमि बोवः गुरुसप्रदाया गतमिव अद्भुदीपप्रअमिभामकमअयय । ननुनया स्वमुच्योरेअंछितमिति उपदशयती-
 त्यत्र वतनाननिर्देय शिवाकाननिबिहारेसु अद्भुदीपप्रअस्य पाङ्गविवयकाअमवेत्तलरूपमिबिबिहारीभावे । अत्रच पुन्यपयवधाने भीमत्सइवीरमानकयन
 चरमअङ्गमिति । इति साविअपयनदेशनारअमुद्गासविसयमानयेवपुगीमगरापियति चळमति सज्जन भीअकइसुरआअमदतपाअमासिअसवअस्तु-
 आताभयइअमुअपादिकरमोअनस्तु रत्नाअप्रदान प्रअतिअनुनामयप्रआमोपमानवाअम्रतविक्रयमान भीमतपागअ्हाचिराव ओहीरविक्रयसरीसरपद
 पठोपाअताप्रवचनहीपायाय भीसकअरगुगविअिपोपायाय भीआंतिअरगुगविअिरचितया अद्भुदीपप्रअसिअनी रअसअयानाअन्या अ्योतिअाचि
 कारवस गानान वतनो वचस्कारः वनास साइअभाहीच सभायेय भीअद्भुदीपप्रअन्तुपाङ्गवृत्तिः ॥ छः ॥ अयेःभीमसिमूमूतवपसा योमोइराअरिपु
 रप्यथे अइमाअितोयतनत आनअ पावेवत्त । योवुसुअ अवाअिअिअयसदां मुमैसवाठअयवाग् यस्तीओपिपतिः मियमवदतो भीवीरवेवाअसा ॥ १३ ॥
 अइगिअवाअेअिअेपु नवाअिपपु वाभेयदेवअयोनिइतो अगया । आयेयानअरअदुमुतअअिअान भीवीरलोअस्तु वमपूरितविअिकावः ॥ १४ ॥
 ययअन प्रअनतोपरितोपयमे ओवीरपपहुत्तलिअराअइअी । अद्भुअिअेपु नअअुत्तअअअभाभा मुवाअव अूनमतामिअिरिअिअी ॥ १५ ॥ तअयप्रभीः
 स्वाविरइअपरअराया तअअनअस्तुअनकाअिअअनवावां । आठ अनाहुअअअरअवअिअिअे प्रअिठःअुअिअी ॥ १६ ॥ पअःअकीअ-

नमोऽस्तु रविभावे परमेश्वरेण नमस्तर्पणाय । मूर्तिनिर्माणं स्वकीया । सोपमतापमयो मकपमगम्यः ॥ ५ ॥ तत्रानेकमयुः सुविहि-
 तगुराः श्रीवज्रपुङ्गवा दायायावा दिवावा सद्विरहसिद्धा स्वस्तिगच्छेकमावाः । आदिक्तादेरिवोद्देशे चिकित्ताभरणताः शुःप्रभादावमगः येनदुष्टे
 वितन्नेः स्वपरचित्तले मन्त्रिक्यामन्त्रिक्यायो ॥ ६ ॥ अथुययेदुप्य परणगुणवेदुप्यसहित प्रभादादेमक्य प्रयथमविधेः सरलपकता गुणीपापस्येत्य
 भक्तल खेलेषुवीक्यविषयः कृपादासीदस्मिन् परमगुरुगामन्त्रिक्यालः ॥ ७ ॥ अतन्मोक्षमिति द्विधापिकमत ग्रहावतास्यागत मिःअद्वैतुपयागय प्रक-
 टिय न्यक्तुषु ताऽस्याप्रजाः । आद्यभ्यामिसेदिनादिभक्त्यैः साम्यभरस्यमवा अजातहेतुभिदोपि भन्दिभक्त्यैः सरलतोऽपस्तमः ॥ ८ ॥ स्वगच्छेकस्मिन्
 प्रपयतिहरी स्मप्रचमतस्तासा सायायया प्रुयचमयय्व प्रमुरवी ययावेतत्पट्टाधिपतिपुरुषे सपतयण कृपादु गव्हीमद्यौ प्रजागितयगस्कानुयमते ॥ ९ ॥
 तत्पट्टनूचमन्त्रिः सुगुप्तपमयोऽनपट्ट सरतश्चमाया । मुरीद्यरोविजयदानगुरुर्दभूच केवादिनो यिजयदाभयभूयस्य ॥ १० ॥ मामीकमारनिधि-
 निज्ररविपुमेया चक्रुःतुसुखतुजुलकम्पूढाः । यस्यप्रतापपरितापवृत्तो नजीता एते सद्वाअयिचकृत्यपयादावि ॥ ११ ॥ सापट्टगुरुदीरदीरविजयो
 किञ्चाज्यामाधियाम् आपट्टगम्यनिधि प्रियागमविधि दारिद्रिबावाविधिः । यद्यप्याप्य जगतदैकसुजग मुक्तामयासार ओवागम्यामय दीपकाल-
 जनिनो ज्ञामक्रियाभ्यामपि ॥ १२ ॥ सीमागम्यसमाज्ञा नृपसद्विधिगुब्बिद्यादितायो प्रविष्टेः सीताम्य देगताया अकटरनपतिः पादयो पादुकाद्यौ सी-
 त्नाप्य पसपाणतपदविजय मेनमुरीसुरासौ सीमागम्यसमाज्ञा स्वाम्यलाकोपया ॥ १३ ॥ इवान्तितपट्टे मुक्कविजयसमा यिजयते
 पत्नीक ल मूर्तः सुविहितज्ञानाचारमिषय । विरेल राजस्थान् शयथराको येनयिभुजा गुणग्राभी यस्मापुत्रयतिद्विगुणमेव सजगः ॥ १४ ॥ राजासौ
 जोरासि परबगुबरासि सुविहिता यिनेयाधिदुराशि प्रतिपचनराशि कुमतिनः । अयिःकीर्त्तौ सद्यिपिरिमपराशिच गुरयो विदु स्थाने ज्ञाने शशि
 मुक्तराशि पुनरम् ॥ १५ ॥ गुरोरसामुत्वा अवचमपुरचारकरित स्वगत्यवोद्वीत गुरुगुणयोपाजममय । चमरक्षारोऽकपात मसशिलसदृशानिमिषहक
 पटलकदम्बश मुचकुचकतगियमद्वलः ॥ १६ ॥ तयो गच्छे गुरुयतापूरिगस्यमानः श्रीयापकः सजलचन्द्रगुरुयनूय मेपाविपुप्रयमनः प्रयगागकीति स्मू-
 रिर्धेदीपकयिकभाच सुमसिद्धा ॥ १७ ॥ पुन पुन सस्मतिनीयुपीवा प्रविक्षियपट्टपक्रियाका । पुनःपुनर्लोचनसादृभायः पुन पुमनिःद्युमनस्त्रभाय ॥ १८

नेवीशिव्ये मुनयर्पकचक्रनिविता सुपद्मदेवसम्बुधौपप्रच्छसिवृत्तिः स्मरपरशिवकठेशांतिचम्रेष्वच्छेदे । यदैवाचिकमक्रादुपुशरम् यक्षयाक्राममाद्यैः
 ११ रास्यैराख्ये शिवाः श्रीपञ्चमरूपैः पुर्याकाठवृत्तिषाः ॥ १९ ॥ अस्योपास्यमास्मायौ लक्ष्मीपनतिमाद्यतः । सम्रदायध्ययायाद्य पूतवृत्तिनिवृत्ति
 लः ॥ २० ॥ बिलमुभागमादिभ्यो यदत्रनिष्ठतया । सीलोचनैस्तदालोप्य श्राव्यसानुघैरपि ॥ २१ ॥ तस्य तुमः यथाः सर्वे पाठय्य सुखमावपि । नम
 स्तुताभिनिःप्रयाग प्रात्याभीत्याक्रमादिनाम ॥ २२ ॥ गम्भीरनिर्दुपङ्ग ययामति विवस्वताविशद्वसतिना । यदवापिमपाकुशल अशक्यमसिस्तेन
 भयमुन्नतः ॥ २३ ॥ अथवाचदृष्टालोकनिर्गमसि नक्षत्रकसुमप्रज राक्ष श्यानाभिनमसमये पूरिततर । सत्राकार भूयः कारकुरुकरः पलपति प्रुयता
 चकं द्वादिपमयिबलाकेः परिचिताः ॥ २४ ॥ अथशायनसमयना पुरानसंशीयते प्रशस्तिरियं तपगुणसाध्याख्यरसाभयति यायिजयसनगुरी ॥ २५ ॥
 यत्नभीमाप्यनुत्तर गुणगोप्यं बभौनोत्तरा सीताः कोप्यमवत पुराविद्वसन् निर्मातिरम्यश्रिया यरकान्तिसपदात्मिक विरमने कावत्यानिश नायक ।
 यपरव्य दारचरितान् नीवमिप शिशिपत ॥ २६ ॥ यदुपमदन् सदाविद्वसन् निर्मातिरम्यश्रिया यरकान्तिसपदात्मिक विरमने कावत्यानिश नायक ।
 विवस्वताचनस्य चतविमता यदुगलवाकसया देस्यामासन्वीमिहकमवतपो यदुप्यामनत्यदुमुतं ॥ २८ ॥ तस्मिन्कष्टरसही परतसंगान विख्यातिसिद्धिजनय-
 नननकापिपत्नी । नरति पट्टयत्रात्रपदवधानाः श्रीसूर्याविश्वदेवयतिप्रधाना ॥ २९ ॥ त्रिनिविद्वयक ॥ श्रीविजयसमसरीश्वरगणमायकानद्वयकर
 यवकाः । चत्वारोऽप्यायुतः युद्धिकृते मनसानिपत्ताः ॥ ३० ॥ तत्रादि ॥ श्रीसूरविजयाविद्यामनुभराः श्रीहारवूरवि प्राप्ताबाहुसयत्तत्तद्वृजतर
 वक्षस्मदायामतं पञ्चैनामनसितुभारवविपी सरवक्षस्याराधिताः येस्याताः चित्तिनवहले चमकितप्रपञ्चरसादृतः ॥ ३१ ॥ सुवाचमुस्यकुम्भैकतनः प्रपञ्च
 राचिनुचम्पूरुचयः प्रतिप्रासमानाः । श्रीकाचका निमकद्वयवराभिधाना स्तेऽत्रादिमागुणगणभु कतावधानाः ॥ ३२ ॥ युगल ॥ तत्रा ॥ यस्यविगन-
 पुराभराः यगजवकाजकासारवि प्रस्थावतस्तपि येचक्षुरतराः प्रापुः प्रसिद्धिपरा । श्रीवीरगवक्षारिणौतमद्वय योदीपसुरीगुरी येराकट्टिनयास्तदा-
 ननदुपामनाः पपुर्वाकसुपां ॥ ३३ ॥ नृपकककविद्यासजिनागनादि आकाशनाहनकलाकुशलद्वितीयः । श्रीभीमयुकेविजयबाचकनागधेयाः स्तेन-
 नञ्जयेरवि परेर्षबप्रभेयाः ॥ ३४ ॥ युगल ॥ क्रिय चैरविज्जनादिने नरभूतिः । चम्राहचक्षुरीरनाः चर्चद्वैरगिरः ककावपि युगल कायलोनावनाः । अष्टु श्री

नविस्मह सायबिद्ये इति श्रुत्य । लोकाभिगमायसौ तथादक्षिणात् एतेन विनाकारमाद्यप्रत्ययतारा जयद्वीपवति पनयेःप्रसी निःशुद्धति । अथपस्तुता-
तीकद्वीपश्रीसचसूत्राविश्वकर्मा श्रीसुपमस्वामी स्वस्मिन् गुरुत्वाभिमानं परिक्रिहीयुः प्रस्तुतप्रत्ययमापादयन्पूयक निगगनवाक्यमाह । सगद्यनि
त्वादि । शाश्वतत्वाद्याद्यतमासकस्याश्च सद्रूपाय जगद्दीपकरो मायः सतदि भावभोपक्षपति योतरागा सतः अगणोऽग्यान् सहायारो निपिताया न
मया साविभद्रपैत्ये बहुना असखाया यदूनाअमखीनां यदूनाभावकाणां यदूनाभाविकानां यदूनादेवानां यदूनादेवीनां गध्यगता नमुनरेकाते गक्त-
रस्मकसचिरपुरतः एययपोक्तमुक्तानुसारयेत्यर्थः । आख्याति प्रयसतावाच्यतात्रकथनेन एयप्रापते विशेषयपगकथनतः एयप्रष्टापयति । अतएव

तएव समणे भगव महार्च्यर मदिताए जयरीए माणिभद्रे चंडए धहुण समणाण धहुण समणीण धहुण
साययाण नहुण साविष्ठाण धहुण देयाण धहुण दवीण मझुगए एवमाहुखड्डं एयभासहुं एवयणत्रेहु एव

श्रीया अनीयापशाभमानः स्तिष्ठति । अस्यां मूर्च्छागापो अनादृता तामादेयः सद्दृष्टिका यायरपक्षोपमस्थितिकः प्रतिययति ॥ अथनेनार्चयेन गी-
तम् । एवमुच्यते जयद्वीपा द्वीप इति । ततः असखो गगयान् । सहावीरः निपिलापो गगया साविभद्रे पैत्ये यदूना अमणानां यद्वीपानां अम-
खीनां यदूना भावकाणा यदूना आविकिनां यदूना देवाना यदूना देवीना गध्यगतो यवसा स्याति एय प्रापते एय प्रष्टापयति एय प्ररुपयति

विगयकडीकीपो मांजरि रूप अवतसञ्जना परखहार सोमाइकरी अत्यन्त २ गाप्रता २ यका जयद्वीप जयमुदयनामह यिपइ अमादिननामे दयता
जयद्वीपना अनिपति महः अद्विदन्त तावत् एक पक्षोपमनो स्थितियन्त सचइ छे ॥ निखे अर्थे हे गीतम् । इम कडीए जयद्वीपगाने द्वीप ति
यारपखो अमख तपस्वी भगवन्त जगयत एवया श्री महावीर निपिलापाने मगरीने विविर् साविऽद्वीपना पैत्ययमने विविर् यशामाधुने यशामा
अनीने यश आयकने पखी सायिकाने यश देवाता न पखो दवीनत्र मय्य विचि वेठा यका इम पाध्यमात्र यकी कहे खइ इम विसेय ययने कहे

[illegible]

विद्या विख्यातः कथञ्चाप्यवाहस्य प्राप्य सुमग्रा सुकुमारावधूति । अपत्यकमाप्येषया निष्पन्ना ऋषिपारिवरिणी । प्रसूतामनरमत्यमरयेतापि
 समणेन निस्सेवत ३ जह्निणि नते । उत्सेवत एवस्वस्तु जन्तु तेण कालेण तेण समण्ण रायणिहेताम नगरे
 गुणसिद्धे च्छेए सेणिए राया सामीसमोसहे परिसाणिगया । तेण कालेण तेण समण्ण वज्जपुत्तिमादेयी
 सोहम्मेकप्ये वज्जपुत्तिए विभाणे २ सन्नाए सुहमाए वज्जपुत्तिय सीहासणमि चउहि सामाणिय साहस्सीहि
 चउहि मइतरियाहि जहा सुरियान्ने जाय नूजमाणी विहरइ हसंचण केवलकप्य जम्बूदीय दीव विउत्तेण
 उडिणाए ध्यान्नोए माणी २ पासविण्णस्य समण जगध जहासुरियान्ने जाय पमस्सिहा सीहासण वरसि

एवम् । मत्स्य सपुरव जम्बूदीय नामा द्वीप मते विस्तीरव अवस्थि ज्ञान करी दक्षती पद्मी । दस्ये इहा जम्बूदीय म यमव पगावत श्री महावीर मते
 जिम मारपास देवता दक्षो पावत् नमस्कार करीने । प्रजान सीहासण विपे पूवदिवा समुद्र मुख करी ने यती । वेपथ दक्षता जिम सुरिया
 प दक्षताभी सुस्तरा मामा पटा स्वव दक्षता मते योत्तावे ज्ञाताभीने । पान विमान व ज्ञाता भी त एव सदस्य योजन विस्तीय पये । पान वि
 मानो वसुंध पावत् चरर दिव्य लीकलाभा ना मार्गे करी ने । सहस्र पावन प्रमाद विपद्द करीर विह्वरवी ने थापा जिम सुरियाव देवनी परे
 पन कथा सुनामा पूरी यई म न भवो बहु पुत्रिया देवी ज्योमवी पुजा पसारि पसारी ने । दक्षता ना कुमार सरीखा एवजी काठ कुमार काठ
 कीना पुत्रा पसारी ने एवसी काठ दक्ष कुमार सरीखा कुमारो काठे म विचार पद्मी ते देवी पद्मा दक्ष ज्ञाना ज्ञातव्य दस्य जपनी जप्ता विह्वरवी

पुरत्यानिमुहा सक्किसक्का स्थित्तगं सुरियान्तस्स सुसराधंटा स्थान्निउगंदिअ सद्दावेति जाणविमाणं जीय
 णसहस्सविक्कुलं जाण विमाणवत्तत्तं जाअ उत्तरिस्सेण निज्जाणमग्गेण जीयणसाहस्सिपुहि विअग्गेहि
 स्थानता जह्मासुरियान्ते धम्मकहा सम्मन्ना तेणसा वज्जपुत्तिआ देवीदाहिणं नुज पसारति २ देवकुमाराण
 स्थुत्तसय देवकुमारियाणय धामात्तनुयानं तयाण चण व्हवें दारगय दारियात्तय निन्नपुयानय विउत्तइ
 णट्ठिअइ जह्मासुरियान्ते उवदत्तिता पत्तिगए नत्तेति नगव गोयसे समण नगव कुन्नागारसात्ता वज्जपुत्ति
 याएण नत्ते । देवीए सादिक्कादिअहीपुक्का जाव स्थान्समणगता एवत्तत्तु ? गोयसा । तेण कात्तेण तेण
 समएण दाराणसीनामनयरी स्थमूसात्तयण चेत्तए तत्तयण दाराणसीनगरीए नत्तेनाम सत्तयवाहे होत्ता स्थहे

काहे चाठ वरं वपरत्ता व सत्त अत्तिक्का विअग्गे ३ए । त्रिअ पि माट्ठ मत्ते विअ सुरियान दत्तता दत्ताहीमं पाको गया । हे पुज्य भगवद व गोत
 म । अमत्त तपकी तपयत्त की मत्तावीर अत्त पुत्तक्का भास देवे हे पुज्य देव सत्तियपी अत्तिक्किस पासी वावरी सत्ताममा अयुगए वामा स्यत्ताय
 वे जो जह्माए कारत्त पुको अ अहे वे । इत्था मत्त करे । यावत् किम स्थान्समूख यइ । इमं मत्तय व गोतम तत्त कात्त तत्त समय ने विअ ।
 वावारी मासे नगरी पुनी । तेत्था अत्तसात्त वम वेत्तवे । तिअं वावारी नगरी क विअ । नत्तनासे सायवाइ पुत्ता । अत्तिवत्त के यावत्
 यीका कोइ परत्तव अत्तिवत्ते मत्तो । तत्त नत्तनामा सायवाइकी । सुमत्ता नामा जायो के ते केइवी सुत्तसात्त सत्तामत्त के । परत्त कइवीस । एइ

[illegible]

जाय क्षुपरिक्षुप तरुषण नदस्स सुनद्वानामनारिया सुमाछा यत्था क्षुविचाउरी जाणकोपरमातायाविहो
त्या तस्सेण तीसे सुनद्वाप सत्ययाहीए क्षुन्तया कयायइ पुष्परत्ता वरसाकाठे कुटुयजागरिय हमेयारुवे जाय
सकप्येसमुपज्जित्या एवसखु क्षुहनद्वेण सत्ययाहेण सति विउछाह नोभानोगाह ज्ञजमाणी विरहानि नो

कतरल यक्षा कहीम छे बाबिलाम फलनी अपछायें निरफल फल राखत याम्बकायें । सुताम प्रसन्नानतर साक न परवे करे पाय फल यकी वा
 भवती भुर पडवी छे । जाम्बुकीनाम अपरानी ज माता ते जाम्बु कुपरमाता कहीये जाम्बु कीबख यह पयि धारीना कछावन छे । सेइमा म्प
 स पुरख छ । नूवख रूप परसनाम नयी एइवी जाम्बु कुपरमी माता भुनी । तिहार यकी त सुनदा बाघबाही । पकदा प्रसाधन विदे बापारा
 न समप में विदे कुटपना जाम्बुका जामनी यकी बागलि कह सें पावत सङ्गय दिक्कय सपनी । हम निदय भुजदनामा सायबाद में खा
 य विक्कीरख जेवघते जामवनी यकी दिक्क । मही निवे भु बाककपते । दासका प्रत जकीनयो ते पुङ्गनी मातामा । बाघना जाम्बु कह ते
 लीपायाता । मनुष्य मा कम्म कीवपकनो फल भु भवें साम्बु विचारनु छे यीपाम पुप पुङ्गीने माला न तस्र पाताला कुरना पठना सब

पयः केन त्वा । तथाप्यमुपकृत्यः आध्यात्मिक आत्मार्थितयितेनः स्वरूपस्य समामयो मनोविकाररूप सकल्पो विवक्षितः समुत्पद्यते ॥ यथा उच्यते ।
 इत्यादि ॥ यथा यममर्हति ॥ स्वरूपेति वायाया इत्यादि । एतत्तुल्यम् । एतत्तुल्यम् । एतत्तुल्यम् । एतत्तुल्यम् ।
 यत् । एतत्तुल्यम् । एतत्तुल्यम् । एतत्तुल्यम् । एतत्तुल्यम् । एतत्तुल्यम् । एतत्तुल्यम् । एतत्तुल्यम् ।
 सामान्य इति विवक्षितार्थो निश्चितमिदं कृत्यसंज्ञानि विवक्षितार्थो निश्चितमिदं कृत्यसंज्ञानि विवक्षितार्थो निश्चितमिदं कृत्यसंज्ञानि

चेषण स्रष्टुं दारिद्र्या दारिद्र्याया पयामि तथ्यन्तान् एतान् शुभमगान् जाव सुलक्ष्णेण तासि शुभमगान् मणु
 जामजीवियपफले जासिमन्तेनिय कृत्यसन्तयाड यणदुष्टलुङ्गाह मङ्गरसमुत्पन्नानाणि मज्जुलपु जापियाणि
 यणमूलकरकेदेसनाग स्रुत्तिसरमाणगाणि पयहयति पुणायकोमलकमलोधमेहि हस्योहि गिरिहउण उच्छृगाणि
 वेसियाणिदेति समुत्पन्नान् पुणोद सममणपन्नाणि स्रुहन्त शुभ्यन्ता स्रुपन्ता स्रुकयपन्ता एत्तो एगामवि

त उपमा साक्ष्यं चाप्या एतत्तुल्यं माता न यत्तुल्यं चापयो द्रुये । मज्जुलपु मीठा यत्तुल्यं माता न यत्तुल्यं चापयो द्रुये । मज्जुलपु मीठा यत्तुल्यं माता न यत्तुल्यं चापयो द्रुये ।
 यत्तुल्यं चापयो द्रुये । मज्जुलपु मीठा यत्तुल्यं माता न यत्तुल्यं चापयो द्रुये । मज्जुलपु मीठा यत्तुल्यं माता न यत्तुल्यं चापयो द्रुये ।
 यत्तुल्यं चापयो द्रुये । मज्जुलपु मीठा यत्तुल्यं माता न यत्तुल्यं चापयो द्रुये । मज्जुलपु मीठा यत्तुल्यं माता न यत्तुल्यं चापयो द्रुये ।
 यत्तुल्यं चापयो द्रुये । मज्जुलपु मीठा यत्तुल्यं माता न यत्तुल्यं चापयो द्रुये । मज्जुलपु मीठा यत्तुल्यं माता न यत्तुल्यं चापयो द्रुये ।

प्रकृतित्वात्स्येति । एतेनैव विप्रकृतिपरिहारादपि सत्त्वविशेषवदन्ता द्विभागा मध्यदेवतारमपि अम्यतरविहीनपक्षमपि क्लिप्त न प्राप्ता इत्युप-
सन्न सत्त्वस्या दूषणमनर्पित्वा करतत्त्वपर्यवस्यमाणा व्याप्यते । अथात्मन मरुतपक्ष लक्षा ॥ तत्त्वज्ञानवर्त्मिन्याद ॥ एतेषु समुद्रान निष्ठाटनं
पुरसमदान तेषु तन्निमित्तमदन साध्यासंघाटको कुर्यात्संघाटयन् मरुतप्रविष्ट स्त्रियायां चलसि चित्तितलनी यथा नीमात् विपुलान् समुद्रा

रुध उग्राह २ सजमेण तदसा जाध विहरति तत्तेणतासि सुवयाण झुज्जाण पुगेसधाकपु वाणारसीनगरीपु
उच्चनीयमास्मिमाह कुलाह परसमुद्राणस्सन्निरकापरियापु झुल्लमाणे नद्धस्स सत्यवाहस्सगिह झुणुपायिठे तत्तेण
सुन्नहा सत्यवाही तासु झुज्जातं एज्जमाणीतं पासह पासहहा इठं खिप्पामेय झुसणानं झुसुठेह २ हा सत्त
ठपयाह झुणुगाच्छह झुणुगाच्छहहा वद्धह नमसह वद्धिहा नमसिहा विउत्तेण झुसण पाण स्वाहण साहमेण
पन्निछाने एव वयासी-एवस्सलु झुह झुज्जातंनद्धेण सत्यवाहेणसाहु विउत्ताह जोगे जोगाह न्नजमाणी विह

पथा प्रतिपद्य एतत्त साधुने सता योग्य आशामकी न । १० प्रकार सपम १२ प्रकार तपस्या करी आसा प्रते जावे । तिसार पक्खी तिथ
सप्रता । आयां भा यत्त तिसयाही मायसी ने विवे । ऊवकुल नीवकुल मय्यकुलपसे । परकी समुद्राये तिष्ठाने अये । अकली यक्की नद्ध
नामा । सायवाहे पर प्रत पवठी । तिसार पक्खी सुन्नहा नामा सायवाही । ते आयां ने आवता देखे दक्खी न । इपित यद् तत्तकाल आसयु य
की ऊठे ऊठीन । साव आठ पक्क सावही जावे जाये ने वदे नमस्कार करे । वादी ने नमस्कार करा ने । विस्तीरख पण असनाद पाक्खी

न प्रोपायतो नामतिष्ठपन्न इन्द्रादीन्पुनश्चात्मा विश्वमितिष्टामिकेयसं तथापि क्रिमद्विक मप्रत्ययेव अशयेनश्चित्तवती इह केवलं ता एव
विषया चत्या यासा एव विषयवृत्त इति स्वेत्यपरायका इहामि । तद्वार्थं यय किमपि आमीत्य नवसि । अट्टिपयेवतिष्ठान सनाशपति । तदे

रामि नोवेवण सुह दारगवा दारियंवा पयामि तवन्ताउण सुमगातं जाव पुवो पुगमधिनए ततुप्पे सुज्जातं
 यक्कापायातं यक्कापहिंयातं यक्काणिगामगरनगर जाव सन्निवेसाहं सुहिंरुहं यक्काणयहं सरत्तलत्तरजाव सत्य
 वाहपन्नितीण निहाहं सुणुपयिसहं सुत्थिति केतीकाहिंमि विज्जापउपुया मतप्पउपुया वमणवा विरयणवा
 वत्थिकम्मावा त्सहेवा नेसज्जेवा उवत्तुंजेण सुह दारगवा दारियवा पयापुज्जा तप्पेणतातं सुज्जातं सुनहं

शापादि सुखही प्रमुख भवयादि प्रमुख प्रतिभासी ने दिवराही न हम कहती हुई । हम निय तु दे कार्या नद्विभाभा साध पादक साधे ।
 विस्तीर्य यथा भाग सधाम जोगवती यही निवसं भुं । मही मिदे पुद्गारक कहना पुत्र प्रते पुत्री प्रत भ जनम्मा । न पन्थ माता पात्रत् एव
 लो याला मादि । मन्त्र पितृ न पाम्पो । त प्रकी तुम्ह दे कार्या यथा जाला पात्र की । यथा पदपा की यथा प्राप्त व्यथादि जालर मपर कर
 रादव पात्रत् साधवत् प्रराय क बिदे । जालु का यालो की यथा जन प्रर करोटवाल पात्रत् साध पात्र पादि दृढ ने परा प्रत । प्रवेष्ट क
 री को कारिज का काह देव काराजना विद्या मन्त्र साधक प्रयोग पितृ करी यही करक जोम प्रमल का काह प्रयोग बिदेजनना लुपयादि ।
 बलाकम तेषादि मध्य प्रपद्य एक जाति भा ठेपय बहुत जातिना जयक एह चीन दोसमाहे काह पाम्मा होह । पितृ यही तुं जालक जन्या

धर्मिष्ठान्तप्रयोगादिकं बहुमाह कश्चिद्व्याप्तिप्रमथं जायतसद्विषय परमव्यतिरेकव्यवस्थीयं च खलीपथेतिप्रतिभवीयव्यससमस्तम् । इत्यादि
 विद्वत्प्रमथेति । एवमेतदिति साध्यावधारणेन प्रत्यर्थेनकारणामतरेव स्फुटयति । तद्व्याप्तयेनयोचिततया प्रमथस्यः प्रतिपादयति यादवः

सत्यग्राह एव वयासी-सुन्देण देवाण्यपि समणीतं निगधीतं हरिपासमियातं जाव गुह्यवन्नयारीतं नो
 खलुकप्यहं सुन्दं एवममठं कन्तोहिदिये णिसामिहपुं किमगपुणउवदसिहपुंवा समायारिहपुंवा सुन्देण देवाणु
 प्यपुण तवविचित्तं केवलं पन्तत्तं वमम परिकहेमो तसेणसुजहासत्यग्राही तेसिं सुज्जाणं सुतियं वमम
 सोज्जा निममम हठतुठा तातं सुज्जातं निस्कसो वदति नमसति एव वयासी सहहामिणं सुज्जातं निगधी

प्रते वामम् । तिलकारं पक्षी तं व्याप्यं सुमदा नामा साध्या धाही प्रते वमं क्वली पुह । अरहे इ देवामुदियं वमकी साध्या धा तियधी खा इयार्ं सु
 तनी करारं सुमता ख । यावत्तं मम राक्षो प्रकृतं वयं पद्वी मदीं तिले कस्ये अरहं न एव अयकामा तिये साभना नही । किमं कस्ये । वसी
 उपरदा इवा समाधारवी करवी । अरुहं इ वयामुदियं । तपस्या विषय प्रचारं वी कवली प्रख्या अरुमं क्वली कस्ये । तिलवारं पक्षी सुमदा
 साध्या धाही तं व्याप्यं न समीये वम सावसी न । चारी न एरसी सतोपी तिले व्याया ने । तीन बारं यदं ममरकारं करे । वमं क्वली पुह ।
 अतरेण युक्ति सरद्वे इ व्याप्यं तियेयं नो प्रमथनं तिसद्विषयं प्रते प्रतीतं व्यापुं पु । हे व्याप्यं तियेयं नो प्रमथनं विद्वत्तातं प्रतं रुचिं वपमी
 ख । हे व्याप्यं तियेयं का प्रमथनं एव प्रत्यक्षं ऊठा मदीं साध्या ख । यावत्तं व्यावकं नो वमं पठिद्वर्जा अगोकारं करुं त्वमं सुखं होइ तिमं क

पुप वदप सयेवेतत् चवित्तमेयति । सस्यमठविस्यर्थः अथदिरुमयति । सद्ववचितमेतत् पुराण्येवकार्यस्यत्यादरप्रवृत्तनायेदसाह सत्याय
 मय्यं यन्पुण्य वदपय । वस्तुज्ञा वदते वाचिन्वस्यति नमस्यति ० कायेन प्रवमति वदित्ता नमसिन्ना सावगयमपपात्रवत् । त्रिमगुप्

पात्रयप पात्रियामिण स्रज्जातं निगमंय पात्रयप रोयमिण स्रज्जातं निगमायातं पृथमेय स्रचितहयमेय जाव
 सावगा यममपात्रियज्जप स्रहासुह देवाणुपियमा मापात्रियय तसेण सासुनद्दा सत्यतासि स्रज्जाण स्रतिय
 जाव पात्रियज्जह पात्रियज्जहत्ता तत् स्रज्जातं वदह नमसह पात्रियसज्जेति तत्तेण सासुनद्दा सत्य समणो
 धासियाजाया जाव विहरति तसेणतीसे सुनद्दापु समणो धासियापु स्रन्तादा कदाह पुह्वरसकुटुय स्रयमेया
 जाव समुप्यज्जित्या पर्वसल्लु स्रहंसुनद्देण सत्य विउत्ताह जोगन्तोगाह जाव विहरामि नोवेवण स्रह दारगं

राह दवानुप्रसे महे एह पात भी प्रातवय करार । तिहार पल्ली त सुनद्दा सायवाही न वाप्यं न सुभीय । पावत् सायव भी यम यमीकार
 करे करी न । तिहार पल्ली वाप्यं ने वदने नमस्यार करे । पुरी वापवे पर वाव । तिहार पल्ली त सुनद्दा साय वाही यार्थिका यद् । यात्रत्
 मिहर तिहार पल्ली तिह सुनद्दा ज्ञातिजा न । पक्कया प्रस्ताव ने विवर्णे जायीरात न सम कुट्टव जागरव्वा जागनी पल्ली । एतादृक् रूप यावत् ।
 वदमा वंणा वम निय पु सुनद्दा साये वाही । विक्कीरव वीग संवीन भोगवती वल्ली यावत् विहर वे । मही निधे पु पुव पुवी प्रते । ते जदी
 सेव निवे सुन म प्रताव यावत् नूय ववा ववा । वद् साये वाह न पुवा न । सुनद्दा वाप्यं ने समीय । वाप्यं यद् ने पर रचित व प्ली या

धार तसेयंखलु मम कस्र जाय जलते नदस्स स्थापुच्छिक्का सुवयाण स्रज्जाण स्रंसिय स्रज्जानविक्का स्थागारात्तु
 जाय पस्सुहस्रण एव सपेहेह सपेहेहस्र, कस्रं जेणेव नदं सत्यवाहे तेषेव उवागण करतल एव ययासी एवखलु
 स्रहंतंवाणुप्पिया तुप्पेहिंसदि वज्झा वासाह विउलाह नोग जाय विरहामि नो वेवण दाग्गधा दारियया
 पयामि तहच्छामिणं देवाणुप्पिया तुप्पेहिं स्रज्जुवात्तं समाणी सुवयाण स्रज्जाण जाय पस्सुहस्रण तत्तेण
 सुजहेसत्यवाहे सुजहेस्स एवययासी-माणसुम देवाणुप्पिया इदाणिमुत्ता जाय पस्सुयाहिं नुजाहिं ताव देवा
 णुप्पिण मणुसाहु पिउलाह नोगनोगाह तत्तपक्का नुस्रनोहं सुवयाण स्रज्जाण जाय पस्सुहिंति तत्तेणसा

वल प्रवर्त्तनी क्वी । वल विवारे विवरी न प्रभा न । विवरा ननु मामा साय वाह ह तिवरा याये कावी न दाय कोनी न वम क्वही नुह
 वम गये नु ह ववाभुपिया नुमार साय यका वर्य जणे वाग वोगवली यावत् विवत्तुं । नदी तस्य पुत्र पुत्री क्वर्षी नही । ते जखो या
 वंत्तुं हे ववाभुपिया तद्वारी काळा नुवा यका । सुप्रता मामा वाया पास मावत् दीका स्रं ततवार पक्की सुजह स यं वाह अमद्ग प्रसे वम
 क्वहा नुवा । मारकतु ह ववाभुपिया तद्वका भुजल दोह न यावत् वारिय स्रं । जोम वागव न प्रवम हे देवाभुपिये भावर सया त वि
 कोरस भाव कोगका । तिवार पक्की जलो वायी नुह ते सुप्रता कायी ते सुमाये यावत् वाका स्रस ततवार पक्की सुप्रता भावियका भद्र मामा
 साय वाह ना प्रयोमनें वावर जये पक्की क्वरी न वाय । दाह वार पिउ वान वार पिउ मद्र सार्पा वाह प्रव वम क्व । वंत्तुं वावत्तुं

सुनद्वा सुनद्दस्स पयमठ नो ख्वात्ताति नो परिजाणाति २ दुच्चपि तच्चपि नद्दसत्थग्गाह एव व० इच्छा
 मिण सुप्पेहि देघाणुप्पियथा खुप्पणुग्गाया समाणी जाव पव्वडसपु तत्तेण सेज्जहे सेज्जाहे नोसच्चाएति वदन्
 हि ख्वायवणाहिप एव पत्तयणाहिप सत्तयणाहिप ख्वायविसपुग्गा जाव विन्नविचितपुग्गा ताहे ख्वागामतेचेव
 सुनद्वाण निस्सकमण खुप्पमत्तित्था तत्तेण सेज्जहे सत्थ० पिउल ख्वासण ४ उवस्सकवेति मिहनाति ततोप
 च्छा नोयणवेलाए जाव मिहनातिसक्कोरति २ सुनद्द सत्थग्गाह राह्य जाव पायक्किस सव्वालकारयिन्नसि
 य पुरिससहस्सग्गाहणिसिप दुक्कहेति तत्तेण सासुनद्वा सत्थ० मिहनाह जाव सुवप्पिय सपरिवुक्क सच्चिद्दीपु

गुरुद्वारी हे रत्तासुप्रया खात्ता दाप्यं यकी यावत् दीक्षा स्यो । तिष्ठार पक्षा ते मद्र साय गाह सुप्रद्रा मत राखवा यकी समय मयी । यथा
 सामान्य प्रकार कदा क्व इम विद्वान् पक्षे करी कहे यम यान्यादि सामान्य इत्याहे सामान्य प्रकार कही ने यावत् प्रक्षयति प्रमुख बौमशी
 कदा न तदन यविभाय रचित दुव सुमद्रा न नीक्षवानी खात्ता दीप्यो । तिष्ठार पक्षी न मद्र साय गाह विक्कीरव खाद्दार पाकी सार्दिम
 यदिस रयावे रयावा ने । मित्र भ्यानीया मते । तवार् पक्षा प्राक्षम वेला जावत् विमार् न । यावत् मित्रकाली मते वज्रमादिक करी सरकार
 र न । सुप्रद्रा स य गाहा ने खाम करान । पावत् मद्र टासवा पुत्रा कर् । सर्व यस्तकार विप्रचित छरीर कीप्यो । वज्रार पुत्रव गाहनी या
 सया मते कहे तिष्ठार पक्षी त सुमद्रा सावनाही मद्रकापी यावत् सुप्रदी परकारे परवरी यकी सुवज्जहि सुविज यावत् मासिज जावता यथा

जाधरवेण दाणारसीनगरी मज्झमज्जेण जेणेव सुह्ययाण उव्वस्सए तेणेव उवागच्छ्ह उवागच्छ्हत्ता । पुरि
 ससहस्स वाहणिसिय ठयेति सुनह सल्यवाह सीयात पक्खेस्सहति तत्तेण जहेस्स० सुनह सल्यवाहि हपुरतो
 काउ जेणेव सुह्ययाण्ज्जा तेणेव उवागच्छ्ह उवागच्छ्हत्ता । सुह्ययातं छ्ज्जातं वदह नमसह एव वयासी
 एवस्सलु देवाणुप्पिया सुनहा सल्यवाही मम जारिया इठाकाता जाय माणवा तिया पितिया सिन्निया
 सन्नित्ताहया थियिहत्तारोगातकाज्जसत्त एस्सण देवाणुप्पिया ससारत्तयउत्तिग्गा नीया जग्गणमरणाण देवाणु
 प्पियाण छ्तिथ मुक्कान्निहत्ता जाय पक्खयाह त एय छ्ह देवाणुप्पियाप्प सीसिणि न्निस्सक दल्लयामि पणि

वाधारवी भगरी में माहो मांह गवहा सुन्नता आर्या नी सपासरी तिहा आये आवी ने । वज्जार पुत्तय वहे एहवी पासपी मत थाये आपी ने ।
 सुमद्रा सायवाह मते पासपी यवी उत्तारे सत्तारी ने । तिहार पवी भद्रसायवाह बुद्धद्रा सायवाही मते आगे करी म । जिहा सुन्नता आया
 हे तहा आये आवा म । सुन्नता आर्या मे वाद नमस्कार कर हम कहली बुद्ध । हम मिये हे देवानुप्रिये सुमद्रा साय वाही माहरो आर्या ।
 इह थी सुदर थी यावत मारये वात वायु रोग पित रोग सेष्सा रोग सक्थिपात रोग नामा प्रकारमा रोग छुन्नादिक फरसे । एह प्रसङ्ग हे दे
 वानुप्रिया ससारता प्रपची वदोवता बीही वरा कल्ल मरत्तना प्रप यवी हु देवानुप्रिया ने समीप दीक्षा सेस्सुं । यावत् दीक्षा मसी । ते न
 बी हुं देवानुप्रिया म सिप्पवी रूप निष्ठा देव हूँ । येस्सो हे देवानुप्रिया आर्या सिप्पवी रूप मिसा ने । यथा सुख हे देवानुप्रिया

च्छुत्तुण देयाणुप्पिया सीसिणी तिरक झुट्ठासुहं देयाणुप्पिया मापान्निवध तत्तणसा सुत्तहास सुत्तयाहि
 झुजाहि पध दूझासभाणी हठा हठा समयेय झानरण मझालकारउमुयह समयेय पच्चमुठिय छीय करेह
 करेहसा । अणेष सुत्तयात झुजात तेणेष उयागाच्छह उयागाच्छहसा सुत्तयात झुजात तिरकुसो झ्याया
 हिण पयाहिण यदह नमसह नमसहसा । पूव वयासी झालिसेण नते ! जहा देयाणदा तहापझहसा जाय
 गुसयनयारिणी तसेपसा सुत्तहा झुत्तया कयाह यज्जजणस्स चेरुवे समुच्छिहा जाय झुजोवक्का झुत्त
 गणय उच्चिटणय फासूयपाणय झुत्तगय कंकणाणिय झुजणय यत्तगय पुत्तगय सेत्तगाणिय स्तंजसिगा

भारय पाव वय करो । तवभार पकी से सुत्तहा सायभायी सुत्तता भार्य मत वस्यो कहेया यका थियेव यह सायका साप्तरत्तमासा यत्तहार
 कोह काही न । सायक हाथे पाव सुटी साय कर । करो ने तवहा सुत्तता भार्य क तिहा थावे थावी से । सुत्तता भार्य न चीन बार दायित
 तिल मद्रयका यह से वद नमस्कार करो से । हम कजली दुई पावकरय कामन लागी क व पूव्य तज्ज दयामदा दीछा सीधी । तिम दोछा यह
 न पावत साप्पी पाव पावत नुस मज्जयात्तकी यहे । तिवार पकी व सुत्तहा भासे भार्य एकरा प्रस्तावने तवसे । यका समुययना दाक्क न तेवय मु
 छिव दुई पावत यानिही रयक ह । यत्तन तिलावि योपयव उवटका झाकूपाकी करो नहाभायी । यत्तन करो यग रणे काककी भाये मुयिवा ने याक
 सरलादिसे करो नययने यदगादक यकीरादक जाय यत्तता मनुव सायका लाहू मनुव दूय मनुव कुल जाचिछे । सोकान यहे यवेय यका

णिय स्त्रीरच पुष्पाणिय गयेसिति २ वज्जजणस्स दारपुया २ कुमारेय २ किन्नपय २ अण्येगइया अण्णुगेति
 अण्येगइयाउ उल्लहेति एष अण्येगइए फासुय पाणएण सहावेति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येग
 जेति अण्येगइरयति तिलएकरेति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येग
 इया वज्जएण समालनइ अण्येगइया चुन्नएण समालनइ अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येग
 स्त्रीरजोयण नुजावेइ अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येगइरयति अण्येग
 कीए पिठेउरसस्सवेसीसेय करतलपुणेगगाहाय हलउलेमाणी अण्येगइरयति २ पुत्तापिवासव धूयपिवासव नत्तु

सावना पयपयी ० वयना कुमार ० वयनी कुमारी ० वयसवरात किम वासक एकएकना वासक मते तेस जायते । एकएकना सावक मत पोटी
 करावे । एकएकने फासपायी करी सास कराव यस एकएकना पाय रग । एकएकना दाठ रग एकएकने नेमा ने साव । एकएकने सोला माहि
 दाठ ने एकएक म तिलक करावे । एकएक म तिसा २ विपे वसव । एकएक ने पयि वसाक एकएक ने खीली करावे । एकएक ने वासक ने प
 व वस मठका करे । एकएक म वरवारदिक सपाव । एकएक ने सोलादिक गुं एकएक म पावसा साह प्रमुख स्त्रीरमाजन विमाय एकएक ने फ
 वम सुपावे । एकएक म पगा उपर बैठवे । एकएक ने अंधा विप वटाव । वम दाटी विप सासना काह विप सायस विपे सुपा ने विप मस
 व न आवे वासक म वेसारे । वेसावे साहे सव ने वसाव सारी प्रमुख ये । गीव गावरी पकी पुत्रनी विवासा है । पुत्रीनी विवा

श्चतुषु देवाणुष्वपि या सीसिणी निरुक् स्यात्सुहं देवाणुष्वपि या मापनियथ तत्तेणसा सुनद्धा च सुह्वयाहि
 स्यजाहि पथ धुहासमाणी हठा हठा सयमेव स्यान्नरण मन्नालकारउभयह सयमेव पञ्चमुठिय छेय करेह
 करेहसा । जेपेव सुह्वयात् स्यजात् तेपेव उयागच्छेह उयागच्छाहसा सुह्वयात् स्यजात् तिरुक्को स्याया
 हिप पयाहिण वदह नमसह नमसहसा । एव वयासी स्यालिसेण नते ! जहा देवापदा तहापह्महसा जाय
 गुत्तधनयारिणी तसेणसा सुनद्धा स्यन्तया कयाह यज्जजणस्स चेत्तवे समुच्छिहा जाय स्यज्जोवक्का स्यप्प
 गणच उह्महपव फासुयपाणव स्यलत्तगव ककणाणिय स्यजणव यत्तगव स्यन्तगव सेत्तगाणिय सेत्तज्जिगा

नारव माव वप करो । तत्तार पदी ते सुनद्धा सायवाही सुप्रता चार्पा मव वस्यो वक्का यका र्तिर्यत यव चापया चावरवभासा यस्सवार
 कोर वाही न । चापव वासे पाव मुठी साव कर । करो ने तत्तर्ता सुप्रता चार्पा क तिहा यावे याही ने । सुप्रता चार्पा न तीन तार द्दिछल
 दिह्य मद्रववा दह ने वद नमस्कार करो ने । वम कटती दुई यावरूप जान्न सापी क व पुप्प तज्ज दवानदा दीछा सीयी । तिस दीछा सह
 न पावत् साज्यो मव पावत् मुम मक्कवाह्वी यव । तिहार पदी व सुमद्धा सामे चार्पा एकदा मक्कावने तव्वे । यव्हा ममुयत्ता दाक्क ने विव म
 विव दुई पावत् चालिही रक्क क । कप्पन तेल्लादि योपवव उवटवा फान्नायाही करो नद्दावावे । अलत करो पय र्णे जाक्कणी सामे गुप्पिवा ने चार्वे
 सुरत्तादि के करो नववने चदनादव चवीरादव जाव वेत्तवा मनुव चावका लाह मनुव दूव मनुव पुत्त चाविहो । लोकाग चरे ववव पवा

मप्रतिपत्तिरुक्तं यथासुखादवाप्तुमिदं उद्योगमप्रतिपत्तिरप्यप्रतिपातरूपं प्रमादं भाकथा आद्यवशेतिथयति । अस्यायमादिमुक्त्यासाम्यतः प्रतिपा-
दने न यत्नश्चास्ति । प्रजापमादिदं विधेयतः कथमेव समुपजायते । सजापमादिदं । उद्योगमाभिः विवृतवशादिथयति । विजापमादि
द्यधिद्यमिदमाभिः । समुपजापमादमेवकारः समुपजापः आद्यविदः आस्यात् प्रजापयितुं वा सजापयितुं वा विजापयितुं वा मद्यक्काति इति
प्रक्रमः समुपजापमादमेवकारिण्यपयितुं वा इति । अस्यामप्य तदाद्यतिव्यतवसायवादीभिर्भूमय प्रत्ययवशोऽप्येव अनुमतिरिति किं यदुना मुदा

यारेति तत्तंणतीसे सुत्राद्वापु अज्जापु सम्मणीहि निग्गयीहि हीलिज्जामाणीपु जाय अन्निखण २ एयमठ नि
यारेज्जामाणीपु अयमेयाकथे अस्सल्लिए जाय समुपजित्था जयाण अह अगारवास वसामि तत्तेण अह
अप्यवसाजप्यन्निव्वचण अहमुक्ताविवा अगारात् अणगारिय पव्वइत्ता तप्यन्निव्वचण अहपरवसा पुव्वच मम
समणीत्तं निग्गयीत्तं अट्ठति परिजाणति इयाणि नो अट्ठति नो परिजाणति तसेय खलुमे कस्स जाय

त सुमग्गं आयां साय्याय निययोयं । वीमनी यकी यावत् चारवार एव ययं परमाय प्रते । तन्वारीवती यकी एता द्दम रूप अय्यास तथता
रूप वयमो । तिवारं तु एवत्था वास वसती यका तिवारं पच्छी तु आपय वसतुली तिवय दिन था तु मुक्तिव पाव तट्ठा वीवी पर कादि य
वगार रूपी साय्यानी दीया वीवी तिवय दिन यकी । ई परवस पाव पविस्सा मुक्क मे वसवी निययाया आदर करता कलीपरि जावती । दिव
दा आदर न यो वदो मयी आद्यली य वच्छी मेय छ तद्वे मुक्क न प्रजाव यावत् सुरज सपायका । सुव्ववामा समीपयी नीकली मे वीजे प

पिबासथ नत्तियापिबासथ पञ्चणस्यमाणी विहरति सहेणतातं सुह्यपातं सुन्नहं अज्जा एव वयासी-अम्हा
 ण देवाण्यपिपु सुमणीनिगायीतं हरियासमियातं जाव गुसवन्नधारिणीतं नोस्सहु अम्ह कप्पति जातिकम्म
 करेहपु तुमवण देवाण्यपिपया अज्जाजप्पस्स चेत्तवेसमत्थिया जाव अज्जाण जाव नहिपिबासथ पञ्चणस्य
 वमाणीय विहरति तव तुम देवाण्यपिपुत्तं एयस्स ठाणस्स अत्ताएहि जाव पायाक्कत्त पाक्कवज्जाहि तत्ते
 णसा सुन्नहा अज्जासुह्यमाण एयमठ नो अत्ताति नो परि० २ अज्जात्तायमाणी अपरिआणमाणी विहरह
 तहेण तातं समणीतं निगायीतं सुन्नहं अज्जा होत्थिस्सि विवत्ति २ स्विस्सति गहति अज्जिरकण २ एयमठनि

सा हं अहमे दोहो ताभी पिबासा हं दोह टीली विबासा ह । यत्तसावागा अथ पीरवती यकी विवरे तिवार पञ्ची ते सुप्रदा आर्थ । सुप्र
 दा थाया प्रत एम करे । अन्हारे दे देवामुप्रिये साय्ही निर्यंथी वर्यासुमत्ति चरित यावत् गुप्त प्रक्षारार्थी । नही विवरे अम्हने न करये ।
 पाह मो कम करदा तुं ह दवामुप्रिये । एका सावना भासका विवे मुत्थन तुं यावत सति ही रत्तित ह । तेन वोपठव यावत् पीवर
 नी यत्तसावागा अथ भागवती विवरे तिव आरव तुं दे देवामुप्रिये वव यानव ने कासीवो यावत् पायर्त्तव तवनी अनीवार कर ।
 तिवार पञ्ची ते सुप्रदा आर्थ सुप्रदा आर्थ ना एव अथ प्रते न आदरे भलो न आये । आदर अथ करती यकी वरदा अथ करती यकी ।
 तिवार पञ्ची व साय्ही ताय्ही सुप्रदा आर्थ प्रत हीसे निरं हं भनं उयाहे वारवार । व वूर्णव वर्य प्रते तिवारे तिवार पञ्ची

दाडिला वगारा न वधमारियपहरनि ॥ वरछट्टे सुगमं । आधपकिंछं नवरस यणि सुन्नगार्थकाप्रयात पृथक धर्मकमुपायय प्रतिपद्य विवर
 त्यास्य धाव्वांश्च वधादिदृष्टयसि । पावतादस्तादीं गृह्णास्या प्रवृत्तम न निवारयनि । साधपाष्टकस्तदभाषाद्वनयपेष्टिका । आनधाराया अतिपय
 राधता वनयन सखसुमनिका आनमापार्थं तिष्ठती तत्पाद्यस्था वस्यापिपु प्रसीत । सवत्साययकाराण । उपस्थान प्रत्यायक्तिगहन ।

अुपक्रिक्ता कातेमासे कालकिञ्च । सोहमम कप्ये वज्रपुंसिया विमाणे उवथायसनापुं देवसयणिज्जासि देवदू
 सतरिता अुगुलस्स अुसस्वेज्जनागमेही तन्गाहणाप वज्रपुंसिया देवीहापु उववक्ता तहेणसा वज्रपुया
 देवी अुज्जगायधन्त मिश्रासमाणी पचविह्वाप पज्जानीप एवस्वतु ? गोयमा । वज्रपुत्तियापुं देवीपुं सादिद्धा
 देविह्वा जाय अुन्निसमन्तागाया सेकेणठेण ज्ञते । एव दुस्सह वज्रपुंसियादेवी वज्र पु०२ ? गोयमा । वज्र

लाव । उप अुप पकिका मासा । वसाय । उप उपवज्जानी सुमा । उप दवतामी । सुवक्ता । उप दव दूय वयममा आनरा मापु । एक पुगन्नन अपस्या
 तम वाग वज्जगादमा वारीर मा प्रस व अुपुपजाया मासे दवायमा पव जमनी क तिवार पव्णी से अुपुपयिमा देी तनकास उमता वक्ता । वा
 वार १ वारीर २ वही ३ स्वासोस्वास ४ जाया मम यकट्टा वी उपव पचप्रकारना ययास पूरी करी । वम तमय द गोमम । अुपुपयिमा नामे
 रवो स प्रयास दवतामी अु द पावल मागवा स अुमसुक्खे । स वव अर्धे द पुत्त वम वासी अुपुपयिमा देवी द गोमम अुपुपयाया देवी । अ
 पारे १ अुक्क देवधानो राधा वरसव माटक्क-करे । तिवार पव । मालक्क पालिका ८ वर्षना पुत्र पुत्री । वरुरवे । विद्या-अुकन्न द ता ना राधा क

प्राणिना यगतानां स्वध्याःरियपवृत्तिनि ॥ इतच्छ्रुत्वा सुगम । ज्ञापयन्तिपक्ष्ण्डोत्तरस्य परि सुप्रभार्थकामप्राप्तं पुष्पकं यमिहसुप्राप्तं प्रतिपद्य विचर
 स्माका वाञ्छादु चकारिहोषति । यावताहन्ताहो युद्वासा प्रवृत्तं न निवारयति । सापवादुकलदभावादनपयेतिहा । अर्निधाराया अतिपथ
 रियता यनयत स्वध्यामनिष्ठा आकाशपद्मे तिष्ठन्ती तस्याश्रया हस्तविष्टु प्रतीत । यद्यस्याश्रयकारणात् । उपस्थान प्रत्यासक्तिगमन ।

शुपक्रिक्ता काहेमासे काळकिष्ण। सीहम्म कप्पे वज्जपुत्तिया विमाणे उवयायसत्ताण देवसयणिज्जासि देवदू
सत्तरिता। षण्णुत्तस्स शुसस्सेज्जातागमेत्ती। तन्नाहणाण वज्जपुत्तिया देवीत्ताए उववक्का तत्तेणसा वज्जपुया
देवी शुज्जागाययन्त मिस्सासमाणी पचचिह्वाण पज्जनीए एवखलु ? गोयमा । वज्जपुत्तियाए देवीए सादिस्सा
देविह्मी जाव शुत्तिस्समन्तागया सेकेणटिण जते । एव वुत्तह वज्जपुत्तियादेवी वज्ज पु० २ ? गोयमा । वज्ज

साङ्ग तस्य यत्तु परिष्काराभावात् । तस्माच्च तस्य उपपन्नत्वाभीतिरुत्था । तस्य स्वतन्त्रतया प्रवृत्त्याभावात् । एकस्मिन्नेन अष्टादश
 तमं प्राप्तं कथगादिसां क्षीरीरसां प्रसक्तं यत्तुपत्रायां भावेन दयागता । यच्च उपनीतं तत्रैव तत्रैव पञ्चीतं यत्तुपरिष्कारादानीं तत्तत्काले
 तस्मात् । यथा १ क्षीरीर २ क्षीरसोष्णसु ३ क्षीरपायसं ४ क्षीरपायसं ५ क्षीरपायसं ६ क्षीरपायसं ७ क्षीरपायसं ८ क्षीरपायसं ९ क्षीरपायसं १०
 तस्यैव प्रयत्नस्य प्रवृत्त्याभीतिरुत्था । तस्यैव प्रयत्नस्य प्रवृत्त्याभीतिरुत्था । तस्यैव प्रयत्नस्य प्रवृत्त्याभीतिरुत्था । तस्यैव प्रयत्नस्य प्रवृत्त्याभीतिरुत्था ।

पुष्टिपाण जाहे जाहे सकृत्स देविदत्तस देवरत्नो उग्रच्छाणिपाण करेड करेड्हा ताहे ताहे यहवे दारिद्र्य
 दारपय निजितय यिउसुड। जेणेव सकृदेविदे देवराया तेणेव उपागच्छुड उपागच्छुडना सकृत्स देवरत्नो
 दोषाहुदिष देवजुड दिष देवाणनाव उग्रदक्षिति सेहेण छुठेण ? गोयमा ! एव धुसुड यज्जपतिपा पुण
 नते ! देवाए केवद्वयं काळिठिह पन्तसा ? गोयमा ! सत्तारिपलितं वमाह ठिई पन्तसा यज्जपतिपापुण
 नते ! देवी तात देवलोगातं स्याउत्सपुण ठिहसुहपुण नवरकपुण स्युणतर स्य वडसा कहिगच्छुहिति कहि
 उग्रवाह्मिहिति ? गो० । हरेव जगदीश दीवे नारहेवासे विज्जगिरि पायमूले यिजेलेसन्निवेशे माहणकुल

निहा चाहे चाहीन । अर्जुन दत्ता नी राजासं दत्तानी आहु पथान देवतानी द्वास प्रवास दत्ता ना अलमाव गद्गास प्रस दसु क । त प्रची
 एव चर्च द गोमस दस आहे । अहु पुत्री पा दत्तानी द पुत्र्य देवीना कनकी कासनी तस्यन प्रकृपी कथा । ए गोमस व्याद पक्ष्यावमना स्थिति
 प्रकृपी करी अहु पुत्रीपा हे पुत्र्य दत्ती तस्य दत्ताका यो व्याद पक्ष्या नाउपा एव करी ने । दत्तनी त्यास एव करी त द द एवियनी एव
 एव करी ने व्यादा रक्षित एव करीन । किदा व्याव तत्त्वा एवजस्ये । हे गोमस वड्डी जगदीप नावा दीप ने दिव्ये । प्रदत्त एव न तद्वे वि
 व्यावस्य पक्ष्य ना सुसने तद्वे । विज्जगिरि नासे पादो द्वाकप ना सुसने तद्वे पुत्रा पक्षे एवजस्ये । तस्यार पक्षी त पुत्रीना नाता यिपता वज्यार
 मार्जिन ने लया। यका यावत् व्यादा दत्त एवजस्य दत्त दत्त विवाहस्ये एव द्वाते । एव प्रस्यत एव पक्ष्या नास करस्य । पुत्रा अरुवार एव

[illegible]

स्यस्य क्षेत्रीमा नाम सीमा वासिका । तिवार पञ्ची त सासा मुक्तायी स ल प्रापयी १०००० १०००० रूप करी प्रचित जीवन अथस्या पामी । रूप सुवर्णाकार करी नें योवन १६ वय उपरांत लावम्य अनुवार्द करी नें । अथकटी अरुष्ट सस यी मापे क्षरीर यावत् दुस्ये । तिवार पञ्चा ते सासा पुत्री भाता पिता काह्यो स सास नाथ विद्याम अस्या छे योवन भो गमन आगमना त यामार्गे । पातानोर् लाण्यो राप्प कूट हसीनाम तिवर्जने प्रार्थ पय देस्य । ते-सासा वरुणी आर्षा दास्ये । वक्षस काति सुवर्णाकार पापुत् आनरण ना करुकी या समाम सुपय दोस मसी परे

मयि यादित देयद्वय इत्या मन्त्रनामा मन्त्रादिसुपिच कृत्वा । नृत्तसेन विभयेन प्रियपापवत्तया दत्ताष्टोपपयमित्यादिना । इष्टाकालात्
 मनीयत्वात् प्रिया सुरा मन्त्रिमयस्यार्त् मन्त्रा सुरारख्यात् मन्त्रस्यस्य । मन्त्रमयस्यार्त् इदं दत्तं वा मन्त्रकर्मकर्मनामोपादयत्वादिना कृत्वासीत्
 इ प्रसिद्धागुम्पद्वीसस्यपावनविशेषः सुवसपवपाप्मावपनपाहं सुष्टुसपोपत्त । एवसापि तथाप्यत । वेत्तपदावात् । वसुमदुपवेत्यर्थे रयव्कर्त
 पदात् । इदमामार्द्रकापपसुकरावत्तः सुवसापिपत्त विपत्त अपमन्त्राद्वकारकारितरूप । मन्त्रमिदमभीपुञ्जकी पुत्रिकापदावपदमन्त्रादिप्रमा

कथिपुण सुक्लप पान्तिविपुण नियगस्स ज्ञायणिज्ज रठकून्स्स ज्ञारियप्ताप दलहस्सति साण तस्स ज्ञारिया
 ज्ञावस्सति इठा काता जाव ज्ञां ककरका समाणा तिस्रकेछाहवा सुसगोयिता चंला पेछाह्वय सुसपरिगाहिया
 रयणननगतं इवसुसरस्किपा सुसगोयिया माणसीय जाव विविहारियातका फुसतु तहेणसा सोमा माह
 णी रठकूणेण सद्धि विठछाह जोगजोह ज्ञजमाणी सुवच्छरे २ अज्जल्ल पयायमाणी सोलसाहे सुवच्छरेहि
 यमोस दारगाक्खे पयाह तत्तेणसा सोमा माहणी तेहि वज्जाहे दारगाहिय दारियाहिय कुमारपुहिय कुमारया

नाववती वज्जमा पटी सुवान कणी पर सावव । रत्तमना करणीया भी पर जलो परे राजवती यलो जलो पर गावव करी । रत्तसी ज्ञावे पावत्
 राजवत्ताग भुज्जादि करवे । विचार पकी ते सोमा प्राज्ञाकी राप्प कूट साये यथा जोग जोगवती यकी । वरस २ भाव मुपस वेत्ता कवती यकी ।
 ज्ञासे वरस माहे वलीव जातव रूप ज्ञस्या विचार पकी साभा प्राज्ञाकी त यथा ज्ञाज्ञा करी पुत्री करी । इव जव जो कुमार करी ते १० वज्जनी

कृतः कुमारकुमारिकादिष्वपाठ्यजातः किं न हि निष्कास्य मयः तत्परतया । प्राप्यते अयमेकैकमपरागयेति ह्यस्य हिंरपरचममायेति न चक्षुस्यपिः
 पक्ष्यामवपादिता । प्रथममन्त्रि यथा हि कथाऽऽः । उत्तराय मायेति हि न युक्तं इति प्रुभाकर्तव्यः । पक्ष्यमपि ऽन्ता । पूर्वैरतकालसमयविधिभिः । पूयरात्र

द्विय किनपुहि य किनयाहि य स्युप्येगपुहि उहाणेसेजापुहि यणयापुहि स्युप्ये गहपुहि स्युप्ये परगणपुहि
 स्युप्ये गहपुहि परकालणेहि परक्कमाणेहि स्युप्ये वय मगमाणेहि स्युप्ये खीर मगमाणेहि स्युप्ये खिसि
 णय मगमाणेहि स्युप्ये गहपुहि खज्जा मगमाणेहि स्युप्ये कूर मगमाणेहि पाणिय मगमाणेहि इसे
 माणेहि रुसमाणेहि सुक्कोसमाणेहि सुकुरुसमाणेहि हणमाणेहि हम्ममाणेहि विषलायमाणेहि स्युण्णम्ममा
 णेहि रोयमाणेहि कदमाणेहि पिलवमाणेहि कुवमाणेहि उक्कोविमाणेहि निदायमाणेहि पलवमाणेहि इदं

कुमारोपा करो न ८ वपसा हि वल करो न ८ चर्पसी हि वीपा करो न अकल न सुवासुनाये करो । एकल मे स्तन अचल सुपाये एकल न । एकैक
 पासक पक्षाः सिंह पक्षम करो एकैक मे अगली पक्षणी चलाय । एकल पुन मगसे करीन एकैक पासक दुय मागये करो । एकैक पासक स्याय
 मगलाय करी एकल पासक पक्षवास मगल करी । एकैक पासक कूर माये एकल पाको माग एकैक रुस एकल रुसे एकैक आकोस यो । मत्त
 माह चलाप दे लाकरी करी मार एकल न इहो एकैक मासाजाह एकैक मे माता मे कल जाह । एकैक माता पास राव आकद करो विषवि
 साठ कर । एकल कूर एकल उवा पोस कर एकैक गर्हा करो उव को करी पासे । मूय पुरीप करो क्षाय करी देहे वमन करो एकैक छरता य

मयि पादित देयद्वय दत्ता प्रभुताता प्ररुहतिमुपैत कृता । तुल्यतेन विनयेन प्रियमायवतया दत्ताद्योग्ययमित्यादिना वटाकानः क
 मनीषत्वात् प्रिया वरा प्रथविपयत्वात् प्रभुता सुंदरत्वात् यवसम्पदा यवभाषत्यविद्वद्वय चाप्ररुहतरुहकसमाभीपादयत्वादिना कलासुरा
 इ प्रसिद्धाभ्युपगम्येतिप्रसन्नमविद्वेपः स्वभगवत्प्राप्तायवद्वयसु सुदृशयोप्यत । एवसापि तयोप्यते । वेसपदावाप्त । वसुमदुपवैत्यय रयश्वरुठ
 नरात । इदमामादरत्वाद्यप्यसुवरागत ससन्निहित विपत व्यपवसवार्कटारकादिद्वय । प्रजानिमवभीपुत्रकी पुत्रकानादद्यावदप्रकादिप्रभा

कायिपूण सुक्ष्मण पक्रिचिपूण नियगरस्स जायणिज्ज रठकुलस्स नारियमाए दलहस्सत्ति साण तस्स नारिया
 नावेस्ससिं हठा काता जावन्तं करुणा समाना । तिस्रकेलाहवा सुसगोचिता चेला पेलाइय सुसपरिगाहिया
 रयणननगतं हवसुसरस्किपा सुसगोचिया माणसोय जाव विविहारोयातका फुससु वसुणसा सोमा माह
 णी रठकुलेण साहु विउलाह नोगानोह नुजमाणी संवच्छरे र जुवला पयायमाणी सोलसाहि संवच्छरेहि
 वसोस दारगस्से पयाह तत्तेणसा सोमा माहणी तेहि वज्जाहि दारगोहिय दारियाहिय कुमारपुहिय कुमारया

पाववती वरुणा पटी सुभान कृती पर सावव । रतनना करुणीया नी पर प्रसी परे राकली खली प्रसी पर पापव करी । रससी काने पावव
 राविव राग शुभादि परवे । विहार पक्षी से सोमा प्राकली राग कूट वाये पक्षा ओप ओगवती यकी । वरख र भाव युमस वेसा खवली खकी ।
 वासे वरख माह वपीय बालक रूप बस्या विहार पक्षी सोमा प्राकली ते पक्षा बालक करी पुत्री करी । वरख बव नी कुमार करी ने १० बवनी

रठकूकेण सदि काय नुजमाणी विहरत्तप त धत्तातु णतातु सुम्मयातु जाय जीविषयफले जाउण अऊतु
 अयिपाउरी जाण कोप्परमायानु सुरजिसुगधगाथियातु चित्ताह माणुस्सगाह नोणनोगाह नुजमाणी विह
 रति सुहन्त धत्ता सुपुत्ता नो सधाएमि रठकूकेण सदि विउत्ताह नोणनोगाह जाय विहरत्तप तेण काउेण
 तेण समण सुद्धयातु नामसुद्धयातु हरियासमियातु जाय अऊपरियारातु पुद्गाणुपुद्धि कोणे विप्लले सन्ति
 येसे अहापाकिव उगगहं जाय विहरति तहेण तासि सुद्धयाण सुद्धाण पुगे सधाकिह विप्ललसन्निवेसे उच्च
 नीय जाय सुद्धमाणे रठकूकस्स गेह सुणुपविडे तत्तेणसा सोमा माहणी तातु सुद्धयातु दूहज्जमाणीतु पा

ना यावत् जति दुपय दूह । मयी समय राप्प फुट वयाय पायत् जाण जायवनी त्रिचर अर्द्धं मदी य अम्य तिरु माणा यावत् अम्य सुप्प म
 पा । यथा यत्त मे । पुद्गादिक्क प्रमुन राप्प अ अत्त मीथा तत्तका जापर तत्तथा गणा य । सुरजि दणय यत्त मे त्रिचमा देवदी विकीरय
 यथा समुप सदायया यत्त प्रभार मा जाय जागयनी तयचरु मे । पु यत्तय पुन्य रयिण दु नदी समय राप्प फुट अय से यथा जाग कोगयनी
 यथा पायत् विचरे । तिय कास निक्क समय व यिमे सुन्नता मासा जार्पा यथा पुसात सायन यावत् यथा पारवार सायन अम्यकम तत्तदा
 यत्तन विमिदस सराय यथा पायत् सेव योरय अर्द्ध नी जाय माणीमे यावत् तयचरे विचार पक्की ते सुन्नता जार्पा नी एक सिंघाका तिरिज
 त्रिचिदेव न विदे उव पुन नी व कुल न विदे यावत् विचरी यदी राप्प फुट परे पट्टा अया विचार पक्की से सीमा प्राप्पया तिय जाय ने

यु सावपरराज धर्मपुत्रराज्येतिपुत्रराज्यनिपवराजापरराज । सपुत्र कास सुमय । कासविजयकास्मिन् राज्ञः पदिम जगदन्त्य सपुत्र
रुव काव्यात्मन् कासाभिन् विजगत्सर्वरूप मायिनाऽपिभवापकपाभामाभिभाररूप । सकम्पेतिवक्तव्य । समन्ततः इव यय प्रयसवर्गो

मायोहि दहमापोहि वममापोहि तेरमापोहि मृत्परीस वमिय सुलिहोयलिता महल वसण पुष्ट जाय सु
सुह पीतल्या परम दुगाथा नोसवाहय रठकृतेण सिद्धि यिउछाह जोगजोह नृजमाणी विहरसुप तहेणसा
सोमाए माहणीए सुन्नयाकयाह पुष्टरसाधरस कुटुम्बजागरिय सुयमेयाकवे समुप्यजित्या पुवं स्वलु सुह
हमोहि दारगोहिय जाव निन्नयाहिय सुप्य गहपहि उभाणसिज्जपहि आव सुप्येगहपहि सुत्तेमाणेहि दुज्जाए
दुज्जमपहि इयपिप्पहयन्नमोहि जेण मृत्परीस वमिय सुलिहोयलिता आव परमदुहिगधे नो सचापमि

का । मृत् पराय यही मोह वमन करी लिप्पा सु यहीर सुद्धमो मलीन युवा कु वल पादरी पावत् यमुवा पीडा मला सुकण्ट गय धंकी । मही
धमरय राहु कट सपाव पक्का कोण पव प्रहार ना भोगवली यही विवरे । निहार पको ते सामा प्राकृता यक्का प्रस्ताव विवरे थापीरानि
समय ने विवरे कटव नी कावरका कापनी यही मृदवी पागस कइस ते वपमो । वम मिय हु इहां यक्का कासका करी ने यावत् ८ ठि वग
करी ने कलसा पक्क सुवाहुपाव करी ने यावत् वेवसा पक्क पक्क कासका मूला यकां । पक्का हुट जाग कासक हुट जग या यक्का हुट मन यदा
रयवा हुवा विवरे यक्का युवा ते कासक ने पक्क ज प्रहारे तुटो पठ । जे वक्का मृत् कही नीति वमनगहि करी काव्यो के करार कर

रठकूट्टेण सद्धिं जाय नुजमाणी विहरत्तण त धन्ताणं णताणं छुम्मयाणं जाय जीविपफले जाउण वज्जाणं
 छुयियाउरी जाणु कोप्पस्मायाणं सुरत्तिमुगाधगायियाणं विउछाह माणुरसगाहं नोगानोगाहं नुजमाणी विह
 रतिं छुहन्त धन्तां अणुन्ता नो सधाणमि रठकूट्टेण सद्धिविउछाहं नोगानोगाहं जाय विहरत्तणं तेण कालेण
 तेण समणं सुहयाणं नामअज्जाणं हरियासमियाणं जाय वज्जपरियाराणं पुह्माणुपुह्मि जेणे विस्सले सन्ति
 वसे अह्मापन्निरुव उग्गाहं जाय विहरत्तिं तत्तेण तासिं सुहयाणं अज्जाणं पुणे सधाणं विस्सले सन्ति वसे उग्ग
 नीय जाय अणुमाये रठकूट्टस्स गेहं अणुपयिठे तत्तेणसा सोमा माहणीं ताणं अज्जाणं दूडज्जमाणीं पा

सी यावत् पतिं दुयेव नुह । मदीं समयं राप्पं कूट् सयाय यावत् जालं जायवन्ती विवरं वद्धं मदीं स यत्तं तिलां मानां पावतुं अस्म सुक्कमं पी
 या । अक्का यद्धं के । पुनारिद्धं प्रयुज्ज राप्पं वा जालं गोदां तत्तवक्का जायतं तत्तवक्का ताणां प । सुरत्तिं दुपयं णयं के । अज्जमा द्दवकीं विक्कीरु
 यक्का समुत्तं सुयायया पयं प्रकाटं ना जालं जायवन्ती गववरं के । पु अयत्तं मुत्तं रत्तिं पु मदीं समयं राप्पं कूट् सयासे यक्का जालं नोगवन्ती
 पक्कीं यावत् विवरं । तित्थं ज्वालं निव्वं समयं न विवे सुप्रतां तासां जार्थां दयां पुमानं साप्पं यायत्तं यक्का पारवत्तं साप्पं अन्नकमं रक्कदा
 पयत्तं सिमिद्धं सराप यया यायत्तं जेवा पोत्तं यत्तुं पी यायां माणीं यावत् गववरं तित्थार पक्कीं ते सुप्रतां जार्थां नी एकं सिपाका विवेले
 सिधिवेद्यं न विवे उव कुत्तं पी वत्तं ते विवे यावत् पिरवी यक्कीं राप्पं कूट् पत्ते पवत्ता कया तित्थार पक्कीं ते सीमां द्वास्सवीं तित्थं यायां ने

રઠકુંઠેના સદિ કાચ નુજમાળી વિહરત્તળ ત ધન્નાનં ળતાનં છુમ્મયાનં કાચ કીવિયફલે જાડળ દ્વજાનં
 છુધિયાડરી જાળ કોપ્પરમાયાનં સુરન્નિસુગધગાધિયાનં ધિડલાહ માળુરસગાહ ઝોગઝોગાહ નુજમાળી ધિહ
 રતિ છુહલ્લ ધન્ના છુપુન્નાનો સઘાણમિ રઠકુંઠેના સદિધિડલાહ ઝોગઝોગાહ કાચ વિહરત્તળ તેળ કાલેળ
 તેળ સમણ સુહ્યાનં નામછજ્જાનં ફરિયાસમિયાનં કાચ ધક્કપરિચારાનં પુહ્યાળપુધિ જેળે ધિમ્મલે સન્નિ
 ધસે છુહાપન્નિચ ઝગાહ કાચ ધિહરતિ તત્તેળ તાસિ સુહ્યાળ પુગે સઘાળેહ ધિમ્મલસન્નિવેસે ઝસ
 નીય કાચ છુજ્જમાળે રઠકુંઠસ્સ ગિહ છુળુપવિઠે તત્તેળસા સોમા માહળી તાનં છુજ્જાનં દૂહજમાળીનં પા

ના યાવત્ કાલિ દુયય દુહ । મઘી સમય રાત્રુ છુટ યયામ યાગત્ જાગ જાગધમી વિધર છલ્લે મઘી સ ધમ્મ નિદા માળા યાવત્ કામ્મ સુદ્ધ મી
 યા । જ્ઞકા યન્ન હે । પુમાદિક મ્મણ રાજ્જ યા જામ્ ગોદા । તમ્મકા કાપર તમ્મકા ગાળા યા । સરમિ સુમય નય હે । િજ્ઞમા દ્વલ્લી યિકીરય
 યયા મન્નુય સઘાપયા પય મ્મકાર મા જામ જાગધમી તયજર હે । દુ યયન્ન પુમ્મ રણિન પુ મઘી સમય રાત્રુ છુટ સય સે યયા જાગ ઝોગધમી
 યધી યામ્મ ધિજર । તિય જ્ઞાસ નિક્ક સમય ન વિઠે સુમ્મતા જામા કાપર્ યયા પુમાલ સાયલ યાવત્ યયા પારધાર સાયલ છાતુકમ્મ । જાદા
 યાવત્ત સિમિવસ સરાય પયા યામ્ જોઢા યામ્ ધલુ મી કાયા માર્ગીને યાવત્ તજરે તિયાર ધલ્લી તે સુમ્મતા કાપર્ મો યક િસચાકા િવિસેન
 સચિચચા મ વિધે જ્ઞવ કુલ મીલ્લે મ્મ-મ ધિધે યાવત્ પિરવી ધલ્લી રાત્રુ છુટ પરે પઠટા કયા તિયાર ધલ્લી તે સોમા ધ્રાક્કલા િયજ કાયા ને

सेह पासेहत्ता हठ रियण्यामेव आसणात अझुठेति २ ससठपमाह अणुगच्छति २ वदह नमसह विउलेण
 अस्स ४ पण्डितानेमा एव वयासी-एवसलु अह अजात रठकणेण सति विउलाह जाव सवच्छरे २ जुवल
 पयामि सोलसाहे सवच्छरे यहीस दारगवे पयाया तत्तेण अह तेहि वदह दारण्हिय जाव जिनयाहि
 अय्यगाहएहि उत्ताणसिअएहि जाव सुसमाणेहि दुजाएहि जाव नो सचाणमि विहरसए तमिच्छामिअ अ
 ज्ञात सुह अतिय धम्म निसामिअए तत्तेण तात अजात सोमा ते माहणीए विविह जाव केवलपरिकहेति
 तत्तेयसा सामा माहणि नासि अजाप अतिय धम्म निसापिअए तत्तेण तात अजात सोमा ते माहणीए

दूरवा यावता देव दक्षी न । अतिय वर वरावला आसव यही कट कटी ने रात काठ चन सारही जाह जाहे ने वदका करे मसरकार करे ।
 ।वकारव वादर पाकी रादम सारिम मातमापी न वम करली पुह । वम मंगु पु हे सार्पा रास कूट सपाठ चरा पावतु सवसर २
 ।वव जाहना वम पुव वम सुवसर वरस माहे वरीव पावव रूप वरपा तिवार पका हू ते चरा मावका करी न पावतु ।वम ८ वद व
 पारा पवव म सुपा सुवाव करी । पावत सुव करला यका दुट कस्या तिव करी न । पावत नही समय भाग वीगवती यही विवव ८ ते मकी
 वत हू हे सार्पा पुवरा वरीव वम मते सावसे । तिवार पकी ते वाया सामा प्राज्ञकी मत विविध प्रकारे पावतु केवल पारियत वम ८
 त कर तिवार पकी-व वीवा प्राज्ञकी तिव वममा ने वरीव वम मते सामस । तिवार पकी ते सार्पा सामा प्राज्ञकी मते विविध प्रकारे पाव

विविधसु ज्ञाव केवलपरिकहेति तत्तेजसा सोमा माहणि तासिञ्ज्जाणस्यतिय धर्मं मोक्षो निसम्भ हठ जाव
 हयाहयया तातु षट्ठ नमसह वदिता नमनिता । एव ययासी-सहहामिण स्रज्जातु निगाय पात्रयण जाव
 स्रज्जुमिण स्रज्जातु निगायं पात्रयण एवमेव स्रज्जातु ज्ञाव सेजहे य तुल्लेवदह ज नवर स्रज्जातु रठकण्ड स्र
 पुक्क मि तसेण स्रह देवाणपिपाण स्रनिय मुत्ता जाव पत्तियामि स्रहासुह दयाणपिप मापादियव तत्तणसा
 सामा माहणी तातु स्रज्जातु षट्ठ नमसह वदिता नमसिहा पाणिजिस्कमह तत्तेजसा सोमा माहणी जेगेव
 रठकण्डे तेगेव उद्यागच्छह ता मत्तए करतल एव ययासी-एव खलुमए देवाणपिपा स्रज्जाण

सु कवली जायन वम वट तावार पळी स सोमा प्रासुली णि स्र जाया न समीप वमं सावली स त्वय पारी स एवयत वट पावत दिपात
 दिपे । तत्त यया न वट मसरावार कर वानी से हम कवली पुट । परवट्ट कु ट जाया तावय भा प्रवचन सिद्धात मम यावत तावयाम पुट
 सु ट जाया त्वम वचन सत्य य प्रसङ्गे वट्टी जाया यावत तावता सत्तए कटा एता । वतता त्वदीप ट जाया तावत मट मते पूली न तिवार पळी न
 पुट तातुपिपा न समीप मुक्तिव वट न यावत् वीणा सत्तए जित्त सुख एव तिम करे ट दयावतामय ता रत्त प्रतिपव करो । तिवार पळी न
 सामा प्रासुली तिम जाया मत्त वट मसरकार कर वट्टी से नसरकार करी स पाळी पळी तिवार पळी न सामा प्रासुली जट्टा तावत तावत
 वाये वापी न मसक से तवै वयाव वाट्टी से हम कवली पुट हम तावट ट ट दयावतामय जाया न समीप वम सावली स । य तावट प्रवयत कट

सुह पासेहस्ता हठ विवध्यामेष ध्यासणानं धुमुठेति २ सत्तठपयाह धुणुगच्छति २ वदह नमसह विउलेण
 धसण ४ पणिठानिना एष धयासी-एषसल्लु अह भुज्जातं रठकुणेण सद्धिं विउलाह जाव सधच्छरे २ जुवल
 पयामि सालसाहि सधच्छरे धमीस दारगकवे पयाया तत्तेण अह तेहि वल्लहि दारएहिय जाव निनयाहिय
 धुप्यगहएहि उत्ताणसिद्धएहि जाय सुसमाणेहि दुजाएहि जाव नो सचाएमि विहरसए तमिच्छामिण धु
 ज्जातं तुह धुतिय धम्म निसामिहए तहेण तातं अज्जातं सोमा ते माहणीए विविधस जाव केवलपेरिकहेति
 तत्तेणसा सामा माहणि नासि अज्जाण धुतिय धम्म निसापिहए तत्तेण तातं अज्जातं सोमा ते माहणीए

दुरका धावमा रय दया न । क्षयित धर उवावला आसय वली ठठ कटी न पात आठ पन सारही आह नार्हं मे वरका धर नमस्कार कर ।
 एकारय धादार पावी सादस सार्दस मातसामी न वस करनी दुह । वम ईनए नु वे धार्पा दग्ग झुट सपाठ पछा पाकस् सवसर २
 एव आदना सस पुव वल्लु सान्द वरस माहे वलीस धावव रूप वसया तिवार पछा हूं ते पछा मासका करी न पावन् गेहमिह ८ वय उ
 पारा पक्कव न सुधा सुवाव करी । पावतं मुह करता पछा दुट वस्यं तिव करी न । पावतं मही सुमय भाग योगवली वली तिवस ४ व मकी
 नां छुं ह ए धार्पा पुग्गार सवीपे वम मते सावस । तिवार पछी ते धापा सोमा द्राक्कली मस विविध मकारे पावतं केवला पायल वम म
 त कर तवदार पछी-से सावा द्राक्कली तिव वसमा न वलीव वम मस सावस । तिवार पछी ते धार्पा सावा द्राक्कली मते विविध मकारे पाव

त्रिविधं त्रय केवलपरिकहेति तत्तन्निगमा सोमा माहणि तासि शुज्जाणश्रुतिय धम्म मोक्खा निसम्भू हठ जाव
 हयहिंयया तानं वदह नमसह वदिस्सा नमसित्ता । एव ययासो—सद्वहामिण शुज्जातं निगय पावयण काव
 शुज्जुत्तमिण शुज्जातं निगय पावयण एवमेव शुज्जातं जाव सेज्जहे य तुल्लेयदह ज नयर शुज्जातं रठकूट शु
 पुच्छु मि तस्सेण अह देशणुप्पियाण श्रुतिय मुत्ता जाव पस्सियामि शुहासुह दंवाणुप्पिय मा पाणिक्कय तत्तणसा
 सोमा माहणी तानं शुज्जातं वदह नमसह वदिस्सा नमसित्ता पाणिक्कमह तत्तणसा सोमा माहणी जेणेव
 रठकूटे तेणेव उयानाक्कुह उयानाक्कुहस्सा मत्थए करतल एव ययासो—एव खलुमए देवाणुप्पिया शुज्जाण

त्त्तणसा जायन यम वद तिवार पस्सी स सोमा माहणी श्रुतिया ययां स समीप यम सावली न गये पाणी न वयवत पद पाटत दिपाग
 दिवो । तत्त यया स पां नमसावार कर कादी मे वम वदसा पुव । परट्ठू लुं य ययां तत्त य मा प्रवयन । सुत्ताम मत्ते पावत खावधानं पुव
 पुव यया तत्त वयव सय म मत्तये यपो ययां यावत् पदवत्ता तत्त काटा पा । यत्तसा गवसेप य यया रत्त पुट मत्ते पुल्ली न तिवार पस्सी
 पुव ययासुप्पिया मे समीप सुत्तित यव न यावत दीक्षा सयपु जिम सुख एव तत्त करा य देवाणुप्पिये मा रय मत्तियय करा । तिवार पस्सी स
 सोमा माहणी तत्त ययां वत पाव नमस्कार कर कादी ने नमस्कार करी मे पास्सी पस्सी तिवार पस्सी स मामा माहणी । कटा रत्त पुट तिव
 पावे पाणी न मत्तव ने विवे यया यया मे वम वदणी पुव वम तत्त ये देवाणुप्पिया ययां न समीप यम सावली स । ये तत्त प्रवयन एव

સેઠ પાસેઠતા ઠઠ સિધ્યામેય સ્વાસળાત સુમૃદિતિ ૨ સત્તઠપયાહ સ્ત્રુગચ્છતિ ૨ ઘદ્ઠ નમસઠ વિઝલેળ
 સ્વસળ ૪ પઠિલાઝેસા પૂઘ ઘયાસી-પૂઘસલુ સ્વહ સ્વજાત રઠકુંઠેળ સાદુ વિઝલહ જાઘ સઘચ્છરે ૨ બ્રુઘલ
 પયામિ સોલસાહિ સઘચ્છરે ઘમીસ દારગચે પયાયા તત્તેળ સ્વહ તેહિ ઘજ્ઞહિ દારુપ્તિય જાઘ કિન્નયાહિય
 સ્વર્ધગઠપૃહિં ઝત્તાગસિઝપૃહિં જાઘ સુમમાર્પેહિં દુજાપૃહિં જાઘ નો સચાપુમિ વિહરસપૃ તમિચ્છામિળ સ્વ
 જ્ઞાત સુહ સ્વતિય ઘમ્મ નિસામિસપૃ તત્તેળ તાત સ્વજ્ઞાત સોમા તે માહળીપૃ વિવિચિત્ત જાઘ કેઘલિપરિકહેતિ
 તત્તેળસા સામા માહળિ નાસિ સ્વજ્ઞાળ સ્વતિય ઘમ્મ નિસાપિસપૃ તત્તેળ તાત સ્વજ્ઞાત સોમા તે માહળીપૃ

દરસા યાચના દસ દસો ન । જુવિત ઘદ્ઠ ઘનાચના આસહ ઘઘી ઘઠ ઘટી ન ઘાલ ઘાઠ ઘન ઘાનહી જાઘ જાઘ ને ઘદ્ઠ જાઘરે મમસસાર કર ।
 ઘઘારસ ઘાદાર પાઘી ચાઘમ ઘાંદમ ઘાનસામી ઘ ઘમ કરતી દુદ્ધ । ઘમ નેનપૃ દુદ્ધ હે ઘાપારી રામ્મ પૂઠ ઘપાલ ઘલ ઘાઘનુ સઘલસર ૨
 ઘદે જાઘના ઘલ ગુઘ જમ્મુ સોનદ્ઘ જરસ માઘે જલોસ ઘાઘલ કપ જમ્મુ તિઘાર પઘા દુદ્ધ તે પઘા ઘાઘલ જાઘી જ ઘાઘલ દિઘમ્મ ૮ ઘમ ઘ
 ઘાર ઘલ્લ મ સુપા સુઘાઘ જાઘી । ઘાઘલ સુઘ જરત ઘલ્લ દુદ્ધ જમ્મુ તિઘ જાઘી ન । ઘાઘલ મદી સુમલ ઘાઘ ઘાઘલતી જઘી વિઘરુ ઘ તે મઘી
 જા સું ઘુ હે ઘાપારી સુઘાર સઘીયે ઘમ મતે સુઘામે । તિઘાર પઘી તે ઘાપારી સામા ઘાઘલતી મત વિઘિજ મઘારે ઘાઘલુ જીઘાલ ઘાઘલ ઘમ મ
 ત જઘ તઘાર પઘી-ને સોધા ઘાઘલતી તિઘ ઘપા ઘે સઘીય ઘમ મતે ઘાઘલ । તિઘાર પઘી તે ઘાપારી સામા ઘાઘલતી મતે વિઘિજ મઘાર ઘાઘ

विचित्रं जाय केवलपरिकहेति तत्तेजसा सोमा माहणि तारिञ्जुजाणश्चतिय धम्म भोक्ता निसम्भु हठ जाय
 हयहिंयया तातं वट्टं नमसह वदिन्ना नमनिन्ता । एव ययासो—सहहामिणं अज्जातं निगय पात्रयण जाय
 अज्जुमिणं अज्जातं निम्माप पात्रयण एवमेव अज्जातं जाय सेजहे य तुल्लेयदहं ज नवर अज्जातं रठकं अ
 पुक्कं मि तहेण अहं देवाणुप्पियाणं अग्निंय मुळा जाय पण्डियामि अहं हारुहं देवाणुप्पिणं मापाकियं तत्तेजसा
 सोमा माहणी तातं अज्जातं वट्टं नमसह वदिन्ना नमसिन्ना पाणिनिस्समहं तत्तेजसा सोमा माहणी जेणेव
 रठकं तेणेव उद्यागक्कं उद्यागक्कं हस्सा मत्थं करतल एव वयासो—एव खलुमं देवाणुप्पिया अज्जाण

त्त्वेवमी अग्नयं यम वट्टं तत्त्वार पक्का स सोमा प्राप्तामी निचि चाया न समीपं यम सावल्ली न त्वये धारी न दपयत्त यत्त यावत्त दिवा
 दिवे । तत्त्वं चाया न वाटं मसंवार कर वाही मे वसं कट्ठा मा पुट्टं । यत्तद्वत्तं कुं द चाया गोपय मा प्रवचनं तत्त्वं मा भवे
 त्त्वं द चाया अन्नं वचनं सत्यं य प्रत्यक्षं यदी चायां मा भवे अद्वयं मत्तं कट्ठा मा । यत्तत्ता विधेयं द चाया राप्पं कट्टं मत्तं पूछीं त
 दिवा मा भवे मे समीपं मुक्कितं यत्त न यावत्त दोषा नश्यन्ति मत्तं सुखं एव तत्त्वं मा भवे मे समीपं यत्त न यावत्त दोषा नश्यन्ति
 मा मा प्राप्तामी तत्त्वं चाया मत्तं वाटं नमस्कार कर वही मे नमस्कार करी म पाछीं वल्ली तत्त्वं मा भवे मे समीपं यत्त न यावत्त दोषा नश्यन्ति
 यावे चाया न मत्तं मे त्वये चाया चाही मे वसं कट्ठा मा पुट्टं वसं तत्त्वं द चाया मा भवे मे समीपं यम सावल्ली न । ते त्वत्त्वं प्रवचनं यत्त

स्थितेय धम्म निवृत्ते । सेवियय्य अस्मि इच्छिते जाय स्थितिकचित्ते तस्येण सुह देवाणुप्पियया तस्सेहिं स्थानु
 वापा सुसुयाण स्थजाण स्थितेय जाय पव्वइसपु तत्तेण से रठकूले सोम माहणि एव ययासी-भाण तुम
 देवाणुप्पिपु इदाणि मुकानायिहा जाय पव्वयाहिं नुजाहिं ताव देवाणुप्पिपु मपुसहिं विउलाइ जोगसोगाह
 सत्त पक्का नुम नोइ सुसुयाण स्थजाण स्थितेय मुका जाय पव्वयाहिं तत्तेणसा सोमा माहणी रठकूलेस्स
 एयमठ पणि सुणेइ तस्येणसा सोमा माहणी एहाया जाय सरीरा चेन्निपयक्किनाल परिरिक्किहा सयात्तं नि
 हात्तं निरुक्कमइ निरुक्कमइहा यिनेल सत्तिवेसे मक्क मक्केण जेपेय सुसुयाण स्थजाण उव्वसपु तेणेव उवा

यम भासा यावत्त सुक्का तन्नार पक्की नु इ दधामुप्रया मुत्तहारी याहा दीर्घं यका सुन्नना याया म समीय यावत्त होहा नस्य तेल्लार पक्की न
 राप्प कूट साया प्राक्कणी मते रम नदना नुवा मा रवे मुक्क इ दधामुप्रये रिवव्वा मुक्किन होइ ते यावत्त दोहा साय नाय वागव । पादलो
 इ दधामुप्रये माहर् सयान तेल्लोरिक्क माय प्रागव तिल्लार पक्की उक्क मागी नुइ न सुप्रना अक्कीम समीय मुक्किन यइ म यावत्त दीपा स य ।
 तिल्लार पक्की न साया प्राक्कणी राप्प कूट ना एइ यय नदत्त सुक्क सुक्की न तिल्लार पक्की त साया प्राक्कणी अम न्नीया यावत्त सरीर मा यावर
 न पव्वया दासीया ना अक्कवाक्क समुह करी परव्वरा पक्की यापय्वा यर यक्की नाक्कस मीजसा म । तिल्लेस साक्कवेस माटा माहि किहा सुप्रना
 नाया यायां र्थे उपायय वे तिल्ला याव । यावी ते सुप्रना यायां न यद नमस्सवार कर सेवा कर तिल्लार पक्की त साया प्राक्कणी मते रव्विय

गच्छद् उवागच्छद्गता सुहृयातं शुजातं वदद् नमसद् पङ्क्यासद् पङ्क्यासद्गता तत्रेण तातं शुजातं सो
 माए माहणीए विधिस कंवालि पन्तस धम्म कहेद् जहा जाय युज्जति तत्तेणसा सोमा माहणी सुहृयाण
 शुजाण श्रुतिय जाय दुय्यालसविह सावगधम्म पण्डितज्जह मा सुहृयातं शुजातं वदद् नमसद्
 वदिग्ग नमसिग्ग जामेवदिस्सि पाउसुया जाय पणिगया तत्रेणसा सोमा माहणी समणीवासीया जाया
 श्रुतिगय जाय शुप्याण तावेमाणी विहरद् तत्तेण तातं सुहृयातं शुजातं श्रुतयाकयाह वेनेल सविवे
 सातं पणिनिरक्कमति वदिगा जणवय विहार विहरति तत्तेण तातं शुजातं श्रुतयाकयाह पुह्णु जाव

प्रकार मा कवली तापत धम क्व विम पावत् प्रति भूमे । तिहार पल्ली स सामा द्राक्कणी सुप्रता धार्य ने समीप पावत भारद् प्रकार मा
 सावक नी चर्म पाद् वर्ज पणि वर्ज म । सुप्रता धार्य म वदमा करे नमस्कार करी मे वदमा करी म नमस्कार करी म । विम दिव धी धा
 रं धी प्रवत् पद् की तिष्ठ दिव न पाळीवली तिहार पल्ली से सामा द्राक्कणी साधानी सवणद्वारी धाविक्का पद् । खास्या य जीव धनीय नव
 तस्य पावत् खासा प्रसे भावनी यकी त्रिधर तिहार पल्ली से सुप्रता धार्य एकदा प्रस्ताव विधे । विप्रस सविधेव यका नीक्कसे वादिर कम प
 द दया न विधे त्रिधरे विधरे तिहार पल्ली से धार्य एकदा प्रस्ताव विध धनुक्कम पावत् विधरे त्रिहार पल्ली से सोमा द्राक्कणी यए प्रत्यक्ष
 धाधरं खापा यका । धपी स्राम कीपा विम हीन वदिगा नीक्कली पावत् वादं नमस्कार करे ए धर्म प्रत साजली मे पावत् यवला विप्रप

धिःरति तत्तेजसा सोमा माहणी इमीसे कहाण छठठा समाणी इठा रह्याया तहेव निगया जाव वदइ
 नमंसइ वटित्ता नमसिहा धम्म सोच्चा जाव नवर रठकंन आपक्कामि तत्तेज पव्वयाभि अहासुह तहेजसा
 सोमा माहणी सुव्वय अज्ज वदइ नमंसइ सुव्वपाण अज्जाण अतिपाव पकिनिस्कमइ जेणेय सण्णिहि जेणेय
 रठकंन तेवेव उपागक्कइ उपागक्कइमा करतल परिगहे तहेव आपुक्कइ जाव पव्वइत्तए अहासुह देया
 णुप्पिप मापनिदय तहेज रठकंन विउल असण तहेव जाव पव्वन्नये सुजइ जाव अज्जा जाया हरिया
 समिया जाव गुत्त वनयारी तहेजसा सोमा अज्जा सुव्वयाण अज्जाण अतय सामाहय माइयाइ एक्का

राप्प कट मत्त पुच्छी म तिहार पक्खी इ टीका सेल्लं पपा सुखे तिहार पक्खी न सामा प्राप्पक्खी सुन्नगा चापा मत्त वादे ममरकार करे सुन्नगा चापा
 म समीये पक्खी पादो नीकते तत्तहा चापपा पर तत्तहा राप्प कट तिहा चापे चापी न य चाप चापि सोमा तत्तहा पक्खी पुच्छी पुच्छी न पावत
 टीका सोप तत्तहा मूय दाह इ दत्तामुत्तपप । रत्त मातवय करी तिहार पक्खी राप्प कट पक्का चापार अ मकार मा तिप दाह पावत पुव्व भवम
 तिप । सुन्नगा पावत चापा इर रप्ये सुमति सादव वावत्तुम प्रप्पिवादिपी तत्तहार पक्खी त सामा चापी सुन्नगा चापा ने सुभाप सु माइ
 चाप इ मे चापारामादिक्क रत्तहार कण मत्त मत्ताम । अत्ता कट मत्ता कट म नेत्ता पक्का पावत चापमा मावती पक्की पक्का वरसा मत्त चा
 रिह पपाप पाप्म सासा न पक्क मासभा सुसपक्का करीने सुठ भत्त चापार मा करी न पक्की न । चापार पक्का मत्ताम सुमाधि ने पक्की न ।

काळेण तेण समएण येरा जगवती जाह सपन्ता जाव जीयियासामरणनय विष्णुका वज्रसुया वज्र
 परिचारा पुष्पाणुपुष्पि जाव समोसहा परिसा निगया तत्तेणसे पुन्ननहे गाहावई इमीसे कहाए लछठे
 समाणे इठ जहा पक्वशीए गगदत्ते तहेव निगच्छुति जाव निरक्त्तो जाव गृहवन्नयारी तत्तेणसे पुन्ननहे
 धुणगारे तहा रुयाण येराण जगवयाण धुतिए सामाहय मादीयाह एक्कारसगाह धुहिज्जह धुहिज्जहता
 वज्रहि चउय ठठठम जाव नावेसा वज्रह वासाह सामन्न परियाग पाउणह पाउणहहा मासियाए सु
 छेहणाए सठि नत्ताह धुणसणाए छेदिमा धुलोडयापकिक्ते समाहिपहि कालेमासे कालकिन्ना सोहम्मे

र तिम हीम पटहा भीकले पावत् दाया मव करी पावत् गम प्रसुजारी ततवार पयो ते पूव नद वज्रगार तथा यूप गत्यवरा ते जगवंत ते
 समीप सामादक धाद देह ने गयारह यग पय भवती न । यथा उपवास वसा तिला पावत् धासा प्रते नाये पहा वरस हागे धारिब पास
 पासो न । एक मासनी सत्पक्का करी साठमज्ज धाहार मा छटो न धासोह ते पयिजमी ने समाय पामी न कास श्रवसरे काल करी न यो
 पमी दवलोह विवे पूव नद विमाम निवे चर्यात सुभा गवये दवता भी सिन्धा भिये पावत् प्रापा मम प्रकापसि साधुन हम भिये हे गीतम
 पूव नद देवता म ते प्रयाग देवता भी श्रुदि पावत् प्रापवा समुप यपो ० पूव नद दवता भी इ पुन्य कनकी पक कासनी स्थिति करी हे
 गीतम दोय सागर नी स्थिति करी पूव नद हे पुन्यदेव विष्णु देवसाह यी ववी पावत् किहा कास्ये इ गीतम मदाविदह दोय विवे सोमस्ये

कथ्ये पुनननहे विभाषे उद्ययातसन्नाए देव सपणिज्जसि जाव दासमणपज्जहीए एव स्खलु गोयमा । पुन
 नहेण देवेष सादिहा देविही जाव झुनिसमनागाया पुनननहेरुसण नते । देयरस केवहय काल ठिहं प० ,
 ? गोयमा । दोसागरोवमाह ठिहं पननसा । पुनननहेण नते । देयो ताव देवलोगाव जाव कहि गच्छिहि
 ? गोयमा । महाविदेहे वासे सिज्जिहिति जाव झुतं काहिति त एवस्खलु जवूसमणेण जाव सपहेण निरके
 वनं ठ ५ जहण नते । समणेण नगवया जाव सपत्तेण स्केवत एव जवू तेण कालेण तेण समएण रायगिहि
 नगरे गुणसिछए सेहए सेणिए राया सामी समोसरिए । तेण कालेण तेण समएण माणिनहे देव सन्नाए

पावत्तु कमा ना माव करेय ते वम । एवं हे वम समव उपस्सा पावत्तु माव पणुना निपयत्तु वावकार पुरा यया व्यययन ५ पणपि व पुन्य
 समव उपस्सी पगवत महावीरे पावत्तु मुत्ति पुत्तना मारजोय व । वम व वव गतव काव तिव समय न रावपुह नामे नयर पुना गुण विवस
 नाम । तेण यक् मा देहरा मावक राजा मयवत समो कथा । तिव काव न विप र मावि चद्र माम देवता सम गपमां न विपे मावि मद्र विह ।
 वम न एवं । य र वरार वामा मोव देवता करी विम पुव मद्र तिम वीज याया नाटकमी विवि पावत्तुवय पुव माविपही नगरी मावि मद्र
 गायायात वेष विवरा न समीपे रीवा सीर्षो वपार म्म भंरवा यवा वरस नम वाविच पाप्पो मासनी वसेवव करी वाविचवव करी न पुव
 पद्र रं वमाव एवं उपमा वेदवप्रा नी दाव वापरणी विवत व म्म । विवह के वे वीवस्ये वम । नव वे व वम वावकार पुरो यया व्यययन ६ ।

दद्यात्पयसनामदीनिरयावतिकास्त्रीनामका द्वितीयायर्गदद्यात्पयसनास्तिथिस्तत्रचकन्यावसस्त्रिकारस्यास्याप्यपमानां वृत्तीयवर्गपि दद्यात्पयसना
स्मरः पयिनाद्यादृत्तयेपान्नवाप्यपयसि । तथाप्येवमस्यात्तद्वैवस्वभवा द्वितीयाप्यपयसैस्वयं ववस्वभवा वृत्तीयेषुक्रमेणायस्वभवा यमुयाप्यपमं
यदुरपिना दधी ववस्वभवा पवसेपयसं पुष्पमदृत्तभवा पष्टमास्तिनदृत्तवस्वभवा । सुप्तमपानावकप्यदनामगदसनामदेवस्य द्विष्टागदी
पमानाकस्वभवा । यदुप्तमिष्टावप्यपयसिनामस्वभवा द्विष्टागदीपमानास्वभवा । यदमेमपानास्वभवा ।

सुहृन्माए माणिन्नद्वेसि सीहाणसि चउहि सामाणिय साहरसीहि जाव पुक्कन्नदी तदेव अणामण नद्विधिही
 पुह्वन्नव पुक्का माणिधदं नगरी माणिन्नद्वे गाहावदं येराण अतिय पक्खज्जा एक्कारसअग्गाह अहिज्जाति वल्लह
 वासाह परिघात मासियाए सहेहणाए सठि नसाह पुन्नन्नद्व विमाणे उअवात वीसागराअमाह ठिई महावि
 दहेवासे सिज्जिहिइ पधस्सलु जवू निस्केअत व ६ एअ दसे ७ सिवे गाहाड ८ वले ९ अण्णाहुोए १० सवे जहा

१० दस भी पिच ९ सिव गाथापनि भी ० बलना ९ अथाहय भी १० सुव तिम पुष जद्र तिम आखवा सुगला भा दाय सागर भा आकला
 है। तबमान दवला भा नाम सुराखा आखिवा पूवलय दस अदना ममा मारी ना वासी सिव मयिषा जमरी भा वासी बल गाथापाल हयिषा
 पर मगर भा वासी अथाहय आकरी मयरी भी वासी येन्य देवरा तिम सुगदवा गाथा भी परे। भीआ धग सुमान यया दस अययन पूरा यया
 यययि ह पुन्य ममव यययो जमवते मारमीय ह। यावत् दस अययन कला त हरे भी १ श्री ९ अवि है की तं अ युयि ५ लक्ष्मी ६ हार आखि

अथ स्य त्रिभुवरावसमायुक्तयोः स्य देवस्य बलनामकस्य ब्रह्मनाम दशमः अध्याये धातिपदार्थपातकाकदीनगरी ब्राह्मणस्य त्रिभुवरोपमा
 पुष्पोत्पलस्य देवस्य पञ्चदशना । इति तृतीयवर्गाध्यायनामि वलवर्गार्थाय दशाध्यायमात्मकः श्रीश्रीश्रुतिपी। यमुद्रिजकम्पी इत्यादयो सुरादेवी रसदेवी
 गणदेवीति ब्रह्मणामा प्रतिष्ठापनामनामकस्तत्र देवी श्रीवमकस्य कथयाम्यस्या । नगवती मङ्गादीरस्य मातृव्यव्यवहारकाठकुडयया प्रकीर्त स्यस्या
 न ब्रह्मस्य प्रातः रात्रयुग सहस्रानपुत्रवर्गं प्रियदापया उगमा दूया नाम्नी उन्मू म् मकभापयारवतीता पतितपुनस्तमीनाता । वरमपये। ब्रह्मया

पुनतजदे देवे सस्योस दोसगरोवमाह िह विमाणा देवसरिनामा पुष्ट नवे दत्तं चदणा णामए सिधे महि
 छाए यलो हस्तिपणपरे नगरे स्युणाविन काकदिए चंडयाह जहा सगहणीए तत्तिउवग्ग समस्यो ॥ ३ ॥
 जहण नते । समणेण जगवया उत्केवतु जाय दस स्युज्जपणा पत्तना त सिरि हिरि धिति किहि द्वाउ
 छक्कीय होह पोषहा हलादेवी सुरादेवी रसदेवी गवदेवीय जहण नते । समणेण जगवया जाय सपुस्येण

॥ इमा देवी ३ सुरा देवी ८ रस देवी ८ माय देवी १० जहा पुन्य तपस्वी प्रगवते यावत्त मूर्ति प्राप्ता यया उपान व्रतया वय ना पुण्यपुना । य
 म्माही त मयो पण्यवत्ता ययाव ना दस यज्यपम प्रहया कस्या । प्रथम यज्यपनर्तो व पुन्य यथाकार इम ज्ञाय हे ज्ञाय निज ज्ञाय निज समयमे
 ॥ ३ ॥ रात्रयुग मगरे । बर्गे मय सिधे जेन्य म तिमये दावक राजा प्रगवत्त समी सुसमा परिपदा ब्रिट्टा पीकम्पी । तिज काल तिज समय न विपे
 यी देवी श्रीपल्य देवताक न गये यी यपयय तमनाम म विपे सुदा सुपमर्त ने । बर्गे यी भासा सिद्दासुत म निज ययार वज्जार ब्रह्मानीक देव

वरकिया वरपिदप्रसदिता । नवविद्वितीताऽनृत । सुगम सुवम् पावसुगववगसुमामि । पंढमवर्गे वकिटयाभिषाभेद्वदधाप्यपमामि । पञ्चमरति
निवावद्व्यादीनि प्रायः सर्वपि सुगमः मन्दरविद्वाराहपति । ७ विरारिरकासादिनिवेधोपस्थानविराविक मध्यपति ॥ मध्यपदिमवतसेमसदिर

उद्यगाण वउरसु वगारस पुष्कचलिथाण दस झुज्जपणा पन्तहा पढमससण नते । उखेवतं एवखलु जम्
तेष काखेण तेण समएण रायगिहे नगरे गुणसिलए चेडए सेणए राया सामी समोसठे परिसा निगगाया
तेण काखेण तेष समएण सिरि देवी सोहम्मे कप्ये सिरिवाकिसए विमाणे सजाए सुहम्माए सिरि सीहास
णसि वउहि सामाणिय सहस्सेहि वउहि महतरियाहि परिवाराहि जहा वज्जपुत्तिया जाव नट्टिधिहि उध
दसिसा पणिगाया नवर दारियातं नत्थि पुत्तन्नव पुच्छा, एव खलु जम् तेण काखेण तेण समएण रायगि

ना सवित्त वार वकार माटी देवी सवित्त पारियाद साएन विमस वहु पुत्तिया नी परे पावत् माटक विधि देसाकी न पाखी गव यत्ततो विधोप
पुव पुथी मयी पुव मव पुक्का । इम सित्त ए वव तित्त कास तित्त समय ने विधे रावयव नगर मे विधे गव सिम येत्त वहरा मे विधे रित्त
झु राका तित्त रावयव नगर मे विधे सुदसस मामा गायापती पारिवसे अदिवत । तित्त सुदसस मामा गायापति नी विध्या मामा पारिया
हुनी स कोमस तित्त सुदसस गायापति नी यटी विध्या गाया पतिनी नी पालसा वटी पुपा मामा पुथी हुनी । वहा वहरा वयवरी वृद्धनी
माटी वही के सेविन वत पवरा वही अपरिवीत वव परिया वकी । पुवका वहरा । वारी वीरव कुनाय की वृद्धागरी के । से विधव म

हे नगरे गुणसिद्धे चैव गुणसिद्धे राया तत्पण रायगिहे नगरे सुदसणनामगाहावई परिवसई वहे तस्सण सुदसणस्स गाहावहस्स पियानाम नारिया होत्या सुमाळ तस्सण सुदसणस्स गाहावईस्स घूया पियापु गाहावहणीपुसुतया नूयानाम दारिया होत्या घहावहुकुमारी ज्ञानाज्जन्तकुमारी पणित पूतयणी वरग परिवज्जितायावि होत्या तेण काळेण तेण समण पासे छुरहापुरिसा दाणीपु जाव नयरयणीत वन्तत सोचंय समोसरण परिसानिगया तत्तेणसा नूयादारिया ईमोसेकहापु छठठासमाणी इठातुठा जेणेव अम्मा पियरो तेणेय उयागच्छइ उयागच्छइसा पूय ययासी एवस्सहु अम्मयात पासे छुरहा पुरिसादाणीपु पुव्हा

रीर मं ज्ञा पव्हा यकी जास कुमारा व ज्ञानवरटा शरीर पव्हा यकी का वेठा पव्हा मय्या व पूत कडलर केठिना माय जम कान कडमा एवया नयी वरपरिवज्ज दारा वडमा वइ कारव यकी का वर पारेवज्ज न नवी यरवी एववा । तिथ ज्ञास तिथ सुसय न विवे पाप्पनाय चरि एत पुठया माइ प्रयाज यावत् नव द्वाय नर शरीर वव नील तिम दीय समो सस्या परिपदा वविवा नीलनी तिवार पकी ते मूया पुवी एववी कया माया यका द्वापवत यइ वंदोप यामी विहा माता एववा क विहा यावे यावी न वम कडली दुइ । वम मिणे चरो माता पियला पासना वरवेन पुठया माइ प्रयाज समुज्जस जालना पुगा । यावत् तिथय समुह करी परवस्या यका विवरे त यकी यंतुहुं हे माता तुम्हारी याजा वी या यका पाप्पनाय वारवव पुठया माइ प्रयाज वेवया पम वदिवा ववी । माता पियला यास्या तिम हुंय द्वाव एतन करो वारव माववव करो

જાપાદિ ચરમાળપુ જાવ ગળપરિઘ્નિ વિહરહ ત હચ્છામિષં સ્પ્રમાયાત તુલ્લેહિ સ્પ્રસ્રણુકાયાસમાળી પાસસ્સ
 સ્પ્રરહત પુરિસાદાળીયસ્સ પાત્થંવિયા ગમિસપુ સ્પ્રહાસુહ દેયાળુપિયયા માપાનિયથ તહેળસા સૂયાદારિયા
 સ્પ્રહાયા જાવ સરીરા સ્નેહીચક્કિવાલ પરિકેસા સયાતિગિહાત પાનિનિસ્કમહ પાનિનિસ્કમહસા જેળેથ વાહિરિ
 યા ત્થઠાળસાલા તેળેથ ઉઘાગચ્છહ સા ધમ્મિય જાળપ્પવર દુક્કા તત્તેળ સાનૂયાદારિયા નિય
 ગપરિવારપરિઘ્નિ રાયગિહ નગર મજ્જમજ્જેન નિગચ્છહ જેળેથ ગુણસિલપ્ તેળેથ ઉઘાગચ્છહ ઉઘાગચ્છહત્તા
 હસાદીપ્ તિસ્યગરાહસપ્ પાસહ ધમ્મિય જાળપ્પવરાત પસોસ્સા સ્નેહીચક્કિવાલાપરિકેસા જેળેથ પાસે

તથાર પછી ધૂપા યત્તી જાન ક્ષીયા યાવત્ સારાર અસકત ક્ષીયા દાસી ના યમ્હે કરી વરધરી યત્તી પોતા ના પર યત્તી સીક્ષે સીક્ષી ન ।
 તથા યાજર સી વસનાગીસાલા હ નિજા જાતે જાતી મ પ । યમ્મરપ પ્રયાન પ્રત જત્તી તિથાર પછી તે ધૂપા ઘટી પાત્રાના પરિવારે વરધરી
 યત્તી રાજપુર નમર ન માદા માંદિ નીક્ષ । તિથાર ગુણ યસસ સેસ સે તિથા જાતે જાતી મ ઠગાદિક તાપકર ના જાતિયય દેસી ને । યમ રથ
 પ્રયાન યત્તી સતર સતરી ન દાસીયા ના યમ્મર સું પરિઘરી યત્તી તથા પાત્રનાથ પરિવ્રજ પુરુષા માહ પ્રયાન તિથા જાતે જાતી ને નીચ જાર યદ
 ના કર । યાવત સવા કર તિથાર પછા પાત્રનાથ પદવા માંદે પ્રયાન ધૂપા ઘટી મ તિથ માટી પરિવ્રજા માંદ યમ કથા સુત્તી યમ સામલો ન
 તથાદી મ દુર્ગી યાદ જાદી ને દમ જત્તી પુર । સરદપૂ જુ હ પૂજ્ય નિપ્રપતા પ્રવચન સિદ્ધાત યાજત્ સંઘ યાન પુર જુ દે પૂજ્ય સાયના માળ

हे नगरे गुणसिद्धे चक्षुःपुत्रे जियसत्तु राणा तत्पण रायणिहे नगरे सुदसणनामगाहायहे परिबसहं घट्टे तस्सण
 सुदसणस्स गाहायहस्स पिपानाम नारिया होत्या सुमाल तस्सण सुदसणस्स गाहायहेस्स धूया पिपापु
 गाहायहणीपुसुतया नूयानाम दारिया होत्या धुहायहकुमारी जल्लजल्लकुमारी पणित पुतथणी वरग
 परिबजित्तायासि होत्या तेण काळेण तेण समण पासे अरहापुरिसा दाणीपु जाव नयरयणीत वल्लत
 सोधेय समोसरण परिसानिगया तत्तेणसा नूयादारिया हेमोसिकहापु छठठासमाणी इठातुठा जेणेव अम्मा
 पिपरो तेणेय उयगाच्छह उयगाच्छहसा एव ययासी एवसल्लु अम्मयात पासे अरहा पुरिसादाणीपु पुष्टा

रार मे जूना यया यकी जाह शुभारी ह जूनावरदा झरीर पक्का यकी य देठा पक्का नम्मा ह पुन कवता केहिमा पान अन रान कवता
 सवया नयो वरपरिवव दारा जहना वर कारव यकी य वर परिववजन नम्मा वरकी यवता । तिह काल तिह ससय व दिव पे पाझनाय वरि
 रन पुण्या भार प्रपान पावत् नव दाय नी यरीर वर नील तिम वीर वमो सल्ल । परिबदा वविदा नीकली तिवार यकी पे मूया पुथी पववी
 कया साया यका दायवत यव संताप यामी जिहा माता पयसा ह जिहा आने काळी य वम कवती दूह । वम तिम पे वरी माता पिना पाझना
 वरदेन पुण्या भार प्रपान वनज्जेमे जालता पुंगा । पावत् तिपय समूहे करी परवसा यका विवरे त यकी वाळुंहु व माता तुम्हारी पाजा दी
 या यका पाझनाय वरिवव पुण्या माहि प्रपान वेदना पव वदिदा यकी । माता पिदा मात्सा तिम सुख दाह । वम करी मारव माववव करी

तेनेव उवागया करतलज्जहा कमालीझापुच्छह झुहासुह देवाणुपिपु तत्तेणसे सुदंसणे गाहावहं विटल झुसण
 पाण खाम साहम नाति झामतेति२ जाय जिमियनुहुसरकाले सुहंनुते कोनुविम पुक्क सदावेह सदावेहसा
 एव वयासी-स्त्रिष्णमेव२ नो देवाणुपिपया नूपादारियाणु पुरिससहस्स वाहिणीयसीय उवठवेह जाव पक्ख
 पिण्हह तत्तेण जाव पक्खपिजति तत्तेणसे सुदंसणे गाहावहं नूयदारिय जाय विज्जसियसरोर पुरिससहस्स
 वाहिजसीय दुक्कह दुक्कहसा मिजानाह जाय रवेण रायगिह नगर मज्जिमज्जेण जेणंय गुणसिलवेहपु ते
 जेव उवागणु ज्जहावीझहसप तिलगारासिणु पासह पासहसा विपटावेति२ नूय दारिय सीयानु पक्खिरुनेति२

त सुत्तस मायायला जूया पुत्री मल मागम विज्जपिय सरीरकी भो पुक्क सटस खाल मग्ग पासखी मल वहे पही न । तमव्यानी यायस
 वाज्ज पासना यका राजयुव मगर म माया माण्डि विज्ज गख तसल येत्य हे । तज्जा काय कावी न सगदिक्क तीयकर ना अतिशय तेखे
 दसी न तसज्ज काप कापी न जूया पुत्री मल कीजका थो सगार सगारी न तियाव पही न जूया देही सामा पिमा आमल करी के विज्जा पा
 यनाय कारहत पदपा माण पयास विज्जा कावी ने लाल सार सार बानी न हम कजला हुओ । हम तिय व दवापुपिया जूया यटी कट्टार
 एव यटी वट्ट यक्षम हे प मल्ल हे देवापुपिय सगार ना लव यकी कट्टिमहे यीएमी यावत् सवापुपिया के समीप मुक्किय यव न यावत् दीछा
 ससी । ते यकी एवने व दवापुपिया तण्णणी रूप तयस्या देव कु पुग्गसा हे देवानुपिया शिष्याणी रूप सिखा तम सुख होव व देवा

સ્ત્રાહા પુરિસા દાળિણે તેખેષ ઉઘાગચ્છહ ઉઘાગચ્છહ તિરકુશો ઘદતિ ૨ જાઘ પઙ્ગુઘાસહ પઙ્ગુઘાસહસા
 તત્તળ પાસ સ્ત્રાહા પુરિસાદાળિણે જુયાટારિયાણે તીસીણે મહતિય ધમ્મકઠાણે ધમ્મ સોક્કા ણિસમ્મ હઠઘદતિ ૨
 ણેઘ ઘયાસી-સહ્ધામિણ જતે । નિગાય પાઘયળ જાય સ્થુલ્લુઠેમિણ જતે ! નિગાય પાઘયળ સેજહસુ તુલ્લે
 ઘદહ ૨ જ નઘર દેવાળુપ્પિયા સ્થાપુચ્છામિ તત્તેપ્પ સ્થહ જાય પઘ્છહત્તણે સ્થાઠાસુહ દેવાળુપ્પિ
 યા સહેળસા જુયા તામેયઘમ્મિય જાળપ્પયર જાઘ ટુકહિસા જોળેઘ રાયગિહ નગર તેખેષ ઉઘાગચ્છહ રાય
 ગિહ નગર મજ્જમજ્જેપ્પ જોળેઘ સળિગિહે તેખેવ ઉઘાગચ્છહ ઉઘાગચ્છહસા પઙ્ગોકનિસા જોળેઘ સ્થમ્માપિયરો

૫૫ નિકા જે મુરર અસા ય અસ જ ઘલી ઘલસા । અઘપ જે દાઘાપિયા । માસા પિયા ન પૂલી મે તિયાર પલી મું યાઘલ દીયા કસ્યં મિમ સુસ
 ઘો ૬ દઘામુપિયા । તિયાર પલી મે ઘૂયા તિય ઘીઝ ઘમ રપ મતે યાઘલ્ જહ જલી મે । ઘિયદા રાયપુહ જાલર છે તિયો જાઘ ઘાલી ન રાઘપુહ ન
 ગર મ માંઠા યાઠ ઘિયદા સપ યાઠા જા યર છે તિયદા ઘાઘે ઘાલી મ જલર ઘલરી મે ઘિયદા માલા પિયા જે તિયદા ઘાઘે જાય જાલી જ કિમ
 અમામી પુલ તિમ પૂલે । કિમ સુહ ૬ દેવામુપિયા । તિયાર પલી મે હુરઘસ ગાયાપાતિ ઘિયદારઘ ઘાઠાર તિપઘાલી મે ઘ્યાલી ઘોઘો જ તેઠો તેઠી
 મે । યાઘલ્ ઘાઘાં ઘીમીઝ જહ્જ કરો પઘિય ટુયા । સેઘલ ટુહપ મે તહ તઠી મે ઘમ જહલ ટુયા ઘલઘલો ઘા દેઘામુપિયો ઘૂયા ઘાઘા ઘેટી
 પુરુષ સરુલ ૫૬ યરઘી સિયઘા મતે-સુલ્લ કરા સુલ્લ કરી મે યાઘલ્ યાઠારી ઘાઘા ઘાપો તિયાર પલી યાઘલ્ ઘાઘા યાલી જાય તિયાર પલી

पादेधोवेति एष सीसधोवेह मुहधोवेह यणगतरायधोवेह करकतरार्हधोवेति गुप्ततरार्हधोवेति जस्य जस्य
 विषयस्सठाणवा सिद्धनिसीहियवा चेहए तस्यतस्यविषयण पुहामेअ पाणएण सुप्पुरकेति ततं पक्कठाठाणवा
 सिद्धवा निसीहियवा चेति तत्तेण तातं पुप्फचूलातं सुज्जातं नूयसुज्जा एअ वयासी सुम्हेण देवाणुप्पिण
 समणीतं निगायीतं हरियासमियातं जाअ गुह्वन्नपरिणीतं नोस्सलुकप्पड सुम्हसरीरपाउसियाण होत्तए
 तमच्चण देवाणुप्पिण सरीरपाउसिया सुन्निस्सण २ हस्योधोवसि जाअ निसीहियव तेहि तत तुम देवाणुप्पिण
 यस्स ठाणस्स सुलोएप्पि सेअ जहा सुनहाए जाअ पणियक्कंवतं सपज्जिताण विहरति तत्तेणसा नूया सुज्जा

रस कइती बुह । चापा हे देवानुप्पिये तपनी करकटारी साप्पी इयां सुमति सहित पावत् गम अक्कवारिणी नदी तिर्ह कसदे अम्ह म सा
 यवी ने । सरीर दावसिपा अक्कस चारिअ मा चरकटारी करक मुक्कस कायरा चारिअ नी चारकटारी होह । तम्हे ए देवानुप्पिये सरीर नी सुप्पुए
 करणी बुह चारचार वाय धोवे याअत् वेसवाणी स्याअपायनी नूमी ने भव्ही ह देवानुप्पिय इअ याअत् यीन् चासाय सेअ अविअार तिअम सुमद्दा
 ने तिम अविअो पावत् सुदा चपासरो पाठिअक अमीकार करी ने विचरे । विचार पक्की स नूया चापां असाहकार माय विना अनाय बुह ।
 अक्कटटारी काह नदी । चापचे सदे हरते चारचार वाय धोव पावत् कर तिअार पक्की ते नूया चापां पछा पक्क अववास विअपवास करी ने ।
 पछा करस अम साआम्य पर्याय चारिअ पाप्पी ने से याअत्क ने एा वाय चावे सा पाप म चासोपो नदी पाठ कम्पा नदी कास अवसेरे कास

तत्तेण तन्नय दारिय अममापियरो पुरतोकाउ जेणेय पासि अरहा पुरिसादाणीए तेणेय उवागत ते तिरकुसो
 थंदति २ पव वयासी एवखलु देवाणुपियया नूया दारिया अममगाधूया इठा एसण देवाणुपियया ससारन्नय उ
 णिगातोपा जाव देवाणुपिययाण अंतिय मुठा जाव पडुयाति २ त पयरहं देवाणुपियए सिंसिणीनिरक दल्यति
 पणिच्छमाण देवाणुपियया सिंसिणीनिरक अहासुह देवाणुपियए तत्तेणसा नूयादारिया पासि अरहा एव
 धमा समानी इठाउत्तर पुरिक्कमे समयेय अन्नरण ममालकारउमयजहा देवाणदा पुक्कचूलाण अतिय जाव
 गुप्त धनपारी सहेपसानूया अऊआ अन्नया कयाह सरीरपाहुंसिया जायावि होत्या अन्निरकण २ हस्येयोवेह

भापय निवार पळी त नूपा वटा पाहनाय बारहन इस कर्या यको रयी रघान क्व विवे जाह न । आपयवे आमरय फूसनी मरसा अर
 कार मुक्क मुका म । वम देवामरा मुक्क नूया म समीवे मावत गुप्त मममवारिणी तिहार पळी त नूपा चार्प पवरा मरसावे मरीर पाठसिया
 मकुव वारिव नी परवटारी करककुवस जावरा चारिव नी वरवटारी पाली बुह । बारवार जाय पोवे पग पोवे इस मरकव पोवे मूय
 पोवे अर म । यनरा पाव काव ना अनरा पावे मर्य पानव ना यनरा पाव मरका २ कावपान करिका ना पानव व यववा येववा मो
 टास के त पने । मिदा अया बुदवा ना ठाम त मात । नेपेविनी मरकव करिका नी फूसि विवे करे । मिदा तिदा पिय मयम पाहलाक
 पायाह काटी करो ने तिहार पळी वेवेयावे मरकाव करवा नी फूसि मरवी मवि नेउ करे । विवार पळी त पुप्य नूका चार्प नूपा चार्प मने

नामादीजहा सगहणीसहे पासरस स्युतिथं निरुक्तात पुष्पचूलाण चिरिसणीयात सरीरपा रुसणियात
सह्यात स्युपसरं चहहा महाधिदेहे दासे सिध्दिहिह चउत्य वगो समसो ॥ ४ ॥ जहण जते !
निसेवतं उवगाण चउत्यरस वगस्स पुष्पचूलाण स्युयमठे पक्वहे , पक्वमरसण जते ! वगस्स उवगाण
धाएहदसाण समणेण जगवया जाव सपणेण केसुठे पक्वते एवखलु जयू समणेण जगवया जाव दुवालसं
स्युक्कयणा पक्वहा , त० निसठे स्युनिवह धहे स्युगती जही दसरह दकरहेय महापणु ससवणू दसवणू नामे
सपवणुप जहण जते ! समणेण जाव दुवालस स्युक्कयणा पक्वहा , पठमरसण जते ! एवखलु जयू तेण

एव दस स्युपयस धपा यथापि हे पुज्य अधिक्कार उपांसो चउया वग मो पुष्पचूला नामे एव स्यु परमार्यं पक्वयो वस्यो पक्वमे मो हे पुज्य
वग ना उपास उभिदवा नामा समस वपकी जगवते यावत् सुधि पणुता कियो स्यु पक्वयो वस निधे हे जयू वसस वपकी जगवते यावत्
धारह स्युपयस पक्वया वस्यो ते वहे हो ! निपय कुमार स्युनिवह कुमार प वहकुमार ३ वगवतो कुमार ४ सुधि नामे ५ दसरथ नामे ६ दूढ
रथ नामे ७ महापणुप नामा ८ वस वसुप नामा ९ दस वनुप नामा कुमार ना १० नामे क० नाम० ११ वस वसुप नामा १२ को हे पुज्य
समस वपकीये यावत् वारह स्युपयस पक्वया वस्यो ! पाहसा स्युपयसना हे पुज्य वस निधे व जयू विव कास तिव ससे म विधे
हारिका मन्दीरुवी वारह जोवन सायो पहे यावत् प्रत्यक्ष देवसाक सरीयी देसिवा याप्य विद्याप मन्दीर वहे मन्दी । विव हारिका मन्दी

स्थाणादिया स्थाणधारिया सुक्कऽमहं स्थाजिस्वण २ इत्येधोयह जायधेतिसि तस्सेणसा नूया स्थाजा वज्जहं एउ
 त्यपज्जहं पासाहं सामन्नपरियाग पाउणिहा तस्सठाणस्स स्थाणाओहय स्थापनिक्कता काउमासे काउकिन्ना
 सोहम्मकप्पे सिरिवाहिसण विमाणे उधयसन्नाए सयणिज्जासि जाय तंगाहणाए सिरि देविह्वाए उधवन्ना पध
 नासाए पज्जतोए पज्जाति एवस्सु २ गोयमा । सिरिप देवीए सादिह्वा देविह्मी लया पहा ठिहं पूग पालि
 तधमे सिरिण वने । देवी जायकर्हं गक्कहिहति मग्गाविदेहे वासे सिज्जहिहं एवस्सु जयू निस्सेवन् एव
 सुसाणवि नयस्सु नाणियस्सु सिरि नामयिमाणे सोहम्मं कप्पे पुह्वन्ने नगरे च्छेयपिपमादीण सुप्पणोय

करी म मरी न स्त्रीपम देवसाह म विवे श्री एववसुह विमान्, ने विवे उपपन्नानी सुत्ता म विव दवता भी सिन्ना ने विव पावत्, अपुस ने
 वसस्याने प्राण दवनी एवपावनाये श्री देवता पक्षे उपजा । यवविष ययी पुरी हाह मूल भाया ए एकठी ययीसे करी सविन वस निस्से हे गोवस
 दा देवी ते दिव्य प्रयाग देवता भी अवि सायी यमी । यिनि एव यस्सोपसनी श्री पुष्प देवी पावत् जिहा उपवसी । भद्रा विदेह देव विदे वि
 वस वस गोप्र द ययु निरुप अविहार पुरा यया । वस श्रेय बीजा पाह नव जाहवा श्री भामा विमाह न विदे स्त्रीचर्म देवसोह म विदे
 एववस पुष्पा ववर वस्य यिता भाला भा नाम विम जाविहा विम सुपुह्वो गावा । सुवला पाह नाय न सुमीये नीवली दीया
 स्त्रीया वव पुष्पवृक्षा जायते श्री विववली सरीरनी सुपूया बीजा उपवी एवरा रविद ववी ने भद्रा विदेह यवे बीजस्स जगुर्पो वव पुरी ययी

नामादीजहा सुगाहणीसहै पासस्स सृतिथ निस्कतात पुष्कचूलाण सिरिसणीयात सरीरपा लसणियात
सहात सृणतरं सहसा महाविदेहे दासे सिजिहिह वउत्य वगो समसो ॥ ४ ॥ जहण नते !
निखेवत उवगाण वउत्यस्स वगस्स पुष्कचूलाण सृयमते पवसे , पवमस्सण नते ! वगस्स उवगाण
वरिहदसाण समणेण जगवया जाव सपसेण केसुते पवते एवसलु जयू समणेण जगवया जाव दुवालस
सृज्जयणा पन्नासा , त० निसदे सृनिवह वहे सृगती जही दसरह दढरहेय महाघणु सवघणू दसघणू नामे
सपघणुय जहण नते ! समणेण जाव दुवालस सृज्जयणा पवसा , पढमस्सण नते ! एवसलु जयू तेण

एव दस सप्ययम यथा यद्यपि हे पुज्य अजिआर वपागमो वउया वम मो पुप्फचूला नामे एह अथ परमार्य पक्यो कइयो पवसे मो हे पुज्य
वम लो वपाय वजिदसा नामा वमव वपसी जगवते पावत् भुत्ति पइला निस्सो अथ पक्यो वम निदे हे वम वमव वपसी जगवते पावत्
यारह सप्ययन मरुया कइया ते कहे हो ! निपय कुमार अतिवह कुमार २ वइकुमार ३ अगती कुमार ४ सुत्ति नामे ५ दसरथ नामे ६ दढ
रथ नामे ७ महाघणुय नामा ८ वम वमप नामा ९ दस वनुय नामा कुमार लो १० नामे १० नामा ११ वम वनुय नामा १२ को हे पुज्य
वमव वपसीये पावत् दारह सप्ययन मरुया कइया । पइला सप्ययनना हे पुज्य वम निदे व वम वित्त कास तिह समे ने तिपे
जारिका लपरी दुवी दारह वोजन सायो पडे पावत् मत्तय देवसीह सरीयी देसिवा याम्य विहाय मनीहर क लपरी । तिण हारिका नगरी

काठेण तेषां समपुण धारयद्दं नगरी होत्या दुवालस जीयणा माय जाय पञ्चस्क देवलोय नूया पासादीया
 दरसाणिजा स्थानिरथा पानिरथा सीसेण धारयद्दपु नगरीप दाहिया उधरपुरच्छिमापु दिशिन्यापु पुत्थण रेवर्द्ध
 नाम पक्षपु होत्या । तुगे गगण तलमणुलिहत्तिसहरे नाणाविह कस्क गुच्छु गुम्मलथावही परिगया निरामे
 हस मिय महार कोष सारस चक्काग मवण साछा कोडल कुलोयवते तलककगविषयरउझर पधातसिहरपवरे
 स्थच्छरण देवसय विज्जाहरं मिज्जाण सानिविसे निन्नुच्छणपु दसारवरवीरपुरिसातलोक्क पलवगगाण सोमे सु
 नपु पिपदसणे सकवे पासादीपु जाय पानिरवे तरसण रेवयरस पञ्चयरस स्थदूरसामते पुत्थण नंदणयणेनाम

न पाणिर वयाग कल न विवे इरां देवत नामा पवत पुता पुवी । अति छयो आकाश ना वसा न आकाश एववा व विस्तर जइलो नामा
 मकारना अमल जाति ना दृक् गुह्य वेपथ्यादि भूयस सोपरत्ति सजा वपकादि बही नीरिपादि । पतिरं ज० वीटयो यलो अमिः ज० सुदर वस
 पुन मपूर जीव सारव वलवा जाय मदन साजा कोवस लवन अय्वेवरी वपवेत अहिं वपयरा ना समूह दवता ना समूह विद्याधर ना
 जाइला सुविधात एकटा गेली कजा कर रमें खेले चरेव विहा सक्क कर तवने दस दखार मयान सुवट ममुक्क विलोच मार वलवत्त यदु ने
 दिवे साय्य पाति रसन भुभदवन विपववारी वजन के सुकय सुदराकार के देववा पाय्य के । पावत् मतिरूप त रवत पवत न तथा पिरनार
 पवत एववे ज्ञान अति दूर गही अति अनीय गही इहा नदन वन ज्ञाना अद्यान पुवी पुवी । एव अद्याना नून अल वमुच दववा योप्य के ।

उक्ताणे होत्या सद्दी दूय पुष्क जाव दरिसणिछे तल्यण नदणवणे उज्जाणे सुरापियस्स जरकायतणे होत्या
 चिरातीए जाव बज्जजणी छुगमसुस्येति सुरापिय जरकाययण सेण सुरापिए ज० एगेण महता वणसणेण
 सव्वुत्त समता सपरिस्किहे जहा पुत्तन्नहे जाव चिछावहे तल्यण वारावर्हए नगरी किरहे नाम वसुदेवराया
 परियसति जाव पासमाणे विहरति सेण तल्य समुद्धियजय पामोस्काण दसरह दसाराण वलदेवपामोस्का
 ण पचरह महावीराण उगसेण पामोस्काण सोलसरह राईसहस्साण पज्जुत्त पमोस्काण छुहुठाण कुमार
 कोणीण सव पामुस्काण सठोत्त दुद्धससाहस्सीण वीरसेण पामोस्काण एक्कीवीसाए वीर साहस्सीण कोपिणी -

तिहा नदत्त वन ललान खे तिहा सुर प्रिय मामा यत्त गो देहरा जुलो जुवो चिरकास गो खे । यावत् पया सोळ आर्ह ने अर्धे पुजे सुर प्रिय
 मामा यत्त गो देहरा त सुर प्रिय मामा यत्त एक मोटो वन सह वाम सह बज्जेर वीटी रक्का खे परिवस्या खे । जिन पूव जत्त वन सह वयेव्यो
 तिस जगिये । यावत् तिहा विसा पट्ट पयवी मयी खे तिहा टारिका जमरी ने विपे कप मामा वासुदव राज्य करे खे यावत् वेरोपा ने
 सायलो वळो विवरे । ने तिहा समुत्त विजय प्रमुख आदि देह ने वस वसार प्रमुख वलदेव प्रमुख आदि देह ने पच मह पीर महा यल्लिट पय
 सेन प्रमुख आदि देह ने सास वजार राजा खे चर्मा के प्रपुष प्रमुख सहित साडा तीन कोटि कुमार खे । सव कुमार प्रमुख साठ वजार
 दुर्गेव आपया दाहाला यदया वीरसेन प्रमुख आदि देह ने वळवीस वजार सुरमा ख । सळमिची प्रमुख सहित सासे वजार पदराणी खे वनगसे

काठेण तेण समएण धारयहं नगरी होत्या दुवालय कोपणा माय जाय पञ्चस्क देवलोप नूया पासादीया
 दरसणिजा स्थानिकया पत्तिकया तीसेष धारयइए नगरीए बाहिया उभरपुराच्छिमाए विचिन्नाए पुरायण रेवई
 नाम पक्षए होत्या । तुगे गगण तलमणुलिहतासिहरे नाणाविहं कक्क गुक्क गुग्गलयावस्री परिनया जिरामे
 हस मिय महार कौच सारस चक्राग मदण साला कोडल कुलोववेसे तत्ककगविषयरत्तुमर पधातसिहरेपधरे
 स्थक्करण देवसय विजाहर् मिक्काण सन्निविसे निम्बुक्कणए दसारवरवीरपुरिसातलोक्कि धलधगगाण सोमे सु
 नए पिपदंसणे सकवे पासादीए जाय पत्तिकवे तरसण देवयरस पक्षयरस स्थदूरसामवे पुरायण नंदणवणेनाम

न धारिह रयाम कूळ ने विपे इहां देवत नामा पवत पुतो पुवी । अति कपो धाकाय ना लला ने धाकाय इवो व विक्कर कदली नामा
 पकारना अमळ जाति ना सुह गुह्य विगवादि मुश्म मोगरादि लला अपकादि बक्षी तोरियादि । पतिरं कं वीटयो वळी अग्निः कं सुदर इव
 रुप धपूर कौच सारस चक्राग काम मदन बाला कोडल तदन कर्करी वपयेव अविच अपवरा ना समूह दवता ना समूह विद्यावर ना
 ब्राह्मण शक्तिपात एकटा मेली कला कर रमे वेले अदेव विद्या कवच कर लहने इव दवाए प्रयान सुवट भुम्ब विस्तीर माह बल्लभत् पट्ट ने
 दिवे साभ्य धाति इहान अमदयान विपकादी इहान के सुकप पुनराकार वे देवता धाम्य के । पावप् पतिरूप ल रवत पवत न लला निरनार
 पवत इवहे मान अति दूर भूरी अति कपोप भरी इहा मदन लल नामा पद्याय पुतो पुवी । इव कपुला 'कूळ कळ कपुच दवता पोव्य वे ।

उज्जाणे होत्या सखी दूय पुष्प जाव दरिसणिज्जे तत्थणं नंदणवणे उज्जाणे सुरप्पियरस जरकायत्तणे होत्या
 चिरातीए जाव वज्जाजणे ध्यागमअस्सेति सुरप्पिय जरकाययण सेण सुरप्पिए अ० एगेण महता वणसणेण
 समुत्त समता सपरिस्सिकहे जहा पुत्तजवे जाव सिंछायहे तत्थण दारावर्हेए नगरी किरहे नाम वसुदेवराया
 परिचसति जाव पासंमाणे विहरति सेण तत्थ समुद्धयिजय पामोस्काणं दसरह दसाराण वल्लदेवपामोस्का
 ण पचएहं महावीराण उगगसेण पामोस्काण सोलसरह राईसहस्साण पज्जुन्न पमोस्काण अणुठाण कुमार
 कोटीण सय पामुस्काणं सठीत्तं दुद्धससाहस्सीण वीरसेण पामोस्काण एक्कियोसाए वीर साहस्सीण कोप्पणी

विहा नरस वम वद्यान के विहा सुर प्रिय नामा यत्त नो देहरा हुतो हुवो चिरकास नो के । यावत् पथा सोळ याव मे अर्धे पूर्वे सुर प्रिय
 नामा यत्त नो देहरा व सुर प्रिय नामा यत्त एव मोटो बन म्हा वाम सर्व जठफेर वीटी रथा के परिबस्ता के । जेस पूव नद्र वन खळ वर्येणो
 तिम बाहिबो । यावत् तिहा तिसला यह पुण्या मयी के विहा द्वारिका मयरी मे विये कप ममा । वासुदेव राज्य करे के यावत् येरोया मे
 सायना यको विहरे । मे तिहा समुद्र बिजय प्रमुख बाहि देव ने टस दसार प्रमुख यत्तदेव प्रमुख याद देव म पथ म्हा वीर म्हा यक्तिष्ट वय
 सेन प्रमुख बाहि देव न साल जगार राधा के रमो के प्रमुख प्रमुख सखित साहा वीन बाहि कुमार के । सव कुमार प्रमुख साठ वधार
 दुर्देव आपवा दाहिना एववा वीरसेन प्रमुख बाहि देव ने वळवीस वधार सुरमा क । सखिमित्री प्रमुख सखित साखे वधार पदराखी के बनगस

काठेण तेण समएण धारवई नगरी होत्या दुवाळस जीयणा माय जाय पञ्चस्क देवळीय नूया पासादीया
 दरसणिज्या स्थितिरथा पक्रिरथा तीसेण धारवईपु नगरीपु बाहिया उधरपुराच्छिमापु दिस्सिनापु पत्त्यण रेवई
 नाम पक्षप होत्या । तणे गगण तळमणुठिहतासिहरे नाणाविहं कस्क गुच्छ गुममलयावक्षी परिगया जिरामे
 हस मिय महार कौच सारस चक्रोग मदण साला कोडल कुळोवधते तळकनगावियरउझुर पधातसिहरेपवरे
 स्थच्छरण देवसय थिज्याहर मिकजण सन्निविसे निमुच्छणपु दसारवरवीरपुरिसातिळोक्क धलधगगाण सोमे सु
 नपु पिपदसपे सखे पासादीपु जाय पक्रिरथे तरसण रेवयरस पक्षयरस छदूरसामसे पत्त्यण नंदणधणेनाम

न बाहिर दयाम बळ मे विवे दहा रेवत नामा पवत जुलो जुलो । अति छवो थाळाव ना धसा मे थाळाव एववा व रेश्वर अक्षो नामा
 मकारना अपळ जाति भा वृक्ष गुळ वेंगवादि गुणम मोगरादि लता अपळादि बक्षी लोरियादि । पति० अ० कीटयो अक्षो अक्षि । अ० सुदर वस
 रुप मयूर कौच सुदर चळवा जाग मदन खासा कारस लवन झळ्ळ्यरी उपवेत अक्षि व अपक्षरा भा समूह दवता भा समूह विद्यावर ना
 बाहला सॉवपात एकटा मिसी सदा कर रसे वेवे अरेव तिहा उदव कर लक्षे वस दसर मयाम सुवट भमूळ विमोक्ष माह वलवत् पद मे
 दिवे खास झालि उल्लभ झुमदझाग मियकारी दधन वे तुळप सुदराकार वे देवता पात्य वे । पावत् पतिव्रत त रवत पवत न तथा निरनार
 पवत वृद्धे जाग अति दूर ग्री अति समीप नही दहा मंदर अग नामा उद्यान जुलो जुलो । वन झटुना झल वल समूह दवता योम्य वे ।

विहरद्वत्ता तेष काष्ठेण तेण समपुण श्ररहा स्थिरिठ नेमी ध्यादिकरे दसवणुह पसुव ज्ञाय समोसरतिपु प
 रिसा निगया तत्तेणसे करहे धासुदेवे इमीसे कहाए छठठे समाणे हठ कोऊयियपुरिस सद्भावहेह सद्भावहेह
 एव वयासी स्थियामेव देवाणुपियया सनाए सुहम्माए सामुदाणिय नेरिनाछेहिं तत्तेणसे कोऊयिय पुरिसे
 जाव सद्भावोति पाँसुणित्ता जेजेव सनाए सुहम्माए सामुदाणिय नेरिं तेजेव उवागाच्छुह उवागाच्छुह
 सामुदाणिय नेरि महया महया सहैण ताळिति तहैण तीसे सामुदाणियाए नेरीए महया सहैण ताळियाए
 समाणीए समुहयिजय पामोरका दसदसारा देवीऊण ज्ञाणियह्वान ज्ञाय स्थणगसेणा पामोरका स्थणेगा ग

परिहृत अरिष्ट ममी माय धर्म भी आदि को करवाहार दस चतुप दहमास वस व्यो पावत् स्वामी समो सत्ता परिपरा यदवा नीकलो तेषा
 र पक्षो वे कप्य धासुदेव यद्वाही कथा भासा माया यका दियत यपो सेवक पुरुष प्रदे तेमो ने दम करवो दुखी उतावना को देवाभुपियो सा
 मा सुवर्मा विदे ह्य भी उपजावयवारी सामुदातिका अ नरी छे । ते वजावो तिवार पक्षो त सेवक पुरुष पावत् विनय पूजक साजसीने विदरा
 सना सुवर्मा तेष ह्यभी उपजावयवारी नेरी छे तिवार जावे जावो ने दवंनी नरी प्रते मोटे सुहै वजाव तिवार पक्षो त ह्यभी उपजावयव
 रो नेरी मोटा अरि करी वजाया यका सुसुद विनय प्रमुख दस दसाराभी देवी कळमिनी प्रमुख करवी पावत् अलग समा प्रमुख अनेक गण
 काला ह्यार अनेक यका राजा ह्यार पावत् साय पाह ध्यादि देह ने ज्ञान बीया पावत् दुष्ट स्वम तिवारी न सर्व अलकार गहवाकरी सी

पामोस्काप सोलसरह देवी साहस्सीण धृणगसेण पामोस्काण धृणेगाण गणिय सहस्साण धृन्तेसिच यद्गुण
 राहसर जाय सत्याधाहप्यनिर्दणं वेयहु गिरि सागर मेरागस्स दाहिणत्तरहस्स ध्याहेयस्स जाय विहरति
 तत्थण धारवहं नयरीए वलदेवे नाम राया होत्था महा जाय रज्ज पसाहेमाणे विहरति तत्थण वलदेवस्स
 रत्तो रेयहं नामदेयी होत्था सुमाळ जाय विहरति तत्थेण सारेवती देवी धृत्तया कदाया तसि तारिसगसि
 सयणिज्जसि जाय सीह सुमणे पाससा एव वयासी सुमिण दसणपरिकहण कळात्त जहा महायलस्स पक्का
 सत्त दातो पक्कासराय धर कन्तगाण एगादेवसेण पाणि नधर निसदेनाम जाय उप्पि पासाद विहरह

भा प्रमुस समस वजार गणिका वेसा वजारा राया क वसर ह । पावत् साधं बाह प्रनृति आदि दह म वसर विष वेताह्य पवत समे
 इय पुह वसर दचव समुह सोम दचवाह प्ररत्तमा यविपति पावत् विचरे ह । तिहा द्वारका जगरी ने विवे वलदेव मामा राजा जुतो मोतो
 पावत् रान्त मते सायतो यको पासतो यको विचर । तिह वलदेव राजा भी देवती मामा राणी जुती पुह सुवमास ह पावत् विचरे । तिहा
 र पक्की व रजती देवी पक्का प्रकाश ने विवे व पुण्यवत् पुठवत् वलका योग्य चित्त्या ने विवे पावत् सिद्धनी वप्रो देवी न जानी वम वरती
 पुह । वम दरोन वरको अर वसा प्यास सीक्यो जिन मववत् कुमार भी पर पचास वसा पचास दास दीवी तिम दीव पचास राजा भी वर
 प्रकाश वसा एक दिवसे विवाह वराजोर यवका विवेद निपय नामे कुमार पावत् उपरे वरवार सुख जीवनतो विचरे तिह जास तिह वमव

होए जाव रवेण थारवहं नगरि मज्ज मज्जेणं सेस जहा कूणिए जाव पङ्गुवासड तत्तेण तरस निसकस्स
 कुमारस्स उप्पि पासाय वरगयस्स त महया जणसद्वच्च जहा जमाली जाव धम्म सोस्सा निसम्म वदह
 नमसह २ एव वयासी सद्वहामिण जते । निग्गये पावपण जहाचिसो जाव सायग धम्म पण्डित्तेह पणि
 वज्जेमा पणिगए तेणं काळेण तेण समएण छरहा छरिठनेमिस्स छतेयासी वरदहेनाम छणगारे उराठि
 छाव पिहरति तत्तेणसे वरदहे छणगारे निसड कुमार पासड पासडहा जावसहे जाव पङ्गुवासमाणे एव
 वयासी—छ्होण जते ! निसडे कुमार हठे डठव्य कते कतव्वे एव पिए मणुत्तए मणामे मणिकवे सोमे

मरिह पठा ववा त माटा मीटा भावमा छय विम जमाली तिम निपय पावत वम साममी ने थारी ने थावे ममरकार करे करा ने हम
 दगा पुत्रो । सररवूद्वं व पुत्र निपेयमा प्रवयम असदान विम पिच्च सारथी तिम पावत् थावकता वम कमाकार करे कमीकार करी न
 पावा गयो तज्ज काल निज समय ने विपे । थारदन थारिठ ममगाय ना वरदत नाम ववगार थायु वदार् प्रथाम पावत् तवधरे । तिथार प
 धा ते वरदत थायु निपय कुमार प्रत दव देसी ने ववमी छ थदा रुचि पावत् वया वल करता वका हम कव्वतो पुया थायय व पुत्र निप
 य कमार वल्लभ वड रूप के कात्तु रूप छ प्रियके मनाप्रद ममत रूप छ सोम्य रूप छ प्रिय वल्लभ वल्लभ छे । तमपय ए मगवन् कुमार
 वरवी थायास वरस्से ममुप्य ववणी छट्टि कण करी लापी कण थरी पासो पुहे विम सुरियावमी परे तिम । हम निध दे वरदत तव काल

णिषा सहस्सा स्यन्ते बह्वे राहंसर जाय सत्यवाहप्यनितीतं राहाया जाय पायच्छिन्ना सहाउकारविन्नूसया
जहा विन्नवहहिं सक्कार समुदाण स्यणेगहया हयगाया जाव पुरिसवग्गुरापरिरिक्कसा जेणेव कएहवासुदेवे
तेणेव उवागक्कुह उवागक्कुहत्ता करतल कएह वासुदेव अण्ण विजअण्ण वक्कावेति तत्तेणसे कएहे वासुदेवे
कीलिययपुरिसे एव यपासी सिप्पामेय नो देवाणुप्पिया स्यान्निसिक्का हित्य कप्पेह हय गय रह वर जाय
पञ्चाप्पिणति तत्तेणसे कएहे वासुदेवे मज्झणेघरे जाय दुक्खे स्युठ मगलगा जहा कूपिणं सेययर चामराहिं उ
दुहमाणेहिं २ समुद्विजय पामोस्के दसाहिं दसाराहिं जाय सत्यवाहस्सप्यनितीहिं सदि सपरिवुठे सदि

11

पावमान कीया करीर पया पाय चायवी विमम स्यकीरि जहिं सरकार बज्जादि समुदाय करी ने वनेव पया पोहा वापी यावत् सेवका भा
समुद करी परवस्या विहा कप्य वासुदेव विहां याव वापी न हय जोहीने कप्य वासुदेव बज्जकरी विजयकरी पेयाव विहार पकी ते कप्य
वासुदेव सबब पुरुष म वपी म हय कएवो बुद्धो । उवावसा भी ववानुमिपयो पहा विपय वापी कथा सिवगारी योका वापी रय प्रचान मयार
पागत् वाया वापी विहार पकी म कप्य वासुदेव स्नान भा पर विवे स्म । यावत् वापीवे वदे वाठ मगसीव यवे वावे विम कीरिक्क येव
वावर करी न कीवतां बकां वपुह विजय प्रमुह दस दसार सवित पावत् वाय वाहिं देव वाय परिरवस्या सबबज्जादि जहिं यावत् वावि
व वावसा जहा दारिजा मयरा न मोहा वाहिं सव विम जोविज विम पावत् बुद्धा करवा स्नान विहारे ते निजवपुमार भा उपरि मयार

हरति तेण कालेण तेण समणुण सिधत्ता नाम श्रुयारिया जाइ सपन्ता जहा केसी नवर वज्रसुया वज्र
 परिवारा जेणेव रोहीणु नगरे जेणेव मेहवन्ते उज्जाणे जेणेव मणिदत्तस जस्कायतणे तणे यउवागणु सु
 हापकिरवे जाव विहरति परिसा निग्गया तत्तेण तत्स वीरगयस्स महत्ता जणसद्ध च जहा जमाही निय
 तो वम्म सोझा ज नवर देवाणुप्पिया श्रुया पिपरो श्रुपुच्छामि जहा जमाही निस्कतो जाव श्रुणगारे
 जाते जाव गृह वनपारी तत्तेण से वीरंगे श्रुणगारे सिधत्ताण श्रुयारियाण श्रुतिये सामाहय मादीयाइ
 जाव एक्कारस श्रुगाइ श्रुहिज्जाति २ वद्धे जाव चउत्थ जाव श्रुप्पाण ज्ञावेमाणं वज्रपकिपुन्ताइ पणया

विहरा मेय वद्धे वद्याम विहरा मवि दत्त नामा यव नो देहरो गतहा श्रया यथा पापय चाद्या पाप्मीने यावत् विवरे । परिपदा घटिवा भीक्षु
 तिवार पक्षी वीरगम कमार मीटा साक्षा ना श्रु रातली ने विम जमासी तिस नीक्षयो वम वाजली न से पक्षी एतस्मा विक्षेप हे देवामात्र
 या नामा पिता प्रत पूछी ने विम जमासी नीक्षया यावत् साधु यपो तिम नीक्षने यावत् गुप्त प्रज्ञावारी यथा तिवार पक्षी वीरग
 नामा साधु विद्वान् चाचार्य ने सुमीप सामायाव चाट दह ने यावत् दयारह द्यव जये पक्षी ने यथा यावत् वपवास वेसा तैसा करी यावत्
 चात्सा प्रते तावता पक्षी द्युत प्रति पूछ तेनामीस वरस सने सामाया पर्याय पाप्मी ने दीह माधुमी वसपया करी चात्सा ने सुनापी न एव
 सा मीस प्रवृत्त चाहार मा वदी ने गुह साझे प्राज्ञावे प्रमाधि प्राप्त होइ ने काखले वववरे काख कारी ने ५ प्रज्ञावीर्य विवे प्रमोदस विमाने

सोमकवे पिपटसणे सुरवे निसट्टेण दासे । कुमारेण सुयमेयाकवे मणुय इहुी किणा छटा किणा पत्ता पुच्छा
 जहा सुरियानसस पुयखलु यरग्ना तेण काछेण तेण समणण इहेय जयुदीये दीवे नारहेवासो रोहीणु नाम
 नगरे होत्ता । रिठु मेठयवे जजाणे मणिदससस जस्कसस जस्कायतणे तस्यण रोहीणु नगरे महसुले नाम
 राया पउमायई देयी सुत्तया कयाइ तसि तारिसगासि सयणिज्जासि सीहेसुमिणे पुय जमण जाणियसु जहा
 महसुलसस नयर वीरगातोनाम यमीसाण राययर कत्तगाण पाणि जाय उवणिज्जमाणे २ पाउस १ वारिसा २
 रिससरय ३ हेमत ४ वसत ५ गिन्ह ६ पज्जते लपिउरिउ जहा विजवेण सुणुनयमाणे २ इठे सह जाय वि

तिज समय मे विव वहा जयुगोप म विवे अरतसय मे विवे राहीइ नामे मपर जुगे अहि सवित । मेय वहा वधान विवे मयिदस पछमो देह
 रोख तिहा रोहीइ नगर मे विवे महावनमाम राजा पदमावली राखी दोलीइ पवरा मलाव विवे पुम्यवन सवितवा यामय रिसका मे विवे वीइ
 ना खमा दोतो हम जम्म मडाकक जहिवा जिस मजावल भी परे । एतलो विवय वीरगत माम यलीख दास विवाये दीया वमीख राजा की म
 नाम कया परिवारी पावत गीन म्याम गावली वळी ह्यठ कासाह १ भावय जादवा २ बाधोय १ कालीवरु अणु ३ सुगासरपाय ४ माय
 दासुव ५ वेव वेवाय मोन वेव सने व अतु विव जाय बापकी साते सुख जोनवली वळी अन्न वाळ पावत विवरे तिज काल तिज समय ।
 तसयाय नाया बाबाव जारेव वरी वरिच जम केळी जुनार पर यवलो विवस अणु जुवी अणु जाली अणु परिवार ना वळी विवरा राहीइ नगर

अहिंदसारेहत्तादिदृश्य प्रमथाहिसकदाद्यर्थ । पक्षताकहत्कार । प्रथाने य मगरमिगमसिद्धिसेवावह । सत्यवाद्यनिपक्षवेष्ट पक्षवत बटति ।
 नदभुमदसवम उद्याने जगवान् समवधुन व्यापलीसभगाहति । विमानि २९ परिषत्पानवानतयामि भटनग्न । देवतागणै वाहक्यपयति । व्याप
 ह्यमेपाकवे उराले मणुयहर्तु लुटा ३ ? पन्नण जत निसठे कुमारे देवाणुपिपयाण ह्युतिय जाय पक्षहस्तपु
 हता पन्न से एव जते ! हहेव वरदहे ह्यणगारे जाय ह्यप्याण जायेमाणे विहरति तहेण ह्युरहा ह्युरिठने
 मि ह्यन्तदा कायाहं धारवतीह नगरीह जाय विहर विहरति तहेण से निसठे कुमारे समणीवासपुजाप ह्य
 जिगय जीवाजीवे विहरति तत्तेण से निसठे कुमारे ह्यन्तया कयाहं जेणेव पोसहसाला तेणेव उवा ९ जा

जीव यमे यजीव यजवो विवर । विवार पक्षी ते निपय कुमार एवदा प्रस्ताव विपे । गवहा पीपय साक्षा तिहा यावे याभी न पावत
 ठावना सपारा उपर येवे विवर । विवार पक्षी ते निपय कुमार मे यापीरपि ना समय मे विपे यम भी वापरवा जागतो यकी एवदा
 पागल हस्त्ये व्यापयसाय उपलो यम्यह न यास मगर जागर यावत् सांख्यस पाक्षा मिहा करहंन हरिष्ट मेमो विवर ये न यम्य राका ह्युव
 राका पावत साय वाह वाहि दह म जे कव हरिष्ट मेम न वादे भसरकार कर यावत् सेवा मळ करे न यम्य ना वातहत हरिष्ट मेमि भाय
 यम्यमे भटन यम विपे विवर मेम ह्य हरिष्ट नमि मते धातु यावत सेवा कव तिहारे वातह नमि निपय कुमार न एवलो व्यापसिक्क
 हस्य व्यापस गवदा रूप यावत् एववा जाकी न जठ रे देवार साय करी सहित यावत् नदमवम उद्यानि विपे व्याप्या परिपदा यदिवा भीकली वि

लीस यासः॥ सामन्तपरियाग पाउणिस्तो दीमासीयाए सहेहणाए सुस्त्राण जूसिन्ता सवीस नहाइ सुणस
 णाए कुंदिसा सुलोहप समाहिपत्ते कालमासे काल किम्मा यत्तलोए कप्ये मणो रम विमाणे देवसाए उ
 वयन्ते तत्पण सुत्येगडयाण देवाय दस सागरोवमाइ ठिइ पक्कसा तत्पण वीरगायस्स दस सागरोवमाइ
 ठिइ पन्नसा सण वीरगाए देवे तात् देवलोगात् सुउत्स्कएण जाव सुणत्तरं वइ चइसा इहेव यारवइए
 नयरीए यउदेवस्स रन्तो रेवइए देवीए कुक्किंसि पुसत्ताए उवयन्ते तस्येण सा रेवइ देवी तासि तारिसगसि
 सपणिज्जासि सुमिण दंसण जाव उप्पिं पासाय वरगते यिहरति स एव खलु वरदसा णिसद्वेण कुमारेण

दवता पण उपमा । विहा कलहा एक दवता भी दस सामरोपमणी स्थिति कही तिहा वीरपण भासः देवता भी दस सामर भी । स्थिति प्रकृपी
 न पीरपण देवता तिह देवलोका यी जाऊको उपकरी ने यावत् अतता रहित पव वही न इवही द्वारिका नगरी । यदे वसदेव राजा भी रवती
 राखी न कूप विदे पुव पक्के सपसी विहार पक्की से रवती देवी स पुष्पपण सुतिवा याय विज्जा विदे कम्प ना दयाव यावत् उचार प्रसाद प्रवा
 न विदे विवरे । इस निध यही वरदत्त निजव पुनार पक्की उचार प्रधान समुप्य भी क्वहि सायी समय है । इ पुन्य निधय पुनार दवानुमिवा
 न समाय यावत् शीका सेल्य वा सेक । समय इ इस हे पुन्य पव प्रत्यय वरदत्त जाय यावत् यासा ने भावता यका विवरे । तिहार वरिद्वे
 वरिद्वे नमि सुकरा मकुाव विदे द्वारिका नगरी यकी यावत् विहार करे तिहार पक्की से निजव पुनार अमका यावत् यावत् यथा जाक्या है

हि समण सहसंसेहि जाय नदण वणे उज्जाणे परिसा निगगाया तत्तेण निसठे कुमारे इमीसे कहाए लख्ठे
 समारो हठ जाय चाउघटेण स्यासरहेण निगगते जहा जमाठी जाय स्यम्मा पियरो स्यापुच्छिहा पद्धते स्यण
 गारे जाते जाय गुनु वजयारी तत्तेण से निसठे स्यणगारे स्यरहतो स्यरिठनेमिरस तहाकयाण येराण स्यतिय
 सामाहंय माहयाइ एक्कारसस्यगाइ स्यहिजाति २ वज्जइ चउल्य ठठ जाय थिथिहेहि तवीकम्मोहि स्यप्पाण
 नायेमाणे वज्जपणिपुत्ताइ नय यामाइ सामाव परियाग पाउणति वयालीसज्जाइ स्यणसणाए हेदेति स्या
 छोइय पणिक्कते समाहिपत्ते स्याणुपुत्तोए कालगाए तत्तेण से वरदसे स्यणगारे निसठ स्यणगारे कालगाय जा

न यवसर काल करी से किंवा गया लक्का वयमा वरदस आदि दह से वरिदण आरुप नेम वरदस वयगार मसे ६ वरदस
 वरदस माहरो गय मिपय भासा साय प्रकति वन यावत् विभीम भूय सुव पावरा म समीपे सामाहव आद देह से धन्यार य
 ग भवो म यदु मति पूव मव यय लय सामाव पयाय वारिद पाठे १ भव आहार म कोटी से वानोइ ने पाठिकमो म समाच
 पास यपो वाने वरदसर काल करी से क्वा वज्जमा सुय मयव य २ याम यावत् वयुत १२ तीन वय वटारव अथिकापुवक
 ना विभाज वलपो ल सुवांय १ सुदु विमास विवे देवता पवे २ पागरोपमनी स्थिति प्रकपी १ तिला निपय मासा देवनी
 लवीव साभरोपम नी स्थिति प्रकपी २ से भवदन् सिपय दहे ३ वयवरो ज य वयवनी वगजग करी से देव वय

रसिकानि शराशक्तपदकस्य पद्य निरदेकपद्यनिपद्यन्मनस्यमयागस्यादीना निजवरचेनस्त्रियतिष्ठयेचायकमद्य स्त्रियतेतिदृढनेमान्नतर मद्य मङ्गलान्न वेदपद्य
 य दक्षिणसपाराधगण विहरति तस्मिन् तस्स निसदस्स कुमारस्स पुङ्गवहावरस्रकाष्ठ धम्म जागरिय जागर
 माणस्स इमेपाकवे अस्मत्त्रियण धन्नाण ते गामागर नगर जाय सन्निवेसा जल्यण सुरहा सुरिठनेमी विहर
 ति ते धन्नाण ते राहंसर जाय सत्यवाह पत्तितीह जेण सुरिठनेमि वदति नमसती जाय पङ्कधासस्ती ज
 ह्ण सुरहा सुरिठनेमी पुङ्गणपुङ्गि नदणयपे विहरेज्जा तण सुर सुरहा सुरिठनेमि वदनिज्जा जाय प
 ङ्कधासिज्जा तस्मिन् सुरिठनेमी निसदस्स कुमारस्स अयमेपाकवे अस्मत्त्रियण जाय धियणिपयसा सुरारस्स

शार पत्नी मियप कुमार पृथ्वी कथा भाषां लाया यदा पुर्यां यावत् शार पट्टा सुहित यधरय करी मोक्षत्ता निम वसासी यावत् माता पिय
 ना प्रते पुत्ती म दीया सेरु । सायु यपी यावत् पुत्र प्रकृशारी तिहार पत्नी ते मियप कुमार अरिहत अरिह ममि ने लजा रूप धियविरा ने सुमी
 य मामारक चारि दद ने इत्यारय मम मते भरी न यथा सुपवास ममा यावत् प्रिचिज्ज लयसा करी ने आत्मा प्रते पावता यदा पद्य प्रति
 पूरय नद मम साभाज्य यपीय चारिय पाली ने जपासीय पद्य पाहारता सेदी ने आलोह न पकिजसी न जपावि प्राप्त यपी अल्लभने का
 म करान्तिहार पत्नी ते मरदय सायु विषय जलपार न आत्मा प्राप्त पुत्री आली म जिहरी अरिहत शारह ममि तिहा जाय यावत् दम कर
 ती पुत्रा । इम मिये रत्नानुपमा भी जल आली विज्ज निषय भाजा जलपार प्रकटि मद्र ममाते मरी यावत् विमममप ते ने मममय् सायु का

सम्यग्निष्ठासीरं लब्ध्वा यदा अयमर्थं कस्या ह्यास्यति भवतीति । श्रीनारदस्तु । सस्त्रिंशोऽथपति मिथितोऽयमपि । वासयत ।

हमोसाण जाय अञ्जुत तिनिय अण्ठारसुसर गोपिज्ज विमाणा वाससतेवितीयातिहा ससुठसिद्ध विमाणा
देवसाण उववन्तो तस्यण देवाण तहीस सागरोयमाह ठिसी पन्तहा तस्यण निसदस्स देवस्स तहीस हा
गरोयमाह ठिह पत्ता सेण नते निसद देवे साव देवलोगादं आउस्कण्ण नचस्कण्ण ठिहस्कण्ण अणत्त
र चह चहसा कहिं गच्छति काह उववज्जिह ? धरदहा इहेय जयुटीवे २ महाविदेहे वासे उन्ताते नग
रे विमुत्तपियवसे माहवसे रायकुले पुसहाए पहायाहति तत्तेण उमुक्कियालजावे विवयपरिणयमिस्से
अणमणप्पत्ते तहा रुआण अतिए केवल योहि अज्जिहा आगारुद्ध दादर भो देहा न्नाप्ति सेण
णगारे नविस्सति हरिया समिते जाव गुह वंनयारी सेण
मासु मास खमणोहि विचित्तेहि तयो कमोहि

सा खेही न । तिव्व म अये करे नान पाव आरव पाव विवे

स पाठनी सिद्ध्या काठनी सिद्ध्या काय भा सोववरवो द्रष्टु
रमुद ह्यादि ग्राम द्विधा न कदा समान व सवे सुहे

णिमा जेणेव सुरहा सुरिठनेमि तेंपेध' उवा'स्वारीना निर्बरेवेनस्थितिचयेवापुक्रमव' स्थितेतिदनेनामपर मय महतामि वेवचम
 देणाम सुणगारे पगाति न्हणे जाय धिणीए' निसवस्स कुमारस्स पुहुरसावरसुकाल धम्म जागारिय जागर
 धत्ते धरदसादि सुरहा सुरिठनेमी धरदत्ते सुभर नगर जाय सन्निवेसा जल्पण सुरहा सुरिठनेमी विहर
 देनाम सुणगारे पगाहनहणे जाय धिणीए मम तहा जेण सुरिठनेमि वदति नमसती जाय पज्जयासत्ती ज
 णिज्जता वज्ज पणिपुत्ताह नव वासाह सामकपरियाग' तण सुह सुरह सुरिठनेमि वदनिज्जा जाहुर
 मा सुाठोडप पणिक्किते समान्हिपसे कालमासे कालकिञ्चा उहुं भत्त' क्खुसुत्थिम जाय विपसितो रुयाण ओ

पा धे सागर भी स्थिति वपवरी न अमरा रदित वव वही न किंवा जास्य किञ्चो वपवसे वे' भरवत वरीव व्यंय नामा दीप मे विवे न्ह
 णिद' वव म वपे ववव नामा नगर मे विवे निर्दोप निमल पिताता वव विवे वसा माता ना वंम मे विवे राया मा सुस विवे पुव पवे न
 पा पुवप पवे वपवप विवार वही कोमरो वे' जाण जाय वेवे विवाम जाव मे प्राप्त वपो वीवम ववव्याये प्राप्त वपो वे' । तथा रुव । यवि
 रा म वमाप वववती प्रकावत वम वममो न पर व्हामी मे अमगार पर रदित वपो वे' तिदां सापु पर रदित वोरप वपवि वदित वोर
 रय पावत् गुम प्रकावारी वारव वे' तिदा वव। वमवाव वेसा तसावठमा पवाला वरी मे मास वद'वास वरी मे जाणा प्रवार नी तप वम
 वरी म वासा मे वाववा व्हावे पव। वरव वग वारिव पपोव पातो न मास १ एव नी वंयारी वरी मे वासा न कोवही न वाठ मव जावार

